TUDOR MUŞATESCU

SCRIERI

* * * * *
+ * * *

TEATRU SCURT
FANTEZII ŞI REALITĂŢI
SCRISORI GĂSITE (Epistole vesele}

EDITURA MINERVA
Bucureşti — 1990

NOTĂ

Tudor Muşatescu şi-a risipit cu generozitate harul, neglndindu-se nici o clipă la construirea propriului „edificiu", menit să-1 fixeze pentru posteritate. Multilateralitatea talentului său i-a permis să se exprime într-o largă paletă de mijloace literare, care acoperă o zonă ce include dramaturgia, teatrul scurt, romanul, schiţa, aforismul, traduceri şi localizări — unele concurînd cu originalul de la care s-a pornit — librete de operetă, spectacole de revistă, cuplete, scenarii de film, scheciuri, chiar şi scenarii pentru spectacole de circ.

Numeroasele reviste şi publicaţii la care a colaborat, sau pe care le-a condus — singur ori împreună cu alţi scriitori — stau mărturie acestei afirmaţii, găzduind în paginile lor „porţia" de umor pregătită cititorilor şi semnată cu pseudonim sau cu numele adevărat.

Virtuţile creaţiei sale dramatice l-au fixat demult alături de marile personalităţi ale genului. Pe lingă verva dialogului, definirea caracterelor — nu numai prin comportament dar mai ales prin limbaj — apetitul pentru poantă, plăcerea jocului de cuvinte, a calamburului, trebuie menţionat şi faptul că scriitorul a introdus în teatrul său scurt un personaj cu totul nou — obiectul din inventarul cotidian — anticipînd ceea ce mai tîrziu a impus teatral absurdului. Relaţia om-obiect i-a permis Iui Tudor Muşatescu să dea noi dimensiuni şi adîncimi demersului critic.

Caracterul mai puţin vitriolant al verbului său, aciditatea mai „diluată" nu trebuie in nici un caz interpretate ca o slăbiciune, ca o aprobare, pînâ la un punct, a unor stări de lucruri, ca o înclinaţie spre facilitate sau frivolitate. Această critică „lirică" este o proiecţie firească a sensibilităţii şi structurii sale.

Cînd a criticat — şi chiar cînd a ridiculizat — Tudor Muşatescu a făcut-o cu blîndeţe, dintr-o infinită dragoste faţă de om si cu o imensă încredere în natura sa perfectibilă: „Eu fac parte dintre scriitorii care n-au scris pentru sertarele lor şi nici n-au trăit în turnuri de fildeş... Eu am trăit pe Pămînt şi am scris pentru oameni, pentru locuitorii lui."

Superbă profesiune de credinţă, ce nu îngăduie nici un comentariu întregitor şi pe care, prin întreaga sa activitate literară, scriitorul a confirmat-o întru totul.

Prezentul volum vine să completeze imaginea personalităţii complexe a lui Tudor Muşatescu şi cuprinde o selecţie dintr-o altă arie tematică a variatei sale creaţii literare, grupată de autorul însuşi sub forma unor proiecte editoriale pe care nu le-a mai dus la bun sfîrşit.

Materialul a fost organizat în trei secţiuni:

1. *Teatru scurt*

Titlurilor din volumul *Teatru la domiciliu* (1944), le-au fost adăugate piesa într-un act *Ca-n filme,* scenariul operetei *Hanul cu dragoste* şi scenariul radiofonic *D-ale lui Păcală.*

2. *Fantezii ţii realităţi (Schiţe)*

încă din anul 1945, Tudor Muşatescu anunţa un voiam cu acest titlu. Autorul a revăzut, operînd numeroase modificări, un impresionant număr de schiţe. între timp, unele au fost reeditate sub genericul *Ale vieţii valuri,* celelalte rămînînd în sumarul volumului proiectat, în urma unei lecturi selective, o parte dintre acestea se publică în prezentul volum.

3. *Scrisori găsite (Epistole vesele)*

O selecţie din textele umoristice, pregătite de autor, cu intenţia de a fi publicate într-un volum independent.

La transcrierea textului au fost respectate normele ortografice în vigoare.

TRAIAN RADU

•Mg.'.

TEATRU SCURT

TEATRU LA DOMICILIU

„REMINISCENȚE DIN TRECUT"

(Dramă conjugală)

PERSOANELE:

MIȘU RADIAN
GABY, soția lui

Acțiunea se petrece în holul lor, pe la cinci după-masă. Afară plouă foarte poetic (după părerea lui Gaby) și foarte parșiv (după opinia lui Mișu), care e plecat după treburi, în oraș.

Gaby (fiind singură acasă și plictisită) umblînd în bibliotecă să caute „ceva de citit", a găsit un pachet de scrisori din tinerețe. Adică, mai exact, de acum șapte ani, cînd era nemăritată cu Radian. S-a așezat în fotoliu și cu mîinile curioase a desfăcut pachetul de scrisori din legătura de panglică roz-defunct.

Una cîte una, scrisorile și-au deschis — sub ochii ei sentimentali — paginile decolorate de trecerea anilor.

Mișu *(intrînd):* Bonjur, măicuță...

Gaby *(tresare și ridică ochii de pe scrisoarea pe care o citea):* Bonjur... Ce? Te-ai și întors? *(Face un gest să adune scrisorile împrăștiate in jurul ei.)*

Mișu *(observă scrisorile)*: Ce sint alea ?

Gaby: Care? *(Face pe nedumerita.)*

Mișu: Scrisorile. *(E cuprins, deodată, de-o bănuială. Se întunecă la față și vocea i se alterează.)*

Gaby *(vrea să lege scrisorile la loc, în pachet).*

Mișu *(gelos):* Ale cui sînt scrisorile?

Gaby *(simplu):* Ale mele...

Mișu: De la cine sînt? *(Se apropie congestionat.)*

Gaby: Ce te privește ?

Mișu: Cum să nu mă privească ? *(Categoric.)* Dâ-le încoace f

Gaby *(le ascunde la spate)* : Nu vreau. ..

Mişu *(crescendo):* Dă-le încoace. N-auzi? Vreau să văd de la cine sînt.

Gaby: Cu ce drept?

Mişu: Sînt bărbatul tău.

Gaby: Ei şi? Scrisorile astea le am dinainte de a mă mărita cu tine. Sînt scrisorile mele de fată.. -

Mişu: Cu atît mai mult vreau să le văd... Cînd ne-ara ' logodit, mi-ai spus că ai ars toate scrisorile pe care le aveai.

Gaby: Numai pe astea le-am păstrat.

Mişu: Da? Sînt şi mai curios, atunci... înseamnă că au ' o importanță specială... *(Vrea să i le ia ca sila.)*

Gaby *(şi le apără)*: Nu pune mina pe mine, că te zgîrii!

Mişu *(îi suceşte mina şi izbuteşte să ia una din scrisori. Pe cea pe care o citea Gaby, la intrarea lui în casă):* Daca nu vrei de voie...

Gaby *(îşi sărută locul de unde a strins-o):* Uite ce mi-ai făcut 1... *(îi arată o vinătaie pe care o are de opt zile pe braț.)*

Mişu *(desface scrisoarea şi începe să citească):* „Stimată domnişoară,

De trei zile, de cînd am avut fericirea să vă-ntilnesc pe calea vieții mele...

Gaby: Mişule!... Nu e frumos ce faci... Asta e mai mult decît indiscreție. E necuviință!

Mişu: Nu mă întrerupe, te rog. *(Citeşte mai departe.)* ... sufletul meu s-a umplut de-o fericire care m-a făcut să-mi pierd uzul rațiunii. *(Aparte.)* Auzi! Uzul rațiunii! Ăsta trebuie să fi fost băiat de prăvălie, d-äia de-ai lui Caragiale. *(Gaby se uită la el supărată. Mişu reia lectura scrisorii.)* Acuma, cînd vă scriu, un ceas bate, în noapte, trei... Pe masa mea de lucru luminarea pîlpîie încet... *(Lui Gaby.)* N-avea nici lumină electrică in casă... *(Reia cititul.)* Afară plouă şi e vint, şi frig, şi ploaie... Un ciine urlă in noapte, in grădina tristă o cucuvea cîntă. *(Lui Gaby.)* Mare şmecher, domnule! Cucuvăile nu cîntă pe ploaie, să le tai. *(Gaby surîde. Mişu citeşte mai departe.)* Mă simt trist, singur şi pustiu, aşa cum numai marele Eminescu trebuie să se fi simțit, atunci cind a scris nemuritoarele lui versuri: «Dormi, iubito, dormi în pace. N-am venit să-ți turbur somnul.»"

şk.'Gaby *(surîde mai accentuat).*

,:;Mişu *(lui Gaby):* Cum ai putut, dragă, să primeşti scrisori de la analfabeți d-ăştia? *(Competent.)* „Dormi, iubito, dormi in pace", ştie o lume întreagă că e de Coşbuc— *(Vrea să întoarcă pagina scrisorii.)*

y **Gaby** *(repede)*: Mişule!... Nu! Te rogî... Nu te uita de la cine e. Astea sînt secretele mele de tinerețe... Nu mi le profana...

Mişu: E, asta e! *(Întoarce pagina scrisorii.)* Vreau să văd şi eu cine e imbecilul care a putut să-ți scrie asemenea inepții.

Gaby: Mişule!... Nu!... Te rog!...

-Mişu *(n-o bagă în seamă şi începe să citească finalul scrisorii):* Mina mi-a amorțit pe toc. Ploaia cade afară mereu. Luminarea se stinge ca un muribund... E ceasul patru dimineața. Nu vă mai rețin... Al dumneavoastră pe veci, Mişu Radian". *(Rămîne tablou.)*

Gaby *(satisfăcută):* E? Ai văzut cine era imbecilul?

Mişu: Da! Eu! *(Ca să scape din încurcătură.)* Ca să vezi şi tu, dragă, cum tîmpeşte dragostea pe om... *(După un timp, observind surîsul lui Gaby.)* Şi mă mir... să-ți spun drept! Eu nu m-am culcat niciodată in viața mea la patru dimineața...

Gaby: Va să zică, m-ai mințit in scrisoare.

Mişu *(convins)*: Siigur...

Gaby: Da?

Mişu *(incintat de şmecheria lui de atunci)*: Te cred... Cum era sa stau ca nebunul pînă la patru dimineața şi să-ți scriu ție scrisori.. . Le scriam ziua...

Gaby *(gîndindu-se la ceva):* Ah! Dacă aş fi ştiut eu că nu cîntă cucuvăile pe ploaie!...

Mişu: Ce-ai fi făcut? Ai fi rîs de mine?

Gaby: Nuuu... Dar nu ți-aş mai fi scris nici eu... Că şi eu ți-am scris, in trei-patru scrisori, că aud cînttnd cucuvăile în ploaie...

Mişu: Dar cu urlatul cîinelui te-am tăiat!... Mai mult au urlat cîinii în scrisorile mele...

Gaby: Şi tu crezi că era adevărat cind îți scriam că găsesc păianjeni seara... „Soir-espoir"?. .. Şi nici cu balul n-a fost adevărat...

Mişu: Care bal?

Gaby: Ăla la care ți-am scris că s-a amorezat un inginer de mine şi m-a cerut. Nici n-am fost.

M i ş u *(sincer):* Nu-mi aduc aminte, dragă!...
G a b y : Cum nu ţi-aduci aminte? Nu mi-ai scris că dăfcă mă mărit cu inginerul, te-mpuşti?
M i ş u : Eu? N-am pus mina pe revolver în viaţa mea...
G a b y : Păi, atuncea, ce ţineai la tîmplă cînd îmi spuneai că — de dorul meu — eşti gata să-i apeşi trăgaciul ?
M i ş u : Tocul, ce să ţiu!
G a b y : Va să zică, tot ce mi-ai scris a fost minciună?
M i ş u: Tot! Afară de un singur lucru... Că te iubeam.,.
G a b y : Şi eu tot aşa. *(Poetică.)* Eu cred, Mişule, că dragostea fără minciuni ar fi ca o noapte de vară fără stele.
M i ş u *(convins şi filozofic):* Aşa e, dragă... De-aia singurul adevăr in dragoste e minciuna...
G a b y *(stringe scrisorile la loc, în pachet).*
M i ş u *(cu ochii spre scrisori):* Poţi să le pui pe foc! Acum nu mai sînt bune de nimic.
G a b y : Ba da... De citit, citeodată, cînd plouă afară... *(Cu un suris.)* Şi ce convinsă eram pe vremea aia... ca ai stil!...

SPIRITISM

(Dramă ocultă în 3 şedinţe)

EL-, cirn
EA. cu nasui in vlnt
CELĂLALT, nas roman
UN PAHAR DE CRISTAL cu gura în jo*

Un salonaş, cu draperii grele la uşi şi ferestre. în mijloc, o masă rotundă „fără cuie", pe care este scris, în circomferinţă, alfabetul.

Pe masă, se află paharul de cristal, cu gura în jos.

EL, EA şi CELĂLALT stau in jurul mesei, cu degetele arătătoare lipite, solemn, de fundul paharului.

***Notă pentru regie:* EL are unghiile boante, şi murdare, CELĂLALT lunguieţe şi lăcuite proaspăt. Ea în loc de unghii, are nişte măceşe coapte.**

Cortina se ridică pe la nouă şi jumătate seara. în încăpere este numai o lumină discretă, ce vine de la veioza care se află aprinsă sub un portret.

ŞEDINŢA I

Citeva minute după ridicarea cortinei, cei trei aşteaptă, imobili, să se **mişte paharul.**

Ea *(cască discret):* Astă-seară, spiritul n-are chef de vorbă.
EI *(cu mare convingere):* Trebuie să fie obosit...
C e l ă l a l t *(spiritual):* Trăim într-o epocă în care toate spiritele sînt obosite... Pînă şi cele de pe lumea cealaltă.
E 1 *(grav):* Fiindcă prea s-au apucat mulţi de spiritism şi le freacă de dimineaţa plnă seara. *(Competent.)* Or, spiritul, nefiind corp, trebuie cu atlt mai mult menajat... *(Către Pahar, pe un ton foarte politicos.)* Rog, spirite, daca se poate, ceva mai repede...
Ea *(cu „pointă"):* Ţi-e teamă că întîrzii de la club?

El *(cu reproş):* Cred că nu e momentul să-mi faci scene de gelozie... *(Către celălalt):* Ascultă-mă pe mine, *mon cherl* Să nu te însori niciodată. *(Către Pahar.)* Rog, spirite, dacă eşti mata gentil, dă niţel mai fuguliţa.

Ea: Fac prinsoare pe ce vrei, c-astă-seară nu putem ţine şedinţă.

Celălalt: N-avem spirit...

Ea *(retrăgîndu-şi degetul de pe Pahar):* Şi mi-a amorţit şi degetul, de cînd îl ţiu întins... *(Către El.)* Na!... Sărută-mi-1, să-mi treacă... *(îi întinde degetul spre gură.)*

El *(îi respinge degetul, cu o mutră ultragiată):* Fii serioasă, dragă! Acuma facem spiritism...

Ea *(către Celălalt):* Atunci, sărută-mi-1 tu, dacă el nu vrea... *(îi întinde degetul.)*

Celălalt *(îi sărută degetul, cucernic).*

Ea: A fost bun?

Celălalt *(cu o privire, arhiplină de înţelesuri):* Delicios!.. . *(Către El.)* Sîc! *(îi dă cu sîc, copilăreşte.)*

El *(atent la Pahar)*: Vax!... Pune mai bine degetul la loc, c-a-nceput să mişte... *(Priveşte la pahar.)*

Ea *(punînd degetul la loc, pe pahar):* Unde vezi tu că mişcă? Zău, dragă, de cind ai început să faci spiritism, ai si vedenii. ..

El *(ironic):* Da, vedenii destul de palpabile... Decîndam început să fac spiritism, ciştig regulat ia cărţi, la club... *(Cu un surîs superior.)* Aseară am avut o vedenie de vreo 150.000 de lei... *(Confidenţial, către Celălalt.)* Astă-seară dă Cristorian un banc. .. A vîndut recolta de la moşie... Aşa că... înţelegi?... Mline s-ar putea s-avem o maşină nouă la scară. *(Către Pahar, reluind tonul afabil.)* Rog, spirite, dacă eşti drăguţ, spune-ne numai dacă eşti dispus să stai de vorbă cu noi astă-seară ? *...(Către cei doi.)* Linişte... Mişcă... *(Paharului.)* Ca să ştim, spirite... să nu te mai deranjăm, dacă n-ai mata dispoziţie... Aşa că, spune-ne, te rog, da, sau ba? Albă, ori neagră?...

Ea *(priveşte, cu înţeles, spre Celălalt. Privirile lor se întîlnesc şi se înţeleg într-o clipă. Paharul începe să se mişte uşor pe masă).*

El *(emoţionat)*: Vorbeşte ! *(Către Pahar.)* Rog, spirite, spune-ne dacă vrei să vorbeşti cu noi.. .

Paharul *(mişcînda-se, la literele respective):* Da!

El *(Paharului):* Mulţumesc!... Mulţumesc foarte mult!

Ea: Pe cine ai chemat?

El: Pe Ludovic al XlV-lea, că era cel mai mare cartofor din Evul Mediu...

Ea: Mai bine îl chemai pe nenea Mitică, săracul, că era şi trişor... *(Către Celălalt.)* Nenea Mitică ăsta e un unchi al lui, care a pierdut de cinci ori, aceeaşi moşie, Ia Monte-Carlo.

El: Ce, se compară Mitică cu Ludovic al XlV-lea, la cărţi? Asta a fost rege!

Celălalt *(făcînd pe prostul):* Bine trebuie să fi ştiut româneşte, Ludovic al XlV-lea, dacă n-a uitat nici pînă acuma !

El *(erudit):* Spiritele, *mon chcr,* vorbesc toate limbile... *(După o reflecţie.)* Sînt poliglote de limbi... Eu, de exemplu, am vorbit şi cu Brahmaputra, la şedinţa pe care am fâcut-o săptămîna trecută, la Iaşi, la' familia Solticărescu... *(Minunat.)* Şi-avea accent moldovenesc, dom'le !

Ea: Cine, frate ?

El: Brahmaputra!... Zeul Indiei \ *(Serios.)* Dar nu mai chem zei, că in seara aia m-am curăţat la pocher, că m-am luat după gura lui şi-am jucat numai în cacialma... Şi Solticărescu mi le-a plătit pe toate... *(Devine solemn.)* Sssttt! Mişcă...

Paharul *(începe să mişte, fără direcţie precisă).*

El *(Paharului):* Astă-seară n-aş vrea sa vă obosesc prea mult, Spirite!. ..

Ea *(încet):* Zi-i majestate, să nu-I jigneşti.

El: La spirite nu există clasă socială. -. *(Către Pahar.) Am* însă un banc serios la Club... C-a venit Cristorian de la moşie... Ştiţi... Cristorian de laMăicăneşti. .. A vîndut recolta... Şi-aş vrea să ştiu, dragă Spirite, dacă să joc, sau să nu joc...

Paharul *(luînd-o din loc.):* Joacă !... Joacă!

El *(radios):* Mersi!... Nu c nevoie să-mi spuneţi de două ori... Şi-aş mai avea de pus numai o întrebare... O ultimă întrebare şi-am terminat...

Paharul *(acelaşi joc):* Pune-o...

El: La un caz, dac-o fi, să trag peste cinci?

Paharul *(o ia la trap, pe masă):* Trage!

El: Foarte mulţumesc de sfat, Spirite dragă... Dar să joc înainte, sau după douăsprezece noaptea?

Paharul: Şi înainte şi după...

El *(frecîndu-şi miinile fericit):* Ah! De cînd îl pasc eu pe Cristorian ăsta!-.. Din douăzeci de vagoane de grîu pe care le-a vîndut, mîine n-o să mai aibă cu ce să-şi cumpere un corn... *(Paharului.)* Mulţumesc încă o dată, dragă Spirite, pentru gentileţe, şi noapte hună. *(Se ridică de la masă.)* Eu, copilaşi, am plecat Ia datorie...

Ea: Dar sa nu stai tîrziu, te rog...

El: Păi tu n-ai auzit ce mi-a spus Ludovic? Să joc şi înainte şi după douăsprezece... Aşa că tu să nu m-aştepţi devreme. *(Ca s-o îmbuneze.)* Şi, mîine de dimineaţă, cind te deştepţi din somn, cine ştie, poate găseşti un automobil nou pe măsuţa de noapte... *Nash-ul* ala alb, care îţi place ţie...

Celălalt: Asta, dacă o sâ-şi găsească şi Cristorian..'. naşul.

•El *(rîde fals):* Ha!... Ha!... Bună!... Bună! Atunci, copii, noapte bună... *îşi sărută soţia repede, pe frunte, şi strînge mina jovial Celuilalt.)* Tu mai rămîi, nu?

Celălalt: Da, mai rămin cHeva minute...

El: Foarte bine faci... Pa! *(Iese grăbit.)*

ŞEDINŢA A II-A

Au trecut zece minute de la plecarea soţului.

Ea *(distrată, împinge paharul pe masă).*

Celălalt *(urmăreşte literele în faţa cărora se opreşte Paharul).*

Paharul: îmi pare foarte bine c-ai rămas să-mi ţii de urît. *(Se opreşte.)*

Celălalt *(împinge, larîndul lui, Paharul. Ea îl urmăreşte cum circulă pe masă.)*

Paharul: Dar mie!... Nici nu ştii ce fericit sint că sîntem citeva clipe singuri... *(Paharul se opreşte.)*

Ea *(pune Paharul în mişcare.)*

Paharul: De ce te uiţi aşa la mine? *(Se opreşte.)*

Celălalt *(acelaşi joc):* Fiindcă mi-eşti dragă.

Ea *(împurpurată de emoţie, împinge Paharul repede).*

Paharul: Serios? *(Se opreşte.)*

Celălalt *(împinge Paharul):* Jur...

Ea *(repetă jocul cu Paharul):* Ce juri?

Celălalt *(ia mina de pe Pahar şi o priveşte, cald şi adine, în ochi):* Jur că te iubesc... *(îi prinde mina.)*

Ea *(lăsîndu-şi mina mîngîiată):* Mă iubeşti? De cind?

Celălalt: De la prima şedinţă de spiritism...

Ea *(privindu-l în ochi):* Şi eu, tot aşa...

Celălalt: Dragostea mea... *(O ia în braţe cu putere şi cu patimă.)* Dragostea mea... *(începe s-o sărute.)*

Ea *(topindu-se in braţele lui):* Iubitule... *(îşi lipeşte buzele de ale lui.)*

Paharul *(începe sâ alerge singur, ca nebunul, pe masă):* Stingeţi veioza că-mi plesneşte cristalul de ruşine. *(Cortina cade repede.)*

ŞEDINŢA A II-A

Ora cinci dimineaţa. In salonaş nu mai e nimeni. Paharul a dispărut de pe masă. El intră, păşind în vîrful picioarelor,.. Aprinde lumina. Are un aer încinLat, de om care a găsit un pol pe jos. Se vede cU de colo că a ciştigat la Club. Vrînd să treacă inspre dormitor, observă o scrisoare pe masă. îşi pune ochelarii, vede că îi e adresată lui, o desface mirat şi citeşte:

„Mişule,

Inima mea nu-ţi măi aparţine. Divorţează. Consimt totul dinainte. Am plecat cu Nicuşor să ne plimbam dragostea la Veneţia..

El *(aparte):* Ca Georges Sand cu Lamartine!... Mizerabilii! *(Observă că scrisoarea are un post-scriptum. Citeşte.)* „P.S. Am luat cu noi paharul de pe masa de spiritism. El a fost făuritorul fericirii noastre şi va fi, de acum înainte, fetişul ei.

Adio,

Lcha."

El *(incremenit):* Canaliile!... Canaliile!... Canaliile!... *(începe să urle.)* Mi-au furat paharul!... Mi-au furat paharul!... Am să-i dau in judecată!... *(Cade leşinat pe un scaun. Tabloul se desprinde din cuişi-i cade în cap.)*

Cortina

NOCTURNĂ

Interiorul unei garsoniere de „domn singur". Garsoniera se compune dintr-o cameră mare (studio), un vestibulaş şi baie. Atît uşa d3 la baie, cit şi cea interioară, dinspre vestibul, se află deschise, astfel ca şi lucrurile aflătoare acolo să poată lua parte la discuţie.

E ceasul două jumătate noaptea şi e întuneric complet. Stăpînul nu e acasă.

SCENĂ UNICĂ (In felul ei)

Ceasul *(de pe birou)*: Tic-tac !... Tictac!... Tic-tac!...

Perna *(depe divan):* Mai tictaci odată din gură, că nu pot dormi.

Ceasul *(Pernei):* Lasă c-o să dormi mîine, de-or să-ţi meargă fulgii... Cînd te-o scutura femeia care vine să facă curat.

Un Ac de cravată cu perlă *(Ceasului):* Nu fii aşa înţepat la vorbă cu domnişoara.

Un Scaun '^*cului* J: Tu nu te băga, că nu e pernă de ace.

Acul *(Scaunului, făcind pe moldoveanul):* Şăzighinişor, măi, că amu întru-n tini.

Un Fotoliu *(Scaunului, arâtînd Acul)*: Dacă nu-l iei de urechi! Lasă-I să latre.

Un Căţel de porţelan *(de pe o etajeră)*: Mă călcasi pe coadă.. .

Acul '*(Căţelului, arătind, cu dispreţ, cele patru picioare ale scaunului):* Patruped, ce să-i faci?

Un Jurnal *(de pe birou, Ceasului, confidenţial, arâtînd Căţelul de porţelan):* Ştii că sîrmosul ăsta e semit? Am citit pe el că-l cheamă Rosen-Thall.

Ceasul *(cu admiraţie, Jurnalului):* Toate le ştii şi tu!

Un Monoclu *(obscrvînd conversaţia dintre Ceas şi Jurnal):* Dar ce citeşti acolo, ceasule?

Ceasul *(privind titlul Jurnalului): Timpul,* că *Vremea* nu mai apare.

Acul: Te uiţi dacă nu te-a dat şi pe tine la „Mica Publicitate", să te vîndă?

Calendarul *(de pe birou):* Apropo de vlnzâre.' în cîte sîntem azi?

Monoclul *(uitindu-se la el):* Dar ce-ai orbul găinilor? în 12 februarie, nu vezi ?

Scaunul: Pe ce stil?

Acul *(Scaunului):* Empire. Ca şi tine.

Calendarul: Mîine avem de plătit chiria.

Acul: Iară mă fac turist. îmi iau perla în spate şi mă urc pe Muntele de Pietate.

O Poliţă nouă *(de pe birou):* Protestez!

Acul: Bine faci, fetiţo, ca să te obişnuieşti...

Poliţa *(Acului):* Cu ce?

Acul: Cu protestele!

Perla: Nu cred să i se întîmple una ca asta.

Acul: Eu i-am atras atenţia de-acum patru zile, să aibă grijă, mîine, pentru chirie.

Ceasul: Păcat de stăpînul ăsta al nostru, că n-are noţiunea timpului... *„Autrement, c'est un charmant gargon."*

Acul; Dar de ce amesteci româneşte cu franţuzeşte ?

Ceasul: Fiindcă aşa mă exprim eu. în două limbi. Sînt poliglot.

Scaunul *(Fotoliului):* Ce a zis că e?

Fotoliul *(Scaunului):* Poliglot. Dar minte. E „Roskopf-Patent". Nu vezi că are şi clopot la git, ca vacile?...

Acul *(care a auzit conversaţia dintre Scaun şi Fotoliu):* O să vă plesnească drodurile de deşteptăciune, fraţilor.

Fotoliul *(Acului, cu dispreţ):* Taci, mă, nepot de undreâ.

Acul *(înţepat):* Nici măcar să te cîrpesc nu meriţi!

Calendarul: Lăsaţi, domnilor, chestiile personale. Cene facem mîine de chirie ?

Poliţa: îi fac eu rost de zece mii de lei.

Calendarul: Cine-ţi girează ?

Stiloul: Eu!... Imit perfect toate semnăturile.

Covorul: Oh, Doamne! O să ajungem la Parchet.

Ceasul: Am o idee ! îi fac eu rost de bani într-o secundă. Hai să-l însurăm!

Oglinda: Nu văd cu cine...
Ceasul: Cu fata proprietarului.,.
Jurnalul: Perfect. Iți dau însă o „ultimăinformație". Proprietarul n-are nici o fată...
Acul *(Ceasului):* Prin urmare...
Jurnalul: Are numai un băiat. Prin urmare, nu e nimic de făcut.
Scuipătoarea: Ptiu!
Scaunul: Eu am altă idee! Că sint cu scaun la cap.
Ceasul: Care ?
Scaunul: Să stăm Ia un loc.
Acul: Greață îmi e, cind mobilele bune fac spirite proaste.
Ceasul *(Acului, pricind spre Scaun): „// n'a pasd'Empire sur lui\..."*
Divanul: Stați! Am găsit! Noaptea asta scoatem **toată** lumea ploșnițele pe c£r^ le avem... Din **cauza** asta, **el o să Viseze** toată noaptea ploşnițe.
Ceasul: Ei şi?
Divanul: Cum „ei și" ? Voi nu ştiți că cine visează ploşnițe, se umple de bani. O să plătească chiria...
Acul: Prea e cusută cu ață albă.
Fotoliul *(Divanului)*: Scîrț! Vorbişi, de te prăpădişi... Singura soluție să facă rost de bani, tot la ea este. *(Priveşte Polița.)*
Stiloul: în ceea ce mă priveşte, eu sînt gata. Semnez şi pe Ford, dacă e nevoie.
Acul: *„Le Style c'est Vhomme"* ! Vorba lui Buffon.
Ceasul: Atunci, să nu mai pierdem vremea. *(începe să bată iarăşi.)* Tic... Tic... Tic...
Perna: Ce tic are şi ăsta, enervant!
Acul *(către ceilalți, arâtind Perna):* S-a întors cu monograma la noi.
Perna *(Acului):* Ei şi tu, ce te-nfigi ?
(Se aude o cheie în broască.)
Uşa: Ssstt!... Vine...

(Toată lumea tace şi ascultă spre uşă-)

Oglinda: Parcă vad că vine iară cu chef!...
Uşa: Mă enervează cu cheia de mă scoate din țîțîni. Nu nimereşte să deschidă niciodată.
iUn Vas de flori: Şi cu mine ce are. în fiecare noapte vrea să mă spargă.
Scaunul: Şi pe mine mă loveşte. ..

(L'şa se deschide şi stăpînul garsonierei intră, urmînd o cucoană între două virste. E, într-adevăr, cu chef.)

Cucoana între două virste: Ce drăguț e la tine!
El: Hm! Ca Ia „domn singur"...
Cucoana între două virste: Şi cit plăteşti tu aici ?
El: Opt mii de lei pe lună. Miine, chiar, trebuie să plătesc chiria şi n-am disponibil.
Cucoana între două virste: Ce-ți mai trebuie disponibil, cînd mă ai pe mine? Te-mprumut eu cu cit vrei. Mă iubeşti?
El *(ca un disperat):* La nebunie. -.
Ceasul *(discret, Jurnalului):* Asta n-o ştiai!
Jurnalul *(doct): Să* crezi tu... Citeşte'-mă la „Mica Publicitate"... *(Citează.)* „Doamnă, între două vîrste, bogată, doresc cunoştință domn tînăr, simpatic, fizic plăcut, lipsit de mijloace."
Ceasul *(filosofic):* Şi noi ne mai făceam singe rău de geaba... Tot omul, şefule, e mai deştept ca mobilierul... Aiae!...
Un Peşte de porțelan *(Cățelului de Ungă el, făcindu-i cu cotul şi arâtind pe cucoana intre doua virste, care se sărută cu stăpînul casei):* Ai noştri ca brazii!...

Cortina

FEMEIA

(Basm, pentru oamenii mari)

PERSOANELE : **NINI şi DAN**
Semne particulare: Sînt căsătoriţi din dragoste

ACTUL I

Cînd s-au căsătorit, n-au avut lună de miere, pentru motivul binecuvîntat că mierea se consumase cu o lună înainte. Poate că asta I a determinat pe Dan, într-o oarecare măsură, să-şi însele nevasta, cu toate femeile care au binevoit să-i dea concursul pentru aceasta.

NINI, în cele şase luni de căsnicie, a ştiut întotdeauna că e înşelată. Că n-a ştiut cu cine, asta n-a supărat-o prea mult. Sensibilitatea ei de barometru a făcut-o totuşi să nădăjduiască, permanent, într-o schimbare certă a temperaturii conjugale. Dar lucrul cel mai interesant în căsnicia lor e faptul că amîndoi — dincolo de orice consideraţii — se iubesc totuşi nebuneşte.

O SCENĂ OARECARE
De exemplu:

FV i n i: Mă iubeşti?
D a n : Te ador.
N i n i: Ştiu...
D a n: Dacă ştii, de ce mă mai întrebi?
N i n i: Ca să te aud spunînd...
D a n: Dar tu mă iubeşti?
N i n i: Vezi că şi tu mă întrebi?
D a n: Sigur, ca să te aud repetîndu-mi...

Totuşi, scenele de felul acesta nu l-au împiedecat pe Dan să-şi continuie, impetuos, seria aventurilor extraconjugale. Şi, pentrucă atunci cînd e vorba să-şi readucă pe bărbaţi la sinul lor, femeile

ou idei extraordinare, Nini a imaginat un plan de luptă. Planul lui Nini a fost următorul; De trei luni de zile a început să-i scrie lui Dan scrisori de dragoste, ca din partea unei admiratoare necunoscute.

Treptat, Dan a început să iubească pe aceea care îi scria, cu regularitate, scrisori poetice pasionale. A început să-i răspundă şi el la „Poşte-Restante" şi, in acest fel, legăturile lor de dragoste, la distanţă, au mers atît de departe, încît, în ultima ei scrisoare, admiratoarea lui Dan a consimţit să-i acorde o întîlnire „în carne şi oase".

Această intilnire a fost fixată, în actul al doilea, in grasoniera pe care Dan o are în oraş, rezervată, exclusiv, InUlnirilor galante.

ULTIMA SCENĂ A ACTULUI ÎNTÎI

D a n *(nervos):* Te rog să nu insişti. Astă-seară trebuie să plec în oraş...
N i n i *(prefăcută):* Şi nici măcar nu vrei să cinezi cu mine?
D a n *(ca să scape):* Păi nu-ţi spusei că mă duc la un banchet?
N i n i *(pisăloagâ):* A! La un banchet?... Ia-mă şi pe mine la banchetul ăsta.
D a n *(încurcat):* Sigur... aş putea să te iau... cu cea mai mare plăcere... Tu ştii că eu, totdeauna... însă... să vezi... ăsta e un banchet politic... Sînt numai bărbaţi politici... Aşa că... înţelegi tu... îmi pare rău, dar nu se poate...
N i n i: *(cuminte):* Şi pe la cît ai să te întorci acasă?
D a n *(vesel că „s-a făcut"):* Devreme! Devreme de tot... Dar să nu mă aştepţi... Tu eşti obosită... Să te culci...
N i n i *(tandră):* Nu te nelinişti... Am să citesc pînă mi se face somn.
D a n *(cu elan):* Atunci, la revedere. *(O sărută repede şi dispare.)*

ACTUL II

Garsoniera lui Dan. Lux de circumstanţă şi mobilier strict necesar. Pe măsuţă, lingă unicul divan, sînt flori şi băuturi cu efect sigur. Cu urechea aţintită, copoieşte, Dan urmăreşte toate zgomotele străzii.

In sfirşit. se aud paşii cei atîL de aşteptaţi. O bătaie uşoară în uşă, apoi intră Nini, de nerecunoscut in toaleta excentrică şi sub mască.

SCENA I

Este o scenă mulă, pentru că amindui se privesc un timp, fără să poată articula un cuvînt, din cauza emoţiei. Apoi începe:

SCENA A II-A

Dan *(exuberant, îi scoate mantoul, pălăria şi mănuşile.)*
Nini *(brusc):* Masca, nu... Masca nu vreau să mi-o scol.
Dan *(şmecher):* De ce? Vreau să te văd. Să-ţi văd ochii, gura...
Nini *(categoric):* Nu! Dacă stăruieşti să-mi scot masca, plec.
Dan *(şiret) :* Unde ?
Nini *(dulce):* De unde am venit...

O pauză. Nini s-a aşezat. Dan, stinjenit, simţindu-se privii prin găurile măştii şi neputind să facă la fel, recurge la supremul argument, pentru a o decide să se aclimatizeze cu situaţia: o tratează cu un coctetl-

Nini *(strîmbîndu-se)*: Ce e asta?
Dan *(părinteşte):* O băutură bună, bună de tot.
Nini *(suav) :* Cum îi zice ?
Dan *(încereînd să pronunţe corect englezeşte):* Cocteil!...
Nini *(acelaşi joc):* Şi se bea?
Dan: Fireşte,.. E o băutură modernă... Place mult. femeilor...
Nini *(privindu-l în ochi):* Şi femeilor cinstite?
Dan: Toate femeile sînt cinstite, cind iubesc...
Nini: Unde ai citit prostia asta ?
Dan: N-am citit-o nicăieri...
Nini: lartă-mă... Nu mi-aş fi închipuit sâ fie o cugetare proprie. . .
Dan *(cu oarecare calm):* De ce vrei să mă descurajezi?. . . *(Surîde, mulţumit de ce a zis.)* Mai bine gustă cocteilul. ..
Nini *(bea):* In sănătatea dumitale... *(După ce a golit paharul.)* Băutura dumitale e într-adevăr bună... Mai bună decit cugetarea...

Dan *(iarăşi prost inspirat):* Şi mai bună dectt dumneata !
Nini: De unde ştii cum sînt eu?
Dan: Din scrisorile pe care mi le-ai scris.
Nini *(cu regret, simplu)*: Acolo sintem amîndoi mai buni...
(Rănrine pe ginduri, ca şi cum ar privi portretul unei mătuşi defuncte, căreia îi seamănă.)

SCENA MARE

Dan o lasă să se gindească, avînd grijă să-i umple, discret, paharul. Apoi se aşază pe un taburet, in faţa ei.

Dan: Cine eşti ?
Nini *(clar):* O femeie care te iubeşte.
Dan: O femeie care iubeşte nu se ascunde sub mască.. -
Nini *(înger)*: Sufletul meu te iubeşte şi masca nu te poate împiedica să-1 vezi...
Dan *(opărit):* Vrei o ţigară?
Nini *(sincer):* Mersi, nu fumez... *(După o clipă)* Desigur, toate femeile care au trecut înaintea mea pe aici, care au stat pe locul unde stau eu, care au băut din acelaşi pahar, băutura miraculoasă pe care mi-ai dat-o şi mie, toate, toate fumau.
Dan *(statistic):* Nu toate.
Nini *(ca însăşi):* Au venit multe femei aici?
Dan *(luîndu-i mina):* De ce mă întrebi?
Nini: Din curiozitate.
Dan *(Schopenhauer):* în viaţa unui bărbat, femeile trec aşa cum trec pasagerii intr-un hotel!
Nini *(cu o tresărire):* Atit de multe?
Dan: Depinde de bărbat...
Nini: De ele nu depinde niciodată?
Dan *(gafă):* De vreme ce vin aici, nu mai depinde de ele...
Nini: Nu ti s-a întîmplat niciodată ca o femeie să vină aici numai pentru ea şi pentru dumneata nu?
Dan *(se căzneşte să priceapă) :* Poftim ?
Nini *(rar):* Nu ţi s-a întîmplat niciodată să primeşti aici o femeie care *(ezită şi roşeşte sub mască)* să vină... degeaba ?...

Dan *(amuzat):* Eu n-am cunoscut decît femei normale... *(Rîde singur, pinâ ce observă că Nini nu e amuzată deloc.)* Mai bine să vorbim despre altceva.

Nini *(n-are nici un interes):* Nu, să vorbim de ele... Ce le spui cînd vin aici ?

Dan *(plictisit)*: Fiecare mă întreabă ca dumneata. Cu fiecare trebuie să vorbesc, totdeauna, despre celelalte... E o tristeţe prima vizită a unei femei în garsoniera unui bărbat...

Nini: Dar celelalte vizite ? Următoarele ?

Dan: Răsplătesc tristeţea celei dintîi...

Nini: Toate femeile, care au venit aici, au fost amantele dumitale ?

Dan *(net):* Toate.

Nini *(duş)*: Eu n-am să fiu niciodată...

Dan *(pepoziţie):* Atunci, ce cauţi aici?

Nini *(atac):* Ce caut? M-aş fi aşteptat să ştii! Te caut pe „tine"... Caut iubirea din scrisorile noastre. . Iubirea din cărţi şi din suflete...

Dan *(contraatac):* Atunci, nu trebuia să consimţi să vii aici. Trebuia să-mi dai întllnire sub un tei, într-o grădină publică, Într-un palat de cleştar, sau pe un drum prevăzut cu lună şi cu toate cele de rigoare... Aici s-au topit în spaţiu numai parfumuri vinovate, s-au fanat iubiri cu durata unui pahar de şampanie. Aici nu s-a explicat niciodată nimic, fiind vorba numai de lucruri dinainte înţelese. *(Observă că în găurile măştii lui Nini lucesc lacrimi.)* Aici nu s-a plins niciodată, pentru că sufletele au rămas la uşă, ca nişte"căţeluşi indezirabili.

Nini: Eu mi-am adus sufletul cu mine. .. *(Se ridică să plece.)*

Dan *(îi taie drumul):* Iartă-mă!...

Nini *(dreaptă):* De ce?

Dan *(încurcat):* Pentru tot ce-am spus.

Nini: Dar n-ai spus nimic, care să nu fie perfect adevărat. .. Vinovată sînt eu, pentru că am venit „aici"...

Dan: Ca să-mi dovedeşti că nu eşti supărată, mai rămîi puţin...

Nini: Fie! *(Se reaşazâ.)* Mai dă-mi un pahar de cocteil... *(Dan o serveşte.)* Şi o ţigară... *(Acelaşi joc.)*

Dan *(se reaşază Ungă ea):* Scoate-ţi masca... Te rog! Vreau să-ţi văd ochii.

Nini: Nu... Nu stărui.

Dan: De ce?

Nini: Poate că faţa mea e respingătoare... Poate că am un defect mare, pe care vreau să-1 ascund...

Dan: Minţi... Minţi... Oricum ai fi, te iubesc.

Nini: Mă iubeşti?

Dan: 0 ştii prea bine... Scrisorile mele ţi-au spus-o de atîtea ori... Ţi-au spus-o mai bine decît mine... şi m-ai crezut..,

Nini *(cu emoţie):* De ce îţi înşeli nevasta?

Dan *(rămîne încremenit):* Eşti prima femeie care îmi pune întrebarea asta...

Nini *(ferm):* Răspunde-mi.

Dan *(sincer) :* Nu m-am întrebat niciodată.

Nini: O iubeşti?

Dan *(convins):* 0 ador...

Nini *(surîde):* Ne iubeşti pe amîndouă la fel?

Dan *(încurcat):* Nu... pe ea o iubesc dincolo de voi toate...

Nini: Ştie?

Dan: Ştie...

Niiii: Atunci ?

Dan *(serios):* O înşel ca să-i pot fi credincios...

Nini *(amuzată):* Şi asta e tot originală?

Dan *(grav):* Tot...

Nini: Dar dacă ar face şi ea Ia fel ?

Dan *(ochi mari):* Aş ucide-o...

Nini: Unde e logica ?

Dan: în sufletul ei... Ea mă iartă, pentru că mă înţelege. Eu n-aş ierta-o, pentru acelaşi motiv...

Nini: Temperamente deosebite ?

Dan: Ai ghicit.

Nini: Gîndeşte-te puţin. *(îi pune mina pe părşiîlmîngîie.)* Gîndeşte-te că astă-seară, acum, la ora asta, în timp ce noi sîntem aici, în timp ce „tu" eşti într-o garsonieră pe care ea n-o cunoaşte, gata să cazi la picioarele mele, în aceeaşi clipă, ea, într-o garsonieră pe care n-o cunoşti, ar aştepta să-i cadă la picioare un bărbat care o doreşte cum mă doreşti tu...

Dan *(cutremurat):* Taci... Taci...

Nini *(blînd):* Gîndeşte-te... *(îl mingile mai apăsat, cu mina calda, pasionată, tulburătoare.)*

Dan: Nini n-ar fi în stare să facă asta niciodată.

Nini: ... Nini o cheamă?

Dan: Nini! Nu-ți place?

Nini: Ba da... Aş fi vrut să mă cheme şi pe mine aşa...

Dan *(revenindu-şi):* Dar pe Line, masca mea romantică, cum te cheamă?

Nini *(încurcată)*: Oricum vrei să-mi zici. .. Fă-mi un nume din inițialele tuturor iubitelor tale... Un nume nou, ciudat, pe care să mi-l dai numai mie... *(Dan surîde.)* Ți-e teamă c-o să iasă prea lung?

Dan *(calm):* Nu mai țin minte nici unul din numîle lor. . . Le-am uitat. ..

Nini *(apropiindu-se de el):* Şi n-ai să ți le mai aduci aminte niciodată?

Dan *(ii ia mîinile) :* Am să încerc...

Nini *(îşi reazămă capul pe umărul lui):* Si ai să te mulțumeşti cu noi două?

Dan *(ca prin vis):* Cu voi două?

Nini: Cu Nini şi cu mine. ..

Dan: Da ...

Ntni. cu un gest scurt, iî dă capul pe spate, îşi ridică o clipămasca şi-l sărută apăsat pe buze. . , Dan o prinde în brațe, să-i smulgă masca, dar Nini il opreşte brusc.

Nini: Nu!... Masca să nu-mi ceri s-o scot niciodată... Iubeşte-mă aşa, sau deloc... Iubeşte o femeie fără cap şi, daca o să ți se pară prea puțin, imaginează capul lui Nini deasupra. Aşa, ne vei iubi pe amîndouă, fără să ne supărăm că ne înşeli... reciproc.

ACTUL III

Nini a ieşit, după un ceas, din garsoniera lui Din, l.UinJa-1 zlplcit transfigurat. L-a făcut să jure că va pleca după o jumătate de ceas în urma ei şi, ajunsă acasă, în cîteva secunde şi-a aruncat rochia, masca şi s-a lungit pe un divan, c-o carte în mînă, la lumina obişnuită aveiozei.,.

După cîtva timp, intră Dan. Are figura lui obişnuită, nițel obosită.

SCENA ULTIMA

Nini *(după ce şi-a primit sărutarea obişnuită, pe frunte):* Ai venit aşa de repede? A fost frumos la banchet?

Dan *(grăbit să se culce, ca să poată visa în voie):* Plictiseală, ca la orice banchet politic...

Nini *(privindu-l cu atenție):* Pari foarte obosit...

Dan *(ca să scape):* Am ținut un discurs lung. Poate din cauza asta.

Nini: Frumos?

Dan: Nu ştiu... Nu prea eram inspirat... Dar tu de ce nu dormi?

Nini: Citeam... M-am antrenat.

Dan: Draga de ea! *(îi ia capul în mîinişi o priveşte lung.)* Draga de ea...

Nini: Ce te uiți aşa la mine?

Dan: Nu te-am privit de mult cu atenție... *(Aproape vesel.)* Te-ai făcut mai frumoasă, Nini!...

Nini: Şi mă iubeşti?

Dan: Te ador... Te ador... *(O sărută.)*

Nini: Ştiu... Ştiu... Acum ştiu sigur...

Dan: Acum?

Nini: Totdeauna am ştiut. Acum însă ştiu mai bine ca întotdeauna...

Dan: De ce?

Nini: Mă priveşte! *(Şi fericită că Dan o înşală cu ca însăşi, se lasă pe brațul lui, rizlnd uşor spre public, pînă ce cade cortina.)*

„BROWNING"

(Dramă de buzunar)

PERSOANELE:

EL, (cincizeci de ani, bătuți pe muche)
EA (douăzeci)
EA (douăzeci și opt, neîmpliniți)
UN REVOLVER

SCENA ÎNTÎI ȘI ULTIMA

La ridicarea cortinei, EA abia a avut timpul să îmbrace o pijama oarecare peste categorica sa goliciune. EL, cu părul vîlvoi (la figurat, fiindcă e chel), ține în mina întinsă tragic către EA un prea frumos „Browning" de buzunar.

Pe scenă s-a transportat de la recuzita teatrului mult fum de țigară și un parfum specific de păcat asudat. Pe fereastra rămasă deschisă din neglijență, cu un minut înainte de ridicarea cortinei, a dispărut, într-un salt liric (ca inginerul Zacbini din tunul său zburător], un tip tînăr și bine făcut.

Orice spectator deștept trebuie să priceapă că EL e bărbatul EI, iar tipul care a sărit pe fereastră e, ca să zicem așa, pronumele LUI conjugal. (Acest soi de pronume, pentru bărbat este pronume personal iar pentru femeie pronume posesiv.)

Și mai trebuie să priceapă că EL, întorcindu-se pe neașteptate la domiciliu, a surprins-o pe EA cu PRONUMELE, care, firește, li ținea locul.

De aceea, cînd cortina s-a ridicat bine, EA tremură ca o coardă ruptă tocmai cînd cînta mai framos, iar EL spumegă, inundat de sudoare.

REVOLVERUL stă în mîna LUI, mic, curățel și jovial ca un reporter de gazetă-revolver. în fața unui fapt divers.

Un minut mare de tăcere. Nimeni nu se clintește. Se aude tramvaiul 14 trecînd pe sub ferestre...

vi-i El *(răcnind):* Te a-sa-si-nez...

'''' Ea *(cu cocea alterată)*: Iartă-mă!...

El *(revoltat, ca o zi de lucru în Mexic):* Să te iert? *Jamrnais de la cie,* Messalino!...

• Revolverul *(confidențial, către EL):* Nu mă mai strînge așa, ca mă-nfierbînt...

El *(apropiindu-se de ea, inchizitorial):* Te bănuiam demult. .. prevedeam mai dinainte... presimteam dinainte...

Revolverul *(același joc):* Dacă mă iubești, nu mai face pleonasme.

El *(continuind din ce in ce mai furios):* Știam înaintea dumitale că ai să mă înșeli... Prea erai cinstită, demimondene ...

Ea *(modestă):* Oh!... Exagerezi!

El *(surîzîndu-și sieși, cu admirație):* Ei bine, am fost mai șmecher decît ți-ai închipuit dumneata. M-am prefăcut că plec la moșie, ca să te încerc, să te probez. M-am întors de la gară liniștit... Am venit cu tramvaiul, atit eram de sigur că ai să mă înșeli. Și așa a și fost... Nici n-ai așteptat să ies bine pe ușă și i-ai dat drumul ăluia din dulap...

Ea: Minți! Minți ca un nerușinat...

El: Mint eu?

Ea: Minți... Nu era în dulap... Era pe balcon.

E 1 *(încereînd să urle):* Ești cinică ? Da ? Bun! Pregătește-te să expiri. ..

Ea: Iartă-mă! Iartă-mă! Nu te mai înșel niciodată!

El *(cu supremă ironie):* Niciodată fără soț! Știm noi... cunoaștem noi jurămintele femeilor... *(Declamînd erudit și disprețuitor):*

Ale femeii jurăminte,
De-i măritată sau duduie,
Să nu le dai nici o crezare,
Căci astăzi sînt și mîine *nu e.*

Ea *(se preface că plînge):* Iartă-mă!... Dacă te-oi mai înșela, îți dau voie să mă omori...

El: Nu-mi trebuie voia dumitale... Fă-ți ultima rugăciune... Timpul e bani... în genunchi!... în genunchi, viperă, in fața mea! *(Poruncitor.)* închină-te!... :

Ea *(îngrozită şi docilă se aşază In genunchi şi îşi împreună mlinilc pentru rugăciune, ca puiul de prepeliţă din nuvela domnului Brătescu-Voineşti. Rămasă liberă, pijamaua se desface, dezgolindu-i pieptul):*

Înger, ingeraşul meu.
Roagă-te la Dumnezeu
Pentru sufleţelul meu.. .

(Izbucneşte în plîns.) Iartâ-mă!... Iartă-mă!... Nu mă chinui!...

El *(neînduplecat):* Continuă mai departe.

Revolverul *(către EL):* Iară pleonasme, nene ?...

Ea *(cuvioasă, ca o lavă cu colivă):*

Totdeauna fii cu mine
Şi mă-nvaţă să fac bine.. .

El *(cu profundă silă):* Nu ruga îngerii să te înveţe să faci porcării. ..

Ea *(urmărindu-şi gîndul):* Dă revolverul încolo, ca să pot să îţi jur că nu te mai înşel niciodată.

El *(atent, deodată, la pijamaua întredeschisă):* Vorbe, madam!

Revolverul *(în secret):* Spune-i să-şi încheie pijamaua la piept, că iau foc...

El *(începînd să privească, uman, sinii albi şi familiari):* încheie-ţi pijamaua, că eşti indecentă. Cel puţin ai curajul să mori demn. *(După o gindire.)* Ori iţi închipui că mă poţi face să te graţiez cu asemenea tertipuri obscene ?

Ea *(observînd că vocea lui a devenit mai puţin autoritară, cu un gest —- ca un salt de pisică — îşi aruncă "pijamaua şi rămîne goală):* Haide! Omoară-mă! Impuşcă-mă!

El *(aparte):* Fir-ai a dracului să fii!

Revolverul *(confidenţial):* Strînge-mâ, şefule, că-ţi cad din mînă.

Ea *(rugătoare):* Haide! Fie-ţi milă!... Nu-mi prelungi chinul!... Omoară-mă mai repede, că la cinci am treabă in oraş.

El: Ce, crezi că mi-e frică de tine să te omor?

Ea: Omoară-mă!. . .

El: Nu-ţi permit să-mi dai dumneata ordine mie. Fac ce vreau. . . Nu vreau să te împuşc, şi gata!.. .

Ea *(dulce):* Mi-e indiferent!... Fă-mi ce vrei!...

El *(reintrînd în furii):* Vrei să mă îmbeţi cu apă rece? *(Strînge tare revolverul.)* Eu nu iert pe nimeni... în ziua cînd te-am luat, ţi-am spus neted: in clipa cînd mă vei înşela, te voi omorî. M-ai înşelat, te omor. *(îndreaptă revolverul asupra ei.)*

Ea *(îngrozită):* Cel puţin, împusca-mă în picior, ca să nu mă desfigurezi...

El: Nu... Te-mpuşc în gură, în gura cu care ai minţit. *(Se repede ca un leu la EA.)*

Ea *(joacă ultima carte şi închide gura. Apoi se năpusteşte la EL. Se încinge o luptă crincenă, piept la piepturi.- Se aud treptat vorbe din ce în ce mai neînţelese, apoi un zgomot de corpuri căzute în virtutea legii gravităţii universale).*

Revolverul *(care, între timp, a căzut pe covor,. în virtutea aceleiaşi legi):* Nenorocită femeie!... Dacă ai-fi ştiut tu că nici măcar nu sînt încărcat, nu ţi-ai mai fi cerut iertare in felul ăsta.

POEZIE

(Piesă conjugală}

PERSONAJELE **acestei drame conjugale suit patru si anume: MmeĂ, DIDONA, IONEL şi APARATUL DE RADIO din sufragerie.**

Mitică e bărbatul Didonei. In primul rînd, e chel, apoi, e în vîrstă şi tn papuci de meşină.

Didona e tînără, oxigenată şi romanţioasă.

Ionel e vărul primar al Didonei. Are şase clase de liceu şi vocea tn schimbare... Scrie, de cîţiva ani de zile, poezii „moderniste". ^

Aparatul de radio e clandestin.

Acţiunea se petrece la nouă seara, după cină, în salonaşul de lîngă sufragerie, acasă la Mitică.

Mitică stă lungit pe canapea şi citeşte comunicatele de pe fronturi, In gazeta de seară.

Didona, pe un fotoliu, alături, brodează o faţă de masă pentru şase persoane.

Ionel, pe un scaun în faţa ei, îşi roade atent o unghie.

Un camion-automobil trece pc stradă, făcînd să zornăie paharele nespălate, strînse pe bufet.

Ionel *(care, după cum am spus, in afară de elev de liceu mai e şi poet, are impresia că aude clopoţeii de la Minovici, agitaţi de degetele aeriene ale vîntului. De aceea, închide ochii pe jumătate şi zice, privind poetic pe Didona):* Ah!

Didona: Ce?

Ionel: N-auzi ? Ascultă!.. .

Didona: Ce, frate? *(Ciuleşte imediat urechea ei mică şi ageră, de foxterier.)*

Ionel *(trecîndu-şi mina prin plete):* N-ai impresia că noaptea îşi sctură clopoţeii de la git, ca o viţeluşâ speriată?

Mitică *(care aude totdeauna tot ce se vorbeşte în jurul lui):* Ia paharele de pe bufet, dragă!... Vezi de treabă! Cum o să intre vaci la noi în sufragerie ?

Didona *(jenată de lipsa de înţelegere a soţului aruncă lui Ionel o privire plină de admiraţie):* Splendidă imagine! Apropo! Ai mai scris ceva nou, Ionele?

Ionel *(care încă dintr-a patra scrie versuri inspirate de Didona):* Da, am scris azi-noapte o poemă.

Didona *(competentă):* In ce gen e?

Ionel *(modest):* Mallarme. *(Exact nu ştie cine a fost „ăsta'". Dar avînd în vedere că nici ceilalţi nu ştiu...)*

Mitică *(din insulele Filipine):* Mai bine ţi-ai vedea de carte, ascultă-mă pe mine. Cu poeziile... nu mai iei tu bacalaureatul.

Didona *(cu reproş, soţului):* De ce vrei tu totdeauna sâ-1 descurajezi? Dacă i-a dat Dumnezeu talent, de ce să-1 neglijeze? Mai bine poate sa ajungă cineva in viaţă, cu un pic de talent, decît cu diplome. *(Binevoitoare şi protectoare, către Ionel.)* Cum îi zice, dragă, poemei ?

Ionel *(privind-o discret):* „Zorile trupului".

Didona *(strîngîndu-şi cu un gest reflex reverele capotului):* Admirabil titlu.

Mitică: Cum, mă? Zorile cui?

Ionel *(cu demnitate profesională):* Ale trupului, nene Mitică.

Mitică: Ce trup, mă? Al cui trup? Ce trup?

Ionel: Al nimănui precis, nene Mitică. Vorbesc în general. Am plecat, de la ideea că fiinţa omenească are şi ea zorile ei, amiaza ei, amurgul ei... Asta e prima poemă din ciclu.

Mitică *(lasă jurnalul):* Păi tu ai fason să scrii bucăţi de astea, mă? Ce ştii tu despre subiectul ăsta? Astea sînt subiecte să le scriem noi, oamenii în toată firea, care am trecut şi prin ciur şi prin dîrmon.

Didona: Vezi-ţi dragă, de jurnal şi lasă-ne-n pace. Tu, proză! Altceva mai ştii ? *(Lui Ionel.)* Ai poema la tine ?

Ionel *(ştiind sigur c-o are)*: Nu cred... să văd. *(Se caută în buzunarul de la piept, deşi ştie că are poezia în cel de la spate.)*

Didona: Aş vrea să mi-o citeşti şi mie.

Ionel: Cu plăcere, dacă oi găsi-o. *(Scoate poezia.)* Ara găsit-o.

Didona: E, bravo.' Ia ziJ...

Ionel desface manuscrisul şi tuşeşte deasupra lui ca un bolnav de pleurizie seacă.

Mitică: E lungă ?

Didona: Ce te priveşte? N-ai decît să n-asculţi. *(Lui Ionel.)* Citeşte, dragă, şi lasă-I în pace pe nen-to.

Ionel *(care n-aşteaptă decît să-şi citească opera, maituşeşte puţin şi începe, cu vocea lui în schimbare):*

„Zorile trupului
Strune albastre — precum sfori
întinse, nervii
Au cintat *ia* mine cerbii."

Mitica *(indignat):* Unde-ai mai auzit tu cerbi cîntînd, mă caraghiosule ?!

Didona: Mitică, isprăveşte! Te rog nu mă enerva. Lasă-raă s-ascult... Mi-ai stricat toată atmosfera, cu întreruperile astea idioate. *(Lui Ionel, rugătoare.)* Fii drăguţ, Ionele, şi zi de Ia început, că m-a enervat ăsta.

Ionel *(supus, reia lectura):*

„...Strune albastre — precum sfori
întinse, nervii
Au cintat în mine cerbii."

Mitică *(bufnind pentru el):* Poftim —

Ionel:

„Apoi s-au răsucit şi s-au tîrît treji,
Cum lujere-tinere de vrej."

Mitică *(se ridică, dezgustat):* Ehe, băiete! Ţine minte vorba mea. Cine face versuri de-astea cu vrejuri, n-are cap, are dovleac. Mă duc dincolo, că mă enervezi. Citiţi sănătoşi.

Ionel *(ultragiat):* Dacă dumneata nu pricepi poezia modernă, nene Mitică, nu înseamnă că trebuie să mă insulţi în casa dumitale. *(îşi strînge poemul ghemotoc, îşi ia pălăria şi se repede spre uşă.)* îmi pare rău, Didono, dar eu nu mai calc pe la tine prin casă. O să-ţi citesc cînd vii pe la noi... *(Iese, cu toate rugăminţile Didonei, trîntind uşa cu putere. Nu pe cea de la sufragerie, ci tocmai pe cea de jos, de la ieşire.)*

Didona *(tremurind de furie):* E ? Eşti mulţumit ?

Mitică *(se apără prin contraatac):* Atîta pagubă dacă s-a supărat! Auzi colo, un mucos să vie şi să-mi citească mie — om însurat — poezii cu cerbi ? El să mă-nveţe pe mine ce e aia poezie, care n-a luat notă mai mare de patru la română, de cînd e? Păi voi îmi vorbiţi mie de poezie ? Nimic nu mi-a plăcut mai mult pe lumea asta decît versurile, că ştii bine că era să fac şi conservatorul. Dar cu o condiţie, dragă. Să fie versuri, nu vrejuri de dovleac! Ehe! Cind eram ca el, este adevărat, nu scriam porcării de-astea, dar, în schimb, îl ştiam pe Eminescu din scoarţă în scoarţă, pe dinafară. Cine mai declama ca mine *El Zorab,* de exemplu? îl^tăiam şi pe Nottara, saracu'. Aia zic şi eu poezie. Ala cal, draga mea!... Şi cînd vine Paşa şi înjunghie calul, ţi se strînge carnea pe tine. E tot ce poate să fie mai frumos ca simţire. *(îmbătat de propria-i elocinţâ.)*

„La Paşa vine un arab
Cu ochii stinşi, cu graiul slab?"
(Se încurcă).
„Să-mi dai o mie de ţechini
Căci trei copii de foame-mi mor...
Şi-i joc în frîu şi-i las în trap."

(încurcîndu-se din ce în ce.) Stai niţel, cum dracu' vine aici? *(Se gîndeşte concentrat, mormăind versurile.)* A! **Dai...** *(Dcclamînd.)*

„. . .Şi cade mortul cal!"

Didona *(scoasă din sărite):* Taci, nu mai profana! Nu vezi că nu ştii ce vorbeşti? După ce te-am luat aşa cum te-am luat şi mi-ai mîncat tot ce-am avut mai bun pe lume — sufletul, zestrea şi zilele — lasă-mi cel puţin partea de poezie care mi-a mai rămas de la mama, Dumnezeu s-o ierte, că scria şi ea versuri, cînd întîrzia tata la chefuri. *(începînd să plîngă.)* Cum am putut, Doamne, să fiu atît de oarbă şi să-mi leg viata, eu, o fiinţă atît de idealistă, cu o bestie ca tine? *(îşi strînge lucrul furioasă şi, cînd să iasă, se opreşte în uşă, dreaptă şi categorică.)* Astă-seară te culci aici, pe canapea, să ştii. *(Trînteşte uşa şi iese.)*

M i t i c ă *(se uită lung după ea):* Fiv-ar poezia modernistă a dracului să vă fie!... *(E indignat.)* Auzi? Să-mi stric eu liniştea din casă pentru toate trăznăile de pe lumea asta... *(Ca să se calmeze, se duce la aparatul de radio şi-l pune în funcţiune... E tocmai semnalul unei pauze.)*

Vocea spicheriţei, după o clipă: Radio Bucureşti... *la* Universitatea radio se vor citi versuri din poeţii modernişti români...

(Restul nu se mai aude... Mitică, dintr-un singur pumn, scoate aparatul din funcţiune.)

Cortina

VILEGIATURA

(Piesă pentru stagiuni de vară)

PERSOANELE **(obişnuite):**

BĂRBATUL,
SOŢIA
TIPUL EI
TIPESA LUI

Toţi la. un loc au 120 de ani, din care — bineînţeles femeile au numai 20 şi bărbaţii 100.

ACTUL I

Scena reprezintă un dormitor, într-o casă cumsecade, din Bucureşti, în încăpere e foarte cald, deşi ferestrele, toate, sînt acoperite cu coli noi de hîrtie albastră.

Peste tot (pe pat, pe mese, pe dulapuri, pe sacune, pe jos) sînt teancuri de rufe călcate proaspăt, haine şi rochii întinse pe umeraşe, articole de toaletă, neîncepute (în ambalaje intacte, cum au venit de la drogherie), ghete bărbăteşti şi pantofi de damă, pe calapoduri, precum şi numeroase pălării de ambe sexe.

în planul I (dreapta) se vede un cufăr mare de pai, deschis, în faţa căruia stă BĂRBATUL, în cămaşă de zefir, fără guler şi cu mînecile suflecate. Poartă pantaloni de dril vechi şi din colţul gurii suge, cu seriozitate, un muc de ţigară stinsă.

în plinul I (stînga) se ved3 alt cufăr mare (de piele), deschis, tn faţa căruia stă SOŢIA, într-un capot de „nansuc". subţire, cu reverele desfăcute conjugal, deasupra sinilor. în picioarele goale, poartă — cu toată grija posibilă — o pereche de papuci de casă bărbăteşti, cu tocurile vinete...

între amîndouă cuferele, adică exact în mijlocul scenei, se află «n scaun pe care doarme, cu spatele la onor public, un căţel alb, cu fundă roşie la zgardă.

La ridicarea cortinei, atît BĂRBATUL cît şi SOŢIA privesc fix în fundul cuferelor respective.

B ă r b a t u l *(cavernos):* Unde dracu' mi-oi fi pus maşina de ras ?

S o ţ i a *(jet-d'eau):* Ce mă întrebi pe mine? Mai binete-ai deranja să-mi cauţi teancul meu de batiste...

B ă r b a t u l *(acelaşi joc):* Unde dracu' am pus-o? N-ai trîntit, cumva, tu, ceva peste ea?

S o ţ i a : Lasă maşina şi caută-mi batistele... Am umblat ' cu ele adineaori, cînd ţi-am ales batistele tale.

B ă r b a t u l *(se preface că începe să caute batistele):* Să-mi aduci aminte să nu-mi uit bretelele şi butonii...

S o ţ i a : Ai vorbit să vie'maşina şi să mă ia la opt fix?

B ă r b a t u l : Cînd ajungi tu la Constanţa ?

S o ţ i a : Mîine dimineaţă.

B ă r b a t u l *(fiindcă, întîmplător, a ajuns lingă ea):* Şi-mi scrii ?

S o ţ i a : Imediat ce ajung. Tu o să primeşti scrisoarea la Sinaia.. .

B ă r b a t u l : Iţi răspund imediat. . .

S o ţ i a : Asta ţi-ar mai trebui, să nu-mi răspunzi la toate scrisorile. Ba chiar, fiindcă tu eşti bărbat, trebuie să-mi răspunzi de două ori la fiecare scrisoare de-a mea.

B ă r b a t u l : O să mă coste mărcile mai mult decît restaurantul.

S o ţ i a *(statistic):* Mănîncă şi tu numai o dată pe zi... Eu ştiu numai un singur lucru. Dacă nu-mi scrii, te-nşel. ..

B ă r b a t u l : Tu, pe mine ?

S o ţ i a : Nu eşti gelos ?

B ă r b a t u l : Habar n-am! Ţi-am spus-o odată pentru totdeauna, în ziua cind te prind că mă-nşeli, te omor imediat. *(Strivind o muscă cu palma, pe un colţ de mobilă.)* Ca pe o muscă.

S o ţ i a : Dar dacă o să mă înşeli tu, eu ce să-ţi fac?

B ă r b a t u l : Treaba ta. Nu vreau să te influenţez. . .

S o ţ i a : Ştii ce ţi-aş face? Te-aş tăia bucăţele-bucăţele şi te-aş face dovlecei umpluţi.

B ă r b a t u l : Te lauzi, tu n-ai ştiut să faci dovlecei umpluţi, în viaţa ta.

S o ţ i a :' înşală-mă tu, şi o să vezi!... Ai o ocazie foarte bună... Tot te duci acuma singur la Sinaia.

B ă r b a t u l : N-are haz să te înşel cînd sînt singur. Gustul * ,. e să te-nşel cînd o să fiu cu tine la un loc. ..

\ S o ţ i a *(cu jumătate glas):* De ce nu mergi şi tu Ia Constanta cu mine?

a t u l: Să **fie** ai dracului de doctori! Parcă **e** un făcut. De cîte ori un menaj tînăr vrea să plece la băi, doctorii trimit pe bărbat la munte şi pe nevastă la mare. Fac într-adins, să-i despartă...

S o ţ i a *(cu erudiţie):* Canibali, micule, canibali...

• B ă r b a t u l : Luna asta, pe care o petrec fără tine, la ^ Sinaia, o să fie un chin...

_,S o ţ i a: Şi eu o să pling toată ziua în port, la Constanţa, de dorul tău, ca o geamandură.

B ă r b a t u l *(grav):* Să porţi ochelari de soare, să nu te vadă lumea cu ochii plînşi.

S o ţ i a : Şi tu, să te bărbiereşti în fiecare zi, micule, să nu pari trist... *(Vrea să-l sărute, dar se opreşte.)* Uite bretelele tale. ..

B ă r b a t u l : Unde le vezi ?

S o ţ i a : Uite colo, la nasul tău... lîngă maşina de ras, sub teancul meu de batiste.

ACTUL AL II-IEA

Scena reprezintă o cameră de hotel, Ia Constanţa, cu veaere spre mare. Sînt orele trei din noapte. Bineînţeles, se aude geamandura şi se ~. vede clipind farul din port. Eventual, daca directorul de scenă crede de cuviinţă, pot trece — în zare — şi două-trei vapoare de pasageri (fiindcă sînt luminate), spre Constantinopol.

în **faţa oglinzii de la şifonier, SOŢIA se dezbracă, cu gesturi orientale, întîrziate — intenţionat — în amănuntele intime aîe acestei .«peraţii.**

Pe un fotoliu, alături, TIPUL fumează gînditor, privind cu interes CUm **îi cade scrumul ţigării pe reverele de mătase ale smochingului.**

S o ţ i a *(cirip-cirip):* Uite-uite!... îţi cade scrumul pe haină.. .

T i p u l *(din alte lumi):* Azi i-ai scris iarăşi cerbului, la Sinaia ?

S o ţ i a *(înţepenind cu mina pe jartieră):* Te rog să fii cuviincios cu bărbatul meu.

Tipul *(acru)*: Vax...

Soția *(femeiește):* I-am scris, sigur că i-am scris. îi scriu în fiecare zi...

Tipul: Și iți răspunde regulat ?

Soția *(minară ca o poezie de „Zece Mai"):* Cu sfințenie ! Pentru fiecare scrisoare de-a mea primesc două de-ale lui. Nici nu ştii cum mă iubeşte, săracul!... Mă adoră! ...Mă divinizează. Dacă ar şti că eu am venit la mare numai ca să pot fi cu tine, ca să-1 pot înşela în linişte, mar omorî. *(Striveşte o muscă cu palma.)* Uite, ca p-asta. A trebuit să-i fac doctorului un cadou de douzeci de mii de lei, plus alte atenţii, ca să-I conving să-i spuie soțului meu că are nevoie de munte, de aer, de brazi... Altminteri, s-ar fi ținut după mine ia mare... Şi toate astea le-am făcut numai pentru tine... ingratule.

Tipul *(intre somn şi viață):* Aşa sinteți voi femeile.'... Nişte glşte...

Soția *(holbată):* Ce zici ?

Tipul *(egal):* Nimic !.. - Cuget. ^

Soția: Cu cine vorbeai ?

Tipul: Singur.

Soția *(nedumerită):* Dar ce-ai astă-seară? Parcă nu eşti în toate mințile.

Tipul: în nici un caz, nu mi le-am pierdut din cauza ta... Tu...

Soția *(repede):* Eu?... Ce sînt eu?

Tipul *(ca să scape):* Parcă tu nu ştii ce eşti?

Soția *(superior):* Ştiu... Vezi bine că ştiu... Sînt o proastă, asta sînt.

Tipul: Ei, vezi ?

Soția: Te rog să schimbi tonul ăsta impertinent. Cu mine ori vorbeşti cum trebuie, ori...

Tipul: Ori?'

Soția: Plec. *(Imediat ce pronunță cuvintul acesta, îşi înfige mîinile in şolduri, ea in nişte cozonaci de frâmîntat.)*

Tipul *(senin)* : Călătorie sprincenată ! Bine că a dat Dumnezeu să pricepi odată că m-ai plictisit. *(Scandează.)* M-ai plic-ti-sit... M-ai plic-tisit...

Soția *(încremenşte)*: Te-am plictisit?

Tipul *(se ridică)*: Groaznic... M-ai nenorocit... Mă sufoci... Toată ziua te ții după mine, mă pisezi, mă urmăreşti... mă înnebuneşti. Eu am venit la mare să mâ odihnesc, sa răsuflu...

Soția *(explozie):* Aşa? Ieşi!... Ieşi imediat din camera mea... Nu vreau să te mai văd în ochi. Miine de dimineață plec la Sinaia, să nu mai aud, să nu mai văd nimic.

Tipul *(spre uşă):* Să-mi scrii, *(li face cu mina.)* Adio...

Soția *(nervi)*'.Canalie.excrocule,mitocanule,banditule...

(Direcția de scenă poate completa, ad libitum, seria insultelor potrivit genului teatrului, unde are loc spectacolul-)

ACTUL AL in-LEA

La Sinaia. Terasa unei vile cu vedere spre munți. Departe, se aude un caval cîntînd un foxtrott, la o stînă, şi se văd licărind focurile pădurarilor, în luminişuri. Eventual (dacă directorul de scenă crede de cuviință), pot trece şi trei-patru vulturi pleşuvi, spre Predeal. Sînt orele trei noaptea. In fața lunii pline, care s-a împiedecat de-uu brad pe Piscul cîinelui, BĂRBATUL îşi desface leneş cravata de la smoching, In timp ce TIPESA — pe un şezlong, alături — fumează visătoare, privind cum îi cade scrumul pe reverele pijamalei.

Bărbatul *(atent):* Uite-uite... îți cade scrumul pe pijama...

Tipesa *(moale):* Ei, şt?

Bărbatul *(bănuitor):* Nu pari prea bine dispusă astăseară.

Tîpesa *(mai moale):* Ei, şi?

Bărbatul: Mâ interesează...

Tipesa *(şi mai moale):* Ei, şi?

Bărbatul: De altminteri, să nu crezi că n-am observat că de cîteva zile ai o atitudine foarte ciudată...

Tipesa *(moale de tot)*: Ei, şi?

Bărbatul *(ferm):* Mă enervezi...

Tipesa *(clei):* Ei, şi?

Bărbatul *(crescendo):* Cum „ei şi?" Eşti datoare să-mi dai explicații.

Tipesa *(prin fumul țigării):* Taci, frate ! De cînd ? De unde şi pină unde ?

Bărbatul *(acelaşi joc)* : Şi-am să te somez să mi le dai... Pentru ca să viu cu tine la Sinaia, mi-am părăsit nevasta. Am girat doctorului ei o poliță de o sută

de mii de lei, numai ca să-l pot hotărî s-o convingă că are nevoie de băi de mare, de aer sărat, de plajă, de soare, şi astfel să mă scap de ea, să pot veni aici, ea s-o pot înşela cu dumneata, în linişte.

Tipesa *(sckimbind un picior in locul celuilalt, în poziţia de „picior peste picior"):* Aşa sinteţi voi, bărbaţii!... Nişte proşti.

Bărbatul *(ars):* Ce zici?

Tipesa *(fâcind, invers, figura cu piciorul):* Nimic... Reflectez...

Bărbatul *(detectiv particular)*: Mi se pare că baţi şaua ...

Tipesa *(îi taie vorba):* Crezi? *(Suride superior).* Ei bine, da! Aşa e... Şi mă mir cum, un om de lume ca tine, n-a putut să priceapă singur, fără ca să mai fie nevoie să i se spuie în faţă...

Bărbatul *(sincer):* Ce să pricep? Nu pricep nimic...

Tipesa *(îşi scutură scrumul de pe reveruri):* Să pricepi că m-ai plictisit... M-ai plictisit. Toată ziua te ţii după mine, mă urmăreşti, mă spionezi... mă sufoci.... M-ai sufocat, asta e!... Eu am venit aicea să mă odihnesc, să răsuflu, să mă reculeg...

Bărbatul: Ce? îndrăzneşti să-mi spui mic una ca asta? Ei bine, voi lua imediat măsuri, să fii liniştită...

Tipesa *(i se face somn):* Ia-le, dom'le, şi isprăveşte...

Bărbatul: Totul s-a sfirşit între noi...

Tipesa: Ei. şi?

Bărbatul: Mîine plec la Constanţa.

Tipesa: Ei, şi?

Bărbatul: Viperă, mesalînă, co...

(Direcţia de scenă are libertatea de a completa, ad libilum, seria insultelor, at'i/id grijă numai să se lase cortina la timp.)

ACTUL AL IV-LEA

Scena reprezintă un colţ; din restaurantul Gării de Nord. La o masă 'planul I), BĂPvBATUL – care a sosit de citeva minute de la Sinaia – capiă plecarea trenului spre Constanţa şi, cufundat în gînduri, bea o cafea turcească. După puţin timp, pe uşa dinspre peron intră SOŢIA — care a sosit cu un tren de la Constanţa — şi aşteaptă să prindă legătura cu Sinaia.

Amîndoi dau cîte un ţipăt de surpriză şi rămîn, unul în faţa celuilalt, încremeniţi.

Bărhatul: Tu?

Soţia: Tu?

Bărbatul: Ce cauţi aici?

Soţia: Dar tu?

Bărbatul: Eu...

Soţia: Spune-mi repede...

Bărbatul: Mă duceam Ia Constanţa... Nu mai puteam sta fără tine nici o clipă,

Soţia: Extraordinar! Şi eu veneam la Sinaia... Muream de dorul tău... Uite biletul de tren...

Bărbatul: Draga mea...

Soţia: Scumpule...

Bărbatul: Cum mă iubeşti!

Soţia: Cum mă iubeşti!

Bărbatul: Cum ne iubim!

Sotia: Cum ne iubim!

(Cuprinşi de admiraţie mutuală, cad unul in braţele celuilalt, tn timp ce un tren fluieră în gară şi cortina cade, cu subînţeles.)

CRIZĂ

{Comedie gastronomică)

PERSOANELE :

DOAMNA HENKJETTE DAMIAN
LN BUCĂTAR
O *YA*TA IN CASA

Un interior de burghezi bogaţi.

Doamna Damian, îmbrăcată într-un „deshabille", stă la biroul său, reflectind profund, în faţa unui caiet deschis.

Este caietul său de gospodină.

AlăLuri de acest caiet &e afla diferite cărţi do bucătărie, precum şi toate ziarele de dimineaţă, deschise la pagina cu „ce mîncăm azi."

Pe un fotoliu, în imediată apropiere a doamnei Damian, doarme un cuţel pechinez, între case de cauciuc, mingi, şi căţeluşi de pluş.

Doamna Damian *(iluminată de o ideie, ca un lampion veneţian cînd îi aprinzi luminarea pe dinăuntru):* Ah! Am găsit!... *(Face repede un număr la telefon.)* Alo? Casa VasiJiu?.. . Bună ziua, Roza... Aici, coniţa Henriette!... Spune-i stăpînă-tei c-am sâ-i comunic ceva foarte important... Bine! Aştept. *(într-adevăr, aşteaptă, pînă aude în receptor glasul prietenei sale.)* Alloooo! Bonjur, Coca. Te-am deranjat ? Vaaai!... Nu ţi-ai luat nici baia pînă acuma? Bine, dar e aproape prinzul, *cherie !..* . Eşti o leneşă teribilă!... Aaa!... Eu m-am sculat de la opt dimineaţa, ca să fiu de la cinci în piaţă... De cinci minute, abia m-am întors, sînt chiar cu pălăria pe cap. Să-ţi fie ruşine că eşti in capot Ia ora asta... Ce-o să zică bărbatu-tâu, cînd o veni la dejun şi te-o găsi aşa?... Eu dejunez, întotdeauna, numai în rochie de seară, ca Iordesele !. . . Da, apropo de dejun, tu ce mai găteşti, dragă? Eu, să-ţi spun drept, nu mai ştiu ce să mai fac!... Siiigur că da! De cind m-am apucat de gospodărie, îmi fac singură meniurile. Bucătarul nostru execută, şi atita tot. E foarte bun, celebru chiar, dar e încăpăţînat. Zice că — pînă cind viaţa n-o reintra în normal şi-o să găsim iarăşi de toate — nu se mai amestecă in meniuri. Are chiar o formulă filosofică pe care o repetă ori de cîte ori ii lipseşte ceva pentru o mîncare pe care vrea s-o facă. *(Imită pe bucătar.)* „Eu nu pot, coniţă, să mă lupt fără armament!" E, cum r> să-1 dau afară, dragă? Nici nu mă gîndesc!... Bucătar ca ăsta nu se găseşte pe toate drumurile. *(Cu emfază). A* fost şi Ia „palat"... Şi dacă e de justiţie, ce? Nu e tot palat? A ţinut restaurantul de acolo, dar a dat faliment, din cauza divorţurilor. *Parole d'honneur,* că din cauza divorţurilor! Fiindcă avocaţii încercau să împace părţile, la restaurant, şi în fiecare zi ieşeau scandaluri, că părţile devastau vesela şi îşi dădeau cu mîncărurile în cap. In sfirşit!... Ce să-ţi mai spun, *cherie,* e ceva nemaipomenit, cu criza asta! Nu mai găseşti absolut nimic... 0 să murim de foame, precis. Ieri a trebuit să tăiem un curcan... Alaltăieri, abia am găsit o scîrbă de crap de opt kilograme... Noroc că azi avem un pic de carne. Am luat zece kilograme de la un clandestin. Ce să-1 mai reclam, c-a făcut tot posibilul, el singur, să-1 aresteze pentru sabotaj... Era în stare să dea şi şperţ. Cum, nu-nţelegi de ce? Dar e foarte simplu, *cherie...* Fiind închis, nu-1 mai poate bănui nimenea că taie carne clandestin... Şi taie nevastă-sa, în locul lui... Nu pot să-ţi dau adresa, că tu nu-ţi ţii gura şi mi-e teamă că răminem nemincaţi. Şi nu mi-e de noi. Mi-e de bietul Puffy, mititelul! *(Se utiâ cu dragoste la căţel.)* Eeee şi cu tine! Cum era să te chem la telefon ca să-ţi vorbesc de căţel, cînd ştiu că al tău de-abia a avut parastasul de nouă zile? Te-am chemat ca să-mi dai şi tu o idee ce să mai gătesc pentru mîine- Am căutat în toate cărţile de bucătărie şi n-am găsit nimic. Daaa! M-am uitat şi in ziare. Ăştia însă fac meniurile fără să se gindească că nu mai ai cu ce să le prepari. . . Ia, uite, de exemplu, aici.. . *(Ia un ziar şi citeşte.)* „Felul I: Supă de tomate verzi, cu capete de sparanghel şi funduri de anghinare".

Auzi colo? Tomate verzi, la Crăciun, cînd de-abia se găsesc coapte ? Şi capete de sparanghel ? Cum o să găseşti numai capete, cînd nu există nici restul ? Despre fundurile de anghinare, ce să mai vorbim?... Dau douăzeci de mii de lei pe o anghinare, ca să-i mănînc fundul. Dar, stai să vezi! „Felul II: Kisctru cu ciuperci, sos â la Gemenceau". De unde să iau nisetru? La Dragomir, la băcănie, mi-au spus că toţi nisetri din Marea Neagră sînt minaţi şi fac explozie cînd îi pui la foc. Şi ciuperci, de unde? Acuma ninge şi ştie şi-un copil că ciupercile ies numai după ploaie. Şi sos Clemenceau? în primul rînd, nu văd de ce, oamenii politici să se amestece în toate sosurile şi, al doilea, mi-a spus bucătarul nostru că sosul ăsta se face numai cu untdelemn „Puget". Şi noi n-avem decît „Sasso". Şi felul al treilea: „Viţel la tavă, cu piure de castane şi salată de sezon''. Auzi, *cherie,* viţel? Mai repede găseşti, la măcelar, elefant decît viţel. Şi castane, de unde să iau? Că astea sînt fructe sudice şi nu se mai^ aduc. Iar salata de sezon, poţi să şi mori de ris! Cum o să găsesc salată de sezon, acuma, în decembrie, cînd sezonul este vara, cind te duci la bai? Va să zică, nici tu nu poţi să-mi dai nici o idee! Cum? Să fac găină marinată? Unde-ai mincat tu, vreodată, marinată de găină! Aaaa!... Păi spune aşa, c-ai confundat!... De căprioară, cred şi eu. Dar ce idee pe tine, *cherie,* să confunzi găina cu căprioara... Sigur că sînt mamifere amîndouă, dar, oricit!... Una e vînat şi alta e lepidopteră. E, asta e! Unde vezi tu că vreau să fac pe culta cu tine? Eu însă, cînd nu ştiu ceva, nu mi-e ruşine. Mă uit în *Larousse* şi aflu exact. Că *Larousse* e cea mai cultă persoană din lume... Alo! Ascultă, tu! Pentru mîine am nişte cotlete de porc grozave. Ce-ai zice să le fac rasol cu maioneză? Cred şi eu că n-ai auzit de mîncarea asta pînă acum, fiindcă e o invenţie a mea, personală... Porc cu maioneză â la Henriette. Şi mai am şi-un iepure... Nu, nu, nu! Nu-J fac cu măsline, că e prea banal. îl fac rasol. Şi ca desert o să spui să ne facă lapte de pasăre. Lapte avem şi păsări, slavă Domnului, e coteţul plin!... Bun... Bun, *cherie...* Atunci, te las să te duci să-ţi iei baia şi mă chemi tu pe urmă, să mai stăm un pic de vorbă... Pa, *cherie!...* Pa! *(închide telefonul şi sună de trei ori.)*

Bucătarul *(intră):* M-aţi chemat, coniţă?

Doamna Damian: Da, Manole! Vreau să vedem ce gătim pentru mîine... *(Cu o privire plină de subînţelesuri.)* E ziua conaşului!

Bucătarul: Da? N-am ştiut! De naştere sau de onomastică ?

Doamna Damian: Nu! De leafă! încasează tantiemele de la consiliu. Aşa că, înţelegi tu, aş vrea sa mănînce foarte bine.

Bucătarul *(„of"):* înţeleg... Ca să fie dispus la plată.

Doamna Damian: Te-ai gîndit la ceva ? La un meniu mai copios ?

Bucătarul: La ce să mă gindesc ? Nu v-am spus ca nu pot să lupt fără armament?

Doamna Damian: N-ai dreptate. Avem de toate, berechet !

Bucătarul: Da, nimic nu mai are gust, de cînd cu speculanţii ăştia. Carnea are gust de peşte, peştele de pasăre, pasărea n-are nici un gust, că e artificială, faina nu creşte la copt, untul se face la fabricile de cherestea, untura are gust de săpun, untdelemnul miroase a asfalt, laptele se mulge de la cişmea, smîntîna poţi să scrii cu ea pe tablă, la şcoală, cafeaua se face din arborele de cenuşă! Pînă şi piperul se fabrică din moloz vopsit. Aşa că ăsta nu e armament ca să pot lupta cum trebuie.

Doamna Damian: Şi totuşi, pentru miine, trebuie să-mi dai tot concursul.

Bucătarul: Eu execut tot ce-mi daţi ordin... Dar de gust nu răspund.

Doamna Damian: Pentru mîine avem, mi se pare — ca provizii — o găină, cotlete de porc şi un iepure. Nu e aşa ?

Bucătarul: Şi mai avem o gîscă, două kilograme de pulpă de viţel şi icrele de la crapul de alaltăieri...

Doamna Damian: Mai nimica, adică... *(După o clipă de profundă reflecţie.)* Ascultă, Manole! Iepurele o fi bun împănat cu icre de crap ?

Bucătarul *(trăsnit):* Eu zic, coniţă, c-ar fi mai bine să împănăm icrele de crap cu iepure. Am mai fost

eu într-un loc, tot la o cocoană gospodină, şi într-o zi m-a întrebat dacă ştiu să fac orez umplut ?

D o a m n a   D a m i a n :   Şi ai ştiut?

B u c ă t a r u l :   Am ştiut) Cum să nu ştiu? I-am spus numai să-mi găurească dumneaei boabele de orez şi pe urmă le umplu eu.

D o a m n a   D a m i a n :   Trebuie să fi fost foarte migălos...

B u c ă t a r u l :   Sigur că da... că asta e mîncare chinezească şi numai chinezii au răbdare să găurească boabele de orez un an, ca să le mănînce în cinci minute.

D o a m n a   D a m i a n :   Bine de ei, că se descurcă uşor... Vorba e, ce facem noi pentru mîine?... Haide, fii băiat gentil şi dă-mi o idee.

B u c ă t a r u l   *(cu un surîs superior):* O idee la grătar, cum ar veni...

D o a m n a   D a m i a n :   A! Apropo de grătar! Poate n-ar fi rău să facem găina la grătar...

B u c ă t a r u l :   Eu cred că ar fi mai bine s-o facem compot, coniță...

C r a i n i c u l   *(la aparatul de radio):* „Concertul nostru de. muzică uşoară s-a terminat... Atenţiune!... *(Atît dnamna Damian cîtşi bucătarul ascultă atenţi la radio.)* Cetăţeni! Nu uitaţi că mîine e ziua cumpătării. Daţi restul sau prisosul vostru pentru cei lipsiţi de mijloace şi oropsiţi de soartă!..."

D o m n a   D a m i a n :   *(veselă dintr-o data)* Manole !... Manole!... Sînt salvată. Mîine nu gătim nimic. Mîncăm numai cafea cu lapte...

B u c ă t a r u l :   Şi restul 11 dăm la săraci?

D o a m n a   D a m i a n :   Da de unde ? Păstrăm tot pentru poimîne... Că poimîne ne vine porcul şi curcanii de la ţară... Am scăpat de grijă, Manole. Sînt aşa de fericită, că-mi vine să te pup...

B u c ă t a r u l   *(cu un surîs şmecher):* Taman acuma, de ziua cumpătării, coniță?...

D o a m n a   D a m i a n   *(care n-a fost atentă, din cauza unei inspiraţii „subite"):* Manole!... Stai, că mi-a venit o idee... Tot avem noi o mulţime de obligaţii. Mîine am să invit toţi prietenii la masă. La cafea cu lapte... *(Se şi repede la telefon, care sună însă în momentul în care vrea să ridice receptorul.)* Alo! Alo! Da, Coca, eu sînt, dragă! Ce coincidenţă... In clipa asta, tocmai vream să te chem la telefon... Cum? Mîine la dejun să venim la voi la masă? *(Priveşte semnificativ spre Manole.)*

B u c ă t a r u l   *(încet):* Să ştiţi, coniță, că a ascultat şi coana Coca la radio.

D o a m n a   D a m i a n   *(la telefon):* îmi pare rău, *cherie,* ca nu putem primi invitaţia asta atît de drăguţă, dar avem şi noi invitaţi. *(Malițioasă.)* O mulţime de invitaţi!...

F a t a   în   c a s a :   0 telegramă, coniță!... *(îi prezintă telegrama.)*

D o a m n a   D a m i a n :   *(desface repede)* Doamne... De la cine o fi? *(Aruncă repede o privire pe telegramă.)* E de la conaşul... Ce-o fi asta? Conaşul a plecat, doar, la banca, la consiliu... *(Citeşte.)* „Rog închide telefonul. Am să-ţi comunic ceva. Garabet"..

C o r t i n a

AH, BĂRBAȚII!

(Dramă matematică)

PERSOANELE : **KICHITA IONESCTJ, bancher**

Acțiunea se petrece in zilele noastre, într-un registru.

Domnul NICHITA IONESCTJ are - pe lume — trei ocupații şi anume :

1 „CONFIENTA", bancă

2 LENUȚA, soție

3 ZIZI, „prietenă".

Domnul Nichita este un om foarte socotit, motiv pentru care îşi împarte timpul, cu echitate, între aceste trei ocupațiuni- Astfel:

Dimineața, e la bancă, unde lucrează.

După-prînz e la Zizi, unde iubeşte.

Noaptea e acasă, unde doarme.

Nefiind un om sociabil, singurul prieten şi confident al domniei sale este un registru de isprăvnicel, în care îşi notează, în cifre (ca orice om de cifre, care se respectă), toate evenimentele importante ale vieții.

La ridicarea cortinei, ne aflăm in seara de 1 mai. Domnul Nichita notează:

Leafa, Lenuța, pentru o lună *(bani de buzunar)* = 6.000
Chenzina, Zizi *(„Taşengheld")* = 30.000
Un cățel sîrmos, Zizi = 10.000
Un piramidon, Lenuța = 20

TABLOUL TI

10 mai. Domnul Nichita notează:

Birje, Lenuța, pentru paradă = 105
Automobil, Zizi = 450.000

TABLOUL III

11 mai — Sfinții împărați Constantin şi Elena.

Inel-ocazie, pentru ziua Lenuții = 5.000
Cadou Zizi, în memoria tatălui său care se numea Costicâ = 50.000

TABLOUL IV

5 iunie

Onomastica, Zizi, inel briliant = 150.000
Ziua naştere, Lenuța, în mină, să-şi ia ce vrea ea = 500

TABLOUL V

Se petrece după o lună de zile.

în acest interval, in viața domnului Nichita s-au petrecut două fapte de o mare importanță:

Primul: Lenuța a aflat, prin indiscreția unei servitoare, de legătura extraconjugalâ a soțului său. Disperată, în primul moment de furie, vrind să se sinucidă, a scos revolverul din sertarul biroului şi şi-a tras un glonte în piciorul stîng, acesta fiind în partea inimii.

Imediat după această nenorocire, sinucigaşa a fost internată în sanatoriu, iar piciorul a fost. pus in gips.

Al doilea: cățelul lui Zizi s-a intoxicat din cauza unui os de cauciuc, pe care stăpînă-sa i-1 cumpărase ca să se joace.

Foarte plictisit din cauza acestor întîmplări, domnul Nichita Ionescu se aşază Ia birou şi notează în registru:

5 iulie

4 vizite veterinar, cățel, Zizi = 4.000
Flori, Zizi = 2.000
Zizi, pentru toalete, băi = 100.000
Achitat cont Zizi, cizmar = 40.000
Un iaurt, sanatoriu, Lenuța = 8

TABLOUL VI

15 *iulie*

Zizi, pentru băi, Eforie = 150.000

Leafa infirmieră, cățel, Zizi, plecată Ia băi = 6.000
Avans onorariu avocat, pentru divorț Lenuța = 10.000

TABLOUL VII

Aerul de mare nepriindu-i, probabil, tînărului sîrmos convales-•centj sănătatea acestuia s-a înrăutățit. O telegramă expediată, la 3 noaptea, a forțat pe domnul Nichita să se transporte de urgență Ia Eforie, însoțit de un distins profesor universitar veterinar. *(Decanul Facultății de medicină veterinară.)* După trei zile petrecute pe malul mării, domnul Nichita notează, la întoarcere, în ziua de *20 august:*

Voiaj, cheltuieli, Eforie = 50.000
Supliment băi, Zizi = 100.000
Onorarii, întreținere, veterinar = 100.000
Una zgardă *(cu inițiale),* cadou, cățel = 3.000
Hestituit zestrea Lenuței = 1.000.000

TABLOUL VIII

Abia restabilit, tînărul sîrmos a comis o nouă imprudență, care i-a fost, de altminteri, fatală. Neavînd voie să iasă pe plajă, în dorința de a lua şi el o baie de mare, s-a aruncat în chiuveta care se afla plină cu apă, în bucătărie. Cu apă fiartă însă, pregătită pentru spălat vasele... Din această cauză, nenorocitul sîrmos a fost scos din chiuvetă, rasol. Ceea ce a urmat, se poate vedea din registrul domnului .Nichita, cu data de *20 august:*

Vagon mortuar pentru adus rămăşițele pămînteşti,
•cățel = 50.000
•Cheltuieli inmormîntare = 40.000
•250 porții oase pentru parastasul de 3 zile,
împărțite la serviciul de ecarisaj = 25.000
Supliment băi, Zizi — 50.000
Voiaj de consolare, Zizi, Paris = 300.000
Rest onorariu avocat, divorț Lenuța — 40.000

TABLOUL IX

Acțiunea se petrece la orele 1 noaptea, în ziua de *15 septembrie.* Singur, la biroul său de-acasă, domnul Nichita seric:

încetare plăți. Formalități faliment — 10.000
Un revolver pentru mine = 5.000
10 țigări „Naționale", de adio) = 10

Cortina

TALERUL

(Comedie cu două fețe)

PERSOANELE

BĂRBATUL
' **SOȚIA**
AMANTUL

(Trei, Domane, şi toți trei!)

FAȚA ÎNTÎI

Un birou-hol, Ungă sufragerie. Deji e aproape patru după-prtnz, în încăpere tot mai miroase, discret, a varză **cu** carne.

Soția *(fumează lungită pe divan, într-o poziție fatală).*

Bărbatul *(a isprăvit de scris un articol politic prost şi — îneîntat — se ridică]de la birou, freeîndu-şi satisfăcut miinile asudate de inspirație):* GataaJ...

So[ția *(nu-l aude).*

Bărbatul *(se apropie de ea, cu manuscrisul in mînă)'.* Am terminat...

Soția *(urmărind virajele unei muşte, deasupra ceştii de cafea, băută):* Bine c-a dat Dumnezeu! De patru zile de cînd te căzneşti...

Bărbatul: Ei, ce vrei, dragă?... Eu nu sînt gazetar de meserie... *(Se pregăteşte să-i citească articolul.)*

Soția *(repede):* Nu... Nu... Te rog să nu mi-1 citeşti. Prefer să-1 citesc tipărit...

Bărbatul *(blesat):* Dar nici n-aveam de gînd să ți-1 citesc. Femeile nu pricep articolele politice.

Soția: Nici n-am pretenția... *(Stinge țigara şi se ridică intr-o rină.)* Cit e ceasul?

Bărbatul *(vexat încă, din cauza articolului)*: Cit a fost şi ieri pe vremea asta...

Soţia *(cu milă)*: Vai, ce haz ai l... Nesăratuie!...

Bărbatul *(vrînd s-o ardă, se leagă de cuvînt)*: E, ce să-i faci ? M-am molipsit şi eu de la mîncărurile pe care le prepari...

Soţia *(scirbitâ)*: Altceva decît mîncare mai ştii ? Mincare şi bani, ăsta e idealul tău. Burta şi portofelul! Ai mîncat bine, faci spirite, ai portofelul plin, ironizezi... Mi-e şi silă, zău...

Bărbatul *(mulţumit c-a atins-o)*: Mor după tine, cînd îmi faci rechizitoriul. *(Vrea s-o ia de bărbie.)*

Soţia *(ferindu-se)*: Lasă-mă... Nu pune mina pe mine...

Bărbatul *(vrea s-o sărute, ca s~o impace)*: Ei, hai, hai!...

Soţia *(supărată)*: Nu m-atinge, n-auzi?

Bărbatul *(glumind)*: Am drepturi recunoscute de societate şi biserică... *(O apucă de mină.)*

Soţia *(enervată rău)*: Lasă-mă, frate, nu înţelegi să mă laşi în pace! Ce te-a găsit?...

Bărbatul: Sînt tandru... *(încearcă s-o sărute.)*

Soţia *(care s-a păzit la timp)*: Fugi... Eşti nesuferit... Nu vezi că mă zgîrii cu barba ?. .. IJmhli ca un şomer, neras de trei zile. ..

Bărbatul: Eu am alte treburi. Nu stau toată ziua la bărbier ca tine.

Soţia: Toată viaţa am detestat bărbaţii neraşi.

Bărbatul: Trebuia să te măriţi cu un spin...

Soţia: Nu !... Cu un om simţit, mi-era destul...

Bărbatul *(bonom)*: Da ? Ei, atunci, hai să ne împăcăm. Sărută-mă pe frunte, că acolo sînt ras... *(Se apropie de ea şi întinde fruntea.)*

Soţia *(sumete nările, a greaţă)*: Phuu !... Miroşi a varză cu carne...

Bărbatul: Ce să fac ? Dacă mi-ai fi dat la masă limbi de fazan, miroseam a fazan.

Soţia: Cui nu-i place, să se ducă la birt...

Bărbatul: Mă rog, mă rog... Văd că eşti pusă pe ceartă. De aceea... o să mă duc să-mi văd de treburi.. .

Soţia *(se uită la ceasul de la mină).*

Bărbatul: Cit e ceasul ?

Soţia: Cît a fost şi ieri pe vremea asta...

Bărbatul: Mersi... *(Se uită la ceasul lui.)* Patru... La revedere...

Soţia: Sa nu ieşi aşa pe stradă.

Bărbatul *(se priveşte de sus pînă jos)*: Cum „aşa" ?

Soţia: Cu pantalonii necălcaţi, cu gulerul mototolit...

Bărbatul: Las' că nu m-alege nimenea...

Soţia: Pune-ţi măcar altă cravată. Gîţa aia de la gît e* praf, nu vezi? Şi lumea care te vede în halul asta nu zice ca eşti tu neîngrijit, zice că n-am eu grijă. . .

Bărbatul: Lumea ştie că eu am treburi şi n-am vreme să mă ocup de mofturi. . . La revedere. . . *(Iese ţanţoş şi vexat.)*

FAŢA A DOUA

Un ceas după plecarea bărbatului. Doamna şi-a schimbat capotul de-adinoauri, cu o rochie de interior, suplă şi ispititoare. S-a parfumat pe braţe, după urechi şi în regiunea broşei care îi închide decolteul. A „dat" cu pulverizatorul în încăpere, a fumat o ţigară şi, pînă la venirea amantului, a stat nerăbdătoare, după draperii, la fereastră.

Amantul *(a intrat, i-a sărutat mina aproape de cot şi s-a instalat pe fotoliul bărbatului, ca la el acasă.)*

Soţia *(a luat loc lingă el, pe un taburet.)*

Amantul *(paza bună păzeşte primejdia rea)*: A plecat de mult?

Soţia: Ca de obicei, la patru. . . Deşi nu pleacă niciodată mai tîrziu, azi avea poftă de vorbă... Mi-era frică să nu vii şi să-l găseşti aici. . .

Amantul *(românul arc şapte vieţi in pieptu-i de aramă)*: Ei şi? Ce-ar fi fost?

Soţia: Ce să fie ? Nimic... Doamne fereşte!...

Amantul: Cel mult, puteam să mor pentru tine. *(Aprinde o ţigară.)*

Soţia *(mîngîindu-i mina)*: Dragul meu... De ce să mori?.. . Fiindcă aş fi murit atunci şi eu. Şi, sâ spun drept, prefer să trăim împreună. *(Un timp.)* Nu ştiu de ce, azi aveam o presimţire că nu vii...

Amantul *(minţind, ca să-i facă plăcere, fiindcă ştie că femeilor le place sâ li se adeverească presimţirile)*: Extraordinar! închipuieşte-ţi că nici nu era să viu.

Soţia *(se apropie de el, îngrijorată)*: Vezi ? Presimţirile mele nu mă înşeală niciodată... Dar de ce era să nu vii?

Amantul: Am fost extrem de ocupat la tribunal... De-abia am avut timp să mănînc ceva în fugă.

Soția *(cu compătimire):* Dragul de el... Cel puțin, aipăpat bine ?

Amantul: Da... 0 varză cu carne, delicioasă...

Soția: N-ai idee ce mult îmi place un bărbat care mănîncă varză cu carne!... Găsesc că asta e o mîncare de bărbați... Virilă...

Amantul *(dîndu-şi cu mina pe obraz):* Sa mă ierți c-am venit aşa...

Soția *(privindu-l):* Cum ?

Amantul: Neras... Nici n-am avut timp sa trec pe la bărbier...

Soția *(lipindu-şi obrazul de obrazul lui):* Prostule!... Eu ador un bărbat neras... *(îşi freacă obrazul de barba lui.)* Aşa... uite... să simt cum mă înțeapă barba...

Amantul: Oricît! Barba ca barba!... Dar n-am avut timp nici să mă schimb... Sînt într-un hal fără hal... Ia uite... hainele necălcate, gulerul mototolit...

Soția *(nici nu se uită)*: Mofturi!... prostii!... Ascultă-mă pe mine, că sînt femeie... Un bărbat care e scos din cutie.. . nu inspiră seriozitate... Nu e bărbat.. .

Amantul: Eşti tu prea drăguță şi vrei să mă scuzi... cu formule d-astea... Un bărbat care vine la o femeie, aşa cum am venit eu la tine, e un om rău crescut. Asta e nesimțire.

Soția *(apropiindu-se de gura lui, cu ochii jumătate închişi):* Din contră... Din contră... e dezordine estetică... *(îl sărută.)* Auzi? Dezordine estetică... *(îl sărută.)* Aşa cum îmi place mie... auzi tu? *(îlsărută.)* Eu ador dezordinea estetică, auzi? *(îl sărută.)* Auzi? *(îl sărută.) Auzi'} (Pronunță cuvîntul „auzi", pînă cînd maşinistul teatrului, care doarme, aude că s-a terminat piesa şi lasă cortina.)*

TATĂL

(Tragedie în 4 acte)

ACTUL I

De cîtva timp, domnul Petrache Ionescu, mare comerciant şi om de 52 de ani, a început să primească fel de fel de anonime.

„Fata dumitale, aşa, fata dumitale, pe dincolo. Fata dumitale face, fata dumitale drege etc, etc."

Insinuările acestor scrisori l-ar lăsa pe domnul Petrache absolut indiferent, dacă domnia sa n-ar fi, într-adevăr, tatăl unei foarte nostime fete de 19 ani, anume Jenica.

La ridicarea cortinei, domnul Petrache ține în mină ultima anoinimâ pe care poşta i-a adus-o de cinci minute. Se plimbă cu paşi mari prin birou, încruntat, cum n-a mai fost din ziua cînd a căzut la alegerile de preşedinte al Camerei de Comerț. Dinspre sufragerie intră Sabina Ionescu, soția sa. E o femeie măruntică, domoală şi]gospodinâ. Din această cauză, poate, miroase discret a musaca de vinete.

Sabina *(intrtnd):* De ce m-ai chemat, Petrache, cămi se arde...

Petrache *(tăios):* Da, că de musacaua ta îmi arde mie acuma?... *(Privind-o în albul ochilor.)* Iar am primit o anonimă... apropo de Jenica.

Sabina *(blajină):* Ei şi? Dă-le-ncolo de anonime.

Petrache *(grav):* Da, dar de data asta mi se comunică fapte precise.

Sabina *(brusc alarmată):* Ei, taci!

Petrache: Fapte grave, cucoană!

Sabina *(din ce în ce mai cuprinsă de panică):* Aoleu!.. . Citeşte-mi-o repede, pînă nu leşin... Ce zice? Despre ce e vorba ?

P e t r a c h e *(solemn):* Despre cinstea familiei noastre, ca să zic aşa...

S a b i n a *(lâsindu-se moale, pe canapea):* Taci necuratului, Doamne iartă-mă, din *gură..* . că m-apucâ ficatul. Ia citeşte.

P e t r a c h e *(scoate cu gesturi liturgice ochelarii, şi-i pune şi începe să citească, slilcind cuvintele, de emoție):*

„Onorate domnule Ionescu,

în calitatea mea de vechi prieten al familiei dumitale, cit şi de vechi tată de familie proprie, iți aduc la cunoştință că fata dumitale, Jenica, are o purtare nedemnă de naşterea şi cinstea numelui său...

De mai multă vreme, fata dumitale întreține legături cu tinărul Costel Georgescu, pe care îl primiți in casă, ca pe un copil. Ce fel de legături sînt acestea, te poți convinge, chiar astăzi, la ora cinci, dueîndu-te acasă la acest măgar, unde ii vei găsi pe amîndoi cum e mai bine. Nu neglija că eşti tată!

Un alt tată."

(Împăturind scrisoarea cu grijă.) E, madam? Mai zici şi acum că sînt vorbe ?

S a b i n a (se *mai agață de o ultimă speranță):* Cum o să fie Jenica la ăla acasă, cînd ştii bine că e plecată, de ieri, la prietena ei, la moşie?

P e t r a c h e *(detectiv):* Păi, tocmai asta e!... Ne-a mințit că se duce la prietena ei la moşie, ca să-şi facă de cap cu Costel, in linişte.

S a b i n a : Tocmai Costel să ne facă nouă una ca asta?

P e t r a c h e : întîi şi-ntii, nu ne-o face nouă, ci i-o face ei... Şi al doilea, daca e adevărat, o să aibă de-aface cu mine. îl împuşc.

S a b i n a *(cu o uşoară satisfacție)*: Vezi ? Eu de la primele anonime I-am bănuit pe Costel. Tu ai presupus mereu pe alții.

P e t r a c h e *(sentențios):* Cînd e vorba de fata mea, presupui pe toată lumea... Zi să-mi facă o cafea, că sînt enervat. . . Şi da-mi revolverul de sub saltea.

A C T U L II

Acțiunea se petrece în aceeaşi *L \ ,* la ora cinci, la Costel Georgescu acasă.

P e t r a c h e *(oprindu-se, gîfîind, la uşa unei garsoniere dintr-un bloc şi citind cartea de vizită prinsă pe uşă).*

COSTEL GEORGESCU.

Aicea e! *(Scoate o batistă şi îşi şterge fruntea de sudoare. Apoi îşi face semnul crucii, scoate revolverul din buzunarul de la spate şi sună. Trec citeva clipe de aşteptare penibilă).* Să ştii c-au deranjat soneria, ca să nu-i deranjeze nimeni. *(Iluminat de acest gind, bate în uşă, cu putere. O dată, de două ori, de trei ori. In dosul uşii se aud, în sfirşit, paşi. Apoi, o cheie se răsuceşte în broască.)*

C o s t e l *(crâpînd uşa):* Ah ! *(Vrea s-o închidă repede la loc. Petrache împinge uşa şi pătrunde în interior... Un țipăt — specific femeilor surprinse în neglije — spintecă tăcerea, venind dinspre divan... De altminteri, şi Costel e în pijama... Costel caută să opună rezistență.)* Domnule Ionescu, nu înțeleg cu ce drept.. .

P e t r a c h e *(îl dă deoparte cu un ghiont şi se îndreaptă spre divan):* Ieşi la lumină, ticăloaso ! *(Femeia de pe divan, văzînd pe Petrache, dă un țipăt şi se preface că leşină. Petrache se reazimă, zăpăcit, de o mobilă. Revolverul îi cade din mină. . . începe să bîlbîic, penibil.)* Domnule Costel, te rog să mă ierți... Sînt victima unei mistificări. .. Scuză-mă, te rog. Om bătrîn, m-am făcut de ris. .. Aşa-mi trebuie, dacă mă iau după anonime. ..

C o s t e i *(nedumerit):* Dar ce este? Ce s-a întîmplat?

etrache: Nimic... Nimic... Iartă-mă, te rog... *(îndreptîndu-se spre ieşire, ruşinat.)* Auzi, să o compare p3 Jenica mea, cu... *(Gest spre divan.)* Ptiu ! *(Iese, bălăbănindu-se.)*

F e m e i a de pe d i v a n *(scoțînd capul de sub pernă):* A plecat ?

C o s t e l : Da... Dar de ce te-ai ascuns de el? îl cunoşti?

F e m e i a de pe d i v a n : Cum dracu' să nu-1 cunosc. E „prietenul" meu de cinci ani, de cind lucrez în biroul lui... Fir-ar al dracului să fie de ghinion... *(Oftind adine).* Şi-am avut o presimțire. Azi sîntem în 13... *(Alt oftat.)* Şi mai e şi marți...

Cortina cade pe, înjurătura ei. A*« se aude decît. •• „astăzi şi mîine de calendar".

ACTUL III

Un ceas mai tîrziu, în acelaşi loc...

C o s t e l *(fericit, fumează. A făcut ordine în odaie şi a deschis geamurile sâ iasă parfumul violent al femeii de adineauri.)*

J e n i c a *(intrînd ca o furtună, cu un mănunchi de trandafiri galbeni în braţe)*: A fost ?

C o s t e l *(sârutînd-o):* D a . . .

J e n i c a : Va să zică, anonima noastră a prins... *(Bate bucuroasă din palme.)*

C o s t e l : Şi încă cum !... Am executat instrucţiunile tale exact. Am întîlnit o jună pe Lipscani, am adus-o Ia patru jumătate aici... I-am dat o mie de lei ca să se dezbrace...

J e n i c a: Sper că nu te-ai uitat prea de-aproape la ea...

C o s t e l *(rîztnd):* Nici n-am avut timp. La cinci fix, conu Petrache s-a înfiinţat... Restul s-a petrecut exact cum am prevăzut noi... Numai că am avut şi un mic supliment. .. *(Are, o clipă, intenţia să-i spuie chestia cu întîlnirea dintre funcţionară şi patron, dar se gîndeşte că e mai bine să păstreze secretul! Ce naiba? între bărbaţi!.,.)*

J e n i c a : Ce supliment ?

C o s t e l *(sârutînd-o):* Conu Petrache a venit şi cu revolverul ăsta *(îl arată)* să ne împuşte...

J e n i c a *(sărutîndu-l):* Acum putem să plecăm liniştiţi la prietena mea, Ia moşie... Mă ţine, săraca, prezentă, de ieri...

ACTUL IV

Acţiunea se petrece a doua zi, la opt dimineaţa, în faţa biroului lui Petrache... Femeia de pe divan vrea să intre în birou.

S e r v i t o r u l : Un moment, domnişoară, vă rog... Aveţi o scrisoare de la direcţie *(îi dă scrisoarea.)*

F e m e i a de pe d i v a n *(desface şi citeşte):* „Să nu te puie dracul să mai calci pe la birou, că te-azvîrl în aer cu dinamită.

Petra che"

CÎND STĂPÎNA NU E ACASĂ

(Piesă cu necuvîntăioare}

Acţiunea se petrece într-un buduar.

P i e p t e n e l e *(ducîndu~şi mina la falcă):* Of! Of! OfI

P e r i a de cap *(aspră):* Ce e, dom'le ? Ce te vaieţi aşa ?

P i e p t e n e l e : Mă dor dinţii. Am răcit.

P e r i a de cap: Unde?

P i e p t e n e l e : La cap.

O g l i n j o a r a : Parcă văd c-ai să rămîi ştirb şi-o să te dea cadou feciorului.

P i e p t e n e l e *(rău dispus):* E h ! Prea vezi multe şi mata. Şi cine vede multe, crapă. Probabil că de-aia a şi început stl-ţi sară smalţul.

F o r f e c i c a de u n g h i i *(ascuţită toată, oglinjoarei):* Apropo de smalţ ? De ce eşti aşa de jupuită lîngă ramă ?

O g l i n j o a r a : Mm! Nu contează! Am un pic de eczemă.

P i e p t e n e l e : Fă-ţi un tratament cu mercur.

S ă p u n u l *(confidenţial, periuţei de unghii):* Zău 1 Oglinda asta mi-e frică să nu fie un focar de infecţie intre noi.

O g l i n j o a r a *(săpunului, fiindcă l-a auzit):* în orice caz, eu nu sînt bolnavă... ca dumneata. În fiecare dimineaţă, faci spume Ia gură.

P u f u l *(aparte, rujului de buze.)* S-a vexat domnişoara...

R u j u l de b u z e : Da! Face pe convexa...

P i l a de u n g h i i : Să vă spun drept... Nu ştiu ce dracu am şi eu... Nu mă simt bine-

P u f u l : Fiindcă piteşti prea mult.

P i l a de u n g h i i *(pufului):* Vezi că-ţi zic ceva acum, de-ţi merg fulgii.

Pasta de dinți *(pilei de unghii)* : Şi eu sînt bolnavă, *ma chere.* Dimineața, cind mă scol, am un gust rău în gură!...

Pila de unghii: Ia vezi să nu fie ceva în legătură cu tubul.

Pasta de dinți: Care tub?

Pila de unghii: Tubul digestiv...

Tubul de vaselină *(pieptenului):* Eu nu înțeleg, domnule, de ce se cheamă ăsta digestiv, tub? Atunce, eu ce dracu sînt? Intestin cu vaselină, nu? Auzi colo, tub!

Pudra *(spirituală):* „To be, or not to be", aceasta e-ntrebarea...

Tubul *(pudrei):* Nu mai face pe Hamlet, cind eşti „Germandree".

Pasta de dinți *(arâtînd spre periuța de dinți, continuă discuția cu pila de unghii):* Şi, după ce sînt nervoasă, mă mai freacă şi dumneaei toată ziua.

Periuța de dinți: Ei, da! Că-i fi vrind acum, să se spele pe dinți cu polissoir-ul...

Polissoir-ul *('periei de dinți) : Sois polie, madame !...*

Periuța de dinți: Dar ce-am zis ? *Poly soit qui mal y pense !...*

Săpunul *(polissoir-ului): Polisson, va !*

PoIissoir-ul *(săpunului):* Nu mai face pe franțuzitul că mi-e şi greață... Fiindcă scrie pe tine „Savon", faci pe cultul cu noi...

Săpunul *(de sus, polissoir-ului):* Nu fii nespălat... Pot să pun prinsoare că nu ştii franțuzeşte.

PoIissoir-ul *(cu dispreț):* Savonarola! *(li întoarce eticheta.)*

Apa de colonie: Ce dracu miroase aşa, frate ?... A pucioasă!...

Parfumul: Dumneata!

Apa de colonie: Eu ? Cred că dumnealui... *(Arată cutia de Cadum.)*

Cutia de Cadum: Eu n-am nas aşa de fin ca dumneavoastră şi nu bag de seamă.

Rujul de buze *(strimbîndu-se):* Eu am, nu sînt ca dumnealui. . . *(Arată spre Cadum.)*

Parfumul: Pfu! E nesuferit... *(Face un gest de dezgust şi se răstoarnă. Dopul îi cade jos şi tot conținutul se varsă. în încăpere se răspindeşte imediat un miros puternic de amoniac.)*

Toate obiectele îşi duc repede mina la nasuri.

Apa de colonie: Mizerabilul! *(Arata flaconul de parfum, răsturnat.)* Era plin cu amoniac pentru spălatul bijuteriilor... *(Apropiindu-se de cutia de Cadum.)* Dragă Cadumiță, dă-mi voie să te miros nițel, că leşin...

Cortina cade, ductndu-şi faldurile kt nost

FULARUL ALBASTRU

(Piesă polițistă, în 4 mari acte)

PERSOANELE:

Se vor idenlifieu In cursul acțiunii, pentru a nu strfea siiipii?a srnMe^n'or.

La ridicarea cortinei, cortina nu se ridică, fiindcă actul întii al acestei piese se petrece cu cortina neridicată. Nu, Doamne fereşte, pentru că in spatele ei, pe scenă, s-ar petrece cine ştie ce lucruri! Dar piesa, fiind polițistă, trebuie să excite curiozitatea spectatorilor şi sâ-i facă sâ bănuiască exact ceea ce nu se întîmplă. Prin urmare, originalitatea acestui act nu este decît o simplă abilitate profesională, *i*

Dar pentru ca spectatorii să nu stea un act întreg degeaba, de îndată ce se vor aşeza bine în fotolii şi vor încata de a mai tuşi, se vor auzi, de după cortină, următoaryle expresii:

Lelia *(tandră):* ...bitul meu!
Victor *(foarte tandru):* ...bita mea!
Lelia *(mai tandră):* ...birea mea!
Victor *(şi mai tandru):* ...gostea mea !
Lelia *(acelaşi joc):* ...uiule mic !
Victor *(idem):* ...uicămică!
Lelia *(drăgălaş):* ...garule scump ! *(Adică „ştrengarule".)*
Victor *(actla.<i joc)* : ...oafă adorată. *(Adică „garoafă"'.)*

Directorul de scenă are libertatea de a prelungi cit crede de cuviință această scenă invizibilă. Adică, nu ! Mai bine să nu sc amestece, c-o strică.

Se aude soneria Ia intrare.

Imediat se ridică şi cortina. în scenă apare un salonaş, în apartamentul Leliei.

Lelia *(care piuă acuma se săruta cu Victor, se ridică alarmată şi zice):* Cine-o fi?. ..

f Victor: Oricine-o fi, nu sintem acasă.
•Jpk'Lelia: Imposibil. Toată lumea ştie că sînt bolnavă şi aş ***lljfei-*** da de bănuit...
Victor: Dar dac-o fi nevastă-mea?...
7' Lelia: A, da! S-ar putea! Ea e singura care n-a venit să mă vadă de cind m-am făcut bolnavă!
Victor *(pierit):* Ce e de făcut ? *(Soneria se aude iarăşi.)*
Lelia: Treci tu dincolo, în cămară, şi stai acolo, între alimente, pînă îți spun eu să ieşi... Nu uita să-ți iei lucrurile.

Pictor îşi ia pălăria, pardesiul, bastonul, mănuşile, țigările şi iese. In grabă, uită să-şi ia fularul, care rămîrte aninat de brațul unui fotoliu...

ACTUL II

Lelia *(intrînd* ***tu*** *Ada):* Te-am făcut să aştepți o clipă, dragă, fiindcă servitoarea mea nu e aici.

Ada *(privind discret şi bănuitor in jurul ei):* Te pomeneşti c-ai trimis-o în oraş, ca să scapi de ea?

Lelia: N-aş fi avut nici un motiv. .. Sînt o femeie liberă şi pot să primesc pe oricine.

Ada: Nu te rețin decît un minut, să ştii. .. Am venit — mai întii — să te văd, c-am auzit că te-ai făcut bine şi — al doilea — vreau să te rog să-mi dai adresa lui Jenny, de la Paris.

Lelia: Imediat, draga mea. O am notată pe un carnețel, în dormitor. *(Iese.)*

Ada *(rămasă singură, inspectează, urgent şi atent, încăperea. Vede fularul lui Victor):* Ah! Fularul lui bărbatul meu ! Fularul pe care i l-am făcut cadou de ziua lui. *(îl ia în mină.)* Aveam o presimțire că mă înşeală cu Lelia... Ticălosul! *(Scrişneşte din dinți. Apoi, brusc, râmîne pe gînduri.)* Dar dacă n-o fi al lui? Poate să mai fie şi altul la fel... Mai bine să-i fac un semn şi mă voi convinge acasă. *(Scoate un ac de păr şi străpunge fularul în cîteva locuri. Apoi îl pune la loc unde era şi surîde către Lelia, care vine c-o hîrtiuță in mină.)*

Lelia: Uite, ți-am notat adresa lui Jenny, aici: 4 Rue Dulong, Vl-eme.

Ada: Mersi, fetițe- dragă!... Nu vreau să te mai rețin... Pa!
Lelia: Pa!

ACTUI. III

Acasă la Victor, în aceeaşi seară. Ada stă într-un fotoliu şi fumează. Victor se preface că citeşte un jurnal... în realitate o spionează, fiindcă simte el că pluteşte ceva suspect in aer.

Ada *(sosi şi ziua de atac, cea de singe udă):* Unde ai fost azi după-prînz?
Victor *(de după jurnal):* Unde să fiu? La club!
Ada *(ascuțindu-şi buzele):* Dea? Şi te-ai amuzat bine?
Victor: Am pierdut două mii de iei la bridge.
Ada: Cine pierde la cărți, cîştigă în dragoste.
Victor *(prudent):* Tronc, Ilineo!
Ada *(o aduce pe departe):* Ce rece a fo3t azi! A venit toamna!
Victor: Şi mie mi-a fost frig...
Ada: Am văzut. .. Ți-ai pus fularul...
Victor *(tot prudent):* Păi, de-acum încolo.;.
Ada: Apropo de fular. Ia du-te şi adu-mi-1 nițel încoace...
Victor: De ce? *(Nedumerit.)*
Ada: Mi se pare că e rupt...
Victor: Nu e nimic... îl dai mîine Măriei să-1 coasă.
Ada: Cu ață albă.. .
Victor *(presimte că toată conversația asta are un scop):* Dar de ce cu ață albă, dacă fularul e albastru?
Ada: Ca să se asorteze cu tot ce-mi spui tu. *(Se ridică, se duce ca o furtună în antreu şi revine cu fularul în mină.)*
Victor: Dar ce-ai, dragă? Ce te-a apucat?
Ada *(se convinge că fularul de la Lelia era fularul lui Victor):* Ce am? Am, că mă înşeli ca un nemernic.
Victor: Eu?
Ada: Tu! Şi nu te mai uita aşa la mine, cu aerul ăsta de înger, că-ți dau cu ceva în cap. Mă înşeli cu Lelia.
Victor *(ars):* De unde ştii tu?
Ada: Azi am fost la ea, în timp ce dumneata erai ascuns acolo.

Victor: Eu? Inexact...
Ada: Inexact? Ei află că, deşi te-ai ascuns bine, te-a dat de gol fularul. L-ai uitat pe fotoliu... Şi, ca să mă conving dacă e al tău sau nu, i-am făcut semn... Poftim. Uite semnele *(I le arată.)*
Victor *(încolțit, găseşte o portiță de ieşire):* Stai, dragă, stai! Stai, nu te porni aşa! Adineauri, cînd am plecat de la club, m-a chemat Georgică la telefon să-mi spuie că, pe la şase, cind a plecat el de la club, şi-a schimbat fularul cu al meu... Şi el are unul tot albastru.
Ada *(încremenind):* Ce? Ți-a schimbat Georgică fularul?
Victor: Pe onoarea mea dacă te mint.
Ada: Mizerabilul!... Mizerabilul!... Mizerabilul 1... *(Cade leşinată într-un fotoliu, spre marea nedumerire a lui Victor.)*

ACTUL IT

Se petrece un ceas mai tîrziu. Victor a plecat în oraş, ca să aranjeze cu Georgică minciuna.

Ada *(ştergîndu-şi ochii de pltns):* Va să zică, Georgică mă înşeală cu Lelia? Cel puțin dacă mă-nşela Victor, n-aş fi suferit atît... Ah! Ştiu eu cine e de vină în toate astea!... *(Ia telefonul şi face un număr.)* Allol Tu eşti, Iorgule? Sînt supărată foc pe tine! Nici nu_ vreau să te mai văd în ochi. De ce? Lasă c-o să-ți spun eu de ce! în orice caz, dacă nu vrei să rup definitiv cu tine, ține minte un lucru: să nu-mi faci cadou niciodată fulare albastre!... Şi mai ales cite două la fel, dintr-o dată!

P. s. Am uitat să spun că această piesă este polițistă, fiindcă eroul principal, Victor, este funcționar superior la poliție. Bineînțeles, acest *Post-Scriptum* ține Ioc'şi de...

Cortina

SCAFANDRIERII

(Piesă de provincie}

Gong!
Se aude un canar cîntînd.
Cintecul canarului încetează.
Replicile care urmează se dau repede.

O voce: Mitică! O cafea, drăguță! Cu ochi de şarpe!
Mitică: Imediat, coane Grigorei
Altă voce: Şi mie una, Mitică!
Alta: O gingirlie!
Mitică: Imediat, coane DumUrescule!
Alta: Un ceai cu rom, Mitică!
Mitică: Am înțeles, dom' colonel.
Alta: Psssttt! Băiete! Treizecişidouă cu purici.
Mitică : Vi-ne!
Alta *(nazală)):* Ce s-aude, mă, cu tablele alea?
Mitică: Imediat, domnu' Nicu.
Alta: Mitica! Lipseşte nebunul de la şah.
Mitică: Vă dăm altul, coane !
Alta: Cărțile de tabinet, Miticuță, tată! Dar nu alea cu popa de treflă rupt la colț.
Mitică: Da, coane Paveliule!
Alta: Du, măi, dulceața aia, odată.
Alte: Şi tibişir pentru tac.
Mitică: Momental, coane... Vine toate instantaneu.

Crainicul: Cred că ați înțeles, iubiți ascultători, că ne aflăm lntr-o cafenea de provincie, Să-i zicem, "Cafe" central", c-aşa le zice tuturor cafenelelor din centrul orăşelelor de provincie, E ora cinci după-amiază. Toți obişnuiții localului sînt la posturi. Aşa. de exemplu, la biliardul din fund s-a angajat partida obişnuită de „chegle", între „decanii" acestui joc: nea Georgică, fostul comandant al pompierilor locali şi domnul GIrniță, comersant de coloniale şi delicatese.

Chibiții, aceiaşi şi ei, în fiecare zi, au făcut roată (aceeaşi roată) ţn jurul biliardului. Tănăsescu, de la „Măsuri şi greutăți", notează punctele. Este, cu alte cuvinte, însărcinat cu „catagrafia".

Tănăsescu *(după ce s-a auzit tacul pornind bila, pe biliard):* Patru, la nea Georgică. Ai 62, in total, nene Georgică.
Girniță: Şi eu cîte am, drăguța?
Tănăsescu: 58, nea Matache. 62 cu 58. Sinteți aproape egali... Mai are numai patru înainte.
Girniță: Şi m-a lăsat şi mască.
Un chibiț: Trage cu efect din mandă, nea Matache. „Buzără" 1
Tănăsescu: Eâ! înveți tu pe tat-to să facă copii. *(Cu admirație.)* Las-că ştie el, nea Matache, cum s-o joace. *(Savant.)* Trage-o cu contraefect din mandanea, nea Matache.
Nea Georgică: Fără idei, va rog. Fără idei! Aici se joacă fără idei... Jucăm la interes... pe bani grei.
Chibițul *(confidențial, lui Tănăsescu)*: Dar pe ce joacă
Tănăsescu: Pe un pachet de „Naționale", „Eclere".
Nea Georgică: Ce faci, Gîrniță? Joci ori nu joci?
Gîrniță: Ai răbdare, nene! Ce, crezi că e aşa uşor de jucat? Nu vezi ce poziție mizerabilă mi-ai lăsat. *(Trage lovitura; bilele pornesc pe biliard.)* Opt la Mandea! *(Mindru.)* Căci eu le administrez!
Tănăsescu: A-ha-ha-ha! 8 şi cu 58 = 66. *(Anunți eu voce de spicher.)* Situația, domnilor: 62, nea Georgică, 66, nea Matache. Aproape egali...
Mitică: *(ckelnăreşte):* Cafeluțele, vă rog... Pardon, vă rog... Uşor cu tacul, coane Georgică... îmi vărsaşi cafelele.
Nea Georgică *(enervat):* Nu mă ține de la mină, mă, că acum le răstorn, de le sare năutul.

CRAINICUL: Tot atît de zilnică şi pasionată s-a angajat şi partida de tabinet dintre colonelul pensionar Vasilescu şi domnul Nedelcu. fost consilier comunal. Alți chibiți urmăresc cu atenție încordată sfîrşitul partidei.

Colonelul: Treisp'ce şi cu una paisp'ce, Zgîrie-mi un tabinecior.

-Nedelcu: Cum, domnule colonel, ai mai avut un popă? *(Cu parapon.)* Tţ! Ţţ! Ţţ! Eram sigur că au ieşit toţi popii.

Colonelul: Dacă n-ai ţinere de minte, lasă-te de tabinet, iubitule, că ăsta e joc de ştiinţă. Apucă-te de loton, că la loton n-ai nevoie de memorie. Se înlocuieşte cu boabe de porumb. *(Batînd cartea pe masă, cu zgomot.)* Uite, un şapte ochi...

Nedelcu *(jucind, ca mai sus):* Poftim! Uite şi de la mine un trei. Şapte şi cu trei = zece. Ia vezi, poate ai şi decarul de zece. Ăştia, doar, ştiu sigur că au ieşit toţi patru...

Colonelul *(jucind, ca mai sus):* Afară de ăsta al meu... Ia mai zgîrie-mi un tabinet.

Nedelcu *(contrariat):* închipuieşte-ţi! A mai fost un decar de zece în joc?

Colonelul *(tncintat):* închipuieste-ti! Şi încă ăl de caro- < Bufa!

Nedelcu *(dezgustat):* Mare noroc ai, domnulel..-. Extraordinar noroc!... Ai cîştigat, gata! *(Indignat.)* Phiuu! Cum ăţi fi puţind, domnule, unii, sâ aveţi asemenea noroace? Nici c-am pomenit aşa ceva... Uite, zic vorbă mare, că nu mai joc tabinet în viaţa mea... Fac jurămînt! Fă cărţile.

Colonelul: Păi ziseşi vorbă mare, că nu mai joci?

Nedelcu: Da, dar incepînd de mîine... Acuma te mai fac un tabinet! Ultimul... Ultima noapte a Iui Mihai Viteazul... Fă-le!

Crainicul: Numai la fereastra care dă spre strada principală se află o masă rotundă, cu marmoră plesnită, la care nu se joacă niciodată nici un fel de joc de noroc. Aci se întruneşte, zilnic, „ştabul" cafenelei. Aci, în şedinţe misterioase, se decide, în fiecare zi, soarta pămîntului, se trag hotarele Europei viitoare, se semnează armistiţii şi păci, se răstoarnă guverne şi regimuri, se numesc şi se destituie funcţionarii înaltelor dregătorii, aci se rezolvă problemele economice şi financiare ale lumii întregi, se dezlănţuie ofensive şi se organizează rezistenţe, aci, la fereastra cu pistrui de muşte şi cu colivia canarului deasupra, „ştabul" vede tot, află tot, ştie tot, prevede şi rezolvă tot. Astăzi, de exemplu, se discută chestia inundaţiilor. Dar... mat bine să strecurăm microfonul sub masa rotundă cu marmură plesnită şî sâ dăm cuvîntul celor din jurul ei. Patru venerabili pensionari...

Se aude cîntecul canarului.

Corcoveanu: Da' frumos cîntă astăzi canarul... Are evlavie de cintat...

Manolescu: Se vede treaba c-a simţit şi el că se-apropie primăvara...

Andriţoiu: Crezi că de-asta cîntă?... Nu cîntă de-asta! Cinta de foame, asculta-mă pe mine... N-are stăpîn-so ce să-i mai dea de mincare...

Cicu: E, şi cu dumneata!... De ce să naiba? Că nu i-o fi dînd să mănînce muşchi de vacă? Ii dă floarea-soarelui.

Andriţoiu: Păi, tocmai de-aia! Adio floarea-soarelui. S-a dus. S-a isprăvit...

Corcoveanu: Las-o, nene, că s-or mai fi găsind două-trei seminţe, acolo, şi pentru el.

Andriţoiu: Dă-mi dumneata mie o sămînţă de floarea-soarelui. şi-o mănînc... Toată recolta s-a inundat... Toată!

Cicu: Unde?

Andriţoiu *(misterios)*: Ce, nu ştiţi?

Toţi *(acelaşi joc)*: Nu!...

Andriţoiu: La Constanţa, în silozuri. Opt sute de mii de vagoane, duse. Recolta strinsă pe trei ani de zile înainte...

Manolescu: Păi am citit c-au fost inundaţii numai în cîteva locuri, Ja Dunăre.

Andriţoiu: LasăTe pe-alea. Alea nu contează. *(Pe ton de mare mister.)* S-a revărsat Marea Neagră. Asta e mai grav.

Cicu: Ce tot vorbeşti, nene? Cînd?

Andriţoiu: Azi-noapte...

Manolescu: Serios, Mişule?

Andriţoiu: Pe cuvîntul meu de onoare...

Toţi: Ţţ! Ţţ! Ţţ! *(Ţiţiie un timp.)*

Corcoveanu: Nu se poate, Mişule *1*... Cum era să se reverse Marea Neagră?

Andriţoiu *(tare pe ce ştie el):* Uite bine. aşa cum s-a revărsat.

Corcoveanu: Imposibil.'

Andrițoiu: Da? Imposibil? Așa am zis și eu cind am auzit. Ai să vezi însă că e foarte posibil. *(Important.)* Mă rog! Poți să-mi spui, domnule, mie, în ce ae varsă Dunărea ?

Cicu *(convins):* în munții Pădurea-Neagră.

Manolescu *(lui Cicu):* Fugi de-acolo, nene, că ăla e Rinul...

Corcoveanu: E, cum o să fie Rinul? Rinul se varsă in Germania. Și Dunărea se varsă la noi...

Andrițoiu: Exact... La Constanța...

Cicu: Ba să mă ierți, dumneata! Dunărea se varsă in mare, la Galați... că de-aia e și port...

Corcoveanu: Taci, frate? Păi dacă Dunărea se varsă in mare, atunci în gurile Dunării cine se mai varsă? Tata ?

Cicu: Stați, nene, stați, că mi-am adus aminte... Se varsă în Marea Neagră, la Sulina...

Andrițoiu: Mă rog! La Galați, la Ploiești, La Sulina, n-are nici o importanță. Principalul este că se varsă în Marea Neagră. Buuun...

Cicu: Ei, și dacă se varsă in mare, ce? Că, doar, n-o să se verse în munți, că de-acolo izvorăște.

Andrițoiu: Ai răbdare... să-ți explic... *(Doctoral.)* Orice mare este știut, nu e așa, că are coprinsul ei de cantitate de apă. De exemplu, două vedre, trei, opt, după mărimea fiecăreia... Ca o doniță, să zicem. Cit sa aibă, mă rog, o doniță obișnuită? Două vedre...

Manolescu: Așí! N-are!... Una, cel mult...

Cicu: Cum o să aibă o doniță, o vadră, frate? Exclus... Atuncea, vadra cîte donițe are...

Andrițoiu: Stați, nene, că nu e vorba de donițe acuma ... Vorbim de Marea Neagră...

Corcoveanu: Mai mult de-o vadra jumătate n-are... Și, ca să mă conving, cum m-oi duce acasă o cintaresc... C-am o doniță nouă.

Andrițoiu: Las-o-ncolo de doniță, ca eu am luat-o așa, numai de-un paregzemplu...

Cicu: Are mai mult. ..

Andrițoiu: Mă rog!... Am lăsat donița, și iau paharul asta cu apă... *(îl trtntește pe masă.)* Poftim! îl umplu ras... Așaaa!... *(Toarnă apă din alt pahar.)* Acuma ia dumneata paharul âstălalt cu apă și toarnă în paharul ăsta plinul... Poți? Nu poți!

*M Cieu: Ba pot, da se varsă pe masă...

Andrițoiu: Brava dumitale... Aici am vrut să te aduc. Va să zică, dacă avem un obiect plin cu apă și mai turnăm în el, apa dă pe deasupra... sau, cu alte cuvinte, se inundă. Prin urmare, așa s-a intimplat și cu Marea Neagră... A venit Dunărea umflată de pe la Giurgiu și de prin alte părți și s-a înghesuit in ea cu toată apa, pînă cînd Marea n-a mai avut încotro și a dat pe de mărgini... Și unde era să se reverse ? Care este singurul nostru port la Marea Neagra? Constanța, săraca... Și, în două ceasuri, de cind a-nceput inundația, tot orașul a fost sub apă, S-a-necat și portul, și digul, și farul, și tot. Despre oraș, ce să vă mai spun ? Zice că numai vîrful moscheii se mai vede din apă.

Corcoveanu: Serios, Mișule?

Cicu: Phiu-phiu-phiu!... *(Fluieră a mirare și a pagubă.)*

Andrițoiu: Mi-a spus un martor ocular...

Manolescu: Păi dacă inundația a-nceput azi-noapte, cind ai putut să vorbești cu el?

Andrițoiu: La telefon, domnule,.. La telefon. Ia București, unde s-a refugiat... că e un nepot al meu... și mi-a dat aviz de dimineață, ca să-mi spuie...

Manolescu: Da, da!

Corcoveanu: Trebuie să fie pagube enorme...

Andrițoiu: Un adevărat dezastru... Zice că sînt peste două mii de morți de vii.

Cicu: Două mii de morți?

Andrițoiu: Ce te miri? Măcar de-ar fi numai atîțea. Fiindcă, partea proastă, uite care a fost. Toate vapoarele care se aflau in port, cînd s-a inundat apa, au intrat în oraș, cu marea. înțelegi, dumneata? Ca la Veneția. Așa că cei mai mulți din majoritatea morților au murit din cauză că i-a călcat vapoarele pe străzi, a dat peste ei prin case, prin berării, pe unde se aflau și ei, că era simbătă seara... Zice ca un torpilor de-ăla marc a intrat cu totul înlr-un cinematograf și-a naufragiat acolo peste spectatori, că era apa mică și nu se mai putea ține deasupra.

Toți: Țț! Țț! Țț! Țț!

Corcoveanu: Dă-o-ncolo, c-or mai fi și exagerațiuni, nene!

Andrițoiu: Ce exagerații, frate? Atunci voi nu știți ce e aia inundație. Și e totuși știut că apa se propagă mai repede ca focul... Mare minune dacă n-o fi trecut pină acuma și podul de la Cernavodă.

Manolescu: Cine să treacă podul?

Andrițoiu: Apa, cine vrei să-l treacă? Soacră-mea?

Cicu: în orice caz, dacă, Doamne ferește! o s-ajungă apa pină la pod, crez c-o să-l treacă pe dedesubt, că de-aia e pod.

Andrițoiu: Să crezi dumneata că mai ține apa socoteala de cine ești dumneata. Cînd te-ajunge, de se inundă ea, e dată dracului. Doamne iartă-mă, că bem și noi și e păcat să zici.

Corcoveanu: Da' mă mir că-n jurnale nu scrie nimic...

Andrițoiu: Păi de ce să mai scrie, dacă știm tot? Mai alarmează lumea degeaba... La București însă s-au luat chiar măsuri de apărare. Se lucrează la diguri... S-a dat și o ordonanță ca fiecare locuitor să aibă barcă în casă, sau vapor, sau copaie cu pînze, sau tot ce găsește de plutit. Și toată lumea umblă pe străzi cu colacul de salvare în spate. *(Cu un oftat adine.)* Eh! Acu să fi avut o fabrica de colaci de salvare, nu-mi mai trebuia nimic...

Manolescu: Va să zică, toată Dobrogea e distrusă?...

Andrițoiu: Toată.

Cicu: Vai de păcatele noastre!... Asta mai lipsea...

Andrițoiu: De fapt, totdeauna după cutremur vine inundații. Principiul lui Arhimede...

Manolescu: Pune-i-s-ar principiul în gît!

Cicu: Doamne!... Doamne!... Doamne!...

Andrițoiu: Singura nădejde ca să oprească inundația e numai Dunărea.

Corcoveanu: De ce?

Andrițoiu: Ca să ție apa-n loc. Că dacă o trece inundația peste ea, ne-am dus. Ajungem scafandrieri, nene Costică!... Scafandrieri!...

Corcoveanu: Doamne ferește! Că, în ceea ce mă privește, nici cînd eram mic și mă scăldam cu băieții la gîrlă n-am putut să țiu niciodată capul la fund.'.. Așa că eu pot să mă și socotesc defunct.

Cicu: Cum, nene? Adică să murim noi înecați, acilea, în creștetul munților?

Andrițoiu *(doctoral)*: Parcă munții n-au fost tot mări. Și toate stîncile de pe ei ce sînt? Scoici, băiete!... Mari, cum erau pe vremea aia...

Corcoveanu: Cum o să fie scoici? Sînt gogoși de-ale dumitale.

Andrițoiu: Atunci, dumneata n-ai idee de zoologia pămîntului. Va dau cuvîntul meu de onoare că sînt scoici. Scrie și în almanah...

Cicu: Dar alea, săracile, din Constanța, ce s-or fi făcut?

Andrițoiu: Care, alea din localuri, artistele?

Cicu: Nu, nene! Scoicile... Păi ce? De artiste îmi arde mie acuma, cind toată țara e sub apă? *(Un timp.)* Dumneata știi să-noți, nea Costică?

Corcoveanu: Nu știu, dar de ce?

Cicu: Fiindcă, dacă știai, te repezeai poate pînă la București, să vezi cum mai e cota apelor... Cu siguranță că trenurile nici nu merg.

Corcoveanu: Ba astea ale noastre, dinspre munte, de ce să nu meargă?

Manolescu: Mă mir că nici la radiojurnal n-a spus nimic!

Andrițoiu: Cum o să spuie, domnule, lucruri de-astea la radio? Păi, dacă află constănțenii că s-au înecat, îți dai dumneata seama ce panică se face? Lucrurile astea nu trebuiesc spuse, mai ales la radio, unde poate să le-audă toți... Și nici noi nu trebuie să le spunem și, prin urmare, dacă eu vi le-am spus vouă, trebuie să rămîie între noi, c-așa se fac zvonurile și nimic nu e mai rău ca zvonul... Eu, dacă aș avea o putere, să fiu măgar, dacă nu le-aș tăia limbile la toți ăștia care umblă cu vorbe, ca să sperie lumea și s-o alarmeze.. .

Toți: Așa este...

Corcoveanu: Bravo, Mișule! Alarmiștii, domnule, alarmiștii, asta e cea mai mare plagă a noastră. Netrebnicii ăștia care fac din țînțar armăsar. Scufundă Dobrogea în trei chile de apă... Și ce mai încoace-încolo! Uite, de exemplu, nepotu-meu ăsta, că nici nu mi-e nepot, care mi-a spus mie ce vă spusei și eu vouă. *(Convins.)* Păi ce, eu sînt prost să-l cred? Auzi-acolo? A intrat Marea Neagră în Constanța? Cum era să intre? Pe unde? Ce, acolo e sat fără cîini? Nu e vamă, nu e poliție, nu ie autorități, ca s-o oprească? Și să presupunem chiar c-ar fi intrat? Ce, nu sînt pompieri

în oraş? Din trei pompe a terminat cu Marea Neagră. Afară cu eai... La apă! Aşa că, pe mine, dragă, cu zvonuri şi cu fantasmagorii de-astea e greu să mă convingă cineva.

Cicu: Stai, stai, nene Mişule, că nu e nici aşa... Să stăm să judecăm... şi să fim sinceri. Unde a intrat toată apa care s-a vărsat din Dunăre? Că Dunărea ştim precis că a venit, anul ăsta, mare?

Manolescu: Ce te faci cu ce pristoseşte? Aicea nu e vorba de-un pahar cu apa, care să se verse pe masă, ca asta ?. .. E vorba de ditai marea... De toată cantitatea ei de coprins?

Corcoveanu: Şi n-ai să-mi spui dumneata mie că vapoarele care se aflau pe apă, în port, s-au dat Ia fund singure, numai ca să-ți facă dumitale gustul şi să nu intre în tîrg?

Cicu: Şi, fireşte, trebuie să fi fost şi morți. Numai în cinematograf, unde a intrat torpilorul, trebuie să fi fost trei-patru sute de inşi?

Andrițoiu: Cum era să intre, măăă, torpilorul în cinematograf ?

Manolescu: Din greşeală, cum vrei să intre? Adus de ape, că nu era să-şi ia bilet... Eu am văzut inundații si stiu, coane Misule! N-ai idee ce putere are apa. Am văzut un pom înecat, care s-a izbit de-o moara şi-a făcut-o praf.

Andrițoiu: Se poate!... Eu însă nu cred decît ceea ce văd cu ochii mei... Iar alarmiştii — ăştia ca alde nepotu-meu de la Constanța — să-şi caute alți muşterii. Cu mine, nu merge...

Cicu: Poate nu crezi nici de podul de la Cernavodă ?

Andrițoiu: Care pod ? Ce e cu el ?

Manolescu: L-a luat apa.

Andrițoiu: *(rîde, batjocoritor):* Ha! Ha ! Podul de la Cernavodă, l-a luat apa.

Corcoveanu: Va să zică, nu crezi?

Andrițoiu: Zvonuri băiete!... Prostii.

Cicu: Zvonuri? E! Atuncea află de la mine, dacă vrei să ştii, că Bucureştiul s-a şi evacuat. Toate autoritățile s-au mutat în munți... Guvernul e pe Negoiul!... Apa se apropie cu paşi siguri de Capitală.

Corcoveanu: Şi află că primăria a distribuit colaci de salvare, fără cartelă.

Manolescu: Şi bărci. Cîte una de om. Şi Ia familiile cu copii, cîte un vapor... Şi la celibatari ca dumneata, copai...

Andrițoiu: Cum puteți să credeți, mă, aşa ceva? Astea sînt basme.

Corcoveanu: Dacă pentru dumneata, faptul că toată Dobrogea e sub apă, este un basm, înseamnă că nu simți româneşte şi nu cunoşti realitățile.

Andrițoiu: Da, da, dumneata !... Fiindcă îți închipui ca noi de la dumneata am aflat chestia asta cu inundațiile... Ei, află c-o ştiam de azi-noapte, de cind Constanța a dispărut sub apă.

Cicu: Numai vîrful moscheii se mai vede, ca să ştii.

Manolescu: Că niciodată nu ştii nimic şi totdeauna faci pe grozavul... Iacă, te înştiințăm că dacă Dumnezeu nu face o minune, in două-trei zile sîntem scafandrieri cu toții, domnule Mişule...

Cicu: Scafandrieri...

Corcoveanu: Scafandrieri!...

Manolescu: Sca-fan-dri-eri L ..

Gongul

GAROAFELE LUI TRANDAFIR

(Comedie cazonă)

PERSOANELE :

Locotenentul TIT MIHĂLCEA.NU, chipeş şi lndr&*03tit, ca ori^e locotenent de roşiori.

TRANDAFIR, ordonanţa locotenentului. E un flăcău vioi, cu pielea smolită, şi cu ochi de viezure. In urechea stingi, poarta — mlndru —un cercel de arama, pe care i I-a dat „dă. noroc" vătaful şatrei tu care s-a născut.

GINA, logodnica locotenentului Mihălceanu. E o fată de 19 ani, blondă ca un cocon de borangic şl dulce ca o bucăţică de candel.

COANA CALIOPI, mama Grinei. Are tot ce trebuie unei foste neve3te şi viitoare soacre-

MADASt COSTECI, proprietireasa tloririeî .,La crinul de aur".

Acţiunea se petrece într-un oraş de provincie.

ACTUL I

tn odaia mobilată a locotenentului Mihălcoanu.

Locotenentul s-a deşteptat, de dimineaţă, cu un junghi puternic în spate şi cu*38~de grade temperatură, sub braţ. A trimis imediat un raport Ia regiment şi medicul garnizoanei, care a venit să-1 vadă, de îndată, i-a interzis să iasă din casă două zile.

Invitat la dejun la logodnica lui, locotenentul nostru, neavlnd ce face, i-a scris următoarea scrisoare:

„Gina dragă,

O gripă idioată mâ obligă să stau două zile în casă. îmi pare foarte rău că din această cauză nu pot veni astăzi, la prinz, la voi. Te rog seuză-mă faţă de mămiţica ta şi trimite-i respectuoase sărutări de miini.

Sper că, după-prlnz, vei trece să mă vezi. Pină atunci, te sărut cu tot dragul,

Titi"

„P.S. ***Iţi trimit citeva garoafe roşii, cum îţi plac ţie, casdtmbăl-să/neze cu parfumul lor odăiţa ta dragă."***

Locotenentul *(deschide uşa şi strigă)*: Trandafir!

Trandafir *(intră):* Ordinaţi!...

Locotenentul: Ascultă, Trandafir!...

Trandafir: Da, dom:' locotenent...

Locotenentul: Fii atent şi bagă bine la cap ce-ţi spun.

Trandafir: Am băgat, dom' locotenent.

Locotenentul: Ge-ai băgat, mă, ce-ai băgat?

Trandafir: Ce-o să-mi spuneţi dumneavoastră, dom' locotenent.

Locotenentul: Bun î Ascultă ici...

Trandafir: Da...

Locotenentul: Ai de făcut trei lucruri... Trei, înţelegi ?

Trandafir: Da, să trăiţi... Trei!

Locotenentul: întii: te duci la florărie, la madam Costeci...

Trandafir: Da.

Locotenentul: Ştii unde e madam Costeci?

Trandafir: Ştiu, să trăiţi...

Locotenentul: Unde e?

Trandafir; La florărie 1...

Locotenentul: Care florărie?

Trandafir: La madam Costeci...

Locotenentul: Bun! Şi florăria lui madam Costeci unde e?

Trandafir: E-acilea, să trăiţi!

Locotenentul: Unde acilea, mă?

Trandafir: Acilea, pe Strada Mare... Lingă şpiţărie...

Locotenentul: Aşa, vezi... Va să zică, o ştii...

Trandafir: Cum naiba să n-o ştiu ? Toată lumea o ştie... Florăria unde vinde coroane de morţi...

Locotenentul: Da, dar tu nu cumperi coroane de mort... Tu cumperi zece garoafe roşii... îi spui lui madam Costeci Bă ţi le aleagă pe cele mai frumoase... că te-am trimis eu.

Trandafir: Am înţeles...

Locotenentul: Să te uiţi bine, să nu-ţi bagi nasul în ele...

Trandafir: Nu mi-1 bag, să trăiţi... că le miros, aşa,

mai de la distanță... Știu eu.., Să nu le umplu de microbi...

Locotenentul: Uite acuma două sute de Iei, să le plătești... Costă un pol garoafa... Va să zică, zece garoafe ...două sute de lei... Este?

Trandafir: Igzact... două sute...

Locotenentul: Pune banii bine, să nu-i pierzi...

Trandafir: Vai de mine, cum o să-i pierz ?... îi bag in porfei. Că-1 am pe ăla de mi l-ați dat dumneavoastră...

Locotenentul: Păi, portofelul pe care ți l-am dat eu e rupt...

Trandafir: N-are de-a face, că-1 înfășor în batistă — Și-i fac și nod.

Locotenentul: Buni... Să repetăm. Prin urmare, întii: te duci la florărie și cumperi zece garoafe roșii —

Trandafir: Da...

Locotenentul: Al doilea: uite scrisoarea asta... Te duci cu ea la domnișoara Gina...

Trandafir: Da, știu... La domnișoara Gina... logodnica noastră.

Locotenentul: Cum logodnica noastră, mă? Co, domnișoara Gina e logodnica ta ?

Trandafir: Sa mă ferească Dumnezeu, păcatili meleî E a dumneavoastră, personal... Păi ce ? Face dumneaei de mine ? Vă rîdeți de mine, zău așa, dom' locotenent...

Locotenentul: Haide, lasă gura...

Trandafir: Am lăsat-o, să trăiți!

Locotenentul: Va să zică, te duci la domnișoara Gina și ii dai scrisoarea asta...

Trandafir: Da... I-o dau confidențial-personal dumneaei în mînă... Sicret...

Locotenentul: Și dacă cumva dumneaei nu e acasă...

Trandafir: I-o dau coanei mari...

Locotenentul: Așa, vezi!... I-o dai coanei mari... Și îi dai și garoafele. Și-i spui din gură că le-am trimes eu pentru domnișoara, că sînt bolnav și nu pot veni azi la prînz la masă. Ai priceput?

Trandafir: Da, să trăiți... Șiii... aștept să-mi dea și răspuns ?

Locotenentul: Aștepți să-ți dea și răspuns...

Trandafir: Dar dacă nu-mi dă răspuns, mai aștept să-mi dea ?

Locotenentul: O să-ți dea, n-ai grijă. ..

mL- Trandafir: N-am, dacă ziceți dumneavoastră...

Locotenentul: Acum, al treilea: după ce duci florile și scrisoarea la domnișoara Gina, te duci la popotă și îmi aduci masa... Spui că sînt bolnav și nu pot să vin... Ai priceput? întîi, florile; al doilea, scrisoarea și al treilea, masa. Să nu uiți să iei sufertașul... Ai venit?

Trandafir: Am venit, să trăiți!...

Locotenentul: Haiti! Pas alergător și închide ușa pe dinafară.

Trandafir: Să trăiți!

ACTUL II

La florăria „Crinul de aur". în magazin nu se află nimeni, Jn afară de proprietăreasă — madam Costeci — și de Zavaidoc.

Zavaidoc este un canar de toată frumusețea, pe care madam Costeci l-a botezat așa, în amintirea unui chef la care i-a cîntat, pe vremuri, cunoscutul cmtăreț cu același nume.

Madam Costeci: Cîntă, mamă scumpă și adorată... Cîntă matale frumos! *(Canarul cîntă.)* Cine e cel mai mare și mai frumos cîntăreț din lume? *(Canarul cîntă.)* Dacă ești cuminte și îi cînți frumos Iu' mama ta, îți cumpără ție, mama, o pisică s-o mănînci... *(Se aude clopoțelul de la ușa de intrare și Trandafir își face apariția.)*

Trandafir : Săru-mlna, cucoană!...

Madam Costeci: Bună ziua, băiatule!... Ce-ți vrea sufletelul ?

Trandafir: Ehă! Ce-mi vrea mie sufletelul nu poci să-ți spui dumitale... E sicretul mieu... Domnul locotinent al meu însă dorește zece garoafe roșii. Grase, frumoase, cu miros de parfum.

Madam Costeci: La cine ești dumneata, ordonanță?

Trandafir: La dom' locotinent al meu...

Madam Costeci: Și cum îl cheamă pe domnul locotenent al tău?

Trandafir: Las' că-1 știți dumneavoastră. Mi-a spus

să vă spui c-a spus dumnealui să nu mi le dați veştede, că pe urmă aveți de-a face cu dumnealui.

Madam Costeci: La mine nu există flori veştede... Şi garoafele roşii adineauri mi le-a adus de la seră... Ia uită-te la ele ce frumoase sînt... Şi ia miroase şi tu, să vezi ce parfum...

Trandafir: Nu miros, că iau microbi... Şi cit e una ?

Madam Costeci: Douăzeci şi cinci de lei... Dar pentru domnul locotenent al tău ți le dau cu douăzeci de lei bucata.

Trandafir: Douzeci de lei o garoafă? Păi ce, e pătlăgica vînătâ ? Cincişpe lei iei ?

Madam Costeci: Nu se poate, băiatule... Douăzeci de lei... Dacă iei, bine. Dacă nu, umblă sănătos, că aici nu e pe tocmeală ca la piață.

Trandafir: Douăzeci de lei o garoafă?... Păi ce, e pepene verde ?

Madam Costeci: Pepenele verde costă patruzeci de lei, nu mai vorbi degeaba.

Trandafir: Da, dar are şi sîmburi... Şi garoafili n-are! Şaişpe lei bucata iei ?

Madam Costeci: N-auzi, domnule, că nu mă tocmesc?. .. Douăzeci de lei... Ultimul preț!

Trandafir: Douăzeci de lei o garoafă?... Păi ce, e salam de Sibiu? Douăzeci de lei felia?...

Madam Costeci: Ascultă, băiatule. Eu n-am timp de pierdut... Daca vrei să iei zece garoafe, dâ-ncoace doua sute de lei şi gata.

Trandafir: Iau, dacă îmi dați unsprezece, cu două sute de lei...

Madam Costeci: Dar de ce să-ți dau unsprezece?

Trandafir; Ca să duc zece la domnişoara Gina şi una s-o opresc eu, pentru mine.

Madam Costeci: Pentru tine? Dar ce să faci tu cu ea ?

Trandafir: S-o pui la botonieră, după ureche...

Madam Costeci: Ei, taci!... Câ fără garoafă nu poți...

Trandafi_r: Ba poci şi fără... Dar mai bine e cu... C-aşa mă place pe mine cineva...

Madam Costeci: E, atunci, bine... îți dau unsprezece garoafe.

Trandafir: Săru-mina... *(Iese din florărie, fericit cum nu se mai poate. Cu sufertaşul într-o mină, cu garoafele în cealaltă şi cu a lui, pusă „la oție", după urechea cu cercel, începe să fluiere un tangou modern, acompaniat, din ce în ce mai pierdut, de trilurile lui Zavaidoc.)*

ACTUL III

Acasă la Gina.

în aşteptarea logodnicului, Gina a deschis larg ferestrele salonului dinspre stradă şi a început să facă puțină muzică la pian.

Coana Caliopi *(intră aferată. Peste rochia de mătase neagră şi-a prins un şorț albastru de ucenic. Are miinile pline de făină şi obrajii rumeniți de gătit):* Lasă, dragă, şi tu muzica acuma şi vezi de bezelele alea din cuptor. E aproape unu şi trebuie să vie Titi de Ia regiment.

Gina *(fără să se deranjeze de la pian):* Titi nu vine inainte de unu jumătate...

(Se aude soneria de la intrare.)

Coana Caliopi: Auzi, sună-n fața!... El trebuie să fie... Să ştii că ceasul nostru a rămas in urmă...

(Gina aleargă la intrare şi după eiteva clipe se întoarce urmată de Trandafir.)

Trandafir: Săru-mina, coană mare...

Coana Caliopi: Cee, mă?

Trandafir: M-a trimes domnul locotinent la dumneavoastră cu scrisoarea asta şi cu dumnealor *(arată garoafele)* să vi le aduc...

Gina: Dar de ce? E bolnav?. ..

Trandafir: Da, este... C-a fost şi domnul căpitan medic de dimineață şi-a zis că este.

Gina: Ia să vedem ce scrie... *(Desface şi citeşte repede.)* Mamă!... Titi e bolnav şi nu poate veni la dejun .. .

Coana Caliopi: Dar ce are?

Gina: Nimic grav... E răcit şi trebuie să stea în casă două zile...

Coana Caliopi: Păi aşa îmi ai grijă, mă, de domnul locotenent? Mi-1 laşi să răcească?...

Trandafir: A răcit, se vede, Ia cazarmă... în vreun corent... Că acasă nu se igzistă aşa ceva... De frică de corent, eu nici geamurile nu le deschiz...

Gina: Mamă, uite ce garoafe superbe mi-a trimis.

Coana Caliopi: Pune-le repede în apă... Sînt splendide. .. *(Le miroase.)*

Trandafir: Nu le mirosiți așa de aproape, coană mare, că le umpleți de microbi...

Coana Caliopi: Eu? *(îl privește mirată.)*

Trandafir: Păi, dar... Așa a zis domnul locotinent... Că, cine își bagă nasul în ele, le umple de microbi...

Coana Caliopi: Bine, bine... Spune-i lui domnul locotenent că am zis eu că ne pare foarte rău că e bolnav și că nu poate veni.

Gina: Și spune-i că îi mulțumesc mult, mult, pentru flori... și trec după-prînz să-l văd... Pe la cinci.

Coana Caliopi: Adică eu trec să-l văd, că domnișoara nu se poate duce la un bărbat singur... Ai înțeles?

Trandafir: Păi ce? Domnișoara n-a mai fost pe la domnul locotinent? Dumneavoastră să fiți sănătoasă!

Coana' Caliopi *(privind-o crunt):* Cînd ai fost tu la el *acasă?*

Gina: A!... într-o zi, am trecut pe-acolo și am intrat un minut să-i las o carte.

Trandafir: Păi da... Că dacă n-ai carte, n-ai parte. Și ați mai fost și...

Coana Caliopi *(cu buzele tivite):* în sfîrșit! Chestiunea asta o s-o discutăm noi între patru ochi... *(Un timp.)* Ei, ce mai stai, mă? Mai ai ceva de spus?

Trandafir *(jenat):* Păi aș avea, coană mare...

Coana Caliopi: Ce este, spune!

Trandafir: Mi-a zis domnul locotinent că vă roagă să-i dați și masa... Și-am adus sufertașul...

ACTUL IV

Acasă Ia locotenentul Mihălceanu...

încîntat la gmdul că stăpînul lui o să-l felicite pentru ideea pe care a avut-o de a cere mîncare bună de la „coana mare", tn loc 9-o ia de la popotă, Trandafir bate — radios — la ușă, cu vîrful bocancului, mîinile fiindu-i ocupate de sufertaș și de pachete.

Locotenentul: Intră...

Trandafir *(de afară):* Intru, să trăiți, dar nu poci...

Locotenentul *(deschide ușa):* E! Ce-ai făcut, mă?

Trandafir *(șiret):* Am făcut bine, să trăiți. Am igzecutat tot.

Locotenentul: Tot?

Trandafir: Tot!...

Locotenentul: Ai luat garoafele?

Trandafir: Da... Zece in cap, precum mi-ați spus.

Locotenentul: Dar aia de la ureche ce este?

Trandafir: Asta? E floare la ureche, dom' locotenent.. Mi-a dat-o mie cucoana de la florărie... Zicea că sînt oacheș și-mi vine bine cu roșu... să nu mă deochi.

Locotenentul: Ce-a zis domnișoara Gina de scrisoare?

Trandafir: A zis că vă mulțumește mai mult pentru flori și să vă faceți mai repede sănătos...

Locotenentul: Nu ți-a spus dacă vine pe aici?

Trandafir: Ba mi-a spus... A zis că vine să vă vadă pe la cinci... Dar nu domnișoara! Coana mare!... Că zicea că numai babele are voie să umble pe-acasă, pe la bărbații singuri...

Locotenentul: Și domnișoara ce-a zis?

Trandafir: Dumneaiei n-a zis nimic, dar am zis eu...

Locotenentul: Ce-ai zis?

Trandafir: Ca să fie dumneaiei sănătoasă, de cîte ori a fost domnișoara pe la noi...

Locotenentul *(încremenit):* Bine, mă, tîmpitule, cum îți veni să spui una ca asta?

Trandafir: Păi...

Locotenentul: Ce, păi?... Ce te-amesteci tu unde nu-ți fierbe oala? Și coana mare ce-a zis, cînd i-ai spus așa?

Trandafir: A zis... că vorbește dumnealor amîndouă, p-ormă, între patru ochi... despre chestia asta...

Locotenentul: Țț! Țț! Țț! *(Se plimbă agitat.)* Să nu te mai bagi altă dată în vorbă, că-ți răsucesc limba din gură, ai înțeles?

Trandafir: Am înțeles, să trăiți...

Locotenentul *(venind la masă)*: Mîncarea ai adus-o?

Trandafir: Am adus-o...

Locotenentul: Mișcă și dă la masă!... Ce avem de mîncare azi?

Trandafir: Păi azi avem binișor. *(Clipește șiret spre sufertaș.)* Avem... ăsta, cum îi zice... șalău cu...

d-aia galbenă... maineză... Avem... pilaf de pui.. . muşchi de vacă la frigare, cu cartofi de paie... cremă de zahăr ars... bizele...

Locotenentul: Băăăă! Da' bună masă!

Trandafir *(din ce in ce mai încintatj:* Avem şi brînză d-aia îngaurită... şi albă... de telemea şi d-aia cvi viermi... să fie la ei acolo... Şi o sticlă de vin negru... Sînge de taor.

Locotenentul: Ce tot vorbeşti, mă? Dar ce i-a găsit să gătească asemenea bunătăţi la popotă?... Ce? A venit generalul în inspecţie ?

Trandafir *(in culmea fericirii)*: Atîţia draci cînd o mai fi mîncărurile astea de la popotă... Nu ie de la popotă..

Locotenentul: Da' de unde sînt?

Trandafir *(încîntat de şmecheria lui):* De la coana mare, de unde să fie?... I-am cerut eu pentru dumneavoastră... Că ce mi-am zis? Tot eraţi poftit la masă şi nu vă duceţi... Şi-atunci, i-am cerut raţia dumneavoastră s-o iau acasă...

Locotenentul *(sare ars):* Cum, mâ nemernicule ?... Ai îndrăznit să ceri de mîncare pentru mine ?

Trandafir: Păi nu era partea dumneavoastră?

Locotenentul: Ptiu !... Bată-te Dumnezeu de idiot... M-ai făcut de rîs... Ce-or fi zis oamenii ăştia despre mine?]... Mîine te trimit la regiment. Să mucezeşti la carceră... Ia uite, domnule, ce-i dă in gînd dobitocului ! Phiu!... Phiu!... Phiu!... *(Se plimbă agitat, zbiară.)* Dă-mi un plic şi-o hîrtie, repede, pînă nu-ţi crap capul...

Trandafir *(pierit):* Poftiţi...

Locotenentul: Să te duci imediat la florărie şi să mai iei zece garoafe...

Trandafir *(acelaşi joc):* Da.

Locotenentul: Si pe urmă să le duci, împreună cu scrisoarţa asta, la domnişoara Gina... Ai priceput?

Trandafir: Da, să trăiţi!

Locotenentul: Şi după ce te întorci cu răspunsul,, să te duci direct la carceră... Ai înţeles?

Trandafir *(amărît):* Da...

Locotenentul: Şi să stai acolo, pînă oi veni eu să te scot.

ACTUL >'

Acasă la Gina.

Coana Caliopi şi cu Gina au ieşit în grădiniţă să-şi ia cafeaua. Trandafir apare posomorit în poartă, cu scrisoarea într-o mină şi cu **punga de ţiplă cu garoafe pusă la subţioară, lăutăreşte.**

Trandafir: Tot eu sînt, săru-mina...

Gina *(oarecum alarmata):* Dar ce este?

Trandafir: Este că iară am venit din nou îndărăt. M-am reîntors iarăşi înapoi...

Coana Caliopi: Dar ce s-a întîmplat?

Trandafir: S-a întîmplat că... nu trebuia să se întimple ce s-a întîmplat, coană mare, şi m-a trimes domnul locotinent îndărăt... să vă dau scrisoarea asta şi cu florile... Şi m-a făcut şi cum i-a venit la gură, că s-a inervat.

Gina: Alte flori?... Ce-o fi asta?!

Coana Caliopi: Ia citeşte, să vedem ce scrie:

Gina *(rupe şi citeşte):* „Dragă Gina, Ce-ţi fi crezut despre mine? Imbecilul de Trandafir a făcut o încurcătură nemaipomenită... în loc să se ducă să-nai ia masa de la popotă, cum îi dădusem ordin, i-a cerut mîncare pentru mine mamei tale... Te rog explică-i tu cum a fost şi roag-o să mă ierte... Şi cum nu pot face ofensa de a trimite înapoi toate bunătăţile aduse, le voi mlnca cu gîndul îa mînuşiţele care mi le-a trimes...

Te sărut dulce,

Titi

P .S. Trimit cîteva flori special pentru mama ta şi li sărut miinile."

E. asta e nostim!... Bietul Titi... *(Rîde.)*

Coana Caliopi: Săracul băiat!... Ascultă, mă, Trandafir!... Spune-i domnului locotenent că îi dorim poftă bună şi că eu, coana mare, special, îi mulţumesc pentru flori... Ai priceput?

Trandafir: Am priceput, să trăiţi...

Coana Caliopi: Şi uite şi douăzeci de lei pentru flori, că rai le-ai adus. *(Văzînd mutra nedecisă a lui Trandafir.)* E, ce este? Ce-ai rămas aşa?... Ia douăzeci de lei, dacă îţi dau eu..,

Trandafir *(decis):* Nu iau, coană mare, nu vă supărați ...

Goana Caliopi: De ce, mă, băiatule?

Trandafir: Păi dacă e vorba să-mi plătiți florili, eu spui drept cum este adevărat... Am dat două sute de lei pe ele şi mâ omoară domnul locotinent, cînd m-oi duce numai cu un pol îndrăt... Şi nu mi-e de carceră, sau de o pereche, două de palme, acolo... Dar iară se icsprimă despre mine că sînt prost... Şi asta e tot ce mă costa pe mine mai mult pe lume!

Cortina

DOMNUL CU CAMELII

PERSOANELE :

ELVIRA, 32 de ani (zice ea)
MITICĂ, soțul ei (48 de ani)
NENEA G-UȚĂ, unchiul Eivirei (62 de ani)
O SERVITOARE, tinerică

Acțiunea se petrece tn Bucureşti, în zilele noastre. Decorul reprezintă un hol, în apartamentul pe care Eîvira şi Mitică îl ocupă Într-un blockhaus.

La ridicarea cortinei, Mitică se plimbă cu paşi mari prin încăpere. Are un aer preocupat, de om care pîndeşte ceva.

Mitică: Mă-nşeli! Nu se poate să nu mă-nşeli,.. E imposibil să nu mă-nşeli.

E1vira: Ce-ai zis?

Mitică: Popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă. Mă-nşeli! Aia e!

E1vira: Cu cine?

Mitică: Nu ştiu, dar de-nşelat trebuie sa mă-nşeli...

E1vira: De ce?

Mitică *(cult):* Georges Dandin, săracul!...

E1vira: Dar de cînd eşti filofrancez?

Mitică: De cînd simt că sînt încornorat!

E1vira: Eşti ridicul. ..

Mitică: Sînt soț...

Elvira: Divorțează, ca să nu mai fii.

Mitică: Ce-ai zis?

E1vira: Popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă.

Mitică : Şi ce, crezi ca n-am auzit ce-ai zis?

E1vira: Atunci de ce mă mai întrebi?

Mitică: Ga să te studiez, între răspunsuri... *(Un timp.)* Hm 1 Atitudinea asta de femeie cumsecade, totdeauna mi-a dat de bănuit, fiindcă nu există ființă mai primejdioasă decît femeia cumsecade.

Elvira: Nu văd de ce.

Mitică: Pentru că femeia nu e cumsecade, doamnă, decît în două împrejurări. *(Sentențios.)* întii, după ce te-a înşelat, ca să nu afli, şi al doilea, înainte de a te înşela, ca să nu bagi de seamă că e predispusă...

Elvira: Cine ți-a mai băgat în cap şi prostia asta ?

Mitică: E o cugetare. ..

Elvira: Şi de la cine-ai aflat-o ?

Mitică: D? la Club. O spunea Damian...

Elvira: Bebe?

Mitică: Exact... Şi-am ținut-o minte!

Elvira: Vai, ce imprudență din partea lui!

Mitică: Imprudență? Pentru ce? Explică-te, te rog!

Elvira: Pentru că nu se spun asemenea cugetări unui om gelos...

Mitică: Eu gelos ? Ha-ha-ha!... Confunzi noțiunile, scumpă doamnă! Sînt demn, nu sînt gelos. .. *(Intră servitoarea.)* Ce e?

Servitoarea: Am venit s-o-ntreb pe conița care rochie o scot din „armoal"?

Elvira: Rochia bleu...

Servitoarea: Da, coniță ! (*(Iese.)*

Mitică: Da' ce, „mergem" undeva ?

Elvira: Mâ duc, nu „mergem"...

Mitică: Singură? Unde? *(Ridică iarăşi tonul.)*

Elvira: Nu ți-am spus de o mie de ori că astăzi am comitet la „Căminul'' ? Trebuie să aranjăm programul pentru „săptamîna ouălor".

Mitică : Dar ce vă băgați voi în treburile găinilor ? Ce, v-apucați voi să ouați în locul lor? Să vă faceți clocitoare automate, voi, care nu ştiți măcar să faceți un ou fiert? Şi-apoi, obiceiul ăsta de a aranja în fiecare săptămînă, altă „săptamîna", mi se pare foarte suspect. Ieri, „săptamîna laptelui", alaltăieri, „săptamîna untului", răsalaltăieri, „săptamîna brînzei". Mai bine ar fi să vă vedeți de case, de bărbați şi de copii... Şi pentru că asta este părerea mea, te înştiințez că — începînd de astăzi chiar — nu te mai duci la ouat... Să ouă celelalte, că sînt destule în comitet... Scurt!

W

v - Elvira: Ascultă, Mitică! *(Are un ton grav.)* Cit ai de gînd să mă enervezi? De-un ceas nu faci altceva decît să-mi bați capul cu fel de fel de prostii. Ba, îmi mai dai şi emoții că te-nşel şi ştii tot...

Mitică: Cum? Cum? Cum? Ți-am dat emoții că ştiu tot ?

Elvira: Păi, sigur! Insişti atita că te-nşel, încît era cît p-aci să mă convingi şi pe mine că aşa e... Să-mi bagi în cap că trebuie să te-nşel.

Mitică *(triimfător):* A! Bun! Perfect! Aici am vrut să te-aduc... La mărturisire... Ai mărturisit. Asta vream să ştiu. Ai recunoscut.

Elvira: Eu ? Ce-am recunoscut ?

Mitică: Că ai fi foarte dispusă să mă-nşeli... Eram sigur.

Elvira: Păi dacă nu mă Iaşi în pace şi mâ sugestionezi ? Tu ştii că sînt o fire impresionabilă... un *medium* bun.

Mitică: Da, dar trăieşti într-un mediu prost.

Elvira : Ce midiu?

Mitică: Bucureştiul!... E mediul cel mai prost pentru o femeie... *(Un timp.)* Eu cred că Georges Dandin ăla trebuie sa fi fost român. Român stabilit în străinătate. A făcut cunoştință Moliere cu el, şi gata... L-a pus în piesă.

Elvira: Mitică, pentru Dumnezeu! Tu nu mai ştii ce vorbeşti! După băile de astă-vară, de la Govora, în loc să te-ndrepți, mai râu te-ai ramolit. Spui nişte prostii, de nu ştiu ce să mai cred. Du-te, dragă, în străinătate şi te caută. Odihneşte-te la un sanatoriu şi lasă-mă-n pace !... Isprăveşte !... Tu nu-ți dai seama că-mi faci viața imposibilă, că mă îmbolnăveşti de nervi... De dimineață pînă seara n-aud decit asta: „Mă-nşeli! Mă-nşeli!" Dacă ştiai că eşti bolnav de gelozie, nu trebuia să te-nsori... Să ştii că am să-i spui lui unchiul Gută... El m-a crescut, el m-a măritat cu tine, el să mă scape... *(Un timp.)* Aşa e cind ramin copiii orfani la douzeci şi cinci de ani. Trebuie să facă tot ce vor unchii, care îi iau de suflet... Dacă ar fi trăit maman, sau cel puțin papă, sau măcar un frate mai mare dacă aş fi avut pe lume, n-aş mai fi fost obligată să mă sacrific, să mă iau după sfatul lui nenea Gută şi să mă mărit cu tine... la douăzeci şi cinci de anişori.

Mitică: Şi opt... şi opt.,. Am actul de naştere la mine în birou.

Elvira: Douăzeci şi cinci, douăzeci şi opt, ce importanță are o diferență de cîteva luni? în orice caz, eram minoră... Nu ştiam ce e viața...

(Intră servitoarea.)

Servitoarea: Coniță, a venit un comisionar şi-a adus florile astea...

Mitică: Pentru cine?

Servitoarea: Pentru conița...

Mitică: De la cine?

Servitoarea: Nu mi-a spus... Le-a lăsat şi aplecat. Trebuie să scrie pe cartea de vizită. E o carte de vizită între ele.

Mitică: Dă-le-ncoace ?!

Servitoarea: Poftiți!...

Mitică: Ieşi!... *(Servitoarea iese.)* Ia să vedem noi ce serie pe cartea de vizită... *(Citeşte.)* „Florile astea îți vor spune, în şoapta lor parfumată, toată dragostea şi patima celui ce ți le trimite şi pentru care eşti totul pe lume." *(Glasul îi tremură treptat ce citeşte. Cînd termină, zbiară.)* Elvira! Ce înseamnează asta?

Elvira *(foarte încurcată):* Nu ştiu... Nu ştiu nimic, Miti, crede-mă!... Cine semnează biletul?

Mitică: Nu face cu mine pe Genoveva de Brabant, viperă, că nu se prinde... Ce, e prost să semneze? îți dau un sfert de secundă să-mi spui de la cine sînt florile... A cui e patima celui care ți le trimite şi cine e măgarul pentru care eşti totul pe lume.

Elvira: Miti! îți jur... că nu ştiu nimic. îți jur .pe tot ce vrei.

Mitică: N-am nevoie de jurăminte, fiindcă ori juri strîmb... ori minți!... Mie ai să-mi răspunzi instantaneu, cu cine mă-nşeli, de cînd mă-nşeli, cum mănşeli? Pretind amănunte, în calitatea mea de soț...

Elvira: Nu e adevărat, Miti. Nu te-nşel...

Mitică: Asta să i-o spui lui mutu... Am aicea cartea de vizită... dovadă vie, palpabilă... incontestabilă, olografă... Dumneata, care te revoltai adineaori, care îți luai aere de madonă călcată pe coadă, te-ai dat de gol... Eşti o femeie necinstită... imorală... *(Numai găseşte calificative.)* Indecentă...

Elvira: Nu-ți permit să mă faci indecentă.,.

Mitică: Poate ai cinismul să tăgăduiesti?

Elvira: Da! Tăgăduiesc.

Mitică *(o îngînă):* Tă-gă-du-eşti!... Ha-ha! *Mi fa da riderel (Rîde sinistru.)* Dar cartea asta de vizită nu tăgăduieşte.

Elvira: Eu nu sînt vinovată... Nu ştiu nimic...

Mitică: Ba ştii, şi ai să-mi spui imediat... Haide, madam! Ai curaj! Onoarea vițiului. *(O apucă de braț, brutal.)*

Elvira: Nu pune mina pe mine. Mă doare... Au!...

Mitică: Spune tot, sau...

Elvira: Lasă-mă... lasă-mă! îmi rupi mina... Au!... Dă-mi drumul! Au!... *(începe să plîngă.)*

Mitică: Nu plînge că fac omor... Ah! şi n-am la mine un revolver, o puşcă, un tun, o mitralieră, un Zepelin, un briceag, nimic...

Elvira: Brută... Te dispreţuiesc... E suficient ca un imprudent să-mi trimită flori acasă, ca să mă loveşti, să mă insulți, să mă omori!...

Mitică: Nu te-am omorît, minți! Nu vezi că vorbeşti?

Elvira: Ăsta nu e un argument... Femeia vorbeşte şi moartă, nu spuneai chiar tu? Lasă că te-nvăț eu pe tine minte... Chiar astă-seară mă duc la un avocat şi pină mîine dau divorț.

Mitica: A! Nu! N-ai să divorțezi, pînă cînd nu aflu numele mizerabilului cu care mă-nşeli...

Elvira: Află-1 sănătos... că nu există.

Mitică: Am să aflu... Am să te pui în fața Iui.

Elvira: Pune-mă, n-ai decît...

Mitică: Am să reconstitui crima în fața mea...

Elvira: Reconstituieşte ce pofteşti...

Mitică: Deocamdată, am să mă duc la toate florăriile din Bucureşti... Cu florile-n brațe... Să vedem cinele-a cumpărat... cine le-a trimes...

Elvira: Umblă sănătos!... Şi cînd o să afli, să-mi spui şi mie... Nu holba aşa ochii Ia mine, că nu mă sperii.

Mitică: Mesalino!...

Elvira: Ce!

Mitică: Cleopatro!...

Elvira: Eu?...

Mitică: Minervo!...

Elvira: Taci, sau...

Mitică: Sarmisegetuzo!...

Elvira: Ah! Adu-mi un vas cu flori să ți-l sparg în cap... că leşin!... *(Mitică iese trintind uşa de perete.)* Doamne! ... Doamne!... Ce mă fac?. Daca îl află? Dar ce i-a venit lui Bebe să-mi trimeată flori? El care ştie cit e bărbatu-meu de gelos!... Ce imprudență!... Ce prostie 3... Şi totuşi... ce adorabilă prostie!... Ce atenție delicată!... *(Ia receptorul.)* Să-i dau repede un telefon, să-l previu... Poate găsim o soluție. Nu mi-e de altceva, dar dacă îl află, Miti e în stare să-l omoare... *(Face-numărul.)* Allo!... AIlo!... Casa Damian? Domnul Bebe e acasă?... Nu? Dar cine e la telefon?.,. A! Tu eşti. Marițo? Unde e domnul?... De mult?... Ştii sigur că nu vine diseară la masă? Ascultă, Marițo!... Dacă vine, să-i spui ca a telefonat conița Elvira... Că am să-i comunic ceva important şi imediat... Nu, nu 1 Să nu vie aici.,. Sâ mă cheme la telefon... Dar să nu mă cheme dumnealui direct. Sâ mă chemi tu, şi numai dacă sînt eu la telefon sâ mi-I dai... Cu altcineva să nu vorbeşti, cu nimeni!... Dacă nu sînt eu cînd suni, să închizi şi să încerci mai tîrziu... pină cînd răspund eu... Ai înțeles? Bagă de seamă să nu faci vreo încurcătură!... La revedere! *(Agață. Se aude soneria.)*

(Intră servitoarea.)

Servitoarea: A sunat in fața, coniță... Sinteți acasă?

Elvira: Nu! Nu sînt... Las' că mă duc să deschid eu... Tu du-te şi vezi-ți de treabă!... Să vii numai cînd te sun... *(Iese.)*

Servitoarea *(ieşind)*: Mi se pare mie că florile alea de-adineauri nu i-au mirosit bine conaşului... O sâ am distracție gratuită...

Elvira *(intrînd cu nenea Gută):* Nene Gută... unchiule. *(îl sărută.)* Numai Dumnezeu te-a adus. Tocmai mâ glndeam să fug de-acasă şi să vin la tine, la moşie...

Gută: Să fugi? De ce?

.Elvira: Miti a înnebunit din cauza geloziei... Trebuie internat imediat, pus în cămaşă de forță... că are şi furii... Pretinde că îl înşel.

Gută: Ei, şi?

Elvira: Ei, şi dacă îl înşel, trebuie să-i spui şi lui cu cine. Asta e indiscreție!

Oută: Stai, stai, stai, stai!... Nu mâ lua iute, că mă zăpăcesc... Cum, adică, indiscreție?

Elvira: Păi sigur că e indiscreție... E secretul meu!

Gută: Cum înțeleg eu, cu alte cuvinte, e adevărat că-l înşeli?

Elvira: Oho! Şi încă cum!...

Gută: Elvira!... Cum se poate?

Elvira: Iartă-mă, unchiule... dar ție nu pot să-ți ascund nimic.

Gută: Bine-bine... oricît... Dar nu m-aşteptam... din partea ta.

Elvira: Parcă tu nu ştii ca nu-l iubesc pe Miti? Că l-am luat numai ca să-ti fac plăcere tie...

Gută: Mie?

Elvira: Păi, sigur... M-am măritat cu Miti pentru tine, nu pentru el... De-aia acum îl înşel... pentru mine. Hai, unchiule, nu fi şi tu contra mea... Dac-ai şti cit l-am înşelat de puțin... față de diferența de vîrstă care e între noi.

Gută: De ce l-ai luat, dacă ți se părea prea bătrîn? Eu nu te-am silit.

Elvira: L-am luat pentru ca mi-am închipuit că, fiind mai în vîrstă, o să mă iubească mai mult... şi-o să fiu fericită. El însă mi-a făcut viața imposibilă, cu gelozia... Atît mi-a bătut capul că-l înşel, încît ce mi-am zis?... Tot crede că-l înşel... cel puțin să aibă şi el satisfacția că e adevărat... N-aş fi crezut însă niciodată c-o să mă prindă... Şi astăzi, adineauri, tocmai în toiul unei scene... am primit un buchet de flori de la ...

Gută: De la?

Elvira: De la o carte de]vizitâ... înțelegi dumneata...

Gută: Aha!...

Elvira: Şi îți închipui ce-a urmat? M-a insultat... M-a bătut...

Gută: Te-a bătu-u-ut?

Elvira: M-a bătut... Pină adineauri am fost plină de vinătăi... Şi-acuma a plecat in oraş, la toate florăriile, să afle cine mi-a trimes buchetul... Şi cum Bebe e cunoscut peste tot...

Gută: Care Bebe?

Elvira: Vai, da greu mai pricepi, frate! Bebe! Persoana care mi-a trimes florile.., Bebe Damian.

Gută: Aha!... prietenul'ăla al vostru...

Elvira: Al nostru? Da' de unde?... Al lui Miti!... Ştii, cum iţi spuneam... sint sigură c-o să afle... c-o să iasă un scandal... cu palme, cu juraţi.

Gută: Da... da... scandalul trebuie evitat... E reputaţia familiei noastre in joc.

Elvira: Sigur că trebuie... Că, dacă nu, spui la toată lumea că sînt nepoata ta...

Gută: Ce fel de flori erau alea pe care ţi le-a trimes?

Elvira: Camelii!... Ah, ce frumoase erau!...

Gută: Şi pe cartea de vizită cu care ţi le-a trimes scria ceva?

Elvira: Sigur... Păi asta m-a dat de gol... Reieşea limpede ca bonjour că persoana care mi le trimete...

Gută: înţeleg... înţeleg... *(Un timp.)* Ai putea să-mi spui exact ce scria??

Elvira: Cum să nu? Absolut exact... Scria ceva aşa... cu patimă... ca să le miros şi să aflu... că eu sint pentru el... în sfirşit... A... Uite cartea de vizită... pe jos. A pierdut-o Miti... Nu, nu te apleca dumneata. Lasă că ţi-o dau eu... Poftim... Citeşte...

Gută: Stai să-mi pui ochelarii, că nu văd... *(Citeşte.)* „Florile astea iţi vor spune în şoapta lor parfumată toată dragostea şi patima celui ce ţi le trimete şi pentru care eşti totul pe lume"...

Elvira: Splendidă dedicaţie! Ce zici?

Gută: Zic să-mi dai repede o hirtie şi-un creion...

Elvira: Pentru ce?

Gută: Sâ copiez rîndurile astea,

Elvira: De ce?

Gută: Cine ştie... Poate o să am şi eu nevoie de ele vreodată... Hai, hai repede!.-. Să nu vie cumva Mitică şi să mă prindă că-i copiez secretele de familie.

Elvira: Numaidecit... *(Iese şi revine cu o hirtie şi un creion.)* Poftim!

Guta: Dictează tu...

Elvira: Florile astea iţi vor spune...

Gută: Florile astea îţi vor spune...

Elvira: în şoapta...

Gută: In şoapta...

Elvira: ... lor parfumată...

Guţâ: ... lor parfumată... *(Acelaşi joc, pînă la finele 'textului dictat)* Aşaa!... Bun!... Acuma, bagă bine

de seamă ce-ţi spui... Eu plec... şi pîndesc pe Mitică pînă vine... Mă întorc apoi după el. Tu nu m-ai văzut... N-ai vorbit cu mine... Nu ştii nimic.

Elvira: Dar de ce toate astea?

Gută: Am eu socotelile mele... Ne-am înţeles?

Elvira: Da, unchiule... Ne-am înţeles.

Gută: Acuma pune cartea de vizită la loc, pe covor... unde era căzută. Şi s-o laşi acolo...

Elvira: Poftim 3.. Am pus-o. *(Se aude o sonerie lungă.)* Haiti!.,. Asta e Miti... îl cunosc după cum sună.

Gută: Repede, du-te de-i deschide... Eu o şterg pe din dos... Şi nu uita ce ţi-am zis... Nici o vorbă despre mine. *(Iese repede.)*

Mitică *(intrînd):* Doamnă... adevărul a ieşit la suprafaţă. Totuşi, te rog să constaţi că sint calm, şi în momentele astea tragice mă port cu dumneata destul de politicos... Sînt calm, sint foarte calm... sînt cel mai calm om din lume...

Elvira: Miti... Miti... Nu te uita aşa la mine, că mă sperii... Ai o mutră de asasin...

Mitică: Am, pentru că voi deveni... Posed numele exact al omului care ţi-a trimes flori acasă... Al omului cu care mă înşeli.

Elvira: Miti!... Nu-i adevărat... Sint nevinovată... De la cine sînt florile?

Mitică: Lasă, că ştii tu mai bine decît mine... Şi nu-ţi mai lua mutra asta prefăcută, ca-mi pierd calmul imediat... Florile pe care le-ai primit adineauri, însoţite de scrisoarea aceea concludentă... au fost cumpărate de la florăria „Crinul", de către domnul... Bebe Damian şi trimese aci prin comisionarul cu numărul 44, care se găsea in faţa florăriei. Aud?... *(Tăcere.)* N-aud nimic? Aş vrea să aud ceva...

Elvira: Miti... Miti... Nu sînt vinovată...

Mitică: Inutil, doamnă... Vinovăţia dumitale este dovedită cu virf şi îndesat... Şi planul meu de răzbunare este fixat.

Elvira: Miti, ce-ai de gînd să faci?...

Mitică: Vreau să-mi spăl onoarea în sînge... în consecinţă: domnul Bebe Damian a fost condamnat la moarte şi va fi executat chiar azi, chiar aici, sub ochii dumitale... Atîta am de spus... Şi-acum, te rog să te retragi în

odaia dumitale, unde te declar arestată... Ieşi!

Elvira: Miti, vino-ţi în fire !... Pentru Dumnezeu!... Eşti nebun... Nu ştii ce vorbeşti.

Mitică: Ieşi. . .

Elvira: Miti, o să-ţi pară rău de tot ce faci şi de tot ce spui...

Mitică: Ieşi...

Elvira: Biiineeee... Mă duc in odaia mea... Adio! *(Trîntcşte uşa şi iese.)*

Mitică *(singur):* Şi-acuma, domnule Damian... te aştept ! Revolverul ăsta *(îl ţâcăne)* te va pedepsi... N-am să-ţi spun decît atît. Mizerabile, mi-ai stricat casa... Ei bine, află că Mitică Dumitrescu este un om care nu iartă... Sus mîinile... Una... două... trei... şi, pe urmă, poc... *(Soneria la intrare.)* Aha! El trebuie să fie.

(Intră servitoarea.)

Servitoarea: Dumneavoastră aţi sunat, conaşule?

Mitică: Nu. A sunat la intrare. Trebuie să fie domnul Damian... Pofteşte-1 aici şi ieşi pe dincolo.

(Servitoarea iese-)

Gută *(intră după o clipă):* Da' ce faci, cu revolverul in mînă, logofete ? Exerciţii de tras la semn?

Mitică: Nenea Gută !... Ce surpriză! Numai pe dumneata nu te aşteptam. Bine ai venit! <

Gută: Bine te-am găsit. *(Se pupă.)* Dar ce e cu revolverul ăsta? Ai vreun duel?

Mitică: M-a ferit sfintul!...

Gută: Mă gîndeam că-i fi pus coarne vreunui prieten.., şi te exersezi, şmechere...

Mitică: Eu? Coarne? Fugi d-acolo, nene Gută... Eu sînt om serios... Eeeee! Dar ce bine o sa-i pară Elvirei cînd te-o vedea.

Gută: Ssst!... Elvira nu trebuie să ştie ca sînt aici... Ia spune. *(Misterios.)* A prins ?

Mitică: Ce să prindă, nene Gută ?...

Gută: Farsa... farsa...

Mitică: Care farsă, nene ?

Gută: Farsa, frate! Cum, n-ai „simţit" nimic?

Mitică: Eu? Nu 3 N-am simţit nimic... Nu-nţeleg ce vrei să spui ?

Gută *(misterios, mereu):* Ascultă, nene! Aţi primit sau n-aţi primit, astăzi după-prînz, un buchet de flori?...

Nişte camelii splendide... şi c-un bileţel de dragoste între ele ?...

Mitică: Un buchet deeee... şi cu un... N-am primit, nene Gută... N-am primit nimic... Da' de ce mă-ntrebi ?

Gută: Prost eşti, mă 3. .. Ce dracu, nu pricepi ? I-am trimes Elvirei un buchet de flori şi c-o scrisorică de dragoste ca din partea unui adorator necunoscut... Aşa, să-i fac o farsă.

Mitică: Dumneata ai trimes florile ?

Gută: Eu 3... L-am pus pe Damian — prietenul ăla al vostru — să mi le ia de la o florărie, că el se pricepe, şi le-am trimes. Nu le-ai primit?

Mitică: Nu ştiu nimic, absolut nimic, nene Gută... Poate cumva Elvira să Ie fi primit, fără ştirea mea?... Phiu! ... Da' ce-ţi veni, nene, să faci farse d-astea?

Gută: Păi, viaţa fără farse e ca mîncarea fără sare. N-are nici un chichirez.

Mitică *(fluieră a pagubă):* Phiu! phiu ! phiu 3

Guta: Dar ce-ai, dragă? Ce-ai rămas aşa? Şi te-ai făcut alb ca varul...

Mitică: Phiu!... Phiu!... Phiu!... *(Se plimbă topit, de colo pînă colo.)*

Gută: Ce e, frate, ce e ?

Mitică: Mă gîndesc ce ar fi fost, dacă ar fi prins farsa dumitale?.. . Şi zici c-ai trimes un buchet de camelii, nişte alea, aşa... roz.

Gută: Exact...

Mitică: Mi se pare c-am zărit eu nişte chestii de-astea pe undeva... p-aici, prin casă... Şi între flori era o carte de vizită, nu?

Gută; Da... pe care scriaaa... Stai niţel că am păstrat copia la mine. .. Stai să-mi pun ochelarii... Uite... Pe care seria aşa... *(Scoate copia şi citeşte.)* „Florile astea îţi vor spune în şoapta lor..." *(Etc, etc, pînă la urmă.)*

Mitică: Phiu!... Phiu!... Phiu!... Teribilă farsă, dom'le... Păcat că n-a prins...

Gută: Sigur... Ne-am fi prăpădit de ris... Hazul era să primeşti tu buchetul, în locul Elvirei. Să citeşti scrisoarea şi să-ţi închipui cine ştie ce... Cum te ştiu gelos!... Ieşea o dandana de toată frumuseţea...

M i t i c ă : Eu. gelos ?.. . Nu mâ cunoşti, nene G u t ă . . . M-am tămăduit de gelozie.

G u t ă : Ei taci, de cînd ?

M i t i c ă : De azi... Uite! fac jurămînt că de azi înainte mă las de gelozie... Dar a dracului farsă, nene!...

G u ţ â: Bună, **nu ?**

M i t i c ă : Grozavă... Să leşini de rîs nu altceva... Să te tăvăleşti pe jos... E, să ştii că-mi pare şi mie rău că n-a prins... Eu, să-ţi spui drept, parcă am zărit nişte flori adineaori, pe aici. Dar cum nu m-amestec niciodată în treburile Elvirei, nu le-am dat nici o importanţă.

G u t ă : E, **nu** e nimic... Altă dată să sperăm că o să iasă mai bine...

M i t i c ă : Ba eu, să-ţi spui drept, aş face o lege care să interzică farsele...

G u ţ â : Pe cele nereuşite, numai...

M i t i c ă : Da... da... sigur... Pe cele nereuşite.

G u t ă : în cazul ăsta, haide să-i spunem Elvirei toată chestia... S-o şi văd, că mi-e dor de ea... Că de! Doar atita nepoată am şi eu pe lumea asta...

M i t i c ă : Nu... Nu... Nu, nene Guţâ! Pentru nimic în lume, nu trebuie s-o vezi pe Elvira... Ea a primit, probabil, florile. Prin urmare, la ea farsa a prins. Las-o să-şi facă efectul pină la capăt... Lasă-mă pe mine s-o duc cu preşul.

G u t ă : Păi ce, tu te pricepi la farse?

M i t i c ă : Eu? Sînt regele farselor! Imediat le simt... şi te rog să-mi fâgăduieşti un lucru. .. Să nu-i spui Elvirei că florile sînt de la dumneata... Las-o să creadă că sînt de la un adorator necunoscut... Să aibă şi ea, mititica, iluzia că, în afară de mine şi de dumneata, o mai iubeşte cineva...

G u t ă : Bun, bi n !... Dacă vrei tu aşa, fie...

M i t i c ă : îmi făgăduieşti ?

G u t ă : îţi făgăduiesc...

M i t i c ă : Bun... Bun... Atunci, treci, te rog, **în** biroul meu şi să nu ieşi dc acolo, pină nu te chem eu...

G u t ă : S-a făcut... *A tout a Vheure... (Trece in biroul de alături.)*

M i t i c ă *(singur, spre uşa):* Aşa farsă mai zic şi eu! Păcat că n-a prins, ai? Fir-ai al dracului să fii, nene

Guta, cu farsele tale cu tot... *(Strigă.)* Elviraa! Elviraaa! Elviraaa!

E l v i r a : Ce pofteşti ?

M i t i c ă : Ce făceai tu, singurică, în odaie la tine?...

E l v i r a : Aşteptam să mă omori şi pe urmă să mă laşi în pace... că am treabă în oraş.

M i t i c ă : Să te omor eu pe tine ? De ce să te omor ?

E l v i r a : Pentru că te-nşel... Pentru că m-ai prins...

M i t i c ă : Tu mâ înşeli pe mine ? Cine ţi-a spus şi măgăria asta ?

E l v i r a : Dumneata...

M i t i c ă : Elvira... Ia uită-te la mine... Ce vezi ?

E l v i r a : Văd un monstru care mă terorizează cu gelozia... care mă bănuieşte, mă insultă...

M i t i c ă : Şi altceva nu vezi nimic? Nu vezi că rid? Uite cum rîd! *(Rîde sinistru.)*

E l v i r a : Cinicule!

M i t i c ă : Rîd de nu mai pot *(Rîde crescendo, din ce în ce mai fals.)*

E l v i r a : Eşti nebun...

M i t i c ă : Rîd de mă prăpădesc... *(Acelaşi joc.)* Ei bine, ce să-ţi spun, nu m-aşteptam să iasă atît de perfect... Mare invenţie, domnule, şi farsele astea...

E l v i r a : Care farsă?

M i t i c ă : Farsa cu florile.

E l v i r a : Nu pricep. . .

M i t i c ă : Păi cum să pricepi, dacă nu ştii nimic?

E l v i r a : Ce să ştiu ?

M i t i c ă : Cine ţi-a trimes florile şi scrisoarea de dragoste ? Cine e omul care te iubeşte cu patimă... şi pentru care eşti totul pe lumea asta?... Ştii?

E l v i r a : Sigur că ştiu... Bebe... Nu mi-ai spus tu... că l-ai descoperit?

M i t i c ă : Am minţit.

E l v i r a : Ai minţit ? Nu mi-a trimes Bebe florile ?

M i t i c ă : Nu. . . Bebe nici habar n-are de tine... E un meschin, care nu e capabil să dea un pol pe-o floare.

E l v i r a : Tocmai, mă miram şi eu. Dar, atunci, cine mi le-a trimes?

M i t i c ă : Un om care te iubeşte... Care e mort după tine... Şi care e dat dracului la farse... Eu ţi le-am trimes. *(O priveşte triumfător.)*

E l v i r a : Tu ?

t i c ă : E u l . . . E u ! . . , E u ! . . . Eu, care sînt nebun după tine, eu, pentru care eşti totul pe lumea asta... Eu sint omul cu care mă înşelai, înțelegi? E u . . . eu... în carne şi oase... *En persoane!* Am vrut să te încerc, să mă conving, odată pentru totdeauna... că eşti o femeie cinstită... Un înger al cuminţeniei... o madonă a virtuţii... o martiră a căsniciei... şi m-am convins... Iartă-mă, scumpa mea, că am îndrăznit să te bănuiesc, ca un dobitoc... că te-am supărat... că a trebuit să-mi joc rolul cu toată asprimea... Am făcut-o însă, numai pentru liniştea casei noastre... Pentru fericirea căminului nostru... Şi-al dracului să fie — uite, zic vorbă mare — care ţi-o mai face de azi încolo vreo scenă de gelozie!...

Cortina

FILTRU DE DRAGOSTE

C o c a : Da, Didi, da, sint cea mai nenorocită femeie din lume! Nu exagerez.

D i d i : Nu pricep ! Unde e George ?

C o c a : A plecat. Cine ştie unde e.

D i d i : De ce n-ai fost, cum te-am învăţat eu, la Miţa?

C o c a : Am fost, mai bine nu mă duceam, că toată nenorocirea de la ea mi se trage.

D i d i : Cum aşa ? Ce-a fost ? Nu ţi-a ghicit ?

C o c a : Ba mi-a ghicit şi mi-a spus că aşa e: că mă inşala, că are una blondă, că pling toata ziua şi la sfirşit... *(Izbucneşte in plins.)*

D i d i : Ei, nu mai plinge. Trebuia să-i ceri venin de splină de porumbel alb, fiert în miere de mai. Tu ştii că e miraculos... 0 dată a băut Nicu din el şi e mai amorezat de mine decît în timpul logodnei.

C o c a *(plingînd mai tare):* Mi-a dat, nenorocita de mine. Cine dracu m-a pus să mă duc, cine m-a pus ?

D i d i : Ei, asta e! Eu te-am pus! Dar aşa e pe lumea asta. Faci bine şi-ţi auzi rău!

C o c a : Acuma, asta-mi mai lipseşte, să te superi şi tu. Spun şi eu aşa, la supărare.

D i d i : Ei, şi dacă ţi-a dat Miţa filtrul, tu nu i I-ai dat lui?

C o c a *(suspinînd):* Ba da! Şi de aici a început toată nenorocirea.

D i d i : Nu te pricep. De unde a început nenorocirea? De ce? Că te-ai dus, că ţi-a dat, sau că i-ai dat?

C o c a : Nenorocirea e că am avut musafiri.

D i d i *(energică):* Eşti o zăpăcită. Nu pricep nimic. Ce-i cu musafirii ?

C o c a : Au venit.. Nici nu-i aşteptam. Cine i-a pus să vie?

Didi: Spune, dragă, de la început, că îmi pierd răbdarea.

Coca: Să vezi. Eu am fost la Mița şi mi-a spus că George mă înşală, că e cu una...

Didi: Bine, asta am auzit, şi ți-a dat venin de splină de porumbel alb.

Coca *(plîngînd):* Fiert in miere de mai!

Didi: Ei şi?

Coca: Şi mi-a spus să-1 pun în vin, într-o sticlă şi să beau eu din sticlă...

Didi: Aşa am făcut şi eu.

Coca: Şi să torn în pahar şi să-i dau lui George. Şi eu am turnat şi am băut... *(Plingind.)* Era amar, dar lor le-a plăcut.

Didi: Cui, lor?

Coca: Au zis că e pelin.

Didi *(exasperată)*: Cine a zis?

Coca: Ei, musafirii. Costică şi Mircea. Era şi Nelu şi venise şi nebuna de Margareta.

Didi *(pufnind in rîs)*: Şi or fi băut toți?

Coca: Da, toți au băut. Şi a dat şi lui Azorică.

Didi: Şi ce s-a întîmplat?

Coca: Cu Azorică? Nu mai pot să scap de el, sare tot timpul pe mine, îmi linge pantofii, a dormit toată noaptea in pat cu mine, în locul gol al lui Georgică. *(Plînge.)*

Didi: Bine, bine, dar cu ceilalți?

Coca: Ei au venit pe la opt şi jumătate. Noi eram la masă, abia ne aşezasem. Au cerut şi ei de mîncare, au făcut haz, au umblat în dulap şi au dat peste sticlă. Nebunul de Costică a turnat într-un pahar şi a tras o duşcă, să vadă dacă e vin. Eu am sărit să-i iau paharul şi ăilalți au luat sticla si şi-au turnat şi ei. Au zis că sînt calică şi au început să bea toți pe rind, ziceau că e pelin.

(Izbucneşte în plîns.)

Didi: Şi ce au făcut atunci?

Coca: Costică m-a chemat la baie să-i dau un prosop şi a vrut să mă sărute. Tremura şi-i luceau ochii ca la nebuni.

Didi: Exact ca bărbatul meu.

Coca: I-am dat un brinci şi am fugit in casă. Cind intru în sufragerie, ce crezi că văd? Nelu îl luase de guler pe George şi-i striga că nu ştie sa mă facă fericită, că mă adoră, că dacă nu-mi dă libertatea, mi-o cîştigă el, că-i ofițer de rezerva şi i-au lăsat revolvere.

Didi: Şi tu?

Coca: L-am căutat pe Mircea, să-i despartă, şi I-am găsit în dormitor. Stătea în genunchi in fața fotografiei mele, ştii, aia cu umerii goi, culegea părul din peria mea de cap şi-1 înghițea, plîngînd. Atunci a venit Margareta. Doamne, ce grozăvie! Ce mi-a fost dat să trăiesc!

Didi: Ea nu băuse?

Coca: Ba da! Cum a venit, şi-a luat din bufet un pahar şi a turnat şi-a băut şi ea.

Didi: Ha! Ha! Ha! Şi ea de cine s-a amorezat?

Coca: De mine! A început să-mi sărute mîinile, să-mi spună că sint o zeiță, parcă înnebunise. Georgică, mai enervat ca oricînd, a luat un pahar de pe masă, la întîmplare, şi a băut din el! De aici mi s-a tras toată nenorocirea!

Didi: De unde, de aici?

Coca: Fiindcă Georgică a băut după Margareta, din paharul ei! Şi a început atunci să fugă după ea. Ea fugea după mine şi el fugea după ea. Azorică îmi lingea] an',ofii. Nelu îmi săruta ciorapii, Costică se bătea cu Mircea, zicînd fiecare că sînt a lui, Margareta îmi desfăcuse coadele şi şi le înfăşură în jurul gitului, şi George o implora să fugă cu el în lume.

Didi: Şi cum s-a isprăvit tragi-comedia asta?

Coca: îngrozitor! Georgică a luat-o pe sus pe Margareta, a băgat-o într-o maşină şi a plecat cu ea. Ceilalți s-au gonit unul pe altul. Eu am rămas singură cu Azorică şi plîng de atunci, de două zile, întruna.

Didi: Este, într-adevăr, îngrozitor. Şi ce s-a mai întîmplat?

Coca: Pe Azorică l-am închis în cuşcă, urlă îngrozitor şi face greva foamei. Nu-1 auzi? Costică a făcut aşa, ca să fie concediat de la Societate, să capete leafa pe trei luni, fiindcă zice că vrea să mă ducă la Nisa. Nelu mi se pare că e închis la Prefectură, fiindcă i-a dat lui Mircea cu un scaun in cap. Şi Mircea e la Colentina, la spital.

Didi: Şi Georgică?

Coca: Georgică e la Margareta. Am auzit că ea plînge toată ziua că vrea să vină la mine, că a spart pînă

acuma trei geamuri. El vrea să pună casa pe numele ei şi de atunci pînă azi n-a dormit nici un minut, că noaptea se uită ce frumoasă e ea cînd doarme. O să slăbească! *(Plînge iar cu hohot.)* De mine spune că a văzut cine sînt, că s-au dat de gol şi Costică, şi Nelu, şi Mircea şi că şi cu Margareta dracul ştie ce-am mai avut, dar pe ea o iartă, pentru că o adoră.

Didi: De ce nu te duci, dragă Coca, înapoi, la Miţa, să-ţi dea ceva...

Coca: Ceva ca să nu mă mai iubească nimeni şi să n-o iubească nici George pe Margareta şi să se întoarcă la aia blondă, care îl iubeşte şi ea pe el ? Aşa, cel puţin, Margareta mă iubeşte pe mine.

Didi: Şi la ce îţi foloseşte ţie asta? Dacă e aşa, ia-1 pe Costică, te iubeşte şi el.

Coca: Nu-mi trebuie, eu îl iubesc pe Georgică.

Didi: Păi de, cine te-a pus ? Dacă te ţii de prostii! Groaznic urlă Azorică ăsta! Parcă e o geamandură.

TEATRU SCURT

CA-N FILME

Comedie într-un act

Un hol — cameră de primire la conacul lui Gruianu. în fund, ferestre largi, care dau spre grădină şi uşă mare, care dă pe^terasă.

Uşi laterale, dreapta şi stînga. Mobilă de pai. Fotolii, scaune, masă. Pe masă, un lucru de mînă, jurnale, cărţi etc. La ridicarea cortinei, scena e goală.1

Constanţa *(intră din dreapta):* Nimeni!... Eram sigură că nu s-a sculat nimeni pînă acum... *(Se îndreaptă către uşa din stînga.)* Omul ăsta n-o să fie niciodată gata la timp. *(A ajuns la uşă.)* Matei! Matei!..

Matei *(din odaia de alături):* Ce e, dragă?

Constanţa: Cum ce e? Nu eşti încă gata pînă acum?

Matei: Ba sînt gata... Uite, să-mi pun numai haina şi sînt gata...

Constanţa: Cum eşti gata, dacă nu eşti ? Ptiu !... Ce om, domnule, ce om!

Matei *(intră cu haina neîmbrăcată bine):* Uite că sînt gata!... Ce vrei ?

Constanţa: Cum ce vreau ? Vreau să fii gata la timp !...

Matei: Păi, sînt! Cit e ceasul? *(Se uită la ceasul lui.)* Nu e nici nouă...

Constanţa: Daa ?... *(Se uită şi ea tot la ceasul lui.)* Ba e nouă trecute. Nouă şi un sfert.

Matei: Ei, asta e! Merge înainte... *^Observă că „s-a ars".)* Adică, merg eu îndărăt... *(Încurcat.)* Şi, în definitiv, cîteva minute înainte sau înapoi ce contează... Sîntem doar în vilegiatură... la ţară...

Constanţa: Apropo de viligiatură... Ştii că plouă?

Matei: Da? Cu atît mai bine!

Constanţa: Iar mă contrazici!

Matei: Eu te contrazic? Cum te contrazic?...

Constanța: Păi sigur că mă contrazici!... îți spun că plotă!. ..

Matei: Păi da! Şi eu îți răspund: cu atît mai bine...

Constanța: Exact! Ca să mă contrazici... Să-mi faci în necaz.

Matei: Nici nu mă gîndesc... îmi pare însă bine că plouă.

Constanța: Tocmai. Fiindcă ştii ca mie îmi pare rău.

Matei: Nu-mi pare bine, dragă, pentru tine. îmi pare bine pentru mazăre. Grigore mi-a spus că mazărea are nevoie de ploaie. .. Şi cred că de-aia ne-am cumpărat fermă, ca să mîncăm mazăre nouă din grădină de la noi...

Constanța: Păi, ieri, cînd ne-am întors din sat şi ți-am spus că arde soarele ca-n Sahara, mi-ai răspuns tot „cu atît mai bine".

Matei: Păi sigur... Pentru pepeni... Mi-a spus Grigore că pepenii au nevoie de soare... Şi cred că de-aia ne-am cumpărat fermă, ca să putem să mîncăm pepeni din grădină de la noi... De-aia am zis „cu atît mai bine"...

Constanța: La toate zici „cu atît mai bine"... M-ai înnebunit!. . .

Matei: Cu atît mai rău... în orice caz, de contrazis, nu te contrazic niciodată. Nu e firea mea să contrazic pe nimeni şi cu atît mai mult pe tine...

Constanța *(gata de atac):* De ce cu atît mai mult pe mine?

Matei: Fiindcă tu atita aştepți... Cauți contrazicerea cu luminarea... Şi, în definitiv, cred că de-aia ne-am cumpărat fermă... ca să nu ne contrazicem... măcar o lună, vara, cit stăm aici...

Constanța *(ducîndu-se spre fereastră):* Ai tu noroc că nu vreau samă supăr astăzi... *(Uitindu-se pe fereastră.)* Plouă cu băşici... Ce se face bietul doctoru pe ploaia asta...

Matei: De ce?

Constanța: La nouă şi un sfert ajunge trenul în gară.

Matei: Adevărat?

Constanța: Şi-ai trimis să-1 ia de la gară tocmai cu şareta descoperită. ..

Matei: De ce „tocmai"? E singura pe care o avem.

Constanța: O să-1 facă ploaia ciuciulete...

Matei: Răceşte sigur... Norocul lui e că e doctor şi se are la-ndemînă...

Constanța: Mă mir că n-ai vrea să facă şi o pneumonie!... Cit eşti de galant cu prietenii!,.. Noroc c-am avut eu grija să-i trimit un impermeabil, un pled, un fular şi amîndouă umbrelele.

Matei: De ce amîndouă?

Constanța: Fiindcă una nu se deschide şi nu ştiu care e.

Matei: Cred c-am avut o idee excelentă să-1 rog pe doctorul Grigorcea să vie pină la noi, la țară.

Constanța: Era şi timpul să o ai... Fata mâ nelinişteşte din ce în ce mai mult. De cînd a venit aici, la țară, nu mai are poftă de mîncare... slăbeşte... eplictisită...

Matei: Adevărat... Şi ea care era atît de veselă pină acum... E tristă, nervoasă...

Constanța: Cred că e anemică...

Matei: Cu atît mai bine...

Constanța: Cum „cu atit mai bine?" Cu atît mai bine-că e anemică?

Matei: Păi da... Fiindcă ar putea, Doamne fereşte, să aibă ceva mai grav...

Constanța: Şi eu care credeam că viața la țară, aerul curat, soarele o să-i facă mai bine...

Matei: Poatecăseşiplictiseşte...Mărog!...Țară-țară.... soare-soare... cer-cer... dar unei fete tinere îi mat trebuie şi nițică distracție...

Constanța: Păi, atunci, de ce n-ai vrut să mergem să ne facem vilegiatura într-un loc unde sînt şi distracții? La Sinaia, de exemplu. La Constanța, la Călimăneşti...

Matei: Ei, asta e! Cum era să mergem in altă parte?... Eu cred că ne-am cumpărat fermă ca să ne distrăm aici...

Constanța: Tu, aşa! Tu, aşa! Nu vezi că te contrazici?

Matei: Pardon!... Admit să-mi spui că pot să contrazic pe alții, dar ca să spui că mă contrazic pe mine, nu!... Cit priveşte sănătatea lui Lilly, degeaba discutăm noi. . . Să vedem ce zice doctorul... Că de-aia e doctor şi de-aia l-am chemat... Sper ca lui Lilly nu i-ai spus

nimic de venirea doctorului... Şi mai ales că i-am scris noi să vie.

Constanța: Cum era să-i spun ? Ar fi în stare nici să nu-l lase s-o examineze... Dar tu i-ai explicat doctorului, în scrisoare, clar, că fata trebuie să creadă că el vine numai aşa, să ne facă o vizită la țară ? Ca prieten, nu ca doctor...

Matei: Sigur că i-am scris... Şi ți-am spus şi ție să-i adaugi citeva cuvinte, în sensul ăsta... Le-ai scris?

Constanța: Le-am scris. Pe ultima pagină a scrisorii tale...

Matei: Perfect... Prin urmare, totul e în regulă... Apropo! Ai spus să pregătească un ceai fierbinte?

Constanța: Pentru cine?

Matei: Pentru răceala doctorului... *(Se uită pe geam.)* Şi n-ar strica să ai gata şi două aspirine... Ploaia asta îmi miroase cel puțin a broniştă...

Constanța: I-am spus Florichii să pregătească ceaiul.

(Intră Lilly... Are un aer plictisii, trist. E într-un capot de dimineală, eventual în pijama.)

Lilly: Bună dimineața!

Constanța: Bună dimineața, păpuşica mamei... Te-ai şi sculat ?

Matei: De ce n-ai mai stat în pat? Aseară spuneai că eşti foarte obosită. Să mai fi lenevit nițel...

Lilly: Lenea mă oboseşte teribil... Şi, pe urmă, nu ştiu ce am 1 N-am chef să stau nici în pat, nici sub pat, nici în picioare... nici pe scaun... în nici un fel.. .

Matei *(căruia Constanța îi aruncă o privire îngrijorată):* Trebuie să fie din cauza aerului...

Lilly: Care aer ?

Matei: Aerul ăsta de aici, de la țară... Curat, sănătos, tare...

Lilly: Irespirabil...

Constanța: Cum irespirabil, draga mea? Aerul de la țară e ştiut că..,

Lilly: Miroase a vițel... însflrşit... *(Schimbă tonul, ca sâ schimbe conversația.)* Dar, dumneata, ce-ai pățit să te scoli atît de dimineață? în onoarea cui?

Matei: Ghici ?

Constanța: Aşteptăm pe cineva...

Lilly: Pe cine?...

"' Matei: Costică s-a dus cu şareta la gară... la trenul de Bucureşti, care a venit acum... la nouă şi un sfert. . ,

Lilly: Şi de ce s-a dus ?

Matei: Ca să ia...

Constanța *(care i-a făcut zadarnic semne lui Matei):* Ca să ia un pachet.

Matei *(aparte):* Nici n-a răcit bine, bietul Grigorcea, şi l-a şi făcut pachet...

Constanța: Eo surpriză...

Lilly: Tocmai de-aia! Spune-o!

Constanța: Păi dacă ți-o spun, nu mai e surpriză!

Lilly: Mă rog! Nu mai insist... *(Se duce şi se uită pe fereastră.)* Cum plouă! O să vi se ude' surpriza...

Matei: Da, picură nițel.

Lilly: Ce, picură? Toarnă cu găleata... Şi e un frig, umed, de parc-am fi toamna, nu în mijlocul verii... *(Un timp, contemplă.)* Nimic nu e mai îngrozitor ca o zi de asta, la țară! Noroi... mizerie. .. ploaie... Cerul murdar ca o cirpă de bucătărie, natura udă ca o găina plouată... Şi burlanele astea pe care urlă, urlă ploaia ! *(Are un frison de dezgust şi frig.)* Brrr!...

Constanța: O să se schimbe repede vremea, mamă!

Matei: Cucoana de la barometru e aproape gata să iasă Ia plimbare... Uite-o!... I s-a agățat numai un pic rochia în uşă. *(Arată spre barometrul clasic cu „domn cu umbrelă" de ploaie, cucoană cu umbrelă colorată, de soare.)*

Lilly: Şi ce dacă se schimbă vremea, ce e cu asta ? Cerul o să fie albastru ca tulpanul Florichii, iarba leşinată de căldură şi soarele încins ca maşina de călcat. Mersi!

Matei: Păi bine, dragă... Dacă ție nu-ți place nici cînd plouă, nu-ți place nici cînd e frumos.. .

Constanța: Mai contrazice-o şi tu acum... Enervează-o şi tu...

Matei: Pardon... Eu nu sînt Dumnezeu să fac nici vreme Frumoasă, nici timp urît... Nici măcar în casa mea... dar mite în natură. .. Aşa că n-am de ce s-o enervez...

Lilly: Dar nu mă enervează deloc, mamă!

Constanța: Ba te enervează!... *(Lui Matei.)* Sigur c-o enervezi.. . Fiindcă îi reproşezi că nu-i place nici soarele, nici ploaia, cînd ştii foarte bine că...

Matei: Eu ştiu foarte bine că Lilly are nevoie să iasă la aer, indiferent de ce fel de vreme este afară...

fiindcă aerul curat este leacul cel mai bun contra fetelor. ..

Constanța: Cum adică contra fetelor?

Matei: Contra fetelor anemice. Şi mai ştiu că dacă ne-am cumpărat fermă, ne-am cumpărat-o ca să respirăm aer şi să facem plimbări în fiecare zi, în sinul naturii.

Constanța: Cum o să facă plimbări, dacă mersul pe jos o oboseşte ?

Lilly: Şi aerul curat îmi dă dureri de cap... *(Se lasă plictisită pe un fotoliu.)*

Matei: Nu e vorba de plimbări mari, de excursii... Cîțiva paşi în fiecare zi, în aer liber.,. Să respiri... să-ți pătrundă bine aerul în corp... Uite, sîntem de aproape două săptămîni aici şi n-ai respirat o dată... nu te-ai plimbat o dată... în grădină măcar.

Lilly: Nu pot s-o sufăr şi... obosesc.

Matei: De ce nu ieşi măcar cu şareta prin sat, dacă nu-ți place grădina noastră şi oboseşti pe jos...

Lilly: Ca să ies în sat, înseamnă să mă-mbrac... Să-mi pun fustă, bluză, pantofi... Ehe-he!... Şi mie mi-e lene să-mi pun şi capotul ăsta pe mine... Nu mi-e lene, adică! N-am chef, nu mă interesează.

(Se aude şareta intrtnd în curte.)

Constanța: Aha! A venit şareta de la gară. ..

Lilly *(aleargă la fereastră să se uite):* E cineva în şaretă. ..

Matei: Cu atît mai bine.

Lilly: Cine e ?

Constanța: Surpriza.. .

Matei: Pachetul...

(Matei şi Constanța deschid uşa înspre terasă, puțin.)

Matei: Bine-ai venit, dragul meu...

Constanța: Fuga, fuga înăuntru, că... te udă ploaia.. Bine-ai venit...

(Intră din fund Mitică Duniitrescu. închide umbrela şi o lasă pe terasă. E înfăşurat cu şalul la git si pledul îl are pe spate. Cealaltă umbrelă o ține în mină.)

Milică *(se aruncă in brațele Constanței şi vrea să-i sărute mina. îi cade pledul de pe spate):* Sărut mîinile, doamnă!

Constanța: Ah! Nu e doctorul.. .

Milică *(se aruncă în brațele lui Gruianu)*: Domnule Gruianu!

Matei *(se dă de-o parte, surprins):* Contabilul meu...

Lilly *(înviorată dintr-o dată):* Domnul Milică!

Milică: Domnişoară Lilly J... *(îi ia mîinile amîndouă.)* Sărut mînuşițele... Ce mai faceți?

Lilly *(surîzînd):* Mulțumesc... destul de bine... Dar dumneata ? Trebuie să fi înghețat de la gară pînă aici, pe vremea asta oribilă.

Milică: Oribilă? Dar e cea mai splendidă zi din viața mea.,. Cît priveşte frigul, cum era să-1 simt, cînd am fost răsfățat cu atîtea atenții, Fular, impermeabil, pled ... *(Priveşte, pe rînd, la Constanța şi Matei.)* Două umbrele! Nu ştiu, zău, cum să vă mulțumesc.. . Nu găsesc cuvinte la-ndemînă ca să...

Florica *(intră cu ceaiul aburind, pe o tâviță)*: Am auzit c-a venit şareta şi-am adus ceaiul, coniță.

Constanța *(încet)* : Mişcă cu el îndărăt!

Florica: Păi nu mi-ați spus să-1 am gata pentru domnul, cînd o veni de la gară?

Matei: Bine... bine...

Milică: Vai!... Sînteți prea buni, zău aşa... Prea gentili. .. Mulțumesc, fetițo... *(Ia ceaiul din mina Floririckii şi începe să soarbă.)* Delicios... E cel mai bun ceai din viața mea... *(Soarbe).*

(Florica iese.)

Constanța: Să nu te arzi...

Milică: N-are nici o importanță, doamnă! Sînt atît de fericit astăzi, că mă aflu aici, încît...

Matei: Dragă domnule Dumitrescu...

Milică *(lui Matei, cu subînțeles):* Sînt in culmea fericirii... Arde al dracului, dar azi aş bea şi plumb topit...

Constanța: Sper că o să ne spui şi nouă de unde pînă unde!?...

Milică: Scrisoarea dumneavoastră m-a zăpăcit de bucurie.. . Un ceas după ce am citit-o, eram la gară, deşi trenul pleca abia peste două ore... Aş fi vrut să am aripi, ca să mă prezint mai repede la apel... *(încet Constanței.)* Las-c-o vindecăm noi... Madam Gruianu.. Nici o grijă.

Lilly: Sper că rămîi la noi cel puțin cîteva zile, domnule Milică, nu ?

Milică: Sper şi eu, domnişoară Lilly... Numai dacă afacerile...

Lilly: *(cu un gest de dispreț)*: Ei ! Afacerile !...

Milică: Sînt pe planul al doilea, fără îndoială...

Matei: îmi dai voie, dragă domnule Dumitrescu, să...

Milică: Iertați-mă... recunosc... nu trebuia să vorbesc astfel despre afaceri față de patronul meu... Fiți însă fără grijă... domnule Gruianu... Bucuria nu mă va face totuşi să-mi pierd capul... Ah! Ce ceai! N-am să-1 uit în viața mea... *(Pune paharul pe o măsuță.)*

Constanța *(încet lui Matei)*: Ce zice?

Matei *(acelaşi joc, ca şi cum ar vorbi de un om nebun)*: Spune proverbe.

Milică: Şi apropo de afaceri, am dat ordin la birou să ne trimită toată corespondența aici...

Constanța *(încet lui Matei)*: Dar ce ? Ăsta îşi închipuie c-o să facă mulți purici la noi?

Matei *(acelaşi joc)*: Ce să mai facă el? N-avem destui?

Milică: Decorul de țară mi s-a părut — cu toata ploaia — încîntător. .. Trebuie să vă simțiți foarte bine aici, domnişoară. Şi bănuiesc că profitați din belşug de toate minunile care vă înconjoară.

Lilly: Să-ți spun drept, pînă acum, avînd în vedere că eram numai noi trei, nu prea am profitat de minunile care ne înconjoară.

Milică: Faceți, probabil, toată ziua plimbări prin împrejurimi.

Lilly: Nici n-avem nevoie de împrejurimi... Grădina noastră singură e o frumusețe. . .

Milică: Mi-am dat seama... E un parc In toată puterea cuvîntului... Cu alei... cu bănci... cu flori... Şi e un aer!... Un aer!...

Matei: Miroase a vițel...

Milică: A vițel ? *(Reflectează o clipă, rîzind.)* A, da! Probabil că aicea, unde vițeii se hrănesc cu flori, şi parfumul pe care îl degajă...

Constanța *(încet lui Matei)*: Ce zice, frate?

Matei: Vorbeşte despre ce degajează vițeii după ce mănîncă flori...

Lilly *(lui Milică)*: Dacă n-ar ploua afară, ți-aş arăta chiar acum „parcul" nostru...

Milică: în ceea ce mă priveşte pe mine, domnişoară Lilly, fericirea de a mă plimba cu dumneavoastră în grădina dumneavoastră mă face impermeabil.. . Şi-apoi nici nu mai plouă... E un pic de umezeală şi atlta tot.

Lilly: în cazul ăsta, ne îmbrăcăm bine şi gata... Mă duc cinci minute să mă schimb şi viu să te iau... Trebuie să fie un aer, după ploaie!...

Milică: Dumnezeiesc, pe onoarea mea...

(Lilly iese.)

Matei *(luîndu-şi un aer important)*: Ascultă, Dumitrescule...

Milică: îmi dați voie să descurc locul şi să-mi duc valiza..

Constanța: Las-o aicea... domnule Dumitrescu... poate îți trebuie... imediat...

Milică: Vai de mine! Cum vă închipuiți că mi-aş permite ... s-o desfac aici, în fața dumneavoastră... O duc repede în camera mea. ..

Matei: Bine... dar...

Milică: Nu vă deranjați... Nu vă deranjați, vă rog... O să-mi arate servitoarea unde e... *(Iese prin dreapta.)*

Matei *(după ce se priveşte lung cu Constanța)*: Ei, ce zici de-asta?

Constanța: L-ai invitat tu?

Matei: Eu ? Nici n-am visat!...

Constanța: Dar ce? S-a invitat singur, ca nebunul?

Matei: Eu mi-am închipuit că l-ai invitat tu.

Constanța: E-eu? Cum îți închipuieşti dumneata că eu aş putea avea uşurința să invit un bărbat tînăr în casa mea, cînd avem o fată...

Matei: Tu nu l-ai invitat, eu nu l-am invitat...

Constanța: Tocmai... Cum îți explici, în cazul ăsta, că se află aici ?

Matei: Foarte simplu... Nu-mi explic deloc...

Constanța: I-ai scris?

Matei: Da... I-am scris... o scrisoare de afaceri, însă o scrisoare care îl obliga să rămîie în Bucureşti, mai mult ca niciodată...

Constanța: Poate te-ai exprimat greşit...

Matei: E, asta e! Cum o să mă exprim greşit ? Cum o să scriu cuiva „stai acolo" şi să înțeleagă „vino încoace" ?

Constanța: Nu m-ar mira, fiindcă ți se intimplă foarte des să te exprimi anapoda...

Matei: Mie ? Cind ?

Constanța: De cite ori!!!
Matei: Dă-mi un exemplu... Unul singur... Precizează..
Constanța: Poftim, precizez: Ori de cîte ori nu-nțeleg ce vrei să spui..,
Matei: Mersi de explicație... Uite fason de argument!
Constanța: Tocmai! Știi bine că nu-mi plac discuțiile...
Matei: în doi. îți place sa discuți numai singură... Tu întrebi, tu îți răspunzi... Parc-ai fi ventriloc...
Constanța: Ventri ce?
Matei: Ventriloc.
Constanța *(repede)*: Eu ventriloc ? Eu discut singură ?... Eu întreb, eu îmi răspund, da? Ei bine, acum, poftim, nu mai vorbesc singură... Vorbesc cu dumneata... Așa că află că vizita asta a contabilului dumitale, în casa mea, este un lucru inadmisibil, pe care nu-l admit... Taci! Cum își permite un pîrlit de funcționăraş de la fabrica dumitale să vie nepoftit in casa mea? Ce e la mine Ia țară? Cabană de turiști? Han? Hotel? Birt economic? Aicea e un mister la mijloc... E un mister pe care te rog să-l lămurești imediat și să-i pui în vedere contabilului să-și ia catrafusele cit mai repede... Știu că dumitale ți-e simpatic și că îl găsești plin de merite și de calități... La fabrica însă, nu la ferma mea... Fiindcă, în definitiv, nu mi-am cumpărat aer curat ca să mi-l respire funcționarii dumitale... Și dacă dumitale îți e simpatic domnul ăsta, mie nu-mi e deloc... Nu pot să-l văd in ochi... Nu pot să-l sufăr... Fac pielea găinii, cind il văd... Așa că sper să nu-l mai văd.. . Asta este.,. Și dacă mai scoți un cuvînt și nu mă lași să vorbesc...
Milică *(intrînd):* Profit de ocazie că vă găsesc singuri, pentru ca să-mi dați voie să...
Constanța: Pe mine te rog să mă ierți, domnule, că am nițică treabă la bucătărie... Vorbește însă cu soțul meu, care tocmai vrea să-ți comunice anumite lucruri. *(încet, lui Matei.)* Explică-le clar și urgent. *(Iese.)*
Matei *(după o reflecție)*: Uite ce e, dragă Dumitrescule...
Milică *(ton de funcționar):* Vă rog!
Matei: Deși de-abia ai sosit la noi... și legile ospătăriei... asta... ospitalității, sînt, nu e așa, cam fixe... vreau să întreb. ..
Milică: Știu... Ce s-a făcut cu afacerea Sişmanopol, despre care mi-ați scris în stimata dumneavoastră din douăzeci și cinci curent... Ei, bine, ce-am putut să ne frecăm cu firma Sişmanopol, pe chestia bumbacului pe care nu ni l-a livrat la timp, e inimaginabil... Douăzeci de scrisori am schimbat in zece zile, plus patru-cinci sute de telefoane. De altminteri, am adus cu mine întreaga corespondență, ca să vedeți și dumneavoastră stadiul în care a ajuns chestiunea. Convingerea mea este însă că pînă la urmă va plăti.. Și, încă, cu vîrf și îndesat.
Matei': Cu atît mai bine... Cu atît mai bine...
Milică: Cit privește comanda de la societatea „Firul", am telegrafiat că marfa trimeasă este inferioară cetei pe care am comandat-o, conform eșantionului, care se găsește în posesia noastră și că, prin urmare, o refuzăm, urmînd ca spezele de transport, *aller-retour,* să le suporte ei...
Matei: Foarte bine. Bravo!
Milică: Din momentul ce dumnealor ne trimet altceva decît am comandat, noi nu putem să râmînem cu cinci sute de kilograme de fir in brațe...
Matei: Sigur că nu putem să răminem. . .
Milică: Și nici să plătim noi speze pentru marfa dumnealor.
Matei: Cum o să plătim ? Asta ar fi afară din fire.
Milică: A!.,. Dacă ne-ar fi trimes marfa pe care am comandat-o, *â la bonheur.. .*
Matei: *Â la bonheur!,..* Dar dacă „Firul" își pierde firea și n-o să primească marfa înapoi?
Milică: Atunci o să ne ieșim și noi din fire și-i dăm in judecată...
Matei: Fără discuțiune...
Milică: Dar nu cred s-ajungă aici... Sint negustori in toată firea, ce naiba... Dar, apropo de fire... Am expediat la centrala noastră din Craiova, pentru a se desface la sate, cincizeci de mii de perechi de ciorapi „Eterna 36". Așa că toată Oltenia o să umble, în curînd, numai în ciorapi eterni... Fiindcă ciorapii se trimet la sate, adică la desculți, si talpa țării trebuie să fie, în sfîrșit, bine încălțată... Să aibă și ea un ciorap bun, călduros, rezistent, prin care să nu-i mai iasă degetele...
Matei: Bravo, băiatule!... Văd că, grație dumitale, afacerile noastre nu se resimt din cauza lipsei mele... și întreprindrea nu suferă...

Milică: Ba da! E cineva din întreprindere care suferă din cauza lipsei dumneavoastră. Eu! *(îi ia mîinile.)* Dacă ați şti ce pustiu mi se pare totul fără dumneavoastră!

Matei: E foarte drăguț din partea dumitale.

Milică: Eram atît de fericit cînd o vedeam pe Lilly *(repară),* pe domnişoara Lilly vreau să zic, in fața biroului meu...

Matei: Cum în fața biroului dumitale?

Milică *(repară):* Nu în fața! Prin fața biroului meu.. . Trecind adică spre biroul dumneavoastră. Şi în fiecare zi, cind venea la dumneavoastră in birou — prin peretele de lemn care ne separă — o auzeam rîzînd, glumind. Ah! Dac-ați şti ce voce dulce şi fermecătoare are!... Ce rîs clar şi luminos!... Parcă ar avea privighetori miei în gîtlej...

Matei: Mă mir, ca i-am operat amigldalele de cind era mică... Dar poate să-i mai fi rămas vegetații cumva...

Milică *(in continuare, pe aceeaşi linie):* Şi tot timpul, un ceas, două, cit sta la vizită în biroul dumneavoastră eu stam alături, aşa, cu tocul în vint, s-o ascult...

Matei: Cum? Cum?

Milică: Zadarnic încercam să lucrez,..

Matei: Păi, în cazul ăsta...

Milică: N-a fost socoteală să n-o greşesc... N-a fost calcul să nu-l încurc...

Matei: Dar bine, Dumitrescule... dacă aşa stau lucrurile ...

Milică: O adunare nu mi-a ieşit exact... Şi nu aşa... c-un leu-doi. Cu sute, cu mii, cu zeci de mii...

Matei: Nefericitule!...

Milică: Din contră! ... Fericit! Fiindcă cine era pa urmă, după ce pleca, mai fericit decît mine, să refacă tot de la început, să adune şi să calculeze exact, la centimă? Aveam impresia că muncesc pentru ea... ca fac ceva care mă ridică în ochii ei... care mă face să pot să sper că într-o zi... Şi, totuşi, n-aş fi putut să sper că ziua aceea va veni atît de repede... Atit de neaşteptat...

Lilly *(intră. E îmbrăcată într-un costum deschis, de sport):* Sînt gata! Te-am făcut să aştepţi mult?

Milică: Totdeauna mi se pare mult, cînd te aştept pe dumneata.

Matei: O să te uzi la picioare.

Lilly: Mi-am pus bocancii...

Matei: O s-aluneci prin noroi.

Lilly: Nu e nimic... domnul Milică o să-mi ofere brațul...

Milică: Cu toată plăcerea... Amîndouă chiar ... *(Le întinde.)*

Lilly *(cu înțeles):* Nu cred să alunec atît de tare ca să am nevoie chiar de amîndouă... *(îl ia de braț şi iese cu el rîzînd.)*

Constanța *(intrînd):* Am primit o telegramă de la doctorul Grigorcea. Vine cu trenul de douăsprezece... Am spus să se ducă şareta la gara să-1 ia...

Matei: Ai dat şi umbrelele?

Constanța: Nu! Că nu mai plouă! S-a luminat... Soseşte tocmai pentru dejun.

Matei: Cu atît mai bine.

Constanța: Iar?

Matei: Pentru el, frate, pentru el!

Constanța: Ai vorbit cu tinărul?

Matei: Da.

Constanța: Şi ce ți-a spus?

Matei: Că i-a scris lui Suşmanopol douăzeci de scrisori,. pe chestia bumbacului...

Constanța: Păi de bumbac îmi arde mie acum?

Matei: Iar în ce priveşte societatea „Firul", dacă va fi nevoie, o să ne judecăm. Şi, in concluzie, Oltenia toata umblă în ciorapi...

Constanța: Ascultă, Matei, tu eşti nebun?

Matei: De ce? M-ai întrebat ce mi-a spus, şi îți răspund...

Constanța: Va să zică, nu v-ați explicat?

Matei: Nu!

Constanța: Nu? Bine!... Am să mă explic eu atunci ... Unde e domnul?

Matei: Se plimbă in grădină cu Lilly... Şi dacă vrei să ştii şi detalii, Ia brațet!

Constanța: Lasă că Ie dau eu brațet... *(Vrea sâ iasă.)*

Floriea *(intră din fund, cu un pepene în brațe):* Conaşule... Ia uitați-vă... Pepene de la noi din grădină...

Matei *(în admirație):* Vai ce frumos şi gras e! Şi parcă vorbeşte. ..

Florica: Da, dar a spus nea Gligore că e primul şi ul-

timtil pe anul ăsta. Şi că n-o fi nici bun la gust. Că l-a dogorit soarele prea mult.

Matei: N-o sâ fie bun Ia gust? Un pepene care mâ costă treizeci de mii de lei?

Constanța: Da de unde ai scos-o ca te costă treizeci de mii de lei?... Cum ai socotit?

Matei: Atît mă costă munca, sămînța şi ingrăşămintea pe care am pus-o în pepenerie...

Constanța: Ca să faci un singur pepene? Mersif

Matei: A fost sămînța stearpă... *(Privind pepenele.)* Douăzeci de mii de lei m-a costat numai îngrăşâmintea chimică... Ca să vezi cit bălegar a putut să intre inel...

Constanța: Cred că ar fi mai bine să renunți la pepenerie.

Matei: Vezi? Vezi? Vezi cum vrei să mă scoți din pepeni? Cum o să renunț la pepenerie?... Aşa e întotdeauna in primul an... Anul viitor, mi-a spus Grigore...

Florica: Anul viitor, a spus nea Gligore, că faceți cel puțin cinci, şase.

Matei: Tu lasă ce-a spus nea Gligore... Spune mai bine dacă ți-a dat fasole verde din grădina noastră.

Florica: Tocmai că vream să-i spun coniții că mi-a spus nea Gligore că anul ăsta nu s-a făcut nici o păstaie de fasole verde...

Constanța: Să-ți dea țucără!

Matei: De unde vrei să-i dea țucără, dacă țucără n-am pus?... A greşit ăla pachetul cînd mi-a dat sămînța şi în loc de fasole țucără mi-a dat zorele...

Florica: Şi atunci ce facem coniță? C-avem şi musafiri la masă... Şi domnişoara mi-a spus adineauri că-i e foame de moare...

Matei: Şi mie mi-e foame... şi nimic nu e mai bun, cînd ți-e foame la țară, decît o porție de legume proaspete, fragede, din grădina ta... Legume cu unt!... *(Plescăie limba.)*

Constanța: O să-ți fac nişte zorele „sote"...

Matei: Nu e nimic... Dacă n-avem fasole verde, spune-i lui Grigore să-ți dea mazăre nouă...

Florica: Ce nouă, conaşule, că e putrezită toată de ploaie...

Matei: Cine? Mazărea?

Florica: Păi cine? Mama?

Constanța: Morcovi n-avem?

Florica: A fost, dar s-a morcovit... I-am gătit pe toți, săptamîna trecută, cînd am făcut garnitură la chiftele...

Matei: Atunci, roşii, vinete...

Florica: Ie verzi toate...

Matei: Sparanghel?

Florica: V-a păcălit la pachet... Că ăsta de l-ați pus în pămînt a ieşit hrean...

Matei: Cum, frate, nu putem sâ mîncăm o legumă la masă din grădina noastră?

Florica: Ba da! Avem conserve... Şi fasole, şi mazăre, si bame...

Constanța: Bine... Să desfaci o cutie de fasole verde.,.

Matei: Extraordinar!... Conserve in sînul naturii!... E, sâ ştii c-o dau dracului de fermă! O vind şi-mi cumpăr in locul ei o băcănie... Ca să mânînc trufandale, frate. Trufandale!...

Constanța *(Florichii):* Ce mai aştepți? Du-te la bucătărie!...

Florica: Vreau să spui că a întrebat nea Costică, vizitiul, pe care cal să-1 puie la şaretă, că să plece la gară... Fiindcă domnişoara a spus că vrea să se plimbe cu şareta după-prînz şt dacă-1 pune acuma pe Murgu o să fie şi el ostenit... că Cezar a fost dimineața... Aşa că mai rămîne Liza...

Constanța: Chestia asta îl priveşte pe domnul...

Matei: Liza e-nvățată să meargă la şaretă?

Florica: Păi de! Ştiu eu?... Nea Costică zice că nu prea ar avea coraj s-o înhame.

Constanța *(lui Matei):* Du-te tu... Ce mai stai?

Matei: Să mă-nham la şaretă?

Constanța: Nu! Să vezi dacă poate s-o puie pe Liza...

Matei: Aha! Bine...

Florica: Coniță, îmi dați conservele de Ia cămară?

Constanța: Vino-ncoace. Cheile sînt la mine? Nu sînt la mine. A, ba da, sînt la mine... *(Scoate cheile.*JUf! Nu sînt astea! *(lese urmată de Florica.)*

(Lilly intră din fund, cu Milică)

Milică: Lilly, mă crezi?

Lilly: îmhî!... Te cred!...

Milică: Atunci, de ce nu te uiți în ochii mei? De ce nu vrei să-mi spui un cuvînt... Eu ți-am spus tot...

Lilly: Fiindcă inima mea e mai discretă... Şi-apoi, ştie că n-are voie să vorbească fără permisiunea părinţilor. . .

Milică: Ăsta e motivul? Atunci spune-mi fără nici o teamă tot ceea ce ştii. Uite, eu ştiu, dragostea mea, că, cu toată timiditatea dragostei mele, ai înţeles de mult că te iubesc. Ştiu că, incet-încet, dragostea asta a mea, respectuoasă şi puternică, nu te-a lăsat indiferentă.

Lilly: Cum o să ştii dumneata ceea ce eu însămi nu ştiu?

Milică: Ştiu, pentru că te-ai trădat.

Lilly: Imposibil... Eu n-am spus nimănui nimic...

Milică: Ce? Că şi tu mă iubeşti? Vezi? Vezi că e adevărat? Vezi că mama ta a înţeles perfect...

Lillv: Mama? Ce-a-nţeles mama?

Milică: Adevărul... A-nţeles că în sufletul dumitale există un sentiment pentru mine şi mi l-a destăinuit.

Lilly: Mama?

Milică: Da! Ea mi-a spus tot! Tot, tot, tot.. .

Lilly: Atunci nu mai am nici un motiv să-ţi ascund...

Milică: Ce? Spune, dragostea?

Lilly: Că mi-eşti drag... Că te iubesc... N-aş fi crezut niciodată că' părinţii mei au să consimtă să fim unul al altuia... Şi de-aia am tăcut şi-am suferit...

Milică: Draga mea adorată şi nepreţuită... *(Vrea s-o ' sărute.)*

Lilly *(îl îndepărtează):* Tata, tata, tata!... Fugi!...

(Se despart.)

Matei: V-aţi plimbat bine, copii?

Lilly: Da, tată!... A fost o plimbare minunată! *(Priveşte spre Milică.)* Minunată.

Matei: Bravo ţie!... Vezi, dacă m-asculţi pe mine şi te mişti în aer *şi respiri... Uite ce culori ai in obraji. *(Lui Milică.)* închipuieşte-ţi că de două săptămîni, de cînd sîntem aici, n-a respirat niciodată... Tot timpul a stat închisă în casă... A tinjit...

Milică: Vă rog... spuneţi-mi drept... domnişoara Lilly a fost grav bolnavă?

Matei: Doamne fereşte!... Nici pomeneală... E un pic anemică şi atîta tot...

Milică: Mulţumesc... mulţumesc... Mi s-a luat o greutate de pe inimă... Doamna Gruianu m-a speriat groaznic...

Matei: Te-a speriat nevastă-mea? Cum? Ai văzut-o cumva dimineaţa, nefardată?

Milică: Nu! Spunîndu-mi că domnişoara Lilly este grav bolnavă... Dar aşa sînt mamele... Exagerează şi binele şi răul, cînd e vorba de copiii lor. *(Cu căldură.)* Iar în ceea ce mă priveşte pe mine, vă rog să credeţi că aş fi în stare să-mi dau viaţa, ca s-o prelungesc pe a domnişoarei Lilly...

Matei *(mişcat):* îţi mulţumesc, dragul meu... pentru devotamentul pe care mi-l arăţi...

Lilly: Domnule Milică, vii să-mi ajuţi?

Milică: Bucuros! La ce?

Lilly: La nimic... ! Adică... să-mi ajuţi să privim împreună Argeşul... Se vede, de sus, de la balcon... ca o beteală subţire...

Milică *(privind-o în ochi):* De mireasă...

(Milică şi Lilly ies.)

Constanţa *(intră, cînd cei doi ies)*: Iarăşi împreună... Ascultă, Matei!

Matei: Da, dragă!

Constanţa: Ai vorbit cu Milică? I-ai spus, ţi-am spus să-i spui.

Matei: Păi ai spus că-i spui tu ce mi-ai spus să-i spui şi nu i-am spus.

Constanţa: Nu mai spune!... Dar cine e şeful familiei? Eu?

Matei: Tu.

Constanţa: Şi bărbatul cine e?

Matei: Mă rog! Din care punct de vedere? ...

Constanţa: Al curajului... al energiei... al bărbăţiei. ..

Matei: Era cît p-aci să zic că eu, dacă nu spuneai substantivul ăsta de la urmă...

Constanţa: Adjectivul, adică...

Matei: De ce adjectiv? Adjectivul arată însuşirea unui lucru şi cum eu n-am această însuşire, înseamnă că sînt un substantiv...

Constanţa: Nici măcar atîta nu eşti! Eşti un pronume! Fiindcă ţii locul unui nume. Şi anume al aceluia de „bărbat". *(Alt ton, de inchiziţie.)* Dumneata îţi dai seama că domnul ăsta nici nu se gîndeşte să plece da aici? Că şi peste zece zile — dacă nu-l dă nimenea afară — va fi tot aici?

Matei: Ei, şi ce rău e cu asta? De ce ţii morţiş să-I dau afară? în primul rînd, mi-e foarte util... Şi-apoi... E un băiat foarte bun, foarte drăguţ, foarte la locul lui.

Constanţa: De unde ştii?

Matei: Ce, nu văd? Şi mi-e foarte devotat.

Constanţa: S-o crezi tu...

Matei: Adineauri mi-a spus că ar fi în stare să-şi dea şi viaţa...

Constanţa: Pentru tine?

Matei: Ca s-o scape pe Lilly... dacă, Doamne fereşte, ar fi cazul. ..

Constanţa: Păi tu eşti orb? Nu vezi că e amorezat de Lilly... Că e mort după ea?...

Matei: Milică?

Constanţa *(îl îngînă)*: Milică, da! Şi era natural să se întîmple aşa... Una-două, îl inviţi la masă la noi... îi dădeai nas...

Matei: Fiindcă este cel mai bun funcţionar al meu...

Constanţa: Şi asta n-ar fi nimic, dacă domnul Milică al dumitale ar fi amorezat de Lilly... Dar şi Lilly e foarte drăguţă cu el... Foarte drăguţă... O mamă nu se înşală niciodată, cînd e vorba de lucruri de astea. Aşa că eu îmi fac datoria să ţi le aduc la cunoştinţă. Aicea se lasă cu amor... Cu amor de film... Fata patronului se amorezează de cel mai pîrlit funcţionar al lui tat-so. Părinţii se opun, dar dragostea triumfă.

Matei: A, nu, asta nu! N-o să triumfe nici un fel de dragoste... Şi dacă e vorba de filme, la filmul ăsta eu sînt operator şi-1 tai la coadă de nu se vede... Nici nu poate fi vorba de aşa ceva. E un băiat foarte bun, recunosc, dar de-aici şi pînă la fata mea e o distanţă mai mare ca de la pepenele ăsta, la Hollywood..

Constanţa: în cazul ăsta, întreabă-1 imediat cu ce tren are de gînd să plece...

Matei: Imediat... Acum s-a terminat cu substantivele... Sînt adjectiv! *(Strigă.)* Milică... Milică!

Milică *(de afară)*: Imediat!

Matei: Substantiv, ai? Las că ştiu eu să fiu bărbat, cînd trebuie... N-ai grijă. *(Se plimbă aferat.)*

Constanţa: Aşa! Mişcă-te!.. . Agită-te!... Aşa îmi place să te văd. .. Verb...

Milică *(intră, urmat imediat de Lilly)*: Ordonaţi! *(Ia poziţia de drepţi.)*

Matei *(după o reflecţie)*: Uite, dragul meu... Am să fiu foarte scurt şi foarte clar... Să nu mai vorbim pe ocolite.

Milică: Da!

Matei *(se-ntoarce brusc şi grav spre el)*: Cum ţi s-a părut drumul de la Bucureşti pînă aici? Frumos, nu?

Milică: Da... în sfîrşit... Era ceaţă şi ploaie şi n-am putut să observ bine...

Matei: Păcat! N-ai idee ce frumos e drumul văzut din tren... Mai ales de aici la Bucureşti!

Lilly: Eu înclin să cred că e la fel...

Matei: Depinde la ce fereastră stai... Şi, în orice caz, chiar dacă nu e un drum prea frumos, nu e lung, nu e obositor...

Constanţa: Poţi să vii şi să te întorci în aceeaşi zi...

Milică: Sigur că da...

M.atei: Şi cum la fabrică sînt unele afaceri foarte urgente, m-am gindit...

Milică: Foarte bună idee... Puteţi să plecaţi mîine dimineaţă şi mîine seară sînteţi îndărăt... Mai ales că aţi putea vedea, cu ocazia asta, şi cele două războaie pe care le-am instalat în lipsa dumneavoastră.

Matei *(Constanţei)*: Ei, ce părere ai de asta?

Constanţa *(tare şi decisă)*: Lilly...

Lilly: Da, mamă. ..

Constanţa: Du-te, te rog, şi vezi de masă...

Lilly: E inutil, mamă dragă... Ştiu eu ce-nseamnă asta...

Constanţa: Fă, te rog, ce spun eu... Şi cînd e gata masa, te chemăm noi.

Lilly: Asta înseamnă, în traducere: eu şi cu tată-tău avem de vorbit cu domnul Dumitrescu... Şi cum, de obicei, persoana cea mai interesată Ia asemenea conversaţii nu ia parte, ieşi afară... *(Rîzînd.)* Caraghioşilor !..,

Constanţa: Şi acum, domnule Dumitrescu, fiindcă am rămas intre noi, poţi să te explici şi să ne spui sincer, oricare ar fi motivul, ce te-a adus pe dumneata aici?

Milică: Cum, ce m-a adus? M-a adus scrisoarea...

Matei: Care scrisoare?

Constanţa: Taci! Acum vorbesc eu. . . Care scrisoare, domnule?

M i l i c ă : Scrisoarea dumneavoastră.

C o n s t a n ţ a : Scrisoarea mea? A mea?

M i l i c ă : Da. Scrisoarea pe care am primit-o ieri de la dumneavoastră.

M a t e i : Pardon... Aia era de la mine...

M i l i c ă : Exact... Primele trei pagini erau de la dumneavoastră, în legătură cu chestia Sişmanopol, iar pe pagina ultimă era un post-scriptum, adăugat de doamna Gruianu.

C o n s t a n ţ a : Ce post-scriptum, domnule ? Ce, eşti nebun ? Eu nici nu ştiu latineşte. Ce tot vorbeşti dumneata ?

Al i l i că: îmi pare rău că vă enervaţi, doamnă, dar am scrisoarea la mine... *(Se caută şi o scoate.)* Poftiţi... *(Citeşte.)* „Dragul meu prieten, îţi scriu şi eu, în fugă, cîteva cuvinte, în scrisoarea lui Matei... Zadarnic fata noastră încearcă să se ascundă. îmi dau seama că suferă. Inima mea de mamă nu se poate înşela. Ştiu cît o iubeşti pe Lilly şi că la ţipătul meu de alarmă nu vei întîrzia să vii cu primul tren... Pe mîine, dar. Ultima mea nădejde e de la dumneata. Constanţa." *(Arată scrisoarea Constanţei.)* E scrisoarea dumneavoastră, nu ?

• C o n s t a n ţ a : D a ! E ceea ce am scris eu doctorului Grigorcea.

M i t i c ă : Cum ?

M a t e i : Mă-ntreb insă cum a ajuns scrisoarea lui Grigorcea în mîinile lui Milică?

C o n s t a n ţ a : Foarte simplu. Din prostia ta.

M a t e i : Da ? Dar aş fi, mă rog, curios sâ ştiu şi eu cum ?

• C o n s t a n ţ a : Păi sigur că din prostia ta. Ieri ai scris două scrisori. Una doctorului Grigorcea şi una contabilului dumitale.

M a t e i : Exact, Şi?

C o n s t a n ţ a : Şi mi-ai spus să adaog şi eu cîteva cuvinte pe scrisoarea doctorului...

M a t e i : Exact. Şi ?

C o n s t a n ţ a : Cum „şi" ? Tot n-ai înţeles ?

M a t e i : Nu!

C o n s t a n ţ a : Şi le-am adăogat, asta este. însă eu, în loc să scriu pe scrisoarea doctorului, le-am scris pe scrisoarea dumnealui... *(Arată pe Milică.)*

M a t e i : Din prostia mea, nu?

C o n s t a n ţ a : Da. Fiindcă amîndouă scrisorile erau pe birou şi nu mi-ai spus care e scrisoarea doctorului şi care e a contabilului

M a t e i : Şi-ai făcut la fel cu umbrelele. Le-ai trimis pe amîndouă la gară, fiindcă nu ştiai care sg deschide din ele. Şi asta se cheamă „din prostia mea".

Mi l i c ă *(a ascultat zăpăcit discuţia şi işi revine cu greu):* Va să zică... ăsta este adevărul... Cuvintele astea nu îmi erau adresate mie...

C o n s t a n ţ a : Fireşte că nu.. .

M a t e i : N-ar fi avut nici un rost. ..

(Milică, işi ascunde fruntea în palme, copleşit de durere.)

C o n s t a n ţ a : Dar tu, cum ai putut fi atît de aiurit şi sa nu observi greşeala mea, cînd ai pus scrisorile în plicuri?... Că tu le-ai pus în plicuri, nu?

M a t e i : Nu m-am mai uitat, că factorul era grăbit şi nu voiam să scape trenul de cinci...

C o n s t a n ţ a : Şi eu am fost grăbită cind am scris, ca-mi dădea dulceaţa in foc...

M a t e i : Totdeauna, tu cînd ai vrut să faci dulceaţă, n-ai făcut nici o treabă şi cînd ai vrut să faci o treabă, ai făcut o... dulceaţă... *(Drăguţ, lui Milică.)* în concluzie, dragul meu, pe cum vezi, totul n-a fost decît o eroare...

C o n s t a n ţ a : O eroare din greşeală...

M i l i c ă *(oarecum dur):* Dar dumneavostră nu vă daţi seama, doamnă, ce-aţi făcut cu eroarea asta? Aţi aruncat o torţă aprinsă într-un magazin cu praf de puşcă... O iubesc pe Lilly... O ador... Do ani de zile mă chinuiesc să-i ascund dragostea mea, tortura mea... De ani de zile mă chinui, şi rabd, şi tac... să nu-mi omor visul... Să cred măcar eu în el... Şi cînd, dintr-o dată, din senin, visul meu devine realitate... taina mea rupe lanţurile care o ţineau legată în inima mea... şi iese la lumină... cînd înnebunit de bucurie şi uluit de vestea neaşteptată zbor să-mi ajung fericirea mai repede, dumneavoastră îmi spuneţi simplu: a fost o eroare. ..

C o n s t a n ţ a : Pe care şi eu şi soţul meu o regretăm din tot sufletul...

M a t e i : Şi pentru care şi eu şi soţia mea te rugăm să primeşti Bcuzele noastre...

M i l i c ă : Regret... scuze... Ce să fac cu ele?... Visul meu... unicul meu vis a murit brutal, ca un fluture strivit de piciorul...

M a t e i : E-adevărat, dragul meu, că, fâiă să vrem, ţi-am făcut un rău mare. Dar şi dumneata trebuie să **ne-nţe**-legi pe noi. . .

C o n s t a n ţ a : Şi să-ţi dai seama că o căsnicie între dumneata şi fata noastră ar fi o imposibilitate. . .

M i l i c ă : Şi de ce ar fi o imposibilitate ?

M a t e i : Vezi, dumneata, sînt anumite considerente... anume motive...

M i l i c ă : Care ? Care ? CARE ?

C o n s t a n ţ a : In primul rînd... diferenţa de clasă socială. ..

M i l i c ă : Ce e aia clasă socială?..Singura clasă socială stimată doamnă, este mintea şi munca... Şi, din acest punct de vedere, cred că sînt de familie foarte bună...

M a t e i : Bine, dar nimeni nu spune că dumneata nu eşti un om deştept şi muncitor. . .

M i l i c ă : Atunci, ce-mi lispeşte ? Averea ? Nu m-am născut cu ea de-a gata, ca alţii... Şi nu-mi trebuie avere. . . Iar dacă ar fi după mine, mie mi-ar ajunge — că să trăiesc — o carte, o piine **şi** o floare, intr-un pahar pe masa la care muncesc...

M a t e i : Da, dar dumneata nu vrei să trăieşti singur... Dumneata vrei să te însori.

M i l i c ă : Da. . . fiindcă vreau să fiu fericit, iar dragostea adevărată, împărţită cu femeia dragă, face pîinea **cozonac,** cartea bibliotecă **şi** floarea grădină...

C o n s t a n ţ a : Astea sînt vorbe... însoară-te dumneata cu una. .. şi dă-i să mânînce numai piine şi apă de la flori. .. să **Vizi** cum **iţi** dă **cu** cartea **în** cap. Fata noastră e crescută altfel.,. Kc fată bogată... Nu e de nasul dumitale... Şi omul e bine să-**şi** cunoască lungul nasului... Uite **colo!** Un funcţionăraş cu cîteva mii de lei pe lună... ho! vrea să se-nsoare, **nici** mai mult, nici mai puţin, cu milioanele patronului...

M i l i c ă : Nu **cu** milioanele, doamnă! Cu fata patronului.. . Nu cu zestrea, cu dragostea! Cu tot ce-a lăsat Dumnezeu mai bun şi mai frumos pe pămînt. Dragostea!... Singurul lucru pentru care merită să trăieşti... să te zbaţi şi să suferi... *(Ca pentru el.)* Dragostea! O casă curată **şi** cu ferestrele Înflorite **de** petunii.. . Cu ziduri albe, pe care să le văruiască soarele ca o chivuţă... O masă la care pacea să aburească în fiecare seară — după munca zilei — ca un castron cu apă fierbinte.. . Un pat in care truda să se simtă bine şi din pernele căruia să surîdâ un înger mare, ostenit şi drag ... Un leagăn cald, în care un pui, care să-ţi semene, să gîngure în somn ... unui ursuleţ de catifea...

M a t e i : Bine, bine, sigur... e foarte frumos tot ce spui dumneata... Dar e frumos **de** scris într-o carte, sau de ascultat la teatru...

M i l i c ă : Dar ce e cartea sau o piesă de teatru, decît. viaţa chenărită în pagini, sau strînsă în decoruri?... Spuneţi dumneavoastră drept, domnule Gruianu... Fiindcă vă ştiu un om sincer şi drept... Credeţi că dacă eu aş **fi** bogat, sau Lilly ar **fi** fost săracă, nu v-aş fi cerut-o de mult ?

M a t e i : Evident că dacă Lilly n-ar fi avut zestre...

C o n s t a n ţ a : Sau dacă ai fi fost dumneata bogat...

M a t e i : Ar **fi** fost cu totul altceva...

M i l i c ă : Atunci n-aş mai fi fost un pîrlit de contabil... şi n-aş mai **fi** fost de altă clasă socială...

C o n s t a n ţ a : Mă rog!... Dar de vreme ce IUCJurile nu sint aşa, de ce să mai discutăm de pomară... Ca orice părinte, noi vrem să-i asigurăm fetei noastre un viitor... potrivit, fireşte, cu situaţia şi cu averea ei.

M i l i c ă : Dar ce alt viitor mai asigurat decît... fericirea ?

M a t e i : Are dreptate nevastă-mea.. . Asta e datoria noastră... Fericirea... petuniile... soarele care îţi zugrăveşte casa pe gratis, astea sînt vorbe...

M i l i c ă *(definitiv):* De-acord... Asta este datoria dumneavoastră... Şi datoria mea este să vă rog să-mi spuneţi la ce oră pleacă primul tren...

M a t e i : Dar nu e nici o grabă... Poţi să stai foarte bine o zi la noi.

C o n s t a n ţ a : Sigur că da!... Sau măcar să rămîi la masă!

M i l i c ă : Vă mulţumesc, doamnă, dar nu voi mai sta nici o oră, nici un minut măcar şi nu mai pot să accept de la dumneavoastră nimic. Nici chiar scuze...

L i l l y *(intră):* Vine şareta cu cineva înăuntru. Am văzut-o de la balcon.

C o n s t a n ţ a : A sosit doctorul. . .

Matei: Grigorcea... C-a telegrafiat ca vine să ne vadă...
Lilly: Nenea doctorul... Vai ce bine-mi pare c-a venit tocmai azi... *(Vrea sâ iasă după părinți.)* Haide să-i ieşim înainte!...
Milică: Lilly...
Lilly *(se-ntoarce):* Da! ... Dar ce e cu tine?... Ce e mutra asta?
Milică: Eu plec...
Lilly: Cum pleci? Ce vorbă e asta?
Milică: Plec!
Lilly: Ce-nseamnă asta „plec"?
Milică: înseamnă că fericirea noastră n-a fost decît un vis, pe care eu l-am crezut realitate...
Lilly: Ce vrei să spui? Nu-nțeleg...
Milică: Părinții tăi au să-ți explice totul... Eu... nu mai am de spus nimic... Adio...
Lilly: Ah! *(Se clatină.)*
Milică: Lilly... te rog... Pentru Dumnezeu... *(Oprinde In brațe şi o culcă pe fotoliu.)* Ajutor! Ajutor!

(Doctorul intră, urmat de ceilalți în goană.)

Constanța: Lilly... fetița mamei.. .
Matei: Tăicuțule.. - Lilly...
Milică: A leşinat...
Doctorul: Nu e nimic...
Matei: Colonia... S-aduc colonia. *(Iese în stingă.)*
Constanța *(ieşind în dreapta):* Repede... Oțetul... *(Se ciocneseşi apoi iese unul pe o parte şi altul pe alta.)*
Doctorul: Dar din ce cauză a leşinat?
Milică: Nu ştiu, domnule doctor... în clipa însă cînd îmi anunțam plecarea mea... dintr-o dată s-a simțit rău. . . şi. . .
Doctorul: Aha! Bun!

(Doctorul şi Milică îi freacă mîinile lui Lilly.)

Milică: Doamne... Nu-şi revine deloc... *(îngenunchează la picioarele lui Lilly.)* Lilly... dragostea mea... Haide... deschide ochii... Uită-te la mine... Spune-mi un cuvînt. .. *(îi sărută mina pe care i-o ține într-a lui.)* Dragostea mea... dragostea mea... A deschis ochii, domnule doctor... îşi revine. ..
Doctorul *(dîndu-i lui Milică şi mina pe care o ținea el):* Ia şi mîna asta şi continuă tratamentul... E cel mai eficace...

(Milică sărută amîndouă mîinile cu dragoste, cu tandrețe, cu pasiune. Doctorul priveşte scena cu un surîs de părintească înțelegere. Matei şi Constanța intră fiecare cu cîte un flacon în mînă, el, de colonie, şi ea, de oțet, şi privesc surprinşi scena.)

Constanța: Cee asta?
Matei: Ce-nseamnă asta?
Doctorul: înseamnă că aceşti doi copii se iubesc groaznic.
Constanța: Crezi că şi Lilly îl iubeşte pe el?
Doctorul: Sînt convins... Diagnosticul meu e absolut precis şi dacă vreți ca fata voastră sa se însănătoşească. .. măritați-o imediat cu băiatul de la picioarele ei. Asta e rețeta mea.
Lilly *(deschide ochii):* Mulțumesc, nene doctore.
Matei: Constanța, ce părere ai de rețeta doctorului?
Constanța: Dacă şi fata îl iubeşte, fireşte că lucrurile se schimbă.
Matei: Şi atunci?
Constanța: Atunci... Dacă aşa a vrut Dumnezeu... să ne trăiască!
Lilly: Mamă!... *(Se aruncă în brațele Constanței.)*
Milică: Tată!... *(Se aruncă în brațele lui Matei.)*
Doctorul: Şi logodna o serbăm la masă... Sper că aveți un dejun, ca de logodnă... în ceea ce mă priveşte, nu mănînc decît legume şi de-abia aştept să le gust pe-ale voastre, de la sursă...
Florica *(intră):* Coniță!... în cutiile de conserve am găsit numai zacusca!...
Matei *(triumfător):* Ei, să ştii c-a greşit şi ăla st mința !...

Cortina

SCENARII

HANUL CU DRAGOSTE

(Operetă în **două acte şi un prolog)**

PROLOG

Uverf ura.

Apoi. cu cortina lăsata, se aude un semnal de „atenţie" la goarnă {sau alt instrument al timpului. *Tob'*\. de exemplu.)

Cortina se ridică.

Ne aflăm în Piaţa mare (centrală) a Sibiului, in limpid domniei lui Mateiaş Cor vinul. Acţiunea începe. înainte de amiază, într-o *A* **însorită de început de toamnă. Piaţa este „pavoazată" ca pentru un important eveniment local şi înţesată de lume.**

Pe o estradă — drapată cu catifele (sau covoare de preţ] şi deasupra cu stema ţării — se află, instalat — ca o momîie, ţeapănă şi trufaş;'') — guvernatorul. în jurul lui, pe estradă, suita mililară în mare ţinută. Primarul Sibiului e alături, în picioare şi îmbrăcat civil.

în dreapta şi stingă estradei sînt aşezate, în ordine, notabilităţile oraşului, nobilii locali, negustorimea, breslele etc. Sub paza ostaşilor, care păstrează ordinea se află — ţinut la respect — poporul citadin, cu bătnni, femei, bărbaţi şi copii.

P r i m a r u l *(face un pas înainte, in liniştea care s-a făcut, după semnalul de atenţie)'.* Domnilor şi oameni buni! Excelenţa sa, guvernatorul nostru, a binevoit sâ asculte, pînă acuma, cu augustele sale urechi *(guvernatorul îşi bagă degetele în urechi, ca şi cum ar vrea să ie destupe),* toate dorinţele şi jăluirile dumneavoastră. Dacă mai este cineva care are ceva de sps, ic^u-l să se înfăţişeze, cu condiţia să vorbească limpede şi, mai ales, scurt, scurt, scurt!

(Un alt semnal de goarnă, diferit de primul)

N.B. Toate greşelile de limbă sau de gramatică aparţin personajnlyr. nu autorului.

B i l b i i t u l *(apare din mulţime. E un „burghez"" intre două . virste, cu aspect comic. Se îndreaptă aţos spre estradă, face o plecăciune adincâ guvernatorului şi altele mai restrlnse celor din jurul lui).*

P r i m a r u l : Poftim, omule, spune excelenţei păsul care te aduce a i c i ... Dar vorbeşte scurt şi limpede, limpede, limpede.

G u v e r n a t o r u l *(face un gest plictisit, ca şi cum i-ar da cuvîntul).*

Bilbiitul: **număr muzical pe un text bîlbîit din care nu se poate înţelege nimic, decît din gesturile suplicantului.**

13 î l b î i t u l *(începe să se bîlbîie, la început şi în crescendo, cu gesturi violente pînă la ameninţătoare, către primar, apoi, umile şi milogite, către guvernator, în faţa căruia, in final, îngenunche, indrepiînd, în acelaşi timp, un pumn promiţător către primar).*

P r i m a r u l *(jicnit şi furios)*: Ridică-te !

(BUbîitul se ridică încintat de curajul pe care l-a avut.)

G u v e r n a t o r u l *(oarecum amuzat):* Altceva mai ai de adăugat?

B 11 b i i t ul *(clar):* Nu. Eu atîta am avut de spus, măria ta.

P r i m a r u l *(acelaşi joc):* Du-te, şi mîine să dai pe la mine, la primărie.

B i l b i i t u l *(pleacă, ploconindu-se, dar când să iasă din cordonul de soldaţi unul din ei ii dă un picior în spate, de-l trimite cit colo).*

G u v e r n a t o r u l *(către primar)*: Dar văd că poate să vorbească şi clar.

P r i m a r u l : Aşa e poporul, majestate, perfid. Se bîlbîie, ca să nu priceapă nimeni nimic, pină îi vine vocea şi işi dă drum la glas.

G u v e r n a t o r u l *(brusc, se ridică de pe jilţ şi începe să alerge, după o muscă ce l-a pişcat de nas. Toată lumea, se învălmăşeşte pe estradă, să prindă musca. în sfîrşit, o prinde însuşi guvernatorul şi i-o întinde aghiotantului său, care işi pune mânuşa albă şi o primeşte respectos, trecind-o apoi, oficial, primarului. Acesta, necunoscind*

„protocolul" în materie, o pune pe chivără unui oştean, din cei patru care fac de gardă în cele patru colţuri ale estradei, şi o stîrceşte cu unghia. După care, îşi scoate batista şi îi şterge chivără. La un semn al lui, să dă alt semnal de goarnă, sau de tobă, dacă nu existau goarne pe vremea lui Cor vin).

P r i m a r u l : Mai e cineva care are ceva de spus excelenţei sale?

M o ş u l *(un bătrîn civil, cu o mutră acră, posacă, de om disperat, înaintează pînă la estradă, tn faţa căreia sc ploconeşte).*

P r i m a r u l : Zi, moşule ! Dar limpede şi scurt, scurt, scurt, că începe să-1 bată soarele in ochi pe excelenţa sa.

M o ş u l : Apăi, măria ta, eu nu vreau să cer cine ştie ce mare lucru, de Ia măria voastră.

G u v e r n a t o r u l : Şi ce vrei?

M o ş u l : Un lăcât, măria ta! Un lăcât din alea cu merchez de s-o făcut acum în Budapesta, de nici dracul nu le mai poate deschide.

G u v e r n a t o r u l : Da ce vrei să faci cu el, moşule?

M o ş u l : Apăi, vreau să-1 pui la gura babei mele, că m-a bolînzit de cap cu meliţa, măria ta...

fRtsete pe estradă. Apoi guvernatorul face un semn primarului, care se apropie şi pleacă urechea, la care, acesta, ti spune ceva.)

P r i m a r u l : Moşule,.. Excelenţa sa spune că îţi va trimite lacătul cerut, cît de curînd. Dar, pînă atunci, ca să poţi trăi liniştit, zice că să-i pui babei un belciug la gură, din cele care se pun la rîtul rîmătorilor stricători.

(Cei de pe estradă rîd slugarnic de „spiritul" guvernatorului.)

M o ş u l : Asta o ştiam şi eu, măria ta. Da' vezi că numai cu belciugul, tot ii rămîne destulă gură slobodă, tn orice caz, vă mulţumeasc de bunăvoinţă şi de lăcât. *(Se ploconeşte şi dispare.)*

(în acelaşi timp, începe să se audă un cor femeiesc, In ritm de marş lent. Atît mulţimea, ostaşii care ţin ordinea şi „oficialii' întorc capetele tn direcţia de unde se apropie — crescind —- ăntecul. E un moment de nedumerire colectivă, pină cind siliştencile — tn costumele lor pitoreşti — işi fac loc prin mulţime. Un ostaş vine in pas alergător şi raportează.)

O s t a ş u l : Măria ta, o mulţime de femei de la Silişte vin să se jăluiască măriei tale.

G u v e r n a t o r u l : Frumoase ?

O s t a ş u l : Mîndre rău, măria ta.

G u v e r n a t o r u l : Tinere ?

O s t a ş u l : De toată virsta. Şi mai necoapte. .. şi coapte-şi răscoapte.

G u v e r n a t o r u l : Să li se dea drumul...

(Ostaşul dispare repede. Cei de pe estradă Işi fac semne, mustăcesc şi şuşotesc craidoneşte. în timp ce siliştentecele se apropie cintind, guvernatorul sare după o nouă muscă, pe care — de data aceasta — o storceşte personal pe chelia, primarului. Primarul rîde verde-amabil. Ceilalţi rid pur şi simplu. Cortegiul siliştencelor vine şi se opreşte în faţa estradei. în fruntea lor e o bătrînică cu ochi de veveriţă şi plină de vioiciune. în mină ţine — tn sus, ca pe un drapel — un băţ despicat la vîrf şi în despicătura căruia se află înfiptă jalba. în spatele ei, trei tinere frumoase, în mijlocul cărora se află Măria. Apoi, grupul de st'liştence, in Hnduri de vite patru. La un semn al Măriei, corul încetează.)

S i l i ş t e n c e l e *(in corpore):* Să trăieşti, măria ta! *(Fac o plecăciune colectivă, după care îşi reiau poziţia mindră şi dirză, fără ostentaţie.)*

G u v e r n a t o r u l : Ce doriţi dumneavoastră?

B a b a : Apăi, după cum se vede, am venit cu jalbă in proţap... Dar nu e scris nimic in ea, că noi, har domnului, avem gură destulă să vă spunem ce ne doare şi ce vrem.

G u v e r n a t o r u l : Şi ce vreţi?

B a b a : Bărbaţi!

P r i m a r u l *(uluit, în timp ce ceilalţi de pe estradă încep sa se amuze):* Ceee?

B a b a : Bărbaţi! Asta vrem...

M ă r i a : Vrem să ne daţi înapoi bărbaţii.

G u v e r n a t o r u l : Care bărbaţi? Ce bărbaţi?

M ă r i a : Pe cei care ni i-aţi luat Ia cătănie.

O s i l i ş t e a n c ă : Soţii!

A l t a : Fraţii!

A l t a : Părinţii!

A l t a : Flăcăii!

B a b a : Moşii! Că şi pe ei ni i-a luat, pentru corvezi.

M ă r i a : în tot satul nostru nu mai există nici un bărbat, decît copiii, betegii şi bătrînii de tot.

B a b a : Care nu mai sint buni de nimic. Nici doi creiţari nu mai fac...

M ă r i a : Noi nu mai putem munci singure.

Alta: Şi nici trăi singurele...

Iiaba: Da trei ani nu s-a născut un copil in sat.,. Ne piere stirpea, măria ta.. .

Canon: Siliştencile

tn textul cannoului se vor lua ca punct de plecare, replicile urmă-*i*oare:

— S-au uscat ogoarele!
— Au ruginit plugurile!
— S-au golit hambarele!
— Stau degeaba jugurile!
— Şi oftează fetele. 1

După terminarea canonului, guvernatorul face un gest de linişte generală şi se ridică marţial.

Guvernatorul: Femei din Silişte! Am ascultat păsul vostru. Ceea ce cereţi voi Insă este o chestiune pe care eu nu am puterea să o rezolv, aşa cum doriţi. Numai majestatea sa, slăvitul nostru rege, Mateiaş Corvin, ar putea să vă satisfacă dorinţa. Eu voi pune o vorbă bună pe lingă augustul nostru stăpîn, iar voi veţi trimite o delegaţie de şase femei alese dintre dumneavoastră — de astăzi, în trei zile — la castelul regal de vînătoare. Majestatea sa vă va primi, Ia rugămintea mea, să-i spuneţi cu gura voastră ce vă doare şi să-i imploraţi augusta sa bunăvoinţă. *(Hop odată, către Măria.)* De citi ani eşti, fetico?

Măria: De douăzeci şi doi de ani, măria ta.

Guvernatorul: Măritată

Măria: Nu!... Dar am şi eu un iubit *(drăguţ)* la oaste.

-Guvernatorul: Cu atit mai bine. Să nu lipseşti din delegaţie. Măriei sale îi plac fetele frumoase şi tinere. Şi, mai ales, cînd au şi iubiţi la oaste... Şi, cu acestea zise, mergeţi sănătoase la casele voastre şi aveţi încredere în augusta clemenţă a slăvitului nostru rege. *(Către suită.)* Să mergem, domnilor mei. *(Coboară estrada, urmat de suita oficială, in timp ce muzica militară cîntă un marş săltăreţ.)*

***(Imediat** după ieşirea **suitei** mulţimea năvăleşte **in** scenă **şi** se încinge **un dans tn care** — vrind-nevrînd — **sînt angrenate şi si**-*

Uflencile. Cind dansul e in toi, apar şi ofiţerii din suita guvernatorului şi încep sâ danseze, in special cu sihştencete. Cortina se lasă încet, pe tablou.

Finalul prologului

ACTUI I

Un bol mare, într-un castel regal de vînătoare, în apropiere de Silişte- Mobilier adecvat. Trofee de vînătoare, cocoşi de munte împăiaţi, un vultur, tot împăiat, cu aripile deschise etc. Mobilă puţină. Jilţuri, mescioare, un clavecin. Scări interioare în ambele părţi ale fundului scenei. între ele, uşa de intrare de lemn masiv şi fierărie grea. Stema regală deasupra. în **dreapta, altă uşă mare, tot de lemn, cu batante, spre sufragerie.** în **stînga, o uşă idem, mai mică. E uşa rezervată ofiţerilor** de **serviciu şi personalului. Acţiunea începe înaintea prînzului**

Uvertura (cu imixtiuni de corn de vînătoare).

(La ridicarea crotinei, in scenă se află** numeroşi **lachei şi subrete, care — sub conducerea majordomului — fac** pregătirile **ultime pentru** ospăţul care urmează. **Numai unul din batantele** uşii **dinspre sufragerie este deschis şi pe aici** intră şi ies **servitorii, care aduc — pe uşa de serviciu — diverse lucruri si** mîncăruri **reci pentru** masă. **Tăvi cu pahare şi** tacîmuri **de argint (pocale). Pe o** tavă, acoperită **cu brocard şi stema** regală brodată **pe o parte care** atîrnă, **se duc paharul şi** tacîmurile **de aur ale regelui. Trec apoi, pe tipsii-, fazani** decoraţi **artistic,** o căprioară întreaga — **dusă de doi lachei, pe umeri** — prăjituri **irifoiate, fructe in pomiere scumpe şi alte** bunătăţi **pentru** lăsarea **de apă a gurilor spectatorilor. Tot acest dutc-vino — rapid şi ceremonios — **se** ***face pe** muzică.)*

Muzică: Pregătirile pentru ospăţ.

***(Majordomul** dirijează **numai prin gesturi** operaţiile, **nemţind să ciupească, în trecere, de colo un bob de strugure, de la un purcel** la tavă o urechiuşă pe care o cronţăne cu poftă, **ba chiar şi un** pic de cremă (ori frişca) de la o prăjitură, pic pe care îl ia cit*

degetul,** lingîndu-şi-l **apoi** cu **deliciu. . Se aud sunind cornii, alaiul regat care** se **întoarce** de **la vînătoare.)

Majordomul: Vin! Numai să fi reuşit bine vînătoarea, că — altfel — regele o să fie în duşuri rele. Nu te mai înţelegi cu el, pină o abdica.

O subreta *(naiva):* De la tron?

Majordomul: Nu, şorţ cu cap deasupra. De la gindul că n-a împuşcat nimic... *(Ton de stapîn.)* Vă rog, toată lumea să-şi ocupe posturile. *(Subretele trec in sufragerie, împreună cu doi lachei. Alţi doi ies pe uşa de intrare, la canaturile căreia se postează. Restul, dispare pe uşa de serviciu.)* Tu du-te şi cheamă taraful. *(Lacheul dispare. Majordomul, afectat, îşi aranjează ţinuta într-o oglindă, pînă intră taraful de ţigani unguri.)* Duduş-baci, Ia semnul pe care ţi-1 fac eu, atacaţi marşul şi pe urma părăsiţi estrada.

(Primaşul tarafului face** un **semn** de **înţelegere** şi **„artiştii' **îşi** ocupă **locurile** pe estradă, acordîndu-şi **instrumentele.** în **timpul celor** de mai sus, **sunetele de corn** se **apropie,** pînă ce se dă **un semnal special. Alaiul s-o oprit. Se aud voci vesele,** rîsete etc. **Majordomul deschide** uşa din **fund** şi se **înclină adine,** rămînind tn această poziţie, deşi — deocamdată — nu **vine nimeni.** Se **văd** cei doi **lachei,** de-afară de la uşă, în poziţii **identice.** După **câteva i clipe, apare aghiotantul regelui.***

Aghiotantul *(în costum de vînătoare):* Majestatea - sa !...

(Majordomul** şi cei doi **lachei** se înclină şi mai **adine.)

Regele *(intră urmat de întregul alai. Taraful clntă un marş la un semn al majordomului. La uşă se opreşte şi, cu un gest curtenitor, imită pe baroană):* BaroanJ, după dumneata!

(După intrarea suitei, majordomul iese prin fund.)

Baroana *(îi suride, privindu-l galeş):* Totdeauna galant, măria ta. Chiar cu riscul de a călca protocolul.

Contesa *(geloasă pe baroană):* Fiindcă aici sîntem la vînătoare, nu la curte şi mai fac excepţii şi capsele încoronate, draga mea.

***(Holul** se **umple** de **invitaţi. Unii îşi** pun, pe **mobile, armele** de-vînătoare, alţii mănuşile, **caschetele** etc.)*

Komoraş: Asta zic şi eu vînătoare reuşită... De scris în cronici!

pAppafy: Cu un vînător ca măria sa, nici nu se putea **i:;** să iasă altfel.

Regele: Toldy! Care e rezultatul exact al vînătorii?

Toldy: Foarte bogat, măria ta. întii e, fireşte, superbul cerb ucis de măria voastră, cu augusta măriei voastre dibăcie.

Regele: Bine, bine!... Treci...

Toldy: Patru căprioare...

Baroana: Din care una vinata de mine.

Contesa: Fiindcă Gatenburg, care nu ştie ce să mai facă, să-ţi intre în voie, ţi-a adus-o la nas, de-ar fi doborit-o şi-un copil...

Toldy: O ieruncă şi-un cocoş sălbatic, surprinşi în luna de miere... Doi ţapi...

Regele: Logodiţi şi ei, probabil...

(Rîsete)

Toldy: Despre fazani, ce să-i mai numărăm, că sînt nenumăraţi. ..

Bufonul: Afară de ursul pe care era să-1 omoare din greşeală domnul conte Komoraş, că el ochise de fapt un ciine de vînătoare.

Komoraş *(ars, bufonului):* Dar tu ce-ai vinat, nepricopsitule?

Bufonul: Eu? Am avut cea mai bogată recoltă. Am vinat toate prostiile pc care le spuneţi voi... *(Plecăciune.)* Cu excepţia măriei sale, fireşte, care a spus-a pe cea mai mare din toate.

(Rîsete.)

Regele: Eu? Ce prostie atit de mare am spus, Zichy?

Bufonul: Că amicul meu, cu care nu mă fălesc, contele Komoraş, ests un mare vînător.

(Rîsete.)

Majordomul *(intră şi anunţă):* Domnul conte Gabory, guvernatorul districtului.

Guvernatorul *(intră. Majordomul se înclină, apoi iese):* Măria ta! Doamnelor, domnilor! *(Se înclină.)*

Regele: Bun venitul, Gabory... Ai venit însă, vorba aceea, tocmai la spartul iarmarocului. Vînătoarea s-a încheiat.

Bufonul: Şi ursul omorît de Komoraş mănîncă acuma zmeură în cinstea Iui.

Komoraş: Te cam intreci cu gluma, bufonule!

Bufonul: Din contra! De-abia mă exersez...

Guvernatorul *(apropiinduse de rege şi vorbindu-i discret)',* îmi cer iertare de întîrziere, majestate, dar am avut de furcă rău cu siliştencele alea, pînă s-au hotarit să aleagă numai o delegaţie restrînsă dintre ele. Cînd au auzit că e vorba să dea ochii cu majestatea voastră, nu şi nu, sa vie toate. Cit p-aci să se şi incaiere.

Regele *(nedumerit):* Care siliştence ?

Guvernatorul: Cele despre care v-am vorbit acum cîteva zile şi aţi avut înalta bunăvoinţă să le primiţi astăzi, aici.

Regele: în ce scop ?

Guvernatorul: Vor să se jăluiască. Tot satul lor a rămas fără bărbaţi, luaţi la oaste de ani de zile... Şi vor să le daţi bărbaţii înapoi.

Regele *(surîzlnd)*: Amuzant...

Guvernatorul: Şi toate sînt frumoase de îngheaţă apele şi aprind inimile. Mai ales una, o fetişcană de douăzeci de ani, ar merita să fie pictată in costumul ei naţional.

Regele: Să-ţi spun drept, Gabory dragă, toată viaţa am preferat nudurile. ..

Guvernatorul: La vîrstă mea, majestate, acest genf, de pictură mă depăşeşte.. .

Regele: Condoleanţele mele, dragul meu... Şi, fiindcă zici că le-am promis, cînd vin, cheamă-le aici...

Guvernatorul: Am înţeles.

Regele *(revine spre grup. E bine dispus):* Dragii mei prieteni! *(Se face. linişte).* La petrecerea pe care o pregătim astăzi, vom avea o surpriză.

Voci: Bravo! Bravo!

Regele: Voi primi aici, alături de voi toţi, o „deputăţie" de fete tinere şi frumoase din Silişte, care vine să mâ roage — nici mai mult nici mai puţin — sâ le dau înapoi bărbaţii plecaţi la oaste.

(Rîsete.)

Contesa: Vai, ce nostim!

Baroana: Ba eu nu găsesc că e nostim deloc. IV-are nici un rost să ne dăm coatele cu nişte ţoape de la ţară. Şi dumneavoastră, majestate, sinteţi prea generos să admiteţi să vi se facă asemenea cereri, cel puţin necuviincioase.

Regele: Scumpa mea baroană, un suveran care îşi iubeşte cu adevărat poporul, trebuie să-i asculte toate păsurile, oricare ar fi ele.

Baroana: Ăsta nu e păs, e obrăznicie.

Bufonul *(ţişnit de pe fotoliul pe care se aşezase):* Cer cuvîntul! Cer cuvîntul, măria ta! în timp ce n-ascultam ce spunea doamna baroană, mi-a venit o idee... O idee... de să ne prăpădim de rîs.

Regele: Ia spune.

(Toţi ascultă atenţi.)

Bufonul: Propun să facem o farsă grozavă acestor siliştence. Şi anume... ne travestim cu toţii. Măria sa şi cu înalţii oaspeţi de sex masculin, în lachei. Iar graţioasele noastre doamne, în subrete. *(Aplauze şi exclamaţii vesele: „Bravo!" „Grozavă idee!" „Ingenios"... „Vai ce-o sâ rldem.")* Cred că s-a-nţeles!... Tărăncile vor lua pe măria sa şi pe distinşii noştri nobili drept slugi, iar lacheii vor fi luaţi drept...

(E întrerupt de entuziasmul general, punctat de replici:„S-a-nţeles „S-a-nţeles /"

Regele *(bufonului):* Bravo, Zicky! Ai spus şi tu ceva serios o dată.

Bufonul *(lui Komoraş):* Dumneata, domnule conte, n-ai nevoie să te travesteşti, că şi-aşa pari un lacheu în uniformă de conte.

Komoraş: Te ştiam bufon, nu măgar. Iartă-mă că m-am înşelat.

Regele *(aghiotantului său)* : Gaterburg! Comunică majordomului să trimeată sus *(gest spre camere de sus)* toate subretele, toţi lacheii. Şi tu veghează ca totul să iasă bine.

Aghiotantul: Am înţeles.

(Baroana se asază la clavecin şi cîntă o mazurcă, o polcă, sau un menuet. Imediat regele o invită pe baroană la dans, iar ceilalţi ii urmează exemplul. De pe uşa de serviciu intră lacheii şi subretele, care — discret — îşi dau mîinile şi, perechi-perechi, în ritmul dansului, urcă cele două scări şi dispar. Lucru pe care îl fac, după ei, şi cei din scenă.)

Mazurca (cu dansul respectiv}

A g h i o t a n t u l *(rămas singur, unui ofițer inferior care intră pe uşa de serviciu):* Nemet!

N e m e t: La ordin.

A g h i o t a n t u l: Dumneata eşti ofițerul de serviciu azi?

N e m e t: Da, eu I

A g h i o t a n t u l: Trimite-mi, te rog, imediat pa cel mai deştept ostaş din gardă.

N e m e t: Am înțeles *(Iese)*

(Din camerele de sus, se aud rîsete exclamații etc. Se „efectuează' travestirea.)

I o n *(intră, după o clipă, pe uşa de serviciu. Salută şi ia poziția de drepți. E un flăcău chipeş si zdravăn):* Să trăiți, domnule colonel-conte. M-am prezentat la ordin.

A g h i o t a n t u l: Cum te cheamă, ostaş?

Ion: Răchițean Ion.

A g h i o t a n t u l: Mi s-a spus că eşti un băiat foarte deştept.

I o n *(cu un zimbet, modest):* Mai umblă şi vorbe, domnule colonel.

A g h i o t a n t u l: O să vedem noi dacă sint vorbe sau nu... îți încredințez o misiune foarteee... delicată, ca să zic aşa. Fii foarte atent Ia ce-ți spun. E numele majestății sale în joc. ^

Ion: Am înțeles.

A g h i o t a n t u l: Peste puțin, vor veni la castel, la dorința majestății sale, nişte fete tinere şi frumoase. Aceste fete nu trebuie văzute de nimeni, ai înțeles?

Ion: Da...

A g h i o t a n t u l: Locotenentul Nemet, care Ie va primi şi Ie va introduce în grădină pe portița secretă din fund, ți le dă in primire şi tu le vei conduce aici pe la corpul de gardă...

Ion: Am înțeles, domnule colonel-conte.

A g h i o t a n t u l: Tu eşti român, mi se pare ?

IV) n: Neaoş...

A g h i o t a n t u l: E! Şi fetele astea sînt tot romance de-ale tale. Nişte neveste şi fete din Silişte.

Ion: Din Silişte ? *(Are o tresărire pe care o stâpîneşte repede, fără sâ fie observat.)*

A g h i o t a n t u l: Cunoşti satul?

I o n *(mințind):* Nuuu... Eu sînt de fel tocmai de la Sighet...

A g h i o t a n t u l: Bine, băiatule I... Acuma vezi-ți de treabă şi nu uita ce ți-am spus. Nimeni... Absolut nimeni... să nu Ie vadă, ca să nu iasă fel de fel de vorbe. E obrazul majestății sale în joc.

Ion: Am înțeles! *(Salută şi iese.)*

(Taraful de lăutari intră şi işi ocupă locurile pe estradă. Apoi, In capul scărilor, travestit in rege, apare bufonul, care anunți solemn.)

B u f o n u l: Curtea!... Muzica! Un ceardaş!

Ceardaş. Muzică şi dans

(După executarea dansului, în care nobilii se căznesc să danseze ca poporul, iar servitorimea se scălămbăie să danseze ca nobilimea, intră Nemet, salută şi şopteşte la urechea aghiotantului.)

N e m e t: Au sosit siliştencele şi ordinul s-a executat întocmai.

A g h i o t a n t u l *(anunță):* Majestate! Au sosit siliştencele.

N o b i l i m e a *(travestită în servitori):* Să poftească, să poftească !

B u f o n u l *(către servitorime):* Voi strîmbați din nasuri de-acuma, ca să faceți repetiție *(Servitorimea strimbă comic din nasuri. Către toată lumea.)* Fiecare să nu-şi uite rolul care i s-a repartizat. *(Către rege.)* Zicky! Pot sa dau ordin să intre!

R e g e l e: Da, majestate... Dumneavoastră sînteți suveranul.

B u f o n u l *(către Nemet):* Atunci să intre răpirea sabinelor, locotenent... *(Nemet iese, pufnind de rîs.)* Toată lumea, la locuri... *(Bufonul se aşază pe jilțul cel mai mare, picior peste picior. Regele se aşază „greceşte" la picioarele lui. Doamnele nobile — chicotind sub evantaie — în dreapta şi stingă bufonului, pe jilțuri. Nobilii din suită, în picioare, in jurul „tronului", țepeni de parcă au înghițit frigări. Lacheii, flancați de subrete, la uşi.)* Gataaa ?

T o ț i : Gata.

B u f o n u l *(regelui)*: Zicky! Distrează-mâ! Şi, dacă n-ai conversație, gîdilă-mă Ia tălpi, că vreau să r i d ... *(Rîsete. Către primarul tarafului.)* Psssttt, abanos cu vioară! Știți vreun cîntec românesc?

P r i m a ş u i *(ironic):* Ştim, majestatea voastră.

B u f o n u l : Nu fii asin, că tu nu faci parte din distribuție ..,

N e m e t *(intrînd, anunță solemn):* Delegația fetelor din Silişte.

(Taraful atacă un joc zglobiu, românesc.)

5

Joc românesc. Muzică Ia taraf.

(Nemet deschide uşa. Delegația intră, în ca,p cu baba, care începe să joace pe muzică.)

B a b a : Hai noroc şi bine v-am găsit sănătoşi.

(Toată lumea din scenă se înclină adînc şi în bătaie de joc, la intrarea siliştencelor.)

M ă r i a *(care e urmată de încă cinci sliliştcnce o trage de mînecă pe babă şi îi şopteşte):* Nană. Ți-am spus sâ nu bei înainte. Stai la un loc, că sîntem în fața măriei *i* sale.

(Baba se potoleşte. Toată delegația a intrat. în uşă se vede Ion, cătrănit. Nemet iese şi închide uşa. Femeile rămîn încremenite în canatul ei. Muzica încetează.)

B u f o n u l : Hai, hai, apropiați-vă, fătuțelor, că majestatea mea nu mănîncă oameni.

(SiUştencele se apropie.)

S i l i ş t e n c e I e *(în cer):* Să trăieşti, măria-ta.

B u f o n u l : Să dea Dumnezeu, că nici n-am altă t r e a b ă ...

R e g e l e *(îl gîdilă în talpă, încet):* Nu uita că eşti rege şi că ai coroană pe cap, nu clopoței.

B u f o n ul *(începe să rida „isteric"):* Nu lîd de voi, puicuțelor! ... Dar m-a gîdi'at măsctiiciul asta al meu la tăpli şi sînt gîdilicics rău.

R e g e l e *(din acest mement, începe s-o privească din cern ce mai insistent țe Măria, care — clservind, amuzată — se uită îi ea ta el, cerc cum înci rojîndu-l, fiindcă e îmbrăcat atît de caraghios).*

B a r o a n a *(observă şi începe să „crape").*

B u f o n u l *(Măriei):* E! Ia spune tu, fată frumoasă, ce v-aduce Ia majestatea mea?

B a b a : Ba să-ți spui eu, măria ta, că găina bătrina face zeama bună.

B u f o n u l : La ciorbă, babo, la ciorbă, nu la audiență regească.

(Curtenii din jur încep să privească galant pe siliştence, tn maniera lor de lachei care fac pe conții.)

B a r o a n a II *(privind jocul, ca şi ceilalți):* V a a i ! Eu, una, nu mai pot să mă țin de rîs.

(Fetele, afară de Măria, care e mereu preocupată de un gînd şi priveşte alarmată spre uşă, îşi întorc privile jenate către conții lachei, încereînd să găsească în ochii lor un sprijin. Aceştia, „căliți" în asemenea lupte, înțeleg că nu displac fetelor. Şi jocul creşte.)

C o n t e s a *(baroanei, încet):* Ia priveşte pe rege cum o mînîncă din ochi pe siliştеanca aia...

B a r o a n a *(înfiptă):* O să-i rămînă în glt...

C o n t e s a : N-aş crede. Regele are dinți buni şi ştie să mestece, cînd îi place o bucățică bună.

B u f o n u l *(după ce a şoptit ceva unui „curtean" din spate):* E! Care ia cuvîntul? Că mai trebuie să şi domnesc, nu să mă țin numai de fleacuri. *(Priveşte semnificativ pe rege.)*

B a b a : Eu îl iau, că ele sint ruşinoase... De! Fete de la țară.. .

B u f o n u l : Lasă folclorul, mătuşă, şi vino Ia problemă... *(Poruncitor.)* Ce vreți?

B a b a : Bărbați vrem, măria ta. Vrem bărbații noştri. *(Subretele şi lacheii pufnesc în rîs.)* Degeaba rîd slugile măriei tale. Noi de-asta am venit pînă aci... după bărbați

B u f o n u l : Nu mai spune...

B a b a : Păi cum sâ nu spun, dacă aşa e...

6

Vrem bărbați. Cuplet pe muzică.

(După cuplet, toată lumea, aplaudă. „Curtenii', sincer şi „servitorimea", ironic.)

Bufonul: Bine, babo! 0 să mă mai gîndesc, să vedem ce pot face pentru voi.

Regele: Majestatea sa vă făgăduieşte să vă satisfacă dorinţa. ..

Bufonul: E, dacă aşa zice măscăriciul meu, aşa să fie.. . Am slăbiciune de el, că îmi mai înveseleşte domnia şi nu pot să-i refuz nimic...

Siliştencele *(plecindu-se adine)*: Să trăieşti, măria ta..

Regele *(tn timp ce Măria este aplecată spre tron, îi ia mîna şi începe să i-o mîngîie):* Şi numai pentru ochii tăi frumoşi am pus o vorbă bună...

Măria *(îşi retrage mîna, jenată, dar fără ostentaţie):* îţi mulţumesc, domnule măscărici, de vorbă bună şi mîine iţi trimit o găină friptă şi-o legăturică cu ouă proaspete . . .

Baba: Că găini mai avem în sat... Numai de bărbaţi avem lipsă.

*R*egeIe: Pâmintul e plin de bărbaţi, drăguţele mele.

Baba: Da, dar noi îi vrem pe ai noştri.

Bufonul: Da, în definitiv, babo, ia spune sincer. La vîrstă dumitale, ce-ţi mai trebuie bărbat. Cîţi ani are al dumitale?

Baba: Păiii,acu,de Sfinta Măria a mică,împlineşte şaptezeci. Dar tot cătană e, că mi l-o luat pentru corvezi, i

Regele *(rîzînd):* Şi pentru corvezi vrei să-ţi vie acasă!

Baba: Ferit-a Sfîntul, că la alea nu mă întrece el pe mine.

Bufonul: Atunci nu văd ce interes ai?

Baba: Am! Fiindcă, măria ta, casa fără bărbat e bună numai pentru văduvele rele de muscă...

(Curtenii-lachei rid.)

Regele *(bufonului):* Şi-acum, majestate, eu cred că ar fi cazul sâ cinstim un pahar de „Tokai" cu siliştencele noastre, ca să se ducă pomina de felul cum au fost primite la curtea majestăţii voastre.

Bufonul: Bravo, Zicky... Facă-se voia ta. *(Bate din palme.)* Pssstt! Komoraş! Du-te cu Toldy şi serviţi cîte un pahar de vin. Şi să v-ajute şi două jupînese... Tu. Erji *(arată pe baroană)* si tu, Uonka *(arată pe contesă).*

(Cei patru numiţi se înclină şi ies îmbufnaţi.)

Komoraş *(ieşind):* Asta am să ţi-o plătesc, măgarule! La masă o să-ţi pun dop ars în sosul de la ostropel de porumbei.

lp Baroana *(ieşind):* Să mă lase pe mine regele, ditai ba-
:^ roană de Kecikemet, să-i servesc ţopîrîancele dumnealui... Asta nu i-o iert.

(Au ieşit.)

Bufonul *(către taraf):* Şi voi ce lingeţi arcuşul degeaba, acolo... Da-ţi-i drumul... Un joc românesc, ca la Silişte... Să vedem ce pot fetele noastre la veselie» că la jale le-am văzut.

i

Taraful. Muzică românească

(Cei patru servitori intră cu tăvile cu pahare pline şi servesc pe toată lumea.)

Bufonul: Vivat!... Trăiască majestatea mea regele!. *(închină paliarul.)*

Toţi: Vivat! Trăiască! Ura! *(Beau.)*

Baba *(bea duşcă):* No, dar ştiu că-mi mearsă. *(Baroanei.)* Fetico, mai da-mi un pahar, să fie cu soţ, că al treilea mi-1 dâ flăcăul ăla *(arată pe guvernator),* că-1 văz mai răsuflat, ca pe seami mea. *(Baroana o serveşte în silă.)* Să trăieşti, maică, şi să mă mai serveşti. *(La un gest al aghiotantului, taraful iese. Baba bea şi-al doilea pahar.)*

Regele *(se apropie de Măria, cu care ciocneşte, privind-o pătimaş):* Să trăieşti, fată minunată.

Măria: Şi dumneata, domnule.

Regele: *Bruderschaft! (Vrea să-şi încolăcească braţul de al ei.)*

Măria: D-apăi eu nu ştiu ce-i aia. La noi, in Siliştea, se bea cu mîna, nu cu umărul.

Regele: Dar aici eşti la Curte şi, la Curte, se bea domneşte, *(îi ia mina şi-o sileşte graţios să ia poziţia de bruderschaft.)* Şi-acum, pînă la fund. *(Beau amtndoi, după care, regele îi dâ capul pe spate şi o sărută. Ion, in clipa asta, crapă o clipă uşa şi vede. Măria se zbate şi scapă din strînsoare. Furioasă, trage o palmă regelui.)*

Guvernatorul *(care se află printre lachei, se repede şi o imobilizează pe Măria):* Ce eşti nebună, femeie? Ai pălmuit pe majestatea sa regele.

Măria: Am pălmuit un măscărici, care m-a pîngărit...

(Toată curtea, „stupefiată", se agită. Proteste, țipete, exclamații: „Afară /" „Nemaipomenit

Baroana: Bine i-a făcut! să se sature de slujnici.

Măria: Dar nu-s slujnică, precum dumneata, fată hăi!

Guvernatorul *(Măriei)*: Ce-ai făcut, nenorocito ?

Toldy: Ocna te mînîncă.

Gabory: Ce ocnă? Spînzurătoarea!

Guvernatorul: Măscăriciul e majestatea sa regele. Şi s-a travestit aşa, de glumă... Ia uită-te bine la mine ? Cine sînt eu ?... Că doar ai vorbit cu mine, acum cîteva zile, la Sibiu, cind v-am făgăduit să...

Măria *(înlemnită)'.* Sinteți măria sa... domnul guvernator.

Guvernatorul: Şi m-am travestit şi eu, ca şi toate mărimile de la curte *(gest spre lachei şi subrete),* tot de gluma.

Măria: De bătaie de joc, adică... Mulțam frumos, măria ta! Şi-acum nu-mi mai pare rău de palma care i-am tras-o majestății sale. Merita două.

Komoraş *(deschide uşa de serviciu şi strigă):* Garda!

Aghiotantul *(apropiindu-se de rege):* O arestăm, majestate ?

Regele *(tace. Reflectează o clipă).*

(Garda, sub comanda lui Ion, intră milităreşte. Ion rămîne incremenit, ctnd recunoaşte pe rege tn bufon şi pe ceilalți travestiți. Discret, îşi face cruce.)

Bufonul: Arestează imediat pe toată lumea. Adică numai pe nebunele astea.

Ion: Nu primesc ordin de la nimeni, cind majestatea sa e de față.

Regele *(care a luat o hotârire):* Nimani nu se atinge de această femaie. Lăsați-mă singur cu ea. Şi celelalte, care au venit cu ea, sa aştepte afară...

(Toată lumea iese. Nobilimea urcă scările. Baroana spumegă Garda salută şi iese... La ieşire, Ion dă cu chivără de pămînt.)

Ion: Trăznetul mumii ei ds viață! *(A ieşit.)*

Regele: Cum te cheamă, fetico?

Măria: Măria, măria ta.

Regele *(perfid):* îmi para rău, Mărio, că te-am supărat . ..

Măria: Şi mie, că... *(Arată palma.)*

Regele *(acelaşi joc): Oo* Minuța ta, lipită de obrazul meu, mi-a făcut numai plăcere... Mi s-a părut ca o sărutare mai apăsată...

Măria: Dar a fost o scatoalcă toată ziua! Că eu nu sărut cu palma. Numa cu gura...

Regele *(apropiindu-se de ea):* Şj dacă mi-ai da şi mie o sărutare, ce-ar fi? *(O prinde uşor de umeri.)*

Măria: Ar face păreche cu cea dintîi, măria ta... *(îi îndepărtează mîinile de pe umeri.)* Eu îmi iubesc omul, măria ta.

Regele: De cînd eşti măritată ?

Măria: Nu-s încă. Dar o să fiu, dacă măria ta îți ții vorba şi ne trimiți bărbații şi feciorii acasă 3... Că făgăduiala pe care ne-ai făcut-o, măria ta, a fost vorbă de rege nu de măscărici...

Regele: A fost o glumă, ca şi tot jocul nostru... *(Alt ton, mai dulce.)* Unde e cătană iubitul tău?

Măria: Chiar aici, măria ta. L-am văzut între ostaşii care ne-au adus şi care au venit pe urmă să ne închidă.., Ion Răchițan îl cheamă, pină azi n-am ştiut nimic de el, că n-am primit carte niciodată...

Regele *(cu un suris):* Cu siguranță că şi-o fi găsit alta pe-acolo pe unde o fi fost. Ostaşii mei de-aici, de la castel, sînt veniți numai de cîteva zile.

Măria: Ion al meu mă iubeşte şi apăi, el e băiat aşezat.

Regele: Aşezat-aşezat, cît poate omul să rabde! Dar tinerețea işi cere drepturile ei. Are legi pe care nimeni nu le poate călca.

Măria: Noi nu cunoaştem asemenea legi.

Regele: De cîți ani nu v-ați mai văzut ?

Măria: De cinci, de cind l-a luat cu japca la oaste.

Regele: Şi tu iți Închipui că el crede că în timpul ăsta i-ai rămas credincioasă. Fată frumoasă şi tînără care ațîți pofetele cui te vede şi-i faci inima să bată, aşa cum bate acuma a mea pentru tine, ca toba la atac ?

Măria: Dar ce? Inima măriei tale e darabană?

Regele: Şi dacă ți-aş da iubitul acasă, ce-aveți de gînd să faceți?

Măria: Să ne căsătorim şi să muncim pîn-om strînge bani, că ce mi-a rămas de la taică nu mă lasă să vind, ca să cumpărăm hanul lui Marcu Crîşmarul... C-a spus că-1 vinde, dar numa' pe banii toți o dată.

Regele: Adică să te faci cîrciumăreasă.

Măria: Munca, ori cum ar fi, nu-i de ruşine.

Regele: Şi n-ar fi mai bine să mergi cu mine la Curtea din Buda, să te fac doamna mare, să-ţi împodobesc gîtul cu podoabele cele mai scumpe, să-ţi îmbrac trupul ăsta minunat cu cele mai scumpe mătăsuri şi catifele, să locuieşti într-un castel care să fie al tău şi tot ce doreşti să ţi se împlinească? Ia gîndeşte-te un pic.

***Duet:* Regele — Măria**

„Nu l-aş da pe şapte regi."

(După terminarea duetului, regele este „şifonat" în orgoliul său. Face cîţiva paşi, enervat.)

Regele *(dur):* Bine ! Biiine !... Ne-am lămurit... Dumneata du-te la femeile care te aşteaptă, şi plecaţi acasă.

Măria *(inţelegind că datorită refuzului ei a pierdut tot, e amârită, timidă, cu lacrimi abia stăpînite în ochi):* Şi nu ne mai dai bărbaţii, măria ta?

Regele: Nu ştiu. O să văd eu. Deocamdată, am treburi mai importante decit fleacurile voastre muiereşti. *(începe să urce scara, oprindu-se pe a treia treaptă.)* Şi ţine minte ce-ţi spun eu acum: toată viaţa îţi vei muşea mîinile, c-ai pierdut un rege pentru un răcan şi un palat pentru o circiumă. Umblă sănătoasă! *(Urcă scara şi iese.)*

(Măria se aşază pe o muche de scaun şi izbucneşte in plîns. Ion intră repede. Măria se ridică şi vine cu braţele întinse spre el.)

Măria: Ioane!

Ion: Piei din faţa mea! Am pîndit pînă a plecat regele, pocni-i-ar coroana... şi sceptru. Am văzut cu ochii mei, ăştia doi *(şi-i apasă cu mîinile),* cînd te-a sărutat pe gură.

Măria: Ioane, nu vorbi cu păcat...

Ion: Taci, că mi-e lehamite de vorbele tale măsluite... Nu mai vreau să te văd! O să cer să mă trimită la război... C-o să fie război şi-o să-mi caut moartea acolo, că e păcat să-mi iau viaţa cu mina mea.

Duet: Măria – Ion

„Ruptura dintre ei"

(După terminarea duetului, Ion se smulge de Ungă Măria şi dispare in fugă. Măria iese după el, tot în fugă.)

Măria: Ioane! Ioane!... Ioane! *(A dispărut.)*

Regele coboară scara. Şi-a reimbrăcal uniforma regească. Se gindeşte încruntat la ceva

Baroana *(care a ascultat, de sus, la uşă şi „l-a observat" — in timpul scenei cu Măria — coboară pe scara cealaltă. Ambii se întîlnesc în scena propriu-zisâ. Ironică):* Felicitările mele, majestate!

Regele *(burzuluit):* Pentru ce?

Baroana: Pentru palma dată la timp şi pentru succesul pe care l-ai avut la Dulcineea dumitale cu opinci.

Regele: Diana ! Nu sînt dispus pentru glume şi, mai ales, nereuşite.

Baroan *(acelaşi joc):* Cred şi eu! Cînd are omul inima îndoliată.

Regele: Vorbeşti prostii.

Baroana *(schimbînd tonul):* Ascultă, Matias L .. Cind întreaga Curte cunoaşte legătura noastră, cum ai putut să-ţi permiţi să mă ofensezi în faţa tuturor şi a lacheilor, sărutînd o lepădătură şi zgîindu-te la ea ca un îndrăgostit caraghios?

Regele *(ca s-o fiarbă):* Poate că eram în clipa aceea şi poate că sînt şi-acum...

Baroana: Vorbe! Tu, şi îndrăgostit?... Vorbe, majestate, vorbe.

9

Duet: Regele — Baroana

„Vorbe, vorbe, vorbe!

Baroana *(după duet):* O să-ţi plătesc cu aceeaşi monedă.

Regele: Nu uita că e capul meu bătut pe ea.

Baroana: Tocmai! Nu strică — măcar din cind in cind — să mai ai şi tu puţină bătaie de cap... Şi, după dejun, plec la Budapesta. O sa-l rog pe guvernator să mă conducă.

Regele: Pe hodorogul ăla?

Baroana: Ce importanţă are! Mă adoră şi-mi e destul. Astă-seară o să-l invit la mine la un pahar de „Tokay**. Şi pe urmă...

Regele: Somn uşor şi vise plăcute!

Baroana: Coşmaruri frumoase {! *(Iese)*

(Regele trage de un cordon şi de-afară se aude un sunet de clopot.)

Aghiotantul *(intra imediat)*: La ordin, majestate!

Regele: Unde sînt siliştencele?

Aghiotantul: Au plecat. Şi nu ştiu ce s-o fi întîmplat cu ele, dar frumoasa aceea cu incidentul *(arata palma fără sâ vrea)* plîngea în hohote, în timp ce toate celelalte ţipau la ea şi o ameninţau cu pumnii.

Uşa de sus se întredeschide şi apare discret capul baroanei.

Regele: Bine, bine, bine! Lasă asta şi ascultă ce-ţi spun.

Aghiotantul: La ordin!...

Regele: Mîine, te travesteşti in zaraf — un zaraf din Sibiu — te duci la Silişte şi cauţi pe fata care — cred c-ai observat — mă interesează... *(Aghiotantul confirmă.)* Măria o cheamă. Ii spui că ai aflat că vrea să cumpere, împreună cu iubitul ei, hanul unuia Marcu şi ştii că nu are banii necesari. Te oferi să-i împrumuţi tu banii, bineînţeles, cu dobîndă şi, pînă la achitarea datoriei, să-ţi pună ţie hanul zălog.

Aghiotantul: Am înţeles! Şi dacă nu acceptă, măria ta?

Regele: Te lauzi că ai legături la Curte — cu nobili pe care îi împrumuţi cu bani — şi îi făgăduieşti că-i scapi iubitul de armată şi i-l trimiţi acasă.

Aghiotantul: Este o idee admirabilă.

Regele: Iubitul ei se află, deocamdată, aici Ia castel, în corpul de gardă.

Aghiotantul: îl ştiu, Răchiţean Ion... I-am surprins vorbind, cînd a condus siliştencele aici.

Regele: E! Pină deseară ostaşul va pleca la un regiment de pe graniţa cu Austria, ca să fie cit mai aproape de iubita dumnealui.

Aghiotantul *(cu un suris)*: Vorba aceea: „la doi paşi şi şapte zile de diligentă".

Regele: Exact! Şi miine seară îmi raportezi executarea. *(Se duce şi scoate din sertarul unei mobile cîteva pungi cu aur, pe care le dâ aghiotantului.)* Uite şi banii l La bună vedere! *(Urcă scara şi dispare.)*

Baroana *(imediat după ieşirea regelui, apare în capul scării şi sîsîie discret)*: Psssttt! *(Face un semn aghiotantului să nu plece. Apoi coboară în vîrful picioarelor.)* Gotterburg! *(Şoptit.)* Fă-mi un mare serviciu, te rog!

Aghiotantul: Dacă-mi stă în putere...

Baroana: îţi stă... Numai regele să nu afle nimic... *(Ton insinuant, femeiesc.)* Vreau sa-I văd o clipă pe flăcăul acela care comanda garda adineauri. *(Acelaşi joc, crescînd.)* Cred că mă înţelegi, dragul meu...

Aghiotantul *(cu un suris complice)*: Da... E un flăcău chipeş, voinic, tînăr...

Baroana: Hai-hai! Nu te-ntinde... îl ştept aici.

Aghiotantul: Dar vă rog să-l reţineţi cit mai puţin. Majestatea sa...

Baroana: Ştiu, Şi tocmai de-aia...

Aghiotantul *(iese)*: Am înţeles... subînţelesul.

(Baroana se aşază la clavecin şi cîntă romanţa „Gelozie* Nu! Orgoliu", acompanniindu-şi vocea. Cind termină, intră Ion. Salută şi se opreşte ţeapăn tn uşă.)

Ion: M-am prezentat la ordin!

Baroana *(ridicîndu-se şi îndreptîndu-se spre el)*: Vino mai aproape, băiete. *(Ion se apropie timid)* Ascultă, taci şi bagă la cap ce-ţi spun. Majestatea sa regele, care este un muieratic fără pereche, a pus ochii pe iubita ta şi vrea să şi-o facă ibovnică. *(Ion are un gest- de protest.)* Drepţi! *(Ion se calmează.)* Ca s-o zăpăcească mai repede, a trimis pe aghiotantul lui, travestit în zaraf, să-i dea bani împrumut, ca să cumpere hanul unui din satul vostru. *(Gest de protest, la Ion.)* Drepţi! Ai înţeles de ce? Ca s-o cîştige mai repede, să şi-o facă ţiitoare şi s-o aibă la îndemînă ori de cîte ori vine la vînătoare aici, la castel. *(Ion nu se mai poate abţine şi înjură.)* Nu pe ea, pe el. Că femeia e mai slabă de înger şi se lasă uşor ademeaită, mai ales cînd e vorba de un rege şi de aurul cu care o plăteşte...

Ion: Ca pe juncane la tirg... *(Spumegînd.)*

Baroana: Dreeepţi! *(Ion se linişteşte, aparent.)* Şi nu numai at.it... Dar, ca sa te ponegrească In ochii ei, i-a spus că ai cerut să fii mutat într-un regiment tocmai la granița cu Austria... Şi, chiar astă-seară, vei pleca acolo... Şi-acum, hai! Rupe rîndurile

(Ion iese repede, fără să mai salute.)

Bufonul *(apare în capul scării, sus)*: Scumpă baroană... Dumneata, care eşti favorita regelui, spune-i, te rog, că mi-e o foame de-mi sună clopoţeii. *(E îmbrăcat în costumul său inițial, ca şi toți curtenii care vor intra.)*

Regele *(apărînd sus, unde se schimbă şi replicile care urmează)*: Ce e Zicky ?

Bufonul: Toată Curtea ghiorţăie de foame.

Regele *(coborînd):* Să mîncăm, atunci.

Baroana *(regelui):* Mă mir că îți mu e foame, după papara pe care ai mîncat-o adineauri.

Regele: Veninul strică pofta de mîncare, baroană.

Bufonul *(care a coborît şi el):* Numai la vipere nu! *(Trage, puternic şi repetat, de cordonul soneriei. Se aude clopotul acesteia sunînd corespunzător afară.)*

(Pe cele două scări încep să coboare curtenii, în timp ce tarafu^ intră şi tşi ocupă locurile pe estradă. Curtenii schimbă replici: „Mi-e foame''. „Mi-e sete''. „Mi-e şi foame, mi-e şi sete''. „Leşin de foame'''. „Sucombez" ele, etc. Doi lachei deschid batantele şi în mijlocul uşii apare, solemn, majordomul.)

Majordomul: Majestatea sa este servită.

Toţi izbucnesc In urale şi vociferări.

Regele vrea să ofere braţul baroanei, dar aceasta, ostentativ, tşi oferă braţul guvernatorului)

Guvernatorul: Contesă! *(Oferă braţul contesei, care, fericită, il acceptă, c-o privire pasionată.)*

(Bărbaţii oferă braţul doamnelor, iar cei rămaşi fără partenere tşi oferă braţul unul altuia, cu diverse figuri comice.)

Bufonul *(care işi ocupă locul în fruntea cortegiului):* Muzica! *(Taraful atacă un marş.)* După mineeee, înainteeee, marş! *(Din teaca săbiei normale de la şold trage o săbiuță cit un creion, şi-o propteşte de umăr şi cortegiul porneşte.)*

Taraf, cor, evoluții coregrafice

(Sub comanda bufonului, în veselia generală, cortegiul ocoleşte de cîteva ori scena, executînd diverse figuri de dans, pină intră şi dispare în sufragerie, tn timp ce cortina se lasă, pe muzică.)

S Ursitul părţii Intîi

ACTUL II

După trei luni de la primul act, la „Hanul cu dragoste".

Interiorul hanului, in ziua inaugurării. Totul străkueşte de curăţenie. Rafturile şi tejgheaua, mesele de brad frecate cu moloz, băncile şi scăunelele de lemn etc.

Uvertura: **„La hanul cu dragoste", care se încheie cu melodia „Intr-un ceas bun!" ce se cîntă pe scenă (cu cortina lăsată} tn timp ce aceasta se ridica.**

în scenă, tablou vivant. Toată lumea, formată numai din moşi, babe şi femei de toate vîrstele, cîntă, cu gesturi şi mutre convinse şi comice. Printre moşi sînt cîţiva „soprani", iar printre fete cîteva cu voci de bas. Lucrul acesta trebuie să se observe muzical.

Baba dirijează în centru, cocoţată pe un scăunel. întreaga asistenţă, cu excepţia babei, are căni pline cu vin în mină.

în uşa care (dreapta) dă spre „locuinţa particulară" (intrarea din uliţă e în fund şi o altă uşă în stînga), Măria ascultă cu braţele încrucişate pe piept. E tristă şi cu gindul dus departe.

După terminarea corului, toţi ciocnesc cu Măria (care ia o cană de pe tejghea, dar nu bea) şi ciocnesc între ei. Urale: *Trăiască „Hanul cu dragoste" ! Ura! Vivat! Trăiască Măria si cu Ion al ei.* Etc, ele.

Baba *(se dă jos de pe scăunel, pe care îl pune la loc, la masa de unie l-a luat, şi îşi umple o ulcică mai mare. Închină cu Măria):* într-un ceas bun, Mărie, fată. Să stăpîneşti cu spor şi cu cinste hanul pe care l-ai cumpărat din munca ta.

O fată: ţi să-ţi vie Ion mai repede acasă...

Un moş *(care de-abia se mai ţine pe picioare):* Şi să jucam la nuntă, să dîrdîie pămintul.

O femeie: Şi-acum, oameni buni, no, hai şi-om mere şi pe la căşi, că mai avem şi-altele de făcut... Şi să-şi vadă şi Măria de treburile făgădâului de l-a deschis azi.

Voci: Haidem, hai!

(Mulţimea începe să iasă în grupuri, urînd Măriei: într-un ceas bun Mărie! Să-ţi dea Dumnezeu după inima ta! Să-ţi vie drăguţul sănătos! ***Etc, etc. Baba, strecurindu-se prin mulţime, se aşază la o masă ferită, într-un colţ mai întunescos al hanului şi se culcă — răzbită de băutură — cu capul pe masă. Măria a rămas In prag, pînă unde a petrecut pe toată lumea. Hanul e gol şi Măria se crede singură.)***

Măria *(din prag, cu un oftat lung şi smuls din fundul inimii):* Să-mi vie drăguţul sănătos!... Iar Ion al meu cine ştie pe unde-o fi, în loc să fie aici lîngă mine, să ne bucurăm ca ne-am văzut visul cu ochii. Hanul nostru! „Hanul cu dragoste"! Cu dragostea cu care l-am întemeiat... *(Trece amărîtâ prin scenă şi iese spre locuinţă.)*

(Zaraful intră imediat, vede că nu e nimeni tn han si se aşază la o masă. Bate în masă tăricel. Baba tresare. îl vede şi, curioasă, se preface că doarme mai departe. Intră Măria.) -

Zaraful: Bună diminaţa, fată frumoasă!

Măria: Bună dimineaţa, domnule. Tocmai te aşteptam să vii.

Zaraful: Pentru dobîndă ?

Măria: Şi pentru dobîndă.. .

Zaraful: Măi, măi, măi! Du ce exactă eşti...

Măria: Şi nu numai dobîndă, dar îţi dau înapoi şi banii toţi pe care mi i-ai dat cu împrumut acum trei luni.

Zaraful: Dar cum ai putut să-i strîngi atît de repede, cînd abia azi ai deschis hanul... pe care ***vid*** că l-ai reparat, l-ai zugrăvit, l-ai înnoit de nu-l mai cunoşti?

Măria: Am vrut să-ţi întorc banii, chiar la trei zile după ce i-am luat de la dumneata. Dar n-am putut să te găsesc nici în Sibiu, unde am fost să te caut. Şi-atunci, a trebuit să aştept trei luni sorocul cind ştiam că vii după dobîndă, cum ne-a fost înţelegerea, ca să ţi-i dau şi să-ţi mulţumesc pentru bunăvoinţă. *(Se duce la tejghea şi-i aduce o cană de vin.)* Pofteşte de gustă o cană de vin, pină ţi-i aduc. *(Iese spre locuinţă. Zaraful, ingindurat şi nedumerit, bea vinul cu sete.)* Bun vin!... Şi are gust de „Tokay"... Dar un „Tokai" aşa, în iţari, ca de la ţară... *(Bea şi restul din cană.)* Bun, bun !... *(Se şterge la gură cu mincca anteriului.)* După un vin de-ăsta rural trebuie să te ştergi la gură cu mîneca.

Maria *(intră cu banii în sîn, de unde îi scoate pe urma):* Poftim de numără-i. Pungile sînt neatinse.

Zaraful: Vai de mine !... Am toată încrederea.

Măria *(scoate din sîn şi-i dă ultima pungă):* în bani nu e bine să ai niciodată încredere.

Zaraful: Dar bujorii ăia albi unde i-ai găsit, acum, la vreme de toamnă ?

Măria *(nedumerită):* Care bujori?

Zaraful: Aia din sin...

Măria: Dumneata ar fi mai bine să-ţi vezi de bani, nu să te-apuci de grădinărie... Mai pofteşti o cană de vin?

Zaraful: Dacă-mi mai dai una, bucuros... Plătesc cinstit.

Măria *(în timp ce toarnă şi-l serveşte):* Azi nu plăteşte nimeni la han. Ş-apoi, dumneata nu eşti bun de plată-

Zaraful: Eu? Dar ce ţi-am rămas dator cu ceva ?

Măria: Cu ce mi-ai făgăduit cînd am făcut Urgul cu banii. Că vorbeşti cu mărimile de la Curte să ne trimeată oamenii noştri acasă. *(Bea.)*

Zaraful: Păi mai mult de asta am venit, decit pentru dobîndă. Am veste bună! Bună de tot! Şi nu depinde decit de dumneata, ca lucrul să fie făcut.

Măria: Cum adică de mine?

Zaraful: Vin de-a dreptul de la castelul de vîntoare, unde se află în prezent majestatea sa regele, cu care am avut cinstea să vorbesc chiar azi-dimineaţă. Spunindu-i păsul vostru, pe care am văzut că-l cunoştea, mi-a răspuns limpede: „Să vie singură astă-seară la castel fata care m-a pălmuit şi să-şi ceară iertare... Şi le dau bărbaţii".

Măria: Dar de ce seara ?

Zaraful: Fiindcă tocmai spre seară maria-sa se Întoarce la castel, şi mîine, dis-de-dimineaţă, pleacă la Buda. Se aude c-o sâ fie iară război.

Măria *(cu inima cît un purice):* Doamne! *(Aparte, du-*

cînd cana goală ta tejghea.) Şi Ion... care mi-a spus că vrea să-şi piardă viaţa în război! Ai milă de viaţa lui şi de-a mea, Doamne!

Zaraful: Ai zis ceva?

Măria *(cu două înţelesuri)*: Nu! Mă gîndeam la ce mi-ai spus dumneata.

Zaraful: Şi nu ţi-am spus încă tot. Ca sa vezi că regele îţi vrea numai binele, auzind de Ia mine că azi iţi deschizi hanul, mi-a dat poruncă să-ţi dau din partea măriei sale pungile astea cu aur, să-ţi fie de noroc la casă nouă.

Măria: Mulţumesc frumos măriei sale, dar eu n-am nimic de vînzare.

Zaraful: Dar regele ţi-i dăruieşte şi nu-ţi cere nimic in schimb.

Măria: Pomană, neam de neamul meu n-a primit de la nimeni. Şi n-am avut mîini ca să le întindem şi să cerşim cu ele. Le-am avut ca să Ie apăsam pe coarnele plugului.

Zaraful: Faci o greşeală, drăguţa mea, că te laşi biruită de trufie. Nu uita că banul e totul pe lumea asta. Cu bani se cîştigă războaie, se cuceresc inimi, se obţin ranguri şi se cumpără fericire...

Măria: Fericire, nu!... Fericirea ţi-o dă numai dragostea. Şi cînd eşti fericit, nu mai rîvneşti nimic. Nici chiar tronuri de regi... Ţine-ţi banii, domnule, sau du-i măriei sale din partea mea, să-şi mai puie o piatră scumpă la coroană... Eu rămîn cu inima, care e cea mai scumpă piatră din lume.

2

DUET: Măria - Zaraful

„Inima e piatră scumpă."

(Textul: controversă Intre punctul lui de vedere şi al ei.)

După duet:

Zaraful *(privind-o adine)*: Va să zică, nu accepţi augusta bunăvoinţă a majestăţii sale

Măria *(categoric):* Nu!

Zaraful: Bine! îi voi transmite răspunsul dumitale, vorbă cu vorbă.

Măria: Şi roagă-1 pe măria sa să nu-mi poarte atîta grijă. Are un popor întreg pentru asta şi care nu aşteaptă decît atît.

Zaraful: S-auzim de bine şi să ştii, fată frumoasă, că ai, într-adevăr, o inimă de piatră scumpă, curată ca gindul şi ca făptura. Să trăieşti şi să-ţi ajute Dumnezeu să-ţi vezi visul împlinit şi drăguţul acasă.

Măria: Mergi sănătos, domnule! *(Zaraful iese. Baba, care a auzit tot, se preface ca se trezeşte, se întinde şi cască... de răsună Munţii Apuseni. Măria se sperie.)* Cine e acolo?

Baba: Ce? -Am întinerit în somn, de nu mă mai cunoşti? *(Se ridică şi vine in centrul scenei.)*

Maria: Acolo erai, nană Salomie?

Baba: Păi unde să fiu?! Am rămas acolo unde m-a ajuns vinul din urmă... Că e iute al demonului de picior.

Măria: Cel puţin, te-ai odihnit oleacă?

Baba: Dar ce-am dormit? *(Măria, ajutată de babă, stringe cănile de pe mese şi le pune pe tejghea.)* Numai ochii îi ţineam închişi, dar urechile deschise vraişte.

Măria: Şi-ai auzit.

Baba: Ce s-auz? N-am auzit nimic. Dar să ştii c-ai fost proastă.

Măria: De ce?

Baba: Că n-ai primit darul măriei sale.

Măria *(privind-o mirată)*: Dar cum era să-1 primesc?

Baba: De la regi trebuie să primeşti întotdeauna, că dă rar! Şi de vreme ce nu ţi-a pretins nimic în schimb.

Măria: Decit să mă duc noaptea singură la castel.

Baba: Şi ce? Parcă n-ai mai fost? Ştiai seama. Şi, vorba aia, măritul crai mai avea un obraz văduv.

Un moş *(intră. E un fel de gkiuj pitoresc şi iute de limbă ca şi baba. Vorbeşte piţigăiat):* Eeeee! Tot aici te găsesc, babo?

Baba *(atinsă, Măriei):* Uite tinerelul de colo, i-a ajuns mustăţile în toiag... Mai bine ai face o cinste, că-mi arde gura de sete, de parcă m-ar fi muşcat viespi pe dinăuntru.

Moşul: N-apucau ele viespile să te muşte, c-ar fi murit otrăvite numa de ţi intrau în gură. *(Măriei.)* Marine, taică! Dă-ne două căni de vin, să dizinfectez gura -babei, că-i obrinteşte stupul. *(Gest la gură.)*

M ă r i a *(surîzind):* Bucuros, bade Simioane... *(Trece să servească.)*

M o ş u l : Mai ţii minte, cotoroanţă, cînd erai moartă după ' mine şi nici cu florile de la pălărie nu mă uitam la tine...

B a b a : Cine a fost moartă după tine, zgirciobule ? Eu? Tu ai fost, de căleai în baligi cînd mă vedeai. Ai-ai-ai, mamă, că frumaosă mai eram! Mai ceva ca o grofină...

(Măria ii serveşte.)

M o ş u l : De fost, erai, de ce să zic?

(Ciocnesc şi beau.)

B a b a : Nici tu nu erai fecior urît.

M o ş u l : Phiuuu! Ce-am mai oftat după tine, de stingeam * luminările din biserică, cînd te vedeam gătită coz, cu ciuboţele noi şi cu rotunjoare în obrazi.

B a b a *(arătîndu-i obrajii):* în ăştia?

M o ş u l : Eâ, în ăştia?! în ăilanţi, de-atunci...

B a b a : Măi, Simioane! Să ştii, ţi-o spui acuma la o cană de vin, că şi tu mi-ai fost mie drag...

M o ş u l : Atunci de ce riu m-ai luat?

B a b a : Că m-ai pupat cu sila de Sînpetru şi eu nu puteam să mă mărit fată pîngărită.

M o ş u l : Mai ţii minte ?... Nană, nană!... -

B a b a : Ţiu! Că şi-acuma mi-e scîrbă de tine că m-ai pupat cu silă. Să mă fi pupat cu frumosul. .. E! ar . fi fost altceva, că şi mie atîta mi-era.

3

Duet (lirico-comic]: Moşul şi baba:
„Mai ţii minte, nană, nană"?

Finalul duelului se termină pe un dans comic, după care ambii ies. Măria trece in locuinţă. O clipă, scena goală.

I o n *(intră dinspre uliţă privind alarmat in toate părţile, ca omul care se ştie urmărit. închide şi incuie uşa dinspre uliţă. Se vede că e setes şi înfometat, după chipul slăbit şi 'nebărbierit. E imlrccat aproape în zdrenţe. Se duce 'la tejghea şi îşi toarnă o cană de vin. O duce însetat la gură, dar ~ in clipa cînd să bea — se râzgîndeşteşi sparge furios cana de duşumele):* Mai bine mort de sete, decit să beau vinul spurcat al vinzării.

M ă r i a *(la auzul zgomotului, intră alarmată. într-o clipă, îl recunoaşte şi dă un ţipăt de fericire, vrînd să se arunce Un braţele lui):* Ioane! Ioane, Ioane!

I o n *(o opreşte cu un gest scurt, brutal):* Nu mă atinge, spurcate Am fugit de la oaste, ca să viu şi să te pedepsesc. *(Scoate un pumnal.)* Cu ăsta, îl vezi? Să ţi-1 înfig pînă în prăsele în inima care m-a minţit, care m-a înşelat şi m-a batjocorit.

M ă r i a *(îngrozită):* Ioane! Nu ştii ce spui...

I o n : Taci! Acuma vorbesc eu. Tu mi-ai spus, ce-ai avut de spus. De-o lună, de cînd am dezertat de Ia oaste, rătăcesc hăituit ca o fiară, ca să ajung aici şi să fac dreptate. Să te iau cu mine, acolo unde nu ne mai poate despărţi nici o ticăloşie şi nici un rege de pe lume.

M ă r i a *(blinda):* Bine, Ioane! Omoară-mă, dacă asta ţi-e voia şi judecata... Dar stai un pic să te linişteşti, dragostea mea.

I o n : Taci, taci, că-ţi strivesc vorba cu pumnul.

M ă r i a : Mai bine bea o cană cu vin, că eşti însetat.

I o n : Nu beau vin spurcat, plătit cu aurul măriei sale.

M ă r i a : Dar nu e plătit, Ioane, cu aurul nimănui. E plătit cu aurul din salba mea, care mi-a rămas de la mămuca. Am vîndut-o cînd am cumpărat vinul.

I o n *(neîncrezător):* Şi hanul tot cu aurul de la mămuca l-ai plătit lui Marcu ?

M ă r i a : Nu! Hanul l-am cumpărat cu banii pe care i-am luat pe casa şi locul care mi-au rămas de la tata. Şi ce nu mi-a ajuns, m-au împrumutat oamenii din sat; cu dobîndă, fireşte. Că de ce era să dau dobîndă la zaraf şi să nu le dau lor, că-s de-ai noştri. Moş Crişan mi-a deschis capul, şi ăsta e adevărul, Ioane. Poţi să cercetezi şi să afli.

I o n *(mai calmat, privind-o ţintă):* Măi, femeie ! Gîndeşte-te bine la orice vorbă îţi iese din gură, c-o s-o plăteşti scump, dacă e minciună.

M ă r i a : Pe tine n-aş putea să te mint, că pentru tine am făcut tot ce-am făcut, ca să găseşti întemeiat hanul ăsta, pe care ni l-am dorit după nuntă. Fiindcă inima mea n-a încetat să-mi spună că o să te întorci într-o zi acasă la mine, la noi, Ioane, la dragostea noastră. Că de-aia i-am şi zis „Hanul cu dragoste". Că din dragoste udată cu lacrimi l-am făcut.

I o n *(din ce în ce mai înseninat, dar totuşi dirz):* Şi de la zaraful trimis de rege acum trei luni, şi care nu era decît aghiotantul lui, n-ai primit nimic?

M ă r i a : Ba da! Dar cine a ştiut cine e? Eu l-am crezut zaraf adevărat şi de-aia am primit banii la început.

I o n *(sărind):* Va să zică, tot ai primit banii de la rege. Şi unde sînt? Ce-ai făcut cu ei? *(Se apropie de ea şi-i pune mîna în gît.)* Şi ce i-ai dat în schimb ? Ce i-ai dat?

M ă r i a : Nici nu m-am atins de ei, Ioane... I-aş fi dat îndărăt chiar de-a doua zi, după ce m-am înţeles cu oamenii. Dar nu l-am mai găsit pe zaraf nicăieri. Am fost şi in Sibiu de l-am căutat... Abia astăzi, adineauri, cînd a venit aci să-şi ia dobîndă pe trei luni, cum ne-a fost înţelegerea, i-am putut da înapoi.

I o n *(slăbind prinsoarea):* I-ai dat banii inapoi?

M ă r i a : Da, Ioane! Cu dobîndă cu tot. *(Ion trece la masă. Ea se apropie de el.)* Şi nu i-aş fi primit de la bun început, dacă nu mi-ar fi făgăduit că vă dă drumul să veniţi acasă. Zicea că dă bani cu împrumut nobililor de Ia Curte şi ei o să-i facă treabă, ca-i are la mînă cu datoriile... Şi-acum poţi sa mă omori, Ioane, că mor cu sufletu împăcat.

I o n *(tace. Apoi, după o luptă scurtă cu el însuşi):* Dă-mi o cană de vin. *(Măria se repede la tejghea sâ-l servească.)* Şi adu şi pentru tine una!

M ă r i a *(vine cu două căni):* Sa ştii, Ioane, că e prima pe care o beau, de cînd sint hangiţă. Am aşteptat s-o beau cu hangiul.

Ion: Mărio! M^ria mea. *(Ciocnesc şi beau. Apoi, Ion cade cu capul pe masă şi începe sâ hohotească de plins.)*

M ă r i a *(izbucneşte în plîns şi ea şi zice printre hohote, mîngîindu-l pe cap):* De ce plîngi, Ioane?

I o n : De bucurie, Mărio...

M ă r i a : Şi eu tot aşa...

I o n *(se ridică şi o ia în braţe, plîngînd aşa amîndoi cîteva clipe, Apoi, Ion începe s-o sărute pătimaş. Un scurt „duet" de sărutări printre lacrimi):* Dragostea ca la Silişte nu există pe lume...

M ă r i a : Nu există, nu, cit îi hăul şi vilagul de mare.

Duet: Măria — Ion:
„Dragoste ca la Silişte"

M ă r i a *(după duet):* Şi-acum, hai să te speli şi să te îmbraci ca oamenii. Ţi-am adus toate lucrurile tale de-acasă şi le-am rînduit în odaia noastră, unde n-am dormit niciodată. Am dormit in cuine.

I o n *(aducindu-şi aminte de situaţia lui):* Eu nu pot rămîne aci, Mărio. Sînt urmărit ca fugar de la oaste... Şi dacă mă prind, mă aşteaptă ştreangul.

M ă r i a : Lasă că te ascund eu. Şi încă la o muiere. La baba Salomia. Şi dacă îndrăzneşte să se atingă cineva de tine, ea fărimă satul: moşnegii cu toiagele, babele cu cleanţa şi copii cu bolovani de pe uliţă. Hai şi nu te mai gîndi la rele. *(îl trage de minaşi ies spre locuinţă.)*

(O clipă scena goală, apoi încep să vină, in fugă, sătenii, vociferind.)

Un m o ş : Soseşte alaiul domnesc...

O f e m e i e : La han vine, c-a luat-o-ncoace...

B a b a : Şi numai fireturi, paftale şi aurării de ei...

O f a t ă : Şi cizmele craiului strălucesc, de parcă ar fi răsucite cu soare.

(Sătenii strigă: „Mărio!'* „Mărio!" apoi deschid larg uşile spre uliţă. Alaiul se opreşte în tropot de cai şi în strigăte de: „Trăiască măriasa". Apoi, intră în han, cu regele în frunte. Totaă lumea — şi cu Măria care a intrat — se pleacă adine.)

R e g e l e : Bine v-am găsit, oameni buni!

Un b ă t r î n: Bine ai venit, măria ta I

B a b a : Dar cu ce ocazie pe la noi ?

R e g e l e : în drum spre Sibiu, am trecut şi pc-aici să văd cum o duc vrednicii mei silişteni. *(Schimbînd vorba, Măriei.)* Un pahar de vin bun ai, hangiţă?

M ă r i a : Am, măria ta. N-o fi el „Tokai"...' dar e bun.

B a b a : Se-ncheagă pe unghie, nu altceva...

(Măria, ajutată de două fete, serveşte vinul, dînd şi sătenilor — care sint în primul rînd al mulţimii.)

R e g e l e : Noroc!

T o ţ i : Să trăieşti, măria ta !

(Se bea. Regele face un semn aghiotantului. Acesta ia din braţele lui Nemet un cufăraş de preţ)

A g h i o t a n t u l : Aflînd că astăzi se inaugurează „Hanul

cu dragoste", majestatea sa regele, în înalta sa bună-tate, a adus acest dar hangiței voastre.

(Măria se-ntunecă. Toată lumea se-nchiondorează.)

Regele *(Măriei):* Desfă-1!

Măria: Nu-ndrăznesc, măria ta.

Regele: Desfă-1, dacă-ți spun. *(Măria, timidă, ezitînd, desface cu fărașul.)* Scoate tot ce e înăuntru... *(Măria se execută. Scoate şi pune pe masa de alături, un caftan de zaraf, o perucă, barbă şi mustăți etc. Priveşte toate acestea, complet nedumerită.)* Să Ie păstrezi pe toate. Asta e dovada cinstei tale.

(Mulțimea se înseninează.)

Marîa: Să mă ierte măria-ta, dar eu nu înțeleg nimic. *(Regele, rizind, ia barba şi mustățile de-alâturi şi şi le pune. Măria, naivă, uluită.)* Zaraful]... L-ați omorît şi i-ați furat lucrurile.

Regele: Nu, fetico! L-am dat afară din slujba de zaraf şi l-am făcut iarăşi rege, ca să-1 satur de zărăfie. Acum, ai înțeles ?

Măria: Da, măria ta... şi mulțumesc.

Aghiotantul: Dar fiindcă măria sa îşi iubeşte toți supuşii deopotrivă, nu i-a adus numai hangiței un dar. V-a adus şi vouă, tuturor, unul. *(Scoate un pergament din manşetă, il derulează şi cireşte solemn):* ^

„Decret

Majestatea sa regele Matiaş Corvin, luînd în considerare jăluirea supuşilor săi din Silişte, hotărăşte:

1 Toți bărbații din numita comună, aflați în prezent la oaste, se lasă la vatră.

2 Sergentul Rachițean Ion, din Regimentul întii de grăniceri, condamnat la moarte prin spînzutotoare, pentru dezertație, se grațiază.

(Se produce un entuziasm şi un vacarm de nedsscris. Femeile sărută mina regelui, mulțimea se îmbrățişează de-a valma etc.)

Baba *(zbierind):* Linişte, linişte! *(Se face, treptat, linişte. Baba se apropie de rege):* Mătria ta, meriți să te fac un brudălşaf! Dar cu pupatul s-o laşi mai domol, că am mină grea.

Regele: Nu te supăra, dar ra-ara tămăduit de *bruder-shaft,* bătrînico! Mai bine să ciocnim, că e mai sănătos. *(Ciocnesc. Baba bea duşcă.)*

Baba: Alam să-mi fie. Băui şi cu regii, la viața mea.

(De-afară se aud nişte țipete ascuțite şi disperate. Toți ascultă atenți.)

Bufonul *(de afară):* Dii... dii... Haidaaa... Urcă pe scară, protocolul tău, astăzi şi mîine de măgar! *(Intră Bufonul călare pe un măgar, care abia a binevoit să urce cele două trepte de piatră ale scării. Asistența izbucneşte în rîs.)*

Regele: Ce s-a întîmplat, Zicky?

Bufonul: Păi bine, măria-ta, pe mine nu vine nimeni să mă descalice de pe sărăcia asta de măgar ?

Regele: Dar ce ? Tu nu ştii să descaleci şi singur ?

Bufonul: De pe măgar nu. Numai de pe cai nărăvaşi. Să vie Komoraş să mă descalece, că el e specialist la măgari.

Komoraş: Fin dacă vrei, îți aduc, că ți-o fi foame.

(Cțțiva U ajută pe Bufon să descalece, tn rîsul asistenței.)

Monolog-cuplet (cu clopoței In muzică):
„Rtdeți, rldeți, rîdeți!"

(La terminarea cupletului, Măria dispare o clipă şi revine cu Ion, ras şi îmbrăcat frumos.)

Măria: Asta e fugarul, măria-ta... Ion Rachițean, cu care mă cunun duminica asta.

Ion: Să trăieşti, măria-ta!

Regele: Şi tu, flăcăule, alături de cea care ți-e dragă.

(Acompaniat de o fanfară improvizată, se aude un cor bărbătesc care se apropie. Sînt bărbații lăsați la vatră. Toți intră în han. Se formează perechi, grupuri, între cei veniți şi cei aflați in han. Entuziasm şi bucurie generală. Îmbrățişări etc. Corul se reface cu întreg ansamblul.)

Bucăr, 7—8 august 1070.

D-ALE LUI PĂCALĂ

(Basm radiofonic în 13 tablouri}

TABLOUL I

Se aude un cîntec din fluier, care va fi cînlecul „leit-motiv" a* lui Păcală. După puțin timp, se aud vocile celor doi frați mai mari a' **lui, care se apropie strigîndu-**1**... pe două voci.**

Fratele I: Păcalăaăa! Păcalăăăă!

Fratele II: Mai, Păcală, măăăă!...

Fratele I: Unde ești, frate-meu?

Păcală *(cîntă mai cu foc, fără sâ se sinchisească).*

Fratele I *(a ajuns lingă Păcală):* Uite-1! Noi il strigăm de-am răgușit și el stă la umbră și cîntă din fluier...

Păcală: Ce vreți, fraților?

Fratele II: Te căutăm de azi-dimineață!

Păcală: Cine caută, găsește. Și de ce mă căutați?

Fratele I: Fiindcă trebuie să vedem ce facem cu vaca.

Păcală: Care vacă?

Fratele II: Joiana, pe care ne-a lăsat-o taica moștenire la cîteșitrei.

Fratele I: Ori te-a bătut umbra Ia cap de nu mai înțelegi ?!

Păcală: Aaaaa, Joiana! Păi de ce nu-i spuneți pe nume, ca sâ știm despre cine e vorba? Și ce e cu ea?

Fratele II: Trebuie s-o împărțim frățește, așa cum a lăsat taica cu limbă de moarte...

Fratele I: Că așaaaa, o vacă singură cu trei stăplni, nu se mai poate!

Păcală: Așa este!... Nu poți să împărți un pai Ia trei măgari...

Fratele I: Tocmai de-aia! Fiindcă n-avem cum s-o rupem în trei, ca pe-o lipie, eu cred că vaca mi se cuvine numai mie, ca fratele vostru cel mai mare.

Fratele II: Nu se poate! Dacă e vorba s-o ia numai unul dintre noi, atunci mi se cuvine mie, că eu am muls-o de cînd o avem.

Păcală: Ca să bei jumătate laptele din șiștar!

Fratele II: Ba nu! Că era să vă las să-1 smîntîniți voi...

Fratele I: Eu zic, fraților, că cel mai bun lucru e s-o tăiem și pe urmă s-o împărțim în trei părți... O parte, trupul, o iau eu, a doua, capul, o ia el, și partea a treia coarnele, copitele și coada — o dăm lui Păcală. ..

Păcală: Eu nu primesc, că nu e drept. De ce să iau eu șapte părți și voi numai cîte una?

Fratele I *(mirat)*: Care șapte părți?

Păcală *(aritmetic)*: Păiii... o dată două coarne, fac doua părți, și cu patru copite, șase! Și cu coada, una, nu fac șapte?

Fratele II: Are dreptate, după judecata lui.

Fratele I: Atunci, n-o mai tăiem și gata.

Fratele II: Și ce facem? Eu zic s-o lăsam pe Joiana să-și aleagă singură stăpînul.

Păcală *(rîde):* Adică pe-ăla pe care l-o împunge mai întii cu coarnele, a lui să fie.

Fratele I: Nu, nu așa! Pină deseară însă, cînd se întoarce Joiana de la păscut, ne facem fiecare — după cum ne-om pricepe — cîte un ocol în bătătură.

Fratele II: Ei și?

Fratele I *(cit mai explicativ):* Șiii.... lăsam poarta deschisă și în ocolul căruia va intra, a aceluia sâ fie.

Fratele II: Din partea mea, fie și-așa. Tu ce zici, Păcală?

Păcală: Dacă voi doi ziceți că așa e bine, bine să fief

Fratele I: Va să zică, ne-am înțeles?

Păcală: Da.

Fratele I: Atunci, să batem palma!

(Se aude cum își bat palmele, a înțelegere-)
i

TABLOUL II

Crainicul: Pînă seara, cei doi frați mai mari și-au făcut în bătătură — unul în dreapta și celălalt in stînga porții — rite un ocoî

•din țăruşi, de toată frumusețea, plin de lucerna, de fin din cel mai bun şi de alte bunătăți. Numai Păcală şi-a făcut, tocmai spre fundul curții, o sărăcie de furnzar, încropit din ramuri rupte dintr-un pom de pe-acoio şi fără nici un fel de nutreț ademenitor înăuntru.

Acum, cei trei frați s-au aşezat fiecare în ocolul lui, aşteptind pe Joiana care se întoarce, cu cireada satului, de la păşune.

(Se aud tălăngi, clopote şi mugetele vitelor care se apropie. Apoi tălăngile se depărtează.)

Jolana: Muuuuuuu!...

Fratele I: Uite şi pe Joiana noastră. Dar de ce s-o fi oprit *în* drum şi se uită aşa, ca vițelul la poarta nouă?

Fratele II: Fiindcă vede ceva deosebit — ocoalele noastre — şi se gîndeşte în care să intre.

Joiana: Muu! Muuu! Muuu E

Fratelel I *(cu glas dulce):*
Hai Joiana, văculeană,
"^Vin' Ia mine în ocol,
Să-ți dau iarbă pe sprinceană
Şi un drob de sare-albeață
Să-1 mănînci ca pe-o dulceață.

Fratele II *(şi mai mieros):*
Ba mai bine vin' la mine!
Haide, hai, nu fii nătoadă
Că doar eu te-am muls pe tine,
Şi ți-am smuls ciulini din coadă.

Joiana: Muuu!...

Fratele I *(supărat):*
Ce, Jdiano, nu vezi bine?
Vino în ocol la mine!

Fratele II *(vesel):*
Ha-ha-ha! Ha-ha-ha!
Fă-te-ncoa, Joiana mea.

Fratele I *(oțărît):*
Fir-ai tu să fii de vacă,
Nătintoală, prostănacă!
Vedea-te-aş fiertură-n oală,
Că-1 aleseşi pe Păcală!

Fratele II *(acelaşi joc):*
*S' Vede-te-aş făcută chingi
H Şi, la iarmaroc, opinci.

Păcală *(bucuros):*
Bine mi-ai venit, Joiano!
Fiindcă tu ştiuşi, vicleano,
Că la mine ai, aleasă,
Furnză crudă-acu' culeasă,
Frunză dulce, timpurie,
De-aia care-ți place ție.

Joiana: Muu! Muu! Muu! *(\fuge de parcă s-ar linge pe bot de plăcere.)*

Fratele I: Ne luaşi vaca, Păcală!

Păcală: Nu eu! Ea m-a luat pe mine.

Fratele II: Şi-acu, ce-ai de gind sa faci cu ea?

Păcală: Miine de dimineață mă duc la tîrg s-o vînd. Că eu mi-am pus în gînd să plec în lume şi mi-e greu să umblu cu Joiana după mine. Să fi fost cîine ciobănesc, mai mergea. Dar aşa...

TABLOUL III

Crainicul: Şi Păcală s-a ținut de vorbă. A doua zi, dis-de-dimineață, a legat de gîtul Joianei un căpețel de funie şi-a pornit cu ea spre tîrg, scurtlnd drumul prin pădure.

(Se aude fluieratul lui Păcală, cîteva clipe. Apoi, un tunet, urmat de altele din ce în ce mai apropiate şi mai puternice.)

Păcală: Nâ-nă-nâ! Ce ne facem, Joiano tată, că vine furtună şi ne-a prins taman aici, în mijlocul pădurii? *(Începe să sufle vîntul şi să foşnească pădurea.)* Hai să ne adăpostim sub fagul ăsta, pînă trece vijelia... Aşaaa! Pe tine te leg de el să nu te ia vîntul, că eşti cam pirpirie şi eu mă lungesc sub tine, să nu mă facă ploaia ciuciulete... *(Începe să răpăie ploaia.)* Ah! Ce bine e să stai aşa lungit pe iarba crudă şi moale! *(Cască sonor.)* Şi ploaia asta, trage a somn! *(Cască din ce tn ce mai amplu.)* Ascultă, Joiano! *(Glumeț.)* Dacă mă prinde somnul, să ai tu grijă să nu mă fure cineva... *(După cîteva clipe, începe să sforăie, în întrecere cu*

zgomotele furtunii care s-a dezlănţuit şi care, treptat, scade depărtîndu-se.)

Păcală: Joiano, mi se pare c-am aţipit-..

Joiana: Muuu!...

Păcală: Nu aşa de „muuuult" cum zici tu. O clipă numai. Şi-am visat că vorbeşte cu mine fagul ăsta sub care stăm.

Fagul: Nu, nu! N-ai visat, Păcală! Eu vreau să vorbesc cu tine.

Păcală *(speriat):* Dumneata? Nu ştiam că fagii vorbesc ca oamenii!

Fagul: Nu toţi. Eu sint însă fermecat.

Păcală: Aşa da! Şi ce vrei să vorbeşti cu mine? *(Furtuna încetează.)*

Fagul: Am auzit că vrei să vinzi vaca? Ia spuneI Cit vrei pe ea, că aş cumpăra-o eu.

Păcală *(neîncrezător):* Dumneata cit dai?

Fagul: Zece galbeni, că mai mult nu face.

Păcală *(mirat):* Zece galbeni? Vezi de treabă, ce vrei să rizi de mine ?

Fagul: Cincisprezece, poftim!

Păcală: Ascultă, nene! Te văd fag falnic. Nu e frumos să rizi de mine.

Fagul: îţi dau douăzeci... •

Păcală: Nu se poate...

Fagul: De ce?

Păcală: Fiindcă vaca nu face decît cinci galbeni, că e slabă şi bătrînă...

Fagul: Bine, mâ Păcală. Văd că eşti un băiat cinstit şi îţi cumpăr vaca... Dar banii ţi-i dau după asfinţitul soarelui... Vii cu vaca şi iţi dau cei cinci galbeni...

Păcală: Dar de ce să mai viu cu ea, dacă tot e aici şi ai cumpărat-o? Ţi-o las, şi diseară, viu după bani... *(începe sâ se audă ciripit voios de păsărele, ca după furtună.)* Şi acum, că tot a trecut furtuna, mă duc sâ le spun si fraţilor mei c-am vîndut vaca, mai repede şi cu preţ mai bun decît mă aşteptam. *(Pleacă fluierindu-şi cîntecul.)*

TABLOUL IV

Crainicul: E aproape miezul nopţii. Cei doi fraţi ai lui Păcală, au încuiat uşa şi s-au culcat pe laviţe, iar acum, după cum auziţi *(se aud sforăituri cumplite),* sforăie de parcă ar avea zbîrnîietori tn nas.

Păcală *(bate în uşă)*: Fraţilor! Deschideţi! Eu sînt, Păcală. *(Sforăiturile continuă.)* Deschideţi, fraţilor! *(Bate mai tare.)* N-auziţi, mă? *(Bate din toate puterile.)* Deschideţi!

Fratele I *(trezindu-se):* Frate-meu! Bate cineva în uşă...

Fratele II: Cine o fi acum, la miezul nopţii ?...

Păcală *(de-afară):* Eu sînt!... Păcală! Am venit cu banii de pe vacă.

Fratele I: Nu mai spune! *(E neîncrezător.)*

Fratele II *(deschide):* Ai poftă să rîzi de noi?

Păcală *(intră):* Bine v-am găsit!

Fratele I: Unde sînt banii?

Păcală: Uite-i! I-am băgat in sîn, că n-aveam în ce să-i duc. *(Se aud galbenii zornăind, cind îi răstoarnă pe masă.)*

Fraţii *(înmărmuriţi şi bîlbîindu-se de emoţie)*: Ga-ga-galbeni... Ga-ga-galbeni ade-vă-ra-ţi!

Păcală: Şi nu cinci... Un morman am adus.

Fratele I: De unde i-ai furat ?

Păcală: Cum era să-i fur ? Mi i-a dat fagul pentru vacă...

Fratele II: Păi ziceai c-ai vîndut-o pe cinci galbeni şi văd că ai adus o comoară...

Păcală: Da, fiindcă fagul a vrut să mă fure şi a fost pedepsit.

Fratele I: Ce tot îndrugi acolo, mă ? Vorbeşte lămurit...

Fratele II: Ori ai mincat ciuperci otrăvite prin pădure şi ţi-ai pierdut minţile ?

Păcală: Să vedeţi cum a fost!... Cînd am ajuns la fagul care cumpărase vaca, Joiana nicăieri şi fagul mut. „Am venit să-mi dai cei cinci galbeni pentru vacă, zic." „Scîrţ !" zice el de colo, troznind din crengi. „Nici un scîrţ, zic eu. Banii! Sau dacă nu, să-mi dai vaca îndărăt." „Scîrţ!" zice el, iarăşi. Eeeee!... Dacă am văzut eu că în loc de bani vicleanul se scîrţiie la mine, m-am pus cu toporul pe el să-1 pedepsesc, ca pe un hoţ de codru ce se afla... Şi dă-i, şi dă-i, şi dă-i, pînă am dat de-o scorbură pe fundul căreia strălucea o grămadă de galbeni. Ăştia, pe care i-am adus să-i împărţim frăţeşte.

Eratele I *(uluit şi fericit):* Vrei să împărţi comoara cu noi ?

Fratele II *(acelaşi joc)*: în 1rei părţi?
Păcală: Nuuu! Nici vorbă de-aşa ceva, fraţilor! Eu iau numai cinci galbeni care mi se cuvin pentru vacă şi, restul, al vostru să fie... Că eu plec în lume s-o cutreier, să-i cunosc oamenii şi să-i văd toate frumuseţile... Rămineţi cu bine, fraţilor, şi să ne vedem sănătoşi.

TABLOUL Y

Crainicul: Ne aflăm într-o duminică, pe uliţa unui sat dinspre Dunăre. Oamenii s-au adunat Ia sfat... Păcală, care tocmai trecea pe acolo, s-a oprit, ascultîndu-i ce vorbesc.

Un ţăran *(mai bătrin):* Toată vara i-am muncit bogătanului, alege-s-ar praful de el, şi cînd m-am dus să-mi cer dreptul, mi-a dat bice pe spinare în Ioc de bani.
O ţărancă: Şi mie, astă-iarnă, cînd mi-a fost copilul bolnav, mi-a dat nişte bani cu dobîndă. Şi-acuma, fiindcă n-am putut să-i plătesc pe toţi, mi-a luat bordeiul şi m-a lăsat pe drumuri.
Păcală *(apropiinduse):* Bună ziua, oameni buni! *i*
Ţăranul: Mulţumim dumitale, flăcăule! Dar ce vînt te aduce pe la noi prin sat?
Păcală: Umblu să caut de lucru.
Un ţăran: Şi de unde eşti de fel?...
Păcală: Apăi, dintr-un sat de la munte.
Alt ţăran: Şi cum te cheamă?...
Păcală: Ion! Dar toată lumea pe la noi îmi zice Păcală... Că mie — de cînd eram mic — mi-a fost drag de glume şi de păcăleli...
Ţăranul I: E, flăcăule!... Nouă, aicea în sat, nu ne mai arde de glume... Ne omoară Jecmănoiu, bogătanul satului.
Păcală: V-auzii şi eu vorbind, dar nu-mi vine a crede.
Ţăranul II: Ehe Şi ce-ai auzit tu, nu e nimic... faţă de cîte ne face. Ne ia şi cenuşa din vatră, cu fel de fel de vicleşuguri.
Ţăranul I: Şi de dat, n-ar da un colţ de pîine la nimeni.
Bătrînul: Şi dacă îndrăzneşti să crîcneşti, îţi mai ciunteşte şi trupul. Că numai aşa se învoieşte... Uite

flăcăul ăsta pe care îl vezi aici cu nasul tăiat... El i l-a tăiat... Bogătanul! Cu briciul!
Păcală: De ce?
Flăcăul: Fiindcă aşa ne-a fost tocmeala cînd m-am băgat argat la el.
Păcală: Adică, cum? Lamureşte-mă şi pe mine.
Flăcăul: Uite cum. Cînd te bagi argat la el, Jecmănoiu îţi spune aşa: *(Imită vocea dogită de băutură a lui Jecmănoiu.)* „Bine! Te iau argat. îţi dau casă, mîncare şi simbrie. Cu o învoială însă: să nu te superi niciodată. Că dacă te superi, nu-ţi mai dau nimic şi îţi tai şi nasul, ca să te înveţi minte să te mai superi şi altă dată. Şi dacă m-oi supăra eu, să-mi tai tu mie- nasul..
Păcală: Şi te-ai supărat?
Flăcăul: Păi cum era să nu mă supăr, dacă m-a ţinut la muncă trei zile nemîncat? Şi dacă m-am supărat, mi-a tăiat nasul cu briciul, aşa cum ne fusese învoiala.
Păcală: Şi-a ris de tine, ticălosul! Lăsaţi-1 pe mine, dacă e aşa! Şi unde stă Jecmănoiu ăsta, oameni buni?
Un ţăran: Uite colo, în casele alea mari... Dar ce-ai de gind să faci?
Păcală: Vreau să mă tocmesc şi eu argat Ia el... S-auzim de bine! *(Pleacă fluierind.)*

TABLOUL TI

Crainicul: Păcală bate cu ciomagul în poarta lui Jecmănoiu. ***(Se aud bătăile şi, imediat, dinii din curte lătrind.)***

Jecmănoiu *(mai de departe):* Care baţi în poarta, mă?
Păcală: Om bun, jupîne... Domoleşte cîinii, că dacă mă dau la ei. ii muşc.
Jecmănoiu *(amuzai):* Taci, mă, că te lauzi! *(Domoleşte clinii.)* Niii! Corbea! Haidixu! Lăţosu! Marş, tu!..
(Clinii se potolesc.)
Păcală: Bun găsit, jupîne!
Jecmănoiu: Bună, flăcăule! Dar ce vînt te-aduce pe la mine?
Păcală: Am auzit că ai nevoie de un argat.
Jecmănoiu: Am, am! Şi cum te văd băiat zdravăn şi isteţ, să-ncercăm, să vedem...
Păcală: Ba, jupîne, încercarea moarte n-are!

Jecmănoiu *(bucuros):* Bine, bine... Şi cîtă simbrie ceri?

Păcală: Cit ai vrea dumneata să-mi dai. După fapta şi răsplată.

Jecmănoiu: Brava, băiatule! îmi place de tine, că ştii ce vrei... Numai că, pentrru ca treaba să meargă bine şi să ne înţelegem totdeauna amîndoi, trebuie să facem o învoială scrisă!

Păcală: Ce învoială, jupîne?

Jecmănoiu *(rar, sâ priceapă Păcală bine):* N-avem voie să ne supărăm unul pe altul... Şi dacă tu o sa te superi vreodată pe mine, eu am dreptul să-mi scot cu cuţitul o cureluşă de pe spinarea ta. Şi dacă m-oi supăra eu, îmi faci la fel... Ne-am înţeles?

Păcală: Da, jupîne! învoială mai dreaptă nici că se poate...

Jecmănoiu: Atunci, fii bine venit! Şi... pune-te pe treabă... Iar anul tău, cînd o să-ţi iei simbria, să ştii ca ţi se împlineşte în ziua cînd o cînta cucul în nucul ăla din curte.

Păcală: Bine, jupîne, aşa să fie! Că, vorba-aia: „Taci tu cuce nu cînta, pină vine vremea mea".

Jecmănoiu: Atunci, să facem şi înscrisul între noi. Că, de, vorba zboară şi înscrisul rămîne.

Păcală: Să facem, jupîne!

Jecmănoiu *(alt ton. Lui Păcală):* Dar nici nu te-am întrebat cum te cheamă?

Păcală: Păcală mă cheamă, jupîne!...

Jecmănoiu: Bine, mă Păcală! Miine — cum s-o crăpa de ziuă — te duci să-mi aduci un car de lemns din pădure. îţi dau de mîncare la tine, ca să-ţi ajungă toată ziua, o pîine mare şi o burduşică de brînză... Dar, seara, cînd te întorci acasă cu lemnele, să ai grijă să-mi aduci înapoi şi pîinea întreagă şi burduşică de brînză neîncepută... Dar ce te uiţi aşa la mine? Parcă-ai fi supărat?

Păcală: Eu? Vai de mine, jupîne!... Nu ştii vorba românească? „Cine ţine supărare, parte de noroc nu are."

(Se aude fluieratul lui Păcală şi carul cu lemne scirţîind de greutate).

Păcală *(încetează fluieratul):* Hăis... Cea... înc-oleacă de opinteală, boulenii tatii, să intrăm cu căruţa în curte şi-aţi scăpat de povară pe ziua de azi... Hai!... Hăis'.... Cea!... *(Carul scîrtiie.)* Gataaa! Am ajuns şi-acasă... Ho-ho-ho!

Jecmănoiu: Phiuuu! Da' frumoase lemne ai adus, măi Păcală! Brava ţie!

Păcală: Cum m-am priceput şi eu, jupîne.

Jecmănoiu: Ai muncit din greu, pină să le tai, nu e asa?

Păcală: Greu al ciorilor! Noroc c-am avut mîncare destulă cu mine, de mi-a dat puteri. Că mîncarea face puterea. E ştiut.

Jecmănoiu *(vesel):* Şi-ai mîncat toată mîncarea?

Păcală: Toată! Afară de firimiturile care mi-or fi căzut pe jos...

Jecmănoiu: Da' parcă ne-a fost vorba să-mi aduci şi plinea şi burduşică de brînză întregi!?

Păcală: Păi întregi le-am adus. Poftim.! Uite pîinea ne-ncepută şi burduşică neatinsă.

Jecmănoiu: Dar de ce sînt aşa de uşoare?... Parcă n-ar mai avea nimic inăutru?! Văd că de Ia pîine n-a mai rămas decît coaja şi de la burduşică numai pielea de deasupra.

Păcală: Dar dumneata cum credeai c-o să le mănînc, ca să ţi le şi aduc p-ormă întregi înapoi? La piine am dat cep dedesubt şi-am scos tot miezul din ea, şi burduşuchii de brînză, i-am dat gaură şi-am scos toată brînză dinăuntru... Şi, în felul ăsta, m-am săturat şi eu şi ţi le-am adus şi dumitale întregi, aşa cum mi-ai poruncit... Cred că nu te-ai supărat pe mine, jupîne?

Jecmănoiu *(prefăcut):* Eu? Cum o să mă supăr, mă, pentru un dumicat de pline şi o înghiţitură de brînză... Nici prin gînd nu-mi trece, drăguţă!

Păcală *(rîzînd):* îmi pare bine că nu te-ai supărat, jupîne, ca tocmai îmi trebuia o cureluşă să-mi ascut briciul pe ea.

J e c m ă n o i u *(rîâe verde):* Ha-ha-ha ! . . . în nădejdea cu-reluşii de la mine, o să-ţi crească barba ca la vlădici, băiete. Deocamdată, mîine, cum s-o crăpa de ziuă, te duci la treierat griul... Iar mîncarea ţi-o trimite nevastă-mea la arie.

P ă c a l ă : Am înţeles, jupîne.

T A B L O U L VIII

C r a i n i c u l : Seara s-a lăsat pe arie. Oamenii au terminat jucruî, numai mîncare lui Păcală n-a sosit... în schimb, soseşte Jecmănoiu, bucuros cum n-a mai fost el de multă vreme.

J e c m ă n i o i u : Bună seara, Păcală!

P ă c a l ă : Bură, jupîne!

J e c m ă n o i u : Am venit să văd ce ispravă mi-ai făcut la treierat...

P ă c a l ă : Uită-te şi dumneata cit am treierat! Şi numai grîu ales ca-n palmă. Fără boabă de neghină, ca sămînţa de sulfină...

J e c m ă n o i u : Brava ţie, băiatule! Văd că şi la asta eşti priceput şi mă bucur că am pus mina pe un argat harnic ca tine. *(Îşi plesneşte o palmă peste frunte.)*, Aoleu!... Da mi se pare că nevastă-mea s-a luat cu - alte treburi şi-a uitat să-ţi trimită de mîncare!

P ă c a l ă : E-adevărat... Nu mi-a trimis nimic!

J e c m ă n o i u : Ţţ! Ţţ! Ţţ! Bietul băiat! Ai tot dreptul să fii supărat!

P ă c a l ă : Am, dar nu sînt deloc...

J e c m ă n o i u : Cum se poate ? Ce, nu ţi-a fost foame ?

P ă c a l ă : Cum o să-mi fie foame, dacă am mîncat pe săturate ?

J e c m ă n o i u : Ai mîncat? Ce-ai mîncat?

P ă c a l ă : E, nu cumva că era să rămîn flămind, cu atîta grîu pe mînă?

J e c m ă n o i u : Dar ce, ai mîncat grîu crud, ca orătăniile ?

P ă c a l ă : Nu, că nu sînt eu prost, să-mi cadă greu. De dimineaţă am umplut un sac cu grîu, şi la prînz am mai umplut încă unul.

J e c m ă n o i u : Şi ce-ai făcut cu sacii?

P ă c a l ă : M-am dus cu ei la lelea Veta, cîrciumăreasa. I-am dat sacii cu grîu şi ea, in schimb, mi-a dat mîncare, pe săturate — şi de dimineaţă şi la prînz. Că acuma, seara, cred că o sa-mi dea nevasta dumitale, acasă...

J e c m ă n o i u *(icşindu-şi din ţîţini):* Cum, netrebnicule? Ai dat doi saci de grîu pe un blid de linte ?

P ă c a l ă : Şi ee? Nu cumva te-ai supărat? *(Rizînd.)* Vezi ca mîine e duminică si n-am pe ce să-mi ascut briciul să mă bărbieresc!

J e c m ă n o i u *(pe alt ton, aproape glumeţ)*: Vezi de treabă! Cum o să mă supăr eu, mă, pentru două sărăcii de saci cu grîu? Tu să fii sănătos, cînd m-oi supăra eu.. . pentru un fleac ca ăsta.

T A B L O U L IX

C r a i n i c u l : A doua zi, după ce Jecmănoiu i-a povestit nevestei sale de paguba pe care Păcală i-a fâcut-o cu cei doi saci de grîu, au hotărît să se descotorosească de asemenea podoabă de argat. Drept care, l-au chemat în pridvorul casei.

J e c m ă n o i u : Ascultă, mă Păcală.

P ă c a l ă : Ascult jupîne, că de-aia am urechi.

J e c m ă n o i u : Deşi atît eu cit şi nevastă-mea sintem foarte mulţumiţi de tine şi de felul cum ai făcut toate treburile pe care ţi le-am cerut, ne-am gîndit să-ţi dam drumul. Nu mai ţinem argat, că ne costă prea scump mîncarea.

N e v a s t a *(inţăglată):* îţi dăm simbria pe un an înainte şi du-te dra... *(Se reculege.)* Mergi sănătos, adică!.. .

P ă c a l ă : Vă mulţumesc de bunătate, dar eu nu pot să primesc simbria pe un an, cînd n-am muncit decit o săptămînă.

N e v a s t a : Dacă vrem noi? Ce-ai tu cu paguba noastră?

P ă c a l ă : Nu se poate, cocoană! Nu mă lasă înscrisul, unde zice că anul nu mi se împlineşte decît in ziua cînd o cînta cucul în nuc. Şi, plnă acuma, nu l-am auzit cintînd.. .

N e v a s t a : Bine!... Atunci să-1 faci cioban, bărbate, şi să-1 trimiţi la oi! Să nu-1 mai văd prin curte, că mi se face negru înaintea ochilor.

J e c m ă n o i u : Ai auzit, logofete? începînd de mîine dimineaţă, te duci cu oile la păscut. Te supără?

P ă c a l ă : Deloc... o să fac aşa cum îmi porunceşti.

TABLOUL X

Crianicul: A trecut o săptămînă de cînd Păcală e cioban la oi. Şi deşi le duce la păscut într-un loc cu iarbă grasă şi deasă, oile^ în loc să se îngraşe, au slăbit că de-abia ss mai ţin pe picioare. Neştiind ce să mai creată, Jecmănoiu s-a hotărit să-I întrebe pe Păcală, care ttcnai se întcarce cu turma de la păscut. Jecmănoiu se cinsteşte cu o bărducâ de ţuică, în pridvorul casei, iar nevastă-sa s-a urcat în pod^ să puie nişte şunci de porc la fum.

(Se aud** oile **behăind si sunîndu-şi tălăngile-)

Păcală *(după ce zgomotul oilor se potoleşte):* Bună seara, jupîne! Bună? Bună ţuiculiţa?

Jecmănoiu: Ia... Nu mai bate şaua, sa priceapă iapa.

Păcală: Nuî Şi aşa, cocoana tot nu pricepe şi tot n-o să mă cinstească şi pe mine cu un ciocan de ţuică.

Jecmănoiu: Lasă ţuica şi spune-mi mai bine de ce mi-au slăbit oile, de umblă aşa, în papainoage, şi nu mai dau un strop de lapte? Nu manîncă?

Păcală: Ar minca ele, dar n-au c.nd...

Jecmănoiu: De ce? Păi ce fac toată ziua la păşune?

Păcală: Joacă!

Jecmănoiu: Oi să se joace, n-am pomenit pînă acuma !..

Păcală: Păi nu se joacă, jupîne. Joacă!...

Jecmănoiu: Cum adică joacă?

Păcală: Ia aşa, ca Ia horă. .. Ba şi mai şi... Se ridică în două picioare şi joacă de se topeşte seul de pe ele. De-aia au şi slăbit.

Jecmănoiu: Ce, mă, nu eşti în toate minţile?

Păcală: Ba sînt!... Da' eu am învăţat do mic să cînt la fluier. Şi cum încep să le cînt de joc, gata! încep sâ joace mai abitir ca fetele la horă.

Jecmănoiu: Astea sînt poveşti, mă!

Păcală: Nu, jupîne! Daca vrei, poţi să vezi cu ochii dumitale.

Jecmănoiu: Ia să văd. . . Dar să ştii că dacă mă minţi. .

Păcală: Te superi ?

Jecmănoiu: Nuuu. . . de supărat nu mă supăr! Dar nu-ţi mai dau de mîncare o săptamîna, să ştii...

Păcală: Bine, să nu-mi dai. . . Hai, fetelor! Hai, oiţele tatii! *(Începe să cinte din fluier un brîaîeţ îndrăcit.)*

Jecmănoiu *(uluit):* Ia-mă, Doamne, c-aşa minunăţii n-am mai văzut.. . încep sâ joace oile ! *(Se aud behăituri vesele, pe diferite lanuri şi tropăituri de copite jucăuşe.)* Nâ-nâ-nâ! C-a-nceput să joace şi măgarul. . . *(începe sâ rîdă.)* Nu ştiu, din ţuica asta mi-o fi, dar parcă îmi vine şi mie să joc! *(Păcală înteţeşte fluieratul.)* Uiiiiuuuu-Iuuu!... Aşa, mă! Zi, mă!... *(începe sâ joace pe prispă, bătînd tactul cu cizmele,)* Hăp-hăp!. .. O sâ joc pîn-o să crăp... Hăp-hăp!. .. Şi pe loc, pe loc, pe loc, să răsară busuioc... Hap! Nevastăăâ! Fă nevastăăâ, fă! Ieşi în gura podului, să mă vezi cum joc!... Mai ceva ca măgarul, care s-a ridicat în două picioare!

***(Măgarul** rage **a** joc).*

Nevasta *(iese în gura podului)*: D.ir de ce rage măgarul ?

Jecmănoiu: Nu r.i^e mrgarul. . . Te-am strigat eu pe tine.

Nevasta: Doamne, Doamne !.. . Dar ce-mi vad ochii ?... Joacă oile, joacă măgarul... joacă şi bărbatu-rneu! Asta trebuie să fie sflrşitul pamintului!... Na, nâ, nâ, câ-mi vine şi mu să joc...

Jecmănoiu: Foaie verde floare albastră,
Joacă şi tu, măi nevasta...
Şi iar verde măr pe rod,
Numai să nu cazi din pod...

Nevasta *(chiuie):* Foaie vorde şi-un dudău.
M-a găsit juia'-ul râu...
Şi iar foaie de himîie,
Parc-am foc pe sub călcîie. ..

Uiii-iuuu!... Aşa, rnă, zi, mă... Că de Ia nunta mea n-am mai jucat aşa!

(Zgomot infernal: oile** behăie, tropăie, **măgarul rage şi cei doi Jecmănoiu chiuie** de mama **focului.)

Jecmănoiu: Păcală! Taci, mă, nu mai cînta, că-mi cade nevasta pe gura podului... Na, c-a şi căzut!... *(Se aude un bufnet.)*

(Păcală încetează fluieratul şi toată larma se potoleşte.)

Jecmănoiu: Ce mi-ai făcut, blestematule, mi-ai omorît nevasta.

Păcală: Şi te-ai supărat, jupîne?

Jecmănoiu: Sigur că... *(se reculege)* că nu m-am supărat... Dar m-ai lăsat văduv.

Nevasta: Am căzut pe moale, bărbate, pe Una oilor. Şi n-am nimic... Dar pe ticălosul ăsta de Păcală să nu-1 mai văd, că-mi ies din minţi. Bărbate, dă-i simbria pe doi ani, şi ducă-se invîrtindu-se !...

Păcală: Şi pe zece ani să mi-o dea, cocoană, şi eu tot nu plec, pînă n-oi auzi cucul cîntînd în frunziş, aşa cum scrie la zapis. .. Deocamdată, vă las să vă odihniţi după atîta joc — şi cocoana şi după căzătură — şi mă duc sa închid oile. *(Se depărtează.)* Hai, oiţele taichii!... Hai la culcare, că mîine iară o să avem de joacă toată ziua... Hai şi tu mă, ciuşi-măgăruş !

(Oile incep să behăie uşor, a înţelegere, tăktngile sună şi – in încheiere — măgarul rage fericit.)

TABLOUL XI

Crainicul: Toată noaptea, bogătanul şi cu nevasta s-au sucit şi **s-au socotit cum** să **facă** să scape **de Păcală. Şi tocmai cînd începea** să se **lumineze de ziuă, Jecmănoiu găsi ideea cea mai bună,** ca să se **scape de** el.

Jecmănoiu: Ştii care e singurul lucru pe care îl avem de făcut, nevastă?

Nevasta: Ştiu, dacă mi-1 spui!

Jecmănoiu: Să mă fac eu cuc. ..

Nevasta: Cum adică să te faci cuc ?

Jecmănoiu: Iacă bine! Mă duc acuma — pînă nu se luminează bine de ziuă — şi mă sui în nucul din fundul grădinii. M-ascund bine în frunze, să nu mă poată vedea nici păsările soarelui şi incep să cint cum cîntă cucul. *(Imită cucul.)* Cu-cu! Cu-cu!

Nevasta: Phiu! dar bine cinţi ca el. Dacă nu te-as vedea că eşti tu, zău c-aş crede că îmi cîntă cucul sub pernă...

Jecmănoiu: Tu, cînd mă-i auzi cîntînd, chemi pe Păcală şi-i spui: „Auzi cucul, Păcală! Acuma nu mai poţi să spui că nu ţi s-a împlinit anul, cum scrie la învoială. Uite-ţi simbria şi du-te sănătos!"

Nevasta: Şi dacă mă întreabă de tine unde eşti?...

Jecmănoiu: îi spui că am plecat de cu noapte, după treburi Ia oraş... îţi las înscrisul care-1 am cu el sâ-1 rupi şi bani ca sâ-i plăteşti simbria, cînd ţi-o cere. Şi gata! Am scăpat de pacoste!

Nevasta: Deştept esti, bărbate!... Hai repede! Fă-te cuc şi sui-te-n nuc.

TABLOUL XII

Crainicul: Zis şi făcut. Cînd s-a luminat bine de ziuă, bogătanul era cuc în nuc şi nevastă-sa îşi făcea de lucru prin grădină. Păcală tocmai se spălase pe ochi cu apă proaspătă şi se pregătea să plece cu oile, cînd auzi că-1 **strigă cineva din fundul grădinii.**

Nevasta: Păcală! Măi Păcală, mă! Ia vin' ia, să-mi ajuţi să întind frînghia asta de rufe.

Păcală *(apropiindu-se):* Uite c-am venit, cocoană! Dar ce te-ai sculat aşa cu noaptea in cap? Te-a apucat vrednicia ?

Nevasta: M-am sculat c-a plecat bărbatu-meu de eu noapte la tîrg, după treburi... Şi nu m-am mai culcat la loc.

Jecmănoiu *(din nuc):* Cu-cu! Cu-cu! Cu-cu!

Nevasta *(prefâcindu-se mirată):* Cucul Auzi cucu, Păcală ! Cîntă cucu-n nuc! Auzi ?

Jecmănoiu: Cu-cu ! Cu-cu! Cu-cu!

Păcală: Mare minune şi asta! N-am mai auzit pînă acuma cuc să cînte toamna.

Nevasta: Fiindcă asta e cuc tomnatic... Şi, pe la noi, cîntă şi de-âştia, cîteodată... Aşa că ţi s-a-mplinit anul băiete! Spune ce simbrie vrei să-ţi dau şi du-te sănătos... Şi uite şi înscrisul, să-1 rupem, că de-acum încolo nu mai face nici două parale.

Jecmănoiu *(acelaşi joc):* Cu-cu ! Cu-cu! Cu-cu !

Păcală: Dar de unde-ai ştiut dumneata c-o să cînte cucul în nuc, de-ai luat în sîn înscrisul şi banii pentru simbrie ?

Nevasta *(încurcată):* Aşa mi-a spus bărbatu-meu cînd a plecat... Să le am la mine, că poate te răzgîndeşti şi vrei să pleci de bunăvoie, chiar dacă n-o să auzi cucul...

Păcală: E, dar acuma, dacă l-am auzit, trebuie să plec! Dar al ciorilor cuc, cocoană! Să cînte el toamna!.. . Şi mi se pare şi cam răguşit... Parc-ar fi după chef...

Nevasta: Nu, dar o fi un cuc mai bătrîn... Dar ce faci cu reteveiul ăla, de-l luaşi în mină?

Păcală: Tare aş vrea să văd şi eu ce neam de cuc o mai fi şi ăsta şi cum arata la pene?

Nevasta: Nu da în el, ca nu poate sâ zboare!...

Păcală: Cu atît mai bine 3 îl prindem şi îi dăm jupînului lapte de cuc la masă, cînd s-o-ntoarce de la oraş...

Jecmănoiu *(zbiară din nuc):* Nu da, măăă, că se zgîrie nucul şi se schilodeşte cucul 3

Păcală *(rîzînd):* Auzi! Vorbeşte cucul ca omul... şi-aduce la vorbă cu jupînu... Ia să-i trag una în pene, să-i meargă fulgii!

Jecmănoiu: Nu da, măăăăă...

Nevasta *(ţipa şi ea):* Omori cucul şi mă laşi văduvă!

Păcală: Ce cuc, cocoană 3 Asta e pasăre măiastră! *(Aruncă reteveiul care bufneşte în nuc. Se aude un răcnet.)*

Jecmănoiu: Aoleu! Mi-ai rupt şalele, ticălosule! *(Jecmănoiu cade din nuc, bufnind de pămînt.)*

Nevasta: Ce-ai făcut, mişelule, mi-ai omorît bărbatul!

Jecmănoiu: Nu m-a omorît, dar de data asta îl omor eu pe el... Nu mai scapă!. ..

Păcală: Lasă bolovanul din mină, jupîne!

Jecmănoiu: Nu-1 las! îţi strivesc capul cu el, blestematule! *

Păcală: Lasă-Î, că pe urma îţi sucesc mîna şi nu mai ai cu ce duce ţoiul la gură...

Jecmănoiu: Dă-mi drumul!

Păcală: Lasă bolovanul...

Jecmănoiu: L-am lăsat... Poftim! N-am ce-ţi face, că eşti mai tînăr ca mine. Eşti mai voinic! Aoleu!... Cum mă dor şalele unde m-ai lovit cu reteveiul, tîlharuîe3

Păcală: Şi ce, te-ai supărat?...

Jecmănoiu *(ieşindu-şi din fire):* Da, m-am supărat!

Păcală: Atunci scoate cămaşa, să-mi tai cureaua de pe spate cu cosorui. Aşa cum spune înscrisul.

Jecmănoiu: Poftim!... Tai-o, numai să scap odată de tine, că altminteri mă bagi în mormînt.

Nevasta: Ai milă de el, Păcălică, dragul taţii! Nu-1 jupui!

Păcală: Dar el cum a ştiut să-i jupoaie pe alţii. Şi argatului care a fost înaintea mea, îi mai creşte nasul la loc?

Jecmănoiu: Fie-ţi milă de mine, măi Păcălel, mă!

Păcală: Dar dumneata, de cînd eşti pe lumea asta, ai avut vreodată milă de cineva?

Jecmănoiu: Nu-mi tăia o curea întreagă din spinare, Păcală, puiule! înţeapă-mă numai oleacă şi îţi dau tot ce mi-i cere...

Păcală: N-am nevoie de nimic de la un ticălos ca tine... Te iert, de data asta... Dar dacă oi auzi că te mai porţi, de azi înainte, ca un cîine cu oamenii nevoiaşi, să ştii că mai dau eu pe-aici, că păstrez înscrisul. *(Pleacă fluierîndu-şi cîntecul, din ce în ce mai îndepărtat. }*

TABLOUL XIII

Crainicul: în faţa hanului, fetele şi flăcăii s-au adunat ca în fiecare duminică — la horă şi la joc. Numai că joc fără lăutari nu se poate. Iar lăutarii, tocmiţi de hangiu din vreme — cine ştie' din ce pricină — n-au venit pmă acum. în locul lor însă, iată că sa apropie Păcală, cîntind din fluier.

(Fluieratul lui Păcală creşte din nou, apropiindu-se.)

O voce de flăcău: Fraţilor!. . . Fraţilor! Uite un cintăreţ din fiuer.

Ţăranul bătrîn: Ăsta e Păcală, argatul lux Jecmănoiu!

Păcală: Eu sînt! Da' la el nu mai sint argat... L-am băgat în cofă. Că, vorba aia, mai călăreşte şi calul pe călăreţ cîteodatu...

Alt flăcău: Dir de joc ştii să cînţi, frăţîr.e-meu? Că uite, nu ne-au venit lăutarii şi n-avem di.pi ce juca.

Păcală: De! Să încercăm! Că meşterul nu scobeşte degeaha găurile la fluier...

Alt flăcău: Atunci, zi-ne o sîrbă, să ne dezmorţim oleacă...

(Păcală începe sâ cînle o sirhă săltăreaţă. Se formează sîrba şi se încinge jocul. La început, se aude numai ritmul jocului şi cîntecul, eres cind amîndouă. Pe urmă, încep strigăturile.)

Un flăcău: Zi-i, Păcală, zi-i cu sete!
Zi-i, măăă!
Mai cu foc, cu foc, băiete!
Zi-i, măăă!

Alt flăcău: Foaie verde busuioc.
Hop şi babele Ia joc !
Zi-i raăăă!
Ţăran bătrin: Şi iar verde trei smiceta
Şi moşnegii după ele!
Zi-i, măăă!
Alt flăcău: Să-nvîrtim hora-mpreună
După datina străbună,
C-am muncit o săptămînă!
Zi-i, măăă!
Alt Jlăcău: Şi pe loc, pe loc, pe loc,
Să răsară busuioc!...

(Bat sirha pe loc.)

Altul: Şi la dreapta, un-doi-trei,
Să răsară ghiocei!
Altul: Şi la stînga, patru-cinci,
Să dea griul sub opinci!
Toţi: Ca să crească toată vara
Flori şi piine-n toată ţara!
Zi-i măăă!

(Chiuituri. Joculşi cîntecul ating apogeul şi piesa se sflrşeşle-)

FANTEZII ŞI REALITĂŢI

RIUL DOAMNEI

Aproape de Piteşti, acolo unde dealurile incep să rumenească In soare chihlimbarul podgoriilor grele de must duice şi gros, apa Riului Doamnei — plecată din munţi ca o beteală subţire de mireasă moartă — îşi lărgeşte matca şi se leneveşte, multă şi adîncă, între prundurile cu piatră albă şi netedă, ca un lac de argint topit, în fundul căruia, printre crapi cu ochi bulbucaţi de cartofori, caracude lătăreţe şi păstrăvi stropiţi cu coacăze roşii pe spate, doarme legenda Doamnei din neam de voievod, care si-a închis dragostea in moarte şi moartea în adîncuri de ape.

Aici, între malul apei unde trupul doamnei s-a prefăcut în legendă şi între pădurea nepătrunsă a Decindei, boier Ptrvu Aninoşanu îşi clădea, acum o sută de ani — din piatră albă de Albeşti şi var gras de Mateîaş — conacul său vornicesc, cu ferestre spre pădure şi pridvoare înspre apă-

Din turnul conacului cu căciulă mocănească de oindrilă, cît putea cuprinde ochiul împrejur se întindea moşia vornicului, cocîndu-şi în arşiţă grînele de aur, împuind in luminişuri toate neamurile de vinat, duduindu-si roţile morilor pe stocuri de stejar văcuit, pirguindu-şi în lumină curată de soare poamele grădinilor şi strugurii viilor.

Dar nici conacul cel nou clădit de meşteri italieni, nici bogăţiile moşiilor, nici frumuseţea fără seamăn a locurilor, nici mulţimea darurilor pe care, de două ori pe an, i le deşertau sub ochi lăzile grele sosite din Viena şi din Ţarigrad, nu puteau alunga tristeţea doamnei Viorica, cea de-a treia •şi cea mai iubită soţie a vornicului Aninoşanu, jupîniţă din neamul Vlădeştilor, înrudit prin sînge cu neamul voievodesc al Basarabilor.

Şi cum, toate acestea, i-ar fi putut alunga tristețea glndului şi zvînta lacrima ochilor, cînd inima ei rămăsese zălog în casa părintească din Lucieni, unde, cu puțini ani în urmă, cunoscuse un tinăr căpitan de oaste plecat pandur in ceata YJadimirescului ?

Cum i-ar mai fi înflorit singele în obraji, cînd inima ei, păsărică în colivia pieptului, tînjea de-atunci de dorul căpitanului, despre care nu mai venise, după moartea Gorjanului, nici veste de viață, nici veste de moarte?

Şi cum ar fi putut înțelege zbuciumul sufletului ei, dumnealui Pîrvu Aninoşeanu, cînd Viorica nu-i ieşea niciodată din porunca, căta senină în ochii lui aprigi şi-i cădea fulg la piept, ori de cîte ori brațele lui o chemau?

Se gîndea, e drept, uneori vornicul, că patruzeci de ani îl desparte de cei optsprezece ai soției dumisale, că mai repede decît muiere i-ar fi putut fi nepoată, că, poate, supuşenia ei la toate vrerile lui nu venea tocmai dintr-o dragoste femeiască, ci mai degrabă din respectul pe care fitece copil de neam bun a învățat să-1 poarte celui mai bătrîn...

Dar cînd se gîndea aşa, vornicul n-avea decît să-şi privească chipul fără brazdă în oglindă, să încalece drept în şa calul cel mai nărăvaş din grajd şi să-1 facă sînge şi spumă cu pintenul şi frîul, ori să-şi asculte noaptea, pe praguK iatacului doamnei, bătaia năvalnică a inimii, pentru ca gîndurile îndoielnice să i se spulbere şi cugetul lui oblu să-i spuie că cei cincizeci şi opt de ani ai lui n-au lăsat urme nici in sufletul aprins de doruri, nici in trupul îndemnat de pofte.

Şi între acestea, viața doamnei îşi urma mersul, alături de aceea a vornicului, in conacul din Decindea, liniştită şi limpede la suprafață — întocmai ca apa riului care însemna hotarul moşiei, la capătul luncii, înspre apus.

Veni însă o seară de toamnă — a treia zi după Hrisovul viilor — în care zarea se aprinse de flăcări năprasnice.

Nici o veste nu primise vornicul care să-1 îndriduiască a crede că ar fi răzmeriță în ținut, nici de vreun zvon de luptă prin partea locului nu auzise, aşa că — nu fără vădită îngrijorare — urcă treptele turnului de strajă, ca să privească mai bine dincotro se vede focul şi să-şi dea socoteală, cam ce-ar putea fi.

înaintea ochilor priveliştea i se înfățişa groaznică...

La capătul luncii, acolo unde cerul se lipea frățeşte de pamint, limbi de foc se ridicau uriaşe în noapte, muşcir.d întunericul şi minjindu-1 cu sînge negru ca de vită tăiată.

Din cînd in cînd, snopi de scîntei sc rostogoleau in văzduh, aruncați de puteri nevăzute şi jaristea creştea mereu, luminînd tăriile şi arzînd pămintul, ca o apă de stele revărsată peste cîmpuri. Alături de el, doamna îşi strîngea în mina mică şi rece sînul din partea inimii şi îl simțea totuşi, în strînsoarea de ghiață a degetelor înțepenite sub inele, zvicnind cald şi viu ca o timplă.

Presimțiri ciudate o înfiorau, privind vilvîtăile focului. I se părea că din împletirea flăcărilor în goana lui nebună către cer se desprinde mereu o scinteie, care vine — fulg de aur călător — să i se stingă pe mînl Şi, la atingerea ei de-o clipă, trupul şi sufletul, deopotrivă, i se umpleau parcă de ceva cald, bun şi luminos.

— Stăpine, arde armanul şi fînăria!...

Atit de cufundați erau şi vornicul şi doamna, urmărind mirajul focului, că nici n-au auzit cînd argatul a urcat duduind scările turnului ca să le aducă vestea de spaima...

— Arde armanul şi fînăria.

Cit ai bate din palme, grajdurile îşi deschiseseră uşile ghintuite, hamurile îşi sunară paftalele braşoveneşti, căruțele huruiră, cumpenele fintinilor scîrțîiră prelung, buțile şi hîrdaiele îşi hurducară doagele rostogolite şi argații ieşiți din cuini şi din pătule îşi stiînseră peste cămăşile descinse pentru noapte chimirurile late de piele înflorită cu arnici.

Peste tot răcnetele vornicului spintecau noaptea, la lumina făcliilor de răşină uscată, ca nişte pocnete repetate de bici nevăzut.

Şi, in curînd, sub para focului care se făcea tot mai mare şi mai aproape, convoiul porni la drum, cu care, cu vite, cu oameni, ca un rest de oaste în surghiun... în fruntea lui, vornicul însuşi încalecă posomorit...

Uitată in turn, doamna privea mai departe focul, cu mira întinsă copilăreşte in calea scinteilor călătoare...

Miezul nopții trecuse demult.

Pe stilpul porților lăsate deschise, un cocoş scăpat din. poiată — in învălmăşeala plecării — îşi zburli penele, se încorda țanțoş pe picioare şi, întinzind gîtul înfoiat spre răsărit, se pregăti să vestească apropierea zorilor.

în aceeaşi clipă, o mînă zdravănă se întinse din noapte cître el şi-i răsuci pentru totdeauna cîntecul în gîtlej...

în iatacul doamnei ardea canlela.

Lungită pe pernele divanului, în cămaşă lungă de in moale, doamna asculta zvonurile nopţii.

La picioarele ei, Kiralina, roaba bătrînă şi credincioasă, adusă odată cu zestrea din casa părintească, ursea bobii atotştiutori pe fundul ciurului de mălai. „Patruzeci şi unu de dinţi''... Un şuierat scurt se auzi undeva... Apoi, parcă un zgomot înfundat de paşi.

— Kiralino... auzi?

— Ce s-auz?

— Cine-o fi fluierat aşa?...

— Vreun huhurez...

— Dar paşii?

— Paşii?

— N-auzi paşii pe lingă ziduri?... Eu aud paşi... Kiralino, ne calcă tîlharii... Şi sîntem singure în toată casa... Mi-e frică, Kiralino...

Roaba îşi făcu cruce peste iia din care se vedeau ţiţele de tutun. Doamna se mulţumi să ridice ochii spre icoane şi rămasară amîndouă aşa, ca două stane...

Scările pridvorului troznîră. Apoi se auzi rîcîit de pilă în broasca uşii de afară... Apoi paşii mai aproape... Uşori... \
ca de cizmă cu talpa subţire...

—r Are iarba fiarelor, stăpîmco...

— A intrat în iatacul vornicului, Kiralino...

Sub cămaşa de in moale, trupul doamnei tremura tot... Paşii se apropiau... Acum îi puteai număra... Unu, doi... trei...

— Ăsta nu e pas de hoţ, stăpînica mea... Prea e fără frică...

— Taci!...

O bătaie uşoară se auzi în uşă...

Doamna îşi apucă iarăşi sînul din partea inimii, cu mîinile mici. Ochii ţigăncii luceau ca putregaiul noaptea...

— Jupîniţă... Nu te speria... Eu sînt. Deschide!...

Glasul căpitanului plecat pandur în ceata Vladimirescului, nu era glas de poruncă. Era ca o rugă. Şi ce frumos suna, aşa şoptit ca un cîntec, în tăcerea nopţii, In pustiul conacului şi in golul inimioarei aceleia mici de jupîniţă tristă şi speriată. . ..

— Doamne!... Ce cauţi aici noaptea ?

— Deschide-mi, jupîniţă...

— Na pot! Nu e vornicul acasă... Dacă vrei să-mi vorbeşti, vino mline... ca un musafir... nu noaptea ca un tîlhar, să mă sperii...

— Nu mă dojeni, jupîniţă. Vin de departe...

Cit ar fi vrut doamna ca în Ioc să stea dreaptă şi mîndră în dosul uşii de unde o chema dragostea, să se strîngă mică lapieptulacelaostenitdecale,să-lmîngîieşisă-l încălzească... Dar ea nu mai era acum jupîniţă Viorica din conacul de la Lucieni... Era nevasta vornicului Aninoşanu, căruia îi jurase credinţă in faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor.

— Oricît de departe ai veni, căpitane... puteai sâ umbli pe drum noaptea, ca s-ajungi la noi ziua...

— Viorico!,.. Deschide uşa... Nu mă sili s-o deschid eu...

— Dac-o deschizi fără voia mea, am sa te primesc cum se cuvine... Cu pistoalele...

Glasul de după uşă tăcu o clipă... Apoi se auzi iarăşi blînd, ca la început...

— Sînt rănit de moarte, jupiniţă... Abia am putut ajunge pînă aici... Dar dacă ţi-i voia şi mila, bine... Am să-ţi mor la uşă...

în mîinile mici, inima doamnei începu să bată ca o pasăre prinsă...

— Cine te-a rănit ?

— Poteraşii...

— Cum? Nu mai eşti în oaste?

— Nu... M-am făcut haiduc... din ziua cînd te-ai măritat cu vornicul... Noapte bună, jupiniţă...

Niciodată doamna n-ar fi putut să spună cum i-a ţişnit ţipătul din piept, cum a smuls zăvorul uşii din balama, cum s-a repezit goală sub cămaşa de in moale, aşa cum era, în braţele haiducului, cum i-a pipăit trupul sâ-i caute rana — care nu se vedea nicăieri şi cum s-a simţit dusă pe braţe, In şubâ de blană moale şi în goană nebuna de cal, pe poteci de basm, sub cerul aprins de vllvitaiele care se făceau din ce in ce mai mici... din ce în ce mai şterse...

N-ar fi putut să spună decît că, în tot drumul acesta de goană şi de groază, a simţit deasupra chipului ei o răsuflare aspră şi caldă sub care, ca prin vis, a surîs pînă în auroră.

Apoi a fost o colibă de ţară, într-un clin de munte, o odaie cu pereţi văruiţi şi cu gutui între ferestre, un pat

cu plocade de lînă tigaie şi-un dine ciobănesc care a venit să-i lingă mîna ieşită ca un nufăr alb din aşternuturi,

Cînd s-a deşteptat din somn doamna, soarele de toamnă apunea pe vîrful Bahnei. Se mai vedea roşu ca o sfeclă retezată, îngropată jumătate în munte şi jumătate în cer. Bazele lungi, frînte de cetini, agăţau marame de rugină pe creştetul tufelor de ienuperi şi încrucişau săbii genoveze pe apa lacului din vale, neclintită ca o panoplie de argint vechi, culcată între bălării.

O ceaţă albastră, tristă, cobora din neguri şi stelele se aprindeau pe boltă, licurici dumnezeieşti încremeniţi in spaţiu.

în odaia cu miros de gutuie şi de busuioc uscat nu se auzea decît cîntecul unui greiere pripăşit între bîrne.

Speriată, doamna sări dreaptă în mijlocul odăii... îşi frecă adînc stînjeneii ochilor cu dosul palmelor, ca şi cum ar fi vrut să sfîşie de pe licărul lor vioriu ceaţa visului în care i se părea că trăieşte. îşi ascultă apoi bătaia iute a inimii şi îşi pipăi — parcă să şi-l regăsească — trupul încremenit de nelinişte sub cămaşa de in moale. Şi, deodată, sub atingerea mîinilor ei, trupul i se înfiora şi în tainiţele lui aţipite se trezi amintirea altor mîngîieri, aspre... pătimaşe... nesFîreite... Şi gîndul păcatului i se desluşi luminos şi proaspăt in minte.

Şi, sub apăsarea gindului acestuia năpraznic, doamnas îngenunche sub icoana mică bătută în perete spre răsărit şi începu să plîngă, albă şi cuminte, ca un înger îngenuncheat în noapte.

Aşa a gasti-o căpitanul cînd s-a întors, încărcat de merinde, pe la opt ceasuri, noaptea. A ridicat-o în braţele lui voinice, i-a şters lacrimile cu năframa lui de pînză groasă, a culcat-o frumos între plocade, a şuierat cîinele să i se culce — cald — la picioare, a aprins focul in vatră şi, cîntind, s-a apucat să pregătească, priceput ca o femeie, cele trebuincioase pentru cină.

în tot timpul, doamna l-a privit cu ochi mari de catifea albastră şi cu un surîs ca un fluture aninat pe buze. Şi cînd totul a fost gata, rînduit pe mescioara pusă, cu picioare desperecheate de pirostrie, căpitanul a stat o clipă să se socotească. Nu ştia dacă să ia pe doamna în braţe s-o aducă la masă, sau să ia în braţe masa s-o ducă la patul doamnei.

în cele din urmă, s-a gindit că tot mai uşoară e doamna de luat în braţe şi într-o clipă a înfăşurat-o într-o scurteică ungurească de honved, să nu-i fie frig, i-a vîrît picioruşele, cu conduri cu tot, în nişte botfori de vînătoare şi ca pe o pană a dus-o pe sus la masa unde mtmăliguţa răsturnată pe talerul de lemn aburea, ca o fiertură, lîngă brînza de mioare ţuţuieneşti.

Focul din vatră le lumina masa aşternută cu ştergar de pînză înflorată cu arnici şi, intre ei doi, aşezat ca un om pe scaun, cîinele îşi mişca bucuros coada stufoasă, cu ochii nu atît la burduşica de brînza şi la mămăliga de pe taler, cît la ciozvîrta de berbec care sfirîia în vatră, pe frigarea ei de corn lustruit.

într-acestea, luna răsărise afară rumenă ca un măr domnesc, luminînd singurătăţile, poleind creştetele brazilor cu beteli de nuntă, schimbînd pîrîiaşele muntelui în şopirle de argint viu — licărind printre pietre şi potecile în fîşii de aur desucite peste văi şi clinuri.

De undeva, din străfundurile nopţii, se auzea ropot înfundat de copite.

Cel dinţii ciuli urechea cîinele...

Apoi căpitanul cu lingura încremenită în mînă la jumătatea drumului dintre ceaun şi gură, întoarse capul spre fereastră.

Doamna însăşi ascultă, parcă cu ochii...

Ropotul se auzea acum desluşit. Fruntea căpitanului se posomori dintr-o dată. Rămase o clipă gînditor, apoi zise, căutînd să-şi ascundă turburarea:

— Trebuie să fie pe Valea Nandrei.

— Cine? întrebă doamna cuprinsă de nelinişte.

— Călăreţii... Se aude tropot de cai.

— Cine să umble acum noaptea, pe drumuri de munte?

— Ştiu eu ? Poate niscaiva negustori care trec muntele Bpre Braşov... Poate oamenii stăpînirii... Nu-ţi fie frică, Viorico... Mă duc eu să văd ce e...

Viorica i se agăţă ca o iederă de braţe.

— Nu mă lăsa singură aici... Stai lîngă mine... Mi-e frică.

— De cine ?

— De dumneata. Să nu păţeşti vreun rău... Dacă vin să te prindă?

— Am arme bune... şi cunosc locurile mai bine ca ei.

— Dar de ce vor să te prindă?... Ai făcut vreun rău. ?.. Ai furat? Ai răpus viață de om? Ochii doamnei îl priveau înlăcrămați și iscoditori.

Sub mustața lui bălană ca mătasea de porumb, căpitanul zîmbi.

— Nu, Viorico! N-am făcut nici un rău. Nici n-am furat, nici n-am ucis, nici n-am schingiuit. Am făcut numai dreptate acolo unde mi s-a părut mie că nu e, şi puterile m-au ajutat să fac. Singura faptă rea pe care am săvirşit-o şi de care voi avea să dau socoteală Celui de Sus, îmi va fi cu siguranță iertată...

— Dar ce-ai făcut ?

Căpitanul îşi potrivi armele în spate şi, privind adînc în ochii doamnei, răspunse blajin, aşa cum îi era vorba:

— Am aprins într-o seară un arman vornicesc şi-o fînărie, •ca să plece toată lumea de la curte şi să pot fura — fără spaimă şi vărsare de sînge — cea mai de preț comoară a vornicului, rămasă închisă în conac.

PĂLĂRIA

Popescu, funcționar onest şi, prin urmare, neînaintat nici la ultima avansare din corpul funcționăresc al Administrației financiare, deschide binişor uşa locuinței sale — casă de zestre — situată pe una din cele mai navigabile străzi ale Capitalei, mai ales pe vremea asta udă, cu cer de culoarea zăpezii topite. In sufragerie, din jurul unei mese dreptunghiulare, pe care nu s-au aşezat încă farfuriile şi tacîmuriîe de aluminiu, *familia,* în completul ei, îşi ridică simultan, ochii.

Familia lui Popescu se compune din: nevastă — o femeiuşcă durdulie şi sentimentală, care citeşte cu aviditate un roman datorit unui fecund scriitor. Pe copertă, dedesubtul titlului *Cuceritorul de inimi,* un tînăr aşezat confortabil într-un fotoliu larg — ca un client la bărbier — priveşte suiîzător şi atotputernic o cireada de fete (toate bolnde şi cu ochii albaştri), lungite la picioarele lui încălțate cu ghete de lac cu şireturi, cu ochii țintiți pe el şi cu rochii diafane, care lasă să se întrevadă în partea stingă a pieptului fiecăreia cîte o inimă roşie, compactă şi desenată corect, ca pe un as de cupă; un băiețel care şi-a plecat din nou ochii pe caietul de dictando, unde trebuie să sublinieze — dintr-o temă interminabilă — cu o linie subiectul şi cu două predicatul; şi, în sfîrşit, inevitabila soacră, cu ochelarii cumpăniți pe cuşca nervului olfactic, murmurind cu atenție ochiurile de la ciorapii de lînă pe care îi lucrează pentru nepoțel.

Popescu, cu pălăria în cap, cu gulerul paltonului ridicat,, ud în întregime, ca o umbrelă pe ploaie, rosteşte din obişnuință zilnicul „Bună seara".

Soacra 11 priveşte pe deasupra ochelarilor:

— Te-ai şters bine pe picioare, ori ai intrat, ca de obicei, cu noroiul de-o palmă pe ghete ?

Popescu nu răspunse nimic. îşi dezbrăcă paltonul şi-l întinse pe speteaza unui scaun. Apoi scoase de pe cap pălăria, de pe bordurile căreia picau pe jos stropi de apă murdară.

Soacra ii urmări toate mişcările.:

— N-o pune lingă sobă, că ia foc. Ce dracu, nici atîta cap n-ai ?!

— Dar mai bine ar fi să ia foc şi să ardă odată, doar s-o hotărî să-şi cumpere alta. Nu vezi, mamă, ține mai mult la pălăria asta, decît la reputația mea, se amestecă în vorbă madame Popescu, care, foarte impresionată, isprăvise al doilea capitol din *Cuceritorul de inimi* şi rămăsese obsedată de ultima frază: „Şi, pruncind o privire dispreţuitoare femeii care pllngea în hohote, el îşi potrivi pe o sprinceană frumoasa lui pălărie de pluş verde — care îi şedea atît de bine — aprinse o țigară cu carton şi, răsucindu-şi mustața, ieşi..."

Soacra găsi prilejul să ia, o dată mai mult, partea fiicei sale:

— Are dreptate ea! Nu eşti in stare să-ţi cumperi o pălărie cumsecade. Parcă ai fi un măturător de stradă cu asta... Eu, în locul ei, nici n-aş ieşi cu tine pe stradă în halul ăsta!

Popescu se aşezase lîngă sobă. După vechiul său obicei, nu răspui dea nimic, ori de cîte ori începeau asemenea discuții, în care vorbele aspre ale soacrei se amestecau ca nişte cioburi colțuroase de sticlă. Desfăcuse tacticos jurnalul de seară şi încerca să citească „Afacerea paşapoartelor", lucru care îl interesa în special. Rîndurile însă îi jucau în faţa ochilor şi, fără să vrea, ochii i se îndreptară spre pălăria agățată de un cui bătut în perete, lîngă sobă. îşi aduse aminte, printr-o firească asociaţie de idei, că, de dimineaţă, ieşind de la birou, se întîlnise pe scară cu Ionescu, casierul.

— Bine, nene Popescule, cum iţi vine să umbli cu plaşca aia in cap?

— Umblu, de! o pălărie nouă n-o iei fără cinci-şase sute de lei.

— Ei, lasă, atunci o să vorbesc cu băieţii să facem o chetă şi-ţi cumpărăm una de Sfintul Niculae, cadou de ziua onomastică.

Tocmai se apropiase — cu o căciulită trasă pe urechi — Tănâsescu de la fisc.

— Nu-ţi pune nădejdea in ei, Popescule!... Mai bine dă-o pe asta la îmblănit, că se apropie Crăciunul.

Popescu lăsă jurnalul pe genunchi şi se gîndi: „La urma •urmei, ce-o fi dacă o să-mi iau o pălărie. Scap de gura ăstora... Da, da... chiar mîine îmi cumpăr."

A doua zi, Popescu intră Ia un pălărier, pe strada Carol. Erau aproape opt ceasuri dimineaţa şi prăvăliile abia se deschiseseră, în scrîşnetele metalice ale obloanelor.

— Cu ce vă putem servi, vă rog...

Dă-mi o pălărie... Dar ştii... o calitate superioară...

— Ce culoare doriți?

Popescu stătu o clipă pe gînduri.

-— Verde... verde-închis...

Tlrgul se făcu repede, Popescu plătise şase sute douăzeci şi cinci de lei şi, cu pălăria cea veche în buzunar, ieşi din prăvălie, aruncînd o privire ultimă in oglinda de după uşă. Cîteva prăvălii mai înainte... o pălărie la fel cu a lui era aşzată în mijlocul unei vitrine, purtînd prins de ea, cu un ac de gămălie, un bilet, pe care era scris citeţ: „Reclamă! Lei 475... Fetru veritabil!..." Toată bună dispoziția îi pieri... „Să-mi ia mie, tâlharul, două sute de lei mai mult... aceeaşi pălărie !..."

La Casa de Depuneri, ceasul arăta opt fix. Amărît, Popescu o luă spre birou. Spre norocul lui, şeful nu venise... Cînd îl văzură cu pălăria nouă, băieţii din birou săriră cu toţii.

— S-o porţi sănătos, nene Popescule!

— Aldămaşul!. ..

Ionescu o 'luă în mină, o răsuci, îi pipăi marginile şi-l întrebă:

— Cit ai dat pe ea, Popescule?... Spune drept!

Popescu se gîndi puţin: „Dacă spun c-am dat şase sute douăzeci şi cinci, îşi bate joc de mine" şi răspunse, privind In altă parte:

— Am găsit o ocazie... ştii, un noroc... patru sute douăzeci şi cinci...

— A! nu face!... Uite, să mergi cu mine la o prăvălie pe Griviţa şi dacă n-o iei, absolut la fel, cu două sute şaptezeci şi cinci, să nu-mi zici mie Ionescule... Te-a păcălit...

Popescu simţi cum i se strînge inima.

— Ei, nu e nimic acuma... Am dat, s-a isprăvit...

— Ai bani de aruncat, pesemne.

Tocmai intră şeful. Văzîndu-i pe toţi strînşi la un loc, se apropie şi el. Privi pălăria şi zise:

— Ieri am luat una la fel pentru băiatul care-l am la facultate...

Popescu simți o nădejde... Știa că șeful e cam bogat și îndrăzni:

— Cît ați dat pe ea, domnule șef? . . .

— O sută optzeci de lei. . .

Ionescu se apropie triumfător. . .

— Vezi, cînd ți-am spus eu că te-ai păcălit!

După ce ieși de la serviciu, după ce abia putu scăpa de prietenii cărora le dăduse o țuică la „Vidrighin", Popescu ajunse acasă. Cum îl văzu nevastă-sa, îl primi cu bucurie. . .

— Bine c-a dat Dumnezeu! . . . Așa da! . . . Lua pălăria în mînă, o privi pe toate părțile și-o puse și ea în cap. . . oglindindu-se cîteva minute și i-o așeză ea însăși pe cap, ca să vadă „cum îi vine". . . Nu-ți vine rău, culoarea îmi place, însă, să știi, Nicule, că nu e cine știe ce calitate. . . Ascultă-mă pe mine, care mă pricepi. .. Cît ai dat pe ea ?

Văzind-o atît de nemulțumită, Popescu se gîndi să nu-i strice cumva impresia.

— O sută optzeci de lei

— A!. . . Te-ai păcălit!. . . Te-ai păcălit!. . . Mi-a spus Georgeasca că bărbatu-său și-a luat o pălărie. . . o frumusețe, cu o sută cincizeci de lei!. . . în sfirșit. . . nu e nimic!. - - Bine că ți-ai luat!. . . Vezi, însă, spune-i mamii, dacă te-o întreba, c-ai dat cel puțin cu un leu mai puțin decît Georgescu. Știi, ea e curioasă, nu e ca mine. . . Ea întotdeauna are de zis ceva. . .

Tocmai intra pe ușă și soacra. Fusese la o prietenă „sâ-nceapă" un „jerse". Fu repede pusă în curent.

— Mamă, și-a luat Nicu pălărie!...

— Ei taci!. . . Și soacra privi neîncrezătoare. Văzu apoi pălăria, o examina minuțios și clătină nemulțumită din cap: Asta e pălărie de crai. . . Ești om bătrîn, ce dracul. . . Cît ai dat pe ea?

Exasperat, Popescu găsi suprema scăpare:

— Gratis, mamă soacră! Mi-a dat-o un prieten, de la un frate al lui, care a murit. . . Era nouă.

Ochii soacrei se măriră sub ochelari.

— Ptiu!. . . Trebuie să fii nebun tu, ca să porți pălăriile morților!. . . Să nu te mai văd cu ea, că te dau afară din casă!. . .

STUDENTE. . .

Sala de curs e plină.

Puținii studenți se deosebesc cu greu din viermătul de studente tinere, zvăpăiate, parfumate și vorbărețe.

Lămpile cu gaz aerian împrăștie inegal pale de lumină searbădă, lividă, obositoare.

în cuierele lungi atîrnă, ca niște lipitori aliniate, paltoane și haine de iarnă de toate clasele sociale. Sînt paltoane umile, cu gulerul și coatele uzate, alături de patolane „pe talie", cu umeri lați și gaicile mari — concurind cu Brîul lui Ion — sint haine de blană, tăiate după ultimul „croquis" din „Feminina", tapetate cu mătăsuri multicolore, alături de pardeBiuri provinciale și cinstite, vătuite inestetic în vederea iernii.

Băncile înguste și incomode, cu pupitrele răsfrinte ca niște buze de lemn, gem sub povara atîtor trupuri, in care marele simpatic pompează biruitoare tinerețe și legitim neastîmpăr.

La catedră apare, preocupat ca totdeauna, profesorul. O clipă, se face tăcere. O tăcere care te face să tușești ca la ridicarea unei cortine de teatru. Profesorul scoate din servieta încăpătoare hîrtii și cărți multe, galbene, masive.

Se aud hîrîituri de creioane ascuțite cu lama de ras și frunzărit de file întoarse. Profesorul își șterge ochelarii, tușește o dată, de două ori, de trei ori.

Zgomote mici de cuvinte șoptite, de zîmbete articulate infioară tăcerea. în sala de curs se împrăștie un gungurit înfundat, ca dintr-un coteț unde porumbeii închiși simt lumina de-afară.

La catedră, profesorul vorbește. în cuvintele lui calde, pasiunea Phedrei se însuflețește. Versurile politicoase și

sonore ale marelui Racine cad In liniştea sălii, se succed, ca nişte boabe de chihlimbar, rostogolite de pe firul unui colier rupt.

Phedra trăieşte, iubeşte, urăşte, suferă. . .

— Cîte ouă pui, dragă, la pesmeţii ăia cu migdale?

— Patru. Dar numai gălbenuşurile.

— Şi făină ?. . .

— Un pahar. . . Tanti Amelia pune un pahar şi jumătate, dar ies mai fragezi cu un pahar.

Phedra a aflat de moartea soţului său legal. In sufletul ei monstruos e lumină, e bucurie. Liberă acum, va putea ajunge pînă la cel iubit.

— Să nu uiţi să ungi tava bine, înainte de a-i băga la •cuptor.

— Cît îi ţin?

— Zece minute, cel mult. Dar ştii, să fie focul bun, că pe urmă se-ncruzesc.

O lampă s-a defectat şi a filat tot timpul o flacără albastră, în aer s-a răspîndit un miros greoi de carbid. Profesorul îşi tamponează fruntea cu batista albă.

Phedra s-a hotărît. în versuri elegante merge să mărturisească dragostea morbidă copilului soţului ei.

— Ai văzut, Coca, pe Mojukin in *Lion des Mongols?*

~ Nu „des Mongols", dragă, „des Mo-gols".

— Ei, Mongols, Mogols, tot aia e. Ce ochi are!. . .

— Cine, frate? se plecă din spate un căpşor blond, cu gura roşie.

— Mojukin!. . .

— Se pronunţă Majukin. Mi-a spus mie un rus. O se citeşte *a.*

— Ştii, i-am scris la Paris, să-mi trimită folotgrafia şi un autograf.

— Dar tu i-ai trimis forografia?. . .

— *Penses-tu?*. . . Ce dracu!. . .

Phedra, respinsă de idolul în faţa căruia se umileşte, aflînd să soţul ei trăieşte, se hotărăşte sâ se răzbune. Hipolit, copilul tinăr şi demn, va pieri. . .

— Ce citeşti acolo, Clo?

— Kira-Kiralina!

— A. . . să mi-o împrumuţi şi mie după ce o isprăveşti.

— O să aştepţi cam mult, pînă o să-ţi vină rîndul. O •dau mai intîi Margaretei, pe urmă o ia Tanti, pe urmă Gina, Dora. . .

— E frumoasă? Am auzit că scrie nişte lucruri!...

— Şi eu tot aşa auzisem. Nu e nimic însă, m-aşteptam la mai mult.

Phedra s-a răzbunat. Dragostea ei n-a murit însă cu fărîmiţele rămase din Hipolit. Copleşită de suferinţă, ia suprema hotărire: moartea!

— Am auzit că te măriţi! ?« . .

— Fugi de-acolo!. . . Cine ţi-a mai spus?

— Cineva.

— Nu e adevărat!. . . Cu cine?

— Ei, te faci că nu ştii! Cu Plopeanu. . .

— Cu sublocotenentul ?

Da!. . .

— Nu mă cunoşti, dragă! Nu pot să sufăr ofiţerii. Şi rtaca ar fi să iau unul, să fie cel puţin maior.

ÎNTR-O PRIMĂRIE

Am stat cîteva zile la țară — într-un sătuc alb şi curat, tolănit pe una din frumoasele coline ale Muscelului.

în fiecare zi mă duceam la primărie să-mi iau, vorba notarului, „corispondența".

într-o dimineață am intrat mai devreme ca de obicei şi m-am aşezat familiar pe un scaun de paie, pripăşit în localul statului „sub nemți", care îşi instalaseră acolo provizoria lor „Komandatură". Notarul îmi răspunse la bună-dimineața trăgînd un fum din țigara răsucită cu tutun „a-ntîia" şi continuă să scrie într-un registru enorm, despicat în fața-i. Alături, pe masă, licărea în soare „ceaiul" domnului notar, o litruță cu sticlă groasă şi verde, plină cu țuică.

Cîteva minute tăcurăm amîndoi. Apoi, omul legii îşi potrivi tocul după ureche şi îşi întoarse spre mine fața nerasă.

— Azi a cam întîrziat poştaşul! De!... Sînt cîrciumi multe în drum şi. . . „oameni sintem".

Gîtul liîruții dispăru pudic în gîtlejul domnului notar, în timp ce eu priveam gravurile contra alcoolismului: ..bărbatul, nevasta, copiii, înainte şi după beție", prinse de pereți, la dreapta şi la stînga hărții României Mari.

între timp, uşa se deschide şi o femeie batrînă intră piîngînd în primărie

Notarul puse sticluța goală pe masă si se răsti:

— Ce vrei ?

— Sărut mîna, dom'le Costică. . . am dat de-un necaz mare. . . Şi femeia începu să plingă şi mai tare.

— Ce necaz. . . lele Mărio?

Nezărită în primul moment, băsmăluța cu ouă din mîna femeii înmuiase glasul severului slujbaş.

— Păi mi-a chemat fata, pe Ioana. . . la ricrutare. . .

Domnul notar se rezimă de speteaza scaunului şi-şi dezlipi țigara din colțul buzei inferioare.

— Ce tot vorbeşti?. . . Nu se poate!. . .

— Ba da, dom'le Costică. . . I-a venit orden.

Femeia, cu lacrimile nezvintate pe obraz, puse legăturica pe masa notarului şi scoase din sin o hirtie împăturită, care miroase cît de colo a oficialitate.

—-Ietă!. .. Vezi şi dumneata!

Din buzunarul superior al minteanului croit în formă de vestă, domnul notar scoase o pereche de ochelari pe care şi-i cumpăni tacticos pe cuşca nervului olfactic şi începu să citească. Treptat cu lectura, un zîmbet de viticolă ironie i se întinse pe buze. . .

— Nu e nimic, Iele Mărio. . . E o greşeală. . . N-ai nici o grijă, nu-ți ia fata la oştire. . .

— Să te auză Dumnezeu!. . . Şi femeia se repezi sâ-i sărute mîna.

— Lasă. . . lasă. . .

— Fac tot, dom'le Costică, dau tot ce am, numai să scap de belea. . . Am o pereche de curcani îngrăşați de mine. . . îi dau. . . numai să aveți grijă.

— Bine, lele Mărio, aranzej eu, să n-ai nici o grijă, , . Ăia du-i acasă şi lasă-i nevesti-mi să-i bage în coteț.

Femeia, borborosînd interminabile mulțumiri, deşertă ouăle în sertarul mesei „de lucru" a domnului notar şi ieşi.

Imediat ce ramaserăm singuri, omul legii se simți obligat să-mi lămurească secretul hirtiei lipite pe masă, intr-o minusculă băltoacă de țuică.

— Are dreptate, femeia. I-a chemat fata la recrutare. . . îmi închipui eu ce trebuie să se fi întîmplat. Cînd s-a născut copilul, dobitoacele alea de funcționari au trecut în biletul de naştere Ioan, în loc de Ioana. Şi-acum, după douăzeci de ani, fata — conform actului — e chemată să-şi facă datoria de cetățean.

Tocmai mă pregăteam să-mi manifest legitima mea indignare, cînd, în uşă, apăru — în mîna omului „dă servici la primărie", luat de la munca lui — al doilea ceai preparat în alambic, al domnului notar: o nouă litruță de țuică şi, de data asta, şi un covrig cu susan.

— Pune-o colea, ordonă domnul notar, şi du-te de cată pe şeful de jandarmi. Spune-i că am ceva urgent cu el.

Omul îşi luă căciula din cap:

— Taman după dumnealui am umblat pînă acuma. . . că Vasile al Saftei a înjunghiat pe socru-său. Nu l-am găsit pe nicăieri. . . Nevastă-sa zice că e dus de ieri la o cumetrie, peste deal, în Ţigăneşti, cu domnul învăţător şi nea Preda, perceptoru. Spunea Nică al Floarii — care a trecut c-un car de lemne de la Ţigăneşti — că a-ntărit un chef de s-a dus pomina.

Notarul zimbi amar şi mi se adresă:

— Şi să mai zici că ai pretini, domnule! Nici nu mi-au pomenit, că poate mă duceam şi eu cu ei!. . . Şi, întorclndu-se către omul rămas lingă uşă: Da pe părintele l-ai găsit ?

— L-am găsit.

— Unde e ?

Omul începu să ridă şiret şi privi spre mine:

— Apăi. . . unde e dumnealui de obicei. . . Slujeşte la cîrciumă, la Zamfireasca. . .

CÎNTECUL

Strada era pustie. Numai toamna, jucîndu-se cu frunze pe trotuare.

Şi un vardist, moţăind în ungherul unei case, sub pelerina de cauciuc.

Noaptea, umedă, înţepată de burniţă, cuprinsese cartierul întreg.

Lumini slabe făceau geometrie in ferestre.

Paşii lui se succedeau prudenţi şi normali pe trotuar.

Purta pălărie mare, neagră.

Avea lavalieră şi pantofi romantici, adică rupţi.

Cîteva ţigări ghemotocite în buzunar şi volume întregi de versuri în gînd.

Se ducea acasă „sa scrie".

Simţea toată toamna prăbuşită in sufletul lui, ca o pasere moartă într-o apă.

Inspiraţia îi aprinsese sîngele puţin. O simţea în el ca o febră. . . Ca o a doua inimă, cu alt puls.

Pacient al poeziei, işi căuta patul de odihnă pentru rînduri: caietul.

Aştepta să bea, cu buze de beduin rătăcit, balsamul răcoritor: cerneala.

Ploaia nu era apă pentru el. . . Era inspiraţie. . . O parte din inspiraţia mare, covîrşitoare, pe care i-o turnase toamna in simţuri. . .

Periferia dormea ostenită.

Adrian Flamură nu făcea legături între el şi ceilalţi oameni. Nu-1 interesa dacă dormeau, dacă iubeau sau cîntau, In cîrciumi, cîntece de lume. . .

Nu se gîndea cît mîncaseră ei sau dacă, la lumina verde a lămpilor de birou, işi numărau banii. . .

I se părea că el e singurul om.

Un om chamat să cînte într-o noapte de ploaie şi de toamnă toate cîntecele sufletului, să-i şlefuiască toate pietrele preţioase, să-i destrame toate firele, proiectîndu-1 peste lume — păianjen uriaş de lumină. . .

Aşa gîndea Adrian cînd a auzit cîntecul şi s-a oprit să-l asculte, in drum.

Şi cîntecul era în stradă, în ploaie şi în toamnă, ca un sunet lung şi catifelat de flaut.

Adrian îl asculta cu inima.

Un cîntec anonim — fluture de noapte — zbătlndu-şi aripile peste inspiraţia lui.

Al cui era cîntecul acela?

Al cui?

Cine trimitea nopţii umede gîlgăitul de soare sonor al unui glas muiat în ape albastre de suflet ?

Cine?

Şi Adrian caută — în buzunarul plin de farimituri de piine — o ţigară. . .

Cîntecul din ce în ce mai clar cobora în el ca o lumină.

închise ochii ca sa-l audă mai bine.

Draperii mici peste suflet şi gînd, pleoapele despărţiră pe Adrian de lume.

Acum, in toată noaptea, nu mai era decît sufletul lui si cîntecul. . .

Şi mintea lui Adrian imagină povestea cîntecului minunat."

Desigur, în casa aceea, cînta o fată. . . O fată tînără, cu cearcăne subţiri în jurul ochilor mari, împietriţi de două lacrimi. . .

\umai fetele cu cearcăne la ochi cîntă în puterea nopţii.

Trebuie să fie o fată îndrăgostită.

Poate e bolnavă.

Poate miinile ei mîngîie o amintire şi nu ştie că a început să cînte şi nu se aude cîntînd.

Pe cine o fi iubind fata ?

Trebuie să fie singură în casă, altminteri n-ar cînta să turbure liniştea nimănui.

Singură de tot. Sau, poate, un porumbel dresat, să-i ţină de urît, ciugulind fărîme de lumină pe umărul ei gol. . .

Numai un porumbel poate să fie tovarăşul unei fete care cîntă aşa.

Adrian deschise ochii. . .

Cîntecul s-a oprit. Căsuţa joasă pare că nu ştie nimic de cel ce s-a rezemat de poarta ei ascultind.

Lumina Ia geam — nici nu s-a micşorat, nici nu s-a mărit.

A licărit Ia fel in luciul trotuarului ud.

Doar vardistul cu pelerină de cauciuc, s-a sculat din colţul Iui şi s-a apropiat, văzînd un om care dibuie Ia poartă.

Adrian nu l-a simţit decît atunci cînd l-a bătut pe umăr *şi* l-a întrebat c-o voce groasă de somn, de ţuica şi tutun.

— Pe cine cauţi dumneata aici?

— Eu ? Pe nimeni!

— Păi, atunci ce stai de-un ceas Ia poarta asta?

— Am stat să ascult!

— Ce să asculţi ?

— Cîntecul!

— Care cîntec ?

— Un cîntec pe care l-a cintat o fată aici.

— Fată?

— Da. . . O fată bolnavă, îndrăgostita şi cu cearcăne Ia ochi. O fată c-un porumbel alb pe umăr. . .

— Ce tot îndrugi, domnule?. . . Aici nu stă nici o fată şi porumbei n-are nimenea în tot cartierul.

—- Dar cine stă aici?

— Acilea stă domnul Broscărescu, preceptorul. . .

— Şi n-are nici o fată?

— Ce fată?. . . E burlac!

— Păi atunci cine-a cîntat ?

— El!... Are un patifont d-ăla. . . şi toată noaptea pune muierili din plăci să-i cînte. . . Are el damblaua asta.

Adrian Flamură a simţit că se duce. . . ca o frunză care se desprinde din ram şi cade lent pe-o apă curgătoare.

A luat-o la fugă şi fiindcă omul legii l-a somat cu revolverul să stea, a dormit o noapte rîncedă, la secţie.

Şi toată noaptea a visat o fată cu cearcăne la ochi şi cu un porumbel alb pe umăr!

UN CAZ DE CONŞTIINŢĂ

în buzunar avea patruzeci şi cinci de lei şi nici o speranţă de nicăieri.

Puiu Vasilescu nu e însă omul care să se descurajeze vreodată şi, cind işi pune ceva în gînd, nu il mai interesează mijloacele pentru a atinge ţinta.

S-a oprit **în** faţă la „Capsa" si a aprins o ţigară. Planul era hotărit: „Mă duc la un croitor mare şi-mi comand haine pe datorie. Cind le voi şti gata, mă voi gîndi atunci cum să Ie scot."

Peste cîteva minute intra într-o mare croitorie de pe Calea Victoriei.

Măsura fu repede luată şi însemnată într-un registru mare.

— Prima probă cînd o facem?

— Treceţi dumneavoastră peste trei zile, tot la ora asta.

— Bine. . . Cind viu la prima probă, îţi dau şi acont.

Negustorul se posomori subit.

— îmi pare râu. . . Nu putem începe lucrul pînă nu ni se acontează jumătate din costul comenzii.

Puiu Vasilescu se roşi, îşi luă pălăria şi zise demn:

— în cazul ăsta, retrag comanda. . . Mă voi duce în altă parte. . . şi toţi prietenii mei mă vor urma.

Din fundul magazinului, unde i se luase măsura, şi pînă la ieşire era o distanţă bunicică. La mijlocul drumului se afla cabina de telefon. Puiu Vasilescu işi aminti că trebuie să telefoneze unui amic pentru a se invita la masă. Intră în cabina de telefon, luă receptorul, dar, în acelaşi timp, cineva chema Ia telefon croitoria.

— Alo, „Croitoria Elitei"?... Da?... Aici principele Ghika. . . Trimiteţi un lucrător să ia înapoi hainele ce mi-aţi trimis de dimineaţă. Am să-i indic unele modificări.

Puiu zîmbi recunoscător providenţei şi după o jumătate de oră plecă din palatul prinţului Ghika, ducind pe braţ **un** splendid costum gri.

Cîteva zile mai tîrziu începu să aibă remuşcări: „Cum să port eu hainele altuia ? Trebuie să găsesc o soluţie pentru a avea hainele mele." Şi soluţia o găsi imediat.

Intră la o altă croitorie, rivală celei dinţii, şi comandă **un** rînd de haine de cea mai bună calitate, prezentîndu-se, fireşte, prinţul Ghika. , .

— Unde aţi lucrat hainele astea? II întrebă patronul.

— La „Croitoria Elitei". . . Acolo lucrez de un an de zile. . . Acum însă m-am supărat. . . Am vrut să-mi comand **un** frac, fără să-1 acontez. . . şi-au refuzat. . .

— Cum se poate ? se grăbi să se mire patronul, care văzuse, cînd luase măsura, pe cheetoarea hainei monograma prinţului Ghika, şi care urmărea de multă vreme să atragă clienţii „Croitoriei Elitei".

Costumul comandat fu pus imediat în lucru, fără a fi acontat şi, după numeroase probe, într-o dimineaţă, aştepta gata, îmbrăcat pe un manechin. Puiu Vasilescu sosi la punct.

— Sînt mulţumit, De-acum înainte sînt clientul dumitale. Chiar am să rămîi cu hainele astea pe mine. . . Nu Iernai schimb. Pe cele vechi o să fii drăguţ să mi le trimeţi acasă. . .

— Cum nu. . .

— Adresa mea este Şoseaua Kiseleff nr. 14.

Puiu Vasilescu surite iarăşi providenţei. . . Adresa era a prinţului Ghika. . .

— Da. . . desigur. . . dar vedeţi. . . azi e simbătă. . . Am plaţi de făcut. . .

— Te-nţeleg, îi , taie vorba Puiu... Cine n-are nevoie de bani, mai ales cind i **Be** cuvin. . . De aceea, deşi era vorba să-mi lucrezi pe datorie. . . fiindcă sînt mulţumit. . . cînd trimeţi hainele vechi acasă, pune şi factura. . . Se va achita integral.

MIC TRATAT DE VÎNĂTOARE

Toamna este sezonul rezervat exclusiv vînătoarei. Vietăţi din toate speciile faunei naţionale îşi găsesc moartea, tragic, inutil şi incidental, in luminişuri dramatizate de crepuscul, în porumbişti cariate de rugină, in mirişti tunse *ă la garconne,* în păpurişuri legănate graţios in ritm de balet vegetal.

E un război neuman, brutal, nedrept, contra unei lumi fără apărare, unei lumi mici şi, în genere patrupede, care în fiecare an moare în spasme scurte şi hemoragii neprevăzute.

Iepuri fraieri cu trupuri de gumilastic şi urechi enorme — ca nişte măgari în miniatură — vulpi cu şiretenie de fa* bule şi blăni de prinţese în exil, căprioare cu ochi de amante şi gambe de balerine, cocoşi sălbatici, coloraţi strident şi vulgar ca nişte Chantecleri retraşi Ia ţară, sitari eleganţi, manieraţi ca nişte ciori de familie nobilă, prepeliţe maternele ca în nuvelele lui Brătescu-Voineşti, raţe sălbatice cu pene mucegăite de apă şi siluete de midinete însărcinate, dropii obeze ca nişte proxenete îmbogăţite, toţi, toate îşi dau tributul de sînge într-o jertfă grandioasă, inestetică şi absurdă...

Şi toate crimele astea meschine şi premeditate — executate in hohote de ris şi grindină de alice — se fac pentru o mîncare oarecare, cu sau fără sos, pe care, de obicei, nu ştie s-o prepare bucătăreasa şi copoii şi-o revendică in lătrături amicale şi salturi de clovni în patru labe.

Şi totuşi.

Se vinează in fiecare toamnă, se ucide zilnic şi perfecţionat, se presară dealurile, cimpurile şi dumbrăvile cu leşuri mici si inofensive, căzute ca nişte flori de carne la capătul unei tulpini de singe...

«p: Eu nu sînt vînător. N-am avut nici măcar norocul să foc armată la vînători. Am cutreierat totuşi pădurile şi coclaurile în tovărăşia vînătorilor, ca să mănînc conserve pe iarbă verde, să beau ceai adus în termos, să ascult anecdote vînătoreşti fade şi convenţionale şi să joc bridge la douăzeci de bani punctul, în aşteptarea vînatului eventual.

Şi din aceste peregrinări, în costum de isprăvnicel, cu panaş de păr de porc mistreţ la pălărie şi jambiere de sublocotenent în rezervă pe pulpe, am cules o serie de observaţiuni pe care le voi nota mai jos, cu intenţia de a alcătui pentru îndrumarea profanilor un mic tratat de vînătoare.

CAPITOLUL I

Ca să poţi deveni un bun vînător trebuie:

1 Să ai un costum de catifea verde sau unul de lină în carouri.

2 Să nu fi pus niciodată mîna pe puşcă.

3 Să ştii să joci cărţi.

4 Să fi plătit abonamentul pe cel puţin trei luni la *Revista vînătorilor.*

5 Să cunoşti douăsprezece anecdote de vînătoare de care să nu rîdă nimeni cînd Ie spui.

6 Să ai la tine acasă, în sufragerie, un tablou cu o scenă de vînătoare şi in antreu un cuier în chip de coarne de cerb.

7 Să fi văzut păsări împăiate.

8 Să fi mîncat cel puţin o dată, la restaurant, gigot de iepure împănat cu usturoi.

9 Să ştii că cizmele nu poţi să ţi le scoţi singur.

10 Să poţi dormi pe pămîntul gol, fără să te deştepte furnicile sau pocnetele de puşcă.

11 Să nu fi avut nici o ţintă în viaţă.

12 Să nu închizi ochii cind cineva se preface că trage cu puşca.

îndeplinind toate aceste condiţiuni, poţi pleca Ia vînătoare, avînd grija ca nu cumva să uiţi puşca acasă, ori să iei cu tine pisica în loc de copoi.

CAPITOLUL II

Cum se vînează:

1 Puşca se ţine întotdeauna cu ţeava înainte.

2 Degetul trebuie să stea pe trăgaci, însă nu trebuie să-l apese decît cînd te sperii.

3 Cel mai bun loc pentru a vina zburătoarele este intr-un pom, pentru că se poate să nu fii observat şi păsările să vie să se agate pe ramuri.

4 Cel mai bun loc pentru a vîna iepuri este la „Ciobanu" sau la „Filipescu", pe Calea Victoriei.

5 Cînd trece un iepure pe lîngă tine, nu trebuie să mişti, ori să faci vreun zgomot, pentru că se sperie.

6 Dacă se întâmpla ca iepurele să-ţi treacă printre picioare, cheamă-l întîi cu frumosul şi, dacă nu vine, înjură-l.

7 Nu e bine să fumezi cînd eşti la pîndă, pentru că văd iepurii fumul şi nu mai dau pe acolo.

8 Cînd auzi vreun pocnet de puşcă, închide ochii, pentru că glontele se poate să treacă pe lîngă tine şi e mai bine să nu-l vezi.

9 Dacă îţi iese un urs înainte, trage cîteva focuri în aer, că pleacă singur.

10 Nu bea rom în timpul vinătoarei, fiindcă se poate să te îmbeţi şi în loc de un iepure să vezi... doi. Şi ştii că cine umblă după doi iepuri nu prinde nici unul.

11 Dacă găseşti vreun iepure mort, bagă-i două alice în gură ca să zici că tu l-ai împuşcat.

12 Cînd trebuie să te întîlneşti cu tovarăşii de vînătoare, încarcă puşca, să nu creadă că ai stat cu ea descărcată.

Executată după aceste prescripţii, nu se poate ca vînătoarea la care iei parte să nu dea rezultate neprevăzute.

CAPITOLUL III

Despre diferitele feluri de vînătoare şi muniţia necesară fiecăreia:

1 Cele mai obişnuite vînători sînt vînătorile de iepuri, de zestre şi de situaţii.

2 Cele mai primejdioase sînt vînătorile de lei şi de ploşniţe.

3 Pentru reuşita unei vînători de zestre trebuie in primul rlnd să... ocheşti o fată. încărcăturile întrebuinţate pentru asemenea vînători sînt cartuşele oarbe.

4 Vînătorile de ploşniţe sînt cele mai uzitate şi se pot face şi fără permis special eliberat de Direcţia Vinătorilor. La o asemenea vînătoare se înlocuieşte praful de puşcă cu „Detaxan", sau cu dinamită.

5 Vînătorile de lei nu dau totdeauna rezultatele dorite. ' D e cele mai multe ori trebuie să te mulţumeşti să împuşti francul^ vine2- goţj a unu- prieten trebuie să întrebuinţezi aliee de cerb.

CAPITOLUL IV

Superstiţii vinătoreşti:

1 Cînd îţi iese un iepure înainte, să ştii că nu-l împuşti.

2 Cînd pleci la vînătoare de lupi să nu uiţi să-ţi iei o cutie de chibrituri, fiindcă lupii se sperie de chibrituri aprinse.

3 Nu e bine să-ţi ureze nimeni „şansă" cînd pleci la vînătoare, fiindcă îşi bate joc de tine.

4 Marţea nu se vînează, fiindcă iepurii nu pleacă marţea la drum.

5 Nu e bine să pleci noaptea la vînătoare, fiindcă nu te vede nimeni cînd pleci.

6 Cînd pleci la vînătoare de urşi, i-aţi un pachet de ciocolată „Ursul".

SUPERSTIȚII

La fiecare pas întîlneşti un om superstițios. Omul nu se sfieşte. Dacă vine voba despre asta, ti-o spune sincer: ,,Da, domnule, sînt superstițios"... Şi foarte bine face pentru că lucrul nu e de ruşine.

Dacă îl întrebi de ce e superstițios îți răspunde cu convingere: „Aşa sînt eu!" (Nici asta, la urma-urmei, nu e de ruşine.)

Sînt însă unii care nu se mărginesc cu asemenea explicație. Aceştia sînt din cei care au motive să fie superstițioşi... E destul să-i întrebi, sâ-i iscodeşti sau să-i contrazici, pentru ca să-nceapă cu exemplele. Ei bine, asta este de ruşine* Şi... cite exemple sînt!

Dar cui nu i s-a întîmplat să-i moară o rudă în ziua de 13, să i se îmbolnăvească un copil, sau să se lovească in cot, în timplă sau peste fluierul piciorului? Cui nu i s-a întîmplat să piardă la cărți sau să-1 înşele nevasta, în seara cînd a aprins „al treilea" de la acelaşi chibrit. Cîte trenuri n-au deraiat marțea, Ia drum? Şi astea sînt numai cîteva din motivele pentru a deveni superstițios...

După teoria asia ar însemna ca în zilele de 13 să nu mai fi.cn nimerea nimic. Ca marți C.F.R. să decreteze ,,ie-lache", iar R.M.S.[1] să inventeze chibrituri' automate, care să se stingă singure după prima aprindere de țigară...

Am cunoscut foarte mulți superstițioşi şi am auzit multe despie ei. Voi relata mai jcs cîteva intîmplări din viața unor astfel de tipi...

[1] Regia Monopolurilor Statului *(n.a.)*

Aveam un prieten...

Marțea, nu pleca niciodată la drum... La şcoală nu venea niciodată in zilele de marți... în fiecare an, din cauza absențelor nemotivate, rămînea repetent... La douăzeci de ani era repetent pentru a doua oară în clasa a patra de liceu. Din cauza asta a trebuit să se retragă... A-nceput să caute o slujbă... Cum Intîlnea un cunoscut In trecere, îl ataca:

— Şefule! Fă-mi rost de o slujbă... Mor de foame...

— Bine, dar tu nu poţi să faci nimic... N-ai nici măcar patru clase de liceu.

— Sînt intelectual!

— Bine, o să caut.

Trei ani de zile s-a rugat de toată lumea, pînă cînd cineva mai milos i-a găsit o slujbă.

— Uite! ... Ți-am găsit o slujbă... O să ai cinci mii de lei pe lună... La Ministerul de Justiție.

— Primesc, dar c-o condiție...

— Ce condiție ?

— Marțea să nu mă duc la slujbă.

— Eşti nebun.

— Nu! Sînt superstițios... Marțea nu plec la drum, să mă tai.

— Atunci, fă ce vrei.

Peste cîteva zile, într-o duminică, l-au găsit mort în grădina publică. Se impuşcase cu şase gloanțe în timplă. Două zile după moarte, exact într-o marți, l-a îngropat primăria. A fost prima dată cînd pleca marțea la drum.

Povestea asta am auzit-o demult...

Se zice că era un oarecare Popescu, reputat in tot cartierul respectiv, pentru superstițiile lui. Ii ghicise, odată, cineva în bobi, c-o să moară lovit, sau călcat de un cal bălan. De atunci începuse superstiția...

Ani de zile, nu se urcase in trăsuri care aveau un cal alb înhămat... Nu se ducea la circ, unde erau cai bălani, dresați... Cînd i se intîmplase să intilnească, la țară, vreun cal alb păscînd, se-ntorcea din drum şi dădea pe altă parte... Nu privea niciodată paradele militare, de teamă să nu fie vreun ofițer călare pe un cal bălan... în sfîrşit, evitase cu încăpățînare orice posibilitate de a se găsi în apropierea vreunui cal bălan — animal care în superstiția lui luase pro-

porțiile unui balaur înfricoşat, cu nenumărate capete, limbi şi cozi.

într-o seară, era invitat la un prieten. Se-ncinsese un chef straşnic. La un moment dat, lăutarii începură să cinte melodia cunoscută: „La calul bălan, la calul bălan, cu şaua verde..."j Popescu simți că leşină. Se ridică şi dispăru spre casă... A doua zi l-au adus mort acasă cu craniul zdrobit.

Ce se întîmplase ?

în drumul iui spre casă, ii căzuse in cap o firmă de la un magazin. Magazinul era de curelărie şi pe firmă era scris cu litere mari: „La calul bălan".

V.

TDncnDrvprr KLlbPRbZLCE

i

în liniştea odăii cu perdelele lăsate, deşteptătorul de pe măsuța de noapte seinei de cîteva ori, ca şi cum ar fi vrut **să-şi** dreagă glasul, apoi începu să sune nesfîrşit, ca o sonerie deranjată.

Puiu sări ars din aşternuturi. La opt fix trebuia să fie **la** minister. Directorul „personal" îl rugase să nu intirzie, avînd de rezolvat împreuna chestiuni importante. îşi frecă **ochii** cu repeziciune, îşi întinse brațele într-o vagă figură de gimnastică suedeză şi privi ceasul.

Deşteptătorul arăta douăspreze fără douăzeci şi cinci.

I se păru că nu vede bine. Luă ceasul şi îl apropie de **ochi,** ca un miop. Apoi îl duse la ureche, lipindu-şi-o de geamul lui, ca un medic de pieptul unui pacient.

Ceasul mergea perfect şi arăta clar: douăsprezece fără douăzeci şi cinci.

Nevoind să se lase convins atît de uşor, işi căută în vesta **ceasul de** buzunar şi constată că deşteptătorul avea dreptate. Era douăsprezece fără douăzeci şi cinci.

Disperat din cauza întîrzierii îşi aminti, în fugă, că in ajun uitase să potrivească ceasul să sune la şapte şi, ca să-1 pedepsească, îl trînti de pămînt, transformîndu-1 astfel **tntr-un** fel de cutie de conserve turtită. Apoi se hotări să-şi **facă** toaleta.

începu prin a intra in camera de baie. Aci, apleeîndu-se **sa** dea drumul robinetului de apă caldă, suci din greşeală robinetul de apă rece **şi** apa îi năvăli în cap **şi** pe spatele **gol,** făcîndu-1 să sară speriat cît-colo. Sărind, alunecă pe mozaicul ud şi căzu cît era de lung, avînd grijă — în cădere — ˋ**ă se** lovească de chiuvetă cu cepul. Supărat, îşi frecă cucuiul

cu apă de colonie, şi renunţă să mai facă baie. Aprinse o ţigară şi porni să se îmbrace. începu prin a se căzni să-şi puie pantofii. Lucrul acesta era greu şi plicticos, pentru ca pantofii erau noi şi strimţi. înarmat cu limba de os, se aşeză pe marginea unui scaun şi, decis, începu să-şi tragă pantoful stîng în picior, muncindu-se fără rezultat, pînă ce îl găsiră toate sudorile. Se hotărî să schimbe tactica. Se ridică in picioare şi, făclnd un efort suprem, izbuti să-şi pună pantoful, rupind însă în două limba de os. în disperare de cauză se văzu silit să se duca şchiopătînd {cu un picior încălţat şi cu unul gol) pînă în sufragerie ca să ia o lingură de masă, cu ajutorul căreia, după o muncă de zece minute, izbuti să se încalţe complet. Abia atunci ' observă că şi-a pus un ciorap pe dos. înjură şi, roşu de furie, reluă operaţia de Ia început.

După alte zece minute de trudă, cînd să-şi încheie al doilea pantof, şiretul i se rupse in mînă. înjură din nou şi porni prin toată casa să caute un altul de rezervă. Dar nici în sertare, nici la altă pereche de încălţăminte nu găsi un alt şiret galben. Ga să termine odată, înlocui şiretul rupt cu unul negru, de la pantofii de lac şi, ca să nu se observe, îşi puse o pereche de jambiere deasupra.

Odată încălţat, trecu din nou în baie să se spele. Dar cînd începu să-şi frece dinţii cu periuţa, simţi în gură un miros groaznic de peşte sărat. îşi clăti repede gura cu „odol" (al cărui parfum, amestecat cu mirosul de peşte, alcătui o duhoare nouă şi insuportabilă) şi scuipînd în toate părţile, ca o maimuţă de menajerie, enervată, căută să cerceteze cauza răului. Nu-i trebui mult ca s-o găsească. Servitoarea pusese pe spălător tubul cu pastă de sardele, găsit în sufragerie, crezind că e pastă de dinţi. Puiu aruncă tubul de pămint, înjurînd ca un logofăt de moşie şi continuă să-şi facă toaleta.

Cînd ajunse la pusul gulerului, constată că şi-a pierdut butonul. începu să-1 caute peste tot, blestemînd. Un altul de schimb ştia sigur că nu mai are. De aceea, cel pierdut trebuia găsit cu orice preţ. Răscoli toate cutiuţele, întoarse toate buzunarele hainelor, se vîrî pe sub paturi, clinti mobilele din loc, umblînd înnebunit dintr-un colţ în altuî al odăii. Deodată simţi că striveşte ceva tare sub talpă. Se plecă să vadă ce e şi rămase încremenit: butonul! Turtit, cu virful frînt, imposibil de utilizat. Se văzu nevoit să se

• ducă în pijama Ia domnul Vasile, proprietarul său, care locuia în fundul curţii, şi să-i ceara un buton împrumut. Acesta îi oferi cu cea mai mare plăcere un prea frumos buton ruginit, făcut din plumbul unui glonţ, primit de domnia sa, in cea mai cărnoasă parte a trupului, în războiul de la 77.

în felul acesta, Puiu putu să-şi termine toaleta şi la ora unu fix să fie gata. înainte de a pleca în oraş, la masă, trecu în birou ca să cerceteze în agenda lui secretă ceea ce avea de făcut pentru după-amiază. Aici îl aştepta, tolănit la picioarele covorului, ca o blană somptuoasă şi vie, Zdup, cîinele său lup, despre a cărui frumuseţe vorbea cu admiraţie cartierul întreg. Puiu îl mingîie pe creştetul capului cu indiferenţă şi se aşeză ca să-şi fixeze programul restului din zi. Dar Zdup, care Îşi închipuia că stăpînul său s-a întors, la ora asta, de la masă şi de la minister, nu-şi găsea astîmpărul. Sări cu labele pe hainele noi ale stăpînului, se gudură epuizind toate mijloacele de linguşire canină şi, observînd că toate atenţiile lui rămtn zadarnice, îşi luă inima In dinţi şi începu să latre din toată puterea. Puiu avu în primul moment intenţia să-i dea un picior. îşi aminti însă că Zdup cere, în limba lui, pacheţelul cu mîncare pe care în fiecare zi i-1 aduce de la restaurant. ÎI mîngîie pe cap liniştitor şi îi dădu o bucăţică de zahăr cubic, ca aperitiv. Apoi îşi cercetă agenda.

Prin urmare, astăzi avea două randevuuri. Unul, de la trei la cinci, cu Aglăiţa (acasă la ea), şi altul, Ia şase, cu Anişoara.

— Anişoara !...

Puiu rămase o clipă pe gînduri, proiectînd pe divanul din salonaş imaginea Anişoarei, tolănită cu mîinile sub cap, cu ochii pe jumătate deschişi, cu buzele umede şi tremurătoare, cu trupul gol, în pijamaua lui de mătase *bleu-ciel...*

Zdup, isprăvind de ronţăit bucata de zahăr, reîncepu să latre, înghiţind în gura lui enormă şi sălbăticită de foame imaginea fragedă şi apetisantă a Anişoarei.

Puiu îi strecură, furios, un picior între coaste. Vru să plece, dar îşi aduse aminte de rugămintea directorului său din minister, de promisiunea Iui solemnă, de absenţa lui datorită deşteptătorului... Se aşeză iarăşi şi scrise:

„Domnule director,

Cu mare părere de rău mă văd obligat să vă anunţ că tocmai azi n-am putut veni la slujbă, fiind reţinut in pat de o gravă intoxicaţie. Vă rog mult să mă iertaţi şi să primiţi

asigurarea sentimentelor mele cele mai devotate.. Semnă, puse scrisoarea în plic şi scrise adresa. Apoi aprinse o ţigară şi aruncînd o privire plină de satisfacţie lui Zdup, care se retrăsese pocăit într-un colţ, porni fluierînd, în oraş, la masă.

n

Cînd ajunse la restaurant erau ceasurile aproape două. De aceea chelnerul îi aduse supa rece. Puiu se supară şi o dădu îndărăt. Ceru o mîncare de legume. N-apucă să guste din ea, că furculiţa ii înţepeni în mină. în sosul mîncării o muscă, căzută pe spate, plutea ca un campion minuscul, antrenîndu-se pentru un concurs nautic.

Puiu fu pe punctul să zvîrle farfuria în mijlocul localului. Pentru că îi era prea foame însă. se mulţumi cu explicaţia chelnerului, că musca a căzut din zbor in drumul de la bucătărie pînă la masa lui. Refuză mîncarea şi ceru o friptură. Cînd îi sosi friptura, o cercetă pe toate părţile, palid de foame, şi abia în garnitură izbuti să observe, încolăcit greţos, un fir de mustaţă de rîndaş ungurean. De data asta, îşi ieşi din minţi. începu să vocifereze, să insulte chelerul, patronul, localul, gata-gata să facă şi bătaie. Din repezeală trînti pe masă, pentru ţuica băută, o hîrtie de cinci sute, i_ în loc de una de douăzeci. Apoi ieşi afara şi işi privi ceasul...

Mai era o jumătate de oră pînă la trei, cînd trebuia să fie la Aglăiţa. Porni repede la „Capsa", cumpără o cutie de bomboane, trecu apoi la o florărie, de unde cumpără douăzeci de trandafiri. După un scurt popas la bărbier, se aruncă intr-un taximetru şi descinse la locuinţa Aglăiţei. Aci îşi dădu seama că şi-a uitat la frizerie bomboanele şi florile. Imediat porni înapoi să le caute. Pină la bărbier fu nevoit să intîrzie pe drum, fiindcă, întrerupindu-se curentul electric, toate tramvaiele se opriseră pe linii, făcind aproape imposibilă circulaţia. De aceea, cînd se întoarse, era aproape patru.

Aglăiţa plecase, lăsîndu-i agăţat de clanţa uşii un bilet mare cît o firmă de doctor şi scris, in lipsă de creion, cu roşu de buze:

„Te-am aşteptat la ora ştiută.

Eşti un măgar şi să ştii că nu vreau să te mai văd în ochi.

Aglăiţa"

Cineva, desigur un locatar al imobilului unde locuia Aglăiţa, citise biletul agăţat de uşă şi adăugase din proprie iniţiativă următorul *posi-scriptum:*

„Domnişoara are dreptate. Eşti un mare măgar.

Un admirator"

Puiu smulse cu furie biletul şi îl făcu fărîmiţe.. Apoi ieşi în stradă, c-o mare disperare zugrăvită pe figură. Nu atlt pentru că o pierduse pe Aglăiţa, ci pentru că dăduse drumul taximetrului, fiind obligat astfel să meargă pe străzi, cu bomboanele intr-o mîna şi cu buchetul de flori în cealaltă. Nimic nu e mai jenant pentru un bărbat decit să umble pe stradă, ras proaspăt, cu flori şi cu bomboane în mînă, avînd aerul unui om care se duce la randevu...

Negăsind nici un alt vehicol la îndemînă, Puiu avu un moment intenţia să ia tramvaiul. Se răzgîndi însă şi o luă pe jos, căutind să-şi ia un aer cît mai degajat, astfel ca trecătorii să-şi închipuie că nu se duce cu florile şi cu bomboanele la un randevu, ci la onomastica unei nepoţele cuminţi. ..

Lingă Grădina Icoanei, Puiu lăsa să-i scape din mină şi florile şi bomboanele. Directorul lui de la minister trecea într-o trăsură, aruncîndu-i în treacăt un salut semnificativ, însoţit de un suris atît de amabil, că semăna a rînjet... Puiu rămase cîteva minute locului, privind avan Înaintea lui. Aşadar s-a dus şi slujba de la minister. Mîine, singura explicaţie posibilă a atitudinii lui, a lipsei de la minister şi a minciunii cu intoxicaţia, nu va putea fi decît demisia...

III

Ceasul e cinci şi jumătate.

încărcat de pachete, Puiu coboară din taximetru acasă. E fercheş, vesel şi mulţumit...

Gîndul că peste o jumătate de ceas Anişoara va fi Ia el, i-a spulberat toate nemulţumirile de pînă acum, aşa cum o singură rază de soare împrăştie norii unei după-amieze mohorîte.

Apartamentul lui e curat şi primitor. Servitoarea a avut grijă să pună flori proaspete în vase şi să lase perdelele... Zdup moţăie estetic pe divan. Puiu îl mîngîie în treacăt, desface pachetele, le aranjează conţinutul şi trece in camera

de toaletă să se schimbe... In cinci minute, totul e gata, sfară de cravată. De aceea, in fața oglinzii ovale, Puiu încearcă, pentru a opta oară, să se decidă. In sfirşitl încordată între muchiile gulerului tare a rămas o cravată albastră, stropită cu nişte buline mici şi roşii ca nişte coacăze.

Puiu îşi dă seama că e gata prea devreme... Ca să treacă timpul, se aşază Ia pian. Ţigara pe care o ţine visător în colțul gurii îi trimit fumul drept în ochi... Usturătura il face să lăcrimeze. Smulge țigara cu un gest violent şi o aruncă în sobă. Ţigara sare însă ca un licurici speriat alături de sobă, pe covor. Puiu nu mai are poftă de pian. Trece spre măsuța pe care odihneşte patefonul. îl desface. Caută o placă. Placa e tocmai Ia fundul cutiei. Ridică pe cele de deasupra, ca s-o scoată de sub ele. Plăcile îi alunecă din mină si se fac țăndări pe parchet. Puiu e totuşi mulțumit *ă nu s-a spart placa pe care vroia să o asculte. 0 aşază pe disc şi schimbă acul. Acul îi pătrunde adine în deget. Dă un țipăt şi un pumn puternic în patefon. Se întoarce furios şi bagă de seamă ca toată casa miroase a lină arsă. Priveşte în toate părțile şi vede țigara aruncată incendiind in jurul *ei* covorul. O striveşte brutal cu talpa piciorului. Apoi trece în camera de toaletă şi se întoarce cu un pulverizator. îl pune în funcțiune, se plimbă cu el de-a lungul odăilor, ca să parfumeze aerul şi să facă să dispară mirosul de lină arsă. i

în trecere, fără să vrea, aruncă un țişnet de parfum in •ochii lui Zdup. Cîinele, speriat, simte usturimea alcoolului pătrunzîndu-i pe nări şi sare în neştire pe măsuța de lîngă divan. Un vas de Sevres se răstoarnă, prefăcindu-se in cioburi veritabile. Puiu simte o amețeală şi o ceață pe ochi. Ridică pulverizatorul şi-l aruncă cu forță in ochii animalului. Zdup, în legitimă apărare, sare elastic şi indignat peste măsuța pregătită pentru ceai... Un huruit de tavă răsturjiată şi de porțelan spart. Apoi o clipă groaznică. Pulverizatorul spart răspîndeşte un parfum puternic, de drogherie devastată.

Zdup şi Puiu se privesc duşmănos în ochi. Două fiare pentru care conveniențele au încetat de a mai exista. Lupta intre ele începe cu o goană violentă în jurul apartamentului. Zdup a înnebunit. Cu o precizie extraordinară, răstoarnă tot ce-i iese în cale. Grenadele lui Puiu *((în* speță, vase de flori, pantofi, calapoade, sticle) îl ocolesc ca prin minune. Ca să-şi intimideze stăpînul, Zdup începe să latre. Ieşit din minți, Puiu se repede la sertarul biroului, scoate revolverul şi îl ținteşte asupra ciinelui. Lătratul lui Zdup se transformă într-un urlet formidabil. Gîinele-lup, în mintea căruia se trezeşte amintirea atavică a drumurilor ninse, cu drumeți mîncați de vii şi hoituri de cai sfişiați, îşi dă seama că joaca o carte mare. Se preface întii ca se supune. Se tirăşte laş Ia picioarele stăpînului, îşi caută poziția prielnică şi apoi, dintr-o săritură îndîrjită, se aruncă întreg în pieptul acestuia. Puiu face un pas înapoi şi apasă trăgaciul. Glonțul țîşneşte vijelios şi se înfige în mijlocul unei oglinzi. Oglinda plesneşte scurt, geometric. Zdup a înțeles că e pierdut. Ca o ultimă intimidare, urlă lupeşte. fără control. Dar Puiu nu mai poate opri mîna pe trăgaci. Al doilea glonț porneşte din țeava minusculă şi, cum ar zice un reporter de fapte diverse, ae localizează in cutia craniană a animalului.

Se face un moment de linişte solemnă, in cuprinsul căreia Zdup moare — cu un spasm scurt — şi Puiu aprinde o țigară cu un gest elegant. Zdup e foarte frumos mort. Nici un strop de sînge nu pătează blana Iui somptuoasă de lup civilizat. Puiu îl priveşte cu o disperată satisfacție. E atît de cufundat în voluptatea rară a acestei clipe, încît nici nu aude soneria.

Uşa se deschide încet, timid şi în prag apare Anişoara, care a venit punctuală la primul randevu în casa lui Puiu. Privirea ei cercetează rătăcită încăperea. Peste tot, mobile răsturnate, cioburi de vase sparte, lucruri răvăşite, ca într-un magazin salvat de la incendiu.

Pe un fotoliu, cu capul în pilme, cu țigara uitată în gură, palid, aproape înnebunit, Puiu nu e de recunoscut. La picioarele Iui, stîrvul ciinelui a înțepenit cu revolverul lîngă laba din față, ca şi cum s-ar fi sinucis.

Anişoara îşi simte inima mică şi plină de groază. Cu ochi ficşi, călcînd pe vîrfurile pantofilor, face paşi mici, prudenți, spre uşă. Apucă clanța şi, hotărîtă, iese în goană pe coridor, ca un copil urmărit de stafii.

Abia cînd aude zgomotul uşii trîntite cu forță, Puiu înțelege. Ca un scos din minți, sa.-e psste mobile, peste cadavrul cîinelui şi începe să strige:

— Anişoaro 1 Anişoaro 1

Dar e prea tîrziu. Ţipătul lui se frînge pe coridor, fără răspuns. Anişoara a ajuns în stradă, şi s-a aruncat plîngînd In primul taximetru.

Puiu pare îmbătrînit cu zece ani, ca un soldat venit In permisie pentru prima oară, după un an de front. Cu ochi care nu mai sînt ai lui, priveşte in jur dezastrul. Lingă Zdup se pleacă şi-1 mîngîie pe blana rece.

Ziua de azi i s-a părut o veşnicie. îşi strînge amintirile de la început. Toate ii apar ca desluşite, dintr-o ceaţă albă, de depărtare. Duşul... şiretul de la pantofi... butonul... musca din mîncare... Aglăiţa... demisia de la minister... Zdup... Anişoara... Se cutremură.

Fără să ştie de ce, caută calendarul din perete. Privirea i se înfige în pagina dreptunghiulară şi decorată cu chenar roşu, iar buzele — fără să vrea — i se mişcă într-un tremur bolnav, scandind:

— Trei-spre-ze-ce!

BARZA

în clipa cînd, părăsind pîntecul matern, a dat primul ţipăt triumfal în lume şi în odaie, coana Adelaida — moaşa întregului arbore genealogic al familiei Niculescu - I-a luat în braţe, l-a înfofolit în scutece, l-a scuipat profesional intre ochi şi ridicîndu-I în aer cu solemnitate, ca pe un trofeu, şi-a schimonosit gura într-un surîs ştirb şi extaziat:

— Ptiu! Să fiu a dracului, soro, dacă am mai moşit de cînd sînt aşa copil frumos.

Lăuza a surîs stins, abia mişcîndu-şi buzele livide:

— Mînca-l-ar mama să-1 mănince! Cu cine seamănă, coană moaşă ?

Coana Adelaida şi-a micşorat ochii cu subînţeles şi a răspuns încet şi profetic:

— Eh! Cu cine să semene? Cu barza, care „l-a adus".

Barza, de drept domnul Naică Niculescu, care a aşteptat desfăşurarea evenimentului, în odaia de alături, mîncindu-şi unghiile şi netezindu-şi preocupat mustăţile, de îndată ce auzi ţipătul vieţii care se numea copilul lui, dădu buzna pe uşă, pierzîndu-şi de emoţie papucii din picioare şi ochelarii de pe nas.

Cînd intră în iatac, se opri în prag, Iac de sudoare, nedumerit, ca un tablou umanizat al celebrului viţel la poarta nouă. Abia putu să îngaime, rotindu-şi comic prin încăpere ochii dumisale blegi şi descentraţi de strabism:

— Gata?

Coana Adelaida ii privi cu admiraţie, clipind iepureşte din ochii fără gene:

— *Fertig !*

Domnul Naică răsuflă adine, ca şi cum coana moaşa i-ar fi scos un pumnal înfipt între coaste.

- Ce e?
— Ghici?
— Fată...
- Ţţţţ...
— Băiat...
— De unde ştii? se minună, subţire ca un fir, vocea lăuzei dintre perne.

Domnul Naică n-avea timp să mai dea explicaţii de unde ştie. Se repezi copleşit de fericire să-şi sărute nevasta, răsturnă sticluţele cu doctorii de pe măsuţa de noapte şi apoi, transfigurat, întinse braţele către coana Adelaida.

— Unde e?

Coana moaşa luă pruncul dintre scutece şi i-1 înfăţişă, avînd grijă că-I scuipe din nou între ochi:

— Ia uite colea ce mai flăcău! Apoi îşi schimonosi iarăşi gura a extaz: Ptiu! Să fiu a dracului, nene, dacă am mai moşit de cînd sînt aşa copil frumos.

Domnul Naică îşi privi pruncul, parcă neconvins că se afla în faţa unei realităţi:

— E voie să pun mîna pe el ?

Coana moaşa se trase, prefâcîndu-se speriată, doi paşi înapoi:

— Nix! Deocamdată e al meu. Avem noi amindoi nişte treburi de făcut şi pe urmă vi-1 dau în primire, să-1 stăpîniţi sănătoşi.

Văzînd însă figura nenorocită a domnului Naică, rămas cu mîna întinsă spre copil, într-o atitudine stingherită, de necuvîntătoare, i se făcu milă de el.

— Dacă vrei, iţi dau voie să-1 scuipi.

Domnul Niculescu primi fericit. îşi potrivi cu afecţiune dantura intre gingii şi aplecîndu-se cu precauţiune către mormolocul roşu şi aburit ca un purcel de lapte opărit şi frecat cu sacîz, li surise lung şi — cu toată delicateţea posibilă — îl scuipă. Apoi, simţind că-1 biruie emoţia, se lăsă moale pe scaun, bolborosind:

— Mînca-l-ar tata să-1 mănince! Dă să-I văd cu cine seamănă.

Coana Adelaida prelinse o privire urgentă şi complice lăuzei, apoi îşi făcu vocea dulce ca mierea de mai:

— Cu cine vrei să semene ? Seamănă cu cine l-a făcut!

— E leit tu, Nicule, seinei vocea lăuzei, prinzind putere dintr-o dată.

— Cînd erai mic, completă amabil coana Adelaida, adăogind imediat, ca să schimbe vorba: Şi e deştept foc, ce să-ţi •pui!

Faţa rotundă a domnului Naică se lumină la auzul acestei veşti, ca un lampion veneţian, cînd îi aprinzi luminarea pe dinăuntru:

— E deştept ?

— Foc, nu-ţi spusei? Să-1 fi văzut adineaori! De-abia ieşise, şi unde se uita, nene, în toate părţile, de-ţi venea să-1 mănînci, nu altceva. Parcă ar fi vrut să ne ia de scurt şi sa ne întrebe ce se petrece cu el. Şi cînd l-am pus în scutece, să mă bată Dumnezeu — Doamne fereşte, de aşa ceva, că zisei vorbă mare — dacă n-a băgat singur mîinile înăuntru să-1 înfăş. Acum, poftim de-mi spune dumneata mie de unde ştie el că un copil mic trebuie să fie înfăşat cu mîinile pe dinăuntru ?

Domnul Naică sorbi cuvintele coanei moaşe ca pe nişte picături dătătoare de viaţă, reflectă o clipă la cele auzite şi răspunse evitînd să pară părtinitor:

— Adevărat! Asta e „deşteptăciunea"!

Şi, deodată, gîndul pe care il purtase concomitent cu lăuza, nouă luni de zile, din clipa cînd ştiuse „pozitiv" că are să devie tată, gîndul care îl făcuse să stea ceasuri întregi pierdut în reverii nimănui mărturisite, gîndul acesta, încetăţenit în realitate prin prezenţa copilului de sex bărbătesc, li reveni in minte, mai limpede, mai puternic şi mai tulburător ca niciodată. îl cîntări o clipă în toată măreţia lui şi pentru că acum nu mai avea nici un motiv ca să nu-1 mărturisească, îl îmbrăcă într-o expresie afectuoasă — ca pe un pătrăţel de ciocolată într-o bucăţică de poleială — şi îl exprima cu privirea îndreptată languros către cel căruia i-l închina:

— Minca-l-ar tata să-1 mănince de gheneral!

Să aibă un băiat şi să-1 facă general! Aceste era gîndul hrănit pe tăcute nouă luni de zile în mintea lui chinuită de problema cea mare a creaţiei: băiat ori fată? Şi acum, cind cu concursul naturii — a cărei taină năduşise de atîtea ori, lncercind să o dezlege — se găsea tatăl unui băiat, nimic şi nimeni nu l-ar fi putut face să renunţe la realizarea gîndului lui. Şi, ca o autodezmierdare, repetă:

— Gheneralul tatii!

Vocea lăuzei se auzi iarăşi, de data asta aproape autoritară:

— Nu-i mai zice aşa, Naică, deoarece nu-mi place. Mi se face greaţă.

Domnul Naică sări ars în picioare:

— Ce nu-ţi place ?

— Să-i zici gheneral.

Domnul Naică simţi că-i zvicnesc timplele şi că pămintul începe sâ-i joace sîrba sub picioare.

— Şi de ce, mă rog?

— Pentru că nu vreau să se facă ofiţer.

Domnul Naică primi lovitura in plin, ca o lovitură de ciomag lansată în creştet. De aceea îşi pierdu cumpătul şi nemaiputînd ţine seama de menajamentele pe care le datora soţiei sale, măcar în clipa aceasta unică în viaţa unei femei, îşi reluă vocea autoritară a certurilor obişnuite şi se răsti:

— Ei, asta e? Par'că eu te întreb pe tine? Din ziua cînd am ştiut c-o s-avem un copil, am spus neted că dacă o să fie fată o fac artistă de teatru, ca Aristiţa Romaneasca, iar dacă o fi băiat, ii fac gheneral, ca Averescu.

— Cui i-ai spus?

Domnul Naică îşi aduse aminte că într-adevăr nu spusese nimănui această hotărire. I se păru totuşi destul ca şi-o adusese la cunoştinţă numai lui însuşi.

— Asa am decis eu!

Lăuza se tîrî sub aşternut şi se ridică, palidă, pe căpătii.j

— Dar pe mine m-ai întrebat dacă vreau?

— Dar cine eşti tu, să te întreb ?

— Cum „cine sînt", Naică?

— Da. Cine eşti?

— Cine sînt „eu" ?

— Da!

— Mi se pare că dacă nu altceva, sînt mama lui, care l-am făcut, care sufăr acuma pentru el.

— Dar ce, l-ai făcut singură? Prin urmare, sînt şi eu cineva...

~ Tu?

— Eu, eu. Mă rog, eu ce sînt? Eu nu sînt nimic?

— Tu eşti bărbatul meu...

— Şi altceva ?

— Ce mai vrei să fii altceva? Eşti bărbatul meu.

— Altceva nu mai sînt nimic ?

— Eşti funcţionar.

— Aşaaa? Sînt funcţionar?

— De ce te superi? Ce, nu eşti funcţionar?

— Sînt. Dar sînt funcţionarul statului, la slujbă, n" sMt funcţionarul dumitale, acasă. Aicea, acasă la mine, sînt stâpln, sînt director, sînt ministru. Şi cînd fac un băiat, după zece ani de căsnicie şi vreau să-i aleg o carieră, sâ-1 fac general, nu mă poate împiedica nimeni să-1 fac.

— Dar băiatul e şi al meu şi eu nu vreau, în ruptul capului, 8ă-1 fac ofţier.

— Ba o să vrei, ca n-o să ai încotro.

— Să crezi tu! E copilul meu!...

— Crezi că e destul să naşti un copil, pentru ca să fie al tău ?

— Ai început să vorbeşti prostii.

— Vrei să-ţi probez că am dreptate eu? Mă rog, cum a ajuns copilul ăsta aici?

— L-a adus barza.

— Care barză ?

— Barza, dom'le!

— De unde l-a adus barza?

Coana Adelaida, care stătuse tot timpul lingă leagăn, prefăcîndu-se că n-aude nici o vorbă din discuţia soţilor, auzind întrebarea domnului Naică, nu se mai putu stăpîni:

— E! Şi cu dumneata acum! L-a adus, de unde ss aduce de obicei...

— Foarte bine. Uite, coană moaşa, te iau arbitru pe dumneata. Să judeci şi să spui sincer cine are dreptate. Atenuţa a zis că barza a adus copilul. Primesc. Prin urmare, daca nu era barza care să-1 aducă, copilul nu putea sa vină singur. Este?

— Este!

— Bun! Acum, să-mi spuneţi mie ce se înţelege prin barza? Copilul îl vedem cu toţii... Arătaţi-mi mie barza. Cine e barza?

Triumfător, domnul Naică îşi viri arătătoarele în buzunarele de sus ale vestei, aşteptînd. Cele două femei se uitară una la alta cu o privire grea de taina pe care o cuprindeau şi tăcură. Domnul Naică, jovial, îşi făcu mina pimie la ureche:

— Am întrebat cine e barza. Aud? N-aud nimic?

Lăuza îşi pironi, de data asta, ochii în ochii lui. Pe figura ei se citi o hotărire dirză, lividă.

— Vrei să ştii neapărat cine e barza?

— Aştept cu nerăbdare.

— Să nu-ţi pară răuJ

— Mie ? Nu înţeleg de ce ar putea aă-mi pară rău!

Se făcu tăcere. O tăcere încărcată, incertă, suspectă, de stare de asediu. Atenuţa simţea marturisiiea arzîndu-i buzele, ca un ardei iute. Domnul Naică, „autosugestionat", ridică un picior în chip de barza, aşteptînd.

Şi atunci, coana Adelaida, cu simţul ei special, de femeie trecuta prin multe, dîndu-şi seama că în focul unei discuţii se poate distruge o întreită fericire, îşi ţuguie buzele şi făcînd un compliment în faţa domnului Naică, izbucni într-un rîs fals, de primadonă răcită:

— Tot n ai priceput, nene? Ce naiba! Că te ştiam băiat deştept. Degeaba stai dumneata într-un picior, că barza nu eşti dumneata.

— Sîc, izbucni lăuza. Iacă, ai aflat. Nu eşti tu. Satură-te acuma, cocostîrcule...

Domnul Naica îşi bulbucă ochii ca două gălbenuşuri de ou puse deodată în unt încins şi răcni ca scos din minţi:

— Nu sint eu? Dar cine e, atunci? Te somez să-mi spui imediat cine e bestia de barză, că de unde nu...

Insinuanta, coana Adelaida făcu o piruietă sub pumnul lui ridicat ameninţător spre plafon şi răsucindu-si trupul cu vagi şi tardive veleităţi de şarpe, şopti, toată un suris:

— Eu sînt barza, nene... cine vrei să fie, că doar eu; ţi-am adus, cu mîinile mele, gheneralul!... Nu mai răcni degeaba, că răguşeşti. Apoi, aruncând o privire lungă lăuzei, adăugă: Vezi, soro, bine a zis cine a zis că fericirea prosteşte pe om... Era cît pe-aci să-şi închipuie cine ştie ce...

O CONFUZIE

Cînd se auzi zbîrniind soneria, domnul Pavel ridică ochii de pe dosarul pe care îl studia cu atenţie şi privi ţintă spre uşă.

Ştia că nu aşteaptă pe nimeni. Aproape imediat apăru servitoarea, care anunţă familiar:

— Conaşule, întreabă o cuconiţă de dumneata.

— O doamnă ?

— Apăi ea o fi ştiind ce e!...

— N-o cunoşti ?

— Nu. N-am văzut-o niciodată pe-aici...

— Şi ce vrea ?

— Ea o sti! Zice că vrea să vă ceară o consumaţie...

- Mie ?

— Da.

Domnul Pavel rămase o clipă pe gînduri. Apoi dădu ordin servitoarei să poftească pe doamna care aşteaptă afară:

— Pofteşte pe doamna în salon şi roag-o să aştepte cîteva minute...

— Bine.

Grăbit, foarte curios sâ ştie cine este vizitatoarea necunoscută şi ce anume „consumaţie" doreşte, domnul Pavel trecu în dormitor, îşi schimbă repede haina de lucru, îşi aranja părul şi cravata, şi foarte demn intră în salon.

Aşezată într-un fotoliu, o doamnă de vreo treizeci de ani răsfoia o revistă. Cînd intră Pavel, se ridică oarecum jenată şi începu imediat:

— Am venit, domnule doctor, să vă cer o mica consultaţie.

— O consultaţie ?

— Vă surprinde ?

Domnul Pavel, liniştit, zîmbi.

— Servitoarea mea îmi spusese că doriţi o „consumaţie"...

- O L . .

— Nu e obişnuită cu asemenea termeni. Eu primesc foarte puţini clienţi acasă... In orice caz, vă stau la dispoziţie, doamnă.

— Uitaţi-vă despre ce este vorba, domnule doctor... Mi-a ieşit un furuncul!.. .

— Poftiţi ?

— Mi-a ieşit un buboi, un furuncul!...

Domnul Pavel privi surprins către pacientă... Băgă de seamă că se roşise, că plecase ochii în covor şi că tremura ^îşor...

— V-a ieşit un furuncul? Cind?

— De vreo cîteva zile...

— Unde?

Doamna se roşi şi mai tare... îşi făcu de lucru ca să caute o batistă in poşetă şi răspunse emoţionată:

— Tocmai, domnule doctor... îmi vine, nu e aşa, cam greu să vă spui... Procesul care se petrece acum în sufletul meu este foarte uşor de înţeles...

— A ! . . . E vorba de un proces?...

— Da... Vedeţi... pentru o femeie sînt situaţii foarte jenante, insă cînd e vorba de un interes imediat şi de mare importanţă, trebuie să descoperi totul... Furunculul meu e situat într-un loc destul de delicat, aşa că, vă rog, dacă se poate, să vă întoarceţi o clipă...

Surprins şi tentat de această ciudata atitudine a unei cliente, domnul Pavel se întoarse politicos, urmărind într-o oglindă din faţă toate mişcările necunoscutei...

— Gata! şopti, sugrumată de emoţie, clienta...

Domnul Pavel se întoarse. De data asta el era roşu ca focul şi tremura.

— Vedeţi, domnule doctor... aici mi-a ieşit furunculul... pe coapsa stingă, sus... şi mina ei mică şi tremurătoare atinse locul cu un fior scurt. Doare, încet, doctore.

Fără grabă, intirziind cu intenţie „examenul", domnul Pavel îşi prelungi mîngîierile, contemplînd frumuseţea vie, înfiorată de atingerile lui...

Clienta îşi dădu seama că examenul medical s-a sfirşit de mult. . . Cu un gest drăguţ, se ridică şi în cîteva secunde fu gata.

Se priveau amîndoi, împrieteniţi parcă subit de intimitatea neprevăzută...

Domnul Pavel avea obrajii roşii şi privirile grele.

— Credeţi că e ceva grav, domnule doctor?

— Nuu...

— Şi ce mâ sfătuiţi să fac ?

Domnul Pavel păru o clipă încurcat.

— Vă sfătuiesc să vă duceţi la un doctor.

Necunoscuta deschise ochii mari, ficşi:

— Poftim ?

— Vă sfătuiesc să vă duceţi la un doctor... Am chiar un prieten doctor... în aceeaşi curte cu mine...

— Dar dumneata nu eşti doctor?

— Eu? Ba da... dar sint doctor în drept... De altminteri e scris clar pe firma mea de la poartă... Aţi citit-o, desigur, în grabă... Nu face însă nimic.,. A fost o confuzie pentru care vă mulţumesc.

DESPRE BUCUREŞTEAN

Bucureşteanul este o fiinţă care trăieşte in Bucureşti. Cum trăieşte şi din ce trăieşte nu spune niciodată. în schimb însă, spune întotdeauna cu cine trăieşte.

îl întîlnim la orice pas, la orice oră şi în orice loc, fiindcă adevăratul bucureştean nu e niciodată acasă la el. E întotdeauna invitat.

Deşi e un om ca mine sau ca dumneata, adevăratul bucureştean se remarcă imediat, fiindcă are o mulţime de obiceiuri, de ticuri şi de particularităţi, care îl deosebesc de restul celorlalţi locuitori ai ţării.

Astfel: bucureşteanul se hrăneşte, de predilecţie, cu aperitive. Asta pentru plăcerea de a plăti două chiftele în loc de cinci, trei şpriţuri în loc de patru şi, mai ales, pentru satisfacţia de a ieşi din bodegă cu o scobitoare în gură şi cu treizeci furate, în buzunar, lucru care nu-l împiedică să dea bacşiş doisprezece lei la o consumaţie de opt.

Bucureşteanul e un om foarte sociabil. îi place lumea şi. mai ales înghesuiala. Dacă, ***di*** exemplu, are de ales între două cafenele, din care una geme de lume şi alta e goală, se duce fără discuţie Ia cea care geme de lume, cu riscul de a deranja consumatorii — înghesuindu-se printre mese — şi de a rămîne, pînă la urmă, în picioare. Cu toate astea, ca să arate ca foarte cunoscut în local, îşi compune o mutră dezgustată şi cheamă chelnerii pe nume: „Psst! Iancule!", „Psst! Vasile !" chiar dacă — în realitate — chelnerii se numesc Dumitru şi Grigore. Asta însă nu împiedică pe chelneri să-i răspundă: „îndată, coane Mitică!" deşi clientul se numeşte, în realitate, Traian sau Alexandru.

Plăcerea asta de a se înghesui, bucureşteanul adevărat şi-o manifestă mai ales pe Calea Victoriei sau în tramvai.

Omul ăsta surmenat, nervos şi irascibil e-n stare să parcurgă Calea Victoriei — între Capsa şi Palat — în două ceasuri, fără alt motiv şi fără altă plăcere decît aceea de a fi lovit din toate părţile, călcat în picioare, împuns cu cotul şi buşit în toate zidurile şi vitrinele, avind grijă, de fiecare dată, să ceară tot el „pardon".

In tramvai, se urcă în cel în care afluenţa de lume e mai mare, deşi ştie că tramvaiele următoare sînt întotdeauna goale- Stă în picioare, agăţat de curea şi, din cînd în cînd, aşa, ca să se distreze, împinge persoana care se află în faţa lui, protestînd în acelaşi timp cu voce tare: „Nu-mpingeţi, vă rog!"

Tot „la tramvai", bucureşteanul adevărat pretinde întotdeauna că are abonament şi, cînd i se cere pentru control, se supără şi ameninţă controlorul c-o să-1 reclame la direcţie, pentru obrăznicie. Dacă însă se-ntimpla ca un altul să fie găsit fără bilet, adevăratul bucureştean intervine în discuţie şi, indignat peste măsură, se adresează controlului, cu autoritate: „Dă-1 jos, ce mai stai de vorbă."

Convins că întotdeauna măsurile restrictive privesc numai pe ceilalţi, adevăratul bucureştean vrea întotdeauna să se urce în autobuz prin partea unde scrie „coborîre", lucru care nu-l împiedică, atunci cînd coboară, să se năpustească pe partea unde scrie „urcare".

La teatru, nu cumpără „program" decît atunci cînd e însoţit de o femeie, care — fireşte — nu-i este soţie sau rudă. în schimb, nu cumpără niciodată flori în localurile publice, pretextind, clnd e la masă cu alte femei: „sîntem cu nevestele noastre". Iar cînd se întîmplă să se afle într-adevăr cu nevasta, tipă la florăreasă: „Pleacă de-aici! Ge sînt cu dame ?"

La cinematograf, dacă se-ntîmplă ca într-un film să se vadă Turnul Eiffel, imediat — adevăratul bucureştean—anunţă competent şi cu voce tare: „Turnul Eiffel", fiindcă nu există nici un bucureştean adevărat care să nu fi fost la Paris, măcar din auzite.

Dar, dincolo de toate şi înainte de toate, adevăratul bucureştean pretinde să fie luat drept bucureştean.

La ţară, cînd se duce cîteodată, face pe naivul. Zice ţăranului tare: „Frumos grîu!" Şi, în secret, gîndeşte şiret: „Parcă eu nu ştiu că e ovăz". Lucru care este absolut inexact, avlnd în vedere că, în realitate, e orz sau secară.

Adevăratul bucureştean nu iubeşte decît un singur oraş: fîucureştiui. Şi, cu toate astea, n-are decît o singură dorința: să trăiască în altă parte. De aceea, cea mai mare dorință a unui adevărat bucureştean e sa poată să se retragă, într-o zi, undeva departe, în provincie, pentru că bucureşteanul adevărat — mîndru şi conştient de treaba asta — se naşte, indiferent unde, la Baia de Aramă, la Hîrlău, la Şimleul Silvaniei, la Plaiul lui Patru, sau la Văscăuți, dar niciodată în Bucureşti. Niciodată!

ANTRACT

— Nu vă cunoaşteți? Domnul avocat Sitaru, domnul inginer Tomescu.

Cei doi îşi strînseră mina.

— îmi pare bine.

— Nu mai puțin.

Advocatul Sitaru se plecă să-şi aprindă țigara.

— Permiteți?

— Cu plăcere!

O pală de fum in plus țîşni într-o spirala albastră spre tavanul fumoarului...

— Mersi...

— Mă rog...

Antractul spectacolului la care se aflau, părea a fi lung.

— Sînteți din Bucureşti ?

— Heget-beget!

— Am impresia că ne-am mai cunoscut undeva... N-am memoria numelor, însă figura dumitale îmi e familiară ...

— Mărturisesc că mă pregăteam să vă spun acelaşi lucru... Mă gîndeam unde ne-am cunoscut?

— Nu mincai la „Europa" ?

— Exact... la aceiaşi masă cu Ioneanu, Parascbivescu, dcotorul Stuparu...

Cel de al treilea, aruncă plictisit țigara, aproximativ lîngă scuipătoarea cu numele teatrului imprimat pe reverul smălțuit.

— Dragii mei, mi-e o sete torențială!... Hai să luăm ceva la bufet. O citronadă de lămiie...

Inginerul Tomescu pufni în rîs.

— Ce rîzi, mă?

— Citronada de lămîie!!... De ce nu oranjadă de portocale?

Avocatul Sitaru zimbi cu subînțeles.

— Ei, ce vrei dumneata?... în limba noastră sînt atltea pleonasme utilizate, că abia se mai bagă in seamă!... Am auzit intelectuali zicînd *jet-aVeau* de apă, hemoragie de sînge...

— Eu am auzit chiar „mi-a curs o hemoragie de sînge",

— Proprietăreasa mea spunea că a răcit fiindcă a stat într-un „courent d'air de aer,.."

— E trist... foarte trist... clătină din cap avocatul Sitaru şi, după ce aprinse din nou țigara stinsă în timpul discuției, continuă: Ce ne mirăm noi de astea? Dar greşelile de acord?... /e-uriîe alea interminabile, din discuțiile parlamentare... Deputații titrați care țipă că „te probe la dosar", „asta *ie* infamii", *„ie* tîlhari de codru mare", *„ie* dovezi palpabile" etc, etc.

Cel cu citronada de lămîie ii luă vorba din gură:

— Trist, dar adevărat!...

Avocatul continuă:

— Tache Ionescu, care era supranumit „gură de aur", greşea, domnule, întotdeauna... Mi-aduc aminte de un „ştie toți" pe care Ta decretat de la înălțimea tribunei parlamentare... Eu unul constat cu regret că nu ne respectăm limba.

— Bine, frate, dar...

— Nici un dar!... Se-nțelege că nu cer că nea Ion, care n-are nici o clasă primară, să zică „sînt" în loc de „ie"... însă noi, intelectualii, care ne pretindem cel puțin aşa, noi sintem datori să vorbim corect, să ne corectăm unii pe alții, pentru că trebuie să recunoaştem că de multe ori *e* greşeli de limbă care *trece* nebăgate în seamă!

Soneria anunță sfirşitul antractului.

OCHI AMERICANI

Totdeauna şi peste tot (în orice împrejurare şi la orice oră din zi şi noapte) se lăuda că nu-l înşeală nevastă-sa.

Era un om scurt, gras şi cu gîtul subțire, semămînd aidoma c-o damigeenă uzată de podgorean. Avea o voce subțire ca ața de mosorel şi ochi mici, negri şi înecați în arăsime, ca două măsline in propriul lor untdelemn. îl chema Costică, dar lumea îi zicea Burdufel.

Nevastă-sa era o femeiuşcă plinuță şi vorbăreață, imbinînd în „şarmul ei particoler" tot pitorescu vulgar şi apetisant al fetelor frumoase de mahala, măritate la centru în virtutea foilor dotale...

Burdufel era „mahăr" la Bursă.

Fofica se acomodase repede cu noul mediu în care o „stramportase", într-o seară tendră de octombrie, un cupeu „pă cauciuc", înzorzonat ca la o bătaie de flori — de Ia biciul muscalului şi pînă la cozile cailor — cu ghirlande de flori executate din foiță albă. Fizicul ei plăcut, firea ei comunicativă, lipsa de rezervă față de „aproponturile" bărbaților pe care îi fascina c-un plescăit cărnos din buze sau c-o unduire leşească din şolduri, o făcuse imediat simpatică tuturor cunoştințelor lui Burdufel.

Şi toată această lume, în mijlocul căreia familia Burdufel trona — surîzătoare şi adulată — se întreba, pe drept cuvînt: „Ce dracu o fi văzut Fofica la Burdufel"? „Cum dracu, l-o fi luat?" „Ce dracu' i-o fî făcut s-o scoată din minți?" „Cum dracu o fi putînd trăi «o fată ca ea», c-o «znamănă» ca el ?"

Dar toate aceste întrebări rămîneau fără răspuns. Autoritatea faptului împlinit împrăştia presupunerile, domolea clevetirile, ațița curiozitățile...

Treptat, din portofelurile jecmănite ale remizierilor de nursă, ale agenților de schimb şi mijlocitorilor oficiali — care constituiau „societatea" lui Burdufel — se porni, către Fofica, cortegiul roz al scrisorilor de amor, promițătoare de pasiuni eterne, de case cu două etaje şi cu balcon la stradă, de automobile, blănuri şi senzații inedite...

Suspine crude începură să zdrobească piepturile, priviri galeşe porniră să zgârie „transperantele" de la ferestrele dinspre stradă ale dormitorului doamnei Burdufel.

Fireşte, începură apoi intrigile şi duşmăniile între aspiranți, tranşîndu-se în anonime, pe care poştaşul le depunea, în fiecare dimineață, odată cu „Argusul", în mîinile grăsuțe şi păroase ale lui Burdufel. . .

Şi totuşi, nici o cută pe fața acestui om, nici o schimbare pe fața Fofichii.

Secretul datorită căruia Burdufel îşi păstra seninătatea feței şi fidelitatea soției, începea să exaspereze. De aceea, toată mulțimea aspiranților la farmecele Fofichii simți de a ei datorie să strîngă rindurile şi să formeze o poteră, pentru căutarea şi prinderea acestui secret. Şeful poterii fu ales, prin aclamații, un oarecare Mişu, băiat frumos, cu franci, cu „figuri oațe" şi cu voce de tenor.

Şi Mişu îşi începu activitatea...

Arse în primul rînd un chef cu Burdufel şi, către dimineață, jurîndu-se pe toate mormintele neamurilor de veci depuse la Ghencea, începu să-i destăinuiască secretul inimii lui...

— Nene Costică!... (Costică era Burdufel.) Dumneata ştii cît te iubesc eu. Niciodată n-ai avut să te plîngi cu nimic de mine... Eu nu m-am dat ca frații ăialalți la coana Fofica, nici nu mi-am bătut joc prin cîrciumi şi sindrofii de dumneata, cînd nu erai de față. De aceea, te rog, să-mi dai un sfat.... Sînt amorezat, nene Costică——Iubesc *o* fată şi mă iubeşte... Părinții e pentru.... E putredă de franci, ca vîrstă e foarte frumoasă, aşa că ne-am hotărît să ne căsătorim... Dar eu i-am spus: nu mă însor, pînă cînd Burdufel — pardon, nenea Costică — nu-mi spune secretul. . .

Burdufel făcu ochii mari.

— Care secret?

— Secretul, nene Costică! Secretul fericirii conjugale. Secretul cu care dumneata ții fidelitatea Fofichii in frîu... Nu se poate să nu fie un secret la mijloc... Un secret inventat de dumneata... Spune-mi-1 şi mie, nene Costică, şi-am să-ți rămli recunoscător pe veci.

Burdufel se lăsă, împăunat, pe speteaza scaunului şi răspunse, sorbindu-şi vinul cu evlavie:

— N-am nici un secret, mă Mişule!...

— Dar ce faci de eşti aşa de sigur că nu te înşală coana Fofica?

— Ce să fac?... Nu fac nimic... E imposibil să manşele ...

— De ce, nene Costică ?

— Am ochi americani, băiete...

— Ce sînt ăia ?

— Ochi americani.

— Adică, cum americani?... Explică-mi şi mie...

Burdufel îşi ținti privirea în ochii lui Mişu, se uită cîteva clipe fix la el şi-1 întrebă:

— Nu observi nimic?

— Nimic...

— Uite-te bine în ochii mei....

— Da...

— Nu vezi nimic ?

— Nimic...

— La cine mă uit eu acuma ?

— La mine, nene Costică!——Te uiți drept în ochii mei.

— Ei vezi, ăştia sînt ochi americani... Ţie ți se pare că mă uit la tine fix şi eu văd tocmai dincolo, în partea cealaltă, cum se scobeşte picolul ăla în ureche cu scobitorile din solniță şi pe urmă le pune la loc.

— Eşti saşiu ?

— Ce saşiu, mă, ce saşiu?... Aşa zic numai proştii... In străinătate, ăştia se cheamă ochi americani....

— Şi ce-are a face asta, cu fidelitatea coanii Fofica?

— Are, băiete! . Pentru că Fofica ştie secretul ăsta şi niciodată nu îndrăzneşte să facă o mişcare, de frică să n-o văd eu... I-am explicat că eu pot să văd şi prin pereți, şi prin uşi, şi prin geamuri——Şi-am făcut experiență ca' să-i arăt că-i adevărat... Am pus pe soacră-mea să-mi sufle — cind intram în casă — tot ce făcuse Fofica, cît stătusem eu la uşă...

WAGON-LIT

Se întîlniră la unsprezece dimineața pe stradî.

— Eeeeeee!... Ce mai faci, mă ?

— Amestecat!... Dar tu ?

— Potrivit!... Cu treburile.. .

— Şi cum îți merg treburile ?

— Ceac-pac... Dar ale tale?

— Potrivit.. .

— Bravo, mă! Atunci, stăm bine... Cînd ai venit la Bucureşti ?

— Aseară, cu acceleratul.... M-am oprit o zi aici, fiincă am avut o afacere şt diseară plec Ia Iaşi. Am şi acolo o afacere.

— Cu ce tren pleci diseară la Iaşi ?

— Cu acceleratul de unsprezece...

— Şi eu tot cu ăla plec...

— Dar unde te duci?

— Tot la Iaşi.

— Bun... Atunci mergem împreuna.

— Sigur... Nici nu mai încape vorbă. Tu cu ce clasă mergi ?

— Eu?... Cu clasa întîi... Nu-mi place să călătoresc în picioare. Mai bine dau un ban mai mult şi merg comod.

— Şi eu tot aşa fac. N-aş putea să călătoresc în picioare, să mă tai...

— Atunci, stii ce?

— Hai să luăm *wagon-lit.* Luăm o cabină şi pînă la Iaşi tragem un somn de se duce pomina...

— Bravo, mă!... Dar să ştii că eu nu pot să dorm, dacă ştiu că am deasupra mea pe cineva. Prin urmare, iau eu „cuşeta" de sus.

— Ia-o sănătos... Mie mi-e indiferent dacă dorm dedesubt sau deasupra... Insă am altă dambla...

— Care?

— Nu pot să sufăr să dorm cu cineva care sforăie. Tu **Bforăi ?**

— Eu?... Ferit-a sfintul! Nu numai că nu sforăi, dar **nici** măcar nu răsuflu. Parc-aş fi mort, aşa dorm de uşor... Şi **dacă** se-ntimplă să sforăie cineva lîngă mine sau să geamă şi să vorbească în somn, înnebunesc... M-apucă toți dracii... Aşa că, despre partea mea, n-ai nici o grijă. Poate cumva să sforăi tu?....

— Eu?... Ascultă-mâ!... Tu stii că eu m-am divorțat de Matilda?

-Cînd?

— Anul trecut.

— De ce? Te-a înşelat?

— Da de unde... M-am divorțat pentru că sforăia... Sforăia, domnule, cum nu mi-aş fi putut **eu** Închipui **că** poate să sforăie cineva. Grohăia în somn, mă, ca porcii cînd vizează borhot... Am încercat în toate chipurile s-o dezbar, dar n-a fost chip... Am chemat doctorii, a luat medicamente, s-a dus Ia băi, **şi-**a scos polipii. Degeaba!... Şi-atunci, n-am avut **ce** face **şi** m-am divorțat.

— Şi-acum **ea ce** face ?

— Sforăie cu altul____

— Prin urmare, s-a remăritat?

— Da. Vai **de** capul ăluia care-a luat-o!...

— Adevărat! Un bărbat mai merge să sforăie... dar o femeie? E cumplit!

—-Ce cumplit, mă?... Cumplit e prea puțin... Mai mult decît cumplit... E... extraordinar, domnule, extra**ordinar...** De-**aia** îți spusei! Dacă ştii că nu sforăi, luăm *wagon-lit* împreună, dacă nu, nu e supărare_______Mergem fiecare cum om putea. Eu de-aia nu iau *wagon-lit* niciodată. Se-ntimplă să mă pomenesc în cabină cu cîte unul de sforăie **şi** atunci adio somn... Voiajez toată noaptea **pe coridor, cu** degetele înfundate în urechi____

— Curios 1

— Ce **ți** se pare **aşa** curios ?

— Cum ne potrivim noi amindoi... Şi eu tot aşa sînt. De-aia mi-am cumpărat automobil... Numai de urîtul ăsta de a voiaja cu trenul, expus **să-ți** sforăie fitecine în nas...

— Atunci, trec eu să iau biletele sau treci tu?

— Cum vrei?

— Bine, le iau eu!

— Buni... Şi diseară ne întîlnim în restaurantul gării...

— Perfect!... La revedere.

-Pa!...

Instalaţi unul deasupra celuilalt, cei doi prieteni călătoreau de mult, spre Iaşi.

Se întîlniseră, după cum fusese vorba, în restaurantul gării, se urcaseră în *wagon-lit* şi, zece minute după plecarea trenului, adormiseră amîndoi buştean.

în cabina vecină lor o doamnă singură încerca zadarnic să poată adormi... Chemă pe însoţitorul vagonului şi după ce îi spuse ceva, acesta se prezenta în cabina celor doi prieteni şi bătu cu putere în uşă. ...

— Cine e? întrebară amîndoi într-un glas.

— însoţitorul vagonului...

— Şi ce pofteşti ?

— Vă rog să binevoiţi şi să vă întoarceţi cu faţa în jos...

— Ce zici, mă?

— Vă rog să vă întoarceţi cu faţa în jos, pentru că aţi adormit, desigur, cu faţa in sus şi sforăiţi amîndoi de se cutremură trenul. Pasagerii vor să reclame la Direcţia C.F.R.

— Care pasageri?

— O doamnă din compartimentul de alături... Are chiar o criză de nervi din cauza sforăitului dumneavoastră... Aşa ceva nu s-a mai auzit niciodată.

— Dacă nu-i place, n-are decît să sară pe fereastră!...

Doamna care asistase de la uşă Ia această conversaţie, nu se putu abţine şi ţipă pe deasupra umărului însoţitorului :

— Eşti un obraznic... domnule!...

La auzul vocii femenine, unul dintre cei doi prieteni se ridică în capul oaselor şi vru să vadă cu c'ine stă de vorbă.

— Dumnezeule !... Matilda !... Fosta mea nevastă, ţipă el şi dispăru intre cuverturi...

CEAŢA

Ieşise de la birou, murdar de cerneala pe degete, neras, friguros şi grăbit. Intrase la bodega de peste drum de minister, ca „să ia ceva în gură" şi, după trei drojdii, „cu măslinele lor", pornise mai înviorat şi mai bine dispus către casă.

Deasupra oraşului — desprinsă din neguri — se lăsase, usturătoare, umedă şi compactă, o perdea de ceaţă londoneză, îngreunînd circulaţia vehiculelor şi mersul pietonilor, înşiraţi ca nişte mogîldeţe automate, pe trotuare...

Domnul Daniel păşea cu prudenţă, cumpănindu-şi silueta rotundă, între servietă şi baston, ca un hamal beat, Intre două geamantane profesionale. Drojdia îi turnase în sînge o vlociune neobişnuită. îi venea să fluiere, să alerge, să povestească anecdote, sa facă un compliment fiecărei femei care îi ieşea în cale .. - Dar ceaţa şi gîndul la doamna Eufimia — soţia sa — li paraliza toate elanurile. Ceaţa, pentru că îl făcea să tuşească, să simtă în ochi plicticoase şi persistente usturimi, iar doamna Eufimia pentru că îl aştepta acasă cu masa şi orice întîrziere peste ora obişnuită dădea loc la certuri şi scene din care totdeauna el ieşea bătut, şi la propriu şi la figurat.

Cu doamna Eufimia nu fusese niciodată de glumă. Deşi mult mai tînără decît el, deşi frumoasă — planturos şi comun — şi curtată insistent de toţi bărbaţii, se încăpăţînase să-i rămlnă fidelă, pretinzîndu-i — cu rigurozitate — acelaşi lucru:

— în ziua cînd ai să-ndrăzneşti să-ţi arunci ochii la altă femeie, să ştii că te bat de te usuc şi nici nu mai divorţez toată viaţa!

Şi domnul Daniel, mare amator de femei frumoase şi de aventuri galante, ştiind ce înseamnă bătaia din mîinile

Eufimiei, nu Îndrăznise într-adevăr să arunce măcar o privire vreunei femei. Totuşi, în seara asta, simțea că îsi va ieşi din „făgaşul ambiției cotidiene". In definitiv, Eufimia n-avea de unde să afle. O escapadă pînă la douăsprezece noaptea putea fi trecută cu vederea, la adăpostul orelor suplimentare făcute la birou, în vederea unor lucrări de imediată urgență...

De aceea, sfredelind ceața cu priviri languroase nu se sfii să constate că femeia aceea care megea înaintea lui la clțiva paşi era foarte bine făcută şi ştia să meargă frumos___ Deci, se apropie ca s-o privească mai bine...

Femeia, simțind prezența unui bărbat In spate, începu să meargă legănat, mişcîndu-şi şoldurile cu grație leşească.

Domnul Daniel constată c-avea un trup din cele mai tentante şi, făcînd un efort discret, se apropie şi mai mult.

Femeia întoarse capul şi-1 privi. Apoi ridică gulerul mantoului de blana şi înfundîndu-şi figura în el începu să-şi legene şi mai tare şoldurile.

Pentru un om cu oarecare „cultură" şi simț de observație, asta era o provocare directă. De aceea, domnul Daniel căută să-şi ia o atitudine mai demnă şi schimbînd servieta In locul bastonului şi bastonul în locul servietei, ajunse din urmă pe necunoscută şi articula cu eleganță:

— Doamnă, am impresia că vă cunosc de undeva... i Poate cumva să mă înşel din cauza cetii...

Necunoscuta nu răspunse. Domnul Daniel, „mîncat" de fasoanele de rigoare în asemenea împrejurări, continuă:

— Ştiu că procedeul meu e obişnuit. Totuşi, vă rog să fiți convinsă că nu mi-aşi permite să vă inoportunez, dacă n-aş fi sigur că mi se pare că vă cunosc...

— Şi ce vrei? întrebă înfundat, din gulerul de blană, un glas pițigăiat.

— Ce vreau ? In primul rînd să vă prezint omagiile mele şi In al doilea rînd sînt lucruri care nu se spun aşa, hop, odată.

— Ți-e frică de ceață ?

— Tocmai... Mie nu-mi place să vorbesc declt pe lumina silei.

— Atunci, aşteaptă pînă se luminează.

— Pardon!... Am vrut să fac o comparație... Nu m-ați înțeles... Sînteți măritată?

— Nu!

— Văduvă?

— Nu!

— Atunci, Înțeleg...

— Nu e prea greu...

— N-ați vrea să-mi faceți plăcerea şi onoarea de a-mi permite să vă-nsoțesc pînă acasă?

— De ce nu?...

— Să luăm o maşina, o trăsură, un tramvai?

— O maşină.

Daniel opri un taximetru, lăsă pe necunoscută să se urce şi, înainte de a da adresa şoferului, întreabă:

— Unde stați?

— Pe strada Romană, nr. 582.

Domnul Daniel înțepeni.

Necunoscuta scoase la iveală capul ascuns în haina de* blană şi cruntă, neînduplecată, îşi relua vocea sa naturală,

— Prin urmare, mizerabile, din ăştia mi-ai fost? Lasă ca-ți arăt eu ție.

— Eufimio!... Iartă-mă!... Te rog... Lasă pînă acasă... Nu mă bate în automobil, că mă faci de rîs pe toată viața...

Totul era însă zadarnic. Eufimia începuse... şi cînd Începe ea, e greu s-o mai oprească cineva...

DE „SFINȚII ÎMPĂRAȚI

Cînd într-o familie soțul și soția își serbătoresc onomastica în aceiași zi, petrecerea obișnuită în asemenea împrejurări ia proporții impresionante.

Astfel:

Se comandă la cofetărie două torturi: unul cu numele soțului scris deasupra cu litere de zahăr ars și altul, cu numele soției, scris cu litere de ciocolată și împodobit, în plus, cu un trandafir roșu „de fructe", cu petalele înăclăite de sirop și cu coada glasată artistic.

Numărul invitaților pentru masa de seară sporește. Fiecare din cei doi sărbătoriți are cunoștințele sale preferate, obligațiile și simpatiile sale personale.

De aceea, niciodată vesela casei nu e suficientă. Se împrumută de la rude, farfurii, tacîmuri, șervete, scaune și, pentru că întotdeauna sufrageria e prea mică față de numărul invitaților, se aranjează din vreme, într-o încăpere alături, o masă pentru „tineret", la care, îndeobște^, vrea să se așeze toată lumea, deși e știut că pînă acolo mîncările ajung sleite, fripturile reci și prăjiturile pe sfirșite.

Cunoscînd toate cele de mai sus, soții Costică și Lenuța Bărbulescu nu s-au codit totuși să proiecteze pentru ziua .„sfinților împărați" Constantin și Elena o masă, „să se ducă pomina".

— Facem o dată o petrecere grozavă și scăpăm pentru totdeauna.

— Sigur, Costică! Tot avem obligații. îi chemăm pe toți, îi îndopăm, li îmbătăm și gata. După asta, scăpăm de •orice grijă. Așteptăm să fim și noi invitați la fiecare din ei, pe rînd____

— Bun! Acuma să vedem pe cine chemăm.

— Am făcut eu lista. Sînt în total douăzeci și șase „mari'* si unsprezece copii.

-ați?

— Treizeci și șapte de persoane cu totul și cu noi doi, treizeci și nouă. Zi, patruzeci de persoane, cifră rotunda...

— Ce tot vorbești, dragă? Cum o să chemăm atîta lume? O masă de patruzeci de persoane costă o avere. Pe timpurile astea de criză, să arunci în vînt douăzeci-treizeci de mii de lei, e o prostie. Plus că pe urmă îți mai auzi și vorbe: că pe ăla nu l-ai chemat, că ăluia nu i-a plăcut vinul, că lui madam cutare nu i-am făcut legume, cînd știam bine că e vegetariană, ca pe cutare l-ai așezat la masă lingă cutare, că pe ăla l-ai pus în frunte și pe celalalt la coadă... Nu, nu, nu... Să mai scurtăm lista, să-i mai alegem, ca toată lumea să fie mulțumită. Să oprim numai pe ăia cărora într-adevăr le sîntem obligați... Ia dă tu lista-ncoa, s-o vedem cu atenție, s-o cercetăm și s-o purificăm nițel, ca să iasă lucrurile cum trebuie, să petrecem bine și să nu ne auzim nici vorbe pe urmă.

Lenuța se duse repede în iatac și sosi cu lista. Costică își puse ochelarii și zise:

— Ia citește tu.

Lenuța parcurse o dată, in gînd, conținutul listei.

— Păi, întîi, sînt doisprezece ai noștri...

— Care ai noștri?

— Ai noștri, frate. Mama, tata, nenea Tică, unchiu Nae, nașul, nașa, vară-ta cu bărbat-su, cumnații cu fetele...

— Șterge-i.

— Cum să-i șterg, Costică, ce ești nebun ?

— Șterge-i cînd îți spui. M-am plictisit de familie. S-o mai dăm dracului de* familie. Tot familia și iar familia, mereu. La Paști familia, ia Crăciun familia, la Anul Nou familia, la logodnă familia, la înmormîntare familia, mi s-a acrit, dragă, de familie...

— Vai, Costică, te rog să nu vorbești așa de rudele mele, că mă supăr..,

— Parcă numai de-ale tale vorbesc? Dă-i dracului și pe-ai mei, pe toți. Șterge toată familia de pe listă, să rămînem numai noi și cu prietenii noștri.

— Bine, eu îi șterg, dar să știi că tu ai să te răfuiești cu ei, pe urmă.

— N-ai nici o grijă. Tu n-ai nevoie să te amesteci. Mă laşi pe mine. Să poftească cineva să-mi ceară socoteală, ca ştiu ce să-i răspund. Dar ce? M-am Însurat ca să mă fac birtaşul familiei ?

— Atunci, pe cine şterg ?

— Tot ce e „familie".

— Cum ? S-o şterg şi pe mama ?

— Dar ce, ea nu e rudă cu tine ? Ori ea e cu stemă în frunte ?

— Eu zic să lăsăm mamele...

— Nu... nu.... nu... nu... Că p-ormă iară se face joc de cărţi după masă şi casa mea nu e tripou.

— Biiine, Costică... Care va să zică, din familie nu chemăm pe nimeni?

— Pe nimeni.

— Nici pe Margareta?

— Dar ce-am eu cu Margareta ?

— Ea e fată tînără, săraca... De cînd a murit nenea Mihalache, nu mai iese nicăieri. Eu zic să facem o excepţie pentru ea... Mă gîndesc că poate îşi pune vreunul din prietenii tăi ochii pe ea şi-o mărităm, că apropie şi ea treizeci de ani, mititica...

— Te rog] Casa mea nu e casă de *rendez-vous.* Cine vrea să se mărite, să se ducă la peţitoare, să nu vie la mine la petrecere. Şterge-o! Uite dom'le, acuma am ajuns şi geambaş de fete nemăritate!

— Am şters-o, ho!

— Acum, zi mai departe...

— Georgescu cu nevasta, cu copiii şi cu„frailai".

— Georgescu ? Măgarul ăla care mă înjură pe toate potecile? Nici nu vreau să mai aud de el...

— Păi, spuneai că e prietenul tău cel mai bun?

— Ia dă-i dracului, dragă] Toţi îţi sînt cei mai buni prieteni, cînd e vorba să-i chemi la masă, cu tot neamul. Şi pe urmă, ca să vorbim sincer, asta e nesimţire, să se înfigă la masă şi cu copiii şi cu guvernanta.. . Bine că n-a trimes vorba că vine şi cu slugile. Cel puţin să-i hrănim pe toţi. Şterge-i! Cu Georgescu am terminat. Vezi de altcineva . . .

— Maiorul Popovici cu nevastă-sa şi cu soacră-sa.

— Pe soacră-sa şterge-o î Nu chem eu la masă pe soacră-mea şi-o s-o chem pe cataplasma aia de soacră-sa ? Ştii că ai haz ?

— Bine, dragă, dar nu-i putem chema fără soacra lor! **Stă** cu ei în aceiaşi casă, iese cu ei peste tot, cum au s-o lase tocmai acuma singură?

— Dacă le place. Dacă nu, şterge-i **şi pe** ei. Fiindcă, Ia urma urmei, ce obligaţie am eu pentru maiorul Popovici ? **Un** cartofor ordinar pe care l-am cunoscut întîlnindu-1, trei **ani** de zile, în fiecare seară la club şi **pe** care I-am rugat o **dată** să-i dea trei zile de concediu lui frate-meu, cînd îşi făcea stagiul in batalionul lui, şi care, în **loc** de concediu, **i**-a **dat** trei zile de închisoare. Şterge-i si pe ei. Cine mai vine la **rind?**

— Părintele Cristescu cu cocoana preoteasă şi cu copi**laşul.**

— Mîncaciosul ăla micu de-şi vira degetele în sosuri ? Şterge-i imediat. N-am nevoie de popi. De cîte ori l-am chemat la sfeştanie, nu s-a simţit niciodată să nu-mi ia parale. **Şi,** pe urmă, să-ţi mai spui şi altceva.... Părintele Cristescu seamănă leit cu popa de treflă din cărţile de pocher. Şi nici o carte nu mi-a purtat mai mult ghinion pe lumea asta, ca popa de treflă... Prin urmare, n-am nici un interes să-mi **aduc** ghinionul în casă.

— Păi atunci, dragă Costică, dacă şterg pe toată lumea, **la** rînd, pe cine naiba mai chemăm? Ăla e aşa, ăla e pe dincolo, ăla nu-ţi place, cu ălălalt te-ai certat. Dumnezeu să te mai înţeleagă, zău aşa!

— Ia ascultă, dragă! Dar, în definitiv, ce sînt obligat să chem pe cineva ? N-am nevoie de nimeni! Scurt! De unde **şi** pînă unde moda asta să chem la masă tot cartierul. Şterge-i pe toţi... Nu mai chem pe nimeni... Decît să cheltuie:o o avere ca **să** satur jumătate Bucureştiul, mai bine **te** iau pe tine, şi mergem, neică, amîndoi şi mlncăm frumuşel în oraş, că tot s-au deschis grădinile de vară şi vream noi **să** mergem o dată şi mîncăm mititei la grătar... Facem o petrecere în doi, de ziua noastră, să se ducă buhul... Şi unde pui că avem şi lăutari ?!...

Nemulţumită, Lenuţa lăsă buza în jos, ca un copil căruia îi tai pofta de joacă, trimeţîndu-1 la culcare. îşi privi soţul, la început cu dispreţ şi-apoi, după o clipa de gîndire, cu o mare admiraţie. Mototoli lista invitaţilor in mînă şi zise **cu** vocea ei econoamă de gospodină înăscută:

— Ţţ... Nu e bine, de ziua noastră, să ieşim în oraş... Cine ştie, ne vede cineva şi poate să-şi închipuie că ne-am eschivat, de calicenie... Eu zic să facem altceva...

— Ce? se încruntă, pentru orice eventualitate, soţul.

— Mergem pe la tanti Eleonora, că tot la sfîntul Constantin şi Elena serbează şi ea... Poate avem noroc şi ne opreşte la masă!...

RADIO ÎN PROVINCIE

Cine şi-ar fi închipuit c-o să trăiască s-o vadă sau, mar bine zis, s-o audă şi pe asta: radiofonia.

Şi totuşi, în cîţiva ani de zile, pe nebăgate de seamă, noua invenţie a sunetelor călătorind prin văzduh pînă la casa omului a ajuns la ordinea zilei, s-a banalizat chiar, ca şi macaroanele cu parmezan ori balonul cu cirmă. A ajuns atît de la ordinea zilei, încît a pătruns şi în orăşelul meu de baştină, izbutind să convingă pe cîţiva cetăţeni de frunte să-şi instaleze, in saloane sau antreuri, aparate de radio. Cel dinţii care a „făcut ruptura" a fost domnul Manole Stămbulescu, primarul oraşului, mare proprietar de moşii şi de copii, printre care duduia Angelica (absolventă a cursului inferior de la „Notre Dame" şi, după aceea, „fată de măritat" la părinţi) era cea mai frumoasă, cea mai deşteaptă, cea mai „cultă" şi cea „mai preferată" de părintele său.

Domnul Manole, la început, s-a lăsat greu.

— Lasă, Angelico, tată, că punem şi noi radio. Dar nu acum. Oleacă mai tîrziu. Acum nu sînt perfecţionate bine aparatele. Să mai aşteptăm. Să nu dăm banii de pomană, ca e păcat de ei.

— Cît o să mai aşteptăm, papa dragă?

— Pină s-o inventa ultimul model, tăicuţule. Nu vezi tu ce repede se schimbă? Să aşteptăm pe cel mai bun, pe cel mai sigur.

— Tot aşa ziceai şi cînd am vrut să ne luăm patefon.

— Lasă, tăicuţule, să-şi puie întii prefectul. După ce şi-o pune el, ne punem şi noi. Nu vreau să spună că trec peste el. Eu respect disciplina de partid...

Dar duduia Angelica a ştiut să stăruiască atit de frumos şi de convingător, încît domnul Manole a cedat şi, în-

tr-o bună zi, a plecat „In interes de serviciu" la Bucureşti şi s-a Întors cu un aparat de radio dintre cele mai perfecţionate.

Aparatul a fost instalat In salon, la loc de cinste şi, chiar •de a doua zi, vestea s-a răsplndit, ca fulgerul, în tot tîrgul: „Primarul şi-a instalat radio!"

Imediat, prefectul a căutat prilejul să-l ardă pe domnul Manole şi, la parada de zece mai, care a urmat peste cîteva zile, în auzul tuturor notabilităţilor, i-a zis, jumătate serios, jumătate glumind:

— Ce se mai aude pe la radio, cu canalizarea, domnule primar, că pe la cafenea se aud multe?

Domnule Manole n-a răspuns nimic şi s-a mulţumit numai să se facă, în obraji, roşu ca un gogoşar.

Intimplarea aceasta a fost comentată, de îndată, cu lux de amănunte, de către gazeta locala a opoziţiei şi n-a lipsit mult ca domnul Manole sî se vadă silit să-şi dea demisia •din partid. Noroc că prefectul, ca să nu rămîie mai prejos decît el, şi-a instalat şi el radio, bineînţeles cu un număr mai mare de lămpi şi, în scurt timp, şi celelalte notabilităţi ale oraşului — comandantul garnizoanei, protopopul şi preşedintele tribunalului — i-au urmat exemplul, punîndu-şi, la domicilii, aparatele miraculoase.

Venind pentru o seară în oraşul meu şi plictisindu-mă de moarte între cofetăria din centru şi cinematograful mut, am primit cu multă plăcere şi chiar cu recunoştinţă invitaţia duduiei Angelica, care, întîlnindu-mă şi recunoscîndu-mă, m-a poftit sâ asist la o „şedinţă de radio", acasă la dumnealor.

Cind am intrat, la ora convenita, salonul domnului primar era plin de invitaţi. Duduia Angelica mi-a ieşit suri-.zind în cale, m-a luat de braţ şi a început să mă plimbe de-a lungul salonului ca sâ mă prezinte. Apoi, cerinţele politeţii fiind satisfăcute, m-a lăsat singur într-un colţ. .Neştiind ce să fac, mi-am aprins o ţigară şi am început să privesc lumea in jur. Prima observaţie a fost aceea că şi aici, în acest salon politico-provincial, predomină elementul tuns. Cu ocazia aceasta mi-a atras atenţia silueta indecentă a unei dudui din „lumea bună" a oraşului (adică cu zestre de la două milioane în sus). Duduia se refugiase, solitară şi afectată, in braţele unui fotoliu. îşi dezgolise pulpele pină

după genunchi şi fuma dintr-o ţigaretă lunga in chip de şarpe, scoţînd fumul pe nări, visătoare, ca un marinar la pupă.

M-am apropiat curtenitor.

— Va place să ascultaţi radio, domnişoară ?

Duduia mi-a aruncat o privire compusă artistic pe sub genele lucrate cu „rimei" şi mi-a răspuns muşcîndu-şi graţios buzele umede:

— Enorm. Se petrece admirabil la audiţii. Alaltăieri-seară, de exemplu, a fost audiţie la noi şi ne-am distrat straşnic.

— Aţi avut desigur şansa sa prindeţi un program interesant?

Duduia îşi schimbă plastic poziţia picioarelor şi încearcă zadarnic să facă un colac de fum.

— Am dansat pină la trei dimineaţa.

— Aaa! Era un program închinat muzicii de dans ?

— Să spun drept, nu ştiu. Noi am dansat după patefon, că e mult mai clar şi mai în tact.

— Cum văd eu, duduie, mata, în materie de radio, eşti o bună dansatoare?

Duduia încreţi sprincenele ca Marlene Dietrich şi mă privi dispreţuitor.

— Dumneata dansezi?

— Nu, domnişoară.

— Atunci de-aia, în materie de dans, eşti radiolog. ______

— Nu „radiolog", dragă, „radiograf", se amestecă în vorbă duduia Angelica, apropiindu-se de noi. Radiologii sînt ăia cu razele Roentgen.

Duduia căută să răspundă ceva „tare", dar se mulţumi numai să se ridice şi, aruncîndu-mi o privire superioară, de data aceasta ca Lil Dagover, sa plece leganîndu-şi şoldurile înalte, tocmai în celălalt colţ al salonului. Plecai şi eu căutîndu-mi altă companie, fiindcă duduia Angelica dispăru iarăşi de lingă mine, la un semn discret al servitoarei. Mă apropiai de un cerc de cucoane „în vîrstă", care mă cunoscuseră pe vremea cînd eram la doică.

Cucoanele fumau toate şi discutau cu aprindere şi cu buze tivite, ultimul divorţ din'oraş. Cind mă văzură încetară discuţia, ca la o comandă.

— E! Începe, ori nu începe, mi se adresă, surîzindu-mi ştirb, madam Carabulescu, văduva fostului comandant al

pompierilor civili. Văd că tot hîriie acolo şi nu se aude nimica.

— Pînă prinde postul, madam Carabulescu. Astă-seară o să auzim Parisul.

— Trăirăm s-o vedem şi p-asta, Carabuleasco!

- Păi...

— Zău, ce ți-e, soro, şi cu radiumul ăsta? Cancerul îl vindecă, de cîntat cîntă şi cine ştie ce dracu o mai fi făcînd, fără să ştim şi noi ăştia din provincie ?

— Minunea lui Dumnezeu, soro...

— Ia da-ți-1 încolo, frate, de radium! Ce-o să auzim de vă minunați atît? Hai mai bine să trecem dincolo şi să facem un pocheraş,..

— Nu joc cu tine, că nu pui miza.

— Nu ți-e ruşine să minți aşa, Caliopi! M-ai prins tu pe mine vreodată că nu pui miza ?

— Atunci cine n-o pune, că mereu lipseşte miza?

— Ei, cine şi cu tine? Carabuleasca.

— Vai, maşer, îmi pare rău! E lucru ştiut că eu. înainte să dau cărțile, pui miza, ca să nu fie discuție.

— Lăsați-o încurcată, dragă, că trece timpul. Hai să începem, de distracție, Ja doi Iei.

— N-avem al patrulea şi cu Popeasca nu joc, să mă tai, că are noroc.

Madam Carabulescu aruncă o privire cercetătoare în jurul salonului şi negăsind ceea ce îi trebuia, mă privi dulce.

— Joci pocher, maică?

— Joc, madam Carabulescu, cu plăcere...

— Atunci, hai! Dar să nu ne tragi cacialmale de-alea de la Bucureşti.

— Lasă-1, soro, să tragă cîte-o vrea. Nu speria băiatul.

Ne ridicarăm şi trecurăm, ca nişte conspiratori, în salonaşul de alături. Audiția tocmai începea.

Domnule Manole Stămbulescu, cu receptorul în jurul creştetului, ca un telegrafist de vapor în naufragiu, Mzbutise, după lungi hirîieli, să prindă Viena.

— Pas.

— Am deschis eu.

— Mai încet, frate, că nu mai auzim muzica. Ai prins şi tu o dată perechi de popi şi faci gură, de par'că cine ştie ce chintă regală de la mină ai avea.

— Cip.

— Cirip.

— Am dat zece lei ca să plătească toată lumea.

— I-ai sănătoasă! Ai avut noroc că n-am mascat eu un fante, că dacă mascam fantele, prindeam...

— Prindeai pe dracu să te ia. Nu prindeai nimic. De ce n-ai mers, ca să prinzi. Ce, nu te ştiu eu pe tine? Totdeauna faci carte, cînd nu mergi. Jocul e rizic, cucoană. *Qui,* rizic, *gagne 1*

— Ssst! Tăceți, soro, că nu se aude nimic.

— Păi, dacă eşti surdă, cum vrei să auzi? Dă cărțile, maică.

Cînd am isprăvit noi „tururile" la pocher, a isprăvit şi domnul Manole audiția.

în două ceasuri, concerte, conferințe, opere, din Paris, din Milano, din Praga, din Viena, din toate colțurile Europei, se răspîndiseră sonor în salon, spre marea satisfacție a amfitrionului şi a auditorului cufundat în fotolii şi tolănit pe canapele. Numai „cucoanele" şi cu mine, ocupați cu pocherul, nu dădusem ascultare minunilor din *haut parleur.*

De aceea, cum intrarăm în salon, madam Carabulescu, inghesuindu-şi ciştigul de la cărți în geanta dumisale de perceptor, se apropie de domnul Manole, disperată şi surprinsă :

— Ce, s-a isprăvit ?

Domnul Manole ridică mîinile spre tavan, blesat.

— S-a isprăvit, madam Carabulescu. Dacă n-ați ascultat, ce să vă fac? îmi pare destul de rău, dar n-am ce să vă fac. Nu stă în puterea mea să mai fac programul o dată.

Madam Carabulescu făcu ochii mici şi şireți:

— Păi dacă n-o sta în puterea ta, Manolică mamă, care eşti primar, atunci într-a cui dracu să stea? Ştiu eu că zici aşa, ca să mă tachinezi pe mine. Hai! Fii băiat gigea şi mai pune-1 nițel să-1 auzim şi noi.

— Acum nu se mai poate, madam Carabulescu, cu toată bunăvoința, fiindcă e tîrziu, e unu noaptea şi de la ora asta undele nu mai circulă.

— Dă-Ie-ncolo că circulă, Manole. N-au ele cu cine să se ciocnească prin aer. Hai, maică, fă-mi mie o plăcere şi mai pune-1 oleacă. Şi dacă vrei să mă dai gata şi să mă atingi la coarda simțitoare, pune-I să cînte o dată, numai o singură dată *Steluța.*

Şi madam Carabulescu, cu ochii ridicaţi spre plafon, Începu să fredoneze fals, ca o sirenă de vapor eşuat:

Tu care eşti pier-du-hu-hu-tă
în nea-gra veş-ni-ci-i-e,
Stea dulce şi iu-bi-hi-hi-tă
A sufletului' me-he-heu...

v-

SOACRĂ-MEA E UN DELICIU

Totdeauna mi-a plăcut să calc în picioare umorul altora.

De aceea — bucuros că am găsit compartimentul gol — mi-am aşternut *Veselia* sub picioare şi m-am întins — ca un roman după ospăţ — de-a lungul canapelei de pluş, cu pardesiul sub cap şi o ţigară uitată leneş în gură. Călătorii ceilalţi căutau ca şi mine o canapea independentă, tiranizaţi de identice veleităţi somnifere.

Pînă la plecarea trenului mai erau cîteva minute ... Foarte încîntat că plouă afară (ce bine e sa călătoreşti cu trenul pe ploaie) mă lăsasem — cu ochii pe jumătate închişi — să lunec aerian, între vis şi viaţă, uşa compartimentului se deschise violent, lăsind să apară încadrată în rama ei siluieta inelegantă a unui individ ...

— Mai e vreun loc liber aici ?

Răspunsei fără să mă deranjez:.

— Nu ştiu ...

— Cum nu ştii ?

— Nu ştiu, domnule ... Luaţi informaţii de la personalul trenului. Eu sînt numai pasager la căile ferate ...

— Dacă eşti numai pasager, de ce te-ai întins pe trei locuri, ca o pomană ţigănească ?

— Domnule, te rog să fii cuviincios ...

Dîndu-i această replică pe ton ridicat, mă ridicasem bineînţeles şi în capul oaselor.

Individul, agresiv, holbase ochii la mine.

— Aăăăâ ! ... Tu erai, mă ?

— Titule ! ...

— Bata-te Dumnezeu ! ... . Era să te plesnesc ...

— Te mîncăm de viu ...

— Unde te duci ?

Pină la Piteşti. Dar tu ?

— La Craiova.

„Individul" era unul din foştii mei colegi de facultate, Titu Marinescu. Nu-l văzusem de zece ani de zile, de cînd diploma de licenţiat în litere „magna cum laude" îl aruncase profesor de franceză într-un orăşel din Moldova . . . Mă uitam la el şi, încet-încet, îl recunoşteam. Sub trăsăturile îmbătrînite îi regăseam privirea limpede de-altădată, refugiată într-un colț — un licăr ciudat — al ochilor obosiţi ... Era îmbrăcat neîngrijit, netuns şi cu barba de-o săptamîna. Fuma o ţigară de foi proastă, imbîcsind compartimentul cu un miros greu de cafenea de bursă.

— Ce mai faci, mă Titule ?

— Ce să fac ? Sînt foarte fericit . .. N-aş fi crezut vreodată să fiu atît de fericit . ..

Mi se păru că glumeşte. înfăţişarea lui nu trăda deloc o atît de mare fericire.

— Eşti tot în învăţămînt ?

— Aş ! ... Mi-am luat şi licenţa în Drept ş-am fost magistrat . ..

— Acuma faci advocatura ?

— Nu ! ... Scriu ... Mi-am luat şi doctoratul în filosofie, la Viena ... Scriu studii filozofice.

— De-aia eşti fericit ?

— Nuuu . .. Sînt fericit fiindcă m-am însurat.

— Şi ai nimerit o fată bună ...

— Nu. Nevastă-mea nu contează ... M-am însurat cu ea numai pentru soacră-mea ...

— ... ?

— Ţi se pare curios ? Dacă ai cunoaşte-o pe soacră-mea, m-ai înţelege imediat. Soacră-mea e un deliciu ! ... Cea mai bună, cea mai încîntătoare ... Cea mai dulce dintre toate soacrele din lume. O ador ... O iubesc mai mult decit pe mama, pe nevastă-mea şi pe mine la un loc ... Să nu crezi că glumesc. Ştiu şi eu, ca toată lumea, că „soacra" e un fel de zeiţă a divorţului în mitologia conjugală ... De urîtul unei astfel de soacre nici nu voiam să aud de însurătoare ... Mă destinasem celibatariatului încă din cea mai fragedă vîrstă ... Şi dacă astăzi — trecînd peste toate principiile mele — sînt însurat şi fericit, cum nu cred să mai fie fericit un alt om însurat pe lume, numai soacră-mi îi datorez acest lucru ... Să vezi ... Am cunoscut-o întii pe ea. Eram in comisia de bacalaureat, Ia liceul meu din provincie. Atunci eram profesor. A venit să mă roage să fiu cit se poate de aspru cu fata ei, care avea să dea examen cu mine. Auzi, mă ! ... Cit se poate de aspru ... M-am uitat bine la ea să văd dacă nu cumva îşi bate joc de mine ... Cînd am văzut-o Insă grasă ca o balenă, cu ochelari, fără dinţi, c-o pălărie pusă gospodăreşte pe virful conciului, mi-am dat seama că unui asemenea monstru nu putea să-i ardă de glumă. I-am făgăduit şi m-am ţinut de vorbă ... Fata n-a ştiut nimic şi-am trîntit-o la examen cu toată solicitudinea. După asta, a venit să-mi mulţumească. Delira de bucurie. Mi-a spus că n-are alt copil decît pe fata cu „intervenţia" ... Că o adoră şi nu i-ar dori alt bărbat decît unul ca mine .. .Mi-a mai spus că-i dă cinci milioane zestre şi că nu-mi pune altă condiţie decît s-o meditez eu, în vederea celui de-al doilea examen de bacalaureat ... Cînd am cunoscut personal fata, eram deja logodnicul ei. De-atunci a-nceput fericirea mea ... Nu pot să spun că nevastă-mea nu e o femeie lîngă care n-ai putea fi fericit. Dar soacră-mea . . . Soacră-mea e un deliciu .. . Toţi cei care şi-au bătut joc de soacre şi le-au ponegrit şi le-au insultat au fost nişte netrebnici ... Nişte măgari !

Vocea conducătorului răsună grav pe peron:

— Titooo ! ... Zece minute ... Se schimbă trenul în direcţia Tîrgovişte-Pietroşiţa ! .. .

Mă ridicai să ies pe peron, să iau o plăcintă caldă la bufet, aşa cum e datina in gara Titu ... Doi indivizi însă, stropiţi pînă sus de noroi, îmi barară ieşirea. Pînă să-mi dau bine seama ce se petrece, amîndoi se năpustiră asupra prietenului meu, înşfăcîndu-l zdravăn, îl legară fedeleş, dindu-l — ca pe un balot — jos din tren.

Surprins, m-am dus după ei şi m-am interesat de ce Titu este arestat în asemenea procedee dramatice.

— Pentru că e nebun, domnule, îmi răspunse unul din agenţi. A fugit azi-noapte de Ia balamuc şi-a trebuit sâ-i ieşim înainte cu automobilul, ca să-l prindem.

— Nebun ?

— Da, nebun de legat ... A înnebunit din cauza persecuţiilor soacră-si. Cu siguranţă că plecase ca s-o omoare ... la Craiova.

LICHT, MEHR LICHT !

I

Amindoi „firi independente", soţii Vasilescu-Chitila duc o viaţă de neînţelegeri, insulte, certuri şi ameninţări de divorţ. Nicu Vasilescu-Chitila (licenţiat în drept, fost magistrat, avocat) susţine „teoria cocoşului". Titina Vasilescu-Chitila (născută Otopeanu) susţine cu egala încăpăţînare „teoria găinii". Căsnicia lor este, în consecinţă, o cotcodăceală cotidiană, din care s-a născut un singur ou, micul Costel. Lipsit complet de aptitudini la carte, micul Costel s-a născut totuşi cu un mare talent: încă de la vîrsta de doi ani putea să imite perfect cocoşul şi găina.

Motivul obişnuit al certurilor zilnice este ceea ce Nicu Vasilescu-Chitila numeşte „frivolitatea femeilor de azi". Ca şi majoritatea „femeilor de azi", Titina e pasionată de dans, de radio, de sport, de flirt şi de cinematograf. Ocupat toată ziua la barou, Nicu Vasilescu-Chitila nu-şi poate permite luxul de a o însoţi nicăieri, în zile de lucru. Titina însă, care se plictiseşte toată ziua acasă, nu înţelege să renunţe la nici una din plăcerile ei.

De aceea, soţii Vasilescu-Chitila nu se întîlnesc decît la orele de masă.

La dejun, cearta începe din cauza lui Costel care întîrzie pe stradă şi abia poate fi adus, tîrîş sau în braţe, de servitoarea trimeasă după el.

Nicu Vasilescu-Chitila, de îndată ce intră în posesia fiului sau, înţelege să-i aplice cuvenita corecţie: intîi urechile, pînă se fac roşii ca morcovii, apoi părul, apoi partea cea mai proeminentă a pantalonaşilor.

Titina, imediat ce urletele copilului îi vin la ureche, se repede:

— Lasă-I ... lasă-I, bestie, că-1 omori ... Ţi-am spus ga **nu**-i dai **în** cap. E copilul meu ! ... Rupt din mine ... din carnea mea.

— Unde vezi că-i dau în cap ? ... Eu văd că-i dau la spate ... Ori poate l-ai făcut cu capul în turul pantalonilor ?"

— Eu l-am făcut ? Tu l-ai făcut! Copilul dumitale, leit ... Fă-mă tată să-ţi semăn ! ... Mulţumesc lui Dumnezeu că, de la mine n-are nimic ...

— Iară-ncepi ?

— Dar ce, mi-e frică de tine să-ncep ? Te pomeneşti că dai şi-n mine ? Hai ! Poftim ! Ce mai aştepţi ? Bate-mă şi pe mine ... Bate-ne pe toţi ... Omoară-ne să scapi odată de noi ... Mă mir că nu ţi-e ruşine obrazului să-ţi fie !... Vii din oraş cu aperitivele in nas şi pe urmă îţi verşi focui pe o martiră şi pe un mucenic de copil nevinovat.

— N-a avut cine să-1 crească, de-aia a ieşit un bezmetic.

— De ce nu l-ai crescut tu ?

— Nu e datoria bărbatului să crească copiii ... Mama e datoare să vadă de ei ...

— Daaa ? Şi după care lege, mă rog ? Să-i faceţi vă convine, dar să-i creşteţi, sa-i îngrijiţi, să-i ştergeţi la nas, **nu** vă amestecaţi, mişeilor ...

— Titino !

— Ce holbezi ochii aşa la mine ? Ce, crezi că mă sperii ? Ţi-am spus-o şi, dacă nu ţi-am spus-o, ţi-o repet încă o dată: la mine în casă, eu sînt stăpîn şi nu mi-e frică de nimeni ...

— Stăpînă să fii unde-ai mai fost ...

— Iar te legi de mama ? Nu-ţi permit să te legi de mama. E mama mea care m-a făcut şi cine îndrăzneşte să se legede ea, îl plesnesc de nu se vede.

— Nu ţipa aşa că ne-aud vecinii ...

— Lasă să ne audă, să ştie şi ei ce canalie eşti.

— Titino, măsoară-ţi cuvintele, că pe urmă ...

— Că pe urmă ce ? Ia mîna de pe cuţitul de pîine, că chem poliţia, criminalule.

— Titino, nu mă scoate din răbdări ... Ţi-am spus să nu te mai amesteci in treburile mele ... că de-aia iese ceartă întotdeauna. Vreau să-mi bat copilul. Lasă-mă în pace sâ-l bat ... Nu te amesteca ... E copilul meu, fac ce vreau cu el ... Sînt stăpîn şi, în casa mea, cîntă cocoşul iar nu găina ... Scurt şi-ngust ...

Seara cearta începe la cafea.

Furtuna de peste zi se uită. Costel, cu urechile umflate şi •cu capul împodobit de cucuie, ca un castravete de sămînţă, adoarme pe masă.

Nicu Vasilescu-Chitila îşi aprinde ţigara, după ce are grija să-i ofere foc Titinei, care fumează din „ţigările ei".

Tac puţin amîndoi, sorbind pe rînd din cafele. Apoi, Nicu se interesează:

— Ce-ai făcut astăzi după-masă ?

— Am fost la cinematograf ...

Deşi ştie sigur că ăsta e răspunsul de totdeauna, Nicu se miră:

— Iară, frate ?

— Cum, „iară" ?

— Păi n-ai fost şi ieri ?

— Am fost, dar n-am avut timp să văd decît două filme, •ca să nu te fac pe dumneata să mă aştepţi cu masa ...

— Şi azi cu cine ai fost ?

— Cu cine să fiu ? Singură, cum mă duc întotdeauna ... Dar de ce mă-întrebi ?

— Ei, şi ce dacă te întreb. Ce ? Ai ceva de ascuns ?

— Poate că mă bănuieşti ? Cit eşti de cinic, eşti în stare să mă şi bănuieşti ?

— Deocamdată, bănuielile mele mă *priveşte.*

— Da, dar nu-ţi permit să mă bănuieşti ... De orice poţi să te legi, chiar şi de mama, dar de cinstea mea, nu. Ai priceput ? Ţi-am spus-o.

— Nu zbiera la mine, te rog, că nu sînt surd ...

— Cine zbiară, domnule ? Eu zbier ? Dar ce sînt eu sa zbier ? Avocat ca dumneata, care nu ştii decît să latri toată ziua ? Te rog să fii cuviincios cu mine, că-ţi dau cu farfuria în cap . ..

— Ce, dragă, nu eşti în toate minţile ?

— Nebun eşti tu. Nu vezi c-ai înnebunit de gelozie ?

— Titino, nu abuza de răbdarea mea.

— Prin urmare, mă şi ameninţi ? Biiine ... Mîine să ştii *i* că plec la mama.

— Poţi să pleci şi-acum ... Te rog, însă, să nu uiţi să-i spui complimente din partea mea.

— Cum ? După ce mi-ai mîncat zestrea şi tinereţea, mă dai afară din casă ? Şi îţi închipui că sînt proastă să plec, ca să-ţi fac dumitale gustul ? Nu, domnule, te-nşeli amarnic ... Nu plec nici moartă . ..

— N-ai decît să stai. Te opreşte cineva să stai ?

— Să stau ? De ce să mai stau ? Ca să-mi mănînc zilele cu un mişel ca tine ? Ca să mă insulţi toată ziua, să-ţi baţi joc de mine şi de mama care m-a făcut ? De mama mea, Ia care ţiu ca la o sfînta ? Ah ! Doamne ! Fir-ar a dracului eă fie de viaţă !

Cînd pronunţă Titina expresia asta, înseamnă că cearta s-a terminat. Ea plinge cinci minute în sufragerie, apoi iese furioasă şi începe să se îmbrace, în dormitor, trîntind uşile şifonierelor şi, după ce se face gata, pleacă ca o furtună la cinematograf. Nicu mai rămîne să fumeze o ţigară în sufragerie, înjurînd cu glas tare cinematograful şi ghinionul pe care l-a avut în viaţă, apoi găseşte un motiv ca să certe servitoarea şi, potolit, trece în birou ca să se culce, îmbrăcat, pe canapea ...

Aşa îşi încheie, de regulă generală, fiecare zi de viaţă conjugală, soţii Vasilescu-Chitila. Ea la cinematograf, el pe canapea în birou, în timp ce Costel adoarme în bucătărie, visînd, cînd somnul e mai dulce, armate de cocoşi turceşti luptîndu-se, în .trînta înaripată, cu legiuni de găini moţate ...

II

Ceasul e nouă şi jumătate.

Cearta obişnuită s-a terminat de un sfert de oră. Titina, cu ochii abia zvîntaţi de lacrimi, a plecat, ca de obicei, la cinematograf.

Costel s-a refugiat, strategic, în pod.

încuiat în birou, Nicu se plimbă agitat, cu mîinile la spate, făcînd paşi mari de colonel în ajunul examenului de general. în seara asta, simte că s-a umplut paharul. în faţa tabloului Titinei, în rochie de mireasă, se opreşte şi cugetă: „Ai noroc că te iubesc, altminteri nu m-ai mai găsi aci, cînd te-ai întoarce de la cinematograf !"

Dacă ar fi avut o putere, Nicu ar fi desfiinţat de mult toate cinematografele din lume. Niciodată nu i-a plăcut „genul" ăsta de spectacole, care învaţă directorii de bancă să fure şi apoi să fugă în străinătate, pe servitoare să se mărite cu arhiduci şi pe femeile măritate să-şi înşele bărbaţii.

În seara asta însă, fără să ştie de ce, Nicu nu mai judecă cu atîta severitate cinematograful. Îşi dă seama ca indignarea lui nu poate schimba nimic şi că cel mai bun lucru este să facă şi el ca toată lumea: „în definitiv, de ce aş sta eu acasă ca un prost şi nu m-aş duce să mă distrez, ca Titina, la un cinematograf". Şi, consecvent acestui raţionament, peste o jumătate de ceas, Nicu Vasilescu-Chitila intră în primul cinematograf care îi iese înainte.

Filmul a început.

Nicu se debarasează cu un pol de serviciile plasatorului care i-a luat-o înainte ca să-1 conducă cu lanterna şi ocheşte în întuneric un loc potrivit intenţiilor sale de cuceritor improvizat.

Se aşază.

Înaintea lui se află un domn între două femei. Giteşitrei au atitudinea unor oameni care nu se cunosc şi pe care numai întîmplarea i-a aşezat alături.

Lui Nicu i se pare că femeia din stînga e mai tînără şi mai „bine" decît cea din dreapta domnului. De aceea întinde piciorul sub scaunul ei. Piciorul dibuie puţin, apoivîrfulghetei se lipeşte afectuos de pantoful necunoscutei şi rămîne aşa, aşteptînd. „Persoana" nu face nici o mişcare de protestare. Nicu surîde mulţumit şi se gîndeşte: „Repede se prinde, domnule".

Filmul rulează înainte.

Nicu, încurajat de primul succes, se apleacă puţin spre scaunul din faţă şi-şi sprijină, într-o doară, mîna de spatele femeii. Ea nu face nici o mişcare şi priveşte mai departe filmul. Nicu începe să coboare mîna de-a lungul spatelui plinuţ. Deodată însă înţepeneşte fulgerat. O mînă zdravănă, groasă, îi apucă mîna, în timp ce o voce puternică de bariton revoltat se ridică, urlînd în liniştea sălii:

— Lumină ... Lumină ... Lumină ...

Publicul tulburat îşi părăseşte locurile şi se strînge lingă cel care strigă din ce in ce mai puternic:

— Lumină ... Lumină ... Lumină ...

Se produce învălmăşeală, tumult, panică ...

Operatorul face lumină.

Nicu priveşte în pămînt, ruşinat, umilit, aşteptîndu-1 să se deschidă înaintea lui şi să-1 înghită. Necunoscutul îi suceşte mîna şi începe sâ dea explicaţii curioşilor:

— Satirul ăsta a pus mîna ca un neruşinat pe spatele doamnei de lîngă mine. Trebuie să se termine odată cu huliganii ăştia lipsiţi de educaţie şi de decenţă. Din cauza crailor ăstora publici nu mai pot femeile cumsecade să se ducă nicăieri ...

Nicu Vasilescu-Chitila ridică ochii şi vrea să se explice ... În aceeaşi clipă, însă, un ţipăt ascuţit izbucneşte din spatele celui care îl ţine de mînă. Nicu simte că se prăbuşeşte ... Vînăt de indignare, abia mai poate îngăima:

—- Dumneata cunoşti pe doamna pe care am pus mina eu ?

Domnul cel revoltat roteşte o privire de vultur asupra asistenţei.

— Cum să n-o cunosc, mizerabile ! E logodnica mea ...

Nicu simte o năvală de sînge sub tîmple. Se da un pas Înapoi, ridică pumnul şi se repede asupra necunoscutului, lovindu-1 în plin:

— Aşa ? Na ! Să te mai logodeşti altă dată cu nevastă-mea ! Apoi, istovit, cade în braţele publicului, alături de Titina care avusese prudenţa să leşine cu un moment mai devreme.

ÎN TREN

Ultimul tren spre Brăila pleca la douăsprezece şi jumătate. Abia am putut găsi un locşor într-un colţ.

în faţa mea, un domn excepţional de elegant pentru a călători în clasa a doua, vorbea cu vecinul meu, un bărbat între două vîrste, peltic şi rotofei.

— Merdzi la Brăila ? întreabă vecinul meu.

— De fapt, mîine mă duc la Brăila, prin faptul că azi mă opresc la Buzău, răspunse domnul elegant.

— Am auzit c-ai ţupit ţeva gologani cu afaţerea care ai luat-o de la minister.

— De, ce să zic, am luat ceva ... Dar ştii, munca multă şi răspundere mare.

— Ţe e drept . . . răspunderea e ţeva periculos.

— De fapt, dacă eşti mînă de fier, nu rizici să te lege nimeni la gard ... Mi-a rămas cam un milion beneficiu net.

— Lasă să-ţi rămîie ... Eu te ştiu de cînd erai mic ... Ţel mai munţitor băiat ... Mă rog, nu e aşa ? Ţine munţeşte, trebuie să cîştige. Asta este rostul ţivilizaţiei ...

Domnul elegant clatină din cap cu satisfacţie şi aprinse o ţigară de foi, după ce avusese grijă să ofere una şi vecinului meu.

— Cît cost o havană de-staea ?

— Cincizeci de lei ... De fapt, costa treizeci şi cinci, pînă să nu se scumpească.

— Meriţi să fumezi ... Ţine are, de ţe să nu fumeze ?... Banii cîştigaţi cu muncă, poţi să-i arunţi ... Am auzit că ai şi maşină ?

— Da, o limuzină.

— Ştiu, ştiu, ţele mai bune marţi sînt limuzinele .. . Foarte bine că ai, de ţe să n-ai, dacă munţeşti pe bani ţinstit..

— Acuma mai am afacerea asta la Buzău, în care, de fapt, am băgat mult capital şi pe urmă mă retrag ... să mă repauzez.

— Te-ntorţi la Brăila ?

— Nu. Vlnd casele de-acolo ... Stau vara la vila mea de la Sinaia şi iarna la Bucureşti. Nevastă-mea, de fapt, ar vrea să mergem în străinătate ...

— Şi de ţe să nu te duţi, mă rog ? Ai munţit o viaţa întreagă, ca să poţi să faţi ţe vrei la bttrîneţe ... Şi eu, în locul dumitale, tot aşa aş faţe.

încet-incet, domnul cel elegant a adormit. Vecinul meu a citit cu grijă „Argus"-ul zilei ... şi, pe nesimţite, a închis şi el ochii. La Buzău, domnul cel elegant şi-a luat servieta, jurnalele şi cutia cu havane.

— La revedere, domnule ... De fapt, te rog să mă ierţi, dar nu-mi mai aduc aminte numele ...

— Cristopolidis ... ţerealist şi fabricant de luminări.

— Da, da .,. acum mi-aduc aminte. *Au revoir ! ...*

Domnul cel elegant a coborît. Vecinul meu s-a răsucit pe canapea şi, privindu-ne pe toţi, rosti cu cel mai puternic dispreţ în glas:

— Ţe măgar ! ... Se faţe că nu mâ cunoaşte pe mine care il ştiu de cînd era băiat de prăvălie ... Niţi nu cred să mai existe un excroc ca ăsta ... Ţel mai mare excroc ... ţel mai mare ... Luminarea lui de pezevenghi !

ROMÂNIA ESTE O ŢARĂ EMINAMENTE AGRICOLĂ ....

De Ia Ciulniţa, trenul a plecat domol spre Călăraşi.

Rudă de aproape cu trenuleţul de Crasna-Huşi — pe care i-a cîntat delicatul şi defunctul Nemţeanu — trenul Ciulniţa-•Călăraşi — pentru care nu s-a ivit încă poetul inspirat — merge încet ca un pensionar în zi de vară, învăluit de fumul des pe care îl răsuflă maşina, mare cît o lulea, sau cel mult cît un samovar.

în compartimentul nostru a năvălit pe geamul deschis aerul călduţ al Bărăganului, cu parfum crud de iarbă tînără şi miresme de brazdă proaspătă.

Privirea se topeşte în zarea de culoarea albuşului de ou, călătorind pe Bărăganul nesfîrşit ca o mare, pe care plugurile, în bătaia crucişă a soarelui, par bărci de pescari, plecate •dimineaţa cu pinzele strînse şi cîrmele neclintite.

Privesc ţintă pe fereastră şi urmăresc piruietele unei păsări de cîmp — beată **d3** dimineaţă şi albastră de soare.

— Anul ăsta nu mai pui sfeclă, de-aş şti că mănînc ceaiul cu sare ...

Am întors capul.

Aşezaţi la rînd, ca la cinematograf — pe bancheta de pluş — doi civili şi un colonel, treziţi din toropeala de pînă atunci, de o subită inspiraţie agricolă, conversează.

— Nici eu dom'Ie ... Din treizeci de pogoane de sfeclă, nici de salată nu mi-a ieşit. Seceta de-acum un an, pe onoarea mea dacă n-a fost mai mare ca în 1907.

— Nu e din secetă, frate ... Pamîntul e prost, nu prm-de______Ce, ăsta e pămînt ! ...

— Lasă, dragă, că dacă ploua la vreme ... se făcea sfecla. Ba încă nevastă-mea — fiindcă pamîntul era al ei de zestre — se uita în fiecare zi la barometru.

Colonelul se amestecă în vorbă.

— Da, da ! ... Chiar şi popa spunea, intr-o zi la pocher, că vrea să aducă moaştele Maicii Domnului ... ca să dea ploaie.

— Le-a adus, domnule colonel ... dar le-a adus degeaba. Tocmai de la Argeş a venit cu ele şi tot n-a dat pic de ploaie.

— O fi fost sfînta supărată, altminteri nu se poate.

— Nu zău, citeodată îţi vine să crezi că şi Dumnezeu nu prea e Ia curent cu agricultura.

— Dacă într-o ţară eminamente agricolă, ca a noastră, nu dă ploaie, păi atunci unde să plouă ?

— în Insula Şerpilor ... glumi, spiritual, colonelul.

— Ascultă-mă pe mine ,.. sfecla n-a crescut nu că n-a fost ploaie. Ţi-am spus-o şi dacă nu ţi-am spus-o, ţi-o repet. E pamîntul prost .. .

— Aş ! ...

— Aş ? Ei, păi atunci de ce nu s-a făcut sfeclă nici la Brînceanu, care are irigaţie ? Aud ? Apă berechet... Irigaţie...

— Ce irigaţie, dom'le? ... Păi se potriveşte apa de ploaie şi cu apa de irigaţie ... Eşti om deştept, ce dracu ... Cum poţi să susţii asemenea prostii ...

NEGUSTORUL DE EPITAFURI

Se născuse aşa, plin de epitafuri, ca un automat din gări plin de ciocolată şi de bomboane spirtoase.

Băgai banul şi îţi scotea, promt, epitaful.

Mulţi i le cumpărau numai ca să se amuze. Alţii însă, cei mai mulţi şi mai grijulii de cele pămîntesti, le cumpărau ca să Ie fie săpate, postum — cu litere poleite — pe crucile de piatră de Albeşti, sau pe monumentele de marmură lucie, străbătută de vinişoare albastre, ca o carne albă de femeie.

Se mutase într-adins lîngă cimitirul oraşului, stînd cu chirie la un pietrar italian, domnul Ferolli (un om scurticel, cu lulea, cu armonică şi cu nouă copii, toţi cu voci de tenori).

în fiecare dimineaţă ieşea în curtea comună şi privea cum — în refrene de canţonete napolitane — sub dalta prăfuită a domnului Ferolli, blocurile de piatră se subţiau, creştineşte, în cruci şi cum bolovanii de marmură, tăvăliţi în băligar, se transformau in îngeraşi cu aripi triste si bucle de piatră pieptănate cu glaspapir.

După-amiază, în fiecare după-amiază, se ducea să dea o raită prin cimitir şi ori de cîte ori se prezenta ocazia însoţea — ca o rudă — înmormîntările toate, de la poarta defunctului şi pînă la cea a veşniciei, din dealul Flămîndei.

Nimeni nu ştia cine e şi de unde se pripăşise în oraşul molcom de provincie. Lumea aflase numai că-1 cheamă domnu' Ionescu. Atît: domnu' Ionescu: N-avea rude, n-avea prieteni, nu făcea niciodată confidenţe nimănui. Umbla, peste tot, însoţit de un căţeluş corcit, pe numele său Azorică. Un nume tot aşa de banal în lumea lui, ca şi Ionescu în lumea noastră. Şi cum cei doi erau nedespărţiţi, copiii oraşului însoţiseră firesc cele două nume, astfel că negustorul de epitafuri se numea pentru toată lumea domnu' Azorică .. .

Ionescu îşi auzise ani de zile porecla şuierată pe urma lui, ca o piatră zburată pe Ia ureche şi nu protestase niciodată, deşi, uneori, se-ntîmpla chiar ca oamenii să-i zică lui Azorică: „Cuţu—cuţu, Ionescule I"

Rînd pe rînd, foştii demnitari ai oraşului şi judeţului mureau de plictiseală sau de cord. Ionescu îşi primea, regulat, porţia de colivă, punguliţa cu drajeuri, luminarea de ceară şi comanda pentru un epitaf.

Mureau apoi funcţionari — de oftică sau de beţie — fetele de mahala — de gămălii de chibrituri topite în spirt — mureau copiii de scarlatină, pensionarii de bătrîneţe, cucoanele de diabet, murea treptat oraşul întreg, cîte puţin in fiecare an, cîte puţin în fiecare casă.

Şi Ionescu scria mereu epitafuri pentru toţi, transformînd cimitirul intr-o carte de versuri cu file crucificate de piatră ...

într-o seară însă, o seară de toamnă, cu miros de castane coapte la răspîntii şi de gutui in ferestre, a venit şi rîndul lui Ionescu ... S-a întins pe patul lui sărac, cu Azorică colăcel Ia picioare, cu barba zbîrlită, cu gulerul desfăcut, cu spaima morţii împietrită în ochii de sticlă, in lumina cărora totul se înfăşură, treptat, într-o ceaţă umedă, turbure, învăluitoare şi cu burniţă de gînduri frămîntate, deasupra.

Testamentul lui — o bucăţică de hirtie din cele pe care toata viaţa scrisese epitafuri — a fost găsit de domnul Ferolli, a doua zi, pe masă, lîngă creionul cu vîrful bont.

Şi pe hirtie scria aşa: „Rog a mi se face şi mie un epitaf. Cu distinse mulţumiri, Domnu' Ionescu."

PERPETUUM MOBILE

La un. an şi jumătate, cînd a început să articuleze primele cuvinte, cei din jurul lui au făcut ochi mari, s-au închinai, au scuipat în sîn şi s-au minunat:

— Vai ! Ce bine vorbeşte ! ... Ăsta să ştiţi c-o să ajungă orator mare !

Şi vestea că pruncul lui lonescu are darul vorbirii pronunţat, de la o virstă atit de fragedă, s-a răspindit printre rude, printre cunoscuţi şi-apoi în tot cartierul.

— Sa ştiţi că asta nu trăieşte mult. Prea e deştept ...

— Auzi dumneata, copil de un an şi jumătate să vorbească ca unul de zece ! ...

Nebănuind că o să ajungă orator, Mişulică a continuat să crească şi, la patru ani, a început să-şi afirme alt talent: unde găsea o grămăjuie de nisip, cîteva beţişoare şi pietricele, clădea „un castel" de toată frumuseţea. Cu uşi, cu ferestre, cu etaje şi cu turnuleţe ...

— Ptiu ! Să nu-i fie de deochi ! ... Să ştiţi că băiatul ăsta o s-ajungă departe. O să se facă arhitect. Unde s-a mai pomenit copil, la virsta lui, să construiască asemenea case, din noroi şi surcele . . .

Şi familia nu i-a mai cumpărat ca jucării băiatului decît cutii cu cuburi şi asortimente de „mecano", pînă cînd toată lumea şi-a dat seama că Mişulică nu se mai ocupă de ele ... Schimbarea asta s-a petrecut pe la opt ani.

Abia intrat in virsta asta, Mişulică nu mai respecta nimic. Nici casa, nici masa, nici cărţile de şcoală, nici pe „sfîntul Niculaie" din cui. Cum găsea poarta deschisă, o zbughea pe maidane, unde — cu o ceată întreagă de derbedeiaşi — se juca de-a soldaţii ... Astfel izbutise, într-o singură zi, să-şi spargă capul la Verdun, să-şi rupă un dinte la Mărăşeşti şi să-şi sfişie pantalonii in tur, la Plevna . ..

— Diavolul ăsta o s-ajungă general !... a decretat familia, imaginîndu-şi, în momentele ei de reverie colectivă, pe Mişulică în şa pe un cal impunător, cu pieptul plin de decoraţii şi cu sabia afară, privind defilarea trupelor la paradele militare.

Mişulică însă s-a recules. A părăsit maidanele, şi-a cicatrizat rănile şi-a început să stea toată ziua închis in casă, cu ochii mari deasupra cărţii de citire.

— Profesor universitar ajunge !... şi-a şoptit familia iluminată de o nouă presimţire şi, pînă în clasa a patra de liceu, Mişulică n-a mai primit alte daruri decît colecţii de autori celebri. Asta nu l-a împiedicat să rămîie repetent, şi la cinsprezece ani să fugă c-o croitoreasă „in lume", avînd grijă să fure portofelul, „babacului" şi toate bijuteriile „bătrinei".

— Bandit de codru o să moară, ticălosul ăsta !... a început să proclame familia ducînd mîna la gură, a presimţire rea.

Dar Mişulică a făcut un viraj brusc şi s-a întors acasă, pocăit, slab, pletos şi cu un caiet de versuri la subţioară. Cînd a citit prima poezie în sinul familiei, părinţii nu s-au putut stăpîni şi, pupindu-1 şi pe-o parte şi pe alta, i-au spus:

— Poetul mamei !... Să trăieşti şi să compui !...

Nici literatura însă n-a avut darul să-1 oprească dii; neastîmpărata lui evoluţie. într-o zi, Mişulică s-a închis într-o magazie şi după luni de zile de migală a ieşit de-acolo cu barbă şi cu un aeroplan mic, cît un copil de ţiţă. Imediat s-a dus buhul în tot cartierul că Mişulică al lui lonescu a inventat un aeroplan . ..

— Să-1 vedeţi c-o să-1 întreacă pe Bleriot, spuneau vecinii. O s-ajungă cel mai mare aviator ...

Ce-a făcut, ce-a dres, Mişulică a izbutit să-şi construiască avionul. La primul zbor însă nici nu s-a ridicat bine deasupra pămintului, că motorul a şi luat foc ... Mişulică a fost scos carbonizat, incheiindu-şi astfel viaţa lui pămîntească.

— Bietul băiat !... Să ştiţi că aşa i-a fost scris lui, să ajungă sfint !... a decretai înlăcrimată familia, şi-a confirmat, îndurerat şi mistic, cartierul ...

POSTUL MARE

în grădinița generalului Ionescu amurgul de aprilie, cu Vînt autoritar şi praf pulverizat în zare ca o ceață albastră, a scuturat — printre rondurile ridicate proaspăt — puzderie de flori de zarzări.

Ion, prima ordonanță a generalului — delegat să măture florile căzute ca nişte fluturi albi şi defuncți pe alei — încremeneşte cu măturoiul în cumpănire şi articulează, cu bucurie simplă de copil rural care vede planînd o escadrilă de avioane pe firmamentul satului:

— Să trăiți, domnule general, ietă berzili cum vine p'in flanc cîte una!

Ochii generalului Ionescu, cufundați în citirea ziarelor şi în fotoliul de paie scos de peste zi în grădină, se ridică binevoitori şi urmează direcția indicată de mîna recrutului. Apoi rămîn'aşa, privind zarea, vigilenți, ca două sentinele

— Da, da !... într-adevăr, sînt berze !... Şi generalul, înveselit subit, îşi umple pînă în fund plămînii cu aer, se întoarce spre ferestrele deschise ale salonului şi răcneşte cu tandrețe:

— Violeto, Violeto, tată !... Ieşi puțin la fereastră să vezi cum vin berzele ...

Neprimind nici un răspuns, generalul îşi reia în fotoliu locul şi jurnalul.

De după colțul casei, soarele, congestionat, se uită cruciş la Vasile, a doua ordonanță a generalului, care stropeşte panselele tinere, sădite recent pe straturi, cu un furtun scurt şi jecmănos, la capătul căruia — în ultimele raze de soare — şerpi subțiri, elastici şi tremurători de apă argintie se încolăcesc, se întretaie şi se învălmăşesc ca o plasă ciudată de vietăți lichide.

Vasile, la rîndul lui, roteşte spre zare ochii lui mari şi umezi:

— Să trăiți, domnule general, nu ie berze, ie ciori ...

Generalul Ionescu îşi aplică ochelarii călare pe nas, examinează iarăşi zarea, cu atenție concentrată, apoi zimbeşte superior şi gramatical:

— Nu sint nici ciori, nici berze. *Ie* porumbei, băiete !...

De pe ferestrele salonului se năpustesc în spațiu acorduri vesele de pian, în viitoarea căror se-amestecă, fragmentar, un glas puternic, melodios şi necultivat.

Generalul Ionescu ascultă o clipă, reflectează un minut, apoi se decide şi strigă, de data asta aspru, ca la cazarmă, în zi de paradă:

— Violeto !... Violeto !...

în rama ferestrei se încadrează siluieta unei fetițe de şaisprezece ani, cu părul răzvrătit şi negru, cu gura roşie şi piperată ca un gogoşar pitic, cu sinii înmuguriți corect sub mătasea rochiei.

— Ce vrei, papă ?

Generalul Ionescu îşi compune o mutră serioasă şi amicală în acelaşi timp:

— Violeto, tată ! Te rog să nu mai cînți la pian. Azi e Vinerea Mare ... De Vinerea Mire nu se cînta la pian ... Nu e cuviincios, nu e frumos, nu e manierat, nu e demn, mă-nțelegi ... Cînd domnul noslru Isus Cristos e, pardon de expresie, răstignit pe cruce, noi să cîntăm şi să jucăm ca la nuntă ... E chestie de respect, de moralitate, de politețe, tată dragă ...

Fetița întoarce un spate drăguț, în plină formație.

— Dar ştii că eşti nostim, papă ? Parcă nu tot o să învieze el, mîine seară, chiar daci oi cînta eu la pian ?... Trebuie să exersez ...

Generalul Ionescu îşi dă seanrn ca orice argument e de prisos şi nu mai stăruieşte.

între timp, pianul se porneşte iarăşi şi, de data asta, mai puternic şi mai zgomotos. Prins, subit, de un leşin grafic, jurnalul cade de pe genunchii generalului pe nisip. în mintea lui activă se încîlcesc gînduri, se desfăşoară şi se îmbrîncesc, ca ostaşii unui regiment în manevre.

— Ce generație lipsită de respectul celor sfinte !... Auzi dumneata, să cînte la pian dansuri de petrecere, în timp ce domnul nostru Isus Cristos suferă pe muntele Ararat, sau cum dracu-i zice, ca un martir, pentru alde noi. Şi generalul

lonescu, mîhnit de constatările sale proprii, rămîne pegînduri, abătut, ca un comandant după o bătălie pierdută.

In poarta grădiniţei se opreşte — rezemat în baston, ca un pom ghebos sprijinit în proptă — Tomiţă Parasehivescu, vecinul generalului, la rîndul Iui, maior în rezervă, pensionar şi vechi camarad de arme.

— Ai ieşit în grădină, şefule ?...Eh !... îţi dă mîna... Ai grădină frumoasă.,. Să-ţi trăiască !...

Generalul lonescu se ridică din fotoliu şi schiţează în spaţiu o bezea specifică amiciţiilor vechi.

— Am ieşit la aer, Tomiţo... Vechiturile se scot primăvara la aer. Dar nu intri niţel ?

— Nu, dragă!... Mă duc acasă... Mincăm mai devreme, ca trebuie să mergem la biserică, la ocolire... E Vinerea Mare, doar. ..

— Păi mergem şi noi... Eu şi cu fata, cu Violeta mea. Dar intră, frate, niţel, că nu e nici şapte... Ioane, Vasile, un scaun, repede, pentru domnul maior.

Aşezaţi amîndoi alături, cu ţigările aprinse, au rămas puţin pe gînduri, apoi...

— Uite, mă Tomiţo !... Şedeam aşa şi mă gîndeam adineauri. .. Nu mai e credinţă... S-a dus dracului credinţa. .. Uite, fata mea, Violeta!... I-am spus că nu se cade să cînte la pian în ziua de Vinerea Mare... Şi-ascultă... Ascult-o cum cîntă. . . Ăştia, tinerii, generaţia asta de mucoşi, nu mai are nimic sfint, nici un fel de respect faţă de tradiţiile noastre bisericeşti, pe care le-am moştenit dinainte de Cristos, de sărbătorile Paştelui.

— Da, da... ai dreptate!... Păi, ia gîndeşte-te, cum eram noi de cucernici pe vremea noastră!... îmi aduc aminte cum mă bătea mama, dacă mă spurcam în Postul Mare.,. Şapte săptămîni întregi nu puneam dulce în gură. .. Şi, domnule, sînt de-atunci o viaţă de om, şi obiceiul ăsta mi-a rămas intact ca în virsta copilăriei. . . Nu m-aş spurca în Sâptămîna Mare, să mă tai... Azi, că e Vinerea Mare, n-am pus nimic în gură, nimic.. . Absolut nimic.

— Şi eu tot aşa... Toată săptămina am postit... Mă spovedesc şi mă grijesc de fiecare Paşte... Pe cîtă vreme Violeta mea a mîncat toată ziua salam şi cozonaci şi etcetera de dulce...

Tomiţă Parascbivescu se lasă cu demnitate pe speteaza scaunului.

— Păi de-aia ziceam şi eu adineauri, la cafenea... Tot noi, ăştia hătrînii, de-om mai ţine crt dinţa şi obiceiurile-ei... După ce ne-om duce noi, praful se alege...

— Trist, dar adevărat. . .

Din buzunarul superior al vestei, Tomiţă scoate un ceas masiv, ca o ceapă de aur, cu cheiţa atîrnată la lânţic.

— Şapte şi zece, punct!... Mă duc...

— Stai, bre... Stai să luăm o ţuiculiţă... Face bine înainte de masă.. . Cu postul ăsta, o ţuică e necesară... E. întăritoare...

— Lasă, frate.. . Ţuică pe stomacul gol, nu face. . .

— Şi vreo două-trei măsline cu niţică piine de secară.

— Nu mănînc măsline, şefule!... Din măsline se face untdelemnul şi, in Vinerea Mare, n-aş pune untdelemn in gură, să mă-mpuşti... Dar pline de secară, aia merge...

Ordonanţa a adus in grabă sticluţa şi două păhărele.

Timpul a trecut binişor — ca un apaş în ciorapi — sticluţa s-a golit pe trei sferturi şi ochii celor doi amici au început să secrete, ca nişte stridii bolnave, perle minuscule de tescovină.

— Mă duc, nene, aproape opt... Auzi! Toacă la biserică,, de denie.. . Se supără nevasta pe mine. . .

— Mai stai, Tomiţo, mai luăm una... Numai una şi pleci.

— Nu mai pot, şefule! Pe stomacul gol, ţuica e otravă curată !...

— Să ne-aducă nişte bucăţele de brinză de Brăila...

— Fugi de-acolo, nene! E Vinerea Mare... N-aş pune brinză în gură, să mă spînzuri!

— Fii serios, Tomiţo!... Mare, nemare... Vineri, nevineri, n-o să păzim noi amîndoi credinţa... Ne-am găsit noi filoscoşi, să facem pe apostolii... Fugi, omule, că mă revolţi. Nu postesc ei popii, şi-o să postim noi?... Nu fii copil, că-mi pare râu de tine. Eşti măgar bătrin, ce dracu!. . .

Şi, intoreîndu-se spre ferestrele salonului, de unde acordurile pianului năpădesc violente, răcneşte ca la o comandă de defilare:

— Violeto!... Violeto!... Du-te tu, tată, la cămară şt taie nişte bucăţele de brinză şi vreo citeva felioare de muşchiuleţ afumat... Şi mai dă-ne o sticluţă de ţuică proaspătă. . . Umblă însă iute, că-ncepe denia... Şi, dacă mai vrei să cînţi la pian, pînă plecăm la biserică, zii, tată, sirba aia care-mi place mie, s-o auză si Tomiţă!...

PRIMII FULGI

Un amurg de decembrie. într-o cameră elegantă şi burgheză de provincial cu dare de mină, în faţa biroului de nuc masiv, un tînăr cu ochi decadenţi şi mîini albe de episcop, sta pe gînduri.. .

îl cheamă Dinu şi, fiind căzut la examenul de bacalaureat, simte fireşti predispoziţii pentru literatură...

De aceea priveşte focul — împletind panglici de purpură bizantină în cămin — şi urmăreşte, dincolo de ferestre, jocul fulgilor de zăpadă căzînd moale şi poetic deasupra tîrgului zgribulit sub acoperişuri.

O ţigară uitată pe colţul scrumierei în formă de inimă de porţelan se topeşte în propriul ei fum, contribuind la crearea atmosferei. Un caiet nou, alb, imaculat, ca o mică poiană ninsă, între sfeşnicele de argint ale brazilor, aşteaptă peniţa poetului să-şi croiască drumul inspirat de-a lungul paginilor, ca o sanie romantică cu şine de aluminiu.

Şi poetul începu sâ scrie:

„Primii fulgi!

în noaptea asta, In grădinile cerului au înflorit merii cu flori de ger, de sticlă şi de gheaţă subţire...

Clopoţei mici au sunat pe fiecare creangă şi lebede albe au zburat prin văzduh, scuturîndu-şi puful aripilor deschise.

Aşa a început să ningă frumos şi cuminte pe pămînt.

Primii fulgi!

De cîte ori încep sâ cadă, iernile sufletului se trezesc, cu Moşi-Crăciuniimorţi, cu jucăriile stricate, cu bunicii plîngînd sub ochelari, cu săniile repezi, sub blănurile cărora ai mîngiiat primele mîini reci de domnişoară.

Primii fulgi! Ii simt ningîndu-mi inima, cu lacrimi mici ca şi ei, curate ca şi neaua din care sint ţesuţi."

Au trecut zece ani şi e tot un amurg de decembrie. In aceeaşi poziţie, conu Dinu, care a devenit un domn serios, cu ochelari de baga, cu nevastă şi cu foarte multe treburi, desface un caiet în care işi trece — cu regularitate — cheltuielile zilnice...

Dincolo de ferestre a început să ningă... Sînt primii fulgi... Focul arde în cămin, împletind aceleaşi pangilici de purpură bizantină.

Dinu rămîne o clipă pe gînduri şi — ca o reminescenţă — Îşi pune ţigara pe colţul scrumierei în formă de inimă de porţelan.

Totul este ca şi acum zece ani. La fel.

Chiar şi caietul este acelaşi. Numai că, de-atunci şi pînă acum, s-a transformat în caiet de socoteli. Fiindcă numai primele file erau scrise, Dinu l-a început din partea cealaltă, pentru o nouă destinaţie: „Socotelile casei". îl priveşte şi-şi aduce aminte exact clipa cind — cu zece ani în urmă — a scris în paginile lui „Primele încercări literare". Surîde şi caută pagina. Apoi o citeşte lacom, o dată, de două ori, de trei ori... Pe urmă, cu un gest brusc, se ridică, arunca ţigara, închide uşa de la sobă şi trage perdelele de ferestre. Apoi revine la birou şi scrie:

„Marţi, 1 decembrie.

12 kg fulgi de gîscă pentru saltele."

Sînt primii fulgi din căsnicia lui conu Dinu. . .

MOSULUNOI

De două zile, ploaia de octombrie n-a contenit. Şi parcă nicăieri nu e mai umedă, mai rece, mai monotonă şi mai de octombrie ca pe stradela Umbrei, unde — la numărul 12 bis (ca să nu fie 13 fix) — locuiesc de patruzeci de ani, în aceeaşi căsuţă cu geamlic Ia mijloc, cu ficuşi în geamlic şi cu cerceluşi la ferestre, solii Niculescu: Vasilina — fiindcă s-a născut de simţul Vasile — şi Dosoftei — că aşa a ţinut să-i pună numele taică său, care a fost popă.

Şi, tot de două zile, in sufletele dumnealor — devenite siameze, din cauza durerii îngemănate — plouă mai abitir şi mai trist ca pe stradelă. O burniţă de gînduri înlăcrimate, printre picurii căreia se scutură tremurate frunzele veştede ale oftaturilor simultane sau alternative. Şi asta fiindcă — de acum două zile — Mosulunoi a dispărut fără urmă.

Mosulunoi era un căţeluş de pripas şi de numeroase rase, găsit de Dosoftei pe stradă, acum cinci ani, cînd se întorcea cu iaurturile acasă. Mosulunoi avea urechi ascuţite, ca de ciine lup, picioarele strîmbe, ca de şoricar, coada lungă, ca de ogar, botul de mops şi ochii de cm, cum a declarat Vasilina, în clipa cînd Dosoftei l-a scos dintre iaurturile din servietă si i l-a prezentat, punîndu-1 pe masa din antreu.

După o farfurioară cu lapte dulce şi miez de piine intermediară muiat în ea, căţeluşul a primit numele de Frumosul. Sau, mai pe scurt, Moşul.

După o lună, Moşul a devenit Moşul Iu' mama. După alte două, Moşul lu'tata şi, după şase luni — ca să nu mai fie nici o discuţie între Vasilina şi Dosoftei — s-a numit Mosulunoi. Adică Frumosul nostru, al amîndorura.

Şi-acum, după cinci ani de dragoste, de răsfăţ, de zgardă cu clopoţei, de fundă bleu, ca să nu se deoache, de baiţa în ligheanul de spălat pe ochi al lui Dosoftei şi de „poiliş" — că-i

plăcea grozav salamul amestecat cu cafea cu lapte — culcuşul din patul lor, de la picioarele lu'tăticu şi lu'mămica, a rămas gal şi perna — perna pe care dormea colăcel — pustie.

Acum două zile, cînd soţii Niculescu şi-au dat seama că Mosulunoi a dispărut într-adevăr, după cercetările zadarnice făcute prin ploaie şi prin vecini, după cîte două drumuri făcute zilnic la hingheri — cu speranţe cit Ceahlăul şi inimile cît puricele — după, după şi după (Vasilina a dat şi un acatist la biserică si Dosoftei o cravată aproape nouă omului care i-a spart lemnele din curte, că „Dumnezeu are milă de omul bun la suflet"), cei doi bătrini s-au aşezat — unul lingă altul — la fereastra dinspre stradelă, privind ploaia şi toamna, şi căţeii altora care numărau toţi pomii publici şi uzi, cu piciorul din spate.

Fireşte , în tot acest timp, n-au lacetat să facă fel de fel de supoziţii — zeci şi sute — în legătură cu dispariţia patrupedă a unicei lor bucurii, ca — pînă la urmă — să se întoarcă şi să se fixeze tot la cea dinţii dintre ele şi anume la aceea că, alaltăieri, cînd factorul i-a adus pensia lui Dosoftei, a lăsat poarta deschisă, lucru care a determinat pe Vasilina să exclame cu buzele tivite de logică şi durere:

— Fi-ţi-ar a dracului de pensie să-ţi fie, Doamne iartă-mă, că, fără ea, rămîneam muritori de foame!

La căsuţa de pe stradela Umbrei, numărul 12 bis, s-au tras storurile. Dosoftei a avut grijă să lase întredeschisă poarta dinspre drum şi n-a mai pus „ciotul" la uşa geamlîcului. Vasilina a crăpat uşa de la bucătărie şi-a lăsat aprins becul de pe săliţa din-dos. Apoi, amîndoi — trişti şi tăcuţi, ca două pietre funerare strîmbate de părăsire — s-au băgat în aşternutul rece şi curat ca o zăpadă proaspătă. El şi-a pus scufia de lînă, tricotată de Vasilina şi ea boneta de fostă dantelă, cumpărată de Dosoftei acum treizeci de ani. Au oftat lung şi simultan şi ochii lor s-au pironit — cirpiţi de Eomn şi tiviţi de lacrimi — deasupra pernei de la picioare, pe care — cu două zile înainte — Mosulunoi se încolăcise pentru ultima dată în propria lui căldură.

Afară, ploaia de toamnă şiruie pe burlane, ţăcăne pe acoperişuri şi lipăie desculţă pe trotuare...

Şî, încet-încet, a venit somnul...

Somnul agitat al oamenilor obidiţi, cu sforăituri sonore, bilaterale şi întrerupte brusc, pînă cind coana Vasilina atre-

sărit şi s-a ridicat — atentă, fericită şi speriată. Apoi şi-a zguduit soţul de umeri, ca şi cum ar fi vrut să-l trezească dintr-un leşin:

— Dosoftei! Dosoftei! Deşteaptă-te, mamă...

Şi Dosoftei s-a deşteptat, cu ochii în panică;

— Ce e, dragă ? Ce vrei ?...

Vasilina — mişcîndu-şi capul ca o chibritelniță cu arc — a început să privească, pe rînd, cînd spre uşă, cînd spre soț.

— Dosoftei? A lătrat cineva, sau mi s-a părut mie?...

— Nu, nu, Vasilino! Nu ți s-a părut... Eu am lătrat, de bucurie că l-am visat pe Mosulunoi. Că unde se făcea că venise acasă şi vorbea ca omul cu mine...

RIZOTTO

Cînd îl văzu traversînd restaurantul, Grigorcea tresări: „El e, ori n-o fi el?" Stătu o clipă pe gînduri, apoi îşi făcu mîinile *kaut-parleur:*

— Mişule!

Mişu se opri. Plimbă în jurul restaurantului o privire spelbă şi obosită, căutînd dincotro venea glasul. Capetele consumatorilor, cu guri deschise unsuros sub şervetele înghesuite în gulere, nu-i amintiră figura nici unui cunoscut. Rămase totuşi țeapăn şi cercetător în mijlocul localului, ca un agent de circulație pus să reglementeze mersul chelnerilor.

— Mişule!

De data asta, vocea lui Grigorcea fu mai tare. Mişu întoarse capul şi — stîlcind un zîmbet fericit pe buzele-i vinete — descoperi, în capul unei mese, figura obeză şi jovială a prietenului de tinerețe...

— Tu erai? Ce bine-mi pare că te văd...

— Ce-ai slăbit aşa, mă? Eşti de nerecunoscut?...

Mişu îşi compuse o mutră suferindă şi tragică:

— Sînt bolnav, Grigorcea! Bolnav rău!...

— Ce ai?

— Stomacul!...

— Ce tot vorbeşti, mă?

— Pe onoarea mea!

— Apendicită ?

- Aş!...

— Puțin ulcer ?

— Nu se ştie sigur.

— Nu cumva ai vreun canceraş?

— De-asta mi-e frică şi mie. ..

— Fugi, mă, de-acolo. Cancerul e cea mai uşoară boală.

- Floare la ureche. .. înainte, cînd nu se găsea radio, era boală mai grea, dar acuma, cînd găseşti radio pe toate potecile, e moft. .. Tu nu vezi ce departe a ajuns ştiinţa?

— O fi ajuns pentru alţii, dar pentru mine nu.. .

— Păi tu ce simţi, mă?

— Ce să simt! Nu mă simt bine...

— O să-ţi treacă, ascultă-mă pe mine.

Observînd un client proaspăt la masa lui Grigorcea, un *chelner se prezentă cu lista...

Mişu îşi scoase ochelarii din buzunarul de sus al vestei .•şi parcurse lista de la un capăt al celălalt.

— Nici nu ştiu ce dracu să iau!. . .

— Ia o varză cu carne de porc... Am luat şi eu. E grozavă. .. Şi să-ţi facă pe urmă un muşchiuleţ...

— Ehe! *Tempi passati...*

— „Tempi passati" nu este astăzi, îi lămuri chelnerul.

— Dă-i atunci nişte chiftele marinate, îl stîrni Grigorcea. ..

— N-am voie, mă! N-am voie!... Sînt la regim... Nu imănînc carne, nu beau vin, nu mănînc decît buruieni şi lăpturi. ..

— Avem purcel de lapte, dacă doriţi, îi propuse, serviabil, «chelnerul...

— Sînt vegetarian, amica!... Rizotto ai ?

— Este.

— Atunci dă-mi un rizotto...

— Cu parmezan ?

— Fără. Şi pe urmă dă-mi un iaurt...

— Da.. . vin doriţi ?

— Apă.

— Minerală sau „Borviz" ?

— Apă chioară...

— Păi cum vrei să nu fii canceros, domnule, cînd mănînci îiumai fleacuri şi bei apă? Ai merita să mori imediat, cu teoriile astea... Fă-i, dom'le, o costiţă de porc la grătar şi dă-i înainte o varză cu carne, pe garanţia mea...

— Nu se poate, Grigorceo... Mă nenoroceşti.

— Şi dă-ne şi o baterie la gheaţă...

— Grigorceo...

— Ai înţeles?.. . Mişcă!. .. Şi să nu uiţi s-aduci şi trei-patru ardeiaşi verzi la varză...

— Rizotto mai aduc?

Mişu încercă să vorbească. Grigorcea însă nu-i dădu timp.

— Aduci ce ţi-am spus eu şi-atît!. ..

în restaurant n-a mai rămas aproape nimeni. A plecat şi orchestra, iar chelnerii au început să strîngă lenjeria meselor.

— Să ne mai dea o sticlă şi plecăm...

— Nu mai beau, Mişule, să mă tai...

— Cum nu mai bei ? După ce m-ai făcut să mănînc carne }\ să beau patru sticle de vin, cu riscul vieţii, nu mai vrei |să bei ? Să ştii că nu mai vorbesc cu tine, în viaţa mea_____Nu «te mai cunosc.

— Nu mai pot, dom'Ie, m-am îmbătat... Mi-e rău.

— Nu mă priveşte. Dacă ţi-e rău, să-ţi dea puţin bicar-Ifconat...

— Nu iau... îmi face rău la stomac.

-Ţie?

— Mie... Am dispepsie... Cînd nu mai merge, nu mai | beau, să mă tai.

— Dar eu nu sînt bolnav de stomac ? Nu ţi-am spus ? f Şi, cu toate astea, am băut.

— Dacă tu nu ţii la sănătatea ta, te priveşte. Eu mă îngrijesc, băiete...

— Ce face ?

— N-am pdftă să-mi pierd sănătatea, pentru că am avut ghinionul să mă întîlnesc cu un beţiv şi-un carnivor ca* tine...

— Grigorceo, te omor.

— Ba, mai bine, cere să-ţi facă plata, că o să te dea chel-, nerii afară... Eu, unul, nu mai pot să stau____La revedere...

DRAGA

„Să-mi dați voie să fiu trist...

Draga nu mă mai iubeşte...

Au trecut cinci zile de cînd ne-am văzut « ultima oară » pe-o stradă dosnică, cu toamnă pe margini şi castane coapte, la răsplntii, în sobițe de fier cu ochii roşii şi picioare mici...

Tăceam amîndoi, deşi ar fi trebuit să tac numai eu... Draga vorbeşte aşa de frumos... Dacă ați auzi-o voi vorbind, ați crede că demult, demult, un strămoş al ei a fost privighetoare şi i-au rămas de-atunci flaute în gîtle>...

Chiar dacă m-ar fi certat, aş fi vrut s-o aud vorbind... Dar Draga tăcea şi tăceam şi eu, pentru că eu am un glas aspru şi mi-e silă să mănînc sacîz, ca să mi-l dreg...

Draga nu mă mai iubeşte...

Orice mi-ați spune voi, e de prisos... Pentru că, ia stați să vă Întreb eu... dacă m-ar mai iubi, de ce nu dă «pe la mine de cinci zile» şi nici un alt semn, care să mă facă să mă duc — ca un pelerin — pe stradela cu toamnă pe margini şi castane coapte, la răsplntii?

De ce?...

Eu nu pot nici să-i scriu, nici să-i telefonez, nici să mă duc la ea şi nici măcar să trec — ca o romanță — pe sub ferestrele ei... Şi nu pot nimic din toate astea, pentru că Draga este prizoniera unui inel pe care e gravat un nume de om cumsecade şi o dată comemorativă...

Cum să-i scriu, cînd scrisorile nu ştiu dacă le primeşte ea ?

Cum să-i telefonez, dacă n-are telefon?

Cum să mă urc la ea, cînd nu va fi singura care să mă primească şi cum să trec «măcar» pe sub ferestrele ei, cind nu ştiu unde şade?...

Vedeți că eu şi numai eu am dreptate?...

Draga nu mă mai iubeşte".

Am găsit scrisoarea asta, căzută pe jos într-un restaurant. Era scrisă cu creionul şi, după cum se vede, cu sufletul... Nu ştiu cui îi scria îndrăgostitul, şi nici cine era el.. '.

Am întrebat un chelner cine a stat înaintea mea la masă... Mi-a spus că „un domn tînăr care a băut şi a scris tot timpul". I-am spus că dacă îl mai vede vreodată, să-i spuie cum mă cheamă pe mine, să-i dea adresa mea şi sa-i spună să vie la mine la redacție, să-i dau scrisoarea înapoi...

AU trecut de-atunci cîteva zile... Uitasem de scrisoarea găsită şi aruncată într-un sertar al biroului...

Dar, aseară, a venit cineva la redacție şi a întrebat de mine. Am spus să intre, şi a intrat un domn tînăr, cu ochi trişti şi pantofi nelustruiți...

— Cu ce vă pot fi agreabil, domnule ?...

Domnul cel tînăr m-a privit fix şi rău ca un duşman.

— Dumneata ai găsit o scrisoare de-a mea... o scrisoare pe care am pierdut-o într-un restaurant... Mi-a spus un chelner...

— Trebuie să-mi fii recunoscător că am luat toate dispoţiziunile ca să ți-o poți regăsi.

— N-am de ce... Dumneata nu trebuia s-o iei... Nu trebuia să te amesteci în afacerile mele...

— Nu te-nțeleg...

— Sigur că nu mă înțelegi!... Ce zor ai dumneata să aduni hirtiile de pe jos... Ce, eşti ardeleancă de-aleadele strînge cu făraşul?...

— Domnule... Fii la locul dumitale, că te dau afară... Ardeleancă eşti dumneata, fiindcă eşti impertinent ca o slujnică. ..

— Da?... Ei bine, domnule, judecă şi dnmneata... Ai văzut, in seara cînd ai găsit scrisoarea pe jos, o femeie superbă In compania uni domn, la o masă, alături de dumneata ?

- Da...

— Ei bine, aia era Draga şi cu bărbatul ei.

- Şi?

— Şi aruncasem scrisoarea jos ca s-o ridice ea... Era singura posibilitate ca să afle Draga ce glndesc şi cît sufăr... Dacă ai citit scrisoarea mea, înțelegi de ce... Şi, dumneata, vii aşa din chiar senin să-mi iei scrisoarea... Spune... Serviciu e ăsta? M-ai nenorocit, domnule, m-ai nenorocit... Şi tînarul îşi strînse tîmplele în palme, ca şi cum ar fi vrut să le împiedice să nu crape.

I-am cerut iertare, in numele meu şi-al întimplării, şi i-am promis să fac tot posibilul ca Draga să-i citească scrisoarea... De aceea am scris rîndurile de faţă, cu scrisoarea reprodusă In fruntea lor...

Şi dacă, întîmplăţor, necunoscuta Draga va citi rîndurile de faţă, sper să primesc încă o dată vizita tînărului amorezat şi primul lui cuvînt să fie: „Domnule, datorită dumitale Draga mă iubeşte!... îţi mulţumesc..."

LOVITURA

Ieşise de la curse curăţat. Ultimul pol, păstrat cu sfinţenie în buzunarul de la spate — pînă la cursa a şaptea —• îl dăduse pe ţigări, fiindcă numai ţigările îi mai puteau alina supărarea. Pierduse opt mii de Iei, deoarece toţi caii pe care jucase se transformaseră subit în catîri, ajungînd la potou— în hazul peluzei — cu numeroase lungimi înapoia plutonului de concurenţi.

Toate speranţele cu cere venise la curse, toate planurile în legătură cu ceea ce îşi închipuise că va ciştiga se spulberaseră, ca un roi de muşte alungate — dintr-o singură smucitură — de coada ultimului cal pe care jucase.

Abătut, pierdut în mulţimea pietonilor care coborau de Ia Hipodrom pe partea dreaptă a şoselei — tristă şi desperată ca o cireada de rude solidarizate de aceeaşi durere în urma unui dric imaginar,—Tomiţă făurea planuri noi, căutînd soluţia ca să poată ieşi din încurcătură. încurcătura era foamea...

Parcă niciodată nu-i fusese foame ca acum, cînd n-are putinţa să intre într-un restaurant ca să şi-o înece în sosuri grase şi şpriţuri îngheţate...

Să se împrumute, n-avea de la cine. Să se invite la masă la vreun prieten, n-avea de unde să-1 găsească. Sa fure, n-avea curajul necesar. Dar fiindcă Tomiţă nu era omul care să se dea bătut cu una, cu două, o „idee genială" îi licări în minte. Nu stătu mult pe gînduri şi o şi puse in aplicare, mai ales că şi împrejurările, dîndu-se de partea lui, îl făcură să bage de seamă că mai are numai cîţiva paşi pînă in poarta unuia dintre cele mai mari restaurante de la Şosea...

Cînd te aşezi Ia o masă, într-o grădină de vară luxoasă, unde servesc chelneri in frac, şi orchestra execută uverturi

fără greşeli de contrapunct şi cînd ai intenția precisa de a minca fără să plăteşti nici uri ban, orice ți s-ar întîmpla, nu te mai interesează chestia atît de importantă a „prețurilor". Comanzi tot ce e mai scump, tot ce e mai select şi mai fin.

De aceea, Tomiță începu cu *Hors (Voeuvres-uricxx* icre negre, *somon furne, pate de gris gras,* gelatine şi diferite alte produse selecte ale artei culinare. Trecu apoi la piept de curcan umplut cu trufe şi castane, luă şi un muşchi *(coeur de filet)* cu sos picant şi garnitură bună pentru subiectul unei „naturi moarte" pentru sufragerii moderne şi —"aproape mulțumit — se lăfăi, în final, în diferite torte, tarte şi prăjituri de casă.

Socoteala ar fi făcut — fără vin — aproape o mie de lei, pentru cine ar fi avut de gînd s-o achite. Nici Tomiță însă nu procedă inelegant. Ceru „plata" şi cînd chelnerul îi aduse nota pe . farfurie, o privi de sus pînă jos, îşi puse monoclu şi întrebă:

— Cît face ?

— 945, coane...

— Cu totul?

— Da, coane, s-a pus şi remiza...

. - 945?

— Da...

— Perfect... N-am nici un ban...

Chelnerul surise încîntat că un astfel de client „ales" face spirite amicale cu el___

— Ai priceput ? N-am nici un ban, băiete... Nici un leu...

— Nu face nimic, coane, mai încercă să glumească chelnerul... S-avem noi să luăm de la dumneavoastră.

— Mă cunoşti ?

— Vai de mine, coane, se poate?... Chiar dacă nu vă cunosc, ce-are-aface ?

— Nu mai aştepta degeaba, că nu dau nimic. N-am. Dacă n-am, n-am. Cheamă patronul să mă descurc cu el...

— Poftiți duneavoastră la birou să vă aranjați... Aicea ne vede publicul şi nu se face...

In biroul patronului, Tomiță păşi grav, salută ceremonios şi aşteptă ca „garsonul" să expună patronului întîmplarea. Cînd acesta termină, patronul puse ochii pe el, măsurîndu-1 cu neîncredere de sus pînă jos...

— Tot ceea ce spune chelnerul este exact, domnule. Am mîncat de 945 lei, cu remiză, şi n-am nici un ban. Am venit să mă predau. Sînt în defect față de dumneata, fă-mi ce vrei.. .

— Cum vă numiți dumneavoastră ?

— Mă priveşte...

— Aşa ? Ce ocupație aveți ?

— Nici una...

— Asa ?

— Da...

— Poate sinteți puțin excroc...

— S-ar părea, după toate aparențele...

— Bine... O să vă trimit la poliție...

— N-am nimic contra. Țin însă să vă atrag atenția, domnule patron, că eu voi mînca o bătaie bună, voi face o noapte la beci, dar dumneavoastră tot nu veți putea intra în posesia banilor ce vă datorez. Găsesc, deci, că ați putea să-mi faceți altceva...

Patronul reflectă o clipă... Simți că i se „urcă singele" la cap. Se stăpîni totuşi.

— Ai dreptate. O să-ți dea mandea două perechi de palme, să dai înapoi tot ce-ai mîncat...

— Cum doriți. Banii, însă, tot n-o să vi-i pot da şi cred că dorința dumneavoastră cea dinții este să vă luațibanii şi pe urmă micile satisfacții bestiale.

— Nu face pe bacaloriatul cu mine, pezevenghiule, că te şi ard. Dacă ştiai că n-ai bani, de ce te-ai înfipt să mănînci ca un porc, tot ce e mai scump... Dacă ți-era foame, de ce nu te-ai dus la ospătărie, ori Ia „Trei sarmale". •

— Nu mănînc, de obicei, decît în restaurante mari...

— Aşa ? Ei, bine, nu ți-ai găsit omul... Fiindcă, vorba aia, cu banii tot nu mă mai aleg, o să te pui să munceşti la mine, pînă te vei achita...

— Foarte bună idee... Doriți să vătai lemne, săvăconduc copiii la plimbare, sau vacile la păscut?

— O să vezi imediat ce doresc... Şi patronul, amuzat de gîndul care îi venise, apăsă soneriile personalului inferior—

Pînă a doua zi la douăsprezece, Tomiță, deghizat în ajutor bucătar, a spălat vasele In bucătărie, a tăiat cartofi şi ceapă şi a învirtit maşina de tocat carne, mort de oboseală şi de

scîrbă. Stînd in tovărăşia bucătarului, îşi putu da seama „de visu", cum fuseseră preparate toate bunătățile pe care le consumase cu o seară înainte.

Simțise de la început o scîrbă atît de cumplită, încît işi blestemase ceasul cînd se botărise să dea „lovitura" şi jurase ca în viața lui sa nu mai mănince la restaurant...

Cînd patronul intră în bucătărie să vadă ce-i face clientul, văzindu-l „atît de prăpădit" si de palid, i se făcu milă de el şi se hotărî să-l ierte de pedeapsă.

— Acum, zise el, du-te de te-mbracă şi poți să pleci... Ne-am achitat de datorie... Şi, fiindcă eu, deşi negustor, sint mult mai nobil decît dumneata, te poftesc şi la masă, ca invitatul meu, azi îa dejun... Şi, fiindcă am băgat de seamă că eşti om subțire, îți voi servi exact meniul care ți-a plăcut atît de mult aseară... Asta ca să ne împăcăm şi să rămînem prieteni...

GOGU, AURICA, MIŞU ŞI SAFTA

I

Gogu era un foarte ciudat om: ursuz, trist şi tăcut. N-avea nici o patimă, niciunviţiu^ nici un tic... Nu iubea oamenii, nu-şi iubea meseria, într-un cuvînt, nu iubea pe nimeni şi nimic, în afară de două vietăți; nevastă-sa şi canarul.

Pe nevastă-sa o acceptase în viața lui ca pe un medicament, ca pe un balsam cu care organismul şi sufletul lui puțin se obişnuiseră pină la iubire, aşa cum iubesc indienii pipa şi degenerații gramul de cocaină.

Canarul, fusese singura lui zestre materială rămasă de la părinți. La ieşirea din indiviziune, desprinsese colivia din peretele antretului şi plecase cu ea către prima lui odaie cu chirie.

Pe nevastă-sa o chema Aurica şi pe canar Mişu. Amîndoi erau blonzi şi-aveau aceeaşi fire: vioaie, neastimpărată, nostalgică, comprimată muzical intre gratii convenționale. Mişu Intre gratiile coliviei, Aurica intre gratiile căminului.

De aceea, poate, Mişu şi Aurica se iubeau atît de mult şi se înțelegeau atît de bine. Cîntau amîndoi, de dimineața pină seara... Aurica, romanțe cu refren auzite prin berării, şi Mişu compoziții proprii în veşnică prefacere...

Pe Gogu nu-l auzise nimeni cîntînd vreodată. Nici măcar fluierînd sau sîsîind, aşa cum fac bărbații fără voce, un motiv oarecare, o melodie, un fragment muzical...

De multe ori, Aurica îndrăznise să-i spună într-unui din sobrele lui ceasuri de pasiune:

— Gogule, mamă, de ce nu cinți tu niciodată?

— De ce să cînt? răspundea el. Ce, sint Carusso?

— Nu, Gogule! Să cînți, aşa, ca să te aud eu...

— Dar ce crezi tu, că eu sint patefon ?

— Vai, Gogule, cum eşti!...

— Aşa sint eu... Nu cîntaţi voi destul, tu şi cu Mişu?

— Noi nu sîntem ca tine...

— Nici eu ca voi.

într-o dimineaţă, Gogu se sculă ca de obicei, la şapte, Îşi făcu toaleta şi trecu în sufragerie să-şi ia ceaiul. Apoi fumă o ţigară, citi jurnalul şi cînd ceasul arătă opt fără un sfert, plecă la slujbă, vesel şi bine dispus, cum el însuşi nu se simţise niciodată...

în tramvai se surprinse fredonînd un vals pe care îl auzise, în tinereţe cîntat pe sub ferestrele lui, luni de-a rîndul, de-un flaşnetar chior.

La birou, de îndată ce îşi luă locul, începu să fluiere, din ce în ce cu mai multă îndrăzneală, puia cînd colegii începură să-şi facă semne şi să şuşotească.

— Fraţilor !... A intrat Gogu în anul morţii... Ascultaţi-1 cum cîntă...

Iar cînd se întoarse acasă la prînz şi Aurica îi ieşi înainte să-i deschidă uşa, rămase încremenită... Gogu cînta în gura mare şi fără să aştepte mult, aşa cum era, cu paltonul pe el şi cu pălăria pe cap, o luă de mijloc şi începu să valseze cu ea prin casă, izbind mobilele, spre marea satisfacţie a canarului, care ţopăia în colivie, încercînd să le imite ritmul. ..

Toată ziua Gogu fu vesel, exuberant şi, rînd pe rînd, cîntă din gură şi fluieră toate melodiile pe care le reţinuse o viaţa întreagă...

Aurica nu ştia ce să creadă. Se simţea fericită şi mulţumită ca niciodată... Atît de mulţumită, încît simţi nevoia să împărtăşească cuiva un pic din bucuria ei şi fiindcă n-avea pe altcineva la îndemină, dădu fuga în bucătărie şi luă în braţe pe Safta, bucătăreasa...

— Dacă-ai ştii, Safto, cît sînt de fericită!... Ai văzut ***cum*** s-a schimbat „domnu" ?... Cît e de vesel, de încîntăror... Cît de frumos cîntă... Ce voce splendidă are!...

. Safta, drept orice răspuns, pironi capul în pămînt şi două lacrimi groase îi burduşiră pleoapele...

— De ce plîngi, fă? se revoltă Aurica.

Bucătăreasa începu să plîngă cu adevărat.

— Safto, n-auzi?... Spune, de ce plîngi? Ce e asta?

— Ce să fie, coniţă? Păcatele mele sînt...

— Ce păcate?

— Taie-mă, splnzură-mă, coniţă, fă-mi ce-i vrea, dar eu tot îţi spui, că eu nu poci să mint, că mă bate Dumnezeu...

— Nu-nţeleg...

— Ştiu eu de ce e domnu aşa de vesel azi şi de ce joacă şi cînta...

— De ce?

— Fiindcă — fir-aş a dracului să fiu cu prostia mea — de dimineaţă, cînd a plecat la slujbă, m-am zăpăcit şi am greşit cutia...

— Care cutie ?

— Cutia cu ceaiul, conită...

- E i şi?

— Am făcut ceaiul pentru domnu cu seminţele canarului, care le-am pus in cutia veche de ceai...

NU-L CUNOAŞTEŢI ?

— Psst... Costică. -. Costică...

— A!... Ce faci, Lică?

— Uite, mă, tocmai la tine mă gîndeam acum şi nu ştiam unde să te găsesc... Cînd întorc capul, tu!... Ei, nu e ceva extraordinar?...

— Da ce-ai cu mine?

— Am ceva care te interesează, cum nici nu te aştepţi-

— Nu-mi mai spune.

— *Parol*!.. - Mi-a vorbit cineva de tine... O femeie... e nebună după tine...

— Cine ?...

— Nu pot să spui. M-am jurat că nu spui şi eu cînd mă jur...

— Nu fi măgar...

— Nu sînt, măi... dar i-am promis ei că nu spui nimic... Dacă nu erai tu, nu-ţi spuneam nici atH... Eşti un om norocos, Costică... Ce n-ar da alţii să fie amorezată de ei o femeie ca aia...

— Spune frate, ce dracu... Sînt om serios... Nu scot un cuvint... Mă fac că nu ştiu.

— M-am jurat că nu spui.

— O cunosc?

— O cunoşti.

— Brună?

— Hm!... brună.

— Măritată ?

— Da L .. de un an.

— Bărbată-său deputat?

— De Gorj.

— A)... O ştiu, acuma... Matilda...

— Ascultă, Costică... Te rog si eu ceva.

— Zi...

— Da-mi cinci sutare pină mîine. Mîine ţi-le dau îndărăt negreşit... N-am bani de tren şi vreau să mă reped pentru doua trei zile în provincie.

— îmi pare rău... Stau prost...

— Nu e nimic dragă... Nu e nimic, credeam ca ai...

— A!... Te salut, coane Matei.

— Ce faci Lică, neică?

— Inchipuieşte-ţi, coane Matei, că te-am visat azi-noapte... Poftim să nu crezi in vise? Să te fi căutat nu ştiu cît, nu te găseam...

— Taci, mă...

— Pe onoarea mea... Nici n-ai idee ce impresionat sînt.

— Fugi d-acolo, nu fi copil... Eşti tu nervos...

— Tocmai vream să mă internez într-un sanatoriu...

— Foarte bine, dragul meu. Eşti tînăr, dacă nu te cauţi acum, pe urma, la bătrlneţe...

— Da, coane Matei, însă trebuie să plătesc pe-o lună înainte sanatoriul... şi mi-ar mai trebui o mie de lei..'. Am eu vreo patru... şi pînă îmi vin bani de-acasă... dacă ai vrea dumneata... Zău, parcă providenţa mi te-a scos înainte... însă să şti că a fost şi o legătură de idei... Tocmai citisem seara, în ***Adevărul,*** discursul dumitale la Senat... Admirabil l-ai lucrat... Dacă ar avea mulţi curajul dumitale, s-ar consolida ţara, ascultă-mă pe mine... M-am gîndit pe urmă la modestia dumitale, care ai fi putut să fii de o mie de ori ministru, şi cum sînt eu impresionabil... te-am visat toată noaptea.

— îmi pare rău, Lică dragă, că n-am la mine... Ţi-aş da eu mia aia de lei... Altă dată, cu plăcere.

— Vai, coane Matei, nu e nimic... Găsesc eu bani, numai ea casc gura.

— Salve, căpitane...

— Noroc, Lică... Mă-nălţaşi în grad.

— Păi bine, mă!... Tu — dacă era să fie dreptate — trebuia să fii maior acuma... nu locotenent.

— Vezi bine...

— De-aia demisionează ofiţerii din armată... Dacă băieţi buni ca tine rămîn neavansaţi cu anii...

Z |„T i l ^ **p L** ^ e u inteligenta ta, ajungi departe in civilie . Prost ai fost c-ai stat pînă acum

ln - Acum m-am hotărît... Dem sionez. U n d ^ î n c x ?

- Sînt invitat la cineva... Aoleu 1... Şi-am intîrziat.., Dă-mi un pol, dragă, să iau o trăsură...

„PROCESTUL" LUI GHEORGHE TRIŞCĂ

Cînd îşi auzi numele strigat in gura mare de către aprodul îmbrăcat în livrea albastră, Gheorghe Trişcă îşi luă căciula în mînă, îşi netezi, dîrz, cu podul palmei, mustaţa aspră şi mocănească, şi înghesuindu-se printre împricinaţii care îşi aşteptau rîndul, pătrunse ţanţoş şi hotărît în sala de şedinţă.

In urma lui, o femeie mărunţică, cu buze tivite şi broboadă turchiză pe cap, îşi făcu loc, speriată ca nu cumva să rămînă in urmă...

Gheorghe Trişcă, ţăran paşnic şi omenos, voia cu orice chip să se despartă de muierea lui, fiindcă auzise şi se convinsese omul că „pe vremea nemţilor" — în timp ce el îşi făcea datoria de ostaş pe Valea Gaşinului — femeia lui, pe atunci tînără şi dolofană, nu avusese purtări bune şi — după cum ziceau gurile rele din sat — „cam sărise plrleazul cu inamicul".

Probe despre vinovăţia ei — în afară de spusele, unuia şi altuia — nu prea avea Gheorghe Trişcă. Dar odată ce viermele bănuielii îi intrase în suflet, înţelesese omul că nu mai poate ţine casă alături de ea... De aceea umbla acum prin judecăţi **Bă** se despartă. Şi lucrul n-ar fi fost tocmai greu, dacă femeia n-ar fi susţinut morţiş că „ea nu e vinovată cu nimic", că „pîrleaz să dea Dumnezeu să se facă, dacă l-o fî sărit vreodată in afară de casa ei", că, în sfîrşit, „ea n-are om de lăsat, acum cînd nu mai e tînără şi are copii cu el".

Preşedintele, după ce îndeplini cele de rigoare, Îşi potrivi ochelarii pe nas şi se adresă reclamantului:

— De ce vrei să te desparţi de femeia dumitale, omule?

Gheorghe Trişcă răsuci căciula miţoasă în mîini, îşi privi stăruitor vîrful opincilor, apoi înălţă fruntea şi răspunse tare, ca la armată:

— Să trăiţi, domnule preşedinte, nu mai poci să mă ţiu cu ea p-un loc I...

— De ce, omule?...

— Fiindcă, să trăiţi domnule trebonali, amaflatcămuierea mea a fost — sa iertaţi — cam stricată, pa timpul nemţilor, cînd eu Dumnezeu mă ştie cum trăiam pă poziţie...

Preşedintele îşi potrivi iarăşi ochelarii pe nas şi stărui:

— Bine, bine... de auzit vei fi auzit dumneata... Dar nouă, aici, ne trebuie dovezi. Trebuie să ne dovedeşti că femeia dumitale nu ţi-a fost credincioasa, că te-a înşelat cu unul şi altul____după cum ne spui.

— Păi, să trăiţi domnule preşedinte, cu ce poci eu să vă dovedesc că e adevărat... că dă cunoscut nu să cunoaşte? Gă la o femeie nu e ca pă ţarină, cînd vine altul şi ară pă locul meu, eu să poci s-arăt că ăla e locul meu şi aia urma că a arat el.

— Martori ai?

— Am, să trăiţi, domnule preşedinte. Ie dumnealui, moşu ăsta d-acilea, din spatele meu...

Moşul — un omuleţ uscat şi necăjit, cu ochi roşii, lucitori şi mici de veveriţă bătrînă — făcu doi paşi înainte...

— Ce ştii, moşule, de purtările proaste ale nevestei lui Gheorghe Trişcă, pe timpul nemţilor?

— Ştiu, să trăiţi, domnule judecători, că nu cam prea avea purtări bune.

— Ce făcea?

— Ce sa facă, domnule judecători? Deel... Ca femeia tînără fără om.

— Ai văzut dumneata, moşule, cu ochii dumitale?

— Ptiu!... Păi nu mi-ar fi plesnit luminule ochilor de ruşine, domnule judecători? Eu ce ştiu, atîta ştiu. Că muierea asta se încîrduise c-un barbarez d-ăia de venise pă teritoriu comunei şi că barbare EU şedea in casă la ea şi o învăţase să dea cu băcan pe buze şi bea ţigări de tutun, ca oamenii. Atlta ştiu, atîta spui, domnule judecători, că eu n-am păr în cap de cîte ori am fost martor în proceste, şi ştiu regula...

Preşedintele îşi potrivi, pentru a treia oară, ochelarii pe nas, şi se adresă, cu voce înăsprită, femeii care ascultase totul, cu ochii In jos cu mina strînsă la gură.

— Dumneata ce-ai de zis?... Ai auzit cele ce spune dumnealor?

Femeia îşi ascuţi buzele şi răspunse înţepată:

— Eu am de zis, domnule preşedinte, că n-am bărbat de lăsat... M-am cununat cu el Ia primărie şi la biserică, am trăit cu el, acu nu-1 las... Dacă m-a ales cînd eram ca o floare, să mă ţîie şi-acu, cînd m-am veştejit de muncă. Şi dacă zice el şi cu moşul — care vine martor mincinos la toate procesele din sat — că eu am făcut aşa şi pe dincolo, să vie şi să dovedească... Că dacă n-are cu ce dovedi, degeaba s-a vorbit ei să se scape de mine şi omul meu sa se însoare cu fata moşului, care i-a rămas văduvă de război şi are şi pensie. Şi dumneavoastră să judecaţi drept, domnule preşedinte, şi să nu mă despărţiţi de el, că e omul meu şi eu sint nevasta lui cu cununie...

După o jumătate de ceas, cind „tribunalul" reintră în sala de şedinţe pentru a se pronunţa asupra unui număr de pricini — printre care cea din urmă era divorţul lui Gheorghe Trişcă — cei trei beligeranţi — moşul, femeia şi bărbatul — de îndată ce fură chemaţi înăuntru, intrară cu figuri potolite şi prietenoase, cu zîmbete de pace pe buze.

Preşedintele îşi puse iarăşi ochelarii pe nas şi le comunică hotărlrea justiţiei.

„Avînd în vedere şi considerind etc, etc, Tribunalul hotărăşte desfacerea căsătoriei dintre numitul Gheorghe Trişcă şi soţia sa Elisaveta Dobre Dincă... etc, etc."

Gheorghe Trişcă asculta cuvîntul legii, cu capul în pămînt. Moşul zîmbea şiret şi cînd preşedintele isprăvi cele ce avea de spus, femeiea se apropie isteaţă şi înţăglată de estrada prezidenţială.

— Să trăiţi, domnule preşedinte, noi am vrea să vă spunem ceva...

— Spune...

Femeia îşi ascuţi glasul şi mai mult.

— Să trăiţi, domnule preşedinte, noi ne-am împăcat...

Preşedintele vru să-şi potrivească ochelarii pe nas, dar rămase cu ei in mină, împietrit.

— Ce-aţi făcut?

— Ne-am împăcat, să trăiţi, domnule preşedinte... Adineaori, afară, ne-am împăcat...

Preşedintele rămase traznit. Cazul era fără precedent. In acelaşi timp cu tribunalul care desfăcuse căsătoria lui Gheorghe Trişcă, Gheorghe Trişcă se împăcase cu nevasta... Magistraţii se uitară unii la alţii, schimbînd cîteva vorbe juridice pe şoptite, apoi preşedintele se răsti, încruntat, la femeie:

— Cînd v-aţi împăcat, bre?

— Adineaori, să trăiţi domnule preşedinte, cînd v-aţi dus dumneavoastră pînă afară.

— Şi cum v-aţi împăcat ?

Femeia plecă ochii ruşinată:

— Păi, să trăiţi, domnule preşedinte, cu întreaga familie, ne-am împăcat că să ne despărţim de bunăvoie, ca să nu mai dăm bani la avocaţi să zică că ne-a despărţitără ei!...

DOI PĂRINŢI

Astă-vară mă aflam într-un sat muscelenesc, alb si curat, ca o maramă spălată şi întinsă la soare pe poalele munţilor ca să se zvînte. Cum bătrîna la care locuiam nu avea vacă — „fincă, maică, nu mai ţiu lighioane, că nu mai poci să văz de ele" — cumpăram, zilnic, un litru de lapte de la un vecin, responsabil Ia un Bufet din localitate. Laptele mi-1 aducea dimineaţa, Tică, odrasla unică a responsabilului, un băiat de vreo 12 ani, dezgheţat ca o veveriţă şi cu ochi temători, ca ai puilor de vulpe cînd le lipseşte mama din vizuină.

într-o dimineaţa, poştaşul mi-a adus un mandat cu o sumă de bani. îi pusesem pe masă, tocmai cînd Tică şi-a făcut apariţia cu clondirul de lapte în mînă. L-am poftit, ca de obicei, să ia loc, pînă mă duc la bucătărie să-1 deşert. L-am deşertat, i-am înapoiat sticla goală. Tică a plecat, iar eu — cînd să-mi pun banii de pe masă în portofel — am constatat că dispăruse o hîrtie de o sută de lei.

Cum numărasem bine banii cînd mi i-a dat poştaşul, cum în odaie afară de mine şi de Tică nu mai intrase absolut nimeni, lucrul era limpede ca apa de Ia fîntina din Podişor. Copilul îmi şterpelise suta.

O dată băgasem de seamă că Tică mirosea a ţuică.

— De ce miroşi a ţuică, logofete? Nu cumva te-ai „omenit" de dimineaţă? glumisem eu!

— Nooo! Dar m-a durut la „inimă" *(inima* în limbaj local înseamnă burtă) şi mi-a dat mămica un gît de ţuică, să-mi treacă.

Altă dată mi-a mirosit a tutun.

— Tică ! Miroşi a tutun ! Nu te-o fi pus Sersea să fumezi ? (In acelaşi limbaj, „Sersea" e egal cu dracul.)

— Nooo! I-am ajutat lui tăticu la Bufet să puie ţigările in raft şi-am luat „jmac" de la ele...

Aşa stînd lucrurile şi ca să nu-i dau timp junelui infractor să „intre în suta mea", m-am dus, imediat, la maică-sa acasă şi, cu toate menajamentele, i-am spus ce se întîmplase. Şi-odată coana Veruța (c-aşa o chema) şi-a înfipt pumnii în şoldurile copioase — pumnii făcuți ghioage — şi-a bulbucat ochii ca o bufniță de serviciu şi a început să guițe la mine:

— Vai de mine, domnule! Să-mi faceți mie copilul hoț... că te dau în judecată. Poți să fiți cine-i fi, că mie nu mi-e frică de nimeni. Neam de neamul nostru n-am pus mîna...

Mă rog! Şi dă-i, şi dă-i, şi dă-i, de-mi venea să-i mai dau o sută de lei, numai să tacă, pînă ies din curte.

In aceeaşi zi, pe seară, mă pomenesc acasă cu tatăl. De data asta, responsabil de copil, nu de Bufet. Nici bună seara, nimic. După ce a înjurat cîinele gazdei de „vascrişii vascrişilor lui", fiindcă îşi făcuse datoria să-1 latre — modest şi profesional — s-a înfipt în fața mea ca un țăruş:

— Uite ce e, dom'le scriitor. Una şi cu una face două, dar însă toate pînă la copil şi să nu umpli dumneatale satul că e hoț, că te duc la miliție şi-o pățeşti cu mine.

Şi, mă rog! Dă-i, şi dă-i, şi dă-i, pînă l-am dat afară din curte şi-am asmuțit cîinele pe el. Şi cum stam aşa pe prispă, in amurgul acela cu iz de brad coborînd rece dinspre munte şi cu clipocitul Dîmboviței care îşi freca cristalele sparte şi îşi juca păstrăvii cu coacăze roşii pe spinări, printre prundurile răcorite, mi-am asdus aminte de o altă intîmplare cu un părinte şi un copil, din copilăria mea. Lîngă noi locuia un tocilar italian. îl chema Cezare Ferolli. Rămăsese văduv şi avea patru copii: Pascalina, care se născuse oarbă şi învățase să cînte la armonică prin bilciuri şi pe la răspîntii, Ionel, Luigi şi Pedro.

Ionel era colegul meu de bancă la Şcoala primară nr. 1 şi prietenul meu de joacă şi de lecții pe care ni le făceam împreună. într-o zi (fusese ziua mea de naştere şi cum pe vremea aceea aveam oarecare înclinații pentru pictură şi primisem în dar mai multe cutii cu acuarele) mama mi-a zis:

— Dă-i şi lui Ionel o cutie din acuarelele pe care le-ai primit.

Şi i-am dat.

în aceeaşi seară, pe la zece, Cezare Ferolli a venit la noi, modest, cum era întotdeauna şi încruntat cum nu-l văzusem niciodată. în mînă avea un pachețel înfăşurat într-o treanță de jurnal şi — în româneasca lui stricată — i-a explicat mamei ce ii adusese la noi:

— Signora Elena. Aşta-şeara, chind Ionel al meu a adormite, am gasito in pato la el o cutie cu culorile. Va rog din tot sufletul sa iertați pe el pentru che furat aşta de la dom' Tudorelo. Miine, chind şe şcoala din somn, am ş-a pedepşesco rău de tot la el, şa nu faca una ca asta in toata viața lui...

Şi i-a întins mamei pachetul. Iar în ochii lui osteniți şi mediteraneeni luceau lacrimi oneste. Lacrimi de om de treabă. Lacrimi de tată adevărat. Fireşte, lucrurile s-au explicat, şi a doua zi de dimineață Ionel n-a mai fost bătut, iar alături de bucata lui de pîine cotidiană avea în ghiozdan, cînd am venit la şcoală, cutia lui cu acuarele.

IEPURII LUI DURĂ

Nu-1 mai văzusem de mai bine de douăzeci de ani. Şi totuşi, cind I-am revăzut, într-o duminică, astă-vară, Ia Rucăr, Dura (pe numele său adevărat Toader VlasceanuJ era tot aşa cum îl ştiam, Ciomp şi vînjos ca un butuc de vie, cu ochi jucăuşi ca de veveriță în aluniş. cu pălăriuță verde de vînător, gătită cu floare de colț sub cheotoarea găetanului cafeniu, cu bocanci de alpinist ghintuiți cu potcoave şi caiele cavaline şi cu cămaşa — lebădă — sub cojocelul braşovenesc căptuşit cu blană de mia albă şi înflorat, pe piepți şi la buzunare, cu floricele eîmpeneşti bătute in arniciuri colorate.

După ce ne-am strîns mîinile, bucuroşi de întîlnire, l-am poftit, în Tabaci, la bufetul cooperativei, sâ ne „omenim" c-o țuică.

— Că, domTe Tudorele, orice-ar subține unii şi alții, tot țuica e cea mai sfîntă din toate lichidili. E bună şi Înainte de masă, că-ți produce poftă de mîncare; e bună şi după ce ai mîncat, ca te ajută la dumicat „diggestia", e bună şi de 6ănătate, că te păzeşte de boală şi e bună şi de boala, că te pune imediat pă picere. Cu o condiție însă, s-o bei cu măsura, adică cu litra şi plină ochi, nu numa pîn-la semn. Şi, uitel Pînă la optzeci de ani ai mei, că-i bat pe muche, m-am deservit numai cu alimentu ăsta. Şi mi-a priit. Şi la muncă şi la hodină şi la boală şi la sănătate.

Ştiind din tinerețe, de cînd îl cunoşteam, că Dură era un pasionat şi reputat vînător, de iepuri mai ales, I-am întrebat:

— Dar cu iepurii, cum mai stai, nea Dură?

— Păiiii, domTe Tudorele, eu aş sta bine că şi-acum am permis. Da acu, de vreo patru-cinci ani, a-nceput să mă cam lase ghenunchii la mers. Şi mai mare ruşinea să se rîză iepurii de mine şi să se-mplimbe cu coa da-n sus, că nu-i

mai pot ajunge, cu alica. Dar, de mîncat, îi mînînc bine, deşi sîmburii de măslină nu prea mai pot să-i sparg in dinți...

— Cred şi eu! La vîrstă dumitale!

— Nuuu! Ca dinții îi am buni... Dar nu prea aduce măsline la „Alimentara" noastră. Şi iepurele trebuie gătit cu măsline.

— Dar, ia spune. Cum a fost chestia aia cu iepurii lui Goruneanu, că n-o mai țin minte bine. Şi aş vrea s-o scriu la gazetă.

Dura sorbi duşcă măsura plină ochi, îşi şterse mustățile — mai întii cu dosul palmei şi pe urmă cu „basmaua" popească din buzunar — se lăsă a taclale pe spata scaunului şi aprinse o țigară.

— Păiii, cum să fie? Goruneanu ăsta avea moşie mare, aici la noi şi, intr-un cot de hotar al moşiei, aveam şi eu ăle două pogoane de pămint ale mele. Cum ar veni vorba, eram adică vecini.

E! într-o dimineață — era tomnai în timpul iepurilor — stam pe prispă la mine şi îmi curățăm puşca, cind mă pomenesc că intră Goruneanu în curte.

— Bună dimineața, boierule, zic. Dar ce vînt v-aduce pe la noi ?

El de colo, lăsat cum era în guşi şi cu burta ca o cobză învelită sub haină, se răsti la mine.

— Ia ascultă, mă! zice. Ieri ai fost la vînătoare, nu e aşa ?

— Am fost, zic.

— Şi-ai împuşcat doi iepuri. Aşa e?

— Nu e aşa, zic. Am împuşcat trei.

— Şi în ce loc i-ai împuşcat.

— Păiii, zic. Doi i-am împuşcat în cap şi p-al treilea în spate, mai aşa, sub coadă...

Goruneanu se făcu foc.

— Nu te-ntreb, bă, boule, în ce parte a corpului omenesc ai împuşcat iepurii. Te Întreb pe ce teren?

— I-am împuşcat pe locul meu.

— Minți. I-ai împuşcat pe moşia mea... I-ai împuşcat din *produsul* meu de iepuri. Fiindcă şi tu eşti un bandit ca şi frate-tău care mi-a împuşcat vulpile din pădurea mea, de i-a făcut scurteică îmblănită nevesti-si, iar eu, cocoanei mele, a trebuit să-i fac blană de luter la Bucureşti, să-i astup gura.

— Eu am Împuşcat iepurii pe locul meu.

— Şi chiar dac-ar fi aşa, tot de pe moşia mea erau fugiţi. Că de unde şi pînă unde, iepuri, pe sărăcia aia de pămînt pe care îl ai? Aşa că ori mi-i aduci imediat Ia conac, nejupuiţi, ori te jupoi eu pe tine, la judecată. Că te dau în judecată, să ştii!

— Mie, zic, dom'le Gorunene, nu mi-e frică de judecată, fiindcă n-ai cum să dovedeşti că iepurii împuşcaţi de mine erau au dumitale. Dar, ca sâ nu mai ai supărări cu nimenea, în viitor, eu îţi dau un sfat, ca unul, oleacă mai bătrîn... Prinde toţi iepurii pe care îi ai pe moşie şi vopseşte-i pe toţi în alb. Sau varuieşte-i cu bidineaua, ca să-ţi vie mai ieftin. Şi dacă, de-aci încolo, ăi prinde pe cineva c-a-mpuşcat iepure văruit, atunci ai dovada sigură c-a fost de-al dumitale. ..

Aşa a fost cu iepurii lui Goruneanu, dom'le Tudorel*t*

— Da', acuma, după atîţia ani, ia spune-mi mie drept, nea Dură! Unde împuşcaşi iepurii?

Dură făcu ochii mici şi un suris rucărenesc îi înflori sub mustaţă.

— Păi, n-ai auzit ? Doi îi împuşcasem în cap şi unul acolo i:nde i-am spus lui Goruneanu...

VEZI FIG. 21

Eram în clasa a doua, la gimnaziul „Dinicu Golescu". Adică, acum cincizeci şi cinci de ani. Nu pot să povestesc cele ce vor urma, înainte de a numi pe „dascălii" mei de atunci, neiutaţii şi străluciţii mei profesori, pe care îi „strig" aici, după alfabet, ca la catalog.

Dem. Baciu, distins ca un plenipotenţiar, între marginile rigide ale gulerului in permanenţă scrobit, la franceză;

Honoriu Boicescu, pictor talentat şi „arbiter-elegantiarum" al corpului didactic din localitate, la caligrafie şi desen;

Buică Grigore, cu redingotă de lăutar peste pantalonii pepiţi şi cu mustăţi cănite, de becher vîrstnic, hotărît să se însoare, la muzică;

Ion Lepădatu, un moldovean scurt, îndesat şi jovial ca un Hopa-Mitică de celuloid cumpărat din Bilciul Sfintului Uie sau de la magazinul de mărunţişuri al lui Subţirelu, de sub hotelul Grădişteanu, zis „nea-Nae", întotdeauna cu o glumă pe buze şi cu un 3 în virful tocului de catedră, la latină;

Părintele Popescu, zis „Popa Perfecţie", de Ia minăstirea Negru Vodă, mirosind cînd ortodox a ceară de albine, cînd laic a vin bun de la Clipici din Tabaci, la religie;

Ghiţă Preoţescu, fost luptător de circ, înalt cit turnul Bărăţiei şi puternic ca o macara, la gimnastică;

Secreţeanu {prenumele nu mi-1 mai amintesc exact), zis „pîine calda", de bun ce era, la istorie;

I. U. Soricu, gingaşul şi taciturnul poet ardelean, cu căciula cît baniţa şi ochelarii plesnindu-i de dioptrii, la română;

Gheorghe Şapcaliu, savantul solitar şi modest, cu surtuc de răspopit, cu ochi de fosfor şi cu barbă de apostol, la germană;

I. Ştefănescu, poreclit de elevi „neică Niţă" şi „Albiniţă" de către colegi, urgent ca o veveriţă, cu mustăţi de mandarin şi mîini de cardinal, la ştiinţele naturale.

Şi l-am lăsat într-adins la urmă — la geografie şi director al gimnaziului — veneratul profesor Demetru Niţulescu, care, anul acesta, la *8* iunie, a împlinit o sută de ani, la fel de sprinten, de duhliu şi de neschimbat, cum îl ştiu de totdeauna.

Fireşte, şi în clasa noastră, ca în toate clasele tuturor şcolilor de pe lume, foarte mulţi elevi copiau la teze, făcîndu-şi o glorie personala şi invidiată din acest obicei, ridicat de către oficianţi la rangul de tradiţie şi de virtute. Acest „titlu de glorie" ne lăsa „reci" pe noi, premianţii clasei (Victor Frigură, Simionescu Dan, Vălimăreanu-Dragoslavele şi subscrisul), noi fiind recunoscuţi — în mod ironico-satiric — drept „tocilari" notorii şi laşi.

în ceea ce mă priveşte, încă de atunci, din cea mai fragedă copilărie, am urît laşitatea şi pe titularii ei, aşa cum îi urăsc şi pînă astăzi. Şi totuşi, acuzat şi batjocorit zilnic că numai din „laşitate" şi din lipsă de „coraji" nu vreau să copiez, m-am lăsat convins, in cele din urmă, şi ca să spulber odată pentru totdeauna aceste „calomnii", m-am hotarit să copiez şi eu, şi anume la prima teza care avea să ne fie anunţată.

Şi această primă teză s-a întîmplat să „cadă" la botanică, adică tocmai la materia pe care o preda neică Niţă-Albiniţă, unul dintre cei mai vigilenţi profesori în materie de copiat şi un deosebit de înzestrat detectiv particular în această privinţă, rar întîmplîndu-i-se să scape vreun infractor neprins asupra faptului şi nesancţionat cu un „unu" în catalog, cifră pe care — pină la urmă — generozitatea profesorului n-o mai lua în consideraţie la meîde.

Şi-a venit şi ziua tezei. Ni s-a dat ca subiect „Muşcata". Ştiam lecţia pefect şi totuşi, ca să mă ţiu de cuvînt, am copiat. Nu ştiu dacă am mai avut vreodată emoţii mai mari decit din clipa cînd am scos cartea de sub şezut, unde o camuflasem, am deschis-o la „Muşcata" şi am pus-o pe genunchi, rezemată de pupitru.

Bineînţeles, neică Niţă numai pe mine nu mă bănuia că copiez. El îşi cunoştea „clienţii" şi era cu ochii numai pe ei, strecurîndu-se printre bănci cu paşi de felină şi cu nedespărţita lui nuia de alun în mină, gata să sancţioneze pe loc degetele prinse în flagrant delict.

Şi-am copiat, „în pace şi onor", toată lecţia, fără să sar un cuvînt sau măcar o virgulă.

Peste două lecţii, neică Niţă ne-a adus tezele corectate şi a început să ni le distribuie, după alfabet, aşa cum obişnuia. Cînd a ajuns la mine — spre surprinderea mea şi a clasei întregi — m-a sărit şi, fără să-mi arunce o privire măcar, a pus teza alături, pe catedră şi „a strigat" pe următorul. Nu ştiam ce să cred. Copiasem perfect. Şi totuşi o presimţire rea îmi strîngea inima ca pe un burete stors. După luminarea tuturor tezelor, neică Niţă a luat caietul meu în mînă şi m-a strigat:

— Muşatescu Al. Teodor!

M-am ridicat, vorba poetului, „galben ca făclia de galbenă ceară".

— De ce-ai copiat, „domnule" Muşatescu?

Am simţit cum tot sîngele mi se **Bcurge** parcă prin duşumelele „date" cu bradolină. Am încercat totuşi sa protestez, c-o voce moale, de lăuză:

— N-am copiat, domnule profesor. Pot să vă spun şi-acum lecţia pe dinafară.

— Ba ai copiat. Dar ai capiu! Capiu, domUe \ (Asta era cea mai mare ofensă pe care i-o adresa vreunui **elev.)** Capiu, şi te-ai dat de gol că ai copiat aidoma ca-n carte. Uite ce-ai scris aici. Ai copiat şi paranteza în care scria „vezi fig. 21, adică, figura numărul 21, dar n-ai făcut şi figura, că erai grăbit, pesemne. Ai nota unu. Şi te spun şi lui tac'to (era prieten intim cu tata), ca să-ţi rupă urechile. Alea de măgar pe care le ai.

E drept, aveam (şi am încă) nişte urechi foarte mari... Dar chiar aşa... de măgar.

BILCIUL

Cîmpulungul Muscelului, unde m-am născut, era — cum eBte şi astăzi şi cum îl arată şi numele — un cîmp lung. Lung cît strada Negru Vodă care, prin 1912, cînd încep aceste amintiri, îl străbătea, tăindu-1 în două, de la gară şi pînă în Schei, unde caldarîmul îşi termina bolovanii de rlu şi strada îşi lua aspectul rural de şosea, sub numele de Calea Traian, ducîndu-se — albă, lată şi pitorească — peste Mateiaş, prin Dragoslavele şi Rucăr, pînă Ia fosta frontieră de la Giuvala, pentru ca de-acolo, cu paşaport chezaro-crăiesc, să-şi continuie drumul pînă la porțile Braşovului românesc.

Pe strada Negru Vodă, cum vii de la gară spre centru, se afla, pe partea dreaptă, mînăstirea Negru Vodă, „catedrala" oraşului, cum îi spuneau localnicii. (Niciodată n-am înţeles de ce această ctitorie basarabă se numeşte Negru Vodă, deşi sub lespezile ei heraldice se odihneşte Nicolae Alexandru Basarab, care se pare că a şi zidit-o în secolul al XlV-lea şi pe care, în nici un caz, nu l-a chemat Radu. Cît despre faptul că ar fi fost oacheş, respectiv negru, nici istoria, nici lespedea de deasupra nu pomenesc nimic.)

Dincolo de ultimul zid al mînăstirii, care îşi cobora bolovanii medievali şi cărămizile feudale pînă în rîul Tirgului, se întindea un maidan uriaş, pe suprafaţa căruia se afla — în giruri mai mult sau mai puţin regulate şi de forme mai mult sau mai puţin dreptunghiulare — o serie de acoperişuri cu şindrila mincata de eczemă, acoperişuri proptite pe nişte picioroange de lemn, înalte de cîţicva metri. Acestea erau vestitele „Şandramale", de la care întregul cartier îşi trăsese numele şi în care, în fiecare an, se instala nu mai puţin vestitul „Bîlci de Sfîntul Ilie".

Bîlciul, deşi în mod oficial se deschidea la 17 iulie, de „Marină" şi se închidea la 29, de „Pantelimon", începea să sosească încă din primele zile ale lunii. Atunci „Şandramalele" îşi începeau epoca lor de glorie zgomotoasă, multicoloră şi multimirositoare. In şandarmalele transformate peste noapte — cu scînduri, tablă şi prelate — în prăvălii şi locuințe, se instalau negustori de toate neamurile şi mărfuri de toate naţiile, de la opinci cu ciocurile răsfrînte ca nişte topoare cu tăişul în sus, pînă la cizme „şanti", ca nişte Italii de lac în miniatură, înțepenite pe şanuri, de la barişuxi de stambă „firu-ntîi mătase pură", pînă la „trusăuri de mirese cu rabat", de la haine de „alpaga" neagră parcă lustruite cu cremă de ghete „Cavaler", pînă la şube îmblănite cu tot felul de jivine „naturale", de la crema „Amor" pentru lustruit „nasturi şi alte tacîmuri" şi pînă la parfumul „Pompeia", cu cutia în formă de sarcofag de buzunar, de la „pamblici" pînă la bice cu plesnă, de la „nasturi fără nevastă" pînă la „mobilă surfină garantată de veci", de la vase de noapte cu mîna în şold şi pînă la gramofoane cu pîlnia ca o tiflă smălțuită, îndreptată spre onor public, de la ace cu gămălie, Ia coase cu iataganele ridicate spre lanurile viitoare, de la creioane chimice, la căpriori de casă, de la cauciucuri de ghete „Palma", la panamale „Borsalino", de Ia aţă de mosorel, la frînghii de Manilla pentru rufe, de la cuie de şiţă, la ceasuri deşteptătoare „Roscopf-patent", in sfirşit, aci se găsea orice „articol" pentru orice nevoie şi orice pungă, fiecare în parte fiind un chilipir de „cea mai superioară calitate şi vîndut dumitale cu preţuri care «desfid» orice concurență".

Tot aici, în „Şandramale", berăriile din localitate, cu alune sărate la fişic şi fisticuri la „soț ori făr'dă", cu ridichi negre şi „varnavişti" cu „rean", ca şi birturile economice — cu „renumitele tuzlamale regale", cu ciorbe de burtă, „să mănînci pînă faci scurtă" şi cu de-a de ciocănele, „cum altele nu mai ie ca ele", cu mititei cu cimbru, „de-ţi dă putere de zimbru", cu patricieni, trandafiri, fleici, măduvioare, cureluşe, rotogoale şi toate celelalte „specialităţi" ale grătarului, pecum şi cîrciumile cu cele mai „asortate" vinuri şi băuturi spirtoase — de la trăscău, la pelin de mai şi de la basamac la tămîioasă — îşi deschideau sucursalele estivale, In fumăraie apetisantă de grătare în exercițiul funcţiunii şi cu clămpănit de cleşte bătut de grataragii cu tichii de chirurgi şi şorţuri de muşamale şi in cîntecele „moderne" ale tara-

furilor cu primaşi de smoală şi „şanteze" cu pantofi de mirese şi aluniţe de catifea lipite cu pap pe buza de sus.

Din nu ştiu ce oraş al ţării venea — în fiecare an — o mare simigerie cu „laborator" de faianţă şi firma „La Muntenegreanu vesel". Aici, sub ochii clienţilor, se frămlntau şi se coceau nişte admirabile şi celebre „branzoicii caldi cu lapti, cu smeura şi cu brînză avem". Şi, într-adevăr, brînzoaicele erau umplute cu orice: cu vişine, cu zemurâ, cu coacăze, cu carne, dar niciodată cu brînză.

La capătul „Şandramalelor" dinspre strada Negru Vodă se afla un fel de piaţetă, din care plecau cinci străzi, în formă de stea aproximativa, ca stelele de hirtie ale colindătorilor de Crăciun.

Aici, abia lăslnd loc pentru circulaţia birjilor, se instalau prăvăliile argintarilor şi arămarilor, amestecînd — sub acelaşi acoperiş — cădelniţi, icoane cu sfinţi joviali sau senili, bătuţi în solzi de aur, sfeşnice şi policandre de argint, scoarţe de evanghelii şi cruciuliţe bizantine, alambicuri de ţuică obeze, căzănele tîrtoşe de dulceaţă, tingiri cu capace ca talgerele de muzică militară, clopote bisericeşti şi tălăngi de vite, tipsii de aramă şi şiruri de zurgălăi. Alături de ele erau curelăriile şi frîngheriile, cu căpestre şi hamuri bătute in ţinte creţe şi încheiate cu catarame şi paftale de alamă, cu şei de lemn, „de dîrloagă", sau din cele „ofiţereşti", de paradă, frînghii de rufe împletite ca nişte opturi sugrumate la mijloc şi colaci de funii pentru gospodării, gheme de sfoară pentru zemeie şi pentru cizmari, chingi de cînepă pentru cai şi pentru tapiţeri, şi hamacuri împletite artistic, pentru cine'ştia ce sînt alea. Tot aici mai erau şi tinichigiii cu cazane de tuci pentru săpun, garniţe de untură, lighene de vase, felinare de vînt şi de mort, stropitori de flori şi strecutătoare de supă, site de bucătărie şi burlane pentru sobe de tablă şi — alături de ei — un pic mai la distanţă, se întindeau prăvăliile mînăstireşti, unde vînzătorii erau călugări îngălaţi şi lăţoşi, cu ochi şireţi sub culioanele slinoase şi maici tinere cu ochi cucernici şi creion chimic după ureche, ele avînd sarcina să ţină socotelile prăvăliei. Porniţi din toate schiturile şi mînăstirile ţării, cuvioşiile lor veneau la bllciul sfîntului Ilie (deci la unul de-al casei) să vîndă zăvestre şi covoare ţesute folcloristic in măiestre motive naţionale, din toate punctele cardinale ale neamului, marame diafane de soare bătut la ghergef şi borangicuri de miere toarsă subţire, ştergare înflorate pentru icoane murale şi pentru zestrea din lăzile braşoveneşti ale fetelor de măritat, suluri de pînză Inălbită în viitoarea rece şi limpede a riurilor de munte din preajma locaşurilor schivniceşti şi tot ceea ce acul, igliţa, epata şi tradiţia au învăţat, prin secoli, degete resemnate, harnice şi monahale, să scoată din lîna oilor tigaie sau ţurcane şi din coconii de aur ai viermilor de mătase, crescuţi pe foi de dud, in „hodăile" văruite ale caselor de ţară, ca în severe, atente şi elegante colegii englezeşti.

La capătul celălalt al „Şandramalelor", acestea îşi terminau platoul şi — de la o înălţime de circa zece metri — coborai printre bălării, ciulini, bolovani şi gunoaie solidificate, pe o mulţime de poteci trasate şi bătătorite de pasul omului, pină lin strada Morii.

Intre strada aceasta — pavată cu pietre de prund — şi Rlul Tîrgului - care işi ducea spre Piteşti apele de leşie, însîngerate dimineaţa de purpura lichidă a vitelor tăiate la abator — se întindea o altă fîşie de maidan, lungă de o jumătate de kilometru şi lată de douăzeci-treizeci de metri care începea de la Podul Ţigăniei (numit în ironie „Podul francezilor") şi se termina la bordelurile alăturate, ale „antreprenorilor", Ilie Pierde-Vara, Nae Huidumă şi Sache Fanfon.

Pe acest maidan se instala „parcul de distracţii" al bîlciului. La intrarea in „parc" te întâmpinau fotografii â la minut, unde puteai să te pozezi, la discreţie, în nacela de foiţă a unui balon pictat în plină ascensiune, la volanul unui automobil de tablă, în viteză, sau la ramele unei bărci de mucava, insensibilă in mijlocul unui morman de valuri excitate de furtună şi albastre ca scrobeala de rufe.

Veneau apoi „panarămile", cum li se spunea, amical, la Cîmpulung: „Dama perforată", „Copilul cu aripă, minunea din judeţul Buzău", „Sirena, sau frumoasa femeie cu cap de om şi coadă de peşte", „Uriaşii naturii gemene" (doi monştri, frate şi soră, originari din Turnu Severin, cîntărind la un loc, patru sute de kilograme), „Femeia cu barbă", „Fachirul indian ce doarme pe cuie, se hrăneşte cu şerpi originali şi înghite diferite săbii şi alte arme de foc". „Omul cu trei ochi, din care al patrulea în frunte", „Copilul cu şase picioare" (un fel de rac omenesc, cu ochi de lăuză şi surîs de înger cretin), „Calul matematic" (care făcea adunarea cu urechile, scăderea cu capul, înmulţirea cu copitele şi împărţirea cu coada), precum şi alte „atracţii", care de care mai „fenomenale" mai „mondiale" şi mai „nevăzute pină In prezent". Dar adevărata panaramă „serioasă" era vestitul

panopticum al lui Braur, care îşi avea locul rezervat, întotdeauna, în mijlocul maidanului cu distracţii.

Pe estrada largă de la intrare, pe lîngă „cassa" unde trona un fel de hipopotam cu bluză de dantelă albă şi cercei verzi şi mari cit două prune de dulceaţă şi cu inele de împărăteasă bizantină, pe degete (e vorba de văduva-proprietară a panopticumului) se mai afia un pian automat, o caterincă cu manivelă, pe picioare in formă de capră de tăiat.lemne, un cimpanzeu mare cît un elev de clasa I gimnazială, pe numele său „maimuţa Jak —ce vorbeşte la perfecţie limba africană, în care va răspunde la orice întrebare ce i se va pune, numai pentru zece bani de persoană (copiii şi militarii preţul jumătate"), un papagal — verde ca salata de lăptuci şi cu coada roză ca de şerbet de zemură, zhîrlită, cocoţat (îl chema Cocd), în plină libertate, pe un piedestal ca cele pentru note de muzică — şi, într-o cuşcă alăturată, o hienă („hiena este un animal sălbatic care dezgroapă morţii pentru a-i minca de vii"), cu doi ochi rotunzi ca bilele de la sticlele de limonada şi bulbucaţi a crimă pasională, spre pliscul papagalului, răsucit şi înnodat ca un melc, sub guşă.

Intrarea generală era treizeci de bani, „cu cadou" la ieşire, cadourile constînd în creioane „Ideal", notesuri cu pătrăţele de aritmetică şi scoarţe lipicioase de muşama neagră, iar pentru copii muzicuţe cu găurile ca fagurii de miere şi păpuşele despuiate de piatră albă, smălţuite şi indecente.

în interiorul panoramei cel mai important lucru il constituiau ocheanele rotunde şi mari cît nişte ferestre de cabine de vapor mai mici, înşirate pe pereţi, de jur împrejur, în aceste ochene se vedeau, în mărime naturală, episoade din războiul Crimeii, cu căderea Sevastopolului, şi al celui ruso-japonez, cu capitularea Port-Arturului. Mai erau şi cîteva scene din „Războiul neatârnării", de la 1877; căderea redutei Griviţa nr. 1, cu sergentul Grigore Ioan smulgînd din mîna duşmanuluaî steagul verde al profetului; căderea Plevnei şi Osman Paşa, rănit Ia picior, intr-o trăsură cu doi cai arăbeşti, predindu-şi sabia învingătorilor.

în toate aceste scene numai turcii erau morţi sau răniţi, nici un dorobanţ nefiind măcar zgîriat la un deget. Şi toţi „ai noştri" erau graşi, bine îmbrăcaţi, bărbieriţi proaspăt şi ,,cu cujma pe-o ureche", ca în „Pene şi Curcanul", cum zicea răposatul meu coleg de şcoală primară, Hodoleann I. Dumitru, repetentul nr. 1 al clasei.

La cele trei intrări ale bîlciului te întîmpinau, înghesuite una In alta, ca nişte călători în tren, tarabele negustorilor **de** turtă dulce — „semplă" sau umplută cu pătrăţele de rahat şi ţăndări de nucă — ale covrigarilor cu covrigi de toate mărimile — de la „d-ăi de mocinici" pin'Ia „d-ăi cu susan" — cu plăcinte servite „cu cleştili că mă arde deştili", după cum se lăuda simigiul, cu minecile suflecate şi cu rude Ia Pireu şi — mai numeroase decît toate — tarabele cu „mărunţişuri" diverse, multicolore şi strălucitoare: piepteni de os şi **de** celuloid, ace de bagă şi copci „patent", ţignale cu bobită de mazăre uscată, ochelari de soare, cu lentile de ţiplă colorată, bocşe de maşină şi inele de „duble", Hopa-Mitici cu mutre de clovni, sfirleze cu picioruşe de balerină, „nasturi" de plapumă şi de inexprimabili, tabacheri de mucava cu familia regală turtită pe capac şi bricege cu două limbi şi tirbuşon sistematic.

Printre tarabe, Îşi înălţau Semafoarele — cu capsă In vlrf ţi cu cuiul de lemn la tălpica — „aparatele" pentru încercarea puterii şi Îşi hlrîiau roţile norocului bărceîle cu căni de sticlă pictată, cu pitici de ipsos şi cu revolvere cu butoiaş de nichel ţfi prăsele de sidef.

Clteodată, apărea — cocoţat pe coşul unei trăsuri **de** piaţă — şi clte un „dentist american", cu haine de dril şi joben alb ca al dricarilor la Inmormîntările de fete mari, care vindeau sticluţe cu picături şi borcănaşe de alifii, ce aveau darul să scoată orice măsea, fără durere, numai după o simplă ungere a gingiei cu medicamentul miraculos.

Am lăsat, Intr-adins, la urmă, circul, care îşi instala cortul uriaş, grajdurile, menajeria, lumina electrică proprie (un fel de corcitură de batoză de treierat cu maşină de cusut „Singer", care troznea, bufnea şi huruia cît zece motoare de tăiat lemne, la un Ioc) şi vagoanele pe roate, cu ferestruici **de** case de păpuşi şi hornuri ca nişte lulele înfipte cu ciubucul în acoperiş — pe locul cel mai retras şi mai larg al maidanului.

Circul „Hamerschimdt" îşi anunţa sosirea şi începerea •pectacolelor „de gală" (de altfel, toate spectacolele erau „de gală", cînd nu erau „după cererea generală"), printr-un cortegiu prealabil, care — pe la cinci după-amiază, în ziua premierei — străbătea străzile principale ale oraşului, cu „mutica proprie" tn frunte. Adică, cu şapte balaoacheşi (de unde ţi numele de „şapte glşte") îmbrăcaţi cu tunici de ulani, Încheiate peste piept cu brandemburguri de fir scăpătat şi cu chipiuri albe de dril, ca membrii militari ai familiei regale,

vara, în parcul castelului Peleş. După ei, venea o trăsură, trasa de patru cai bălțați ca nişte vaci elvețiene, din mijlocul căreia, directorul circului, în picioare — cu frac de ambasador, cu joben de ginere şi cu bice de birjar în mina cu mănuşă albă — saluta mulțimea, surîzînd larg şi albastru, din ambele danturi. Urma trăsura cu călărețe îmbrăcate în jochei, cu bazoane de piele în turul pantalonaşilor de mătase, cu dansatoare pe sîrmă, îmbrăcate în „rochița rîndunicii" şi acrobate cu solzii tricourilor lipite de trup, seînteind şopîrleşte la orice mişcare. Venea apoi trăsura cu chinezi de caolin, codănaci ca nişte fete de măritat şi cu anterie multicolore pe care îşi fîlfîiau aripile stilizate toate păsările Asiei şi işi contorsionau trupurile de aur verde toți dragonii strămoşeşti. Pe o scindură, rezemată de spinarea birjarului, sta răstignit un chinez pitic, un fel de chinez de buzunar, cum s-ar zice în termeni bîlceşti, de jur împrejurul căruia alți doi chinezi, cocoțați pe coşul trăsurii, înfigeau — aruncate din mers — diferite cuțite; de bucătărie, de mezeluri sau de zahanâ. Venea apoi trăsura cu „auguşti-proşti" tăvăliți prin făină de lux şi paiete de stras seînteietoare şi cu clovni muzicali („clonvi", cum Ii se spunea Ia Câmpulung) agățați, ca nişte mari panglici multicolore, de mandoline, trîmbițe şi armonici în funcțiune.

In ilaritatea delirantă a copiilor ieşiți în porți, urma — trasă de doi ponei, cu hamuri de jucărie şi egrete de general de brigadă — o trăsură in niiniarura, minată de un cățel în livrea de vizitiu de casă mare şi în care se lăfăiau — țepeni şi serioşi — stapinii: adică, două maimuțe. „Doamna" — îmbrăcată în rochie albă, cu pălărie de pai, cu bridele înnodate sub bărbie, cu umbreluța de dantelă albă deschisă sa n-o pîrlească soarele pe blană şi „Domnul" — îmbreat într-un frăcotei roşu, cu trabuc de moşier în gură şi cu mănuşi „glase" în picioarele din față. După trăsuriea maimuțelor, veneau — pe jos — atleții circului. Toți, luptători „internaționali", cu piepturile bombate sub eşarfe, cu decorații de monarhi în izmene şi cu muşchii vizibili, ca ai taurilor jupuiți. în sunetele unei muzici orientale, executată de o tobă şi un „clanaret", cortegiul era încheiat de o cămilă de culoarea ierbii uscate, cu turban de odaliscă şi ochi trişti de femeie plictisită. Dintre cocoaşele ei inşeuate distribuia bezele asudate, onor publicului, oprit pe ambele trotuare, o fetişcană durdă, cu pulpe goale roze şi durdulii ca nişte parizere congestionate, în cizmulîțe de meşină roşie, cu

pinteni la calcîie. Pe cap avea o cască de explorator colonial cu râsuflătoare in fund şi cu voaluri de mireasă in față.

Şi apoi, în urma cortegiului, ca o concluzie, venea dupăamiaza de vara cîmpulungeană, desucită, ca o maramă de borangic local, din vîrful Mateiaşului şi pînă în „Şandramale", unde — în miros de untdelemn rînced şi pocnete de capse plesnite cu maiul la „încercarea puterii" — începea împărăția bilciului multicolor, estival şi dezlănțuit.

Am insistat asupra circului „Hammerschmidt", fiindcă — nelipsit spectator de la toate matineele sale „cu preț redus" — pe băncile lui de scindură coşcovită, acoperite cu valtrapuri de fost pluş şi fost roşu, am simțit — timidă, nelămurită şi totuşi omnipotentă — cea dinții tresărire „artistică" a inimii mele de şcoală primară şi prima chemare „subterană" şi insistentă a gindului meu pentru teatru. (Mai exact,pentru spectacol, ideea de „teatru propriu-zis" fiind, în acel moment, o turbure şi secretă nelămurire față de minima mea informaţie şi „experiență" în materie.)

Din această stare sufletească (căci, în fond, o stare sufletească era) şi din această agitație fizică şi cotidiană, între circ şi curtea părintească, s-a născut — imediat după plecarea bilciului din şandramalele rămase din nou pustii pentru un an de zile — prima mea „întreprindere" artistică, şi anume „Circul Negru Vodă" şi a.luat ființă cea dintîi trupă de artişti de sub conducerea mea, în triplă calitate: de director, de plasator şi de interpret principal, fiindcă August-Prostu era personajul cel mai important din tot spectacolul, iar pe August-Prostu îl „făceam" eu.

„Circul Negru Vodă" a început să funcționeze în grădina noastră, „de pomi", din fundul curții (mai era una, „de flori", în față), în strada Negru Vodă, nr. 80, unde erau situate „casele" noastre. (N-am înțeles niciodată de ce la Cimpulung toată lumea spunea „o pereche de case", cind, în fond, perechea nu se compunea decît dintr-o singură construcție. Dar aşa erau cimpulungenii, lăudăroşi. îşi făceau un costum şi îl decretau, imediat, „o pereche de haine".)

Arena circului n-a avut niciodată o formă bine determinată. Era cînd rotundă, cînd ovală, cînd pătrată, după numărul scaunelor şi felul în care le aşezam, pe delături. în ziua reprezentației, în fața unei magazii de lemne, în curs de sclerozare progresivă, pe a cărei uşă — acoperită cu

o fostă perdea, dăruită de mama „ca să facem ce vrem cu ea" — ieşeam în arenă noi, artiştii, care ne îmbrăcam costumele şi ne vopseam feţele, înăuntru.

Trupa circului se compunea, în afară de mine, din Tică Cristodulo, zis „Dulă" — de la Cristodulă — fiul inginerului şef al judeţului care, peste de ani, fiind locotenent de marină, s-a sinucis pe mare, din cauza unei iubiri terestre şi neîmpărtăşite); din Ionel şi Luigi Ferolli, zişi „talienii", fiii unui tocilar italian, care ascuţea foarfecile, cuţitele de bucătărie, satîrurile, bricele şi bircegele oraşului; din Bibi Vasilescu, zis „Sacîz", fiindcă avea pielea roză ca un purcel de lapte frecat cu sacîz, înainte de a fi pus la tavă, fiul celui mai roşcovan şi cumsecade „plotoner" reangajat din Regimentul 30 Muscel (regiment pe care Bibi l-a comandat cîndva, în calitate de colonel); din Gică Gerceloiu (ajuns „mort de exantematic", ca cercetaş de război în războiul din 1916—1918), zis „Feştilă", din cauza coşnicioarelor pentru denie şi a luminărilor de biserică de nuntă, de botez şi spermanţet, pe care le vindea taică-său în prăvălia de sub „Hotel Grădişteanu", care mirosea ortodox şi frumos a ceară de albine, şi din Mitică Irimia, zis „Cucu", fără să ştie nimenea de ce şi fiu al unei văduve cu copii mulţi şi cu un neg mare în vîrful nasului bocîrnat. Tică Cristodulo era — cum s-ar spune astăzi — comperul întregului spectacol. El era „deşteptul" şi „seriosul" programului şi pe care, fireşte, August-Prosu îl păcălea totdeauna, pînă Ia urmă. El anunţa numerele, prezenta artiştii, da replici nesărate clovnilor şi neavînd nici haz personal, nici predispoziţii gimnastice, izbutea, pînă la sfîrşitul oricărui spectacol, să înceapă să plînga — că ne batem joc de el — şi sa plece acasă ameninţîndu-ne că „nu mai joacă" în viaţa lui.

Ionel Ferolli era acrobatul circului. Elastic, subţire, şi parcă fără oase, făcea fel de fel de figuri de acrobaţie şi contorsionism, de Ia salt mortal şi pînă la „broasca" şi „omul şarpe".

Feştilă şi cu Sacîz făceau pe „calul", aşa cum văzuseră la circul adevărat, băgaţi amîndoi într-o „piele" cu patru picioare, făcută din saci rupţi şi feţe de saltele scoase din uz şi vopsită cu cea mai roaibă culoare cu putinţă (alias, vopsea de scînduri), furnizată de magazinul de fierărie şi vopselărie „Gh. Gheocalescu et fiul".

Cucu, care — şi ca vîrstă şi ca dimensiuni — era cel mai mare dintre noi !(şi cel mai puternic) era „luptătorul" nostru.

Neavînd partener în trupă pentru „lupte franceze" sau „grecomane" (cum înţelesesem noi că le zice celor greco-romane), el apărea in arenă cu picioarele goale în nişte foste ghete de lac de-ale tatii, încheiate cu nasturi, cu pantaloni scurţi, suflecaţi ca la traversarea rîurilor, pînă la jumătatea coapselor şi plesnindu-i de strimţi pe tîrtiţă (căci erau împriumutaţi de la Dulă), cu bustul gol, tăiat în diagonală de o eşarfă tricoloră cu fundă înnodată pe şold şi — călcînd ţanţoş ca un cocoş cînd vede găini noi în poiată — îşi umfla pieptul uns cu untdelemn „Puget" (furat de mine din „serviciul de oţet" de pe masa din sufragerie), ca să lucească „â la atlet", şi făcînd un compliment, solemn şi adînc, spre onor public, aştepta pe Dulă ca să lămurească asistenţa despre ce este vorba. Iar Dulă — acesta fiind şi cel mai mare rol al lui în program — anunţa, topit de emoţie, că „direcţiunea circului oferă un premiu de un leu bani gheaţă, zece nasturi de plapumă (de sidef), douăzeci mioale. zece capre şi un ic, plumbuit cu cositor, oricărei persoane din asistenţă care va putea învinge, la luptă franceză, grecomană sau trîntă simplă, pe atletul internaţional, Mitică Irimia, adus «cu mari sacrificii» din străinătate, la marele circ « Negru Vodă o, din Cimpulung,"

Bineînţeles, nimeni n-a îndrăznit niciodată (asistenţa noastră fiind, în general, de dimensiuni foarte restrînse, şi, în mare parte, fete) să se încumete şi să înfrunte pe imbatabilul nostru atlet mondial, cu un neg în vîrful nasului, la fel cu al maică-si.

Mie, in calitate de August-Prostu, îmi rezervasem partea leului... în arenă, eu rîdeam de toţi şi — în public — toţi rîdeau de mine. Adică, exact aşa cum scrie la carte, în materie de Auguşti-Proşti.

îmi amintesc exact prima mea „intrare". Apăream de după perdea, în uşa magaziei-cabină, cu faţa blească de făină „Botoşani trei nule", cu gura roşie, mărită pînă la urechi (cu ruj de buze furat de la mama), cu sprîncenele îngroşate cu funingine de dop ars şi cu un halat de noapte de molton, pe care cususem, personal, toate paietele, strasurile, fluturii şi mărgelele găsite în cutiile cu vechituri ale mamei. Peste mijloc, eram încins cu eşarfa de primar a tatei, iar pe cap aveam un fel de fes conic, ca o pîlnie cu gura în jos, făcut din hîrtie ministerială şi pictat cu acuarelă galbenă, furată din ,.cutia de vopsele" a lui frate-meu.

La apariţia mea, Dulă — care se afla în mijlocul arenei — mă întreba, pe ton cit mai directorial cu putinţă:

— Psstt, domnu... pe cine cauţi d-ta aici?

Eu tăceam din gură, privindu-l prosteşte.

— N-auzi, domnu? Te întreb pe cine cauţi d-ta aici?

Atunci făceam un gest că sint suferind de ureche...

— Aaaa! N-auzi ce te-ntreb, fiindcă eşti surd? Atunci, să vorbesc mai tare..." Şi se apropia de mine, începînd să-mi zbiere la ureche. Pe cine cauţi d-ta aici? Şi ce doreşti?

Eu făceam alt gest semnificativ, spre gură.

— Aaaa! se ilumina şi mai mult Dulă. Va să zică, eşti şi mut... Şi surd şi mut... Adică surdo-mut.

— Da, răspundeam eu, căutlnd să rămin cît mai serios, în timp ce publicul se prăpădea de rîs, iar „muzica proprie" atacă — impetuos şi întocmai ca la circul „llarnerschmit" — cîteva arpegii. Căci aveam şi noi muzica noastră „proprie". Aceasta se compunea din Luigi Ferolli, cel mai mic dintre „talieni", care — născîndu-se cu o gravă boală de ochi — învăţase să cînte, de la patru ani, la armonica paternă, dibuindu-i bumbii de sidef şi de ebonit cu degetele lui mici, oarbe, talentate şi întotdeauna murdare.

Intrarea la „Circul Negru Vodă" era posibilă numai pe bază de bilete, rupte din cotor şi cu contramarcă, după toate regulile biletelor de intrare la spectacolele pe care le văzusem pînă atunci. Biletele le confecţionam din foi de caiet de „armetică", cusute la marginie cu ibiişin din jurubiţele din cutia de lucru a mamei. Ca să poată fi detaşate frumos din cotor şi rupte apoi în două, la mijloc, le perforam Ia maşina de cusut „Singer", manevrînd acul mare fără aţă, iar textul (şi aici era lucrul cel mai migălos, dar cel mai plăcut) era tipărit cu litere de cauciuc, din tipografia mea personală, culese pe şenţuleţe de lemn, muiate în tuş roşu de ştampilă şi apoi apăsate pe hîrtia de tipar. Tipografia — cu tot utilajul complet — costase doi lei şi patruzeci, la librăria Gheorghe Vasilescu şi o primisem în dar de ultima mea onomastică.

Biletele erau de trei feluri: rezervat, stalul I şi galerie şi, fireşte, aveau preţuri diferite, deşi din toate părţile se „vedea" la fel, iar numărul spectatorilor nu era niciodată mai mare de zece-cincisprezece.

Prima şi ultima „stagiune" a circului Negru Vodă — în cursul căreia am jucat (după cum s-a văzut) primul meu rol... in teatru — după o glorioasă serie de trei sau patru reprezentaţii şi cu un impunător beneficiu în nasturi — şi-a încheiat activitatea odată cu primele cărţi şcolare şi ghiozdane de muşama apărute in vitrinele librăriilor şi odată cu cele dinţii castane căzute şi dezghiocate — din aricii lor vegetali — pe aleile grădinii publice (poreclită „Grădina mersi", fiindcă — la serbările organizate acolo în fiecare vara— oricine spunea „mersi", după cei se scoteau ochii cu un pumn de confeti adunate de pe jos) şi de-a lungul bulevardului „Pardon" (supranumit astfel fiindcă — în forfota estivală a vizitatorilor şi localnicilor, care îl măsurau de dimineaţa pînă seara — erai obligat să ceri „pardon" la fiecare pas). Cînd începeau să cadă castanele, la Cîmpulung se ştia ca a venit toamna.

Ca nişte păsări, civile şi călătoare — înghesuiţi în birji, printre cufere, papornițe cu orătănii, baloturi cu saltele, donicioare de lemn cu dulceaţă de zemură şi coşuleţe cu brînză în coaje de brad — plecau „pleziriştii" spre reşedinţele de iarnă, cu copiii lingă birjar, pe capră, şi cu slujnicile aşezate pe scăunel. Apoi, toate cofetăriile, berăriile şi restaurantele din centru îşi strîngeau, pentru hibernare, mesele de tablă roşie şi scaunele de fier, pliante. Pe urmă, începea — pornită din toate grădinile şi de pe toate străzile — bejania foşnitoare a frunzelor defuncte. Nicăieri nu cred să fi căzut, toamna, atîtea frunze şi atît de moarte, ca la Cîmpulung. Şi, după ele, veneau burniţele. Ploile reci, cernute mărunt, umed şi la nesfirşit, peste oraşul zgribulit sub ferestrele dinspre stradă. Geamurile cafenelelor se abureau parcă minjite cu săpun şi — în cartierul ofticoşilor — apăreau, pe hornuri, primele fumuri albe şi turtite, aerian, sub pîcle.

Oraşul şi cetăţenii lui — circa cincisprezece mii pe vremea aceea — se pregăteau, din toate punctele de vedere, şi după posibilităţile fiecăruia, de iarnă. Lemne şi cărbuni la magazie {de la minele de cărbuni din Schitul Goleşti şi Poienari), ceapă, morcovi, cartofi, ţeîină şi hrean la pivniţă — toate cumpărate de la „sîrbii" care îşi aveau grădinile de zarzavat peste Podul ţigăniei şi dincolo de apa Româneştilor (o gîrlă afluenţă a Rlului Tirgului, subţire, argintie şi încărcată în propriile ci meandre, ca un fir de beteală Inclicit în propria Iui mireasă, cuprinsă de panica primilor paşi făcuţi peste pragul camerei nupţiale).

Grădinăriile acestea erau „deservite" — pentru căratul apei de la gîrlă la straturi şi răzoare — de numeroşi măgari

maturi, cu cruci de mucenici pe spinare, animaţi, mai ales în timpul nopţii şi spre dezolarea locuitorilor din cartier, de cele mai catastrofale săgeţi lirice care s-au auzit vreodată şi de şi mai numeroşi copii — „sîrbotei", cum le ziceam noi — cu pălmuţele bătătorite de muncă, la fel ca ale părinţilor şi cu tulruri cafenii, la fel ca ai ţăranilor noştri de pe Vlaşca. Apoi — in cămări şi la poduri — se „puneau bine", prune uscate, mere, pere, nuci şi gutui, produse de neamurile de la ţară sau de grădinile personale din oraş şi — la beciuri — se umpleau butoaie cu vin „de la deal", baterii cu ţuică „de la Vale", putină cu murături şi burdufi de brînza „de la munte" — mari, noduroşi şi îndesaţi, ca desagii ţuţuienilor cînd coborau — povlrniş — cu oile de la stlne, spre iernaturi dunărene cu altitudine redusă.

Şi, intr-acestea, te trezeai, într-o bună dimineaţă, că munţii dinspre zarea de nord a oraşului — cu umerii aplecaţi sub norii de cîlţi muiaţi în iezere cenuşii şi reci, ca nişte ciobani moţăind pe bite — îşi îmbrăcau, ca la o comandă, saricile de zăpadă nouă şi miţoasă. Iar peste Gîmpulung şi mai departe de el — pînă la sfîrşitul lumii, cum credeam noi cei mici — se porneau ninsorile de acid boric îngheţat şi de naftalină dezodorizatâ, neşuierate de nici un vînt şi neviscolite de nici un Crivăţ. Zăpezi calme, ample, poetice şi optimiste, ca pe ilustratele de Crăciun.

în timpul iernii, viaţa culturală a Cimpulungului - ca şi a majorităţii oraşelor de provincie, din cele treizeci şi două de judeţe ale României — era aproape inexistentă. Din punct de vedere *cultural,* ia „Cercul didactic" din localitate se ţineau _ din cînd în cînd, iar în unele ierni deloc — conferinţe cu subiecte literare, ştiinţifice sau medicale, susţinute de unii profesori mai tineri şi de medicii instalaţi de curind în oraş. Din punct de vedere *artistic,* se intîmpla, citeodată — dar foarte rar — ca vreunul din profesorii de caligrafie şi desen de la „Şcoala Normală" (respectiv, pictorul Mihail lonescu, zis „Ţeţea", din cauza asemănării lui cu musca cu acelaşi nume, din cartea de zoologie a lui Popovici şi Biznoşanu) [sau de la gimnaziul „Dinicu Golescu" (respectiv, pictorul Honoriu Boicescu) să deschidă cîte o expoziţie de pictură şi desen, în una din prăvăliile din centru, rămasa temporar fără chiriaşi. . . Deşi locuia in Cîmpulung, pictorul

N. Grant, pe atunci reputat acuarelist, cu mari succese in ţara şi în străinătate (făcea parte din „promoţia" Pătraşcu — Pallady, cu care era bun prieten) nu expunea niciodată în urbea sa adoptivă. îşi rezerva pînzele pentru expoziţia anuală pe care o deschidea iarna în Bucureşti, la Ateneu şi care întotdeauna se bucura de un mare şi cert succes de vlnzare. Asta nu-l împiedica să „doneze", cu amabilă regularitate, cîte un tablou rămas nevîndut la Bucureşti, pentru a fi pus la licitaţie (şi se licita „gros" pentru el) la balurile Crucii Roşii, ale Societăţii de binefacere „Carmen Sylva", sau al Regimentului 30 Infanterie, care avea loc în seara de Bobotează, fireşte, in sala Cercului Militar, unde, de altminteri, aveau loc toate balurile selecte. (Sala Cercului Comerical — cea de-a doua sală de bal din localitate — improvizată din două saloane cu zidul dărîmat între ele, la etajul unei case bătrîneşti — casa lui Ghiţă lancu, unul din primii negustori proprietari de pe strada principală — nu „făcea" pentru „lumea bună", care se ducea numai la balurile „bine".)

în arhivele mele scriitoriceşti se află, neterminat dar aproape gata, manuscrisul unui roman umoristic în versuri, cu titlul *Suvenir din Cîmpulung,* Socotesc nimerit — fiindcă am amintit de balurile Cimpulungului de odinioară — să reproduc aici un fragment din acest roman. Iată-1:

Totul mirosea a ficuşi, a bal, a muzică militară şi a ger,
A fum de ţigară, a subprefect, a ceară de parchet şi-a ofiţer,
A mame grase — de pe margini — cu decolteuri asudate,
şi mezelareşti
Pe care s-au dospit, udate, parfumuri scumpe franţuzeşti.
Totul mirosea' a domnişoare odicolonate intim şi ameţite
discret,
A brad uscat de la ghirlande, a tombolă şi a bufet,
A fracuri cu ciun spălate şi-a paciulii din şifoniere,
A subţiori de fată mare şi-a carne dulce de muiere,
A lac de unghii şi a pomadă din frezele de tineri linşi,
A domnul colonel Ţărulea şi a pantofi de lac încinşi,
A ştrudele cu scorţişoară, a baclavale-n romburi mici,
A *lintzertorte,* a piftie şi-a ordonanţe în tîrlici,
A „doamne din elită" care şi-au dat concursul pentru bal,
Dospite toate sub costumul „de preferat naţional",
A scrum de artificii trase şi-a doamna general bolnavă,
A ciorbă caldă de potroace şi a purcei prăjit la tavă.

în ceea ce priveşte teatrul local, acesta se rezuma Ia un singur spectacol pe an, pe care elevii Şcolii Normale îl prezentau la 24 Ianuarie, interpretat de ei, în sala cinematografului „Culea", unde — pe o scenă cit o cutie de chibrituri, lipsită de orice fel de utilaj tehnic, de decoruri şi chiar de o cortină care să-i acopere complet gura — se prezentau piese cu lancu Jianu, cu haiduci deştepţi şi cîrserdari proşti, sau comedii nesărate, cu nătărăi şi ordonanţe, de ale căror titluri şi autori nu-mi mai aduc aminte.

Trupele Teatrelor Naţionale — din Craiova, Iaşi şi Bucureşti — rareori puneau picioarele prin Cîmpulung, şi atunci numai cînd vreunul din marii actori ai timpului făcea cîte un turneu de beneficiu, de propagandă, sau de retragere din teatru, iar trupele de teatru particulare — în majoritatea cazurilor, trupe nomade şi de „umplutură", adunate în jurul unui actor cu nume mai cunoscut — se abăteau din cind în cind şi pe scena cinematografului „Culea", prezentînd mai ales farse şi melodrame, localizate prost şi jucate anapoda.

Culea asta era un fost căpitan — nu ştiu cum şi de unde pripăşit în Cîmpulung— care construise sala de„teatru-cinema" ce îi purta numele şi unde (de două ori pe săptamîna, iar alteori numai simbata şi duminica, matineu şi seara) se „jucau" filme, acompaniate la pian, după ureche, de către un tînăr bărbier — Fiala il chema — care, în timpul liber dintre un ras cu perdaf şi un tuns cu maşina nr. 3, cînta la mandolină, lingă soba din prăvălie, iarna şi la fereastra ei dinspre stradă, vara, iar în dimineţele de sărbători se „esersa" la pianul din sala cinematografului. în schimbul folosirii pianului, tînărul artist era „angjat" să cînte gratuit la reprezentaţii. în afara de sala de teatru şi cinema, căpitanul Culea mai era proprietarul unui hotel — „marele hotel central" — cu două cafenele la parter: „Cafe comercial" şi „Cafe select".

Ori de cîte ori cîte o trupă venea la Cîmpulung era obligată să joace Ia Culea (sala Cercului Militar, prevăzută şi ea cu o scenă, neînchirnndu-se la civili, decît în cazuri cu totul speciale). între alte condiţiuni puse „directorilor" şi care erau pe tocmeală şi variau după renumele trupei şi numărul actorilor care o compuneau, era una pe care Culea n punea cea dintîi. Fiind surd, nu putea auzi „pesa" din sală şi atunci îşi rezerva dreptul de a-şi pune un scaun în culise, urmărind si ascultind spectacolul de acolo.

îmi amintesc o Sntimplare dc pe vremea cind se petreceau cele pe care le scriu aici şi care a făcut multă vreme hazul şi înconjurul oraşului întreg. Se juca o melodrama, în care nişte „briganzi" veneau să jefuiască — în actul al doilea — castelul contelui de nu ştiu ce, care era plecat cu servitorii şi întreaga suită la vînătoare. Briganzii, legînd fedeleş pe bătrînul paznic credincios, care zadarnic încercase să se opună cu suliţa şi cu paloşul de Ia brîu, pătrundeau in castel, cu feţele mascate sub pălării mari, de pictori italieni, trase pe ochi, cu pelerine de conspirator drapate pe umeri şi începeau să cotrobăiască peste tot, în căurarea unor documente compromiţătoare, aflate in posesia contelui de nu ştiu ce şi a unei presupuse comori ascunse a acestuia. Unul din briganzi răminea de pază în uşă, scrutind culisele cu ochi focoşi, vigilenţi şi grimaţi aiurea. La momentul culminant, adică tocmai in clipa cind briganzii izbutiră să spargă, cu „iarba fiarelor", caseta preţioasă, santinela din uşă ciuli urehea, făcu un gest de contrariere şi adrseindu-se celor dinăuntru rosti cu voce tunătoare:

— Un zgomot se aude... Şi ciuli urechea şi mai atent, făcîndu-i mina pîlnie, împrejur, ca să prindă şi mai clar zgomotul alarmant al depărtărilor. Apoi repetă şi mai convins şi cu voce şi mai cavernoasă: Da, un zgomot se-aude !... Şi culminind — cu ton .şi gest — smulse pistolul de sub pelerină şi înştiinţa, cutremurător, atît publicul din sala cît şi pe tovarăşii de tilhărie din scenă: Ie iei!...

— Nu „ie iei", drăguţă, eu sint, proprietarul sălii! il lămuri Culea, care, de pe scaunul lui din culise, urmărise scena şi auzise cum stă chestia. Ei *ie* pitiţi colo, în partea cealaltă şi fac zgomot, fiindcă se ceartă pă banii dă pă bilete.

Cam aşa „arătau" spectacolele la Cîmpulung, în anii copilăriei mele. Nu toate, fireşte, dar cea mai mare parte din ele, prezentate de trupe vagabonde şi amărite — în speranţa unor reţete care să acopere cheltuielile de tren, de birt, de tutun şi de hotel — cu decoruri sordide sau inexistente, cu recuzită ori nulă ori uzată, de cufere şi intemperii, cu costume de epocă roase de toate moliile hotelurilor şi de toţi şoarecii culiselor, din toate tîrgurile provinciale şi cu „toalete" şi fracuri moderne (cînd, foarte rar, era cazul) duhnind a Taica Lazăr din Bucureşti, a naftalină şi a bal „la complect".

. în afară de aceste trupe — să le zicem „organizate" — mai veneau şi solişti ca, de exemplu, Montaureanu, cu cuple-

tele lui faimoase;Lucian, în travesti în Coana Manda lui celebră; Ciorobea, în costum de pandur — virtuoz cîntăreț la flueir — şi Dionicel , un domn serios, cu chică de protopop şi cu barba de crai de la răsărit, care concerta la mandolină- Cum pe atunci nu existau „agenții teatrale", biletele erau plasate de artiştii înşişi (care soseau totdeauna cu o zi-doua înainte de spectacol) pe la negustorii din centru, la cazarmă pentru ofițeri, prin băcăniile unde elita oraşului îşi lua aperitivele, sau prin cafenelele centrale unde trândăveau pensionarii şi îşi aveau „ştabul", cînd poposeau în Cîmpulung proprietarii — mari şi mici — din județ.

Uneori, „plasatorii" de bilete veneau şi direct în casele particulare, mai ales la ora mesei, cînd stăpînii erau sigur acasă şi cînd — în afară de două rezervate — mai pica şi-o țuică „cu măslinele sale", sau un pahar de vin „cu ceva împrejur". Cîteodata, la spectacole aveau voie să asiste — cu preț redus sau „intrare generală" la matinee speciale — şi copiii, elevii şi soldații. Atunci biletele se plasau direct in clasele de şcoală şi la companii... Iar restul de bilete rămase — căci rămîneau întotdeauna destule — se vindeau la „cassa" teatrului; doi pe un bilet, sau şi mai simplu. „la căciulă". Asta însemna că unul din artişti (şi cînd era singur, solistul însuşi) se aşeza la intrarea în teatru, cu o căciulă întoarsă în mină, iar „golănimea" de afară — strînsă turmă — arunca în căciulă fiecare cit avea şi intra, duduind pe scările de lemn, sus la „galeria in picere".

Cu cit mă făceam mai mare, „patima" pentru teatru (şi pentru celelalte ale literaturii, in acelaşi timp) punea din ce in ce mai multă stăpinire pe preocupările mele de viitor elev în clasa întîi gimnazială. Drept care, in prima vacanță mare, în calitate de proaspăt absolvent a patru clase primare, n-am mai deschis în grădina noastră din fund un circ aproximativ, ci un teatru in toată puterea cuvîntului. Cu scenă de scînduri (aveam o mulțime in magazie, de la construirea unui coteț pentru păsări, „sistematic" şi rămas în stare de proiect) ridicată cam treizeci de centimetri deasupra solului, cu patru pari destul de înalți, în cele patru colțuri, de care prindeam „fundalul" şi pereții laterali, în ziua de spectaoo) (făcuți din cearceafuri vechi, date „împrumut" de mama) şi cu cortină nouă, făcută din două cuverturi de pat, ca să se poată deschide in părți — fluture cum s-ar zice astăzi (şi provenite din aceeaşi sursă şi în aceleaşi condițiuni).

Teatrul n-a mai purtat nici un fel de nume oficial. I se spunea — printre cunoscuți şi spectatori — „Teatrul lui Tudorică", fără nici un fel de respect sau considerație deosebită, adică tot aşa cum ar fi spus „arşicele sau bilele lui Tudorică". (Cine **şi**-ar fi închipuit atunci — în cap cu mine — că, peste treizeci de ani, avea să funcționeze în Bucureşti un teatru „de adevărat", care să se numească „Teatrul Tudor Muşatescu".)

Pentru deschiderea teatrului am scris cea dintîi piesă din cariera mea de autor dramatic. Mai bine zis, am re**Bcris-**o, fiindcă piesa mea nu era decît una din piesele jucate de elevii Şcolii Normale (îmi amintesc acum că actorul care **juca** pe Iancu Jianu era unui dintre cei mai distinşi elevi ai **şcolii —** Geantă Teodor — care trăieşte şi astăzi, la Rim-**nicul**-Vilcea, unde a fost profesor secundar şi cetățean fruntaş) şi pe care am transcris-o „din memorie", cu aproximațiile de rigoare şi intervențiile personale inerente. Piesa avea **cinci** acte — vreo zece-douăsprezece foi de caiet de dictando **în** total — dar atlt de multe personaje, încît nu mai rămînea **nici** un spectator disponibil, toți fiind „angajați'' să joace **în** piesa sau în figurație. Noroc că la prima „repetiție generală" s-au rupt duşumelele scenei, din cauza greutății interpreților, iar după repararea ei m-am văzut nevoit să renunț la figurație şi la personajele secundare, rămînind numai noi, interpreții principali.

Eu, fireşte — în calitate de director şi director-proprietar— **jucam** rolul principal, adică pe Iancu Jianu. Rolul s-a dovedit a-mi **fi** fatal, toți spectatorii topindu-se de ris de tot ce spuneam şi mai ales la „tiradele" serioase se tăvăleau pe bănci de ris. Eşecul a fost lamentabil şi, după premieră, care a rămas **şi** singurul spectacol (la fel cum — peste circa douăzeci de ani — avea să se întimple şi cu piesa *Pelerina ecoseză,* la teatrul lui Ion Iancovescu, „cădere" fără precedent în istoria teatrului românesc, de la începuturile lui şi pînă astăzi), am Închis teatrul, am restituit cearceafurile şi cuverturile de pat mamei şi întreaga lui construcție a reintrat Ia magazie, în aşteptarea unor zile mai glorioase, care n-au lntîrziat, de altfel, să vină —- în chiar toamna aceea — fostul meu teatru transformîndu-se în coteț de găini.

A urmat apoi liceul. (Mai exact, gimnaziul, fiindcă tocmai **prin** 1921—1922 a fost ridicat Ia rangul de liceu.) Odată cu

primii pantaloni lungi, cu vipuşcă roşie, cu prima matricolă de metal (aveam numărul matricol 23), înghierata în ambele părţi ale gulerului înalt de la tunică, activitatea mea teatrală particulară a încetat, fiind înlocuită cu o alta, de data asta oficială şi organizată sub controlul profesional. Am început să joc teatru în cadrul spectacolelor teatrale organizate de direcţia gimnaziului — după exemplul Şcolii Normale — cu ocazia altor sărbători naţionale, spre a se evita concurenţa.

De la început am fost distribuit — fără putinţă de protest (deşi lucrul acesta mă jignea în orgoliul meu de mascul) numai în roluri de fete. Am jucat pe una, al cărei nume nu mi-1 amintesc — în *Zorile* de St. O. losif, apoi pe Anca, in *Domnul notar* al lui Goga şi, în sfirşit (şi cu rolul asta mi-am încheiat cariera de femeie In teatru) pe Ziţa din *O noapte furtunoasă.*

La premiera care a avut loc în sala Cercului Militar, obţinută cu mari dificultăţi do către direcţia liceului, asista, în primul rînd de scaune, împreună cu familia mea, şi tanti Sofia, sora mai mare a mamei, venită special de la Piteşti, ca să-şi vadă nepotul pe scenă. De cum am intrat în scenă, tanti Sofia n-a mai avut ochi decît pentru mine (am fost şi am rămas, pîna la adincile ei bătrîneţe, nepotul ei favorit). Ălă urmărea pas cu pas (şi mă încurcam groaznic in fustele de sfirsit de veac în Bucureşti) şi îmi sorbea replicile, ca pe nişte lingurile cu şerbet de zmeură, care era dulceaţa ei preferată, şi de cîte ori reintram, cum „eclerajul" scenei era asigurat prin diverse lămpi cu gaz, o puteam vedea bine de pe scenă, roşie de rîs şi iluminîndu-se de bucurie, ca un lampion de foiţă căruia i se aprindea brusc luminarea pe dinăuntru. Şi cînd, căutînd să fiu cît mai „ţăţică" şi degajată în mişcări (de fapt, îmi înfigeam mîinile în şoldurile false), am spus replica celebră „Jună sînt, belă sînt şi de nimenea nu depand", in tăcerea care era în sală s-a rupt deodată vocea pitesteană a tanti Sofiei: „Minca-l-ar tanti să-1 mănince de fată!" '

Cred că niciodată — în strălucita ei carieră — replica aceasta nu a produs atîta ilaritate ca in seara aceea.

Anul 1913 a însemnat cea dintîi dată importantă şi serioasă in viaţa mea teatrală. Am văzut, pentru prima dată, un spectacol la Teatrul Naţional din Bucureşti. Evenimentul

— căci eveniment a fost — s-a petrecut în luna mai şi piesa a fost *Oeclip rege,* cu Nottara în rolul titular.

Pe vremea aceea — şi încă mult timp, mai pe urmă — societatea „Tinerimea română", de sub preşedenţia profesorului Nae Dumitrescu, zis „Filoxeră" (după numele unei cărţi cu acelaşi titlu, scrisă de el), organiza in fiecare an, la Bucureşti, un concurs printre cei mai buni elevi ai tuturor şcolilor secundare din ţara. Concursul avea loc în aprilie şi premiile se decernau — celor reuşiţi — într-un cadru oficial şi festiv, la Ateneul Român. Printre premiaţii pe ţară — cu premiul I la limba română şi istorie — mă aflam şi eu, drept care venisem, pentru prima dată, singur, in Bucureşti.

Aici, fireşte, toţi concurenţii reuşiţi eram primiţi sărbătoreşte, cazaţi la internatele liceelor bucureştene (eu am fost la „Matei Basarab"), hrăniţi la „Ospătăria comunală", care era, mi se pare, pe undeva, pe cheiul Dîmboviţei, plimbaţi pe la muzeele de la Şosea şi prin parcurile timpului. După ce ni se puneau pe cap, la Ateneu, coroanele de merişor şi ni se umpleau braţele cu cărţi, cu diploma de premiant deasupra, eram duşi in corpore, şi ca o ultimă onoare, la Teatrul Naţional, în matineu.

Pe mine piesa m-a „cutremurat" mai puţin decît pe colegii mei de spectacol. Mai mult decit povestea tragica a nefericitului rege al Thebei m-a impresionat adînc jocul maestrului Nottara, respectatul meu prieten de mai tirziu (într-o scrisoare pe care mi-a adresat-o, după un interviu pe care i l-am luat în 1927, mi-a făcut cinstea să mă autorizeze să mă socotesc prietenul lui), vocea, mimica şi felul cum se mişca în scenă. Şi — paralel cu acestea — m-a preocupat tot timpul „tehnica" spectacolului, ca să zic aşa, decorurile, lumina, costumele, recuzita, şi aşa mai departe,

N-am crezut niciodată nici în presimţiri, nici în predestinări. Dar afirm aci că în clipa cînd — în picioare — aplaudam frenetic sfirşitul spectacolului, am avut *certitudinea* că odată, într-o zi, cîndva, voi fi şi eu cineva acolo, pe scenă, între decoruri...

Deocamdată insă nu eram decît un elev de clasa I gimnazială, care ieşea cu sufletul trist, şi mic, sub tunica pe care lucea medalia de premiant I, în strada înnebunită de primăvară, de zgomote, de parfumuri acre, ca şi cum toate violetele lumii s-ar fi topit în spaţiu, şi de toate chemările — oculte şi turburătoare — ale amurgului de mai bucureştean.

Şi, in aceeaşi seară, în trenul care mă ducea spre Cîmpulung, mă notării ca — de îndată ce voi ajunge — să scriu şi eu o tragedie, ceva tot cam în genul lui *Oedip rege* şi sa joc rolul principal, tot cam aşa cum l-a jucat Nottara pe al lui...

Dar tragedia mea avea să fie modernă... să se petreacă în viața de toate zilele, tn primul rînd, îmi ziceam eu țin timp ce trenul se apropia de gara Titu), fiindcă viața e plină de tragedii care se desfăşoară sub ochii noştri, chiar dacă nu le vedem şi trebuie scoase la lumină şi, fiind cunoscute, să fie evitate in viitor, şi apoi scăpăm şi de costumele clasice şi de decorurile complicate, imposibil de realizat in viitorul meu teatru, chit că l-aş reface în magazia mare de lemne, ca fiind mai proprie pentru scenă şi că mi-aş sparge puşculița — înainte de Anul nou — in vederea cheltuielilor de montare.

Ce? Un om nu poate să fie lovit de soartă, chiar dacă e îmbrăcat în surtuc, la fel cum a fost Oedip în togă?

Şi ce? E nevoie neapărat să umbli pe drumuri şi prin palate, ca să ți se întîmple o nenorocire, cînd ți se poate întîmpla, foarte bine, într-o sufragerie, sau într-un antreiaş?

Pe aproape de gara Goleşti, hotărirea mea era luată definitiv: tragedia modernă; eroul, funcționar la prefectură, nu rege! Şi să nu se însoare cu mamă-sa, că e prea de tot şi e prea mare diferența de vîrstă. Să se însoare cu o soră de-a lui, pe care n-o cunoaşte, că e vitregă. Şi copilul pe care şi-l omoară să fie din flori, ca să aibă un motiv „mai plauzibil" să nu-l cunoască. Şi, pe urmă, pe Oedip să-l cheme Ionescu, ca să fie un nume banal, şters, dintre marii anonimi ai lumii, fiindcă oricui i se poate întimpla una ca asta. Totul e să fii om şi să cadă năpasta pe tine. Şi oracolul, ce poate fi mai la locul lui decit o soacră din prima căsătorie, care îl cățăie toată ziua şi într-o seară îl blesteamă, fiind supărata c-a pierdut la cărți?

Ceea ce mâ încurca, deşi trenul plecase din Stîlpeni şi se apropia de Cîmpulung, era pedeapsa pe care Ionescu avea să şi-o administreze după ce le afla pe toate.

Să-şi scoată ochii, nu se putea, că prea semăna cu *Oedip rege* şi eu vream ca tragedia mea să fie absolut originală. Să-şi taie o mînă, semăna cu Mucius Scaevolla!... Să-şi rupă un picior? Nu e bine să aduci şchiopi pe scenă. (Şi totuşi am adus pe Gena, în *Titanic Vals,* şi a fost foarte bine. Dovadă că nu trebuie să crezi in semne.)

Cel mai bun lucru e să se spinzure. E şi mai omenesc şi chiar mai impresionant pentru un final de tragedie, plus că nu mai e obligată nici Antigona — vream să spun Didina, fata lui cea mai mică — să umble cu orbul de mină, ca Bucurica cerşetoarea cu nepotu-său Tică.

Cind trenul oprea in gara Cîmpulung, tragedia mea era terminată.

Pe peron mă aştepta tata. Vesel, jovial, cum era el, emoționat un pic că i s-a întors odrasla glorioasă delaBucureşti.

—• E, ce-ai făcut, domnule, la Bucureşti? m-a întrebat, dîndu-mi mîna de bnu venit.

— Am făcut o tragedie, i-am răspuns, în cinci acte. Mai am numai s-o trec pe curat... O să ți-o povestesc.

Şi pe tata l-a bufnit rîsul, înainte să audă măcar o singură vorbă din prima mea tragedie. Rîsul lui însă, departe de a deforma, m-a pus la ambiție şi chiar a doua zi mi-am cumpărat un caiet de dictando cu două sute de file, cartonat, douăzeci de penițe „Klaps", un „sticloi" de cerneală „Antrance şi 4001", un toc nou, marca „Armul" (cum i se spune lui „Hardmuth", la Cîmpulung), o coală de sugativă roză şi cu vinişoare albastre, ca marmura de canava, şi două plăcinte cu cremă de vanilie. Pe la patru după-amiază m-am Încuiat în odaia mea, mi-am pregătit totul — curat şi frumos — pe masa unde îmi făceam lecțiile şi, in aşteptarea inspirației, pe care o simțeam ca pe o nebuloasă planînd în mine şi in jurul meu, dar care nu se decidea să se materializeze, am început să mănînc prăjiturile. Apoi am scris — cu litere de tipar — pe eticheta de pe coperta caietului:

„Ionescu de la prefectură"
Tragedie în cinci acte, de Muşatescu Al. Teodor
Clasa I sec.

După asta, am deschis caietul la prima lui pagină. Am netezit — fără motiv, numai aşa ca s-o simt — hîrtia moale şi velină, am muiat locul în cerneală şi am scris, tot cu litere de tipar, „Actul I" şi tocmai cînd mă pregăteam să întorc foaia şi să scriu pe următoarea „persoanele", mi-a bătut juplneasa in uşă — după ce a văzut că e încuiată — „sâ poftesc la masă, că e opt". Abia atunci mi-am dat seama că în cele patru ore cît lucrasem, n-am făcut decît să mănînc două prăjituri, să scriu trei vorbe şi să constat că nu e chiar atît de uşor să „treci p. curat" o tragedie pe care o ai gata scrisă In minte.

După masa de seară am ieşit în grădină. Mirosea a bujori care se deschid, şi a mărgăritarul proaspăt, şi a liliac alb înflorit ca un înger îngenuncheat lîngă poartă. Peste drum, la colonelul Petroianu, cineva cînta *Reverie russe,* la pian, cu ferestrele salonului deschise, iar prin faţa porţii noastre fata Iui Cristescu, de la Regie, trecea la braţ cu băiatul lui Gîrniţă, de la „măsuri şi greutăţi". Ea era dată afară de la „profesională", pentru abateri grave de la disciplina şcolară şi el de la Şcoala de ofiţeri de infanterie, pentru beţie şi joc de cărţi.

„Primăvara, bat-o vina!" mi-am zis în gînd, întrebuinţînd, pentru prima dată, titlul uneia din comediile mele muzicale, care avea să se joace peste treizeci şi patru de ani — în 1947 — la Teatrul Alhambra din Bucureşti.

Şi într-adevăr, primăvara şi seara de mai, şi florile, şi chiar perechea înlănţuită care o luase la stînga, pe o ulicioară fără felinar de gaz, nu mă lăsau în pace nici pe mine.

Simţeam ceva, aşa, ca un fel de parfum care îmi venea din inimă ca dintr-un flacon cu dopul desfăcut... ceva nelămurit şi bun care mă ameţea frumos şi care — către miezul nopţii — m-a îndemnat să intru în odaia mea, să-i încui uşa din nou şi, lipind o altă etichetă, albă, peste cea cu tragedia lui „Ionescu de la prefectură", să scriu, tot cu litere de tipar, dar mult mai frumoase ca cele dintîi, „Poezii" de Muşatescu Al. Teodor, elev clasa I sec.

Aşa a murit prima şi ultima tragedie pe care era s-o scriu. Şi — în timp ce filele caietului de „poezii" începeau să se umple — toate proiectele şi visurile mele de autor dramatic, actor şi „cm de teatru" dispăreau, uitate, ca florile presate între filele de cărţi care ţi-au fost dragi.

Pină în 1916, activitatea mea extraşcolară a fost închinată exclusiv poeziei şi colaborării, cu versuri şi „jocuri de inteligenţă" (aritmografe, logogrife, rebusuri etc.) la *Revista copiilor şi a tinerimei* (tinerimei se numea, nu tinerimii, cum ar fi fost corect) de sub conducerea lui G. Costa-Foru, acest bun şi devotat prieten al oamenilor şi al copiilor, deopotrivă, şi cu care — mult mai tîrziu — am avut strînse şi mature legături profesionale.

Dar, cum mi-am propus ca aceste „memorii" să fie numai în legătură cu teatrul, să ne mutam, dacă binevoieşti, cititorule, în laşul refugiului din 1916, unde — după copilăria

mea teatrală, decedată Ia Cîmpulung, în 1913, şi în lamentabilele condiţiuni care s-au văzut — avea sâ înceapă „adolescenţa" mea în teatru.

Pînă la Crăciunul din 1916, toate instituţiile de stat îşi găsiseră — cit de cît — un adăpost convenabil şi işi reluaseră, mai mult ori mai puţin, activităţile de resort. Una singură dintre toate rămăsese la periferia preocupărilor oficiale, şi anume şcoala. Toate localurile „proprii" ale şcolilor din Iaşi — de la cele primare pină la cele universitare — erau ocupate de spitale, de etape militare, sau de alte instituţii.

Şi atunci, pînă Ia rezolvarea oficială a problemei învăţămîntului — rămasă înlr-o haotică suspensie — o mînă de profesori, conştienţi de menirea lor, ieşeni şi refugiaţi de război, au hotărît să înfiinţeze — din iniţiativă particulară, dar cu drepturi recunoscute de stat — un liceu care a fost botezat „Liceul refugiaţilor". Funcţionînd la început numai cu clasele cursului superior, acest „liceu" a fost găzduit in nişte barăci de lemn, aflate în părăsire într-una din curţile mai dosnice ale Universităţii din Iaşi.

în ianuarie 1917, cînd s-a deschis liceul, printre elevii clasei a V-a mă aflam şi eu, iar printre profesorii cei mai severi şi anume la catedra de limba latină, tata. Pentru pitorescul şi însemnătatea documentării a acestui liceu sui-generis, notez ca elevii (adunaţi, ca şi profesorii, din toate unghiurile ţării cotropite — primii, neplătind nici o taxă şcolară, iar ceilalţi neavînd nici o leafă profesională) făceau faţă, singuri, pe echipe zilnice, compuse din fete şi băieţi (căci liceul era mixt) şi conduse de către un profesor, tuturor nevoilor de Întreţinere: 1 curăţenie — măturat, frecat scîndurile, spălat geamurile şi băncile, dezinfectat cu camfor contra păduchilor exantematici; 2 căldură — fiecare elev şi profesor aducea, cotidian, cîte „cel puţin" un lemn de sobă, o ciozvîrtă de ulucă din zaplazul proprietarului, sau alte materiale combustibile, găsite sau „furgăsite" pe la domiciliile proprii, sau ale altora, mai înstărite; 3 siguranţa — în fiecare noapte, cîte doi elevi (fără fete, de data aceasta) făceau de pază „înarmaţi", Ia barăci, pentru a le păzi de furturi nocturne, ştiut fiind că băncile, în primul rînd, puteau constitui un tentant element pentru încălzit sobele din vecini şi de îmblînzit pustiile de viscole, năprasnice şi congelate de gerurile polare ale acelei ierni pustiitoare şi sărace.

Directorul liceului (că, altminteri, liceul avea şi director) era profesorul Ştefănescu, pe care noi, „a cincea", nu-l

aveam, fiind „de filozofie" — materie pe care programa analitică a clasei noastre n-o prevedea — dar despre care ştiam cu toţii că e ginerele lui Alexandru Vlahuţă, lucru care in ochii noştri de admiratori (si declamanţi, la festivităţi, ai operelor dulcelui maestru al capodoperelor *Mama, La icoană* şi *Dormi, iubito, dormi in pace)* îi da o deosebită valoare şi chiar un fel de mistică strălucire.

Dintre profesorii refugiaţi (şi dacă, după cum le-o doresc cu sinceră mărturisire, mai sînt în viaţă, Ie cer iertare de felul „şcolăresc" cum ii amintesc aci) aveam, în afară de tata, la latină (zis „Cicero", fiindcă îi ştia acestuia, pe dinafară, toate cele patru oraţiuni), pe Dumitrescu-Ţiganu, zis şi „Asurbanipal", de istoria antică; pe Florescu, de la Craiova, zis şi Barbă-Cot, din cauza unei superbe bărbi cărunte, care li acoperea cravata, a cărei culoare n-am văzut-o nici unu! dintre noi, niciodată; de „naturale", pe Baciu, de la Rîmnicul Sărat, zis „Fonfu", din cauza unor polipi fornăiţi şi neglijaţi pe bazele nazale; de la Buzău, pe Teodorescu „Clipici" (fiindcă clipea în permanenţă, datorită unui „tic nervos") zis, pe deasupra, şi „Keşchevu", fiindcă era de franceză; şi pe alţii pe care, cu regret, nu mi-i mai amintesc acum, la această oră tîrzie, cînd plouă, iar eu scriu şi vreau să îi evoc.

Aveam şi profesori ieşeni: pi conu Ghiţă Ghibăniescu (alias Gh. Ghibănescu, cunoscutul şi distinsul istoric şi filolog), supranumit „document", din cauza cercetărilor pe care le făcea prin arhive, hrisoave, minăstiri şi biblioteci vestite. De geografia fizică aveam pe „celebrul" Constantinescu-Perguţă („La inşiput, măi băiet, tot pămîntu o fost o api. Api chioarî, de-aşee din mări şi din oceanii şi din cari biem acuma şi noi, ieşănii, c-aţ vinit voi, iştia, răfugiiaţii pieste noi şî nu ne-aţ mai lăsat şî noui măcar olecuţî de vin. acoîe, sa fii d-un pahari-două. Dar bini-aţ vinit voi sănătos, şi sî vă întoarseţi sănătoşi pi la caseli voastrî, cît mai curînd posibil, că olecuţî di vin om mai găsi noi, la o adicătelea, dacî o să dăm preţ cum Laţ stricat.") Am citat, pe cit am putut mai textual, începutul primei lecţii de „jiografii fidzici" a neegalatului nostru Perjuţî.

Am mai avut, pentru scurt timp, din care cauză nu-i cunosc cu porecle, pe profesorul Mitescu (de Ia gimnaziul Alexandru cel Bun din Iaşi) şi pe profesorul Botez (de la Liceul Naţional). Şi-am mai avut pe Valentin Bude, cel mai incintător profesor (de română era) din întreaga mea viaţă şcolara. Ardelean de origină, cu studiile făcute în Bucureşti si ieşean prin adopţiune, la fel ca Topîrceanu. (Valentin Bude e singurul dintre foştii mei profesori de la „Liceul refugiaţilor'* pe care l-am revăzut — om în toată firea aflindu-mă — şi cu care am petrecut o neuitată „seară", într-o noapte Întreagă, la IaşiJValentin Bude întrunea într-un singur dialect (al lui, propriu) pe toate celelalte trei şi izbutea să adune şi să exprime dintr-o dată, într-un debit de fascinant pitoresc şi cu o vervă lexicală, savant şi egal dozată, *Hazul solemn,* aş zice indiferent dacă era cu cioareci creţi, cu „jachet" înnodat pînă sub bărbie sau cu reverendă popească — slobodă sau unită — a ardeleanului de peste tot; cu „miticismele" de stras sclipitor ale bucureşteanului din totdeauna şi cu umorul — încropit şi şoltic — exprimat In meandre molcome şi „olecuţî perfidii" ale veşnicului hîtru moldovean.

Dintre elevi (toţi silitori şi care prin munca, prin merite personale şi pe drumuri drepte au ajuns, mai tîrziu, fruntaşi In feluritele cariere pe care şi le-au ales) voi pomeni numai pe unul singur şi anume pe cel mai prost la învăţătură, lipsit de caracter, delator, băgăreţ, perfid, neleal şi care a fost singurul dintre noi care a ajuns ministru, sub nu ştiu care guvern liberal. îl chema Eugen Titeanu.

Nu ştiu cum s-a făcut, dar din clipa cînd am părăsit băncile „Liceului refugiaţilor" şi pînă a ajuns el ministru, nu ne-am mai întllnit niciodată, deşi eu mai auzisem de *e* prin presa politică a timpului, iar el, desigur, auzise de mine, datorită activităţii mele literare.

în ziua cînd ne-am întîlnit — nu mai ţiu minte în cadrul cărei festivităţi culturale — domnul ministru Titeanu, care o onora cu prezenţa, în clipa cînd cineva, care nu ştia ca ne cunoaştem, a vrut să mă prezinte, auzindu-mi numele, domnul ministru a încruntat sprincenele a efort de memorie şi „considerîndu-mă" de la pantofi şi pînă Ia moalele capului, a binevoit să exclame:

— Muşatescu? Tudor Muşatescu... 1 Parcă te-aş cunoaşte de undeva, dar nu ştiu de unde să te iau.

— Să mă iei de mîna asta, i-am răspuns, arătîndu-i mina dreaptă, şi să mi-o săruţi, fiindcă ea ţi-a făcut teza la latină, în 1917, că dacă nu luai notă de trecere, rămîneai repetent, fiind deja căzut la două materii.

Spre consternarea celor de faţă, excelenţa sa — lichea cum era — In loc să se supere, a deschis braţele larg, ca două

jumătăţi de bariera, după trecerea trenului, vrînd ca să mă strîngă la piept, în timp ce glasul i se topise de emoţie conşcolărească:

— Tudorel... dragul meu I...

Avînd însă prezenţa să mă dau deoparte la timp, domnul ministru a primit in braţe pe altcineva, dintre cei care se aflau de faţă.

Dar să ne întoarcem Ia Iaşi, în 1917.

Cu cupola degerata, cu sala pustie, cu vinele caloriferelor îngheţate Teatrul Naţional din Iaşi hiberna — părăsit — In solemnitatea pluşată a lojilor de purpură ofilită şi a balcoanelor deşarte de replici şi de tirade, in tristeţea cu oglinzile sleite şi cu fardurile crăpate a cabinelor părăsite, a decorurilor încremenite în singurătatea magaziilor duhnind a vopsele reci şi a costumelor rebegite, în dezolarea dulapurilor cu naftalină şi tristeţe de drumuri stinse şi de catifele moarte.

Şi, deodată, inima bătrînului edificiu a început să bată din nou. Ba chiar să bată cu pulsaţiile sporite... O mînă de actori — şi dintre cei mai de frunte — refugiaţi din „teritoriul ocupat" au venit să ceară ospitalitate artistică colegilor lor ieşeni şi, alăturindu-se acestora, să reanimeze căldura vieţii, în trupul amorţit al vechiului lăcaş de cultură, cu porţile ferecate şi străjuite de Miron Costin, bătrinul paznic şi letopiseţar al istoriei neamului.

Şi dintr-o dată, Teatrul Naţional din Iaşi a devenit — pe lîngă ce era — şi filarmonică, şi operă, şi teatru de revistă...

în prima stagiune de refugiu, luminile teatrului s-au aprins peste *Povestirile lui Hoffmann,* cîntată de Elena Drăgulinescu-Stinghe, Niculescu Basu şi Romulus Vrăbiescu, la „pupitru" cu Umberto Pessione. Aici, Marioara Ventura cu Ion Manolescu şi Tony Bulandra au jucat *îndrăgostita* şi *Marşul Nupţial;* Elvira Popescu, lancu Brezeanu, Bulfinsky şi Critico au reluat *Patima roşie;* Ion Livescu şi Ion Mânu au jucat *Secretarul general,* iar Măria Ciucurescu *Domnul Notar* şi *Femeia avocat.* Aici a avut loc premiera *Dezertorului* lui Sorbu şi tot aici cei doi titani ai artei româneşti — George Enescu şi C. Nottara — au recoltat, în seri glorioase şi neuitate, ovaţiile unui public delirant şi însingerat.

In calitatea mea de „cestor" al clasei, primisem sarcina — extraşcolară — de a controla „atitudinea şi comportarea" elevilor liceului, la spectacolele Teatrului Naţional, fiindcă altele, in altă parte, nu existau în acel moment.

Manuscris neterminat
(Au fost publicate fragmente, în Argeş, nr. 4 1969)

SCRISORI GĂSITE

(EPISTOLE VESELE)

PROCEST-VERBAL

Subsemnatul Vasile G. Piscan, domiciliat In Cîmpulung, jud. Muscel, strada Rîului, nr. 112 — că acum stau la cumnatu-meu de cînd am fost distrus de cutremur, căzîndu-mi tavanul în cap, atît mie cît şi întregei mele familii — deelar următoarele cu privire la ceea ce ştiu despre bătaia care a avut loc între nea Gheorghe Dirivişi, cîrciumar din localitate, domiciliat la circiuma sa (odăiţili din dos) şi d-l Petre Sfetcu de profesie dat afară de la Primărie, unde nu ştiu ce-a fost, dar ştiu că era domiciliat mai mult prin cîrciumi, iar acum am auzit că stă pe la diferite slujnici şi chiar la bucătăreasa d-lui primar, cu care se are bine încă de pe vremea cînd era la primărie şi se-ntîlnea dimineaţa, în piaţă, cu ea, el avînd delegaţie la lapte de-l vărsa cînd se află cu apă, fiind în uniformă de Frontul Renaşterii. Eu subsemnatul fiind martor la această bătaie, că eram acolo şi chiar am fost lovit cu colivia în ochi, după cum poate spune şi canarul care se afla în acea colivie, fiind şi el rănit cu un sifon In cap, declar următoarele cu privire la această bătaie, jurînd că nu minţ şi că nu sînt rudă cu nici una din părţi.

Pe la orele opt seara, mă aflam în circiuma domnului nea Gheorghe Dirivişi spre a lua o mică gustare de ţuică în trecere spre casă. Alte persoane se mai afla în local, şi alţii ce luau mici gustări de ţuică sau de vin, nimeni nu era Insă beat, nefiind ora de aşa ceva şi toată lumea îşi vedea de treaba lor, iar nea Gheorghe sta la tejghea ascultind la aparatul de radio, căci era tocmai jurnalul sonor. La acest moment, a intrat instantaneu în local d-l Petre Sfetcu care se afla în stare de ebritate, după cum se putea vedea, clătinindu-se pe picioare şi avînd pălăria pusă cu funta de la spate in faţa, încît am şi rîs cînd I-am văzut, dar nu de el, ci singur, că aşa mi-a venit în acel moment. Ştiindu-1 toată

lumea căci caută cearta cu luminarea, nimeni nu l-a băgat Sn seamă, deşi s-a apropiat de mai mulţi locuitori ca să stea la masa lor, dar aceştia l-au refuzat foarte frumos, unii chiar injurindu-1 că nu vrea să-i lase in pace. Drept care, d-1 Petre Sfetcu s-a aşezat singur la masă şi a cerut să i se dea o litra de ţuică spre a o bea. Neprimind nici un răspuns, a Început să bată cu scrumela în masă, de nu se mai auzea ce zice la radio, lucru care inervîndu-1 pe nea Gheorghe, acesta i-a comunicat că nu mai are ţuică şi nu-i dă căci este beat. Auzind aceasta, d-1 Sfetcu s-a ridicat de Ia masă şi s-a dus la tejghea, începînd a vocifera din gură ca de ce nu-1 serveşte cu ţuică, acesta fiind sabotaj şi că-1 va băga în puşcărie dacă nu-i dă...

Foarte liniştit, nea Gheorghe i-â răspuns, zicîndu-i ca s'ă nu zbiere aşa ca nu mai aude la aparat, la care numitul Sfetcu a zis nişte vorbe foarte murdare despre aparatul de radio. „De ce vorbeşti d-ta aşa despre aparatul meu?'i-â zis nea Gheorghe. Şi de ce sâ-1 spurci d-ta? Că ce, tu i-ai plătit ratele"? „Ba te-njur şi pe tine, dacă vreau", i-a răspuns d-I Sfetcu şi l-a înjurat din nou de rate, dînd cu pumnul în tejghea şi răsturnînd cîteva pahare care se afla martori acolo.

Foarte inervat de acest gest, nea Gheorghe i-a zis .să părăsească localul ieşind afară, că dacă nu, pune băieţii să-1 dea, ceea ce a şi făcut imbrincindu-1 foarte frumos că se opunea, pînă cînd, scăpind din mîinile lor, a început să aplice diferite lovituri cu bastonul, spargînd capul unui picol care, căzînd pe jos, îl muşca de picior, iar văzînd că începe bătaia, nea Gheorghe a sărit de la tejghea, împreună cu alţi clienţi spre a-1 evacua.

Cînd a dat cu scaunul nea Gheorghe, de i-a distrus dentura, nu ştiu, căci numitul Sfetcu, urcîndu-se pe masă ca să scape, a luat colivia din perete şi mi-a aruncat-o in figura mea şi deci n-am putut să văd, dar ştiu atît că toate persoanele, cînd am deschis eu ochii, erau pline de sînge, chiar şi nea Gheorghe, care-i curgea din nas şi căuta satirul că nu ştiu ce zicea ca vrea să facă cu el. Apoi a venit sergentul din post, care făcînd anchetă l-a trimes pe numitul Sfetcu cu o trăsură de jurnă, Ia spital, pînă i-o veni graiul la loc ca să declare ce ştie şi noi am fost aduşi la secse spre a declara ce-am văzut, cu ocazia bătăii, adică-te martori de ocazie.

Aceasta este declaraţia mea pe care o subţiu ş-o semnez cu propria mea mînă şi altceva nu mai ştiu nimic.

Vasile G. Piscan

DOMNULE COMISAR.

Subsemnata Matilda Sorcoveanu in etate de 56 de ani, că.ci în acte este greşit, fiind confundată, cînd m-a declarat la Ofiţerul Stării Civile, cu sora mea mai mare, actualmente în etate de 61 de ani, căci sintem gemene, cu inima zdrobită de durere, pentru tot restul zilelor ce le mai posed, am onoare a depune următoarea reclamaţiune contra criminalului şi asasinului cu premeditaţie, avocat Tică Ionescu-Lăculeţe, de profesiune chiriaşul meu de sus, asupra faptului de omor şi şoricioacă săvîrşit asupra numitei Fofoloanca, de profesiune pisică de ancora —, căci o aveam de la un marinar, vărul meu de la Constanţa, proprietatea mea personală şi prietena mea cea mai bună, căci faţă de răutatea oamenilor din această lume crudă, prefer mai bine animalele, în afară de costul sau, care, la preţul de astăzi, nici nu se mai găseşte, toate fiind corcituri sau cu moravuri uşoare, pentru care scop îşi. petrece existenţa lor mai mult pe acoperişuri şi maidane, şi, de-aia n-am ţinut niciodată cotoi masculini, aceşti indivizi fiind mult mai vagabonzi decît ele, Incit, cu ochii plini de lacrimi şi cu inima zdrobită de durere pentru tot restul zilelor ce le mai posed, viu spre a vă spune, cum s-au petrecut faptele Înainte de antecentele morţii ei, căci victima a decedat abia la două zile după ce a fost omorîtă, cu toate îngrijirile date de trei medici veterinari şi unul de om, plus ca, nemaiavînd încredere în ştiinţa lor, i-am dat şi eu, pe ascuns, două tuburi cu pastile de sulfamidă diluată în lapte, precum şi un tub de somnalin, diluat în puţin ceai de cozi de cireşi, căci nu dormea toata noaptea, visînd numai şoareci, ceea ce o agita în tot corpul, procurîndu-i diferite tulburări, fără să se mai poată cere afară şi toate aceste lucruri, care mi-a zdrobit inima de durere pentru tot restul zilelor ce mai posed, n-a fost decît răzbunarea d-lui Tică Ionescu-Lăculeţe, pentru o scirbă de canar pe care Fofoloanca mea i l-a mîncat din eroare şi care — momind-o cu o farfurioară de

grişi cu lapte, preparat cu şoricioacă, de complicea sa, anume nevastă-sa — a invitat-o la ei în bucătărie, cu diferite vorbe dulci şi după ce victima i-a crezut pe cuvînt şi a consumat grisul ucigător, amîndoi a deschis uşa din dos şi a început să mă strige cu cuvinte prefăcute, zicînd: „Madam Sorcoveanu, vino să-ţi iei pisicuţa căci nu ştim ce are, dar i s-a făcut rău la noi în bucătărie şi a leşinat puţin sub maşină", astfel că, cînd m-am dus la faţa locului, am găsit-o în nesimţire şi cu toate întrebările mele că ce i s-a întîmplat, n-a putut să-mi mai răspundă absolut nici un cuvînt şi se uita numai la mine lung, făcindu-mi cu un ochi spre farfuria cu grişi care rămăsese alături şi cu celălalt spre ambii asasini, care, facînd pe nevinovaţii, zicea că să-i dăm şi restul de grişi din farfurie că poate îi face bine, dar binele care i l-a făcut să fie la ei şi la tot neamul lor, căci prin această" crimă am rămas singură pe lume, zdrobindu-mi inima de durere pentru tot restul zilelor ce mai posed, aşa că vă rog a face imediat cercetări la faţa locului, pentru a trimite pe ambii criminali în faţa Curţii cu Juraţi, spre a-şi primi cuvenita pedeapsă, sau dacă nu le otrăvesc şi eu apa de la chiuvetă cu dinamită sau alt preparat cît mai atomic cu putinţă, pe care pot să mi-**1** procur din comerţ.

Cu inima zdrobită de durere pentru tot restul zilelor care le mai posed, vă rog să primiţi asigurarea celei mai considearabile stime, precum şi această farfurioară cu colivă din partea victimei al cărei parastas de trei zile l-am oficiat chiar azi, acasă, căci la biserică m-a refuzat părintele, spunînd că sînt cam nebună şi că pisicile nu este adevărat că sînt şi ele suflet de om, nefiind de religie ortodoxă.

Matilda Sorcoveanu

DOMNULE ADVOCAT,

La cererea dv., că să mă exprim prin scris asupra argumentelor ce le posed în privinţa ca copilul care mi-a rezultat din divorţul în care mă aflu cu numitul meu soţ, Matei Gurgau, să fie revendicat asupra mea, iată cîteva din aceste argumente, astfel că onor Palatul de Justiţie, ca suflet şi om de lege, sper că va aprecia că am dreptate ca mamă

nenorocită şi soţie credincioasa care n-am ştiut, în doisprezece ani de căsnicie, decît casa şi acest copil, pe care l-am făcut cu soţul meu, înainte chiar de nuntă, astfel că s-a născut numai în vîrstă de trei luni, cealaltă etate avînd-o înainte de acest eveniment:

I. Copilul trebuie sa fie al meu, pentru că l-am făcut exclusiv singură, el nefiind nici măcar de faţă cînd l-am născut.

II. După naşterea copilului, dînsul venea să-**1** vadă beat, că zicea că bea de bucurie fiindcă i-am produs un băiat, şi Ia alăptat m-a lăsat tot pe mine singură ca să fac acest fapt, nevrînd să ia doică sub pretextul că prăvălia merge prost, fiindcă a scăzut preţul la cafea şi a putrezit două lăzi cu curmale, iar comanda de rahat trebuie s-o mincăm noi, căci a venit rînced şi nu-l poate servi la clienţi.

III. Niciodată acest om nu s-a ocupat de educaţia copilului sau, astfel că, pînă la vîrsta de zece ani, a trebuit să-**1** bat numai eu singură, dînsul aplicîndu-i prima bătaie abia acum doi ani, cînd pierdea la table şi băiatul i-a zis „zblrci" cînd a dat cu zarul şi, din cauza acestei ghele, s-a repezit asupra copilului, lovindu-**1** într-un mod barbar cu tablele în cap şi injurindu-1 de mine, care mă aflam de faţă, şi-a trebuit să-**1** opăresc cu ibricul de cafea pe care îl posedam în mînă, ca să-1 potolesc şi să scap copilul de la o moarte sigură.

IV. Dar lăsînd laoparte toate astea, faptul cel mai grav este că soţul meu, încurcîndu-se cu casieriţa de la prăvălie, persoană cu care trăieşte şi astăzi în văzul clienţilor, dovedeşte că are o viaţă imorală, ceea ce nu poate fi un exemplu bun pentru copil, acesta fiind o fire foarte sensibilă şi, ca dovadă a afirmaţiei mele, este că, dumineca trecută, după ce-a fost să-1 vadă pe tatăl său la domiciliul unde trăieşte acum cu acea caseriţă, imediat ce s-a întors acasă s-a alegat de servitoare, făcîndu-i anumite propuneri suspecte care le deţin chiar din gura ei şi care nu corespunde pentru vîrata unui copil de 13 ani.

V. Copilul meu este singura mea mulţumire pe care o am de la soţul meu, după o viaţă întreagă de suferinţe şi atrocităţi, căci îngrăşîndu-mă din cauza plînsului şi a nopţilor nedormite, ori de cîte ori venea acasă de la cealaltă făcea pe somnambulul adormind imediat, sub pretextul că la cantitatea de 120 kilograme la care am ajuns, după cura

de slăbit care m-a anemiat complect, orice pretenţie din partea mea este nulă, fiindcă îmi face rău la inimă şi n-are chef să-1 acuz, după moartea mea, că el m-a asasinat. în afară de aceasta, copilul meu constituie pentru mine şi singurul meu venit, căci îmi plăteşte pentru întreţinerea lui, astfel că cer şi pensie alimentară, plus daune morale dacă vrea să consimt la acest divorţ, căci are destule parale şi aşa cum îi dă prostituatei celeilalte, poate să-mi dea şi mie.

Cu distinse salutări,
CeciliaGurgâu, născută *Prislop*

DOMNULE PREŞEDINTE.

Subsemnatul Necuîae Pe. Irimia, locuitor al acestei comune unde mi s-a întîmplat faptul de părăsire de domiciliu a soţiei mele, Elisaveta Pe. Irimia, cu brişcă cu care a venit s-o ia cu doi cai, dispărînd împreună cu alte lucruri din casă ce mi s-au furat, plus una purcea în stare de cel puţin o sută de kilograme, porc de rasă, drept care vă rog să binevoiţi a o da în judecată pentru furt şi violare a cocinii, atît pe această soţie nedemnă, precum şi pe numitul Florica Cilibiu, fără domiciliu fiscal la viaţa lui, umbîînd cîrnic, de colo-pînă colo, după muierile altora şi a căror fapte, prin cercetările ce le-am aflat mai ulterior după aia, s-a produs în noaptea de duminică seara cînd mă aflam puţin la circiumă, în interes de servici cu alţi locuitori, discutînd la un kilogram de rachiu de drojdie, astfel că — numitul Florica Cilibiu — a tras brişcă în dosul grădinii mele, unde posed o portiţă pentru pomi fructiferi, delapidîndu-mi atît nevasta cît şi purceaua, cu o căciulă trasă pe ochi, spre a nu o cunoaşte vecinii că e soţia mea, cărind toate lucrurile din casă şi lăsindu-mă intr-o situaţie foarte vraişte, încît nici n-am cunoscut casa cind m-am întors la domiciliul meu şi crezind că am intrat din eroare in altă parte, deşi eu cunosc totdeauna pluta din dreptul casei mele la ora cind mă întorc de la treburi, m-am dus din nou la circiumă, din dreptul căreia ştiu exact numărul pomilor de pe şosea pină la pluta din poarta casei mele şi plecînd din nou spre casă am ajuns în acelaşi loc şi deşteptînd pe soţia mea din somn spre a mă

afuma de spaimă, crezînd că m-am denaturat la minte, am constatat că dînsa nu se mai află în pat şi nici în casă, astfel **că,** neştiind ce să mai cred asupra mea şi a acestor fapte, m-am culcat pe jos cum obişnuiesc eu ca să nu cad din pat In timpul somnului, venindu-mi ameţeală şi, tocmai a doua zi cind m-am recules şi eu ca omul după acest rachiu de drojdie, am constatat că fusesem victima acestui furt, drept **care** vă rog să binevoiţi a face ce vreţi cu soţia mea, care sînt mulţumit că am scăpat de ea fără cheltuieli de înmormlntare şi rog onor. tribunalul a dispune sa mi se restituie purceaua care este partea mea civilă şi mai bine o beau **eu** decît să mi-o mănînce ei.

Cu stimă şi respect al dv. spus Ia ordin,
Neculae Pe. Irimia

DOMNULE POLIŢAI,

Eu, subsemnata Măria Vasile Pasca, văduvă din oraşul Mangalia, că de aicea sînt de felul originei mele, iar numai bărbatu-meu era de religia lui ardelean de dincolo, viu în **faţa** dvs. pentru a vă raporta următorul caz care mi s-**a** întîmplat, neavînd altă avere şi familie decît o măgăreaţă **şi** două vaci din care ne hrănim vînzlnd lapte la vizitatorii care vin vara în localitate şi nu l-am îndoit niciodată cu apă cum fac ceialalţi speculanţi, astfel că laptele meu este cel mai cinstit din toate şi toţi acei care mă cunoaşte mi-1 bea cu plăcere şi cu preţ modest, iar săptămina trecută pe la orele şase seara, întrînd în grajd cu şiştarul în mină spre a-mi face necesităţile ca să le mulg, am observat că numai vacile sint de faţă iar măgăreaţa lipseşte, şi ele se uitau la mine foarte indignate de acest furt, dar n-au putut a-mi spună mai mult, sau numele hoţului şi, în acest caz, am venit **şi** v-am reclamat dumneavoastră că mi s-a furat măgăreaţa, ramînînd orfană de acest animal care imi produce pîinea **şi** deşi am căutat-o peste tot, ducîndu-mă şi **la** o ghicitoare, în tătari, şi făcînd absolut toate farmecele legale, dar tot nu am putut da de soarta acestui furt, iar ieri, venind de la biserică, unde am dat un acatist tot pentru acest scop, am găsit, spre cea mai mare bucurie a mea, măgăreaţa care se întorsese de bunăvoie în grajd, privindu-mă foarte veselă

că mă vede, dar mai slabă şi cu urme de bătaie pe spinare, căci, după cum poate să mărturisească şi ea, a fost bătută şi legată cu forţa, fiindcă nu vrea să stea la el, de individul Petcu Dăncilă care, imediat a şi intrat în curte la mine, înarmat cu un ciomag şi fără nici un fel de cuvînt a-nceput a mă lua la înjurături, că măgăreaţa este a lui şi să-mi fie ruşine că i-am furat măgăreaţa şi-am băgat-o în grajdul meu, căci el a cumpărat-o săptămîna trecută de la un otoman din localitate, şi atuncea eu m-am opus să mi-o ia din grajd, plîngînd şi spunîndu-i şi eu ce mi-a venit la gură, căci eram foarte zăltată de acest fapt, iar el a zis că de ce îl înjur şi s-a repezit la noi cu ciomagul, bătîndu-ne pe toate patru, astfel că de spaimă mi s-a brînzit tot laptele şi apucînd măgăreaţa de căpăstru a vrut s-o scoată afară din grajd cu sila, dar aceasta s-a opus, căci ea ştia că este a mea şi chiar vacile i-au luat apărarea, vrînd să-l împungă între coarne, care el, de necaz, le-a ciomăgit şi pe ele, spărgindu-le baza craniului şi lăsîndu-ne pe toate patru fără nici un fel de producţie pentru nutreţ cît şi pentru laptele vizitatorilor care vă rog pe d-voastră să cercetaţi cazul conform acestui individ.

Să trăiţi,
Măria Vasile Pascal

DOMNULE PREŞEDINTE,

Eu Ştefan Bucur Coviltir, locuitor din comuna Capul Piscului, neavînd asupra caracterului meu obiceiul de a face procese în justiţie contra cuiva sau a altor persoane, căci de ce să dau degeaba bani la avocat şi să umblu teleleu pe drumuri cu ploconul la mine, spre a mă amina iarăşi, cum am păţit de atitea ori, plus că le-am mai şi pierdut — partea arversă aducînd mai multe ouă decît mine la avocaţi, căci ale mele nu ştiu ce dracu a avut şi nu ouase, deşi le-am dat chiar şi uruială de la moară de la Crasan — viu prin prezenta spre a mă plînge ca reclamant contra faptului de bătaie şi răpire de minoră care acest lucru nu mai pot să-l rabd şi vreau să fac procest, că acuma a început să ouă şi ale mele, plus că mai am şi două curculiţe, foarte frumoase care

numai bine se întremează pentru a fi preparate pînă la judecată pe varză, sau in alt mod de potroace.

Iată acum şi ptetenţiunea mea aşa cum s-a întîmplat, în ziua de 10 aug. In acesată zi, soacra mea, care mi-e şi ruşine să mai pomenesc acest cuvînt, anume Safta Neculae G. Pruncu, domiciliată în comuna Coteşti, unde şade cu casa, profitind de ocaziunea absenţei mele de-acasă, fiind dus să iau nişte boabe pentru păsări şi curculiţe, că nu pot să vi le aduc slabe, avînd şi eu obrazul meu de producător, a venit acasă la mine şi mi-a răpit pe fiica mea Măria, un copil foarte minor pe care o posed în mod legal fiind născută din căsătoria mea cu fiică-sa decedată, anume Leana, ini urma căruia mă aflam în calitate de văduv şi absolut fără nici un sprijin pe lume decît acest copil în etate de şase ani. Constatînd faptul de răpire, la venirea mea acasă, am dat iute boabele la curci şi am plecat să dovedesc unde se află sicfestrată fetiţa mea. Aflînd de la ciţiva locuitori oculari precum şi de la dinii care a lătrat-o cînd a plecat cu victima în braţe, că se află acasă la soacra mea, m-am dus imediat în această localitate şi ducîndu-mă acolo am găsit în curtea casei sale, zisa şi bătătură, pe fiica mea Măria şi fără a sta pe gînduri am luat-o în braţe şi am dispărut cu ea fără urmă, mergind prin mijlocul şoselei spre domiciliul meu.

Dar, după o întindere de să tot zidc două sute de metri, pe raza comunei Coteşti, aud în urmă nişte ţipete de ajutor, provenind de la glasul soacrei mele, a cărei gură este cunoscută în toată plasa, ca înţăglată şi a dracului, chemînd în ajutor pe fiică-sa nedecedată, anume Floarea, care se afla în casa mică, cu numitul Mitică Cloncan, un pungaş şî inochentist, cu care întreţine legături de flagrandelic şi ieşind cu toţii din casă, înarmaţi cu bite şi strigăte foarte criminale, m-a ajuns din urmă, în dreptul puţului şi sărind asupra mea în modul cel mai barbar mi-a răpit din nou pe copila mea Măria, acest individ neavînd nici o calitate de membru în consiliul de familie, ci numai ca să-i facă gustul soacrei mele, spre a se lua bine cu ea, din cauza concordanţei de iubire în care se află cu fiică-sa Floarea.

Aceste fiind faptele, intentez acţiune de bătaie cu bîta, plus cele două femei, contra numitului Mitică Cloncan, particular din acest sat şi separat acţiune de răpire de minoră contra tuturor la un loc, căci mi-a răpit-o de două ori, iar

a treia oară nu mai pupă ei s-o ia îndărăt, căci am dus-o la mama mea personală, în comuna Teiul iar eu — ca linişte sufletească — dorm, începînd de atunci, cu puşca la căpătîi şi cu toporul sub pat, văzîndu-mi liniştit de treabă şi de cure uliţele mele să vi le îngraş de prima înfăţişare la procest.

Să trăiţi şi să ne vedem sănătoşi ...

Ştefan B. Coviltir, gard Forestier

Corn. Capul Piscului, jud. Loco

DOMNULE MINISTRU,

Subsemnatul Pândele Gh. Ispas, comerciant şi bătrîn, domiciliat în Bucureşti (jud. Ilfov) str. Puţul cu Cişmea nr. 8, am onoarea a mă expune în faţa dvs. — ca ministru şi tată al nostru — cu următoarea condoleanţă ce vă rog a mi-o lua în considerarea spre a judeca şi dvs. dacă se poate una ca asta, sau eu sînt nebun, ceea ce m cred, căci noi n-am fost o familie bolnavă, sau săriţi din alte motive.

Iată, domnule ministru, cum s-a petrecut infamia, între care eu nu minţ, pentru că nu posed sufletul acela ca să pîrăsc pe un nevinovat, iar — ca român şi negustor — am un singur pe cuvînt de care mă deservesc de el atît în treburi cît şi în afaceri şi e ştiut că eu nu mi-l dau niciodată, ca să rizic să-mi scape vorba Ia un ce de supărare.

Deci, dar şi prin urmare, singura nădejde de care mai dispun este la dumneavoastră, care trebuie să aprobaţi să triumfe justiţia dreptăţii, căci Oarba cu paianta se-ntîmplă de greşeşte la cîntar şi mi-a respins-o ca nefundată deşi avocatul meu m-a asigurat, dîndu-i onorarul înainte, că voi cîştiga, ceea ce nu s-a întîmplat deloc, eu rămînînd din contră a lua de pe jos.

Să nu credeţi, domnule ministru, că pretenţia ce o am, de la acest măgar care l-am dat în judecată şi mi-a respins-o ca nefundată, este de natură de daune, ci este de natură numai de ambiţie, fiindcă nu se poate nici aşa, să fim induşi în eroare de femei, care se intitulează artiste şi după ce bea cu tine toată noaptea în local, cele mai scumpe lichide spre a le elimina imediat şi mănîncă cele mai contrare trufandale, ca una — aia grasă, care de fapt n-o invitase nimeni — a cerut chiar şi broaşte, ceea ce am spus că dacă le aduce plec, aceste femei se preface, la urmă, ca se duce la garderobă şi se cară cu chelnării pe din dos, lăsînd clientul într-un mod foarte nepotrivit şi la o oră cînd nu se mai găseşte.

Dar ca să răspund sincer, n-aş fi zis nimic de acest procedeu murdar, dacă patronul acestui local — în momentul cînd am început să mă exprim mai tare, că persoana nu mai venea, ceea ce fiecare avem nervi — n-ar fi perforat la adresa mea unele cuvinte şi anume într-un mod foarte diuretic, zicînd că dacă nu tac din gură, îmi dă un picior în foxterier şi mă dă afară prin garsoni, între care se şi adunaseră o mulţime în jurul meu.

- Auzind aceste cuvinte, am simţit că tot singele mi se urcă Ia cap şi — spre a nu face bătaie, ca nefiind corpolent faţă de acei mardeiaşi — am cerut un pahar cu apă spre a mă linişti, întrucît am mai avut un atac, acum doi ani şi doctorul mi-a spus că la al treilea sucombez şi deci n-am vrut să se producă al doilea atac, spre a evita pe al treilea, nedorind a deceda că n-am nici un interes de aşa ceva.

Or, domnule ministru, aceşti indivizi a refuzat a-mi da un pahar cu apă, zicînd să mă duc la cişmea, ceea ce constituie faptul de asasinat înmpotriva mea, drept care l-am dat în judecată şi, spre surprinderea mea, mi-a respins-o ca nefundată, drept care nemaiputînd face alt proces, cu onoare vă rog să binevoiţi a-mi face dreptate şi a pedepsi pe numitul patron, că ceea ce mi s-a întîmplat mie în acest şantan se poate întîmpla oricui, că oameni sîntem şi toţi avem tensiune la inimă, ceea ce eu iau şi Urodonal

Cu profund respect,
Pândele Gh. Ispas

DOMNULE COMISAR ŞEF,

Subsemnatul Alexandru Ciuciu, funcţionar particular, locuind la hotelul „Perla" plin de ploşniţe şi care mi-au mîncat atît lenjurile cît şi zilele, şi ajuns bolnav de nervi, din cauza acestor fiare sălbatice care periclitează sistemul nervos chiar al celui mai bestie om, am locuit Ia această mîrşevie de hotel, de Ia data de 15 martie — 10 octombrie anul

curent cînd, plecînd la țară pentru două zile, fiind invitat la o vînătoare unde s-au împuşcat în total şase vulpi, patruzeci de iepuri şi nouă rațe sălbatece, că le spuneam şi prietenilor mei: „Ce păcat, fraților, că şi ploşnița nu e vînat că v-aş invita la mine la hotel să vînați o lună" — întorcîndu-mă acasă, mort de oboseală, pe la orele şapte seara, mare mi-a fost mirarea cînd am găsit camera mea închisă, iar lucrurile mele băgate în geamantane şi evacuate pe coridor, lîngă odaia madamei, de către mercenarii hotelului şi care sînt: directorul, dl. Jean, fost caracudă şi actualmente negustor de carne vie, precum şi ambii portari, domnii Nicu şi Mitică, amîndoi traficanți de femei clandestine şi nepoți ai Codului Penal, plus şi tîmpitul de la etajul III, anume tot Nicu, care face pe valetul şi, fiind nesupus la încorporare, căci are epilepsie, ce se poate lua foarte uşor, contaminînd toți pasagerii.

între timp, dl. Iane, paznicul de la gang, care este albanez cînd oi fi eu Brahmaputra, fiind în realitate lustragiu din Constanța, că mi-a făcut şi mie pantofii în timpul unei excursii, mă căuta prin oraş, unde găsindu-mă cu iepurele ce-l aveam asupra mea mi-a spus să-i dau iepurele lui, iar eu să viu repede la hotel ca să-mi iau lucrurile, fiind evacuat din camera mea, pe cînd eram în contumacie la vînătoare, pentru neplata unei mici restanțe ce aveam, în cont, fiind o personalitate cunoscută, ceea ce putem oricînd să-mi permit.

Aceasta se întîmpla la restaurantul „Mercur", unde obişnuiesc a mă distra zilnic la cîte un modest aperitiv şi unde mă aflam în acel moment, pentru a plasa iepurele, eu neavînd cum să-l gătesc la hotel şi crud nu se poate mînca, nefiind destul de alagrec pentru stomac.

Ducînd-mă imediat la hotel, cu dl. Iane şi cu iepurele care este martor, m-am găsit în fața unui fapt împlinit şi, nefiind un caracter impulsiv, am căutat să nu mă supăr, spre a mă pune la aceeaşi diferență de nivel cu această bandă de gangsteri şi prin urmare mi-am luat geamant&nde, părăsind pentru totdeauna această speluncă, în care na locuiesc decît femei de moravuri uşoare şi excroci.

înainte însă de a pleca, fiind foarte iritat că mă umplusem şi de sînge pe haine de la iepurele care curgea, n-am mai avut răbdare să controlez inventarul lucrurilor ce aveam în cameră şi fuseseră puse cu forța în geamantane în lipsa mea şi deci am cerut cuvlntul de onoare acestor bandiți,

că toate lucrurile se aflã intacte înăuntru, nelipsind nimic. La această întrebare, dacă îşi dau cuvîntul, ei au spus că „da" şi că, dacă nu cred, n-am decît să mă uit.

Bazindu-mă pe acest cuvînt, m-am dus la noul meu domicicliu, unde — desfăcind bagajele — am rămas uimit de neobrăzarea minciunii de a fi dus în eroare, intr-un mod atît de sfruntat, ceea ce întrece orice imaginație, chiar şi de Sherlok Holmes. Cum cheile de Ia geamantanele mele se aflaseră în posesia numiților tîlhari, este limpede ca apa că — aceştia — mi-au furat insuşindu-şi o mulțime de lucruri de mare valoare şi anume:

Trei cămăşi veritabile de mătase cu inițiala CC, căci le aveam de la frate-meu, in momentul de față defunct şi care se numea Costică Ciuciuc, fost advocat şi deputat, căci poate l-ați cunoscut din procesul „devizelor", cînd a fost condamnat şi el doi ani închisoare. Patru batiste de lino, în bună stare, pentru destinația ce le-o acord. Şase perechi ciorapi, uşor cîrpiți pe alocuri, dar în perfectă stare. Una pereche inexprimabili cu şireturi. Una perie cap cu pieptenele său de bagă, amintire de la Ada-Kaleh, căci scrie chiar pe el. Una perie dinți, neîntrebuințată absolutamente deloc. Una pijama popelină cu dungi alternative alb şi roşu. Una cămaşă noapte pirogravată în motive naționale de pînză.

Acesta fiind cazul ce vi-l aduc la cunoştință, vă rog, domnule comisar şef, a cerceta drastic această mişelie, după ce le-am lăsat atîția bani, să fiu şi furat.

Cu deosebită stimă,

Alex. Ciuda

P.S. Alăturat vă anexez, ca o mică atenție, un iepure, rugindu-vă a-l mînca sănătos, eu neavînd ce face cu el, că a început să se fezandeze de nu se mai poate sta în odaie cu el.

DOMNULE MINISTRU,

Subsemnatul Panait Legumiceanu, pensionar din Ministerul Justiției ce cu onoare conduceți şi pentru care m-am sacrificat timp de treizeci şi cinci de ani de slujbă într-un

mod absolut cinstit, că alţii au furat de zece ori mai mult ca mine, făcîndu-şi o situaţie în sînul societăţii, iar eu am rămas numai cu pensia şi imobilul care, ca case, nu produce mai nimic, drept care am ajuns, la vîrstă mea, să lucrez la bursa neagră în fiecare dimineaţă, astfel că vin în faţa domniei voastre, prin prezentul referat, rugîndu-vă să binevoiţi a-mi acorda dreptatea ce o posed şi a pedepsi pe cei ce şi-au bătut joc de libertatea mea individuală, arestîndu-mă împreună cu pasărea care s-a găsit asupra mea, in jurnal, pe motivul că n-am voie să-l mănînc, nefiind zi liber de mîncat carne, deşi acest curcan îl luasem cu mine de-acasă, tăiat de-aseară, fiind mort şi de aceea l-am şi luat cu mine la bursă, pentru a-l vinde, nouă fiindu-ne imposibil să mîncăm asemenea mortăciuni şi după ce mi s-a făcut percheziţie în jurnal, am fost condus la poliţie, atit eu cit şi curcanul, spre a ni se dresa actele de sabotaj, iar eu opunîndu-mă să las pasărea ca corp delict la agentul care ne-a instruit cazul, acesta a spus ca pasărea este aliment, nu corp delict, ceea ce să-nveţe el pe alţii, căci am înţeles imediat unde bătea şaua ca să pricep eu, adică să-l mănînce 'mnealui pe varza călită şi, din această discuţie de drept civil, domnu agent s-a inervat şi a spus că să facem corpul delict pe din două, adică el să confiate pieptul, picioarele şi tirtiţa, iar mie să-mi rămîie capul, aripile, iadeşul şi celelalte dexterităţi sau, cu alte cuvinte, ce i-a rămas lui Bulichi sub gard şi necăzînd de acord asupra partajului mi-a confiscat-o pe toată cu forţa publică, luîndu-mi-o din braţe, cu jurnal cu tot, şi nu numai atît dar mi-a făcut proces-verbal de ultragiu la mită, că am vrut să-i dau jumătate din aliment, dar aceasta nu este mită, ci pasăre, plus că m-a trimis şi în judecată pentru faptul că am mîncat ce nu trebuie în zi de post şi deci, vă rog respectuos, domnule ministru, să dispuneţi imediat cercetarea cazului, sprea mi se face dreptate, căci această pasăre a fost hrănită în familie, şi dacă am ieşit cu ea în oraş, nu a fost pentru motivul ca vream s-o vînd, ci pentru a-i căuta un Ioc unde s-o înmormîntez, căci in curtea noastră ne-ar fi făcut prea rău faţă de sentimentul ce-am avut pentru ea, căci venea şi în casă şi ne ciugulea din mînă, fiind un curcan foarte inteligent, căci se şi oua, fiind curcă.

În aşteptarea onor hotărîrii dvs. vă rog să primiţi, domnule ministru, asigurarea mea şi să trăiţi cu cel mai profund respect.

Panait Legumiceana

P.S. Adaug că dacă mi se face dreptate, mai am o curcă tot de la aceeaşi mamă, dar mult mai mare şi frumoasă. S-o stăpîniţi sănătos 1

Acelaşi

D-Sale d-lui **Preşedinte al Trib. Muscel**

DOMNULE PREŞEDINTE,

Subsemnatul V. Gh. Pelinescu, secretar al primăriei din comuna Lăicăi, plasa Rîuşor, jud. Muscel, cu onoare vă rog să binevoiţi a intenta acţiune de divorţ în privinţa soţiei mele legitime Elisaveta V. Pelinescu, pentru motivele determinante pe care le voi transmite mai jos şi anume, părăsirea de domiciliu al casei, care ea, neînţelegînd firul vieţii mele de om cult, m-a părăsit lăsîndu-mă într-o situaţie neutră, cît şi foarte incomensurabilă pentru situaţia de care dispun in comună, ca funcţionar superior şi om de lege, fiind bugetar de carieră iar nu numit prin mijloace de politică.

într-adevăr, după cum pot dovedi şi cu martorii oculari cu care mă găseam împreună cînd am constatat faptul că fugise de acasă şi anume: nea Costică, că fiind beat şi din altă comună nu mai ştia nici cum îl cheamă, intrucît ne-am cunoscut la han; Ion Trandafir, lăutar şi rom; Ion Nercea, cobzar şi rom şi V. Pantelică, ţambalagist şi rom — toţi ţigani şi artişti din această comună — alaltăieri, duminică, pe la unsprezece seara, întorcîndu-mă acasă cam cu chef şi dorind a intra in posesiunea soţiei mele, am intrat in casă, împreună cu martorii care cînta şi unde, spre marea mea concurenţă, am găsit pe soţia mea eminamente descinsă de fotă şi transfigurată de rachiu de drojdie, în stare de adulter cu numitul Matei Brică, derbedeu din această comună. Exprimîndu-mi dorinţa să-i omor, am fost dezarmat de către martorii cu care venisem, luîndu-mi toporul din mînă, după care am fost maltrataţi prin bătaie de către

numitul Matei Brică, iar martorii daţi afară prin picioare în instrumente şi în alte părţi ale corpului. Faţă de această faptă, am pornit imediat cu martorii după mine spre a cere ajutor în sat, drept care, întorcîndu-ne după un sfert de ceas, împreună cu toţi locuitorii ce-i strigasem cerind ajutor, nu am găsit pe nimeni acasă, cei doi dispărind in negura timpurilor, încă de la ora nouă seara, după cum am aflat ulterior. . . .

în această situaţiune, care este foarte de ultragiu pentru mine, vă rog să binevoiţi, d-le preşedinte, a intenta acţiune de divorţ pe motivele ce le-am excalamt mai sus.

Ca încheiere, adaog că nu se poate o femeie ca eu să fiu de risul ei, căci toţi bărbaţii ne-am pierde prestigiul nostru de soţi, ca gen, număr şi persoană. Cer şi cheltueli de judecată cum şi plata instrumentelor ce au fost sparte, căci martorii nu mai are cu ce să cînte.

Primiţi, vă rog, asigurarea deosebitului meu respect.

V, Gh. Pelinesca

DECLARAŢIE

Subsemnatul Matei Ghe. Anafura declar următoarele ce le-am văzut cu ochii mei, in privinţa de bătaie ce a avut loc între ambele victime şi anume lelea Chiva, zisă şi alias Paraschiva Comanac şi cealaltă nomenclatură, anume madam Corcescu, supranumită şi untdelemn de candelă, din cauza lichidului ce l-a furat de la biserica Sfînta Treime, in scop de salată, fiind cumnată cu sfinţia sa nevasta părintelui Drâgnoiu, care el însă n-a ştiut nimic, fiind un om foarte cumsecade ca suflet şi articol bisericesc.

Aceste victime se afla împreună, într-un vagon de compartiment, în garnitura de Piteşti unde şi zicea că merge, avind anumite treburi care nu le-am întrebat de esenţa lor, aşezîdnu-mă la locul meu cinstit, spre a citi ziarul ce-l cumpărasem chiar în gară, căci mă interesa alte evenimente mult mai mondiale decît dumnealor. în acest moment, lelea Chiva a aşezat un pachet ce cuprindea un purcel tăiat, deasupra celeilalte persoane, căci plasa de bagaje era absolut ocupată de damigene şi animale domestice, între care şi un cocoş care s-a purtat foarte ordinar cu mine, exercitîndu-şi anumite necesităţi pe pălăria mea cea nouă, care tocmai o scosesem de la întors şi spălat, după cum pot dovedi cu certificatul medical, căci i-am pus şi pamblică de rips spre a fi asortată la culoare.

Din cauza căldurii, purcelul care se afla înfăşurat in pachetul mai sus numit, a devenit de s-a dilatat la corp, emiţind cîteva picaturi de sînge care a căzut pe bluza lui madam Corcescu, dar absolut involuntar căci purcelul n-avea absolut nimic contra ei, fiind şi mort şi prin urmare în incapacitate juridică de a-**i** face ceva. Totuşi, numita persoană s-a inervat imediat şi, arătînd petele de sînge celeilalte locuitoare a vagonului, i-a spus că să-i plătească bluza, drept care lelea Chiva, in mod foarte just, **i**-a corespuns ca să **i**-o plătească cine **i**-a alterat-o. La aceasta, purcelul nezicind nimic, ambele femei a început să converseze cu voce tare, exprimîndu-si diferite insulte pe care, din motive de parşivenie, nu le pot comemora aici, dar aşa ceva n-am auzit în viaţa mea, din gura unor femei, care se pretinde a fi un ce in societate, astfel că bătaia care a început în prezenţa mea era un aport necesar spre a se linişti lucrurile. Nu pot să ştiu cine a dat intîi, căci amindouă s-au luat în mod echivoc de par, trăgîndu-se una pe alta şi muşcîndu-se de figură, în timp ce eu şi cu purcelul nu ne-am amestecat deloc, stind fiecare la locul nostru, căci nu e bine să te bagi în asemenea fapte diverse, care n-are nici măcar respectul căilor ferate şi se bate ca orbeţii, aducîndu-ne pe noi ca martori prin autorităţi, drept care semnez prezenta investigaţie, rugîndu-vă să binevoiţi a dispune atît arestarea lor cit şi a cocoşului, care după ce mi-a jignit pălăria mi-a mai mai cîntat şi cucurigu în semn de bătaie de joc.

Scris şi compus cu propria mea mină,

Matei Ghe. Anafura

DECLARAŢIE

Subsemnata Eugenia Vilmoş, de profesiune dactilografă şi Mis România, aleasă in comuna Tohanu-Nou, cînd am primit ca premiu şi un ouar prirogravat, actualmente artistă de film, domiciliată în strada Puţul cu Iepuri nr. 29, în bloc,

la garsoniera nr. 12, unde scrie: „Rog bateţi la uşa, soneria defectă", declar următoarele fapte în legătură cu incidentul care a avut loc în noaptea de 20 curent în garsoniera mea, a cărei victimă am fost, fiind insultată în pijama, după cum am dovedit domnului comisar, adineauri, cu vînătăile ce le posed pe organism, cit şi părul smuls de către o individă a cărei identitate de persoaană n-o cunosc şi chiar am fost foarte surprinsă de erupţia ce şi-a permis în casa mea şi modelul foarte venetic în care s-a exprimat, cauzîndu-mi pagube corporale cît şi ca chestie de demnitate.

Faptele este următoarele:

în seara de 20 corent am invitat la mine pe dl. Tăsel Mălăianu cu care întreţin relaţiuni de logodnă, încă de acum două luni de zile, cînd l-am cunoscut la primărie — unde este funcţionar superior prin faţă — şi m-a servit foarte nobil şi conştiincios, într-o chestiune de şperţ şi lemne de foc, aducîndu-mi bonul la cinematograf şi cucerindu-mă — atit sufleteşte cît şi invers — chiar în aceeaşi seară, prin bancurile de care dispune şi felul său de a fi în societate, ca fizic plăcut şi clasă socială.

Aşezindu-ne la masă, la orele 12, ne-am sărbătorit puţin, cu diferite gustări şi băuturi aduse de logodnicul meu, după care, plictisindu-ne de distracţie, ne-am culcat, pe Ia orele două, adormind imediat, la cinci dimineaţa, cînd am fost treziţi de o voce care bătea în uşă, exprimîndu-se că este comisarul de serviciu, fapt între care i-am deschis chiar tn poziţia de pijama in care mă aflam, căci legea nu cunoaşte seminud sau consideraţii de gen femenin.

Imediat s-a năpustit însă asupra mea, lovindu-mă cu . • poşeta, o vieţuitoare pilită, urlînd din tot corpul şi pretinzînd că este soţia logodnicului meu, ceea ce am rămas foarte sidefată, crezînd c-am de-aface cu o dementă nebună ce şi-a ieşit din minţi, sau cu o eroare din greşală asupra personalităţilor noastre, eu ştiindu-1 becher.

Logodnicul meu, ascunzindu-se imediat sub pat, a fost scos prin lovituri de baston, căci nebuna poseda o astfel de armă secretă în mină şi pus să se Îmbrace instantaneu în momentul atacului, aflindu-se in costum de sport, pentru uzul nopţii. După ce am fost bătută şi eu, atit cu bastonu, cît şi cu alte obiecte din casă, cauzîndu-mi-se pagube la

dinţi şi ondulaţii, doamna — care era însoţită de o scovarză care 2Îcea că este soacra logodnicului meu şi avea un satir de bucătărie ascuns în manşon, Incit tot blocul putea a ceapă — a invitat pe logodnicul meu ca sâ aleagă, de bunăvoie, între mine şi dînsa, ameninţîndu-1 cu mobilierul din casă in caz de opţiune asupra mea, ceea ce a şi făcut, declarînd că renunţă Ia mine şi se întoarce la domiciliul conjugal. Nemaiputînd suporta această dramă socială şi înţelegînd că am fost victima unui pervers, care, pentru o sută chile de lemne şi-a bătut joc de viaţa mea particulară şi fiind foarte deteriorată ca nervi şi scandal în bloc — într-un moment de uitare de sine însumi — m-am repezit la logodnicul meu şi i-am dat în cap cu o sticlă de lichior, spărgînd sticla şi făclndu-i un cucui, după care nu-mi mai amintesc cind i-am mîncat o ureche, căci am leşinat şi nu mai ştiu nimic.

Aceasta îmi este declaraţia şi vă rog, d-le comisar, a-mi da voie să mă întorc acasă, fiind îmbrăcată pe sub pardisiu numai în pijama, plus starea de nervi în care mă aflu.

Cu stima,
Eugenia Vilmoş

DEGLARAŢIUNE

Subsemnatul Constantin Joian, comersant, că o am moştenită de la tata, declar următoarele cu privinţă la faptul de naştere al acestui copil de sex femenin care mi se contribuie că l-aş fi născut eu, ceea ce este o minciună şi foarte ilegal din partea ei şi vrea a-mi smulge, prin aceste mijloace urîte, oareşcare despăgubire şi sumă de bani, asupra cărora nu recunosc faptul şi nu dau nimic, căci de unde şi pină unde mă amestecă ea pe mine în acest conglomerat, cind este absolut imposibil ca să fie aşa din motivele pe care le pot proba mai jos, conform certificatului medical ce mi l-am scos din partea soţiei mele, că eu nu fac asemenea copii şi n-am făcut nici în prima mea căsătorie şi atunci de ce să fac eu tocmai cu această femeie pasageră şi la o etate a vîrstei care s-a terminat cu asemenea posibilităţi materiale, iar cînd am cunoscut pe această femeie, aceasta se întlmpla acum şase luni, la mine în prăvălie, cînd a voit să ia pe cont şi n-am vrut a o servi, căci n-o cunoşteam cine este

ca identitatea sa, fiind mutată de curind în cartierul acesta şi deci cum era să fiu tatăl acestui copil, care, după cum ştie oricine, necesită nouă-zece luni şi chiar mai mult ca să se nască, iar faptul că dînsa susține că este termenul legal de cînd ne-am cunoscut, minte şi din acest sens, că pot dovedi cu carnetul in care am notat comanda ce i-am servit pe cont şi mi-a rămas datoare, fiindcă eu nu amestec soarta prăvăliei cu alte motive care mă priveşte personal ca om iar nu ca comersant, că această comandă s-a livrat acuma şase luni şi opt zile şi prin urmare nu este cazul ca să mi se incumbe mie, plus că a doua oară cînd ne-am văzut întimplător la locuința băiatului meu de servici — anume Mitică — căci i-o cerusem să mi-o împrumute ca s-o zugrăvesc, fiind puțin cam distrat din cauză că eu nu țin la turburel şi încercasem neşte probe, din care nici n-am luat fiind prost şi urcindu-se la cap, i-am dat acestei femei, care venise şi ea întîmplător în acea odaie, ca să-mi ajute la zugrăvit, suma de un cocoşel de aur să-1 aihe de amintire cu împrumut de la mine, aşa că eu am fost cineva cu această femeie şi destul de galanton, alții, care poate să fie tatăl adevărați ai copilului, nedîndu-i decît mărunțiş sau alte sume fără valoare, căci această femeie, după cum am aflat mai tîrziu, avea în viața sa o existență foarte neruşinată, înşelîndu-mă atît pe bani cît şi pe alimente, lemne, unt, zacăr, fidea, talpă, două crâtiți smălțuite numărul 8 şi 11, una sticlă lampă cu fitil şi altele care le am scrise, plus diferite cereale, ca mălai şi huruială, care zicea că le ia pentru scroafă, dar le-a luat pentru ea, neavînd nici o astfel de vietate în curte, locuind Ia etaj, m-a înşelat, zic, cu diferiți alți comersanți şi chiar cu întregul Cerc comercial din cartier, după cum noi am constatat cu toții cu ocazia agapiei colegiale ce am avut în 26 corent şi cînd, pilindu-ne puțin din cauza discuției, am rîs unii de alții de ne-am prăpădit, față de postura în care ne-a pus această neruşinată, care mai are şi pretenția să-i alăptez copilul, care nu am absolut nici o legătură cu el.

Aceasta îmi este declarația şi s-o puie dracul să mai calce pe la mine, prin prăvălie, că-i dau cu inventariul în cap.

Scrisă şi subscrisă cu propia mea mînă,

Constantin Joian,
Comersant

DECLARAȚIUNE

Subsemnata Elisabeta Ghe. Matei, soția numitului Ghe. Matei şi care de profesiunea sa este bărbatul meu, neavînd alta şi nu vrea să facă nimic, căci trăieşte, se hrăneşte şi bea pe spinarea zestrii mele, ce mi-a dat-o scumpii mei părinți adoptivi, care m-a crescut ca pe copilul lor ce a murit de molipsitoare şi mi-a dat-o cînd m-am măritat cu el, crezind că se va schimba prin faptul de răspundere față de copiii ce nu i-am avut din motivul că dinsul s-a preocupat numai de prieteni şi alte cîrciumi, in Ioc să se ocupe cu ceea ce era în obligația lui de soț şi părinte, aşa că după ce i-am atras, în mod frumos, timp de doi ani de zile, atenția asupra acestei purtări care mă făcea de ris in tot satul, dînsul avînd ?i melicul de a vorbi la han despre situația în care mă găseam, zicînd că de unde nu e, nici Dumnezeu nu poale să dea, astfel că m-am săturat de această viață fără nici o existență In ea şi ducindu-mă la scumpii mei părinți le-am explicat toată suferința mea aşa cum s-a petrecut şi atunci mămica s-a ridicat in picioare si a zis că am tot dreptul să-mi iau țiitor in locul lui barbatu-meu, dar, in orice caz, nu strică să-i fac farmece punîndu-i fapți in donița cu apă rece, care el a băut toată donița cu fapți cu tot şi nu s-a pronunțat cu nici o schimbare față de ce m-am aşteptat eu de la aceste ființe şi, dueîndu-mă din nou Ia scumpii mei părinți, taica a zis că bărbatului meu nu-i trebuie fapți ci fapte, şi tocmai cînd îmi explica acest lucru a sosit şi soțul meu în curte sărind peste pirleazul din fundul grădinii, care fiind beat s-a luat la discuție cu taica că de ce mă învață să-mi iau țiitor şi că tot ce le-am spus eu despre el este vorbe de femeie zăpăcită şî nu scrie nicăieri ca el să fie obligat să se poarte mai salcîm cu mine şi că dacă a tăcut pînă acuma, a făcut-o din respect pentru taica şi mămica că sînt oameni cunoscuți în sat şi el n-are altă pretenție dacă vreau să tacă, că ştie că mă țiu cu notarul, decît că să-i dea Iui casa din Dărmăneşti şi cu tot ce are ca loc primprejur, căci, la caz contrariu, dă şi la jurnal la Piteşti că are un fiu ziarist de vinde jurnale pe stradă şi atunci taica, că tocmai venise In trecere şi notarul cu mămica care se dusese sâ-1 cheme, l-a luat la refec şi a zis cu toții că este pungaş şi mincinos şi atunci a devenit de a ieşit taurul lui taica din grajd, rupînd lanțul, şi cum pe noi toți ne cunoştea şi ştia că avem dreptate, s-a repezit

la soţul meu foarte inervat şi acesta opunlndu-se cu forţa şi înjurături la adresa noastră, taurul i-a introdus un corn sau două în spate, dîndu-1 afară din curte şi învăţlnduT minte să mai spuie minciuni asupra mea, astfel că aceasta îmi este declaraţia şi nu se poate ca un individ ca soţul meu să mă facă de rîs şi să mai vrea şi casa de la Dărmăneşti pe deasupra, ceea ce n-am de ce sâ i-o dau dumnealui cînd notarul se poartă mult mai frumos cu mine şi absolut gratis. Drept care semnez cu propria mea mînă prezenta declaraţie.

Eîisabeta Ghe. Matei

D ECL ARAŢIUNE

Subsemnatul Spiridon Găulea, domiciliat la locuinţa mea proprie din acest oraş, că sînt chiar lipit de poliţie avlnd diferite intercalaţii cu această onor instituţie, prin faptul că nu ne înţelegem la gard care este făcut absolutamente de mine, iei nebătînd nici un cui şi-atunci ca ce să-şi le usuce pe gardul meu putrezindu-mi materialul lemnos din cauza acestor rufe ce se spală ude, plus arestaţii care vociferează în timpul nopţii fiindcă îi închide beţi şi unii chiar cîntă, ca să se mai distreze, diferite cîntece cu măscări, încît am mutat odaia fetii mele ce o posed în vîrstă de 18 ani, fiind cit se poate de domnişoară, nu admit în această privinţă ca să asculte asemenea emisiuni ce nu se face la vîrstă ei din punct **de** vedere de acurateţe ca fată de măritat şi pe sală este mult mai la adăpost, încît am avut şi conflict cu soţia mea din cauza acestui mutat, căci ea susţine că *d°t* cind am mutat fata pe sală şi nu mai trebuie să dea prin odaia noastră din dormitor cînd are necesitate să iasă, acuma **avînd** ieşire directă la **Btradă,** ea se duce în fiecare seară după ce ne culcăm noi pe la poartă şi chiar în oraş, unde se zice de nişte guri rele că a fost văzută chiar în Grădina Publică sârutîndu-se cu un tînăr în raza vizuală a uniu felinar, ceea ce eu nu pot să cred acest fenomen, pentru că în Grădina Publică mai întîi de toate nu există nici un felinar şi ceea ce se poate face trebuie executat numai pe Întuneric, şi In al doilea rînd intrebînd pe fata mea despre acest lucru a consimţit **să** nege categoric, dovedindu-mi cu prietena

sa cu probă că nu minte şi că acea seară ea nici n-a fost la Grădina Publică ci a fost la acea prietenă împreună cu doi băieţi care Ie-a ajutat să-şi facă lecţiile pînă la şase dimineaţa, fiind nişte colegi foarte silitori şi nederanjînd pe nimeni, căci mama acelei colege era plecată la vie ca voiaji de struguri, şi tn orice caz aceste momente sint chestiuni familiare, care nu priveşte pe nimeni, căci în privinţa bătăii pentru care am fost chemat aci declar că nu ştiu nimic, in seara cind dinsa s-a produs; eu fiind plecat la Piteşti la sora mea, care pot să dovedesc cu martori că mi-a pus şi ventuze.

Drept ceea ce semnez cu mîna pe conştiinţă acest proces-verbal.

Spiridon Găulea

DECLARAŢ1UNE

Subsemnatu Cristache Piticu, zis şi uriaşul, zis şi Mangoliţă, zis şi Palatul Telefoanelor, am onoare să declar următoarele cu privire la acest porc ce m-a adus în faţa dvs., eu fiind victima nevinovată a acestui animal pe care l-am cumpărat in ziua de 10 decembrie, anul corent, cînd a venit Ia mine la prăvălie un individ ciupit de vărsat la fixonomie şi mi-a zis: „Nene Cristache, nu cumperi un porc de ocazie spre a-l tăia de Crăciun că ţi-l dau ieftin, căci are 130 kile pe puţin", şi dorind sâ văd marfa, aceasta se afla chiar în curte la mine împreuna cu un alt individ, care îl ţinea legat cu un lanţ de picior, dindu-i nişte alimente ce Ie avea in buzunarul minteanului şi care cred că era tărîţe sau altă cereală ca să nu guiţe, astfel că plăcîndu-mi animalul, căci era corpolent la grăsime, m-am tocmit cu acel ciupit de vărsat şi l-am cumpărat cu lanţ cu tot cu care l-am legat în gîrliciul pivniţei, după care am închis prăvălia şi m-am dus peste drum la vecinul meu dl. Nae îzmenitu şi explicîndu-i faptul cu porcul, i-am vîndut şi lui 30 de kilograme, la mort şi parte la maţe şi tocmai cînd îmi luam banii şi vream să mă reîntorc acasă că aveam piftele marinate, acestea fiind moartea mea cu sos, op! că intră la acest vecin cu care tratasem porcul, cumnatul acestuia, anume nea Curcă, care avlnd tocmai o probă de ţuică tn mîna ne-a invitat şi pe noi la un ciocan şi nea Curcă mi-a spus: „Ascultă

mă, Uriaşule, cum adică, eu nu fac parte din porc?" Atunci i-am spus: „N-ai decît să intri şi dumneatale în el, nea Curcă, cu cît vrei, că animalul e mare" şi atunci domnul Costică Chirigiu, de la percepţie, care intrase în magazin tocmai asupra discuţiei, să ia o sticlă de lambă nr. 11, că zicea că i-a spart-o nevasta in cap că l-a prins aseară că jucase cărţi şi-a rămas dator, auzind faptul cu porcul s-a înscris şi el, ca al patrulea, plătindu-mi cinstit, fiindcă tocmai avea la el, că încasase un şperţ ca să plătească datoria de onoare de la cărţi şi-a zis că mai bine să nu aibă onoare de Crăciun, decît să nu aibă sarmale, aşa-că, pe Ia orele unsprezece seara, după ce am dat şi eu un kil în cinstea porcului, am vrut să mă întorc acasă, cu banii toţi asupra mea, dar nea Curcă zice: „Tot sintem patru, fraţilor, şi ne-a sărit dopu din ţuică, hai mai bine să dăm in tulburel, c-a adus ieri la « Damigeana Veselă » şi să articulăm una ţie una mie şi-aialantă lu popa Ilie", şi 'fiind absolut cu toţii de acord, dl. Nae Izmenitu a trimes ocinicu să ne aducă un deca de tulburel iar noi am început să ne distrăm la stos, jucind Ia miză mică, dar după ce am băut cinci kile de turburel, se vede treaba că ne-am înfierbîntat din pastrama şi jocul a inceput să se înteţească, astfel că — pe la orele cinci dimineaţa—nemaiayînd nici un ban asupra mea din porc, nea Curcă zice: „Ştiţi ce, mă? Haidem, peste drum, la Mangoliţă acasă, să ne vedem porcul şi să-i dăm buna dimineaţa, că e prietenul nostru", astfel că ne-am dus cu toţi patru la mine acasă şi ajungînd la gîrliciul pivniţii am început să ne adresăm cu cic-cic, ca să iasă porcul afară, să-i dăm bună dimineaţa, dar acesta probabil că dormea că nu ne-a auzit şi atuncea am intrat cu toţii în gîrlici să-l sculăm din somn, între care, însă, spre surprinderea mea, nu se mai afla nici un porc în girlici, fiind dispărut cu lanţ cu tot şi sculind pe soţia mea din somn spre a face cercetări, mi-a spus că ea nu ştie nimic şi că ce ne mai trebuie porc, că sintem noi destul de aşa ceva, dar tovarăşii mei n-au vrut să ştie de glume şi a început să se vocifereze la mine că i-am minţit, că n-am abvut nici un porc şi că să le dau banii îndărăt că face bătaie, că dacă s-a furat nu-i priveşte pe ei, că ei a plătit banii cinstit şi dacă sînt cartofor si i-am pierdut la cărţi, n-am decît să mă vînz eu la fabrica de mezeluri, în locul porcului, care auzind aceste insulte şi cuvîntul de excroc cu care mă jignea mereu dl. Costică Chirigiu, mi s-a iritat tulburelul din mine şi punînd mîna pe prăjina de rufe i-am invitat foarte frumos să iasă afară din curtea meu, la care fapt, ei fiind în cea mai neagră stare de beţie, s-a băgat cu capetele sub prăjina mea, în mod inconştient, astfel că, din greşeală, le-am spart puţin capetele, ca să se înveţe minte şi să mă inslute pe mine care sînt cel mai păgubit din această catastrofă, c-am rămas şi fără porc şi fără bani şi fără piftele marinate, fiindcă — în timpul rebeliunii - soţia mea ieşind In foişor şi începînd să ţipe după Salvare, a uitat uşa deschisă la antreu şi a scăpat pisica în dulapul cu alimente, distrugmd complect atit piftelele marinate, cît şi una pereche crenvişti. plus laptele soacră-mi, iar pisica, rămînînd încuiată în dulap, şi-a făcut şi ea unele necesităţi, ca omul, spurclnd cratiţa în care se afla laptele soacră-mi şi care o fi ea pisică curată dat lot trebuie s-o dau la eostorit şi prin urmare eu n-am nevoie de procese cu aceşti beţivi şi mă oblig a le plăti banii subscrişi la porc, imediat cind oi avea, acum fiind lipsit de mijloace materiale, căci soţia mea nu vorbeşte cu mine şi nici soacrâ-mea nu vrea să mă împrumute, dînd toată ziua în cărţi, pe care le urseşte spre a muri eu înaintea ei, ceea ce n-aş crede să aibe acest noroc şi tot eu o să-i pui griul le. fiert, pentru colivă.

Aceasta îmi este declaraţia, despre care oricine se poate convinge că am cea mai mare dreptate, rămînînd de sfintele sărbători, atit fără familie cît şi fără porc şi ceilanţi prieteni, plus capitalul, ca să nu mai vorbim de contravaloarea lui.

Al dv. cu respect, am semnat cu propria mea mină şi cu acest chimic, tocul secţiei neavînd peniţă, iar eu nu ara stilet, că mi s-a furat şi ăla, anul trecut, toate ghinioanele fiind pe capul meu.

Cu respect,
Costache Piticit

DECLARAŢIUNE

Subsemnatul Manole Ogăreanu, de profesiune fără, fiind în proces cu cei ce m-a dat afară la înalta Curte de Casaţie, secsia Il-a, unde am introdus recurs, avînd termen la ÎS ale lunii viitoare şi domiciliat aetualimente la locuinţa soacrei mele Vespasiana Tirlicescu, căci am fost evacuat' de proprietar, fiind în proces cu acesta la înalta Curte de Apel,

secsia IV-a, unde am introdus apel, avînd termen la 23 ale lunii viitoare corent, — declar următoarele cu privire la agresiunea de bătaie ce a avut loc, aseară 15 martie ale lunei corente, între indivizii dl. Nae Sbîrciog, comersant pe picior şi d. Goşcu al cărui nume complect îmi scapă şi nu vreau să ştiu cine este, nefiind de competenţa mea socială şi beţiv, care incident a avut loc pe la orele şapte şi ceva, sau poate să fi fost şi mai mult sau mai puţin, căci al meu nu merge bine, fiind dat la dres în circiuma numită „La ţapul cu guler", declar pe cuvîntul meu de onoare că voi spune adevărul şi numai adevărul.

Pe la orele şase şi jumătate, sau poate mai devreme sau mai tîrziu, nu ştiu exact din motivul că l-am dat la reparat să-i pui minutarul, căci am o nagodă de copil de trei ani şi umblă la tot ceea ce vede că are mecanism, avînd un mare talent de inginer, deşi eu aş vrea să facă Academia Comercială, fiind un studiu mai practic pe aceste vremuri ce va veni în viitor şi intrînd în circiuma „La ţapul cu guler", m-am aşezat la o masă din fundul localului ca să nu mă tragă de la uşă şi am început a redacta o plîngere către înaltul Parchet al Trib. Ilfov, pentru un furt ce mi l-a săvirşit servitoarea soacrei mele, lăsîndu-mă absolut fără nici un pic de lenjerie de corp. Deşi soacra mea susţine că degeaba o mai reclam fiindcă mi-a mîncat trei perechi de inexprimabili vînzîndu-i, astfel că în momentul de faţă mă aflu pe dedesupt cu chiloţi de damă oferiţi de soţia mea ca să nu răcesc — eu nu pot totuşi ca această hoaţă să rămînă nepedepsită, fiindcă eu am avut întotdeauna cel mai mare respect de justiţia imanentă a ţării noastre şi nu mi-am făcut niciodată dreptate singur, avînd pînă în prezent o sută şaizeci de procese judecate la diferite înalte instanţe, plus 23 speţe ce le am în curs de judecare, toate acestea pledîndu-mi-le absolut singur, motiv pentru care le şi pierz căci n-am posibilităţi materiale de a plăti onoralii la advocaţi.

Pe mine nu mă priveşte dacă n-am probe că această nemernică mi-a furat aceste lucruri, fiindcă altcineva n-a avut cine să le fure, iar lenjeria de corp bărbătească vîndută de fiul cel mare, pe care îl posed din prima mea căsătorie morganatică, nu este indentică cu cea care mi s-a furat mie, căci am fost la cumpărătorul acestor obiecte împreună cu dl. comisar Aricea şi percheziţionînd inexprimabilii acestui om, am constat că nu are şi deci copilul a fost persecutat de soacra-mea cu aceste bănuieli, fiindcă, pînă intră la armată, luna aceasta, îl ţiu la mine în pensiune complectă, şi toate calomniile că fură de prin casă şi vinde ca să bea cu femeile şi cu ceilalalţi stricaţi din acest cartier, le spulber cu indignare, fiind de natură a mă şicana pe mine cu cuvinte foarte grele, încît soacra mea mi-a şi spus: „Mai bine il omorai de mic decît să ajungă asemenea pramatie", ceea ce constituie îndemn la omor şi asasinare, fapt pedepsit de înaltul Cod Penal şi pentru care o voi da chiar şi in judecată.

Terminînd de redactat această plîngere în timpul căreia am consumat numai un singur şpriţ sau maximus două-trei, mi-am plătit consumaţia retrăgîndu-mă la domiciliul meu s-o transcriu, astfel că n-am absolut nici o cunoştinţă despre bătaia care a avut loc, această rebeliune petrecîndu-se după plecarea mea, iar din cele auzite a doua zi de dimineaţă, cind m-am dus la acea bodegă să iau un şpriţ spre a redacta o plîngere ce aveam de făcut în privinţa unei calomnii de născătoarea mamei ce mi-a adresat-o aseară un vecin, pretinzînd că eram beat şi am intrat în curtea sa greşind portiţa, eu cred ca, ambii beligeranţi, sînt vinovaţi amîndoi, şi îmi pare rău că nu s-a distrus ambii pe ambii prin bătaie, pentru a se desfiinţa odată aceşti indivizi care nu ştie să bea un şpriţ fără a turbura liniştea consumatorilor liniştiţi, care vine la bodegă cu treburi serioase şi jurisconsulţi.

Primiţi, vă rog, asigurarea deosebitei mele stime şi cousideraţiuni.

Manole Ogâreanu

DECLARAŢI UNE

Supsemnatul Mitu Ghe. Ghe. maistor tîmplar pe vasul „Inginer N. Vlasopol", declar următoarele cu privinţă la faptul de bătaie ce a intervenit intre supsemnatul şi numitul individ Preda Vasile, zis Tigae, bucătar indentic pe acelaşi vas şi ţigan de origine etnică.

De nenumărate rînduri, supsemnatul fiind cam nervos din cauză că nu mai beau, lăsîndu-mî de alcool în urma acelui ulcer ce l-am avut, dl. doctor Brezeanu zicînd că dacă mai beau o lună, salutare şi frăţie cu mine, căci mor la sigur prin

deces, i-am tras atenția numitului bucătar să termine cu glumele ce mi le adresa în fiecare zi, aceste glume fiind chiar şi înjurături ceea ce nu permit căci mama e moartă şi tată n-am, fiind orfan, ca fiu de părinte necunoscut.

Totuşi numitul a continuat mereu înainte cu aceste glume, inervîndu-mă într-un mod cît se poate de să plesnesc.

Astfel, în ziua de 6 februarie, anul corent, pe cînd mă aflam la pupa vasului unde lucram cît se poate de liniştit, bucătarul Preda Vasile a venit cu aceleaşi glume şi cu o lingură în mînă, exrrimîndu-se că in acea lingură mi-a adus să mănînc un aliment foarte ordinar ca să mă îngraş şi să mi se închidă cu această alifie ulcerul pe care îl posed cu acte în regulă, avînd chiar şi două radiografii.

La rugămintea mea ca să mă lase în pace şi să-şi vadă de bucătăria lui căci altfel li dau cu rindeaua în cap, numitul a început să rîdă făcind fel de fel de semne cu lingura în regiunea gurii mele. Coprins de scîrbâ şi foarte inervat n-am mai putut să mă apțin şi i-am răspuns printr-o înjurătură foarte modestă, de tămîie, căci nu m-am alegat în viața mea de părinți, rugindu-1 să mă lase să lucrez. Nevoind a înțelege şi ca să scap de el, am profitat de faptul că mă găseam la acea parte a vasului, care se numeşte pupă, şi am început a face şi eu oareşicari glume şi spirite în legătură cu această nomenclatură a vasului invitîndu-1 să execute ceea ce spuneam.

Atunci el, nemaiavînd ce zice, s-a exprimat scuipîndu-mă pe mîneca hainei, drept care foarte jignit şi fiind în legitimă apărare i-am dat cu rindeaua în cap, comițîndu-i o uşoară zgîrietură, afirmația sa că i l-am spart fiind o mare calomnie, ca dovadă că, în zece zile, acea zgîrietură s-a şi închis, rămînîndu-i numai un mic semn ca să mă ție minte, iar cu ochiul vede mai bine ca-nainte.

Aceasta îmi este declarația pe care am scris-o cu propria mea mînă şi pe care o supțiu şi în fața lui Dumnezeu. Adaog oă cuțitul pe care pretinde că l-am scos spre a-i spinteca organismul este o mincioună, acest cuțit nefiind decît un modest briceag ce-l port asupra mea ca porcboner pentru cine se leagă de mine.

Semnat, cu propria mea mînă,

Mitu Ghe. Ghe, maistor tîmplar

DECLARATIUNE

Subscrisul Iordache Stelienescu, pensionar din această localitate climaterică, unde m-am stabilit din motive că este mai ieftin, atît ca aer curat cît şi ca alte considerațiuni alimentare, pentru că n-avea cum să-mi ajungă, dacă rămîneam în Bucureşti, fiind mică şi aştept şi eu să mi-o mărească acum, căci — în caz contrariu — vă spun, cu tot regretul, că va trebui să sucombez, neavînd altă sursă de viață decit această pensie pe care o respect din tot sufletul, căutînd a o dizolva într-un mod cît mai economic, căci tutunul l-am desființat complet, la zece bucăți pe zi, afară de ce mai recoltez ca oferite sau cerute, iar băutura am atrofiat-o la maximum, procedînd numai cu litra şi la un mare spațiu de timp între repetarea lor, legumind acest lichid într-un mod absolut inchizitorial față de capacitatea mea de posibilități, fiindcă, de ce să mint, mi-a plăcut un păhărel de orice substanță de băutură, dar nu este mai puțin adevărat că mințile nu mi le-am periclitat niciodată față de reputația de care dispun în acest oraş climateric, unde am izbutit să mă fac un cineva simpatic şi cunoscut, față şi de copiii de pe stradă care mă arată chiar cu degetul, după cum poate declara orice cîrciumar, că nu există ca eu să dispun de marfa cuiva fără să plătesc cinstit cînd am, partea mea aferentă, iar sfera noțiunii de scandal nu există în substratul meu, chiar dacă mi se refuză, cîteodată, aceste mici datorii de credit urban. Din acest motiv de cauză, eu nu mai calc de aproape două săptămini în anturajul circiumei domnului Pepenel, preferind mai bine la Pândele Iaurgescu, unde apa în lichid se pune într-un mod mult mai moderat, iar prețurile sînt mai pe înțelesul tuturor, localul fiind lipsit de poezii triviale la adresa clienților, ca acele satire de pe pereții cu: *„Cui îi dai pe datorie, nu-ți mai intră-n prăvălie"; „Pierzi şi timpul, pierzi şi bani. BaHi mai capeți şi duşmani'""* sau *„Dacă bei şi n-ai parale, stai acas la dumneatale"!* care te jigneşte ca client şi om, fiind o chestiune de mirşăvie sufletească şi speculă ordinară. Aceasta fiind situația, în privința raporturilor mele economice cu circiuma d-lui Pepenel, este o imposibilitate ca eu sâ mă fi aflat acolo în momentul agresiunii de bătaie ce a avut loc aseară la orele zece şi deci, in referire la acest fapt, eu nu ştiu absolut nimic

şi mă mir de ce sînt amestecat şi eu in asemenea chefuri interlope, care chiar dacă mă sărbătoresc din cind in cînd cu un pahar de vin, o fac într-un mod foarte demn şi cu totul în alt local.

Cu stimă,
lordache Stelienescu

DECLARAȚIUNE

Subsemnatul Toma N. Tomulică, de profesiune n-am că m-a dat afară cu ocazia cînd l-am ultragiat, prin bătaie, pe dl. şef de servici Urlatu, care dacă nu-l muta de-aici băteam la el in fecare zi, cu orice rizic, pentru faptul că m-a lăsat muritor de foame prin circiumi, că numai de focul acesta beau de mă zvînt spre a-mi anihila durerile ce mi le-a procurat — la întrebarea de anchetă ce mi-aţi făcut, în acest onor. arest unde m-am trezit complect din starea de distracţie în care mă găseam, declar următoarele şi absolut nesilit de nimeni, cu privire Ia găina vecinului meu, care această pasăre răpitoare a produs incidentul de bătaie de aseară, cîntînd cocoşeşte Ia fereastra d-lui Vasile N. Pristavu, funcţionar la onor. primărie, care avînd porecla de „cocoşi", încă din băncile şcoalei primare no. 3, unde am învăţat împreună, s-a inervat de faptul că această găină i-a cîntat cocoşeşte la fereastră şi crezînd că numita pasăre a fost pusă la cale pentru acest solfegiu, de stăpînul său dl. Constandin Ciurescu, pretinul meu, a ieşit în curtea imobilului său în exprimabili şi, înarmat cu un baston, a început să facă diferite ravagii asupra prietenului meu, spărgîndu-i diferite părţi ale corpului între care şi geamul ceasului de la mîna, iar eu, vrînd să-i opresc hemoralgia de sînge care-i curgea din cap, am fost lovit peste organul nasului ce posed, fiind insultat şi de găina paştelui mamei, după care fapt, atît eu cît şi pretinul meu Constantin Ciurescu, aflîndu-ne in legitimă apărare şi foarte liniştiţi, căci veneam de la circiumă, i-am aplicat găina în cap, care avind oul tocmai în curs de evacuare, dumnealui a măsluit adevărul acestui ou, zicînd ca era bolovan şi cea mai bună dovadă că minte este că capul i l-am spart cu mult mai tîrziu, cînd găina decedase din cauza lovirii de capul său, astfel că trebuie să ne plătească daune morale pentru această pasăre care era o fiinţă foarte inteligentă, iar noi nu sintem vinovaţi cu nimic, drept care scriu şi subscriu cu propria mea mină, pe care mi-a sucit-o în mod atît de brutal, încît nici nu mai poci scrie cu ea.

Drept care dau prezenta declaraţie in mîinile dvs. ce va salut cu cel mai profund respect şi numeroasă consideraţie.

Cu stimă,
Toma N. Tomidicâ

DECLARAȚIE

Subsemnatul Arsene P. Ciuciulete, domiciliat chiar de, asupra prăvăliei, în casele mele propi, cu onoare declar următoarele care le ştiu nesilit de nimeni, cu privinţă la faptul de adulter care s-a petrecut aseară pe la orele două noaptea, chiar în curtea caselor mele, la chiriaşul meu dl. Vasile Pelinescu, funcţionar la primărie, serviciul barometric, din care trăieşte şi se hrăneşte cu întreaga familie, fiind un om dintre cei mai cumsecade atît ca paşnic cît şi ca om de societate, care niciodată nu I-am văzut beat, de cînd are cero ză la ficat şi s-a lăsat complect de băutură şi care acest vi ţiu l-a obţinut din cauza şi în timpul serviciului, din motiv de materialul cu care umblă şi care nu se poate să nu bei ca să uiţi, cînd în fiecare seară umbli cu această substanţă, astfel că, aseară, pe la orele două noaptea, mă trezesc din somn, căci tocmai visam pe răposata mea soţie şi eram inervat că nici după lumea cealaltă nu mă lasă în pace, cind aud neşte zgomote venind de jos din curte si crezînd că este vorba de ceva răufăcători, mi-am tras inexprimabilii pe mine şi am luat revolverul care nu era încărcat fiind un sistem distrus, dar ca să am şi eu o armă în mînă şi ieşind în geamlîc am întrebat cine e acolo şi mi-a răspuns o voce foarte alterată: „Eu sînt, nea Arsene, vino repede jos c-am prins-o, e în casă şi nu vrea să descuie şi să ştii că dau foc la imobil dacă nu descuie să-i prinz, că am ambiţie". Care auzind aceste cuvinte, m-am dat imediat jos şi l-am găsit pe chiriaşul meu într-o stare foarte surexprimată, hătînd cu pumnul uşă, care soţia sa Eleonora refuza s-o deschiză, zicînd c ă este beat şi nu-l primeşte in casă şi-atunci eu i-am spus

cu frumosul că n-are acest drept căci el îmi plăteşte chiria şi dînsa mi-a contrarăspuns că să-mi văz de treburile mele dîndu-mă şi dracului, şi-atunci ne trezim că se opreşte la poartă individul Costică Regina-nopţii, care noi îl bănuiam că se află în casă la adulter cu ea şi zice: „Da' ce faceţi, şefilor, la ora asta în curte", iar noi, văzîndu-1, am rămas încremeniţi şi tocmai a descuiat şi ea uşa şi zice: „Veniţi mă în casă, fir-aţi ai dracului de beţivi, să vedeţi dacă sînt cu cineva, că eşti martor şi d-ta d-îe Costică că m-a bănuit de corp delict şi zicea că sînt cu cineva în casă şi eu sînt femeie cinstită şi-o să vă dau în judecată că mi-aţi ponegrit reputaţia mea", şi în timpul acestor expresii care nu face de autoritatea dvs. să le comemorez aci, a bătut oleacă vîntul şi s-a deschis singură fereastra care da in stradă, ceea ce eu imediat mi-am dat cu ideea că corpul delict sărise pe fereastră şi i-am zis individului Costică Regina-nopţii: „Da, d-ta, ce vînt te-a adus pe-aici la ora asta", şi el a început să se răstească la mine şi să zică cum îmi permit să-i cer cont, iar chiriaşa mea a-nceput să sară şi ea cu gura, astfel că inervindu-mă i-am înjurat şi eu pe citeştrei şi-atunci, unindu-se cu toţii în contra mea, m-a luat la bătaie şi abia am scăpat cu viaţă, ascunzîndu-mă la umblătoarea din curte, unde am stat închis în acea atmosferă pînă dimineaţa la şapte, cînd, deschizîndu-se cîrciumile, cei trei asasini s-a dus să bea ţuică şi să se rîză pe reputaţia mea, drept care vă rog să binevoiţi a cerceta cazul şi am face imediată dreptate, la caz contrariu fiind decis să-i omor.

Aceasta îmi este declaraţia şi jur pe mormîntul meu că mă ţiu de ce-am spus.

Arsene P. Ciuciulete

DOMNULE SUBCOMISAR ŞEF,

. Subsemnatul Pantelimon N. Ciupercea, celibatar şi becher, domiciliat la sora mea, care fiind cam cată şi distrugîndu-mi complect liniştea şi echilibrul vieţii mele prin puterea sa de cuvîntare pe care a moştenit-o de la biata mama, săraca, încît şi răposatul tata purta dopuri de plută în urechi, în disperarea mea de cauza m-am hotărît sa mă căsătoresc, deşi am fost contra lor pînă Ia vîrstă mea de astăzi. Sînt om de aproape şasezeci de ani şi ceva şi pentru a face pasul ăsta m-am orientat după anunţurile de căsătorii ce se exprimă la Mica Publicitate din diferite ziare şi convenindu-mi, printre rlnduri, o anumită persoană de fizic plăcut, etate potrivită, suflet şaten şi ceva situaţie corespunzătoare, m-am prezentat la agenţia „Fericirea", care posedă această persoana şi depunînd taxele ce mi s-a cerut imediat de Ia obraz, mi s-a aranjat vederea necesară cu persoana în chestiune pentru ziua de 15 februarie, la orele cinci, post-scriptum, la locuinţa sa din strada Fundătura mireselor no. 5, în fundul curţii, cum intri pe mîna dreaptă, întrebînd de doamna Sofia Telerceanu, ceea ce am şi procedat conform celor produse la numita agenţie, prezentîndu-mă la această fundătură şi pătrunzînd în curte cu rizicul galoşilor ce îi posedam în picioare şi tocmai cînd căutam sa mă salvez din acest noroi, am fost întimpinat de o tîrlă de cîini, care cu toate invitaţiile mele de cuţu-cuţu sau marş tu, a înţeles să-mi rupă paltonul în trei locuri diferite, precum şi să-mi devasteze pălăria, şi numai datorită ajutorului ce mi-a fost dat de numeroşi trecători de pe stradă şi de cîţiva locatari din curte, care aruncînd cu apă fiartă pe aceste animale m-a opărit aproape pe toată suprafaţa mea şi, în sfirşit, lucrurile liniştindu-se, m-am gîndit că mă voi scuza faţă de doamna în chestiune că mă prezint în acest hal, la vedere, dar nu este din vina mea şi am bătut la uşa imobilului său, conform hîrtiei ce era prinsă cu o pioneză în loc de sonerie, pînă ce această uşă mi-a fost deschisă de către un individ somnoros şi îmbrăcat cam sumar, care pe o voce foarte suburbană m-a-ntrebat că pe cine caut şi cine sînt eu, drept care, declarlndu-mi calitatea şi scopul vizitei mele, a început sa mă ia la înjurături de toate categoriile, pomenindu-mi chiar şi de văzduh şi zicînd că soţia sa, d-na Sofia Telerceanu, nu e fata de măritat şi dacă mai scot o vorbă asupra acestui fapt eu dorind să-i explic prin ziarul ce-1 posedam ud în buzunar, mă leagă cu fringhia de rufe şi mă duce la balamuc, astfel că de-abia scăpînd cu viaţa, fără galoşi, fără pălărie, cu paltonul perforat şi complect inundat pe corp, viu în faţa dvs. cu respect pentru a vă ruga să daţi ordin să se facă cercetări în privinţa acestor agenţii care îşi bate joc de oameni şi de inventarul lor şi mai are obrăznicia să-şi zică şi „Fericirea", pretinzînd că ei nu este de vină dacă cine ştie ce vecini de-ai numitei doamne a vrut să-i facă o farsă.

dînd-0 la agenția sa, pentru ca ei să dea anunțul in gazeta, nSSnd vinovați si zicînd că să mă despăgubească cine m-a păgubit, adică potera de dulăi din fundătura cu acelaş.

sco Primiți, vă rog, asigurarea respectului meu şi cine o mai face ca mine, ca mine să pățească.

Pantelimon Ciupercea

NOI, FEMEILE!

MULT STIMATE DOMNULE PROFESOR DOCTOR,

Prin prezenta viu de a vă comunica aşa cum mi-ați prescris la plecarea mea din sanator, că am ajuns sănătoasă acasă, ce prin marea dvs. ştiință m-ați operat atît de bine încît am început chiar să mă şi întremez la corp şi nu mă mai doare deloc acolo unde ştiți dumneavoastră că-mi răspundea cînd mă apăsați din viceversa şi acuma, puțind a mă da jos din pat pe şezlong, mă grăbesc a vă scrie, ca să ştiți şi dumneavoastră cum imi merge cu sănătatea de care dispun cît şi cu cicatricea care mi-a rămas ca cea mai scumpa amintire de Ia dvs., cu ocazia vizitei ce ați făcut în organismul meu, redîndu-mă societății cît şi soțului meu, care vâ mulțumeşte şi el tot pe această cale, căci ține foarte mult la mine şi se îmbată în fiecare zi de bucurie c-am scăpat cu viață, deşi lumea din această provincie de mahala i-a scos unele cuvinte că se-mbată de necaz că n-a rămas văduv şi că vă dă la toți dracii pe dvs., doctorii, Injurînd de bisturiu şi de chirurgia mă-si, dar nu este adevărat de aceste vorbe şi nici că alaltăieri-seara, fiind puțin cam deraiat a zis, la Huidumă, la aperitive, ca unge sanatorul cu gaz de petrol şi ii dă foc ca Neron, acesta fiind un dine al nostru absolut inofensiv ca să facă asemenea incendii, că nici măcar nu mai poate să muşte din lipsă de dinți, căci este în vîrstă Înaintată, avlndu-1 de zestre şi mi-e milă să-1 otrăvesc, fiind suflet de om şi el, că eu n-am putut să tai nici un pui de găină în viața mea, că mă ştiți de la sanator ce fricoasă eram, c-a trebuit să m-adormiți cu clorofon spre a-mi face anestezia şi puncția lombardă în spate ca să mă puteți opera în voie, că şi acuma nu pot să-mi explic şi mă ruşinez singură prin casă, cînd mi-aduc aminte că am putut să stau într-un mod atît de nud în fața dvs., dar ştiința n-are ochi, fiind legată la aceştia, iar suferința face pe om chiar nud deşi

eu nici la baie nu mi se întîmplă aşa ceva, fiind totdeauna cu un lenj ceva pe mine că poate intra Mitica, nefiind cloț la uşă, sau băiatul din prăvălie care m-a şi surprins de cîteva ori în acest peizaj, căci, cum aude de jos ca curge apa sus la baie, îşi face de lucru pe sus, zicînd că a venit să caute bradolina sau alte medicamente ce le ținem în baie la răcoare, iar temperatură n-am mai avut absolut nici un arad şi mi-am luat-o de două ori pe zi tot în acel loc unde mi-o lua şi sora la sanator, iar regimul pe care mi l-ați contraindicat pe rețetă îl urmez cu sfințenie, dar din acel „petit de dejeuner" din care ați scris să mănînc în fiecare dimineață, n-am găsit pe nicăieri în oraş la noi, astfel că i-am scris lui frate-miu, care stă in Bucureşti, să dea cit o fi şi să-mi cumpere el de-acolo proaspăt şi să-mi trimeată aicea ca să am şi de rezervă, aşa că pentru a nu vă răpi din conținutul timpului dvs. atît de scump, că poate aveți vreo operație la sală şi nu vreau să vă rețin de la mîna, vă rog stimate domnule profesor doctor să primiți sinccrile mele complimente precum şi acest modest purcel de lapte pe care să-1 mîncați sănătos ca suvenir la cuptor din partea mea. Poftă bună şi mersi asemenea.

A dvs. operată,
Eleonora Tigvulcscu

SCUMPĂ VASILESCU,

Făgăduindu-ți, după cum ți-am promis în scrisoarea mea de ieri, căci eu mă țiu totdeauna de cuvînt şi ți-am scris în fiecare zi neavînd altceva mai bun de făcut față de plictiseala de aici şi deşi tu nu mi-ai răspuns decît sporadic şi din cînd în cînd, eu îți scriu numai pentru plăcerea mea de a aşterne pe hîrtie diferite impresii ce le acumulez în timpul vieții şi deci îți transmit chiar acum de dimineață cînd m-am întors de la bal cîteva impresii fugare ce le-am recoltat azinoapte, stînd Ia bal pînă la cinci dimineața, căci tata pierdea la pocăr şi nu vrea acasă, ca să se refacă, n-aveam cu cine să plec acasă şi m-am distrat tu la acest bal cum nu m-am distrat aşa de bine de la celălalt de săptămîna trecută, dar mai intîi de a ajunge la bal sa-ți povestesc tu ce frumoasă eram îmbrăcată cu rochia soru-mi de mătase, căci ea şi-a pus-o pe cea bleu şi cu garoafă naturală în păr, încît toată lumea zicea că semăn cu o chinezoaică japoneză şi am avut un mare succes la toți băieții din sală şi de la bufet care m-a dansat şi m-a curtat pînă mi s-a rupt bumbul de la portjartier şi numai la bufet am fost invitată de cincisprezece ori, mincînd diferite prăjituri şi lichior încît eram atit de eherchelita din frişca că nici nu mai ştiu ce s-a petrecut cu mine şi cum de-am ajuns pe scara din dos cu dl. Nedelchianu, un jude nou de la Tribunal, băiat foarte cult atît ca ochi cit şi ca cultură juridică, că mi-a spus nişte bancuri de m-am prăpădit de rîs şi îți spun sincer că nu ştiu dacă judele îmi place sau nu, căci n-am avut timp să mă analizez strmgindu-mă pantofii, dar tot ce pot să-ți spun este că sărută foarte bine, incit m-am amețit complect şi dacă n-aveam şansa să fiu in brațele lui aş fi căzut pe scara de la pivniță unde ne aflam şi cine ştie ce mi s-ar fi putut întimpla, sau ca data trecută la balul Crucii Roşii cînd mi-am scrîntit piciorul, cazînd cu Nicolau de la Electrotehnică, dar de ce să vorbesc cu păcat Ia balul ăsta am avut un mare noroc că am fleortat tot cu băieți puternici, în timpul cînd mă duceam la scară să mă mai răcoresc de dans şi să-mi mai aerisesc pantofii soru-mi care mă strîngea avînd număr mai mic şi i-am umplut pe toți de ruj de s-a prăpădit tot balul de rîs cind veneam cu ei îndărăt în sală, eu fiind ***cluul*** serii şi regină într-ale lumii ginte mari şi apropos de regină a balului eu am fost aleasă a treia cu cincispreze voturi, căci Nedelchianu care m-a votat nu mai avea bani asupra lui ca să cumpere ilustrate pentru vot şi am primit ca sceptru un frumos obiect pirogravat, care mi se pare că este sau vas de flori sau călimară, fiind lucrat in motive naționale, aşa că făcîndu-mi-se somn termin această scrisoare şi urmează continuarea pe mîine, care te sărut dulce, a ta colegă ce nu mai pot de somn.

Ninctta

DRAGĂ TANTI,

Nici nu ştiu dacă ce-ți scriu acuma va putea fi lizibi ca să citeşti, căci sînt încă asupra chefului de aseară, unde am fost invitați ***mit di ganțe familion*** şi eu venisem deja

cam tu-tu-tu acasă, căci am fost la aperitiv cu pretorul care vorbeşte cu r şi este divorţat, fiind foarte drăguţ atît ca fizic cît şi ca bancuri şi ne-a spus-o pe aia cu doi ovrei, care mi-a căzut ţoiul de ţuică din mînă de rîs şi l-am vărsat pe substitutul de procuror, dar nu e nimic că nu pătează şi dacă nu, n-are decît să se însoare ca să-i cureţe nevasta petele cu ciuin, căci mi-este foarte antipatic din cauză că s-a dat la pretor, dar nici el nu s-a lăsat mai prejos şi i-a răspuns foarte licenţiat în drept şi, la şapte, cind am plecat, a vrut să mă sărute pe antebraţ şi eu i-am spus că drept ce mă ia pe mine şi ori mă sărută pe gură ori mai bine mă lipsesc şi, cînd am ajuns acasă, m-a luat ai mei în primire că nu sint gata şi tata a spus că miros a vin, ceea ce a minţit căci miroseam a ţuică prearsă şi, cînd am ajuns — pe la nouă —la ăia, era cald in salon şi mi s-a muiat toată dispoziţia, încît m-am făcut puţin de rîs că mi-a venit să dau la boboci pe comandantul granizoanei care era lingă mine şi care m-a scos puţin în curte să iau aer, dar în loc să mă ţie de cap, m-a ţinut de talie şi-a zis ca să facem o plimbare cu sania că-mi face bine la greaţă şi ne-am dus cu sania regimentului pînă la pod şi, din cele ce am discutat cu el, m-am convins că e un băiat foarte capabil, fiindcă sărută foarte bine şi nefiind însurat mi-a cerut şi mîna, deşi mi le ţinea pe amîndouă într-ale lui şi cînd ne-am întors Ia aia, toată lumea a făcut *aaaaaa* şi ne-a luat în primire că unde am fost şi mama mi-a făcut cu ochiul ca să nu exagerez şi tocmai cînd eram mai în fleort cu comandantul, hop că vine şi pretorul murdar de roşu după ureche care îl avea de la mine din gang, de la aperitiv, şi toată lumea l-a luat în primire că de ce este mînjit, iar eu care ştiam i-am spus colonelului că de Ia mine şi atunci colonelul a spus că-1 concentrează şi pretorul a zis că n-aş crede şi a început să vocifereze unul la altul, pînă a ajuns la obiecte bisericeşti şi ăia la care eram a spus că-i dă afară din casă că le strică jurfixul şi atunci pretorul a zis că le închide localul că se joacă cărţi şi tata a spus ca el nu permite să fie jicnit, că el joacă table nu cărţi şi pierde şi dacă mama joacă pocher n-are decît s-o aresteze, că i se mai linişteşte şi Iui urechile şi atunci mama a spus că-i dă cu sindrofia în cap, iar tata a luat tortul de pe bufet ca să se apere şi, din greşeală, a dat cu el în nevasta protopopului şi-a umplut-o de cremă pe odăjdii, aşa că eu văzînd că iese scandal, am ieşit în curte cu advocatul statului care a fost numit acuma de

curînd şi care este un jurisconsult foarte capabil, căci sărută perfect şi n-are pretenţii de căsătorie, ceea ce eu nici n-aş putea să primesc că i-am promis lui Nelu că-1 aştept să-şi termine armata şi eu sînt o fire foarte fidelă şi care nu l-aş înşela pentru nimic în lume, aşa că de revelion nu mai sîntem invitaţi nicăieri şi o să-1 facem la noi acasă, adică babacii, căci eu sînt invitată la inginerul silvic care este un băiat foarte capabil şi am auzit că sărută foarte bine şi cu torpedo.

Te sărută dulce şi la mulţi ani, a ta prietenă.

Lica

GIGEL,

Cred că aceste două rînduri spune tot, ca dramă sufletească şi definitiv produs intre noi pentru totdeauna.

Am plecat de-acasă pentru veci.

Ca să nu cauţi degeaba, comemorez aicea cele cîteva lucruri pe care le-am luat din casă, ca fiind ale mele personale :

1. Lei 1475, bani numeral, din biroul tău.
2. Căţelul cu harnaşamentul complect.
3. Lengeria trusoului de pat şi corp.
4. Vesela de la nuntă.
5. Garderopa mea.
6. Trei kilograme zahăr tos.
7. Una sticlă untdelemn de ulei.
8. Patru cîrpe de praf şi periile de ghete cu pluş crem.
9. Diferite mobile şi obiecte, ca maşina de gătit, becurile electrice etc. Ţi-am lăsat biroul care nu mă priveşte şi în cutia căruia vei găsi toate lucrurile din casă care îţi apaţin.
10. Diferite mărunţişuri, ca haina ta de blană, aparatul de radio, televizorul, perdelele, argintăria, vesela şi altele care nu-mi revine acuma în minte, fiind enervată, că n-a venit încă a doua oară camionul sa le ia, dar tocmai acum sună în faţă şi probabil c-a venit. Treaba ta cu divorţul şi de pensie alimentară nu te iert, căci ai fost o canalie şi m-am jertfit într-un mod ireproşabil pentru tine, ceea ce d-aia ţi le spun ca să ştii.

Să nu mă cauţi la mama, căci nu voi fi acolo, dar e degeaba fiindcă nu mă mai împac, lupta mea sufletească

pentru tine fiind un ce din domeniul trecutului, căci motivul tu ai fost, cind te-am surprins în patul acelei femei, în timp ce erai martor la tribunal, iar minciuna că asta e o invenţie de-a mea, mi-a repugnit întotdeauna, fiind un sentiment care eu n-am fost crescută aşa şi este absolut inutil. Dar nici nu vreau să mai discut despre acest moment odios, căci era şi urîtă după cum am auzit din sorigintea cui mi-a spus iar, ca grasă, ce să mai vorbim, căci acesta a fost genul tău întotdeauna şi nu o femeie cinstită şi fină ca mine. Dar Bă nu crezi tu că s-a isprăvit lumea pentru un bărbat şi, chiar în această noapte, voi pune în practică răzbunarea mea şi-am sâ mă împac cu el, deşi sîntem certaţi de trei zile, căci eram indignată din cauza ta şi-aşa am făcut, ca o proastă, toată viaţa, cu toţi cei care m-au iubit, certîndu-mă cu ei din cauza ta, căci aveam rcmuşcări că te-nşel şi mai bine mi-am zis că dăi dracului pe toţi, ca poate mă prinzi şi n-aş vrea să iasă ceva impropriu pentru reputaţia mea care o am din familie şi nu-ţi permit ţie să mi-o terfeleşti în braţele acelei femei fâcînd pe martorul la tribunal, deşi negi ca un sperjur. Dar Dumnezeu e bun şi ştiu că te va pedepsi dînd şi acatist în acest scop, căci nu se poate să-ţi baţi joc de mine şi de copilul pe care era să-1 avem, fiind lipsit complect de cel mai sfint artoicol de fond al unui om, şi anume caracter. De aceea termin pentru totdeauna, căci mai bine niciodată decît mai tîrziu şi semnez pentru ultima dată,

Cornelia

P.S. Era să-ţi mai spun ceva, dar mai bine lasă, ca să vezi şi singur, că am luat şi covoarele.

DRAGĂ ŢUŞCA,

Venind din provincie pentru cîteva zile la Bucureşti şi citind în diferite ziare şi afişe de pe stradă numele tău „ŢUŞCA" şi ştiind că practici viaţa artistică, care de cînd eram împreună, la profesională şi mi-a plăcut şi mie atit de mult, dar n-am. putut s-o efectuez, din cauza lipsei ochiului pe care ştii că-1 am absent, am crezut că ai ajuns artistă celebră şi m-am dus la teatru ca să te văd în noua ta impostură a fazei în care-

ai ajuns şi să te felicit, că, măcar tu, din clasa nosatră care vream să ne facem cu toatele artiste, atunci după ce am jucat la şcoală *Despot Vodă* de Carageale, la serbarea de la 24 Ianuarie, ai putut să îmbrăţişezi această carieră nemuritoare ce se numeşte viaţă de artist, adică acea viaţă care îţi dă atit strictul necesar cit şi laurii de a funcţiona pe toate gardurile şi zidurile.

Cumpărindu-mi bilet şi aşteptînd începerea reprezentaţiei, îţi mărturisesc, tu, că sufletul îmi era pătruns de un fior de artă, mai ales că un tip cu ochelari — care se afla lîngă mine — profitînd de starea exotică în care mă aflam-, începuse a conversa cu mine, şi chiar cu mîinile.

îţi închipuieşti surpriza mea neaşteptată, cind, începind spectacolul, am văzut că acea Ţuşca de pe scenă nu erai tu ci absolut cu totul altă artistă, pe care n-am mai văzut-o niciodată, căci eu, de fapt, nu mâ duc Ia teatru şi prefer mai bine la film căci e mai ieftin şi mai abondent. Am stat totuşi pînă la urmă, rîzînd de m-am prăpădit de subiectul întîmplărilor care se încurcau în piesă într-un mod atît de să fie-al dracului cine-a scris-o. Dar mai bine să-ţi povestesc şi ţie conţinutul subiectului. Nu am însă programul la mine căci n-am cumpărat, dat tot ce pot aţi spune este că Ţuşca aceea de pe scenă se aseamănă cu noi toate fetele din sală ce n-aveam noroc in viaţă, spre a ajunge, ca ea, iubită de toţi artiştii din piesă şi invitată — pe cheltuiala lor — cînd la Sinaia, cînd la Constanţa. Nu mai vorbesc, tu, de ce toalete i-a făcut cu toţii, punînd mînă de la mină şi in ce casă au instalat-o, în timp ce altele, care nu sîntem mai prejos decît ea, mucezim prin provincie ca suflet liric şi fir-ar a dracului să fie de viaţă.

La sfirşitul spectacolului, eram atît de fericită din cauza distracţiei ce am întreprins, incit nici n-am băgat de seamă că ochelaristul care sta lîngă mine m-a urmărit pină la ieşire, întrind în vorbă cu structura mea, căci n-aveam umbrelă dar l-am repezit sâ mă pomenească şi n-am admis să mă conducă acasă, căci stau la sora mamei, ci numai pînă la o berărie unde am petrecut foarte bine, între patru ochi. Adică vorba vine între patru ochi căci şi lui îi lipsea unul, avîndu-I tot absent din naştere si deci am fost numai în tetatet.

In sfîrşit, ce să-ţi mai spun, tu, la ora închiderii se făcuse prea tîrziu să mă mai duc la sora mamei, căci nu mai aveam tramvai, astfel că a trebuit să primesc invitaţia ocherlaris-

p

tului, care era un băiat foarte salon şi să mă culc cu sora lui, despre care, ajungînd acasă, am aflat că plecase în provincie la nişte rude şi de aceea finalul acestei seri nu-ţi pot spune acuma cum s-a isprăvit, dar tot ce pot să-ţi spun este că ochelaristul mi-a explicat că „Tuşea" era numele piesei la care am fost, nefiind nicidecum al tău ca artistă, care nici habar n-are cine eşti.

Te sărut cu toate condoleanţele de regret.

A ta colegă,
Măndâckescu

SCUMPA MEA TANTI,

în viaţa mea nu mi-a plăcut să mă amestec în viaţa altora ca să nu se zică că mă bag ca să turbur apele şi mai rău, întrucît aşa este omul ca femeie, căci noi judecăm prin prisma şi, totdeauna, ni se pare că cine ne vrea bine este falşi — dar, ca să nu zici că nu sînt prietena ta cei mai bună, m-am dus ieri la Leoparda ca să-ţi satisfac comisionul ce m-ai rugat şi m-a primit, tu, în curte sub zarzăr că i-a fost frică să nu-i tocesc persanele din casă, care, de fapt, sînt lucrate în ţară, fiind covoare de origine etnică de la Văcăreşti, unde are multe relaţiuni de muncă silnică, că tot neamul lor a vizitat această localitate climaterică, fiind vilegiaturişti vechi, ca chiar şi acuma are un frate în recurs şi doi cumnaţi rămaşi definitiv, fiindcă nu îe-a mai mers cu martori mincinoşi şi nici măcar c-o cafea nu m-a tratat, care este mai mare ruşinea faţă de musafiri şi m-a primit într-un capod troteur care zicea că l-a primit acuma, cu avionul, din străinătate, dar care, de fapt, era lucrat în casă şi cusut chiar de ea, căci avea sugiu la deget de la ac şi spunîndu-i obiectul pentru care îi fac această vizită inopinantă, s-a ingreţoşat toată de parcă luase untură de peşte şi-a zis că pe ea n-o priveşte ce-a făcut logodnicul ei înainte de a se logodi cu ea şi că pase-indefiniul lui n-o interesează şi habar n-are că a fost logodit cu tine timp de cinci ani cît l-ai ţinut in casa gratis, muncind, proastă ce-ai fost, pentru el, ca să te lase acuma mască şi să facă pe nonsensul cu ea, fiindcă are casă şi s-a platinat cu acajiu la păr şi după ce mi-a cerut tot mie o ţigară, ca zicea că pe-ale ei le-a lăsat pe şemineu şi nu se mai duce să le ia, a adăugat că n-ai ce-i face, aşa e pe lume şi nu poţi să forţezi un om să te iubesacă cu sila, iar ameninţările tale care i le-am citit din scrisoarea ce mi-ai scris-o să i-o arăt, o lasă cafe-glase căci alea sînt superstiţii de incultă şi panoramică la cap şi ea nu crede în farmece, iar despre vitrion a zis că te reclamă la parchet c-o ameninţi cu moartea şi vrei să-i distrugi rămăşiţele pămînteşti, fiindcă este mai frumoasă decît tine şi ţi-ai rupt direcţia de gelozie, fiindcă te-a lăsat Mişu pentru ea, iar dacă nu te astîmperi, iţi pune profilul, că are un văr care termină acuma la Văcăreşti, c-a avut puţină treabă acolo şi-l graţiazâ de Anul nou şi, care văr, bate cea ce n-a văzut nici Inchiziţia, aşa că sfatul meu de prietenă sinceră a ta este să nu te pui cu asemenea fiinţe ca Leoparda, căci, fiinţa asta, este un obiect care n-are nimic sfint şi mai bine dă-1 încolo şi pe Mişu ăsta şi dispersează-te de el, căci zău, tu, că nu face să suferi şi-o va minţi şi pe ea cum te-a indus în eroare şi pe tine si cum a umblat si cu mine la acelaşi lucru, însă cu mine nu i-a mers, fiindcă eu n-am ajuns încă sa dau bani la bărbaţi, cind mai sint alte generaţii de băieţi — cum e generalul meu — care pe lîngă pensie are şi altă promoţie de manieră, căci mi-o dă mie pe toată şi deci tu fă cum vrei, căci este ambiţia ta în joc, dar eu — dacă aş fi în locul tău — ori m-aş lăsa păgubaşă, ori i-aş face o frecţie cu vitrion în ochi, că pe urmă se trezeşte în geantă şi nu mai e bun de nimic, astfel că te sărut dulce a ta prietenă, j

Cu cu tina

STIMATE DOMN,

Am primit scrisorea ce mi-ai trimes prin prietenul dumitale, la care te rog să iei act că nici n-am citit-o, fiindu-mi greaţă de toate expresiile ce scrie în ea şi pe care ţi-ai permis a mi Ie adresa într-un mod atît de grobian.

Adevărat! Bine a zis cine a zis că cei şapte ani de-acasâ cînd nu-i ai, îţi lipseşte, iar cine se naşte fără educaţie din prima zi a vieţii, tot aşa moare şi in ultima, chiar dacă ajunge parvenit, prin fuste sau scrisori de recomandaţie.

Dar, ca să terminăm odată cu această poveste, care va rămîne o pată în trecutul pe care mi-l rezervă viitorul, te somez să afli că nu te mai cunosc şi nici nu te-am cunoscut niciodată, totul nefiind decît visul unui coşmar urit. Uşa garsonierei mele îţi este, de-aici încolo, contrazisă, iar servitoarea are ordin să te linşeze cu găleata de lături, dacă vei mai avea curajul să calci pe la mine- Te previu, de asemenea, că atit fratele meu vitreg, cît şi Mişu logodnicul ce-l am acuma, în locul tău — ca să nu crezi că am rămas ţuţ şi în stare amorfă, dacă m-ai părăsit dumneata — de-abia aşteaptă, la lift, să-mi repare onoarea pe care mi-ai sinistrat-o, fiindcă am fost naivă şi am crezut în cuvintele perfide cu care m-ai tergiversat, pină m-ai adus la un moment de uitare de sine şi snobism, făc'ndj-mă să-ţi aparţin într-un mod eminamente, deşi, de fapt, nu farmecele dumitale m-au zăpăcit — fiind fleţ în dragoste — ci acel lichior infect cu care m-ai făcut să beau brudâlşflaf, zicînd că e cokteil-party, pînă am ajuns in stare latentă şi-ai abuzat de superficialitatea mea, care eram convinsă că eşti Nelu, adică cu totul altă personalitate decît nomenclatura dumitale.

De-acum înainte însă ființa mea îmi reaparţine iarăşi din nou şi am să fac ce vreau chiar din punct de vedere material, cum ți-ai permis a-mi scrie dumneata intr-un mod atît de măgar şi grafologic, deşi niciodată nu te-ai simțit să-mi dai nimic şi nici puşculiță nu m-ai întrebat dacă am, ba din contra, tu mi-ai cerut cînd ai plîns că-ţi lipseşte de la minister şi intri în puşcărie dacă nu-i pui la loc, cînd — de fapt — pierduseşi Ja pocher, acasă la metresa cu care faci pe şozul acuma şi care o lume întreagă ştie că are tripou de cărţi şi în care se mănîncă fel de fel de svonuri şi chiar stupefiante.

Iţi spun toate aceste mentalităţi ca să nu crezi dumneata că eu nu ştiu tot şi nu înţeleg şpilul de ce te-ai alegat de faptul că m-ai văzut cu Mişu la „Caru cu bere", ca să găseşti motiv de aperitiv să te cerţi cu mine şi să mă laşi şi fără un ban şi plîngînd pe stradă.

E! Află că bunul Dumnezeu a avut compătimire de mine şi chiar in acea seară m-am logodit definitiv cu Mişu, care ne urmărea in spatele nostru, bănuind că vei face scandal. Nici in *O ime şi una de nopţi* n-am petrecut mai bine ca în acea seară, la Mişu, care este un băiat foarte bine, ca bloc şi bărbat şi n-are nevoie de monogramă pe cămăşi spre

a se face simpatic şi iubit în modul cel mai instantaneu, încît el nu s-a aşteptat la asemenea filodormă din partea mea.

El este un suflet deosebit ca fizic şi o minte translucidă, care vede lucrurile cum este in realul lor şi a înțeles un suflet de femeie, spre deosebire de alţii care n-au urmărit decit plăceri ordinare, plus leafa mea.

De aceea, te somez, a-mi trimite imediat suma de bani ce mi-ai mîncat ca împrumut, cunoscînd că, dacă nu pe toţi, mă voi adresa justiţiei. Pieptenul şi pasta de dinţi poţi să le opreşti, dar pijamaua mea nu, nedorind să se îmbrace alte stricate cu ea.

Cu tot dispreţul,

Didina

D-sale d-lui Sandu Popescu-Nucşoarâ Student în litere

SUFLET PRIBEAG,

Cum am putea să nu răspund imediat scrisorii tale in care faci un apel de S.O.S. la înţelegerea mea ce ţi-o acord complect, ca să nu-ţi mai faci gînduri negre, căci sinuciderea este un sentiment care n-ai de ce şi tocmai un băiat ca tine pe care te aşteaptă un viitor, care dacă n-a fost pînă acuma va fi însă cu siguranţă. Fără să am pretenţia de a fi atît de intelectuală ca tine şi a mă putea exprima intr-un mod atît de profundis, voi căuta totuşi să-ţi explic că n-ai dreptate de a crede despre mine ceva atît de intrinsec, căci lumea este rea şi oricît ai trăi de condensat, intrigile tot se ţes ca un păianjen spre a te calomnia şi a arunca asupra ta toată răutatea ei de femeie fără nimic sfint sau sacrosanct.

Ori tu ştii bine că pe această femeie, al cărui nume mi-e şi silă şi-l pronunţ în scris, am ţinut-o in casa mea doi ani de zile, cit a coabitat la mine cu chirie, ce nici măcar nu o plătea, că mi-a dat o geantă pentru un trimestru şi n-am zis nimic, deşi m-a minţit că pietrele de la fermoar sînt veritabile spre a putea să-ţi faci cercei din ele, deşi eu nici nu m-am gîndit să-mi fac, fiindu-mi frică să port în ureche ceea ce a atins mîna ei de moravuri atît de stricate, precum m-am convins precis de-atîtea ori, dar nu vream sâ cred.

Ce n-am făcut pentru ea in acest timp, să jure ea că nu e adevărat, chiar şi lenjurile mele de corp i le-am împrumu-

tat cind se ducea la vreo „vedere" ca să facă impresie bună şi să se vadă că are măcar trusou de mătase pe ea, plus bani în mină şi pudră, şi parfum, şi mănuşi, şi ciorapi, că mi i-a şi lărgit avînd nişte picioare groase şi care nici nu se compară. Dar mi-am zis: „Lilica e cea mai bună prietenă a mea şi fiindcă e ghinionistă la noroc, s-o ajut în viaţă pînă şi-o face şi ea o nomenclatură, căsătorindu-se cu cineva, sau trăind măcar oficial cu un om care să corespundă, dar nicidecum cu tot Bucureştiul şi într-un mod atît de cosmopolit că s-au convins toţi cu cine are de-aface şi n-au mai vrut să ştie de minciunile ei că are inel cu blazon şi taVso a fost ministru în provincie.

Oricare mi-a fost răsplata pentru tot ce am făcut pentru această fiinţă in structura cui nu există nici un pic de densitate morală sau alt sentiment franş? De îndată ce s-a văzut şi ea c-o sclrbă de astrahan in spate şi-ajuns să mănince la „Modern", a început să colporteze asupra mea tot felul de fapte şi minciuni, căutînd prin asta a îndepărta de mine toţi bărbaţii care mă curtează şi a-i atrage în apanajul ei, fiindcă s-a jurat că pînă la Sfîntul Gheorghe ajunge proprietară. Aşadar, desigur că şi tu ce-ai auzit despre mâne tot din emisiunea ei trebuie să parvie şi te rog să fii convins că nu e adevărat nimic şi viaţa mea este curată ca o floare, căci mai bine sărac şi curat ca mine, decît bogat şi cu Blazendorf la gît ca ea, că s-a şi operat la glanda tiroidă din cauză de rea de gură.

Aşadar, tu n-ai nici o raţiune să fii trist din cauza mea şi să te gîndeşti la prostii, căci moartea este un sentiment foarte urît la vîrsta ta, cînd eşti atit de tînăr şi ai un talent atît de literar, c-am plins citind scrisoarea ta atit de frumoasă ca teză, dar greşită despre mine care, orice ar zice lumea, am fost, sînt şi voi fi, ceea ce sînt şi am fost şi nu egzistă să mă schimb.

Restul este calomnie pură, iar tu fii liniştit şi învaţă bine pentru examene, iar cînd te-ntorci la Bucureşti dă-mi şi mie un telefon ca să ştiu la birou şi să mai stăm de vorbă împreună fiindcă mie mi-a plăcut şi-un pic de filozofie pe lume, nu numai crai şi mese şi lux, sau alte părţi atît de terestre. Poate de-aia sufletele noastre s-au înţeles atît de involuntar şi de indentic, căci corpul nu contează şi să-1 lăsăm altora ce nu pot să înţeleagă celelalte sfere sufleteşti.

Te sărut platonic,
Coralia

LILLY MIC,

Am primit drăgălaşa ta scrisoare, prin care eşti atît de nenorocită în privinţa tuturor motivelor ce-mi descrii, şi ca cea mai bună prietenă a ta îmi incumbă să-ţi răspund sincer, deşi, aici la Bucureşti, sînt foarte tergiversată cu serviciul, din cauza directorului meu, care, ce să-ţi spun tu,, îmi face fel de fel de avansuri, dar nu din leafă, ceea ce se-nşeală amarnic dacă îşi închipuie că va reuşi, eu fiind a fată cu cea mai mare experienţă în directori şi, pentru z?ce garoafe pe care mi le-a trimis acasă, şi-a greşit socotelile, dacă îşi închipuie că va obţine altceva în schimbul acestei horticulturi, astfel că trebuie să te cert foarte rău asupra stării în care te afli din cauza acelui bărbat, care te supără şi nu face de sensibilitatea ta să-ţi zdruncini sistemul nervos, devenind o epavă a acestui om şi suferind într-un mod atît de neurastenic. Vezi tu, mie nu-mi place să vorbesc de mine, dar eu sînt cu totul altă concepţie de fire şi pe mine nu m-a putut convinge directorul nici cu lemne de foc, căci mai bine preconizez mîncarea la spirt, decît să creadă el că va obţine ceea ce crede, pentru un metru de cer cojite, care de fapt au fost şi verzi şi sfatul meu cel mai bun este să cauţi să te explici cu el, imediat, într-un mod de albă sau neagră, ca să ştii dacă face să te buliversezi mai departe pentru el, sau să-ţi cauţi un alt viitor în viaţă, mai puţin mojic cu tine, aşa cum i-am spus directorului, săptămîna trecută, cind m-a avansat din nou şi credea că pentru cinci cutii de sardele „Roberţ" şi-o sticlă de „Murfatlar" o să mă convingă să mă aclimatizez cu el în viaţă, ori tu eşti fată cuminte şi singură pe lume, căci familia şi rudele nu contează şi mai bine ar fi să te împaci cu Gornelică, dacă zici că ai impresia că copilul e de Ia el, cum i-am spus şi eu directorului, că mi-e teamă de aşa ceva şi mai bine sa-şi ia cutia de ceai englezesc şi sticla de coniac îndărăt, decît să rizic a deveni o mamă din flori, sau dacă nu-ţi convine el, că ţi se pare prea cartofor, împacă-te cu bietul Mişu, care nu joacă decît table şi ştii cît a ţinut la tine, înainte de a te viziona Gornelică la bal, căci tot dintr-un bal mi s-a tras şi mie cu directorul, fiindcă mi-am zis că de ce să nu mă duc, fiind foarte stăpină pe simţurile mele şi el şi-a închipuit că dacă beau cocteil la bufet o să-mi pierd capul pentru o sticluţă de parfum de la „Oful femeilor" şi pe care, a doua zi, mi-a trimis-o şi nu

i-am restituit-o îndărăt, ca să nu creadă că vreau să-1 jignesc, astfel că am oprit-o cu pudră cu tot, iar tu să nu fi proastă şi să te laşi pradă acestor intrigi şi, la urma-urmei, ştii că Haralambie nu aşteaptă decît un gest, ca să te ierte de tot ce i-ai făcut, cu bietul Mişu şi mai bine un om bătrîn şi serios, decît alde Titică sau Vasilică, despre care spui că ţi-ar fi foarte simpatici, dar au reputaţie foarte restrînsă ca leafă, dar acuma se măreşte, aşa că vezi şi tu cum e mai bine, fiindcă şi eu i-am spus directorului meu că nu mai îmi ajunge leafa pe care o am şi cu ce-mi mai dă el, ca ore suplimentare, cind vine la mine, nu-mi convine pentru ca, în aceste ore, trebuie să stau acasă şi să-1 aştept, sau să ies cu el în oraş şi decit o viaţă de sclavă, mai bine îl dau dracului cu mătasea lui de rochie cu tot, că nu s-a simţit o data să-mi dea şi mie un livret, cu ceva concret, pe numele meu la C.E.C., că pe mine mă scirbeşte această dragoste pe obiecte, dar spune tu ce puteam să fac şi, el, cel puţin, este însurat, şi are copii mai mari decît mine, astfel că nu mă deranjează prea mult şi mai pot şi eu — în orele de birou — sa mă duc la un teatru sau la un film, ceea ce nu ţi-ar strica şi ţie sa cauţi să te distrezi puţin, ca să mai scapi de aceste ginduri negre şi, dacă vrei să ştii părerea mea sinceră, dâ-i dracului pe toţi şi mărită-te cu Mielu, căci nu este rău să-ţi fie bărbatul la „Aprozar" şi mai bine mitocan, dar cu alimente, decît băieţi bine dar cu vint de primăvară în buzunare.

Cît despre copil, explici tu că va fi al lui, fiindcă, de fapt, te-ai gindit numai la el, atunci cînd ţi s-a întîmplat nenorocirea.

Iartă-mă, dar acuma trebuie să termin scrisoarea fiindcă tuşeşte la soneria din faţă şi trebuie să fie directorul că e răcit şi azi mi-a promis că-mi aduce nişte creiere de viţel, căci spunea că are el berechet.

Te pup Lilly şi curaj, tu t

A ta prietenă,
Tantica

STIMATE DOMNULE GIGI,

Ca una care te-am cunoscut de mic copil, că toată viaţa am avut slăbiciune la copii, eu neputind sâ am această prosperitate, Dumitrescu al meu fiind o fire rezervată, m-am gindit că venind vremea să te însori să-ţi găsesc o fată de aici de la noi, din oraşul in care te-ai născut, fiindcă decît de alea de acolo din Bucureşti, mai bine lipsă şi nu vreau sa te distrugi cu asemenea fiinţe care n-are nici un moral plus lux şi fîşneţe, astfel că punîndu-mă in observaţie asupra unei partide bune pentru dumneata şi care să-ţi corespundă din toate punctele de vedere, m-am fixat la faţa lui domnu Coltofescu care este plină de tot ce trebuie, avînd cele mai frumoase calităţi de zestre şi fizic plăcut şi plăcindu-i foarte mult de d-ta de cînd te-a văzut la denie cu coşnicioara in mină şi i-ai spus: „Mă iertaţi duduie, dar mi se pare că mirosiţi a ars", ceea ce era adevărat că-i pîrlise unul de alături astrahanul de la guler şi i l-ai stins imediat cu salivă de scuipat care, acest gest, i-a rămas întipărit in suflet şi, cind a fost la mine săptamîna trecută, la o mică vedere ce i-o aranjasem cu un preşedinte de aici şi care mai bine că nu s-a făcut, ăla zicînd că e prea în etate pentru el, mi-a cerut fotografia dumitale pe care o aveam de cind erai de cinci ani şi de-atunci doarme cu ea sub pernă şi o sărută de i-a tocit toată sepia la gură, fiindcă fata este mai bine să fie niţel mai în etate căci este mai serioasă şi cum are şi un apartament în Bucureşti, cu patru odăi, bucătărie, baie, cămară cel mai tutâlegu bloc din centru, puteţi să vă mutaţi imediat în el, fiind liber şi de ce să mai plăteşti chirie acolo unde stai şi care nu face pentru un avocat ca d-ta şi, vara, veniţi în viligiatură aici, că-i dă tat-so şi casele de pe Unirii, alea cu balcon la stradă unde poţi să ieşi perfect in el la o cafea şi faci economie de Sinaia că aer avem şi-aicea berechet şi, toamna, vă duceţi la vie care e tot a ei, căci nu e de vise rele să stai în şezlon cu nevăstica şi s-o mingii avînd opt pogoane plus fineţe, pomi fructiferi şi plus bani gheaţă, giuvaricaua complectă şi trusău, iar bietul tat-so, mulţumesc lui Dumnezeu, o duce foarte bine cu boala lui de asm că de-abia mai suflă şi a trimis la domnu Luigi pietraru, să vie să-i ia măsură de monument, fiind numai doi moştenitori, adică ea şi cu copilaşul pe care-1 are, dar care nu vine la parte că e din flori, căci nici ea nu ştie cum s-a întîmplat cînd a zăpăcit-o ofiţerul ăla cu monoclu într-un ochi, dar însă copilaşul nu vă incomodează deloc că e dat la doică la ţară şi, după naştere, maică-sa s-a îngrăşat niţel ce e drept, dar acum a ţinut regim şi-a scăzut la nouăzeci de chile, că se cintăreşte în fiecare zi cu chintalul de la moară,

dar — femeia — e bine să fie mai corpolentă la casa omului decît de alea fus, şi-apoi, fata, apropie şi ea treizeci şi cinci de ani şi are nevoie de o greutate pentru _ etatea yîrstei ei şi matale să mă asculţi pe mine şi să faci cum zic eu, că sînt femeie cu experienţă şi să vii imediat aici să tranşem că se năpusteşte alţii şi ar fi păcat să pierdem o partidă ca asta, care eu n-am nici un interes decît dragostea că ţi-am fost ca o mamă şi n-o să mă falsific eu acuma la bătrîneţe pentru ce mi-aţi da şi mie după cum v-o fi obrazul.

Cu părintească dragoste, a dumitale după consideraţie si să fie într-un ceas bun!

Coana Tarsiţa

DRAGĂ TU,

Trecind şi sărbătorile astea, mă grăbesc să-ţi sciru cîteva impresii fugare despre modul de petrecere care m-am distrat foarte admirabil în această vacanţă, cînd primăvara este atît de verde peste tot, iar natura îşi arată nimbul său de parfum şi a înflorit şi toţi arborii fructiferi, iar eu am primit, chiar in'noaptea de înviere, un ou de ciocolată din partea lui C, care ştii tu cine este, dar era de zahăr ars şi mama, hop 1 a sărit imediat, că cum îşi permite să-mi trimeată un bărbat obscur ouă acasă, căci asta este abuz de încredere şi-1 dă la parchet, iar tata a spus că nu se amestecă în educaţia mea şi se duce la el la birou ca să-i dea cu oul în cap şi să-1 reclame la minister ca conrupător de minore, adică zexe eu, care nu mai sînt minoră încă de acum un an, cînd ţi-am spus eu ţie că i-am jertfit lui C. majoratul meu, dar nu poate să mă ia de soţie fiindcă nevasta lui nu-i dă consimţămîntul şi a zis că îl electrocutează dacă vrea să dea divorţ, fiind fată de general după mamă şi nebună după tată. Aşa că am rîs de m-am prăpădit, tu. cind a fost discuţia cu oul în sufragerie, căci, ăştia bătrinii, sînt cei mai mari copii şi habar n-are de botanică şi ante apud ad adversus, închipuindu-şi că noi, la vîrsta noastră, mai sintem atît de naivi ca să credem că ei n-au procedat în antichitate, absolut identic şi la fel cu noi. Dar partea cea mai nostimă, tu, este că,'la înviere, ne-am întîlnit cu C, şi tata care îşi uitase ochelarii acasă, fiind foarte Vatra Luminoasă, s-a dus şi şi-a aprins, din greşeală, coşnicioara de la el, zicîndu-i chiar şi Cristos a înviat, iar bietul C, din cauza emoţiei estetice, i-a tremurat flacăra şi i-a dat foc la cravată, producîndu-i un incendiu pe piept pe care i l-a stins mama, astupîndu-1 cu poşeta, dar fiind de imitaţie i s-a aprins crocodilul şi coada de la reverul arsante de la gît încît, dacă nu sărea lumea s-o stingă, putea să ia foc toţi enoriaşii şi să păţim, Doamne fereşte, ca la biserica din Costeşti, dar pe urmă ne-am distrat foarte bine acasă, căci am fost invitaţi la tanti Miţa, care avea învierea la ea şi după ce am ciocnit ouă şi salată de bef, a urmat dans pentru tineret şi babacii s-a apucat de cărţi, iar în timpul dansului băiatul tanti Miţii cel mic, care cade în sesiunea asta la bacalaureat, a fost foarte amorezat de mine şi fiindcă nu erau alte mărfuri mai pricopsite, am fost de acord să mă duc cu el în grădină, unde am admirat puţin natura, dar era prea umed pe jos şi ne-am întors în casă, puştiul fiind prea începător în ale vieţii valuri. De scris însă scrie foarte frumos şi semidoct şi chiar a doua zi mi-a prăjit o scrisoare de un pogon şi jumătate, în care mi-a declarat diferite sentimente, dar însă nu-mi stă în caracter să-mi pui mintea cu copiii astfel că i-am citit scrisoarea lui C. şi am rîs împreuna pînă am adormit. Ascultă, tu!... Ţi-aş mai spune şi restul sărbătorilor, dar mă cheamă mama pînă la bucătărie ca să-i ajut la cremă. Urmează mîine.

Te sărut dulce şi numeroase complimente fetelor.

Pa, *Dida*

STIMATE DOMNULE PROFESOR,

Prin prezentele rinduri, vin ca o mamă nenorocită în privinţa fiului meu Potîrnichescu St. Vasile, din clasa IV-a a liceului ce cu onoare l-aţi dat afară pe timp de două săptămîni, dîndu-i şi nota zero la această materie care, din această cauză, este ameninţat să piardă anul rămînînd pentru a treia oară repetent, căci, în fiecare an, s-a găsit cîte cineva să-1 persecute la medie, căci copilul învaţă bine dar însă la teza care i-aţi pus acea notă n-a fost pregătit, că n-a putut să copieze fiindcă şi-a uitat fiţuicile acasă, iar celălalt fapt pentru care l-aţi dat afară din şcoală vă rog eu să-1 iertaţi,

ca mama nenorocită, căci eu nefiind acasă mi-a spart uşa de la cămară împreună cu prietenii şi mi-a furat borcanul cu vişinată de la vişinul mamei din grădină, care a **fost** sinistrat complect în timpul bombardamentului, împreună cu o vecină care se camuflase sub el ca să nu-i cadă **vreo** schije în cap şi fiind preparată în spirt le-a luat maul repede, plus două sticle de ţuică care le aveam de la cumnatul meu cu ocazia cînd ni le-a trimes să le duc soru-si la Urziceni, unde nu le-am mai putut duce, că nu vorbeam cu ea de cînd mi-a scos vorbele cu Coliliu pe **care** l-am avut chiriaş, şi de ce să-i duc eu ţuica acasă că nu sînt servitoarea ei, iar cu Coliliu n-a fost nimic adevărat pentru că nu era genul meu de bărbat şi umbla să stea gratis cu chirie, aşa că l-am dat afară din casă şi in orişice caz ca ce se amestecă ea în treburile mele, căci eu nu m-am amestecat niciodată în supterfugiile ei, deşi am ştiut de toţi cu care s-a curtat şi, pe la trei noaptea, cind m-am întors acasă de la un remi cu pietre, i-am găsit beţi morţi şi după ce am dat afară toţi invitaţii cu peria de păenjeni, căci altceva mai solid n-am găsit la îndemînă, l-am luat pe al meu în primire, dar cine s-a mai putut înţelege cu el că era atit de trumentat, incit îmi zicea mie Tuţule şi Derbedoaico mică, astfel că l-am lăsat să doarmă pînă a plecat la şcoală si deci a fost în caz de forţă majoră c-a venit în situaţia asta şi vă rog din suflet ca mamă nenorocită ce mă aflu şi văduvă de cincisprezece ani să-1 iertaţi de data asta, că atîta copilaş am şi eu pe lume şi pînă îl însor vreau să-şi vadă de carte, că dacă mi-o rămine toată ziua acasă pe cap atunci însemnează să nu mai pot să ţiu nici un fel de chiriaş, din motive că **acuTia** e măgar **mare** şi nu cadrează.

Primiţi vă rog asigurarea nenorocirii mele şi vă rog a mă satisface.

A dv. mamă cu stimă.
Eleonora Potîrnichescu

NOI, BĂRBAŢII!

IUBITE COLEG,

Aruncat în tîrgul acesta de provincie, de către vicisitudinilii vieţii mele de existenţă, deşi puteam să ajung la un alt promotoriu faţă de calităţile'pe care le-am enumerat în şcoală, vaporul destinului meu a ancorat în aceşti munţi pe litoralul cărora am rămas fără nici un orizont, distrugîndu-mi zenitul viitorului şi rămînind, din curcubeul meu, o cantitate neglijabilă care păcat de latina care am ştiut-o ca să ajung astăzi un funcţionar fără nici un bazorelief in viaţă, dar, vorba lui Tacit, „in oc signum vinces" sau „ce ţi-e scris în frunte ţi-e pus", şi dacă în viaţă n-ai nici un pic de noroc, păcat de şansa care ai avut-o, ca să-ţi vezi acum, la maturitatea corpului şi a creierului minţii, toată mizeria gravităţii universale care m-a adus în această postură de ghinion, încît eu care am fost in şcoală unul din cei mai tari la franceză, n-am cu cine sâ schimb nici două cuvinte din această limbă moartă, trăind într-un mediu analfabet, aşa că, în treizeci de ani ăştia de cind nu ne-am mai revăzut, mi-am urmat cu sfinţenie calvarul, însurîndu-mă cu fărădelegea asta pe care o am şi care mi-a decimat toate visurile mele de artă distrugîndu-mi complet, atît cultura clasică cît şi sănătatea, prin curentele in care mă ţine, căci are bufeuri din cauza epocii de pubertate în care se găseşte, plus tensiunea arterială de care suferă de cînd am luat-o în căsătorie din cauza defectului de arhilăcomie de care este capabilă, ducind la gura absolut tot ce găseşte prin casă, atît ziua cît şi în cursul nopţii, cînd îşi introduce alimente sub pernă ca să nu i se facă foame în Vis, încît, din cauza acestei femei, care nici o imaginaţie nu poate avea fantezia de a şi-o închipui, am ajuns un fel de sucursală a mea însuşi, m care mi-a mai rămas numai mărfurile scăpate de la incendiu, şi, ca să-ţi faci o idee de subjugarea în care mă aflu,

•este destul să-ți spun că modesta cultură de care mai pot să dispun mi-o fac numai la comoditate, unde nu trage şi unde, studiind un ziar de zilele trecute, am văzut că ai fost numit director general, ceea ce m-am bucurat într-un •mod foarte sincer de această evoluție a ta şi chiar m-am grăbit să ies mai repede din această regiune, spre a veni aici, la debit, de unde iți scriu aceste rînduri, spre a te ruga să primeşti cele mai frumoase felicitări de ascensiune de la un fost coleg al tău, care, deşi nenorocit in cultura sa de această femeie, deşi n-am obicei să supăr pe nimeni cu tragediile mele, văzînd că tu ai fost numit director general în ministerul de care depinde ea, fiind funcționară în acelaşi birou cu mine, că aşa ne-am încurcat, din cauza coincidenței de a fi stat toată ziua împreună, te rog pe tine să pui o vorbă buna ca să fie înaintată pe loc, căci ştie că am fost colegi de şcoală şi, altminteri, ultimele rămăşițe pămînteşti care mi-au mai rămas şi de care dispun, ca „sic cogitum" în viață, va dispărea şi astea, căci după ce mănîncă de crapă, mai are şi cleptomania de a şi bate. Mulțumindu-ți dinainte cu toată anticipația, te sărut cu tot respectul, al tău fost coleg,

Nicu Isprăvita

RAPORT

Soldat Doniță Petre din Rgt. 30 Dorobanți către onor. domnul Ministru de Război, confidențial, personal dumnealui în mină, Bucureşti.

Să trăiți, domnule ministru,

Prin prezenta viu cu tot respectul spre a vă raporta următoarele cu privire la cazul meu care s-a produs in comuna mea natală asupra căreia mă aflu în conced medical de boală, căci aveam boală s-o văd pe această fată, care mă aflu în situație de logondă cu ea, avînd şi hernie după cum -a opservat dl. căpitan medic al nostru, care a spus ea să port brîu, astfel că sosind în localitate am găsit pe logodnica mea într-o stare foarte schimbată față de mine, căci în lipsa mea a avut relațiuni de conversație şi horă cu individul Niculae Ghe. Xetoiu, din arma marinei, care îşi face acum stagiul fa această marină fiind sergent în termen şi profitind de faptul că eu mă aflam înconcentrat, s-a exprimat despre mine că eu sînt pifan de infanterie şi n-am baretă în cap ca el şi guler marinai, plus alte cuvinte urîte insultînd uniforma mea şi arma din care fac parte, zicînd că atiția draci cind o fi infanteria regina bătăliilor, căci aceasta este marina, ca sta pe apă şi merge mai repede, dar văzînd că aceste intrigi nu-i merge şi nu poate s-o eobzească cu aceste vapoare, a început a-i face fel de fel de alte propozițiuni, zicînd că să plece cu el la Bucureşti, unde a o va lua de soție şi o va plimba cu motonava în Cişmigiu şi i-a dat cadou de amintire şi un cîrlig de tinichea vopsită, pretinzînd că acest fapt este o ancoră, astfel că la sosirea mea în localitate, numita mea logodnică s-a purtat cu mine într-un mod foarte naval, vorbindu-mi numai despre obiecte de apă şi spunînd că ea nu mai doreşte să ne căsătorim împreună dacă nu mă fac şi eu marinai şi mai bine îşi pune funia de git decit sa trăiască în această localitate unde nu este nici măcar gîrlă, căci ea vrea să se plimbe cu motonava pe lacul Cişmigiu şi să se urce în farul de la Tuzla, iar seara vrea să-i cînte geamandura la restaurant şi să bea bere cu alune, care toate aceste idei ea nu le-a posedat pină acuma şi este numai din vorbele acestui individ care îmi periclitează onoarea mea de fericire, astfel că vă rog cu profund respect şi cu lacrimi in ochi să binevoiți a da ordin la cineva de pe-acolo din minister să fiu şi eu mutat in arma marinei în mod foarte urgent, căci altminteri numita părăseşte domiciliul acestui sat şi pleacă după el fiind şi puțin zăltată la cap cum sînt toți in neamul ei căci chiar sora ei cea mai mică s-a făcut artistă la teatrul „Luter" din Piteşti, unde joacă diferite piese in costum național şi cu clopoței la picioare.

Să trăiți domnule ministru şi aştept onor. răspunsul dv. spre a-mi oferi fericirea şi rămînînd al dv. supus la ordin,

Sold. Doniță Petre

SCORPIE BĂTRÎNĂ,

Intrigdn a fost întotdeauna apanajul ființelor lipsite de cea mai corespunzătoare atrofiere a tot ce este caracter sau simț şi nici una din acei ce a practicat această mirşăvenie

față de căminul meu conjugal nu şi-a ajuns scopul căci eu, ca principiu de om cu scaun la cap, nu crez absolut nimic şi prin urmare e complect nule şi neavenite, numai un soț care nu îşi respectă căminul său şi pe cea cu care îl împărtăşeşte împreună, puțind fi atît de imberb să crează într-un conținut de anonimă, ceea ce nu este cazul meu, eu primind asemenea anonime în fiecare zi, de cinci ani de cînd m-am recăsătorit pentru a treia oară şi vă mu.țumesc că-mi furnizați hîrtia necesară pentru alte scopuri ale vieții. Sâ nu crezi că nu ți-am cunoscut imediat scrisul tău plin de gelozie față de soția mea, fiindcă ți-1 ştiu pe dinafară de cind am avut catastrofa să fim căsătoriți şi mă ciupeai la cojniță si ştiu că o urăşti pină la refuz pe scumpa mea soție, pentru motivul că este cu douăzeci de ani mai tînără ca tine şi chiar ca mine. Ce te priveşte pe tine, ce face soția mea in timpul său liber, sau cînd sînt eu plecat de acasă, după prieteni sau alimente ? Ce zor ai tu daca mă înşeală şi cu cine mă înşeală? Ai tu vreo pretenție din acest fapt? Cred că oricine îți poate spune că acesta este dreptul meu de soț inclusiv şi nimeni nu mi-1 poate ştirbi, prin asemenea manopere ordinare, care se produce cu ştirea mea, eu avînd o încredere supraoarbâ în soția mea pe care o respect şi ii voi lăsa moştenire tot ce am, plus via pe care mi-ai îăcut-o vînzătoare ca o proastă cind te-am mințit că ai cancer şi vei sucomba în curind, iar — de fapt — tu nu aveai decit puțină constipație produsă de mine însumi printr-un aliment ce l-am luat de la un prieten farmacist şi ți l-am amestecat în icrilii de taramâ, din care mîncai de plesneai, tu fiind cel mai lacom produs ce l-am cunoscut, plus şi arghirofilă ca să nu le rămîie un bob şi la slugi. Şi apoi, toate cele ce mi le spui, este pure fantezii provenite din țuica pe care o bei toată ziua ca fată de cîrciumar ce ai fost şi ca dovadă aflâ că eu nu m-am întors acasă Ia opt, ci la şapte şi mai află că nu veneam de la vie, ci de la cafenea şi mai află că nepotu-meu nu se afla în inexorabili, ci în pijamaua mea, fiindcă soția mea îi cosea un nasture la pantaloni din motive familiare, iar nu din acele porniri josnice care vrei d-ta să mi le introduci în suflet, pentru a-mi tulbura liniştea mormîntalâ a fericirii mele şi mai află in concluzie de sfîrşit, că îți pierzi vremea de pomană cu asemenea scrisori ce mă lasă absolut neutru şi indiferent.

Cu cel mai profund dezgust,
Spiridon

STIMATE PRETENDENT,

Față de obiectul vizitei dvs., de vedere, care a avut loc alaltăieri, in legătură cu cererea dvs., de căsătorie — efectuată asupra fiicei mele Lucreția — conform termenului de zece zile ce mi l-am luat, pentru a vă da râspunsu] meu de părinte, judecind lucrurile, din ambele părți ale acestui pas, împreună cu soția mea, cu care am colaborat la efectuarea acestui copil şi ne comportă viitorul său actual pentru asigurarea unei zile de miine, fiica mea, avind un fizic cunoscut în tot cartierul şi plus dota ce urmează a i-o da cît şi alte calități sufleteşti, asupra căruia nu există ca gospodină şi fire econoamă, am onoare a vă aduce la cunoştință, prin prezentul referat, câ nu vă putem satisface cererea dvs. de căsătorie, fiind o apsolută nepotrivire de caracter, intre faptele ce ni le-ați spus dvs. şi cele ce am aflat despre minciunile de care v-ați servit pentru a ne induce în eroare, atît de noi, ca mai inculți decît ea, cit şi pe această copilă a noastră ce ați crezut câ o determinați la acest fapt, prin cutia de bomboane fondane de-o litră ce i-ați adus cu ocazia vederii şi care dovedeşte, prin daraua sa, că aveți un suflet arpagon câ măcar un jumătate de chil sâ fi fost, plus diferența ile vîrstă, între obiectul nostru, in etate de 19 ani şi ds., fiind absolut contra sănătății sale şi nu putem dori s-o vedem văduvă atît de timpuriu, mai ales că suferiți de zahăr la diabet, afară de alte palpitații la inimă şi — ştim precis — că astă vară ați fost la nămol, laTechirghiol-Sat, unde, in Ioc sa vă vedeți de reumatizm, că vi se umflase genunchiul şi umblați in baston, ați făcut cunoştință cu domnişoara Coralia Dirlogea, ce suferea şi dinsa de puțină sciatică pe care ați cerut-o in căsătorie, la restaurantul „Zori de zi", numai pentru sezonul de băi şi care, această domnişoară, v-a acordat, în cunoştință de clauză, tot sufletul său, de care ați profitat, pentru ca după terminarea acestui nămol, cind v-ați făcut mai bine, să-i spuneți că nu vă puteți căsători cu infirme la şold şi că, dacă nu-i place acest rezultat, să ia două tuburi de somnalin, lăsînd gazul aerian deschis şi, dacă n-o serveşte pînă dimineața, sâ mănince, pe pîine, tubul cu alifie pentru şobolani, şi prin urmare, aflînd aceste cunoştințe despre dvs., atit ca vîrstă, cît şi ca moravuri uşoare, plus lipsa de numeral, care v-ați lăudat, față de aceeaşi domnişoară Coralia Dirlogea că, dacă vă

însuraţi cu fata mea, li faceţi zestrea ţăndări, în cel mai scurt timp, cu cel mai mare regret posibil vă rugăm de a vedea de altă partidă, a noastră fiind mult mai suprapusă şi, totodată, vă aducem la cunoştinţă că domnişoara Coralia Dîrloeea nu a fost pe la noi, nu a vorbit nimic despre amprentele degetale ale vieţii dvs. şi nici n-o cunoaştem, d-sa fiind o persoană absolut nevinovată şi care nu face decît să-şi apere viitorul, între care sînteţi dator a o lua în căsătorie, spre a-i repara floarea virstei pe care i-aţi distrus-o la nămol.

Vă salut cu tot regretul.

Al dvs.
Limitric Parastasîu

MĂ!

Aseară, pe la orele sase, întorcindu-mă la prăvălie, află că ai avut un noroc absolut orb că n-am venit mai devreme, spre a te surprinde asupra faptului de ultraji cu porcării, adus soacrei mele pe care o lăsasem să-mi ţie locul pînă mo inapoiez îndărăt de la treburi, mjurind-o faţă de băieţii din prăvălie, care, ca copii ce se află, nu a avut posibilitatea de mijloace ca să-ţi de un toc de bătaie, sau cu alt obiect în cap, pentru acele expresii ce le-ai perforat faţa de soacra mea, ea fiind în legitimă apărare şi bolnavă de gută la mîini, încît nu mai poate da cu nimic in persoanele care o insultă, ţinînd şi regim, ceea ce, la masă, bea urodonal în loc de şpriţ, de cînd i-a lua foc plapuma dc la ţigare. căci băuse fără sifon şi a adormit cu ligarea în mină, iar eu fiind în sufragerie, în stare de inconştienţă cu eeialalţi musafiri, n-am putut să bănuiesc nimic despre acest incendiu, astfel că mi-a ars toate registrili din prăvălie, focul coborind de la etaj taman în casa de bani din prăvălie, unde le ţineam, iar scumpa mea soacră a scăpat ca prin minune numai datorită faptului că a stins-o lăutarii, care se afla în antreu, să mănînce şi ei ceva, stropind cu sifoanele în incendiu spre a localiza flăcările care ieşea din dinsa, astfel că paguba n-a fost prea mare, arzîndu-se numai pe mîini, aşa că nu mai poate să dea cu ele in nimeni, dat tot a avut un noroc căci a scăpat de negii de pe figură care a fost mistuiţi de flăcări, cu mustăţi cu"tot, plus tot părul din cap şi prin urmare, nu trebuia să te alegi dumneata de peruca pe care o poartă, că nu era să vieţuiască cheală, în societate, de gustul tău, şi soacră ca aceasta pe care o posed eu nu se găseşte pe toate drumurile, fiind o femeie dintre cele mai dulci ca suflet, plus gospodină la toate, căci nu aruncă banii pe cărţi şi nici nu se simte de aparenţa ei prin casă, fiind o mare plăcere să te certe ea, iar eu nu pot să permit ca, un individ ca tine, să vii în prăvălie şi să-i spui cuvinte malagambiste, fiindcă i-a zis şi ea acolo două vorbe nevesti-ti, că adică cine e nevastă-ta ca să nu-i dea nimenea cupraftoriţa, că acu bine ne ştim arborii ginealogici unii la alţii şi prea a ieşit dumneaei grand domană, din cearşafurile pe care le spăla cu ziua din copaie şi s-o urci pe docar pe cauciuc, spre a călca oamenii pe coadă şi în orice caz asta e treaba ta, dat, în privinţa sfintei mele soacre, eu slnt in stare şi de crimă, pentru prestigiul ei ce i l-ai distrus în prăvălie şi despre care îmi .vei da socoteală la prima dată cînd te văd şi ar fi mai bine să fii în docarul dumitale ca să aibă cine te duce mai repede la spitalul de urgenţă.

Am zis şi n-am terminat cu dumneata, pînă la satisfacerea soacrei mele, asupra căreia te compătimesc dinainte.

Fane

P.S. Cred că ai priceput ca, prezenta scrisoare, am scris-o din cauza ei, c-a stat proţap lingă mine pînă am compus-o şi i-am citit-o. că, altminteri, mă dă afară din casă. Al tău prieten de veci şi bine i-ai făcut.

Fane

MULT VENERABILĂ COANĂ MARIŢO,

Faţă de respectul ce întotdeauna I-am conţinut faţă de dumneatale, care eşti o fiinţă foarte nobilă şi 'ai în posesia dumneatale un suflet cum nu se mai găseşte'pe piaţă, fiind cea mai mare binefăcătoare a mea, care'dumneatale m-ai crescut de mic copil şi mi-ai ajutat să-mi fac şi eu un rost pe lume, căci puteai să mă dai afară din casă cînd, din acele şoapte ce ţi s-a vorbit, ai aflat in mod pozitiv că sînt o greşală din tinereţe a răposatului d-tale soţ, conu Tase, fiind

chiar copilul dumnealui, căci şi seamăn cu el atît la figura feţii cît şi la caracter, dar al dumnealui a fost mult mai laşi ca m-a pus la uşa din faţă în scutece, zicînd ca m-a găsit din flori, iar dumneatale m-ai reţinut spre a mă creşte, încît am putut ajunge şi eu un ce în viaţa şi deci mă grăbesc a vă scrie atît dvs. cît şi Iui Cuţu şi Toiu, pisicuţa şi cotoiaşul dvs. pe care il iubiţi atît de infinit că mi s-a făcut dor de dvs. şi, dumineca trecuta, m-am dus şi eu la curse, aici, la noi, în Ploieşti, jucind chiar şi eu un supus austriac, cum m-a învăţat prietenul meu Mielu, care este cel mai tare la acest joc, fiind rudă cu cei mai buni cai, căci este cumnat de vară cu un jocheu care şi el este cel mai mare din toţi, deşi n-are în totalul lui de corp nici optzeci de santimetri pătraţi şi este ras şi cu cizmuliţe de lac şi îmbrăcat cu camizon de mătase şi cu stele pe organism, dar ne-a-nchis la ultima cursă, că calul nostru nu şi-a luat startul la vînt cum trebuie, fiind mîncătorie din partea celorlalţi cai, căci era vorbiţi intre ei şi Mielu i-a dat cu huideo şi la înjurat de ovăzul mă-sii, astfel că ne-am dus la bufet şi am luat o sticlă de martingală cu sifon şi m-a costat toţi banii pe care îi mai aveam la mine, plus trenciul, dar nu îmi pare rău, căci şi eu îl aveam tot dintr-o greşeală, cînd l-am luat dintr-un cuier de Ia un birt, aşa că, să spun drept, face să pierzi banii la curse, căci vinul este foarte bun în acel aer curat şi caii este toţi de cea mai bună rasă şi degeneraţi, nefiind animale obişnuite, ca mine sau ca dumneatale, sau de cele de tracţiune bovină şi nici din acei cai, din care se taie carnea de viţel de lapte, cum face jupînul meu şi vinde la tot cartierul, pe sub mînă, de nechează viţeii în locuitori şi eu nu m-am ofticat deloc că am rămas fără bani şi trenci, fiindcă ştiu eu că coana Mariţa mea ia pensia vineri şi, sîmbătă, cînd mă repez şi eu la Bucureşti, are dumneaei grijă de copilaşul pe care l-a crescut în amintirea lui tăticu, vrînd să mă refac duminecă cu Mielu Ia trap.

Al dvs. recunoscător de veci,
Petre Tută

SUFLET ALEGORIC,

Aseară, întorcîndu-mă acasă şi găsind scrisoarea ce mi-ai trimis, în contumacia mea de la băi, am rămas absolut atrofiat de conţinutul său, şi avlnd în vedere că expresiile pe care le asimilează nu face de o femeie ca tine, asupra căreia pretinzi că erai să faci şi pension, plus alte studii universale, ceea ce nu se vede din claritatea acestor expresii, în care nu numai că nu este adevărat dar te alegi atît de mama mea cît şi de mama mamei, deşi această bunică nici nu are posesie de legătura ce vociferează între noi, fiind surdă la timpan şi complect absentă la vedere. Aceasta dovedeşte cu cea mai mare prisosinţă că, cele cuprinse în această scrisoare mîrşavă, este numai rezultatul unor nervi, pe care li bănuiesc cine sînt şi care ar face mai bine să-şi vadă de slujba şi de nevestele lor, decit să umble cu penicilina prin casele altora, spre a ne strica armonia şi contrapunctul nostru, din motive pe care eu le-am dedus de mult dar n-am vrut să le dau nici un fel de importanţă erotică, fiind absolut eronat şi sigur că eşti o femeie cinstită care ţii la mine şi la spectrul nostru social şi nu îţi pleci urechea la şoaptele la aceste sirene ordinare care voieşte a te ademeni prin cupletele lor, neavînd alt ţel în scopul lor decît să te facă a mă înşela cu persoana lor, zdrobindu-ţi cel mai frumos fluid al vieţii, pe care ţi-1 ofer de doi ani, prin dragostea ce ţi-o port atit de sincer şi abjesct, ca să-ţi mănince banii şi inventarul.

Cum ai putut tu să dai crezămint acestor sulfamide murdare care, departe de a-ţi asana organismul bolnav de gelozie, ţi-1 infectează şi mai rău fiind falsificate şi fără factură sinceră la bază ?

Cum ţi-ai putut închipui tu această imaginaţie atît de prununtată incit să crezi că eu aş putea avea un cit de mic asentiment cu Pachiţa, despre al cărei corp ştii că nu intră in sfera mea, fiind absolut tirtoşe şi lipsită de picioare, pe care le are mai groase decît ale podului de la Bănănăi, unde de fapt s-a şi născut dintr-o familie vitregă, care a furnizat diferiţi monştri şi alte fenomene la toate bilciurile noastre, fiind soră cu „pruncul cu două capete", „femeia cu sufletul în dreapta", „copilul cu aripă", şi „vaca cu ugerul in frunte", plus alte fapte diverse, din care ştii şi tu chestia cu procesul ei de la juraţi unde a fost judecată pentru paricid, fiindcă îl ucisese pe tat-so cu parul în cap şi a fost achitată numai pe un motiv de şansă, făcind dovada că nu era ea acea persoană vinovată, fiind vorba numai de o mică confusionare de nume patronale.

Ce zor am eu să mă incumb cu Pachița, cînd tu știi că eu te am pe tine, ceea ce tu reprezinți cel mai frumos resort al vieții mele și dacă ești un pic In mai etate decît mine și decît virsta pe care o posezi, eu n-am făcut aprovizionarea asta pentru bani și nu ți-am cerut niciodată absolut nimic, iar tot ce mi-ai dat în itinerariu dragostei noastre a fost numai cu împrumut sau cadou în regulă, pe care mi le-ai oferit tu de bunăvoie, știind că te găsește dracii dacă nu corespunzi, așa că stai liniștită Ia băi și profită complect de nămol, ca să-ți pătrundă bine în rematizm și nu te mai gîndi la aceste prostii, iar pe Pachița chiar astă-seară am s-o caut, spre a-i acorda sancțiunea ce o merită, că ți-ai făcut tu sînge rău la diabet din cauza ei și sfirșitul această recomandată te sărut dulce pe tot corpul, al tău care te-a iertat și așteaptă mandatul promis.

Fănel

LAMBE,

După prietenia care s-a produs între noi, atiția amar de ani, fiind una dintre cele mai seculare ce s-a existat în acest cartier, amîndoi fiind cunoscuți, împreună, ca corpuri delicte, încît și la micile noastre arestări, tot ambigen ne-am pronunțat, căci nu s-a deosebit Lambe de Fane, niciodată și la viceversa, eu am intrat pentru tine, cînd ai fost bolnav de contagios și nu te-a luat, ca să nu umpli sfinta biserică Văcărești de microbi și deci nu mă așteptam, din partea ta, ca să te porți in acest fel, față de memoria mea, la intervalul de pîrnaie ce-o executam pentru tine, alterîndu-mă față de Tanța cu cuvintele pe care i le-ai pronunțat, in contumacia mea, zicînd că acest furt îmi aparține mie și că am furat lengerie de damă spre a o oferi, ca cadou, acelei femei care, de fapt, m-a interesat numai în seara aceea, cînd am băut roze și care eu din această culoare mă admonestez imediat la creierul mic și nu mai știu capacitatea cu care vorbesc și cînd știi bine că chiar tu ai condus-o acasă, zicînd că are o soră bolnavă și m-ai lăsat pe mine țuț, în local, cu masa în brațe, încît m-ai constrîns, neavînd capital asupra mea, că căzusem de vreme cu ful de decari peste culoarea lui nea Mitică, samă aprovizionez din buzunarul unui client de alături și deci această femeie nu a fost un obiect pentru impresia mea ci — din contră — pentru faptul că ai fizic mai plăcut decît mine și aceste ființe nu știe cele necesare spre a mă prefera ca intelect și prin urmare ai fost cu atit mai murdar față de Tanța, căutînd a o atrage contra mea prin pilele ce i-ai sustras despre mine, încît, în ziua cînd am fost pus la liber, am găsit-o foarte limitrofă Ia adresa mea, exprimîndu-se față de mine in mod monografic, numai cu da și nu și susținînd că o doare capul și nu iese la aer cu pungași că rizică și n-are de ce să facă ea această experiență, care eu niciodată n-am umblat cu parole de altă contravaloare la femeia altuia și să spuie nevastă-ta dacă, în doi ani de cînd supraviețuiesc cu ea împreună, i-am spus eu o vorbă rea despre tine, ci, din contră, te lăudam, că se și sclrbea de conversația mea, zicînd: „Mai dă-l dracului, măcar cit stă ascuns la gazde, că n-ai venit la mine ca să-mi vrăjești de el", și astfel că mă coprindea diferite remușcări și plîngeam de-ți udam perna și dacă eu m-am purtat atît de frumos cu tine, nici tu nu trebuia să mă fitilești la Tanța, care n-ai decit s-o stăpînești sănătos, dacă așa te-ai subînțeles față de mine și să știi că, în orice caz, față de aspectul atit de porc cu care m-ai servit în timpul cit am fost dispersat la Văcărești, eu am distrus toată prietenia cu care te-am servit, douăzeci și mai bine de ani de zile, și te rog a fi prudent și în viitor a nu mai trece pe strada mea, avînd cîine rău în suflet.

Cu regrete eterne, dar tu ai vrut.

Fane

VENERATE COANE IORGULE,

Nici nu îndrăznesc să mai preiau stiloul in mină spre a vă descrie murdăria pe care am comis-o, abuzind de banii ce mi i-ați încredințat spre a vă face unele cumpărături din București, că eu n-am uitat nimic avînd și lista la mine în porfei, dar omul e supus greșelii, fiind cel mai mizerabil măgar ce se lasă indus în eroare de acel articol numit femeie, care a nenorocit toate popoarele de oameni de pe suprafața lumii și mai ales in tren, unde — din motive de înghesuială

şi n-ai ce face — se aleagă de tine, pe motiv de conversaţie, spre a te nenoroci in Bucureşti, dîndu-se drept măritate din provincie, cind de fapt e mai bucureştence ca Mihai Viteazu de Ia statuie, iar totul nu este decît o minciună spre a abuza de banii ce mi i-aţi încredinţat şi care, in acest moment, este absolut decimaţi din cauza acestei femei.

Nu mi-ar fi necaz de această sumă, plus ai mei propii, căci am să vi-t plătesc pină la o santimâ, vînzindu-mi cîte ceva din casa soru-mi, unde stau ca frate mai mare, căci tot din cauza altei individe mi-am vîndut partea de Ia tăticu şi-am rămas pe drumuri, băiat Ia cincizeci **d3** ani, dar mi-e necaz de metodili pe care această excroacă internaţională le-a manipulat asupra mea, chiar din Gara de Nord, unde mi-a spus că-mi oferă „o noapte fără sfîrşit" ducindu-i şi geamantanul, astfel că, la ora nouă, ne-am întîlnit la bodega Cănuţă, aşa cum ne-a fost consemnul, spre a începe acea noapte fără de sfîrşit, că m-am mai şi ras contra plus manichiur şi frecţie la unghii.

Cum m-a văzut în faţa bodegii, m-a chemat în birje, căci venise cu locomoţia că să nu i se tocească greierii din călciie şi ne-am dus la un cinematograf, cumpărînd şi nişte clei spirtos că vindea unul în ol ca să avem de supt acest ,.gingom", căci aşa este acum moda la film de mi-am înnebunit dantura prin acest preparat, atingindu-mă şi Ia nerv, care m-a zăpăcit de durere din cauza acestui lipici.

Incepînd filmul, eu mi-am luat anumite măsuri de distracţie, dar ea m-a respins zicînd că e un film serios, astfel că, de la început, am rămas într-o situaţie foarte apstractă şi neavînd ce face am început să mă uit la film, care fiind foarte sentimental, căci se viziona o dramă cu copii mici, părăsiţi de tată, persoana a incepit să plingă cerîndu-mi o batistă pe care o să mi-o mai dea îndărăt cînd s-o face cearşaf, iar după ce-am ieşit de la cinema nici de braţet nu m-a lăsat s-o preiau, zicînd că e impresionată de film şi să fim ai dracului de bărbaţi că din cauza noastră sufere ele, ca aia din film şi propunîndu-i să mergem acasă la ea, ca să se liniştească puţin la nervi, a zis că cum o să se culce nemîncată şi astfel ne-am dus la un restaurant cu puţină muzică unde, din cauză de preţuri şi foamea pe care a manifestat-o, am fost silit să intru în banii dvs. şi n-am mai ieşit din ei decît azi-dimineaţă la cinci, cind am dus-o in stare de ebrietate acasă, cu taximetrul şi vrind s-o conduc în casă mi-a spus că drept ce o iau eu pe dumneaei, că nu primeşte cunoştinţe din tren, dimineaţa, Ia ea acasă şi că dacă mai insist, cheamă pe frate-su, care doarme sus !a ea, să mă puie la respect de civilizaţie, iar la reproşul meu că de ce se comportă aşa, cind ea singură mi-a promis o noapte fără de sfîrşit şi că aceste fapte se numeşte excrocherie, mi-a răspuns că ea s-a ţinut de cuvînt şi că mi-a acordat acea noapte fără de sfîrşit, căci aşa se numeşte filmul la care am fost şi dacă mai susţin cuvintele pe care i le-am spus, mă dă In judecată pentru insulte aduse in faţa casei.

Aşa stînd lucrurile, am preferat mai bine să plec şi să viu la această cafenea de unde vă scriu dvs., sfinte coane Mişule, cu rugămintea sa mă iertaţi pentru murdăria comisă şi să-mi trimiţi şi ceva de cheltuială, rămînind absolut fără nici un mijloc de subzistenţă, decît „gingomul" ăsta pe care il mai am in gura de la film şi pe care îl voi suge pînă la sosii ea mandatului ce cu onoare îl aştept.

Să trăiţi, al dvs. supus şi totdeauna la dispoziţie, omul dvs.,

Paraşchiv

SĂ TRĂIŢI, DON SCBLOCOTINENT!

'Am onoare a vă raporta prin această mică epistolie că am ajuns cu bine acasă şi să vă dea Dumnezeu sănătate şi noroc că mi-aţi dat şi mie drumul să mă duc acasă şi la toată lumea am spus că sînt ordonanţă la dv., care unii au rîs de mine zicînd că mătur ca muierile, dar eu nu i-am considerat şi numai pe Vică al Gherghinei l-am bătut, dar nu rău, căci la gură I-a cusut la dispensai.

Astfel că pe-aici pe-acasă am găsit toate bine şi-am dat vorbă prin sat să ne strîngă unt şi ouă pentru la capac şi-am să aduc şi-un miel, dar acesta ca plocon din partea mea, câ e din oile noastre care le-am vîndut anul trecut lui nea Oprea de la Costeşti, aşa câele cînd fată, mieii ştie drumul şi vine singuri îndărăt şi nu costă nimic.

Am spus şi lu lelea Măria să-mi facă rost de neşte borangic frumos, să-1 dăm persoanei dv., că m-a rugat şi dumneaei cind am plecat şi mi-a zis dacă-I iubeşti pe dl. sublocotinent al tău, să nu vii făr borangic de rochie, ca-l pui de te schimbă şi ia altă ordonanţă mai deşteaptă. Dar eu ştiu

că domnişoara Tanţa a zis numai aşa, ca să riză de mine, fiindcă dumneaei ţine la mine şi eu îi spui toate despre dv., ce faceţi în lipsa dumneaei şi eu i-am spus de pieptenele care l-a găsit ştiţi dv., atunci cînd a venit artista la noi. Şi i-am spus şi de portţigaretul de argint, cadoul de la dumneaei, că să n-aibă grijă că nu l-aţi pierdut, fincă l-am pus amanet la „Podgoreanu Vesel" pe cinci baterii cu sifoanele lor, atunci cînd am avut cheful la noi şi nu ne-a dat acont din soldă.

Aşa că vă rog să-i spuneţi că eu îi aduc borangic, că şi eu ţiu la dumneaei şi nu v-am spus nimic din tot ce-a făcut în lipsa dv., cînd aţi fost in delegaţie şi-a venit acasă la dv. cu vărul dumneaei şi m-a trimes să iau bere şi mezeluri şi pe urmă vin şi şniţel cu pireu de l-a mîncat cu vărul dumneaei şi-a pus gramofonul de le-a cîntat toată noaptea şi i-a dat lu vărul dumneaei ca cadou porţigaretul dv. de argint, care îl scosese de la „Podgoreanul Vesel", c-a fost cu mine acolo şi-a plătit ca să-1 scoată. Şi nu v-am spus nici că a citit toate scrisorile care le aveţi de la persoana dinainte, de s-a prăpădit de rîs cu vărul dumneaei, care umbla prin casă cu papucii noştri în picioare şi cu puşlamaua dv. de mătase pe el.

Altfel veţi şti că eu am găsit pe acasă toate bune şi părinţii mei sînt bine, că tată n-am şi mama a murit acu doi ani' şi am vindut trei prăjini de pămînt ale soru-mi că ea nu şade aici şi mă înţeleg eu cu ea cind o veni, cam avut nevoie de bani ca să mă duc cu Fira la Piteşti, să-i cumpăr şi ei cîte ceva de la oraşi ca să avem cînd ne-om cununa şi în acest oraşi a fost foarte frumos şi am petrecut foarte bine şi mi-am adus aminte de vorba dv. că o viaţă are omul, mă boule, aşa că am pus şi lăutari şi-am luat şi alune de la ăla cu coşu şi am văzut şi artişti, că acolo în local era cei mai mari artişti şi artiste şi juca **p3** scenă cu clopoţei Şl C1_I picerile goale şi-a fost şi un scamator d-a fătat un purcel în juben şi-am rîs şi eu şi Fira, de rîdea toată lumea de noi cum rldeam.

Şi-atunci a venit majorul de-alături de la masă şi-a zis că ce caut eu în local şi să ies afară că nu este voie, dar Fira poate să rămîie, încît înţelegeţi dv. cum era pontu, dar n-am vrut şi nu i-am dat nici biletul de voie, că n-aveam pentru oraşul Piteşti şi-atunci vă rog pe dv. să scrieţi aici la Piteşti, unde mă aflu la închisoare şi să spuneţi să-mi dea şi mie

drumul că nu sînt vinovat şi n-am făcut nimic şi trebuie să viu la dv. îndărăt, că mi s-a terminat permisia şi mă dati dezertor de-acasă. Aşa că rămîn al dv. cu respect', să trăiţi, domnule sublocotinet.

Sold. *Cucu Dumitru,* ordonanţa dv. la ordin.

NESTIMATE DOMN,

Prostia este un apanaji care orice alfabet ştie că se naşte odată cu individul care o posedă din aboriginea sa de ora fi dacă nu ţi-am spus-o pînă acuma, de la obraz, este că am vrut să amenajez anumite legături de familie reciprocă, dar asta nu înseamnă că dacă m-eşti cumnat, ca frate al soţiei mele, o să sufăr mai departe toate intrigile ce Ie bagi introducîndu-te în casa mea, ca să mă descredHezi atît faţă de soţia mea, care de-altminterlea nu le acordă nici o eficacitate, cît şi faţă de servitoare care te-a auzit ce spuneai aseară pe fereastră, cînd ieşise cu căţelul la necesităţi, fiindcă în casa mea ţi-am interzis să mai calci şi te-ai opri't să bagi intrigi de pe trotuar profitînd că soţia mea ieşise la fereastră ca să dea pardesiul căţelului pe care îl uitase, fiind frig şi umezeală în spaţiu spre a nu răci, căci umblă paralizia progresivă printre animale şi n-am vrea să ia şi el, fiind de rasă şi atîta slăbiciune are şi ea, căci omul bun se cunoaşte imediat prin dragostea sa de animale, sentiment de care d-ta nu poţi fi capabil, fiindcă cîinele pe care ţi l-a dat soţia mea, de la ultima noastră recoltă, l-ai asasinat de foame'şi s-a întors acasă in cea mai mare stare de mizerie morală şi plin de insecte, încît nici nu mai putea lătra, ceea ce denotă caracterul murdar pe care-1 ai în expresia tipică a egoizmului, căci omul incult este şi rău şi degeaba ai trecut prin toate partidele, iar intrigile şi vorbele mascate pe care le infiltrezi pe contul meu, află că te osteneşti degeaba, pentru că soţia mea nu le crede, iar pe mine mă lasă nemuritor şi rece, ceea ce însă nu pot spune acelaşi lucru despre persoana care o vizezi şi cu care pretinzi, in mod neruşinat, că eu aş întreţine relaţiuni de concubinaj şi că i-am trimis alaltăieri o căruţă de lemne de cer pe care ai văzut chiar tu cum ajutam să le descarce, fiind cu pălăria tare in cap, fapt care este o min-

ciună sfruntată, mai întii, fiindcă nu eram cu păraria tare în cap ci cu fetru şi, al doilea, fiindcă lemnele nu erau de cer ci de fag, iar faptul că i le-am trimes eu, nici asta nu e adevărat, fiindcă nu i le-am trimis eu, ci le-a trimes administratorul, de la fermă, aşa cum îi trimite de toate, unt, ouă, păsări şi alte legume de iarnă, căci nu era s-o las să moară de frig de gustul dumitale, care chiar dacă observi cîte un amănunt de astea, ar trebui să taci din gură, că de-aia sîntem bărbaţi, să ţinem unul cu altul şi să ne contrasprijinim reciproc, mai ales cînd avem cîte-o slăbiciune, la această vîrstă cind posibilităţile ne sint numărate şi greu să mai găseşti 0 fată tînară şi dezinteresată care să-şi sacrifice timpul şi frumuseţea lor, pentru a trăi cu baccele ca mine sau ca dumneata, care eşti invidios pe mine că n-ai găsit şi tu la fel şi ştiu pozitiv că te-ai dus la ea la biio şi i-ai spus că rău face că-şi pierde vremea cu o cataplasmă ca mine, pentru două sute de mii de lei pe lună, cind sînt alte persoane, care ar fi în stare sa-i dea şi mai mult, fiind mai mici cu cinci ani decît mine, ceea ce este altă infamie şi minciună, fiindcă dumneata eşti mai mare ca mine şi tot ce-ai izbutit să oblii cu această intrigă a fost că m-ai constrins pe mine sa-i mă-resc leafa la trei sule de mii şi ouăle despre care ai spus că 1 le-am trimes de la fermă in stare de clocite, ai minţit din nou, căci chiar în seara aceea le-am mîncat ompletă şi au fost absolut proaspete, dar asta n-are importanţă la un om fără conştiinţă ca tine, care ca cumnat al meu ar trebui eă-mi menajezi casa şi să fii contraliat cu mine, nu să umbli pe la ferestre cu fel de fel de propagande, fiindcă eu nu am refuzat să te împrumut cu banii ceruţi săptamîna trecută, dar am spus că nu am lichid în casă in acel moment, astfel că acuma venindu-mi acest lichid de la fermă, ca am vîndut lîna administratorului, n-ai decît să vii să te împrumut, insă fără vorbe murdare despre viaţa mea particulară, dacă vrei sâ fii om deştept şi cu scaun la cap, iar nu lichea bătrină precum eşti, ai fost şi vei fi toată viaţa.

Dă-mi un telefon şi potoleşte-te, ca anii trece şi ne ducem dracului amîndoi, plus că vine şi o soră a ei din provincie şi mi-a spus că e fată singură şi drăguţă şi dacă am avut ghinionul să-mi fii cumnat o dată, cel puţin să-mi fii şi a doua oară.

Cred că m-ai subînţeles.

Tache

C03TANŢO,

Azi-dimineaţă, după ce s-a terminat slujba la biserica, a dat pe la prăvălie pe la mine nea Gogu Dulău, neam din branşa ta de familie şi care nu poţi să zici că ţine cu mine, în privinţa faptului ce l-ai consumat, fugind de o săptamîna de-acasă şi zicea că vrea să-mi spuie două vorbe de conversaţie si după plecarea ta am luat o femeie cu ziua, care să-mi facă curat si în timpul cît m-am scoborît în girliei, ca sâ aduc lemne, să fac focul în sobă, a dispărut pe scara din faţă în ciorapi şi cu pantofii in mină, ca să n-o simţ cînd fuge, dar am avut noroc ca era închis la gardiropul tău şi n-a putut să ia cine ştie ce obiecte din inventar, afară de căciula mea care o pusesem bine pe masă şi plus porfeiul ce-1 aveam în haina care o pusesem pe capul scaunului, ca sâ fiu mai lejer la suit cu lemnele, care sa ştii, Costanţo, că după cum mi-a spus şi nea Gogu, care este din branşa ta de familie şi n-are de ce să ţină cu mine, că ai făcut un pas foarte greşit fugind de-acasă, după doisprezece ani de fericire cu cununie şi nu trebuia să te iei după cuvintele acelui individ care te-a demonstrat în acest fel, căci minte că este de la fisc şi a făcut pe controlorul la mine în prăvălie ca să-mi bea marfa pe daiboj şi să te convingă pe tine eu vorbe măsluite ca să pleci din casă, cu tot numeralul la tine şi să te faci de rîs în favor de lume, căci am pus pe Mielu Chiorul să te UJmărească peste tot şi-am aflat că te-ai dus Ja „Hotel Egipt", care tu n-ai ce să cauţi în asemenea ţări tropicale eu acest El-Zorab care l-a văzut Mielu intrînd la tine cu alimente în mină şi cu două sticle in buzunarul paltonului, şi păcat de tine să ajungi ca să mănînci parizăr la hîrtie şi să bei din cana de la lavor prin hoteluri, cind avem acasă vesela complectă şi prăvălia e plină cu de toate şi dacă tu ai avut o slăbiciune faţă de compoziţia acestui om, nu este nimic, dragă Costanţo, după cum mi-a spus şi nea Gogu — care este din branşa ta de familie şi n-are de ce sâ ţie cu mine — că omul poate să fie condus în eroare şi să greşească faţă de soţul ei şi măcar acum, in ceasul al unsprezecelea, căci este aproape douăsprezece noaptea — te rog să-ţi vii în fire şi să te întorci acasă, căci sînt cu nea Gogu in odăiţa din fund şi dumnealui plînge de cele care eu ţi le comentez în această scrisoare şi de azi-de-dîmineaţă stăm aici amîndoi, căci avea să-mi spuie două vorbe după ce am

ieşit de la biserică şi acest suflet de om — care este din branşa ta de familie şi prin urmare n-are de ce să ţie cu mine — spune şi el c-ai făcut o mare greşeală şi s-a jurat pe fericirea mea că el pune mîna în foc că nu s-a întîmplat nimic între tine şi acel crai de spaţiu astfel că termin această mică scrisoare rugîndu-te să vii acasă imediat şi mă scuzi ca iscălesc aşa de repede, dar nea Gogu nu mai poate să rabde pe scaun că vrea pînă afară şi trebuie să-1 duc eu, că de azi-uimineaţă i-am dat trei perechi de pantaloni plus ăştia cu dungi de la jachet, cu care este costumat acuma.

Aşteptîndu-te să vii cît mai neîntârziat posibil, te sărută al tău soţ, *Nae,* şi să ici taximetrul ca să vii mai iute.

DOMNUL MEU

încă din prima clipă cind m-am născut, eu am avut în viaţă oareşcare filosofie a mea, care datorită ei am putut să ajung, astăzi, la virsta de 65 de ani pe care i-am însumat de Mocinici, intc-o stare de moral foarte ridicat ca bloc cu unsprezece apartamente şi şase garsoniere, care slujba mea modestă şi domeniul in care am lucrat, timp de 40 de ani, nu mi-a permis să realizez mai mult, căci să fi fost la alte ministere mai productive ca cifră de afaceri aş fi fost acuma mult mai departe, chit că făceam un pic de prevenţie, astfel că fericirea mea sufletească, ca articol de lux, a fost întotdeauna femeile pe care le-am respectat în modul cel mai sincer şi alegoric, acordindu-le căsătoria mea, Ja toate şi, deci. dumneata nu ai dreptul să mă faci pe mine de a opta nevastă a lui Barbă Albastră, mai intii că sint spin suferind de mic copil de insuficienţă şi al doilea, că soţia mea, care face obiectul acestei scrisori, nu este decît a şaptea soţie a mea şi, în orice caz, dumneata nu ai nici o calitate să le faci recensămîntul şi mai ales să-i trimiţi flori cu suptinţeles şi iţi pierzi timpul de pomană, ea fiind o femeie eminamente agricolă, pe care an) luat-o de la ţi"â, unde moravurile cîmpuUii şi ale naturii sînt mult mai sănătoase decît la oraş, unde onoarea este cu totul de altă natură moartă.

De fapt, nu ţi-aş fi scris nici aceste cîteva cuvinte, dacă soţia mea nu mi-ar fi spus că eşti un tinăr de familie şi chiar inginer la Ploieşti, dar eu nu m-am speriat niciodată de petrolul nimănui, căci, mai intii sa-1 văd, fiindcă petrolişti de-ăştia, de n-au gaz nici Ia brichetă, cunoaştem noi destui, cum a fost şî cu ăla cu textilele de luna trecută, care s-a lăudat că ne trimite de cearşafuri şi perdele, dar a fost numai vorbe, plus că mi-a furat şi două scrumiere, în seara îcînd l-am invitat la masă de-a mîncat şi zmalţul de la farfurii, venind şi fără nici un fel de atenţie pronunţată în mină.

Aşa că dacă intr-adevăr eşti petrolist serios, aşa cum te pretinzi şi vrei să legi sentimente de prietenie cu familia mea, căci eu sînt ocupat mai toată ziua, iar noaptea dorm mai mult Ia mama, care are aproape o sută de ani şi e urit singură pînă la jubileu, trebuie mai întii şi intîi să mă conving de acest lucru prin cîteva dovezi serioase asupra acestui petrol, ca bijuterii şi valută, căci nu mai sînt Ia vîrsta să mă duc şi să cutreier satele pe la ţară spre a mă căsători cu fete frumoase şi foarte costisitoare, că numai taiorul cu care era îmbrăcată cind v-aţi cunoscut m-a costat o avere şi deci, în aşteptarea distinsului dvs. răspuns, va salut cu cele mai alese sentimente şi să dea Dumnezeu sa fie bine, căci dacă chestia cu petrolul şi cu sondele care i-aţi arătat 'fotografia soţiei mele este un ce de realitate, atunci m-aş duce şi eu o zi, două pe Ia Ploieşti să sondez terenul, căci tot sînt foarte surmenat şi mi-a spua doctorii să mai schimb puţin vinul.

S-auzim de bine,
Eracle Tulumbis

P.S. Multe complimente de la familia mea care tocmai acum a ieşit din baie.

DOMNULE TACHE,

Am auzit şi eu, de multă vreme, că orice locuitor din oraş, care dumneatale eşti cineva in el, din punct de vedere ca proprietar şi fost deputat de cameră, cind erai averescan sau alte partide ce le-ai dricuit de colo pînă colo, crezînd ca mai pupi să te realegi iarăşi din nou, dar alegătorii te-au

respins că nu mai era ei proşti să-ţi dea votu lor universal pe un ciocan de ţuică şi aia îndoită cu apă ca să-ţi baţi joc de conştiinţa lor şi pe urmă să Ie dai deştul ăl mic de la mînă ca să faci pe popularul la cafenea, dar în orice caz nu m-am aşteptat ca să fii atit de lespede de mormînt la suflet şi să te bucuri de un kil de urzici şi sa le iei băiatului din mînă, că de ce le-a cules din curte de la dumneatale, cînd este ştiut de o lume întreaga că urzicile este un aliment de gard şi poate oricine să se supralimenteze cu ele mai ales pe aceste timpuri de primăvară cînd este timpul acestor plante şi plus de asta dumneatale i-ai sucit mîna copilului că nu vrea să-ţi dea urzicile culese gata, pune-ţi-s-ar de-a curmezişul, că am auzit că le-ai mîncat cu ouă de raţă în necazul meu, in chioşc şi am să-i scoţ certificat medical că i-ai clevetit-o de la cot şi este în incapacitate de joacă şi-o să-i dai daune că era să-1 nimiceşti pentru un kil de urzici, care toţi locuitorii din oraş au dat concursul la acest gard ca să crească şi locul nu supune urzica, căci aceasta este a tuturor şi de ce nu ţi-ai cumpărat spanac din piaţă, dacă ai rîmnit la urzici, că slavă domnului ai cu ce să cumperi, că destul ne-ai furat pe toţi cît ai ţinut birt şi băcănie şi otel la care să nu crezi d-ta că locuitorii acestui oraş a uitat că ţineai madamă de moravuri uşoare, fiind şi slujnicar după alte toate şi să dea Dumnezeu ca la anul să-ţi crească ştevia din abdomenul cu care mi-ai mîncat urzicile, care să ştii de la mine trage a steag negru la poartă cînd este sustrase din mîna unui copil nevinovat şi în orişice caz cu mine ai terminat, atît ca salut la pălărie cit şi ca apă cînd ţi s-o strica ghiventul la cişmea şi o să trimeţi cu doniţa să ia de la mine.

Mai mare ruşinea î
Aralambie Zoiccscu

DOMNULE DIRECTOR GENERAL,

Subsemnatul Marin Chirilă, zis ca pseudonim de artist Chirmar — sub care am debutat in diferite scene din întreaga ţară şi localuri de consumaţie, căci arta n-are patrie am onoarea a vă aduce la cunoştinţă, prin prezenta, că posedez un frumos glas vocal, ce mi l-am cultivat singur, avindu-1 din naştere şi fără nici un fel de protecţie, astfel

că actualimente cint şi la alte instrumente, avind un mare dar de uşurinţă de a-mi incumba orice producţie de melodie, în mod exact şi cît se poate de clasic. Astfel că, după dorinţa onor admiratorilor mei, căci le-am promis să nu-i refuz, mă adresez dvs. ca Director General de radio, rugîndu-vă să îmi daţi şi mie posibilitatea de a mă exprima la radio cu repertorul ceT posed şi care nu există mai bine întocmit, fiind în mod foarte filarmonic şi pentru orişicare gust, care ascultă de preferat la ora mesei sau seara, dar însă în nici un caz în zi de lucru, căci este păcat ca cel ce munceşte la această oră să piardă ocazia de a savura produsul meu.

Cu această ocazie, adaog că eu am mai cîntat la radio, acum două luni, dar nu am fost admis să mă mai exprim la audiţie, acel domn care era băgător de seamă pe-acolo susţinînd că am venit prăjit şi o să mă răstesc la microfon, cind m-o bate electricitatea la voce, dar acest lucru n-a fostabsolut deloc adevărat, subsemnatul fiindu-mi numai oareşcare greaţă la aciditate, prin faptul că veneam direct de Ia o nuntă, unde am fost invitat pentru un mic concert coral şi a trebuit să stau pînă la potroace spre a cînta „zorile de dimineaţă" căci, altminteri, socrul mare, care era foarte prepus, m-a ameninţat că-mi dă una peste gură de-mi rămîne instrumentul defect. Astfel ca am preferat mai bine să cînt decît să mă prezint ca ştirb la audiţie, iar acest rău care mi-era n-are aface cu vocea de care dispun, fiind o chestie de ulcer la demimonden.

Nevoind insă a proceda prin scandal, căci eu cînd sînt ars, bat ceva ce n-a văzut pamîntul şi de-abia m-a pus pe liber dintr-o mică prevenţie de doi ani pentru un mic fapt de rănire, am preferat mai bine să-1 înjur pe acel băgător de seamă şi să mă retrag într-un mod foarte modest la o bere, pentru a mă linişti. Acesta fiind purul adevăr, căci vioara acelui artist a fost o calomnie, eu luind-o numai din greşeală şi nicidecum spre a i-o fura, căci dacă aveam gust să fur, văzusem eu alte obiecte ce se manipulează mai uşor, va rog, Domnule Director General, ce cu onoare conduceţi, a mă numi şi pe mine ca să cint intr-o zi de sărbătoare absolut gratis şi numai de-al dracului, căci am făcut prinsoare cu admiratorii mei pe cinci vechi cu sifoanele lor, căci eu voi cînta la radio pînă la 15 corent, ceea ce n-aş crede din partea dumneavoastră să mă lăsaţi să pierd acest lichid... La caz de nevoie, pot plăti şi o mică taxă care n-am nevoie de de chitanţă, rămînînd absolut între noi...

Primiţi, vă rog, cu tot respectul ce dispun, distinse salutări din partea mea.

Marin Chiriîă — Chirmar,

artist particular şi solist de voce. Adresa mea este următoarea: sînt afară la uşa, zilnic, Intre **10** şi **1.**

MULT STIMATE ŞI ONORATE COANE PETRACHE,

Nu-mi stă în caracter — deşi unii zice că n-am, dar este o calomnie ordinară — să intervin la mai marii noştri care este astăzi cineva şi pe care i-am servit şi eu, chiar cu fiinţa mea personală, cînd am făcut închisoare după alegerile din 27, zicîndu-le: „Fă şi d-ta pentru mine acuma, că şi eu am făcut pentru d-ta, atuncea".

Departe de mine acest gînd maşinavelic şi nu v-aş fi importunat nici acuma, dacă n-aş fi fost restrîns de împrejurări, fiind in joc onoarea mea de om — deşi unii zice că n-am, dar este o calomnie ordinară — precum şi existenţa familiei mele, care deşi n-am decît pe Lilica — soţia mea, pe care o cunoaşteţi atît de amănunţit — este totuşi foarte numeroasă, ca mode şi confecţiuni, încălţăminte fină, cofetărie şi braserie şi achiar dentist că şi l-a pus pe ăla din faţă care-i'lipsea, de-o tachinaţi dvs., pe vremuri, că are strungăreaţă şi ea rîdea.

Aceste materii prime, atît de necesare unei femei, dvs. le ştiţi mai bine ca mine, ca om galant şi crai popular, fiindcă ştiu că nu v-aţi schimbat şi ce-am auzit de secretara dvs. a nouă, să fie intr-un ceas bun, cu noroc şi spor la lucru.

Venind acum la chestiunea în sine, iată despre ce este vorba, ca să nu vă mai reţiu, ştiind că sînteţi grăbit şi aveţi atîtea pe cap, mai ceva ca a mea. Ara să vă spun in două cuvinte, toată tărăşenia, că ştiu c-o să mă pricepeţi repede, elucidînd-o imediat, căci e de-ajuns un cuvînt de la dvs, şi se face.

Ştiu că totdeauna dvs. ne-aţi înţeles şi ne-aţi ajutat pe noi, care v-am servit cu credinţă, prin toate partidele unde am trecut după dvs. şi chiar în opoziţie, că atunci, în 27, cind m-aţi acuzat că am trecut la Averescu, oi fripturist, întaintea dvs., nu e adevărat, căci eu trecusem înainte numai ca să vă aştept pe dvs., ştiind că veţi veni, ceea ce am avut dreptate, căci fleorul meu politic nu m-a înşelat niciodată.

Prin urmare, eu de dvs. n-am de ce să mă ascunz, căci sînteţi părintele şi subţinătorul meu şi v-am servit Întotdeauna, atit cu sufletul cît şi cu corpul meu, cînd am fost bătut la alegerile din 31 şi-am stat zece zile in pat, cu faţa In jos, fiind asasinat într-o regiune care nu se putea să stau altfel.

Ori, eu nu vă cer dvs. altceva decît să-mi faceţi dreptate, ca să-mi salvez cinstea — deşi unii zice că n-am, dar este calomnie ordinară — şi să pot trăi în societate, cu fruntea sus, fiindcă dacă i-am cumpărat-o, era din economiile mele şi nu din banii strînşi pentru înzestrarea celei mai cinstite fete din judeţ şi cred că soţia mea poate să aibă şi ea foarte bine blană de Luther, fără ca eu să fiu acuzat de asemenea fapte inflamante.

Banii pentru înzestrarea fetii din judeţ au fost depuşi toţi, cu forme în regulă, la comitet, iar ceea ce lipseşte nu mă priveşte pe mine, fiindcă cei care pretinde c-a dat şi nu sînt trecuţi la ziar, n-au chitanţe, ca să dovedească la comitet, că mi-a dat şi cît.

N-avea decit să ceară chitanţe şi le dădeam, dar din momentul ce n-au cerut, cu ce pot să dovedească dumnealor că eu nu le-am dat ?

Astea sînt numai intrigile cui ştiu eu, care, fiindcă a ajuns şi el primar, vrea să se răzbune pe Lilica, care nici n-a vrut să audă de propunerile dumnealui şi i-am dat afară din curte lemnele care ni le-a trimes gratis, căci am preferat mai bine să stau sub zero grade decit să ne mînjim cu untura şi untdelemnul dumnealui.

Nu vă mai spun, stimate coane Petrache, ce vorbe a spus acest domn despre dvs., în legătură cu Lilica mea, din timpul cînd trăgeaţi la noi, la alegeri, căutînd a mă face să cred că şi copilul — finisorul dvs. — vă seamănă la ochi şi la vorbitul cu „r", fapte ce sint foarte exacte, iar eu ca părinte sînt mîndru de ele, fiind sigur că dvs. v-aţi purtat întotdeauna cu Lilica mea într-un mod foarte ireproşabil, Încît şi astăzi vă păstrează fotografia pe ghidironul de noapte, cu jobenul in cap şi cu decoraţiile la piept.

Aşa fiind situaţia, că încă nu m-a trimes Ia parchet», fiindcă prefectul nostru este un foarte gentil şi nu vrea să ia măsuri pînă nu se convinge, c-a fost Lilica la el să-1 roage

şi a stat două ceasuri ca să-1 convingă, vă rog, iubite şi stimate coane Petrache, să-i daţi dvs. un telefon de la Bucureşti prefectului nostru şi sâ-i spuneţi că deşi sînt absolut nevinovat, în această chestie cu înzestrarea fetii, e mai bine s-o lase încurcată, că cine ştie ce mai iese din asta... Iar dacă vă spune ceva de blana Lilichii, v-aş ruga să-i spuneţi că această blană i-aţi oferit-o dvs. cadou, in calitate de naş al băiatului.

Vă rog, coane Petrache, să-mi faceţi acest mare serviciu, căci numai dvs. mă puteţi scăpa şi e păcat de reputaţia mea — deşi unii zice ca n-am, dar este o calomnie ordinară.

Vă salut cu tot respectul şi sînt al dvs. la dispoziţie, multe complimente de la Lilica, care vine săptamîna viitoare la Bucureşti, să vă mulţumească cum ştie ea, sărutări de mîini de la finisorul dvs. şi să trăiţi întru mulţi ani.

Al dvs. supus,
Tică

ESCROCULE,

Murdăria este cea mai mare laşitate sufletească, a zis un mare filosof, care degeaba ţi-1 spun, căci, incult cum eşti, habar n-ai de el. De aceea scîrba repulsiei pe care o resimt scriindu-ţi aceste cîteva cuvinte cu fierul roşu, este atît de mare, că mă mir ce mă împiedică să nu le dezinfectez cu indiferenţa pe care o meriţi.

Află că ştiu tot şi că eşti cel mai necinstit om din toţi hoţii cu care am lucrat in viaţa mea.

Cît priveşte şperţul ordinar pe care, ieri de dimineaţă, în timp ce ştiai că sint la baia de aburi, ca răcit, te-ai dus să-1 încasezi, fără ştirea mea, de la firma „Drulea & Comp.", aflâ că te-ai dus degeaba, fiindcă am fost mai şmecher, •excrocule, şi l-am incasat înainte, astfel că partea pe care o pretinzi, deşi n-ai făcut decit vînt de primăvară in această afacere, o să ţi-o dau după decesul meu.

Ştiam de mult că ai o inimă venală şi un suflet cupidon de bani, dar nu m-aşteptam ca tocmai mie să vrei să-mi faci sanchipontul cu optezci de mii de lei, cind, de pe urma mea, ai cîştigat milioane de lei nefăcînd decît o scîrbă de prevenţie de cinci săptămîni.

Ei bine, acuma, cărţile se va da pe faţă. Toată justiţia şi toate cabinetele ei va afla cine eşti şi din ce trăieşti, prin denunţurile ce le voi face, ca să vezi ce e aia recidivist şi să te văd cum îţi stă şi în haine vărgate, că în pijamaua mea te-am văzut, cind ai avut îndrăzneala să-mi profanezi casa, de necaz că ţi-am luat-o înainte cu şperţul şi in timp ce mă aflam la baia de aburi, ca răcit.

Ei bine, Dumnezeu m-a ajutat sa fac 39 de grade şi să renunţ la baie, venind acasă, pentru a mi se da primele ajutoare ca ventuze şi altele şi în schimb sâ te găsesc pe d-ta in pijamaua mea, lingă acea persoană care a fost prietena mea trei ani de zile şi pe care vream s-o legiferez cu cununie, pentru a nu mai fi acuma, pentru mine, decît o femeie de stradă şi neant.

Să vă fie de bine la amîndoi, iubiţilor...

Recunosc că am ţinut la această epavă, vrînd a o ridica pînă la ecuatorul meu de cultură şi rang, căci, în afară de fizic, n-avea nici o clasă primară şi un trecut tenebros pe care îl ştia o lume întreagă, chiar şi tu, cînd mi-ai spus că mă fac de mezalianţă şi rîs, încurcîndu-mă cu această clandestină care nu merită a intra în sfera nivelului meu social de celibatar.

Acuma, după ce am transformat-o radical, învăţînd-o, în citeva luni, cei şapte ani de-acasă, ţi-ai schimbat părerea şi, ca un mişel ce eşti, ţi-ai însuşit, prin metode de fante şi bani, opera mea socială, înşelîndu-ţi cel mai bun prieten care te-a făcut din sacîz bici şi ţi-a dat tot azilul prieteniei lui, plus întreţinerea, cînd trăgeai pe dracul de coadă la bursa neagră.

Dar, in sfîrşit, aşa e pe lumea asta! Eu însă imi voi face datoria pînă la urmă şi deşi nu sint vendicativ, iar răzbunarea nu-mi incumbă in arsenalul meu de om, jur că nu mă las pînă nu te bag pe tine în puşcărie şi pe ea la brigada de moravuri, de unde, de fapt, v-am scos pe amîndoi.

Mitică

COSTICĂ,

Primind aceste cuvinte ce ţi le trimit in mod recomandat, dar mai bine o dau simplă că tot acolo ajunge, vei înţelege că, din partea mea, eu nu mai am nimic cu tine şi

m-am împăcat iertindu-te de toate ce mi-ai făcut, purtîndu-te ca un porc faţă de onoarea casei mele şi căutînd a-mi distruge soţia, care — în acest cămin — te-am primit întotdeauna ca pe cel mai bun prieten al meu, purtîndu-te cu ea într-un mod foarte mefistofelnic, spre a o convinge să facă un pas greşit faţă de prestigiul meu, ceea ce noroc că ea e o femeie cinstită şi n-a sucombat, deşi i-ai spus că-i dai dinţii de aur rămaşi de la tac-tău, să-şi facă cercei, plus un cupon de materie de rochie şi ciorapi de sticlă pisată, dar mai bine sa nu mai vorbim despre aceste fapte ale trecutului, căci nevastă-mea stă lîngă mine cînd îţi compun această scrisoare şi zice că e mai bine s-o dau recomandat, fiindcă ajunge mai sigur şi să vii duminica asta la masă la noi, ca să ne consfinţim împăcarea la un pahar de vin, căci acuma m-am convins despre nevinovăţia ta şi am văzut şi eu că uşa de la dormitorul nostru se încuie singură pe dinăuntru cînd o trînteşti tare, că-i sare ciotul şi probabil că ea era inervată de propunerea ce i-o făceai ca omul la un pahar de vin, ca să faci o glumă cu ea, dar ea — neştiind despre asemenea nostimade — a luat-o în serios şi a trîntit uşa de perete şi probabil că tu te-ai ferit în sens invers, să nu te lovească şi ai rămas în odaie cu ea, ca să am eu ghinionul să viu tocmai atunci, că găsisem o ocazie de maşină şi n-am mai luat trenul de nouă seara, fir-ar a dracului de ocazie să fie! că era să-mi stric casa din cauza ei şi recunosc că n-aveai ce să faci şi nu puteai să sari pe fereastră, că te vedeau vecinii şi ar fi zis că Costică se sustrage pe fereastră din odaia soţiei mele, tocmai cînd eu sînt plecat la Piteşti după marfă, aşa că ai rămas cu ea in odaie ca forţă majoră şi mi-a jurat că cît aţi stat în odaie pînă am venit eu cu ocazia şi v-am prins, te-ai purtat foarte corect şi grandoman faţă de ea, iar faptul că era în combinezon cînd am intrat, mi l-a explicat că tocmai vrea să se schimbe ca să nu piardă timpul degeaba că aţi stat încuiaţi din greşeală şi te rugase pe tine să te întorci puţin cu spatele, iar tu erai fără haină şi fără guler, că munciseşi la uşă s-o deschizi, dar fii sincer şi tu, dragă Costică, şi recunoaşte că eu n-aveam de unde să ştiu aceste detalii şi bine că nu ţi-am dat cu ceva în cap, că tu nu ştii ce e aia să-ţi găseşti nevasta în compoziţie de adulter cu cel mai bun prieten al tău, fiindcă ai fost mai norocos şi n-ai dat niciodată peste mine cind nu te divorţaseşi de'ea şi şedeaţi pe Fraţii Goleşti, că eu cînd auzeam poarta, fiindcă îi pusesem pană specială să scîrţîie cînd o

deschizi şi ieşeam pe săliţa de din dos şi săream peste pălimar, la Truţă în curte, aşa că te rog să mă scuzi că termin scrisoarea aşa de repede, dar văd că nevastă-mea a început să zbiere la mine din senin şi s-a dus să ia revolvelul cu butoi din măsuţa de noapte, că zice că mă împuşcă, dar eu nu înţeleg de ce i-o fi sărit ţandacul, dar — în orice caz — e mai bine să m-ascund puţin şi deci te aşteptăm cu cea mai mare plăcere duminică, la masă, că era păcat, mă, de prietenia noastră să se strice dintr-o uşă cu ciotul defect.

Te pup că vine nebuna, duclndu-mă puţin pînă în pod.

Nae

STIMATE MĂGAR,

Prin prezenta scrisoare ce ţi-o anexez prin prietenul nostru comun, dl. Titi Troşcu, îţi restitri suma de bani pe care ţi-am făcut onoarea să mă împrumuţi cu ei la cheful de sîmbata trecută, distrugindu-mi liniştea sufletească şi trimiţîndu-mi vorbă acasă, prin Şchioapa, ca să-ţi restitui imediat banii şi care şchioapă i-a dat scrisoarea soţiei mele la prînz, avînd ciulama de găină, c-o tăiasem fiind clapon şi se alega de raţe prin curte şi-atunci s-a deschis discuţia de la acest animal şi mi-a zis că mai bine te tăiam pe tine in locul lui, că acasă faci pe colibacilul cu mine, dar la chef cu dame stai şi te împrumuţi cu bani de Ia escrocul de Naică, spre a-ţi plăti partea după cum îţi scrie **în** această recomandată pe care i-a trimis-o cu Şchioapa, şi asta tocmai în seara cînd mi-ai promis că-mi pui şi mie ventuze şi ai venit acasă de dimineaţă pilit de nu mai ştiai nici cum mă cheamă, zicîndu-mi Tanti în Ioc de Florica, lăsîndu-mă să te aştept pregătită de ventuze şi te-ai demascat tocmai acvjma la bătrînţe şi, mă rog, după aceste expresii s-a inervat şi mai rău, fiindcă eu mă făceam că nu aud şi vorbeam cu pisica de sub masa, dîndu-i iadeşul să-I mănînce şi-atunci i-a venit o mişcare reflexă şi mi-a dat cu ciulamaua **în** cap lovindu-ma cu tirtiţa **în** ochi şi opărindu-mă pe pupilă, plus bătaia la care am fost forţat să iau parte, că dădea cu tot meniul în mine şi, toate astea, ţi le datorez numai

dumitale, care te-ai pretins douăzeci şi opt de ani că-mi eşti prieten ca să-mi anihilezi acuma căsnicia cu Şchioapa, renʰru un fleac de bani pe care nici nu-mi amintesc că mi-ai dat, fiind beat în momentul cind i-am primit şi dacă nu i-oi rupe eu şi celălalt picior, să-mi zici mie cuţu, fiindcă asemenea fapte diverse nu le face un prieten adevărat, să mă strici cu nevastă-mea care ştii ce acută este la gelozie şi nu trebuia tocmai tu ca prieten să fii atit de neînsufleţit şi să-mi trimiţi Şchioapa acasă cu acest ferpar, mai ales că tu m-ai încurcat la chef şi te-ai purtat cel mai murdar cu mine, că din ambele două dame ce le-ai adus la şambru, tu ţi-ai ales făina de lux şi pe mine m-ai trimis să duc huruiala acasă, care aceste tărlţe sufleteşti nici n-a vrut să *m* primească în casă, zicind că e femeie cinstită şi o aşteaptă înăuntru bărbatul cu cununie, care i-am văzut şapca de liceu la fereastră, cînd am oprit maşina şi plus că m-ai pus in impostura să dorm la poliţie pînă la şase dimineaţa, ca m-a luat razia, neavînd acte la mine şi acob m-am umplut de insecte, c-a găsit şi soacra mea unul pe ea şi dacă măcar ar fi fost exantematic tot ar fi fost ceva şi m-aş fi văzut şi eu acuma cu niţel doliu la mînă, dar vidma n-a avut nici pe dracu, că aşa a fost soarta mea să mă nenorocească prietenii, astfel căʼte rog să-mi transmiţi prin aducător legiuita chitanţă că ţi-am plătit banii ce mi-ai pretins că-ţi datorez şi totodată să iei act, dragă Naică, că ai **fo3t** cel mai mare măgar din lume şi să te păzeşti de prezenţa mea cînd mă vezi ars sau prepus pe ţîfnă, dacă nu vrei să-ţi fîlfiie iniţialele la poartă şi să stai în talie cu geamul deschis la salon şi cu rudele cu batiste curate la ochi.

Tâsică

P.S. Dacă vrei să te iert, dă-mi un telefon la birou cînd iei leafa, ca să bem indemnizaţia.

CONSIDERABILĂ DOAMNĂ,

Deşi caracterul meu de om foarte compact nu mi-a incubat niciodată să mă amestec în cestiunile vitale ale altor terţi, căci fiecare din noi ne comportăm asupra vieţii după cum ne taie capul şi intelectul, totuşi aflind prin centrul

oraşului cît şi prin celelalte periferii despre incidentul ce s-a produs între dv. şi soţul pe care îl posedaţi, bunul şi cel mai vechi prieten al meu, bietul Mitică, faptʼcare a produs atit bătaia pe care a mincat-o ca un martir cu bătătorul de praf şi alte obiecte de larg consum, cît şi lucrul cel mai grav din toate şi anume că vreţi a da divorţ de el, după treizeci de ani de convieţuire împreună, mă socotesc dator să intervin pentru a mă interpune spre apărarea lui bietul Mitică, care azi-noapte a dormit la mine şi mi-a spus tot pînă la ora închiderii.

Considerabilă doamnă,

Ca vechi celibatar ce mă aflu şi om de cea mai acută onoare, vă jur pe tensiunea mea, căci o am crescută, fiind bolnav de dietă în tot corpul, că bietul Mitică este absolut nevinovat şi acea femeie la care l-aţi surprins ca pe un caraghios este prietena mea cu care convieţuiesc împreună eu, iar nu el, căci i-am spus să nu se ducă la ea marţea, fiind şi 13 şi zi de ghionion şi o să-I prinzi, fiind informat că îl urmăriţi cu vitrion în geantă, dar, capsoman cum este, n-a vrut să mă asculte, astfel că această femeie o iau asupra mea, precum ne-am înţeles aseară la local, fiindcă aşa trebuie să ne purtăm între prieteni, la un caz de nenorocire şi dv. trebuie să ştiţi că bietul Mitică nu v-a vorbit niciodată de rău faţă de mine sau de altcineva şi dacă mai scapă şi el cîte o vorbă, la un mic aperitiv, se întîmplă numai faţă de un prieten discret, că mereu spunea chelnerului: „Marş de-aicea, garson, că vreau s-o înjur pe nevastă-mea, vedeam-aş în trăsură după ea cu batistă albă la urechea cailor şi, totdeauna, el a fost şi plin de respect faţă de silueta dv., căci, la drept vorbind, trebuie să aibă cineva o inimă de om ca el, ca să trăiască cu o asemenea corpolentă care răstoarnă pietonii pe stradă cind ii atinge cu formele şi, plus de asta, mai este şi caţă la domiciliu. E păcat, considerabilă doamnă, să vă stricaţi casa şi menajul pe care îl aveţi de treizeci şi atîţia de ani, tocmai acuma cînd aveţi şi dv, puţin diabet şi Mitică vrea să vă îngrijească ca un mucenic, pină va avea norocul să rămînă văduv.

în nădejdea că cuvintele mele de vechi prieten şi om sincer la suflet va fi bine înţelese de dv., vă salut la justa valoare, rugîndu-vă a primi omagiul meu cel mai anihilat.

Gogu Năescu

SUPREMĂ DOMNIŞOARĂ,

lntîlnindu-mă aseară, la un pahar de turburel, cu prietenul meu Costică, care a dat în fiert şi acum înţeapă Ia limbă, pe Ia orele douăsprezece şi un sfert, caqi m-am uitat într-adins la ceasul meu de aur ca să imortalizeze această clipă cînd m-am decis a-mi deschide sufletul In faţa lui şi i-am spus tot sentimentul care m-a decimat complect, din seara cînd v-am văzut Ia cinematograf plîngînd atît de frumos la acel film pe care nici nu l-am mai vizionat, fiind ocupat cu prezenţa dvs., iar Costică, ştiind că mă ocup cu filatelia de mărci, mi-a spus că sînt un cap de bou, căci nu voi avea nici o şansă spre a reuşi în expediţia ce m-am propus cu dvs., căci din două una: ori sînteţi o fată cinstită, şi atunci ca ce să mă bag degeaba, ori sînteţi cu oareşcare practică în viaţă, şi-atunci de ce să mă risc de pristos, ceea ce eu aş dori din tot sufletul să surviu şi cu capital, dar, momentan, mărcile nu prea merge, fiind criză de fraieri şi tocmai de aceea umblu cu ceasul de aur la mine, că-1 am de la mama şi vreau să-1 vînd, fiind ceas de glt cu lanţ şi nu gurmandă la mînă şi-atunci am mai cerut un mic kilogram de drojdie, neştiind ce contrast să adopt faţă de spusele lui Costică, care fiind cel mai bun prieten al meu s-a exprimat foarte clar şi intravenos şi am recunoscut că are cea mai mare dreptate, dar ăsta din urmă fiind de pe fundul butoiului, conţinea maia în el şi mi-a ars smalţul imediat, încît n-am mai'putut să-mi susţin subiectul şi deci Costică a zis: ^Mai dă-o dracului, mă, că m-ai coclit destul cu ea", ceea ce am şi făcut imediat ca să nu-l contrazic, căci eu ţiu foarte mult ia sfaturile lui, că le dă foarte forforescent în orice branşe de gîndire şi pe la orele trei şi jumătate de dimineaţă, vrind să mă uit Ia ceasul meu de aur, am constatat că nu-l mai aveam asupra mea şi făcînd scandal în local, s-a constatat la anchetă că-l vîndusem chiar eu patronului, cu chitanţă în regulă, căci dăduse drumul la un butoi nou de turburel, iar Costică a recunoscut c-a zis şi el: „Dă-1 dracului de ceas, mă, că tot merge cu trei luni îndărăt şi n-avem ce bea", astfel că văzînd că nu aveam nici o dreptate să reclam la poliţie, am schimbat turburelul şi am cerut un mic kilogram de puterea ursului, fiindcă Costică se muiase de tot şi dormea cu un leandru în braţe, căci s-a întîlnit cu această plantă cînd se-ntorcea de unde fusese, dar efectul a fost cu totul de altă natură, căci Costică, cum a dat de puterea ursului, a căzut sub masă, nevoind să-mi mai dea absolut nici un sfat şi a-nceput să cînte din gură: „Vino, vino pe divan, mireasă", căci zicea că e în cupeu de ginere şi-atunci, m-am băgat şi eu puţin sub masă, nu fiindcă am alunecat de pe scaun, cum s-a susţinut de un picol rău-voitor, ci ca să-I conving pe Costică că nu este in cupeu şi cerind să ne mai dea o mică jumătăţică ca s-o bem sub masă, căci Costică Începuse să plîngă şi zicea că e divorţat şi i-a murit caii de la cupeu, dar patronul a spus că nu serveşte pe duşumele, astfel că neavînd ce face, ne-am extras de acolo cu ajutorul patronului şi pe la orele şase seara ne-a dat drumul de la poliţie, unde ne-am repauzat foarte bine, şi cînd am ajuns acasă, am găsit in buzunar un ceas de aur cu două capace şi minunîndu-mă de acest obiect, Costică mi-a spus: „Las-o aşa, mă, că probabil ţi l-a băgat în buzunar vreun şmecher de ăia care erau cu noi la beci. ca să scape de obiect la perchiziţie", astfel că am vîndut ceasul imediat pe o sumă care îmi permitea să vă scriu aceste rînduleţe, dorind a o mînca în cea mai mare solidaritate cu dvs. căci şi Costică mi-a spus: „Acuma poţi să te expui, că ai cu ce să corespunzi, pînă o-ncepe să mişte iarăşi comerţul cu mărcile şi să-ţi vinzi capul de bou pe care-1 ai", aşa că, vă rog din suflet — dacă vă interesează sensul acesta - să veniţi mîine seară, la şase, la bodega „Jubileu", la un mic pahar de turburel, spre a discuta chestiunea mai pe larg, fiind şi Costică cu noi, care a zis că i s-a făcut dor de un leandru şi de-o plimbare cu cupeul de ginere.

în aşteptarea acestui conglomerat, vă rog să primiţi, supremă domnişoară, asigurarea celor mai alese vinuri şi respectuoase sărutări de mînuşiţe dulci.

Al dvs., la discreţie,
Nicu Turluceanu

VECINE,

Să nu crezi dumneatale ca sufletul nu este o parte a corpului nostru prin care orice om trebuie să ne îngrijim de el, la fel ca şi de celelalte părţi pe care le avem în inte-

rioruî nostru uman şi de ce să fie adică ficatul sau altele mai diagnostic decit sufletul, care are şi el regulile lui de om şi îmi pare foarte rău din partea dumneatale că ţi-ai pus mintea cu servitoarea mea, exprimîndu-te cu bătaie asupra ei şi dîndu-i numeroase lovituri cauzatoare de moarte, peste corp, astfel că nici n-a putut să-şi facă serviciul astă-seară, fiind obligat sâ mă servesc de soţia mea in locul ei, care a cărat lemne şi-a dat la masă, deşi o durea la lombag, căci găina după care a venit aseară ca s-o ia îndărăt din curtea dumneatale este absolutamente găina noastră, după cum pot dovedi cu celelalte găini care o cunoaşte, cît şi cu cocoşul care este martor căci a avut cu ea numeroase relaţiuni de ouă, iar faptul că s-a refugiat în curtea dumneatale este de natură din cauza ciinelui care s-a alergat după ea, producîndu-i cîţiva nervi şi atunci ea şi-a pierdut raţiunea curţii noastre şi a sărit peste izmenele mele de pe sfoară la dumneatale în proprietate, care era puse Ia uscat, împreună cu alte lenjuri de ale noastre şi soţia mea a trimes servitoarea ca s-o convingă să vie acasă, căci clinele l-am legat, dar, în orice caz, noi tot am tăiat-o imediat ca sâ fim siguri că nu mai fuge pe la toţi nebunii prin curţi, care dumneatale n-aveai nici un drept legal să te năpusteşti asupra acestei servitoare insultînd-o cu prăjina de rufe că de ce ia găina noastră şi-a intrat în curtea dumitale fără să se legitimeze, dar ea a crezut că ştii cine este, ca fiind vecini ce ne aflăm şi chiar dacă a greşit cu acest argument, ea este un copil de la ţară, şi n-avea de unde să ştie acest uzufruct, ceea ce dovedeşte că eşti un om fără suflet, aşa cum aţi fost tot neamul vostru, că ce naşte din hingher tot cîine rămîne şi o lume întreagă ştie că tac-to prindea cîini de familie bună de prin curţi, ca să-i vinză pe urmă pe Calea Victoriei, prin alţi membri ai familiei, de dirdăiaţi cu ei la subţioară, îmbrăcaţi numai în talie, şi-i dâdeaţi pe nimic, în timp ce umbla turbarea prin Bucureşti şi jagardelele care producea aceşti microbi nu le prindeaţi şi aţi făcut parale din cîini, incit mă mir câ nu latră conştiinţa în dumneatale, că ai putut să loveşti un copil de la ţara şi-o găină lipsită de apărare, că şi pasărea avea tlrtiţa ruptă, avînd-o în braţe cind ai dat cu prăjina de rufe în ea şi sînt martor ocular că acea tîrtiţă era fracturată pină la aripă, căci am mincat-o chiar eu şi am găsit o ţandăra de la prăjina de rufe in conţinutul ei, pe care o păstrez in casa de bani, spre a face dovadă cu ea la tribunal, fiindcă te dau in judecată, ca să ţe-nvâţ eu minte să mai procedezi şi altă dată cu prăjina, tulindu-mi găinile din curte spre a le minca cu familia d-tale, pune-vi-s-ar în gît toţi clinii pe care i-aţi asasinat in modul cel mai mişelesc, vinzîndu-i pe stradă, în loc să-i duceţi la serviciul antigumerabic, spre a salva viaţa tuturor cetăţenilor ce a fost muşcaţi de aceste fiare sălbatice.

Cu tot dispreţul,
Vecinul

AI NOŞTRI, CA BRAZII...

DRAGII NOŞTRI UNCHI,

Mai întîi de toate, să vă zicem şi noi „la mulţi anişori" că tot ne-am ţinut să vă dăm o telegramă, dar nu mai aveam cărţi de vizită şi Costică a zis că nu-şi mai face altele, fiindcă el nu mai e nimic şi nu poate să-şi pună loc viran dedesubt.

Vă urăm din tot sufletul un an plin de cele trebuincioase — ca zahăr şi pace — şi să dea bunul Dumnezeu să vă fie după gîndul nostru, căci numai intrigile poate să spună despre noi că vă dorim decesul şi că ne-am bucurat că v-au apucat toate bombardamentele în Bucureşti ca să vă moştenim cît mai urgent posibil, ceea ce este o pornografie, fiindcă noi n-avem nici un zor să ne grăbim, căci cui o să-i rămîie toată averea d-voastră, decît nouă, ca singure rude în viaţă şi nepoţei cu strănepoţel, căci tocmai despre el vream să vă scriu, că s-a făcut tare drăguţ şi cult, mititelul mamei, că tocmai a împlinit 14 ani, la al III-lea bombardament, taman în adăpost şi trebuie să ne ocupăm da viitorul lui, căci a fost puţin cam sinistrat la nervi şi a rămas iarăşi repetent, astfel că este tot în clasa I-a de liceu, dar este mai practic s-o facă şi a treia oară spre a aprofunda cît mai bine materia, căci este cel mai tare la fulbot şi celelalte sporturi de gimnastică, adică are un corp sănătos într-o minte suficientă, cum zice şi acel frumos proverb din batrîni.

Astfel că de aceea venim la dvs. să vă cerem un sfat, căci vrem să-l trimitem la Bucureşti să urmeze mai departe, căci de-aicea l-a dat puţin afară din şcoală pînă la sfîrşitul anului, fiindcă îl persecută profesorii, dar noi n-am vrea să piardă iarăşi anul, că, mîine-poimîne, vine armata şi e bine să aibă şi el măcar patru clase, ca să-l dea la termen redus.

Iubiţii noştri tăntico şi unchiule I

Băiatul este foarte cuminte şi la locul lui şi la dvs. ştim că ar avea o îngrijire părintească ca alimente şi odăiţa de pe sală, în care poate să stea foarte bine, căci este mai aproape de bucătărie şi n-ar mai avea nevoie să umble după slujnici prin vecini şi nici nu v-ar deranja dacă fumează şi el din cînd în cînd cîte o ţigară, căci s-a dedat la acest viciu din cauza evenimentelor şi e mai bine să stea pe sală ca să nu intre prin toată casa, fiindcă se-ntîmplă că-i mai place cîte un obiect de pe-acolo, avînd mare talent la spiritul comercial şi le vinde. Mai bine ar fi, pe unde aveţi ceva bani sau bijuterii, să le ţineţi închise, ca nu cumva să poftească, că la vîrsta lui nu-şi dă seama de valoare şi le mai colportează pe nimica toată, cum a făcut acuma, de sărbători, cu ceasul meu de zestre, de l-a dat la cofetărie pe o sticlă de lichior, lucru ce i-a fost fatal, căci î i ziua aceea s-a dus împreună cu alţi derbedei şi-a spart magazinul lui Popirleanu, deposedindu-l de diferite mărfuri şi inventar. Noroc că luna de prevenţie a făcut-o aici şi am putut să-l vedem şi să-i ducem cîte ceva de-ale gurii, ca ţigări şi o sticlă de secărică.

Aşa că, iubiţii noştri tanti şi unchiuţule, noi vă cerem sfatul în această privinţă şi chiar azi am trimes băiatul la Bucureşti, rugindu-vă din suflet să ajungă sănătos, că să aveţi şi d-voastră parte de o bucurie din partea noastră şi un sprijin in casă.

Vă sărutăm mîinile şi să-l stăpiniţi sănătoşi.

Elena şi Costică

Domnişoara Lorica Popeanu, elevă la Academia de Artă Dramatică din Bucureşti (secţia canto), către părinţii săi din Tîrgovişte:

SCUMPII MEI PĂRINŢI,

în sfîrşit, după atîta aşteptare şi atîtea intervenţii, că unde n-am fost să mă rog spre a izbuti, chiar şi la nenea Costică care a fost gentil să-mi promită şi m-a invitat şi la bere la bodega „Mircea", în fund, dar n-am fost că mi-am zis că n-am ce căuta eu, ca fată tînără, cu un om bătrîn şi crai, într-un local public, deşi este cel mai bun prieten al tatii, dar lumea n-are de unde şti, mi s-a aprobat, cu

ajutorul lui Dumnezeu, *să cînţşi eu la radio.* (Subliniez aceste cuvinte ca să vă daţi şi voi seama ce fericită sînt că pot scrie aceste cuvinte ce le-am dorit cu atîtea sacrificii.)

Nu vă mai spun prin cîte am trecut şi cîte audiţii am trebuit să fac. Pînă la urmă însă, vocea şi talentul meu, au izbutit să mă impuie acolo unde merit, cum i-a spus şi nenea Costică directorului, la care s-a dus de zece ori cel puţin pentru mine, că pot să spun fără modestie că l-a pisat de l-a omorît.

Aşa că, în scurt, duminică, Ia ora 17 şi 15 {adică lâ cinci şi un sfert după ceasul nostru de acasă), voi debuta pentru prima dată în faţa microfonului, spre a mă auzi o lume întreagă şi a vedea dacă merit sau nu s-ajung ceea ce am visat cu toţii, adică o mare artistă mondială, cum spunea şi nenea Costică directorului cînd îl pisa, fiind prieteni foarte buni. .. .

Sper că la această oră şi în acea zi veţi fi cu toţii, cei ce mă iubiţi şi care vă iubesc, în jurul aparatului din sufragerie de la' noi, spre a mă auzi şi a vă bucura cu toţii de ce a ajuns fata voastră, care este numai un început, restul urmînd a urma mai pe urmă. N-ar strica să mai spuneţi şi la alte cîteva persoane de acest lucru, ca tot oraşul să ştie că cînt eu şi să mă asculte spre a se mîndri şi ei cu concetăţeana lor care le face cinste şi onoare, cum spunea şi nenea Costică, cînd am fost cu el Ia bere la „Mircea".

Vă sărut,
Lorica

P.S. Nenea Costică a spus că dacă vreţi ceva zahăr, untdelemn, săpun, talpă, sau alte alimente, să-mi soriţi mie, că ne face el rost şi vă trimit. Pa!

Domnul Pândele Popeanu, comersant şi negustor din Tîrgovişte, către fiica sa:

DRAGA NOASTRĂ COPILĂ,

Am primit scrisoarea ta duminica trecută şi cuprinsul ei ne-a umplut pe toţi de fericire. Ba, mamă-ta, săraca, a bufnit-o plinsul auzind că ţi-a ajutat atît Dumnezeu cît şi

prietenul meu Costică să-ţi vezi visul cu ochii şi să te poţi reproduce la radium, spre a fi auzită atît de noi ca rude cît şi de întregul univers şi cunoscuţi. Am dat veste Ia toţi ai noştri şi în tot oraşul, ca duminica asta, la orele 17 şi 15, să şează şi să te asculte. Am pus chiar un anunţ în prăvălie, scris pe foaie de bloc de frate-tâu, în culori, astfel că chiar de a doua zi, luni, tot oraşul a aflat despre tine, făcîndu-se cea mai mare vilvă. Cît priveşte de noi, astăzi, încă de la ora trei s-a adunat întreaga familie spre a te auzi chiar la aparatul nostru şi-am luat loc cu toţii, iar mamă-ta plîngea mereu zicînd că ea nu ascultă, c-o pridideşte emoţia cînd te va auzi şi nu vrea să te-ntrerupă.

Am pus pe Veta de a şters bine aparatul de praf şi fratetău l-a uns cu gaz pe dinăuntru, spre a se auzi mai clar vocea şi talentul care ţi le-a dat Dumnezeu prin ajutorul nostru, care am avut plăcerea să te facem. La patru jumătate ne-am pomenit cu frate-meu Toma, venind cu căruciorul, că auzise şi el, şi nu şi nu ca să-1 aducă şi pe el s-auză, că el e paralizat nu surd şi deci l-am adus şi l-am urcat sus la noi, cu băieţii de la prăvălie, c-am zis Iasă să-i facem gustul că, poate, cînd te-o auzi, s-o gîndi să-ţi lase şi ţie ceva pentru voce, că el n-are copii ca să şi-o cultive şi nevesti-si tot o să-i lase destul să joace în cărţi.

Făcînd cafele cu dulceţe, le-am dat şi tort cu vin, făcut de soră-ta şi vorbind de tine am aşteptat să se facă ora şaptesprezece şi cincisprezece minute, că nu mai aveam răbdare. în sfîrşit această oră a venit şi în cea mai mare tăcere mormîntală am aşteptat cu toţii s-auzim jmecheriţa din aparat spunîndu-ne că ai să începi tu spre a cinta, cum ne-ai scris de-acum o săptamîna... Mare însă ne-a fost mirarea cînd, la ora 17 şi 15, în locul tău a început să vorbească unul despre creşterea vitelor şi ce să facem cu bălegarul lor spre a ne servi mai bine de el ca îngrăşăminte pe timpurile astea de criză, cînd nu mai avem ce mînca.

Crezînd că după bălegar vei veni tu la rînd cu vocea, arn^ascultat cu toţii pînă la şapte seara, dar degeaba, nic pomeneală de tine şi ne-am făcut de rîs faţă de musafiri care a plecat rîzîndu-se de noi că ne-ai păcălit, iar frate-meu Toma s-a jurat că să-i tai picerele dacă le-o mai pune vreo dată in casa mea, că ne-am bătut joc de damblaua lui.

Draga noastră,

Noi nu ştim ce s-a întîmplat cu fapta asta, dar ştim că de mîine încolo tot tîrgul o să vorbească, că nici la prăvălie nu-mi mai vine s-o deschiz mîine, neştiind ce să spui, iar mamă-ta plînge mereu ca şi plînsul ei a fost poate de vină cobindu-ne să se întîmple aşa. Iată de ce iți scriu astă-seară, duminică, şi te rog a ne comunica cauza de motiv pentru care nu te-ai reprodus şi lui Costică să-i spui că vrem de toate, şi zahăr, şi talpă, şi untdelemn, şi săpun şi să dea de la el cît o fi şi-i răspund eu cu banii, şi dacă are să ne facă rost şi de alte alimente că n-avem un băţ de lemn.

Al tău părinte care te doreşte şi aştept răspuns,

Pândele

Domnişoara Lorica
către
părinții săi:

Vă rog să mă iertaţi de supărarea pe care v-am făcut-o, rkr nu m-aşteptam în viaţa mea Ia aşa ceva din partea lui nenea Costică, care şi-a închipuit că pentru un mic servici care mi-l face, intervenind la radio, aş putea să-i plătesc prin ceea ce a pretins de la mine — şi fiindcă am fost fată cinstită şi n-am vrut, nevrînd a ajunge în viaţă decît numai cu vocea, nu cu ce şi-a închipuit el într-un mod atit de subteran — am aflat că nici n-a vorbit cu directorul de la radio, pe care nici nu-l cunoaşte, iar mie mi-a spus că mi-am pierdut vocea avînd tuse măgărească şi deci nu mai pot să mă produc la radio, nefăcindu-se imitaţie de animale. Fapta aceasta i-o voi plăti cu vîrf şi îndesat, fiindcă eu, dacă am fost drăguţă şi i-am dat niţel nas — că mi-am zis că e om bătrîn şi n-o să pretinză mai mult — nu înseamnă că pentru două minute la radio să-mi bat joc de toată fiinţa mea... Acesta este adevărul ca să-1 ştiţi şi voi şi să nu mai aveţi nici o consideraţie pentru acest vampir bătrîn... Cît despre alimente a spus să mîncaţi ce-aţi mîncat şi pînă acuma, că el e pensionar de stat, nu ospătărie naţională.

Vă sărut cu toată dragostea şi nu e nimic, bun e Dumnezeu.

Lorica.

Subsemnatul Matache Păun, rentier, că m-am retras din afaceri Ia momentul oportun, domiciliat acasă la mine, că n-am stat în viaţa mea pe Ia uşile altora, aflîndu-mă în plenitudinea tuturor facultăţilor mele mintale cît şi ca corp, din cauza căruia n-am suferit niciodată, fiind complect satisfăcut de felul cum m-a servit, timp de 83 de ani, căci atîţia am, bătuţi pe muche, de ziua mea, cînd am profitat absolut de toate alimentele ce le-am avut la masă şi la cinci dimineaţa, cînd alte generaţii mai tinere avea greaţă după coteţ, eu am băut brudălşlaft cu părintele protoereu, că vrea să mă îmbete ca să mă atac la ficat şi să mă slujească mai repede — compun acest testament avînd un junghi în spate, că mă puse dracul să stau niţel de vorbă cu femeia mea de servici, şi-avea un geam spart la odaie, trăgîndu-mă la spate — tocmai cînd eram mai atent — şi ştiind că Ia 83 de ani junghiul în spate poate sa se complice cu puţină pleumonie, mi-em zis că — la un caz de ghinion — să-mi fac testamentul spre a nu se certa scumpii mei moştenitori la împărţirea prăzii şi deci mai beau paharul ăsta de vin fiert ca să nu se răcească, mai ales c-a-nceput să miroase a colivă, din cauza scorţişoarei şi cine mi-o mînca-o, să i se puie de-a curmezişul şi deci dispun următoarele:

1. Casele mele în care stau, cu tot ce este în ele, in curte, în pod şi în alte localităţi ale gospodăriei, plus animalele imobile din curte — din care se va tăia ce trebuie pentru Inmormîntare — le las scumpului meu nepot Vasilică Turaşcu, ca să i le stăpinească ăia care i Ie-o lua la cărţi, lui sau scumpei sale soţii, asupra căreia eu aş deschide ochii mai bine, în privinţa substitutului de procuror, care la ziua mea, de Sfîntul Dumitru, mirosea a parfumul ei, după ce ea nu fusese acasă toată după-prînza, zicînd că a fost la mine să-mi ajute la preparative, ceea ce, acuma, ca mort îmi este imposibil să mai mint, daca m-o întreba cineva.

2. Casele de pe Strada Mare, cu prăvăliile lor cu tot, plus remizia din viran, unde ţine măgarul ăla garajul de mi-a împuţit spaţiul aerian cu benzină, le las iubitei mele nepoţele Adeluţa, ca să-i fie aducere aminte şi pentru a-i răsplăti tortul ce mi l-a trimes de ziua mea, acum 10 ani, făcut de mîna ei şi în care a pus, din greşeală, ipsos pisat în loc de zahăr tos.

3. Moşia mea de la Bogăteşti, aşa cum este prevăzută în planul din biroul meu, cu administratorul său şi toate celelalte vite şi acareturi de pe suprafaţa sa, o las celui de al treilea nepoţel al meu, Ticuţă Panait, ca o mică atenţie de suvenir din partea mea, pentru ca a vrut să-mi zăpăcească servitoarea, zicînd că o face artistă şi pleacă cu ea la Piteşti, dacă îmi ia şi capitalul din casa de bani, fiindcă îi dădusem cheile să mi le ungă cu gaz, că ruginise în glasta de flori, unde le ţineam îngropate, şi un asemenea serviciu nu pot să i-l uit nici mort.

Celelalte bunuri ale mele, pe care nu le mai precizez, că s-a răcit dracului de tot şi nu mai are nici un efect asupra junghiului ce mă ţine din ce în ce mai rău, le las tot lor trei, să le împărţească frăţeşte, sau prin bătaie, bucurîndu-se cît mai autentic de moartea mea.

Aceasta este voinţa mea, care doresc să fie îndeplinită întocmai şi mă duc să mă culc.

Aoleu! bine că-mi adusei aminte scopul cu care am compus acest testament. Vreau să spun că toate cele de mai sus — aşa cum le-am pomenit — le-aş fi lăsat exact aşa celor trei nepoţi ai mei.

Dar, faţă de sîmbetele pe care mi le-au purtat — azi fiind zi de sîmbătă — nu le mai las absolut nimic şi doresc ca întreaga mea avere, mobilă şi imobilă, plus ce-am sub salteaua din patul meu şi în vasul de noapte îngropat în pămînt, sub zarzărul din grădină, să fie atribuită de veci servitoarei mele, Paraschiva V. Golaşu, ca răsplată pentru toate îngrijirile ce mi-a furnizat în cei 12 ani de cind mă slujeşte cu credinţă.

Scris de mine cu propria mea mină, azi 9 martie 1944,

Matache Păun

DRAGĂ UNCHIULE,

Apropiindu-se vacanţa mare, m-am gindit aşa, din capul mau, să-mi aduc aminte de dumneata, căci nici mămica nici tăticu nu ştie că-ţi scriu şi nu m-a pus dumnealor şi nici nu m-a învăţat ce să-ţi scriu, că acuma sînt destul de mare şi pot şi singură.

Dar mie mi s-a făcut dor de d-ta şi de ce frumos este Ia d-ta la ţară, la Dîrmănesti, unde este atîta natură şi unde n-am mai fost de anul trecut, cînd am fost invitaţi şi te-ai supărat d-ta pe tăticu la chef, cînd ţi-a zis că eşti cel mai zgîrcit, iar pălăria a nouă s-o porţi sănătos pe piept. Dar tăticu n-a vrut să zică aceste cuvinte din inimă şi Ie-a zis numai aşa ca nostim şi să rîdem cu toţii, fiindcă tăticu te iubeşte cel mai mult, că atîta frate mai mare are, iar mămica toată ziua vorbeşte de d-ta şi-a pus şi geam no.u la fotografia d-tale din salon, că îl spărsese într-o seară tăticu, cînd a venit cam supărat şi-a dat cu scrumiera în geam spărgîndu-1 şi pe urmă ţi-a dat cu muştarul de la crenvişti pe la gură, că zicea că să mănînci şi d-ta, că venise cu ei calzi din oraş şi atîta frate mai mare are şi el pe lume.

De aceea eu m-am gindit să-ţi scriu şi să-ţi spun toate faptele, ca d-ta să vezi că nu este adevărat ce crezi şi să ne scrii să venim şi noi de vacanţă, la ţară, Ia Dîrmănesti, ca să mai facem niţică economie, că pe-aici s-a scumpit toate şi nici nu este. Aşa că noi venim cu cea mai mare plăcere, dar nu putem veni că n-avem rochii de vară şi mămica şi-a făcut una dintr-o rochie de-a mea, dar e pentru casă şi nu poate cu ea în tren. Şi nici tăticu n-are ghete, că pe cele noi trebuie să le puie flecuri şi sprîncene şi să le tălpuiască la pingele, încît i-a rămas numai potcoavele la tocuri, dar nu poate merge numai cu ele. Şi n-avem nici bani de tren şi nici ca să-ţi cumpărăm un cadou frumos, aşa că trebuie să ne trimiţi d-ta, că nu putem să venim cu mîna goală, căci nu se face.

Eu cu şcoala merg foarte bine şi am luat opt Ia religie şi am luat şapte la intuiţie că m-a-ntrebat despre Ştefan cel Mare şi am ştiut foarte bine despre lupta sa cu turcii la Calugăreni, cînd şi-a rupt turcii dinţii şi a intrat în Alba lulia cu securea în mînă, căci era stîngaci.

Doamna mi-a spus „bravo Ionescu" şi m-a dat de exemplu la toată clasa, oprindu-mă şi Ia arest împreună cu alte fete, ca să le arăt şi lor căci nu ştiuse nimic cind le-a ascultat. Dar însă mie nu-mi place să mă joc toată ziua ca ele, căci n-am păpuşe cu pat şi maşină de gătit cu cuptor, cum are Vasilescu, căci ei îi cumpără totdeauna unchiul ei. Eu mai mult învăţ ca să ajung studentă la medicină, spre a putea să-1 îngrijesc pe unchiul meu iubit cînd o fi bolnav de dambla, c-a spus tăticu că face prinsoare pe ce vrem că intr-un an de zile vei fi, căci mănînci mult şi bei numai carne. Aşa că

eu rog pe bunul Dumnezeu să te îmbolnăveşti cit mai repede, spre a te putea îngriji eu şi să-ţi dau doctorii ca sa-mi laşi mie acea frumoasă natură de la moşie, ca să vezi cît de mult te iubesc.

Altceva nemaiavind a-ţi scrie, te rog, dragă unchiule, să-mi răspunzi cit mai iute, ca să ştim dacă venim sau nu, căci ne este foarte dor de d-ta la toţi, scriindu-ne prin mandat poştal ce mai faci şi cum te mai simţi cu sănătatea.

îţi sărută mîna, a dumneatale nepoată care te iubeşte cel mai mult,

Aglâiţa
Studentă clasa a Ul-a primară.

PLOSC-SCRIPSUM: Să nu mă spui lui mămica şi lui tăticu că ţi-am scris eu, fiindcă este fără ştirea lor, dar a văzut tăticu pe plic cind i-am dat scrisoarea ca s-o puie la cutie şi-a plîns pe plic, că zicea că atîta frate mai mare are şi el pe lume şi tocmai să nu-l vadă de vacanţa mare nu se face.

Aceeaşi

TĂNTICO SCUMPĂ,

Ajungînd la Bucureşti tocmai la 10 seara, căci ce-am păţit pe drum a fost ceva care oi spune şi la morţi de înghesuială şi infect, abia la 12 noaptea am putut ajunge acasă, din cauză de vehicul ce nu e, iar la tramvaie a fost imposibil, fiind ora înaintată şi retrase.

Acasă am găsit totul bine, atît mama care iţi trimite complimente cit şi tăticu care îţi mulţumeşte că m-ai ţinut zece zile la Cîmpulung ca să gust şi eu puţin aer de vilegiatură, ei nefiind în Bucureşti şi fiind duşi la vie la nenea Mitică, care s-a paralizat puţin de cules la picior, dar a zis doctorul că-i va trece dacă are noroc să nu i-1 taie.

Astfel, fiind singură în Bucureşti, cum m-am sculat de dimineaţă m-am şi dus în oraş să-ţi fac comisioanele ce m-ai rugat şi' despre care am rezultatul următor, făcindu-le pe toate la rînd, aşa cum ţi-am promis şi făgăduit.

1. Iată: sticla cu analiză em dus-o la laborator, unde m-am făcut de rîs, fiindcă, în tren, din cauza întunericului, mi-a schimbat-o cineva şi în sticla pe care am luat-o era oţet de prune, ceea ce am rîs de ne-am prăpădit la laborator, căci şi doctorul spunea: „Noi, ca noi! Putem face analiză şi Ia oţet de prune, dar ce face ăla care a schimbat-o, la salată?" Aşa că, te rog, cu prima ocazie, să trimeţi mata alt material pentru analiză şi eu o duc numaidecît, că laborantul mi-a făcut curte şi m-a invitat la un film, ceea ce mă şi duc chiar astă-seară, că tot sînt singură în Bucureşti.

2. Am fost la „Eleganţa" cu corsetul dumitale **şi** mi-a spus că nu se mai poate repara, aşa ceva nemaiexistînd de pe vremea lui Pazvante-Chiorul şi mi-a oferit 500 de lei ca să-1 vînd pe-al dumitale pentru expoziţia retrospectivă şi l-am vîndut, că tot nu mai aveai ce face cu el, astfel că ţi-am, făcut şi un beneficiu cu aceşti bani.

3. Madipolon, cu maximum 250 lei metrul, am căutat peste tot şi nu se găseşte, cel mai ieftin fiind 650 şi prost că de-aia n-am luat, astfel că ţi-am făcut economie şi de banii ăştia.

4. Am fost pe Lipscani la toate prăvăliile, iar „Dunărea albastră", de care spuneai d-ta că te cunoaşte c-ai tîrguit de-acolo, nu mai există, căci a ars acuma cincisprezece ani **şi,** în locul unde a fost, este astăzi bodegă şi deci n-am putut lua de-acolo decît două sanviciuri cu icre, că tot mi-era foame.

Am găsit, in schimb, două prăvălii mai jos, la „Biviera", o stofiţă delicioasă pentru mine şi mi-am luat-o imediat, că n-aveam nimic de toamnă şi nu puteam să umblu aşa.

Bani n-am avut nevoie să m-ating de ai dumitale, căci am plătit-o din cei 3500 care mi-a rămas de la madipolon şi cu cei 1500 de la corset, tocmai bine mi-a ajuns, fiind, cu ce mi-am mai luat de garnitură, tocmai tantoi pe tantoi.

5. Am găsit în mai multe locuri pantofi de lac cu baretă, exact măsura d-tale, dar nu mi-au plăcut cum îmi veneau pe picior şi mai bine n-am luat, căci la încălţăminte e greu să iei pe piciorul tău pentru alt picior. Plus de asta, costau **şi** 16 000 de lei, preţ de speculă, căci m-am dus Ia cel mai speculant magazin. Noroc că am găsit, tot acolo, o pereche de troteuri de ocazie, pentru mine, numai cu 9000 şi i-am luat cu ochii închişi, astfel că de la pantofi ţi-au rămas la mine 5000 de lei neatinşi, din 14 000 cît mi-ai dat cu totul pentru pantofi. Să nu-ţi pară rău, dragă tăntico, că n-o să-i

ai de „Balul săracilor", căci eu m-am gindit la tăntica mea dragă şi ți-am luat o sticluță cu lac „Sterling", astfel că dacă dai o dată pe cei vechi cu lacul ăsta, se fac mai frumoşi ca noi, căci nu se putea ca d-ta, ditai vicepreşedinta, să mergi la bal cu tîrlicii ăia de precupeață în picioare.

6. Pălărie ți-am ales una foarte frumoasă de catifea, cu paradis în față, aşa cum ai vrut. Costă 6 500, căci paradisul e imitație veritabilă şi nu mi s-a părut scump... Am preferat însă mai bine să n-o iau decît să nu-ți placă şi ai să zici p-ormă de mine că n-am gust. Prin urmare şi de-aici ți-am făcut o economie frumoasă, căci eu mi-am luat o pălărioară numai cu trei mii cinci si deci ți-a rămas şi de-aici patru mii cinci, din cei opt dați pentru pălărie.

7. Mănuşi numărul d-tale nu este pe nicăieri. A spus de la magazin că dacă vrei se poate face numai pe comandă şi numai la institutul ortopedic, astfel că dacă vrei îmi scrii mata şi mă duc imediat să-ți comand.

8. De-asemenea şi ciorapi de mătase naturală n-am găsit decit numărul meu, dar n-am luat decit o pereche, aşa că dacă vrei să-ți iau şi d-tale de vegetală nu mai e nevoie să-mi trimeți bani, căci mi-a rămas destul din diferență.

Precum vezi, dragă tăntico, toată ziua, ieri şi alaltăieri, am alergat numai pentru d-ta, ca să-ți fac toate treburile şi de mine nu m-am ocupat deloc, că nici la coafor n-am fost, dar nu e nimic, căci tăntica mea merită măcar atlta lucru pentru drăgălăşenia şi de toate cu care m-a primit şi invitat la Cîmpulung, unde sper să viu şi de Crăciun pentru a petrece cîteva zile sau săptămîni lingă aceea care mi-e dragă ca şi mama mea, nu pentru moştenire, ci pentru sufletul ei care întrece orice ca calități şi bunătate.

Te sărut dulce, dulce şi complimente lui Azorel, care nu i-am găsit zgardă, fiind închis, a d-tale nepoțică,

Dora

P.S. Banii care mi-au mai rămas de la cumpărături ți-i aduc eu de Crăciun, cind voi veni. Pa! Aceeaşi!

DRAGII MEI NEPOȚI,

Mai intîi si la început vă iubesc şi vă sărut şi in al doilea rînd, ca om bătrîn şi unchi al vostru ce mă aflu, doresc ca

epistola mea de față să vă găsească sănătoşi şi în cea mai plăcută viață, deşi am auzit, dragă Pompilică, că nu ți-a fost bine la răguşeală, operindu-te la ficat din cauză de aperitive, ştiut fiind că aceste fapte distruge sănătatea omului, mai ales cînd le iei în fiteşcare zi, iar nepoata Elvira-, mi-a venit şi mie la urechi, căci nici ei nu i-ar cam fi bine cu sănătatea, din cauză de apendicită, ştiut fiind că, la jocul de cărți, omul se înfierbîntă şi răceşte mai uşor şi care nu mi-aş rizica-o ca să strivesc puricii de pe ele. Cît priveşte suma pe care mă rugați să v-o împrumut, v-o dau cu cea mai mare bucurie şi plăcere, căci atîta nepoți am şi eu pe lumea asta şi trăesc singur şi modest în provincie şi n-o să mă duc cu banii în cavoul pe care l-am terminat chiar acuma de pardosit pe jos cu duşumele, ca să nu mă tragă la picioare, fiindcă omul e bine să fie prevăzător şi mort, dar din cauza cheltuielilor pe care le-am avut cu acest cavou, nu poci să vă dau actualmente absolut nimic, nemaiavînd disponibil decît pe sponci şi la aur nu poci să umblu, nefiind declarat şi nu rizic să mă prinză cu deductorul şi să umblu cu scufiță vărgată în cap taman acum la 78 de ani, iar bijuteriile ce bruma le am în cele două valijoare din cămara, nu poci să Ie vînd, că neam de neamul nostru n-am fost zarafi să vindem bijuterii, aşa că mai aveți şi voi un pie de răbdare, că tot ce am al vostru o să fie, eu nemaiavînd mult de trăit, deşi, să bat în lemn, doctorul pe care l-ara consultat la neşte găini cu țîfnă a făcut prinsoare cu mine că trăiesc o sută de ani şi mai bine, dacă nu cumva s-o mai inventa ceva de prelungit viața pină la decesul morții mele, cînd sper să-mi dau şi eu obştescul sfîrşit.

Dar, durîndu-mă inima că nu poci să vă servesc momentan, m-am gindit să vînz ceva din ce bruma mai am în avere mobilă ca casele din Piteşti, ori hardughiile cu prăvălii din piață, ori un rînd din cele trei pe care le am pe Strada Mare, ori perechea de pe Egalității, dar cine cumpără, pe vremea asta, la prețul care nu face să-1 dai pe toate păduchernițili mele.

Şi apoi, nici nu poci să vînz un lucru care nu e al meu, în testamentul pe care l-am băgat la trebunal, cu advocat în regulă, m-a pus dracul să Ie las Primăriei din Piteşti ca să le vînză după moartea mea şi să facă un spital cu numele meu, ca să mă blagoslovească oamenii că am avut grijă să-i bag in spital.

Pămînt iarăşi nu poci să vînz, că toată cantitatea pe care o posedez în cele trei moşioare ce bruma le mai am

am lăsat-o obştei, că pămintul nu e bun de mîncat cu scobitoarea la aperitive nici de făcut fişe la cărţi, precum şi pădurea de la Decindea că nu puteam să păzesc eu, un om singur, opt sute de pogoane de fagi, plus că — In fiecare an — mă fură ţăranii cu 2—3 căruţe de crăci. Şi pe urmă, a mai fost şi cazul că impuiase lupii în pădure şi vara îmi mînca oile din munte şi iarna clinii din curte. Ba, iarna asta, mi-a mîncat şi un argat beat şi a trebuit să subţiu eu cheltuielile la înmormîntare, ca să-mi facă nevasta proces de calomnie prin presă. Aşa că, case, moşie, nu; ce să vînz ca să vă ajut ? Casa în care stau ? Porcii ? Păsările ? Viţeii şi stupii de albine ? Caii de la ţară şi trăsura cu care mă mai plimb şi eu din cind în cînd prin oraş, ca să fac puţină mişcare? Singura soluţie ar fi să vînz casele din Bucureşti, dar nu le cumpără nimenea nici pe-alea, fiindcă Je-a ieşit vorba că umblă stafiile prin ele, de cînd a murit soacra ăluia de-l am cu chirie la etajul IV.

Prin urmare, dragii mei nepoţi, ca să nu vă las in suferinţă, m-am gîndit că cel mai bun lucru e să împrumutaţi cele două sute de mii care vă trebuie de la altcineva particular, aşa că vă comunic prin prezenta, că acest cineva e bucuros să vi-i dea cu împrumut, cu condiţiunea să-i puneţi ipotecă casele voastre din Bucureşti, iar el nu v-ar lua decît o dobîndă foarte modestă, adecă 30 la sută şi plătită pe un an înainte şi deci, dacă acest lucru vă convine în mod pozitiv, daţi-mi o telegramă, şi viu imediat cu banii Ia Bucureşti, ca să fac actele în regulă şi cu ocazia asta să mă duci şi pe mine la un aperitiv şi pe nepoata s-o fac eu un pocheraşi,ca să-nveţe de la mine cum se joacă acest joc de ştiinţă...

Şi, la fel ca la-nceput, vă iubesc şi vă sărut, al vostru unchi.

Dumitracke

DRAGĂ TUŞĂ FILOFTEIO,

Mai bine că n-ai putut să vii şi matale la înhumarea mormlntării lui bietul nenea Lambe, căci pe aceste timpuri de criză te-ar fi costat mai mult trenul decît plăcerea şi, plus de-asta, nici nu făcea mortul să te deranjezi la virsta matale şi să rizici, aşa că, la mormintare a fost foarte multă lume, că bietul unchiul Lambe a fost foarte iubit ca defunct şi lumea credea că o să fie gustare după funeralii, dar însă s-a ars la presupunere, că dacă unchiul Lambe a lăsat toată averea primăriei şi ca ce chilipir era să cheltuim noi, rudele, care nu ne-a lăsat declt pomenile ca să i le facem şi ăia de Ia primărie a zis că pe ei nu-i priveşte decît testamentul, iar partea bisericească e a noastră, a rudelor, aşa că partea matale ca cea mai în etate din surori este de jumătate din cheltuieli, că eşti plină de bani şi n-ai venit la rămăşiţele pămînteşti ca să nu cheltui, deşi îţi era frate bun. în casă la bietul unchiul Lambe nu s-a găsit nimic decît cadavrul şi fotografia d-tale pe măsuţă, dar tăticu n-a vrut s-o ia că zicea că n-are nevoie de cobie în casă, aşa că celelalte lucruri din casă nu ştim cine Ie-o fi luat, sau poate Primăria care l-a moştenit că a fost şi el odată consilier comunal şi-a mîncat din buget ca să-i lase acuma tot şi la noi a mîncat de 20 de ani şi nu ne-a lăsat nimic, că şi mămica zicea alege-s-ar praful de moştenirea lui şi vedea-l-aş strîmb la judecata drepţilor, că parcă văd că şi soru-mea Filofteia crapă ca mîine şi Iasă averea bisericii, unde se roagă şi face mătănii de-a făcut pecingine la genunchi, aşa că n-am mai pus nici muzica militară să-i cînte şi am luat un singur popă, că este mai sobru şi tăticu n-a vrut să dea bani de tămîie, că nu se mai găseşte decît la negru şi-a zis că cine moare să-şi cumpere tămîie şi deci mămica te roagă să ai dumneata grijă de parastas, că eşti soră mai mare iar noi sintem invitaţi Ia cineva la ceai şi lipsim din oraş, şi cînd vii matale aduci şi partea dumitale din mort, că altminteri tăticu a zis că ţi le scade din inelul cu briliante care l-ai uitat Ia noi pe lavoar cînd ai fost şi nu-l mai vezi cîte zile ăi mai avea, dacă om avea noi ghinion să mai trăieşti şi matale cit bietul unchiul Lambe, că zicea tăticu că cumpără nişte insecte de exantematic şi ţi le pune in tivul de la rochie, cind oi veni la parastas, ceea ce te aşteaptă cu mult dor şi drag a matale nepoţică şi dulci sărutări de la mama şi tăticu.

Olguţa

CUMNAŢICĂ DRAGĂ,

Am primit cu mare plăcere scrisoarea matale, acuma trei uni, şi mă grăbesc să-ţi răspund, prin care îmi ceri să-ţi dau

rețeta de la torta mea de nuci care ți-a plăcut atit de mult cînd ai fost la noi la Zimnicea la onomastica unui an de la căsătoria mea cu Dorel şi probabil că tot mata ai luat şi cele cinci bucăți de tortă pe care le pusesem bine în bufet să ne râmiie şi noua la cei ai casei şi Dorel a bătut servitoarea degeaba, nascînd o fetiță de toată frumusețea, leită cu fratele meu care este elev la seminar şi i-am botezat-o noi, dar nu este nimic că le-ai luat mata, fiindcă înseamnă că ți-a plăcut şi pentru mine, care sînt mai tînără şi abia acum incep viața, este chiar un compliment de la o gospodină renumită ca matale, aşa că iei întîi şase ouă proaspete, dar poate să fie şi mai vechi dacă faci pentru neamuri, pe care le bați separat, albuşurile cu telul şi gălbenuşurile frecate bine, cu un pahar de zahăr pisat şi cind se face compoziția albă şi nu mai are zgrunți, adaugi un pahar de făină cernută, un praf de sare cit iei mata intre degete, plus o linguriță de picarbonat de sondă şi amesteci din nou, numai in sens unic, căci altminteri nu creşte, că am rîs de o prietenă a mea care i-am dat şi ei rețeta şi nu m-a ascultat şi i-a ieşit un fel de lipie şi eu am găsit că este nesimțire să dai un asemenea preparat la musafiri, dar neamul prost tot inviolabil rămîne şi mai bine nu chemi decît să te prezinți în halul ăsta, că în salata de bef pusese numai zgîrciurile care i-a rămas de la rasol şi maineza era dată la culoare cu şofran ca să facă economie de ou, iar untdelemnul, ce să-ți mai spun, candelă să fi fost şi n-aş fi consumat aşa ceva, că eu nici n-am vrut să merg, dar am cedat ca să nu zică Dorel că sînt geloasă pe ea, fiindcă îi face avansuri, însă mie nu-mi stă în caracter să fiu geloasă pe prietenele mele, căci nu că Dorel e fratele d-tale, dar am încredere oarbă in el şi asta nu e Ia primul menaj pe care-l strică, dar cu mine nu-i merge cum crede ea, că-i rup ondulațiile din cap şi la urma adaugi mata nucile, un pahar ras, date bine prin maşină, pui albuşurile bătute care trebuie să stea afară la rece şi să ai grijă să nu cumva să lingă cîinele din ele, cum am pățit eu cînd ați fost la noi la onomastica de-un an de la căsătoria noastră şi pe urmă ungi forma cu unt topit presărat cu pesmet şi pui la cuptor, dar sa nu fie focul iute că rămîne glonț Ia mijloc.

Poftă bună şi nu uita de picarbonat, că e foarte important sau dacă n-aveți în casă, poți să nici nu pui. Cu cele mai dulci sărutări şi complimente lui nenea Tăchiță,

Lylly

Vei ştii despre noi că sintem bine sănătoşi, iar eu şi cu Pândele am fost trei zile la Bucureşti, c-a fost el in interes de serviciu, ca să-l vadă un doctor, acolo unde zicea că-I supară, dar nu i-a găsit nimic, căci ai noştri de-aici tot aşa i-a spus, dar este altă impresie cînd te vede un doctor din Bucureşti, căci te costă mai scump şi vede mai bine cu razele ce se aflâ în organism, astfel că i-a zis sa nu mai ție nici un regim şi să mănince de toate, iar daca vrea să se opereze de piatră, n-are decît, dar ei nu este de părere, că mai bine să lase să se siringă mai multe şi să le scoată o dată pe toate, cînd o fi să-i scoată şi rinichiul, fiindcă mai bine cu unul şi bun, decît sâ-î ții alterat în corp şi-aşa că ne-am dus Ia restaurant şi, bietul Pândele, a mîncat şi el cu sos, de trei ori marinate şi o dată tot chifteluțe, dar cu tarhon, iar eu am luat un morun de peşte, că pofteam de mult şi pe la noi nu se găseşte de cînd cu evenimentele şi cu ce-am mai luat primprejur ne-a costat o avere, dar am zis dă-i dracului de bani, că dacă am venit Ia Bucureşti şi el a scăpat de cancer, cum ne-aşteptam noi să posede, cel puțin să-şi facă şi el un gust şi ne-am dus şi la teatru, la o piesă de revistă caie mi-a plăcut foarte mult şi-am rîs de Pândele că nu-şi mai lua ochii de la artistele din balet, care era toate despuiate pînă la nud şi,' după ce am ieşit de la teatru, ne-am dus la o grădină de vară, de-astea de s-a deschis pe trotuar ca să luam cîte o înghețată şi-am luat o casație siciliana şi Pândele un cafe close, dar se vede treaba că n-a fost naturale, că ne-a apucat colita la stomac pe amîndoi şi a trebuit să luăm birje c-a să ajungem mai iute la hotel, unde norcc că avem picarbonat în valiză şi am luat fuga amîndoi. căci asta — ştiu de la mama, săraca — este cea mai bună sulfamidă pentru stomac, mai ales cînd nu eşti acasă la tine, ca să iei un ceai de ismă, sau alte preparative care te linişteşte imediat.

Altceva, prin Bucureşti, n-am mai văzut nimic, că Pândele a stat în pat pinâ am plecat, căci i s-a enervat pietrele şi s-a mişcat p-acolo prin rinichi şi n-am putut să-l las singur la hotel şi fereastra care o aveam la odaie da tocmai in curtea hotelului, aşa că n-am avut ce să văd, că ce e la ei în curte e şi Ia noi, tot murdărie ce n-am văzut în toată

subzistența mea. De cumpărat nu mi-am cumpărat nimic, cuci n-am găsit ceva de gust care să-mi placă şi mai frumoase sint la negustorii noştri din provincie, plus că te mai tocmeşti, dar Pândele s-a insistat atîta asupra mea că tot mi-am luat materie de o rochie, dintr-o confecție nouă care-i zice ***tisu,*** dar tot cîrpă e şi-am şi dat-o Margaretii la făcut ca să-mi iasă ceva sport de vara şi copiii sînt şi ei sănătoşi cu toții şi vă trimite cele mai sincere complimente şi sărutări din partea lui Pândele.

Altceva nemaiavînd ce vă scrie, vă rog să primiți din partea mea aceasta scrisoare şi să ne vedem cu bine.

Vă prepup,
Mița

Belciugenii din Deal
12 noiembrie anul în corent

DRAGĂ SMĂRĂNDACHE,

în sfîrşit, după o noapte de tren şi o jumătate dî zi de brişcă ceea ce să nu mai vorbim despre zdruncinit, intre care ne-am distrus tîrtița, atit eu cît şi cumnata **G!i3rghina,** că avea calul din stînga melic şi se speria de mnini stropindu-ne de noroi, că am şi mîncat din acest produ3, intrindu-ne in gură de pe şosea, a dat Dumnezeu şi am ajuns **în** Belciugeni la vărul Marin care ne-a primit cît se poate de bine şi beat, dindu-ne odaia din fața plus acces la bucătărie şi comoditate unde şi mincăm că e mai cald, fiindcă **în** odaia din față nu s-a mai făcut focul că nu locuieşte în ea decît morții cînd se intîmplă prin familie şi îi pune acolo că e mai mare şi are loc toți admiratorii la slujbă, dar nu ne-a fost frică de aceste superstiții şi am dormit amîndouă buştean, aşa că te rog să mă scuzi că nu te-am putut visa fiind ruptă de oboseală, iar atît noi amîndouă cît şi bagajele am ajuns bine sănătoase afară de salteaua de lînă care s-a perforat din cauza ploii ce ne-a apucat pe drum, iar cumnata Gherghina din cauza acestei saltele pe care şedea **în** brişcă a răcit la amigdalită, astfel că trebuie s-o dăm la tapițer să-i puie un petec că i-a ieşit zegrasul de tot şi e păcat de ea căci fața mai este bună deşi am crescut trei

copii mici pe ea, şi-am făcut foarte bine că am luat-o cu ^ noi fiindcă vărul Marin n-avea saltea să ne dea şi-ar fi fost vai de organismul nostru să dormim pe sctndurî în contact direct cu insectele care se găseşte din belşug şi apropo de provizii n-am început să strîngem încă nimic pînă nu te sondăm şi pe tine la prețuri ca să nu zici pe urmă că ne-ai trimis degeaba după alimente şi-am dat suprapreţuri mai multe, dar şi pe-aici unde se găseşte de toate s-au scumpit proviziile şi oul se găseşte cu 20 de lei preț de sabotaj şi 25 proaspăt, făina integrală cu 90 de lei, untul nu costă nimic fiindcă nu se găseşte, carne de vacă şi de clandestin se taie zilnic şi este la 200—250 chilu, untură poți să topeşti cît vrei dacă ai, iar alte alimente ca gaz, lemne de foc, sare, sodă şi ce-ai mai pus tu în lista pe care ne-ai dat-o nu se găseşte decît la oraş, unde nu ne putem duce din lipsă de mijloace de locomoție, nefiind nici un cal în comună, căci cei tineri au fost luați la armată la cavaleri iar cei bătrîni lucrează Ia fabrica de salam, de unde am luat şi zece metri de borangic să-mi fac o bluză şi o cămaşă de mătase pentru tine din ce o rămlne, căci avea de vinzare nevasta portarului de ocazie, aşa că te rog să na scrii imediat despre toate ce vrei să luăm şi cantitatea de cît din fiecare şi mai ales să ne scrii exact de porci, care sînt foarte rari, deşi sînt destui care taie şi multe complimsnte de la noi şi de la vărul Marin, care te dorim şi vorbim de tine toată ziua la țuică, cînd luăm căci nici nu există altă distracție şi vărul Marin are povarnă plină la 140 lei pentru tine, că vrea să te servească.

Te sărut şi te pup, a ta soție,

Sevastița

TESTAMENT

Subsemnatul Toma Ne. Gligorescu, de profesie om bătrîn şi vai de capul meu, că nu mai pot, fiind olograf de ambele picioare din cauza rematizmuUii şi am dureri în tot corpul şi în celelalte membre, simțind că mi se apropie sfîrşitul deznodamîntului, ceea ce n-aş crede că, altfel, mă simt bine, ca total, dar omul trebuie să se gindească la toate

din timpul lor cel mai prematur, am compus acest testament cu mîna mea personală şi aflindu-mă în toate minţile ce le posed, că nu era să mi le beau din două jumătăţici de ţuica cu care m-am servit din pivniţă, ca să mă azmuţ la coraj faţă de faptul acestui testament, căci a te gîndi la moartea ta proprie este un ce foarte cadaveric şi devii de te transpui, ca suflet de om, într-o stare foarte parşivă şi muribundă.

Astfel că, din propria mea voinţă, absolut liber şi nesilit de nimeni, am luat cele două jumătăţici de ţuică, plus asta cu care tergiversez în aceste momente de testament, pentru a dispune de întreaga mea avere într-un mod cît se poate de drept, neavînd cine să mă şutulească în voinţa mea, cum a încercat in mai multe rînduri, şi chiar şi ieri, soţia nepotului meu de frate, Spiridon, pronunţîndu-se faţă de mine cu oarescari propuneri faţă de virsta mea, ceea ce, cu toată plăcerea, mi-aş fi asumat răspunderea, dar nu se mai poate din motive independende de voinţa mea, intre care ce-a fost verde s-a uscat şi adio Măgurele, încă de acuma doi ani. Astfel că, terminind şi această jumătăţică de ţuică, mi-am adus alta proaspătă şi, cu lacrimi în ochi faţă de situaţia mea de decedat, voi lăsa întreaga mea avere, compusă din numeroase imobile, pămînt şi numeral sub saltea şi plus ce mai am prin bănci şi daţi cu împrumut, celor mai de aproape moştenitori ai mei şi anume:

Fratele meu Dumitru, cel mai mic şi mai fără compunere dintre noi toţi fraţii, că de-aia va supravieţui cel mai mult, precum şi nepoţilor mei rămaşi de la fratele meu Spiridon şi anume: Lucica, măritată cu pungaşul ăla de bărbatu-său; Sofia, văduvă prin angină de piept şi Sebastian, bărbatul Lucreţiei, cea care a crezut că prin ventuze şi alte mijloace de conrupţie o să mă scoată din minţi spre a mă face de rîs cu dumneaei. Aceşti patru moştenitori, care conţine sînge din sîngele meu, le doresc să fie fericiţi după înaintarea mea în împărăţia Cerurilor şi îi oblig, cu limbă de moarte, să-mi «ridice un monument de marmoră neagră pe care să se afle bustul capului meu, precum şi doi-trei îngeri primprejur, de bronz ca să mă apere cu aripile de muşte şi să-mi străjuiască somnul de veci. Pe mormint mi se va pune un sacrofag frumos — dar nu de fag, ci de stejar sau alt metal preţios — pe care se va scrie, cu litere de aur marcat, următoarele versuri compuse de mine, pentru comemorarea mea de om pămîntesc şi care de doi ani lucrez la ele, spre a le corecta cît mai frumos, ca să fie de exemplu şi altor mort sau defuncţi din cimitir, ca să nu le mai pară râu de viaţă

Totul trece-n Jumea asta
Tot ce este pămintescu,
De-aceea doarme aicea
Domnul Toma Gligorescu,
Care-n viaţa existenţii
A trăit ca rentier
Şi cînd moartea i-a pus cruce
El a zis: alaboner!

Prin urmare, după cum spuneam mai sus, înainte să beau şi jumătăţică asta, întreaga mea avere aş lăsa-o moştenitorilor mei mai sus numiţi, cu cea mai mare plăcere, dar gîndindu-mă mai bine la ei şi Ia toate mizeriile pe care mi le-au făcut, mîncînd fel de fel de expresii despre felul cum mi-am agonisit averea şi mi-am compus viaţa mea particulară cu servitoarea din casă, asupra căreia m-a făcut de rîs cum că aş fi avut oareşcare legături specifice cu ea — ceea ce era o calomnie, căci de-aia nici n-am mai luat-o de nevastă fiind vorba de alţii, nu de mine — şi cum, slavă Domnului, după jumătăţică asta, mă simt mai bine şi mi-a încetat şi rematizmul, îmi zic că de ce să-mi cobesc eu singur făcîndu-mi testamentul de-acuma, şi mai bine îl dau dracului de testament, declarîndu-1 nul şi neavenit in miinile oricui s-ar găsi şi recomand această ţuică tuturor morţilor din lume, spre a-şi prelungi viaţa la discreţie.

Adio lume!

Toma Ne. GUgorescu

AMORU-I UN COPIL PRIBEAG. ..

COSTEL SCUMP,

Astăzi începînd a se ninge primii fulgi de zăpadă sau nea, cum se exprimă moldovenii voştri care şi V. Alecxandri a fost tot moldovean ca tine, dar el era şi pictor, pictînd acele frumoase pasteluri care avem şi noi o copie cu moară de vînt în odaia lui maica-mare, dar nu vrea să ni-o dea, zicînd că o are de zestre, cîştigînd-o la tombolă la balul garnizoanei din regiment, cînd era dinsa tinără şi mămica nici nu se născuse şi deci nici eu nu ştiam precis ca am ii tj cunosc şi să te iubesc din tot organismul mau **suflat333,** m-am aşezat la fereastra din spre strada mire, pSvinii-i cum se cerne peste această provincie de oraş într-un **sen3** foarte poetic, spre a contempla puţin natura de afara, care îmi pătrunde în tot sufletul cu boarea crivăţului său, umpllndu-mi-1 de dor şi de alte substraturi, astfel că nu mă pot apţine să nu-ţi scriu starea sufletească în care sînt transpusă, deşi mă doare puţin capul din motive care nu te interesează pe tine şi care mai bine nu mă duceam aseară la Lica, la ziua ei, căci a fost lume multă şi trataţie foarte numeroasă, dar eu n-am avut chef de nimic, nici de vorbă, nici de dans, nici de mîncare, gîndindu-mă tot timpul numai la acel care este supratotul pentru mine şi care acea fiinţă scumpă eşti numai tu, Gostelul meu drag, astfel că orice vorbe vei auzi cînd mai vii pe aici, sau ţi se va scrie în autograf la Bucureşti, de către toate persoanele terţe ce are interes să ne strice corelaţia, să ştii, Costeluş dulce, că sînt numai expresii de venin invidios care şi ştiu de la cine porneşte, fiindcă fiinţa asta mă urăşte la paroxism din cauza lui Gezărică, care este moartă după el şi nu sînt eu de vină că, la ziua lui Lica, el s-a eronat puţin cu vişinată şi a făcut pe amorezatul de mine, zicînd că am cel mai frumos corp din tot fizicul fetelor de acolo şi nişte ochi care păcat că

nu fac film cu ei, însă tu îţi închipui că nu i-am dat nici o importanţă şi, dacă am dansat mai mult cu el, a fost prin faptul ca ştie mai bine ca alţii, care aber n-au de această artă coriografică aşa că am stat mai mult la bufet, dar nu fiindcă îmi făcea el declaraţii supra, mă-nţelegi,ci pentru a mînca sandviciuri şi prăjituri care mie îmi'plac grozav, căci avea şi *crem ranverse,* făcută de maică-sa, ceea ce turbez după ea, dar ca să nu mai dau loc la vorbe ostracizate şi Ia priviri saşii din partea ei, căci mai bine s-ar opera la albeaţă decît să facă scene de gelozie la ziua lui Lica, am preferat mai bine să mă duc cu Gezărică în chioşc, ca să stăm liniştiţi, dar nu s-a putut din cauza frigului şi a băieţilor care ieşeau mereu în grădină să ia, zexe, aer şi prin' urmare, Costelăchelul meu scump, tu să nu te iei după ei, căci îţi jur pe aceşti fulgi de zăpadă, care cade atit de alb şi impuri pe stradă, că eu nu te iubesc decît pe tine, în modul cel mai suprasingur şi care restul este numai intrigi şi apă de ploaie.

Te sărut din tot sufletul şi te suprapup de mii de ori, a ta fetiţă dulce care aşa de frumos îmi zici tu, pe moldoveneşte,

Şolticaţa

SISTEMATICĂ DOMNIŞOARĂ,

Implinindu-se o lună de cînd am avut fericirea optică de a vă vedea pentru primaş dată, gustînd plăcerea de a-mi face ungiile prin faptul de manichiur la ele şi cum doresc să viu, din nou, spre a mi le reface iarăşi, căci mi-a c-am crescut la pieliţe, devenind deteriorate la* circonflex, astfel că cea de Ia degetul mic, despre care v-am expus atunci că doresc s-o fac peniţă rondă, mi s-a rupt prin agăţare de cuvertura de pe pat că i-am spus bătrinei s-o remanieze în regiunea unde este ruptă, dar nu m-a ascultat, zicînd că n-are material Ia culoare şi mai bine ferfeliţă, decît să nu fie asortată indentic, aş dori foarte mult să am un răspuns din partea dumneavostră, prin acest băiat care este un nepoţel al meu, dar este foarte discret, fiind surdo-mut din naştere, cu privire la sentimentul sufletesc ce mi s-a produs de cînd mi-aţi lucrat primaş dată la manichiur, pentru ca să ştiu în mod sigur şi echilateral ce atitudine pot să adoptez faţă de prezenţa dumneavoastră in momentul atit de

nerăbdător cînd vă voi întinde mina spre a mi-o introduce în şampon şi dacă mă pot purta faţă de dumneavoastră într-un mod mai curtezan şi cu o cit de mică speranţă de a vă invita după manechiur să consumăm ceva in oraş, căci voi aştepta Ia uşă în mod cit se poate de obscur, să se facă ora închiderii, căci am trecut pe acolo
că astăzi are tuzlama regală şi supă de abdomen, plus orice dorim ca clătite sau alaminut şi aş fi foarte transfigurat să pot a sta puţin de vorbă cu dumneavoastră în acest local discret, pentru a preschimba cîteva cuvinte împreună, eu dorind din suflet să găsesc în persoana dumneavoastră atît de plăcută şi inteligentă, o tovarăşă la sentimentul ce vi-1 port, căci acum am rupt orice legătură cu ecsfosta mea iubită, din motive care nu mă aşteptam din partea ei, ca, după doi ani de sentiment, să mă înşele pentru o pereche de ciorapi troteri cu un om în etate şi lipsit complect de orice alte textile şi-o s-o ia de nevastă cînt mi-oi lua eu licenţa în traforaji', fiindcă eu am fost întotdeauna un om care 'am ştiut să corespund la sentiment şi dacă nu m-am însurat eu cu ea este din motive de bigam, ecsfosta mea soţie nevrind a da divorţ deşi sîntem absolut separaţi de corp şi fiecare cu sorcova mă'-sii, dar este o fire recalcintrată şi vrea să-mi facă mizerii, pe motiv că i-am oprit lucrurile cînd a fugit cu ăla, fapt ceea ce este nul căci le-a lăsat benevol şi a fost consumate de molii, aşa încît aş dori foarte mult să vă corespund şi eu la sentiment, pentru a putea începe o viaţă complect renovată şi veţi vedea că sînt un om sincer şi foarte plăcut, chiar şi ca contabilitate.

în aşteptarea scumpului dumnevoastră răspuns^ vă rog să primiţi cele mai superioare complimente şi asigurarea distinselor mele sărutări de mîini. Copilului nu este nevoie a-i da nimic, fiind cinstit de mine.

THcă Vumitresca

(Acel ce stă la vitrină cu pălărie gri-perl şi fular blond şi cu ochii albaştrii.)

STIMATĂ DOMNIŞOARĂ,

Desigur, rîndurile acestea, vă va surprinde atît prin conţinutul lor, cît şi prin identitatea celui care vi le scrie şi care

prefera mai bine să rămînă anonim, decit a risca să nu fie înţeles sau judecat după alte principii, căci sufletul femeii este un almagan din care nu ştii cum să te comporţi spre un rezultat mai translucid.

De fapt, mă cimaşteţi foarte bine din vedere, căci m-ati văzut de multe ori, atît In tramvai cît şi în alte regiuni, avînd ocazia chiar o dată să vă ridic oglinjoara co vă căzuse din poşetă în dreptul acelui aprozar cînd mi-aţi spus marsi şi fir'ar al dracului de fermoar că se desface mereu şi-mi cade. Nu însă pe această bază de cunoştinţă purced la'scrisoarea de faţa, dorind a rămîne un incongoscibil care nu are nici un interes de egoism, dorind numai a face un bine aproapelui său.

0;

Iată despre ce este vorba, sau poate ar fi mai bine să nu vă spun, pentru a nu crede că este vorba de intrigi sau fitiluri, ceea ce nu face parte din substratul meu, aceste idei fiind mijloace de oameni fără clasă socială, sau cei 27 de ani de-acasă, că atit am şi deci nu sînt copil.

Ştiu că dv. cunoaşteţi foarte bine pe domnul Gică Pristavu, alias Ibric — c-aşa-i zice intre prieteni — şi care, această persoană, prin minciuni şi cadouri de altă sorginte, s-a transpus in simpatia dv. izbutind chiar să reuşească şi astfel să se laude cu aceasta, atit prin familii cît şi prin alte localuri publice, spunînd, ceea ce nu este abstract faţă de memoria unei domnişoare, că „are un corp ce nu s-a dovedit" şi chiar „casaţie în secţii unite", cuvinte ce Ie-a auzit o lume întreagă.

Nu ştiu care este adevărul complect şi nici nu mă interesează, nefiind simetric cu scopurile mele. Ceea ce ştiu însă, este că acest domn nu se mulţumeşte numai a vă compromite pe dv., dar mai umblă şi cu alte necuvinte, cum este de exemplu d-ra Tincuţa Iliescu, cunoscuta văduvă şi persoană clandestină, care a îngropat trei bărbaţi cu cununie, plus alţii prin libertinaj, fiind atinsă de o boală care nu iartă şi pe care o posedă in mod eredital, atît părinţii cit şi fraţii săi, fiind atinşi de acest flagel la cap.

Ori, e păcat de o fiinţă atit de slăbuţă ca dv. — ci n-ar strica să vă hrăniţi mai subcutaneu, dar ştiu că e din cauza siluietei ca să nu se denatureze — spre a fi indusă in eroare de acest individ, plin atît de datorii, cît şi de microbi şi care, in plus, mai are şi curajul sa vă şi înşele, trăind cu acea persoană într-un mod absolut autentic.

Nu-mi place să mă amestec în viaţa nici unul alterego, dar este o crimă ca o fată de esenţa dv., pentru care sînt oameni, chiar in etate de 27 de ani, cu situaţie morală, imobil şi lichid, care are diferite intenţii de viitor, să ajungă la discreţia domnului Gică Pristavu, zis şi alias Ibric, care n-are altceva în viaţă, ca caracter şi intelect, decît dunga de la pantaloni şi acel port-ţigaret de argint, arme cu care zăpăceşte fetele cinstite care, în privinţa acestui gen de inşi sînt, pardon de expresie, cele mai gişte.

Aceasta fiind ceea ce aveam sâ vă spun, mi-am făcut datoria, rugindu-vă ca, în acest ceas al unsprezecelea, să alegeţi între un ibric fără ţel şi un anonim cu C.E.C., dînd un semn de viaţă la telefonul 3.32.27, Soc. „Precopex" unde întrebaţi de d. Anghel Popescu şi viu imediat.

Al dv. cu toată acurateţea,

Un anonim

LABIRINT TURBURĂTOR,

Asemenea firului Adrianei şi al Arnăuţilor care căutau lîna de aur, rătăcind pe mările Eneidei lui Omer, de azi noapte, de cînd ne-am cunoscut la bal, gîndul meu rătăceşte identic acestor textile, prin odiseia fiinţei tale, căutind să-şi lămurească nonsensul, tenebră compactă şi luminoasă, în antologia căreia m-am rătăcit, ca un biet pelerin, cuprins de cel mai mare apocalips, din clipa cînd mi-ai scandat, la bufet, acel machiavelic: „poate că da, poate că nu", dispărînd apoi în neantul petrecerii, spre a te purta tot restul serii, într-un mod foarte jazz şi echivoc, fără a-mi mai da putinţa să mă documentez asupra interiorului acestei expresii şi faptul că, Ia orele şase dimineaţa, mă găseam tot Ia bufet, în imposibilitate de mişcare sau să vorbesc, fiind complect surmenat de lichior, se datoreşte stării de confuzie în care m-ai lăsat şi asupra căreia revin prin aceste rinduri, rugîndu-te să-mi precizezi, fie în scris sau în oral, traducerea liberă a acestei expresii, care ar fi pus pe gînduri chiar şi pe călcîiul lui Achile, Eros, Jupiter, sau alţi învăţaţi a căror inteligenţă este cunoscută în toate timpurile (consecutio temporum) şi chiar în mitologie.

„Poate că da, poate că nu" 1 Lozincă extrasă din oracolul din Delfis, locuţiune adverbială din Larousses, sau, pur şi simplu, cuvînt hotărîtor prin decisivul sau!!! „Poate că da, poate că nu"? Ce? Ca cuvintele mele şi-au produs adică gestaţiunea în sufletul tău şi-ai înţeles că corespunzi dorinţei mele de a lega o prietenie, în anturajul căreia să no putem produce declaraţiile sufleteşti, cît şi concretizarea lor, conform principiului vaselor comunicante, care — de cind există lumea, a stat la baza de fundament a oricărei iubiri? Foarte bine, atunci! Evreica!... Dar singurul inconvenient ar fi lipsa de posibilitate a unui domiciliu, eu locuind la părinţi, din motive de ordin de forţă majoră, fiind încă minor, iar tu mi-ai spus că de asemenea locuieşti la familie şi, deci, devine exclus neavînd condiţii.

In orice caz, să dea Dumnezeu să ajungem noi în această ipostază, şi soluţii se va găsi la momentul oportun, după cum spune şi folclorul românesc, că nu e locul, este dobitocul.

„Poate că da, poate că nu". Ce? Câ aceleaşi cuvinte ale mele nu şi-au produs reacţia chimică în sufletul tău şi n-ai înţeles să corespunzi dorinţei ce ţi-am exprimat Ia bufet, arătîndu-mi prin aceasta, în mod delicat şi expansiv, că, adică, nu este cazul să sper în această prietenie, urmind a-mi muta gîndul de la acest vis, sau cu alte cuvinte mai neoclasice „mai vezi de alta", şi atunci singura atitudine demnă ce-mi rămîne de imprimat, este să mă retrag în laurii şi prelaţii mei, lăsînd liberă calea lactee, altuia, care poate chiar egzistă sau se va profila in viitor pe frontispiciul vieţii tale.

în această dilemă, singura soluţie este să te precizezi singură, extrăgîndu-mă din ghearele îndoielii, căci, după cum au spus strămoşii noştri romani, „Inovas fiert animus, mutatus dicere corpus". Adică, nu-ţi fierbe sufletul in vas ca mutul şi vorbeşte prin zicere directă, corpului!"

Ave Cezar!
Cornelia

DRAGĂ PIC,

Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru frumosul prezent ce mi l-ai dăruit cu ocazia Sfintelor Sărbători naţionale ale

•Crăciunului şi care el a fost o revelaţie la noi în provincie, mai ales prin poezia ce ai anexat-o la aceste alimente şi care, după ce am citit-o la toţi invitaţii, am agăţat-o în pomul de Crăciun, iar alimentele le-am dus în cămară, ca •să nu se altereze din cauza căldurii de la lumânări că şi •cumnatu-meu, Moş Crăciun, care tocmai venise deghizat la copii, mi-a spus pe sub barbă ca să nu se observe că e mascat „arde-mi şi mie, Milly, dincolo în odaie, o juma de metru •din cirnaţri ăia la tigaie şi o felie de tobă la farfurie, că lepăd pe copii de poftă", dar ce să-ţi spun, toate preparativele din acest porc au fost delicioase şi sa nu crezi c-a fost bucăţică din ele pe care s-o pregust fără să mă gindesc la tine, căci aşa porc, mai rar se găseşte pe vremurile astea, că numai untura mi-a ieşit patru kilograme şi ceva din ce ne-ai trimes, plus ce-a pus mama la sarmale, care te doreşte foarte mult şi-a spus că de-abia aşteaptă să vii să te mai vadă, că ştie ea că tu nu vii cu mîna goală şi totdeauna ai venit plin de coloniale şi delicatese şi dacă poţi să faci rost de un camion, pe la tine pe la servici, ai loc să pui în el şi cîteva lemne, iar tu stai în faţă lîngă şofer să nu răceşti şi poezia sa ştii că am învăţat-o pe dinafară, şi, toată ziua, o recit prin casa la treabă şi, seara, cînd mă culc, o citesc din nou, dar însă sa nu te superi că m-amestec, eu cred că, la urmă, e puţin greşită căci nu rimează „curcan" cu „crăciun", deşi se potriveşte ca meniu şi pe urmă curcan nici nu ne-ai trimes, căci n-am găsit nici măcar o aripă din acest aliment în pachet, -dar nu e nimic, ne trimiţi tu în alta strofă, pentru că tu ştii că, dacă avem de toate în casă şi nu ne lipseşte nimic, eu n-am nevoie să mai umblu prin tîrg să caut aia şi aia şi aialaltă şi pot să stau toată ziua acasă şi să mă gindesc numai la tine, cu poezia în mină şi, noaptea, cînd mă introduc în pat, îmi iau puişorul de pernă în braţe şi presupui că eşti tu care te condensezi in fulgii săi că nici nu-1 mai înfăţ că-1 umplu imediat de ruj prin sărutări şi sper că măcar după Anul nou o să poţi să-ţi iei şi tu un mic concediu, că mama nu mai poate de dorul tău şi zice câ nu degeaba te cheamă pe tine Pic, c-o sâ pici tu zilele astea, că-ţi faci tu timp printre picături şi rîdem amîndouă de ne prăpădim de aceste spirite iar, lebănviştiul — nu ştiu cine ţi l-a preparat — dar a fost o folie nebună, cum zici tu despre fizicul meu cînd mă constrîngi în braţe, care aceste momente le aştept cu cea mai mare nerăbdare, fiindcă eu n-am vrut să fac ca altele să te oblig să te divorţezi şi să-ţi strici viaţa pentru mine şi am înţeles să fiu modestă si să rămîn sucursala ta aici in provincie, care mă mulţumesc din cind în cînd cu 2—3 mezeluri şi cu o mică atenţie şi nici ceva bani nu te-aş ruga să-mi trimiţi cit mai urgent posibil, dar insistă mama că zice că i-ai spus tu să-ţi zică ea cînd avem nevoie ca sa nu ma jigneşti pe mine şi după ce trimeţi banii, dacă nu se poate lemne, poţi să aduci şi cărbuni, că la teracotă merge şi te aşteptăm amîndouă cu cel mai mare dor şi drag căci dacă n-ai fi fost tu aşa de atent şi de simpatic, pentru nimic in lume nu m-ar fi lăsat mama să fiu clandestină cu cineva aşa cum m-a lăsat cu tine şi s-a opus la toţi ceialalţi, de cind am rămas văduvă şi chiar pînă in ajunul sfintelor sărbători, cînd l-a dat pe Mişu definitiv afară din casă, că i-a plătit cacialmaua de doi decari de zece, cînd s-a făcut servită de la mină.

A ta pe veci,
Milly

CUPRINS

W

SCRISORI GĂSITE (Epistole vesele)

In referire la...

Noi, femeile!

Noi, bărbaţii!

Lector : AURORA SLOBODEANU
Tehnoredactor : ELENA CALUGARU

Bun de tipar : 07.03.3990. Aparul : 1990.
Coti ed. : *23,68. Coli tipar : 29.*

Tiparul executat sub comanda
nr. 502
întreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918",
l str. Grigore Alexandrescu nr. 89—37,
» Bucureşti
România